

مجموعه سؤالات نظری و عملی ارزشیابی مهارت

راهنمای محلی

درسنامه

سؤالات نظری چندگزینه‌ای

پاسخ‌های تشریحی

آزمون‌های آزمایشی و عملی

انتشارات نقش آفرینان بابکان

کد استاندارد: ۹۱/۹۴/۱/۳-۵

نورپردازی استفاده برای مهارت آموزان، دانش آموزان کار و دانش، منتقاضیان آزمون های ادواری و مربیان

راهنمای محلی

انتشارات نقش آفرینان بابکان

مرکز تهیه و توزیع کتاب های علمی و حرفه ای

تهران، خیابان ولیعصر، پلاک ۱۱۵، طبقه دوم، بابکان

تلفن: ۰۲۱-۸۸۰۰۰۰۰۰ | فکس: ۰۲۱-۸۸۰۰۰۰۰۱

وبسایت: www.naqsh-afzarin.com

کتاب

راهنمای محلی

مؤلفان:

فاطمه السادات محسنی اردهالی

فرحناز محسنی آراسته

فهرست مطالب

فصل اول	توانایی شناخت استان ها ۵
فصل دوم	توانایی شناخت الگوهای رفتاری و آداب معاشرت ۴۰۵
فصل سوم	توانایی شناخت زبان بین‌المللی ۴۱۷
فصل چهارم	توانایی بکارگیری کمکهای اولیه ۴۲۵
فصل پنجم	توانایی بازدید از محل مورد نظر (خاستگاه بومی) ۴۴۷
فصل ششم	توانایی بکارگیری ضوابط ایمنی و بهداشت کار در محیط کار ۴۵۱

نقش آفرینان بابکان سال انتشار: ۱۳۹۵

سرشناسه	محسنی اردهالی، فاطمه‌سادات، ۱۳۵۳ -
عنوان و نام پدیدآور	راهنمای محلی / مؤلفان فاطمه‌السادات محسنی‌اردهالی، فرحناز محسنی‌آراسته.
مشخصات نشر	تهران، نقش‌آفرینان بابکان، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	۴۷۲ ص: مصور(رنگی)، جدول، نقشه.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۷۷۵۶-۳۹-۳
وضعیت فهرست نویسی	فیا
موضوع	ایران -- سیر و سیاحت -- کتاب‌های راهنما
موضوع	Iran -- Description and travel -- Guidebooks
موضوع	ایران -- تقسیمات کشوری
موضوع	.Iran -- Administrative and political divisions
موضوع	ایران -- راهنماها
موضوع	.Iran -- Directories
شناسه افزوده	محسنی آراسته، فرحناز، ۱۳۴۴ -
رده بندی کنگره	DSRA/۰۲۶۲ ۱۳۹۵
رده بندی دیویی	۹۵۵/۰۰۴۲
شماره کتابشناسی ملی	۴۳۶۸۱۷۸

نام کتاب	راهنمای محلی
مؤلفان	فاطمه‌السادات محسنی‌اردهالی، فرحناز محسنی‌آراسته.
ناشر	تهران، بابکان نقش‌آفرینان، ۱۳۹۵.
صفحه آرای و طراحی جلد	بازار فنی و حرفه ای
شمارگان	۲۰۰۰ جلد
توبت چاپ	اول ۱۳۹۵
قیمت	
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۷۷۵۶-۳۹-۳

www.tvtobook.ir

مراکز پخش:

تعاونی توزیع سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور، تهران، خیابان آزادی

ملیحه همکف سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور، تهران، خیابان آزادی، پلاک ۹۵۳

انتشارات پیام فن (روبیای)، تهران، خیابان آزادی، ابتدای فوش جنوبی، پلاک ۹۵۳

تلفن: ۶۶۸۸۶۴۶۶ - ۶۶۱۲۲۲۱۰

دفتر مرکزی انتشارات: تهران، خیابان آزادی، خیابان فوش شمالی، پلاک ۳۱، واحد ۴

تلفن: ۰۹۱۲۱۰۰۴۳۲۲ - ۶۶۵۶۵۶۰۳ - ۶۶۹۰۰۹۷۲ - ۶۶۱۲۵۶۱۱ - ۶۶۱۲۶۰۳۳ - ۶۶۵۶۷۴۵۸

▲ فصل اول ▼

درسنامه و پرسش‌های مربوط به توانایی شماره ۱ توانایی شناخت استان‌ها

اهداف فصل:

انتظار می‌رود فراگیر پس از پاسخ دهی کامل به پرسش‌های این فصل و مرور پاسخ‌های تشریحی، مربوط به توانایی شناخت استان‌ها (شناخت ویژگی‌های تاریخی و جغرافیایی محلی - صنایع دستی محلی - ویژگی‌های طبیعی محل - ویژگی‌های فرهنگی محلی - ویژگی‌های گونه‌های زیستی و اقلیمی) را در قالب مفاهیم یکپارچه توضیح دهد و بتواند به پرسش‌های مشابه پاسخ دهد.

زمان آموزش بر حسب ساعت		
نظری	عملی	جمع
۳۸	—	۳۸

دانش:

- شناخت موقعیت جغرافیایی محلی
- شناخت تاریخچه محل
- آشنایی با تاریخچه صنایع دستی
- آشنایی با ویژگی‌های صنایع دستی محلی
- شناخت ویژگی‌های طبیعی محل

توانایی شناخت ویژگیهای تاریخی و جغرافیایی محلی

استان آذربایجان شرقی از شمال به جمهوری آذربایجان و کشور ارمنستان، از غرب و جنوب غرب به استان آذربایجان غربی، از شرق به استان اردبیل و از جنوب به استان زنجان محدود می‌شود. مرکز استان آذربایجان شرقی، شهر تبریز است و از شهرهای مهم آن می‌توان به اهر، میانه، مرند و مراغه اشاره کرد.

استان آذربایجان شرقی در گذشته بخشی از سرزمین تاریخی ماد بوده که به ماد کوچک شهرت یافته بود. در زمان حکمرانی اسکندر مقدونی بر ایران، شهریان منطقه ماد کوچک که سرداری به نام آتورپات یا آتروپاتن بوده، علیه اسکندر قیام کرده و با انعقاد پیمانی دست یونانیان را از آذربایجان کوتاه ساخت. اسکندر مقدونی نیز آتروپات را به شرط پیروی از امپراتوری او، در این منطقه باقی نگه داشت. جانشینان اسکندر پس از مرگ وی به جنگ و نزاع با یکدیگر پرداختند و در همین دوران بود که آتروپات حاکم منطقه ماد کوچک شد. نام این منطقه نیز به جهت تقدیر از زحمات وی در مقابل بیگانگان به آتروپاتگان معروف شد. بعدها نیز به نام‌های مختلفی نظیر آذربادگان و آذربادگان مشهور گشت. آذربادگان در دوره ساسانیان ساتراپ‌نشین و یکی از مهم‌ترین ایالت‌های ایران بوده که به جهت قرار گرفتن آتشکده‌های بزرگ و مشهور نظیر آتشکده آذرگشنس بدر آن به آذربایجان شهرت یافت. در زمان صفویه، شاه اسماعیل اول شهر تبریز را پایتخت ایران اعلام کرد. در دوره قاجار بخشی از آذربایجان طی عهدنامه‌هایی به روسیه واگذار شد. بعد از فتحعلی شاه، شهر تبریز ولیعهد نشین شد و به این ترتیب احمد شاه، ناصرالدین شاه، مظفرالدین شاه و محمدعلی شاه‌دوران ولایت عهدی خود را در این شهر گذراندند. پس از انتخاب تهران به عنوان پایتخت سلسله قاجار بناهای قاجار در این منطقه باقی ماند و استان آذربایجان شرقی هم چنان آبادانی و قدرت خود را حفظ نمود تا این که این استان هم اکنون نیز یکی از آبادترین، مهم‌ترین و تاثیرگذارترین مناطق ایران به شمار می‌آید.

در استان آذربایجان شرقی بناها و مکان‌های تاریخی بسیار زیادی وجود دارد که پیشینه کهن فرهنگی و تاریخی استان، اصلی‌ترین عامل به وجود آمدن این بناها و اماکن تاریخی و فرهنگی در منطقه است. نزدیک به پنجاه مسجد تاریخی و قدیمی در این استان وجود دارند که تقریباً همه آن‌ها از مکان‌های دیدنی منطقه به شمار می‌آیند.

مسجد کبود یکی از قدیمی‌ترین و مهم‌ترین بناهای مذهبی و یکی از شاهکارهای معماری در بین مساجد است. مسجد جامع مرند در آغاز یکی از آتشکده‌های دوره ساسانی بوده که بعدها با سکونت آرامنه در آن به کلیسا تبدیل شده است. ارگ تبریز (علی شاه) یکی از بلندترین دیوارهای تاریخی کشور و نماد شهر تبریز و یکی از بناهای تاریخی شهر تبریز است. ایل‌گلی (شاه‌گلی) از گردشگاه‌های زیبای تبریز است این مکان در زمان آق‌قویونلوها ایجاد شده و در دوره صفویان گسترش یافته است. بازار تبریز (ثبت یونسکو) بزرگ‌ترین بازار سرپوشیده جهان و یکی از شاهکارهای

معماری ایرانی است. خانه مشروطه این بنا به سبک معماری دوره قاجار ساخته شده و ملک شخصی حاج مهدی کوزه‌کنانی بوده است. بزرگان مشروطه پس از به توپ بسته شدن مجلس شورای ملی توسط محمدعلی شاه، در خانه مشروطه جمع شده و به همفکری می‌پرداختند. روستای کندوان یکی از سه روستای صخره‌ای جهان است که این موجب جذابیت بی‌نظیر آن شده است. معماری روستای کندوان و جاری بودن زندگی مردم در قالب بافت قدیمی آن یک استثنا در دنیا به حساب می‌آید. گنبد سرخ یکی از قدیمی‌ترین بنای دوره اسلامی در استان آذربایجان شرقی می‌باشد که در قسمت جنوب غربی شهر مراغه قرار گرفته و در زمان سلجوقیان ساخته شده است. مقبره الشعرا یا همان آرامگاه شاعران یکی از گورستان‌های تاریخی شهر تبریز است که بیش از ۴۰۰ شاعر، عارف و رجال نامی ایران و کشورهای منطقه از ۸۰۰ سال پیش در اینجا به خاک سپرده شده‌اند. این بنای یادبود یکی از نمادهای شهر تبریز محسوب می‌شود. کلیسای سن استپانوس یکی از مناظر تاریخی و توریستی شهرستان جلفا است. این بنای عظیم و دیدنی در نزدیکی شهر جلفا با قدمتی بیش از هزار سال است.

شناخت صنایع دستی محلی

تنوع صنایع دستی این استان مرهون وسعت منطقه، روستاها و شهرستان‌های متعدد و وجود ایلات و عشایر ناحیه است. به طور کلی در مناطق مختلف استان آذربایجان شرقی قالی بافی، و دیگر انواع بافته‌های داری، ظروف سفالی و سرامیک، انواع سبد حصیری و ترکه‌ای، پارچه‌های پشمی، ابریشمی، انواع سوزن دوزی، نقره سازی، کفش دوزی تهیه و تولید می‌شوند. هریک از شهرستان‌های استان آذربایجان شرقی به صنعت دستی خاصی شهره هستند.

قالی بافی: به استناد منابع بسیار در قرن سوم هجری آذربایجان از بزرگترین مراکز بافت قالی و زیلو بود. قالی تبریز از معروف‌ترین قالی‌های ایران است. قالی هریس شهرت جهانی داشته و بافت قالی‌های نفیس و ظریف ابریشمی از روزگاران قدیم در این شهرستان معمول بوده است.

پارچه بافی: بافتن پارچه با دست، خصوصاً پارچه‌های ابریشمی و زری از قدیم در ایران و همچنین آذربایجان شرقی معمول و متداول بوده است. چنانکه در دوره صفویه که به عصر طلایی و درخشان بافندگی شهرت دارد، پارچه‌هایی از حریر ساده، ابریشم زربفت و مخمل ابریشمی بافته شده است.

سفالگری و سرامیک سازی: محصولات سفال و سرامیک استان در چند کارگاه در شهرهای شبستر، زنوز و تبریز تولید می‌شود. استادکاران سرامیک زنوز از نوع خاک مرغوب (کائولن یا خاک چینی) استفاده می‌کنند.

سوزن دوزی: سوزن دوزی در بخش ممقان از دیرباز رواج داشته است. در سال های اخیر علاقه به این هنر کاهش یافت؛ ولی با تلاش سازمان صنایع دستی، این صنعت دوباره رونق یافته است. به جای ماده اولیه که در گذشته ابریشم طبیعی بود، امروزه از ابریشم مصنوعی استفاده می شود.

سید بافی: برای بافتن سید از ترکیه (چوب انعطاف پذیر درخت) درختان قره آغاج، سنجد، به، آلبالو و بید استفاده می شود. در شهر مراغه و روستاهای اطراف آن نیز سبدهای بسیار ظریفی از چوب موسون می بافند. در مرند و روستاهای بناب و بهرام و کشکسرای، از ساقه گندم برای ساخت سبد استفاده می شود.

شناخت ویژگی های طبیعی محل

استان آذربایجان شرقی به دلیل واقع شدن در محل اتصال دو رشته کوه مهم و اصلی ایران، یعنی البرز و زاگرس در ردیف مناطق کوهستانی به شمار می آید که دارای هفت واحد کوهستانی شامل: رشته کوه قره داغ ارسباران، قوشه داغ، توده آتشفشانی سبلان، میشو و مورو، بزقوش، توده آتشفشانی سهند و رشته کوه اربط یا تخت سلیمان است.

آب و هوای استان آذربایجان شرقی به طور کلی سرد و خشک است، ولی به علت تنوع توپوگرافیکی، از اقلیم های متفاوتی برخوردار است. موقعیت کوهستانی و عرض جغرافیایی استان از عوامل برودت و سرمای قسمت اعظم این منطقه است. کم ارتفاعی و اثرات ملایم کننده بخارهای دریای خزر در پاره ای از مناطق از عوامل اعتدال اقلیمی آن به شمار می آید. به علاوه آذربایجان تا حدودی تحت تأثیر جریان های مرطوب دریای مدیترانه از سمت غرب و جنوب غربی قرار دارد و توده های هوای سرد سیبری نیز از شمال بر آب و هوای آن اثر می گذارد. وجود دریاچه ارومیه آب و هوای قسمت محدودی از سواحل استان را تحت تأثیر قرار داده است.

وجود کوهستان های کم نظیر، رودخانه های خروشان، چشمه های آب معدنی و دره های سرسبز و فرح بخش از مشخصات بارز آن است. سهند که ملقب به عروس کوهستان های ایران است، در این استان قرار گرفته و در فصل های مختلف جاذبه ها و چشم اندازهای خاص کوهستانی را به نمایش می گذارد. استان آذربایجان شرقی به دلیل شرایط زمین شناختی، از کانون های مهم آب معدنی و آب گرم به شمار می آید و در قسمت های مختلف این استان آب های گرم متعدد با خواص ویژه وجود دارد. مناطقی در استان آذربایجان شرقی وجود دارند که از جمله مناطق توریستی طبیعی خاص به شمار می آیند. از جمله این مناطق می توان جنگل های زیبای ارسباران، سواحل دریاچه ارومیه و قله سهند را نام برد. جنگل های ارسباران در شمال ارسباران، دره ارس و بخش ورزقان شهرستان اهر، کوه های قازان داغی و قندران باشی واقع شده که پوشیده از درختان جنگلی و مراتع

کوهستانی است. سواحل دریاچه ارومیه نیز علاوه بر این که در برگیرنده پرنندگان مهاجر استان است، محل استفاده از آب های دریاچه ارومیه خاصیت های درمانی نیز دارند.

توانایی شناخت ویژگی های فرهنگی محلی

استان کهن، زیبا و با اصالت آذربایجان شرقی علاوه بر طبیعت منحصر به فرد خود، جاذبه های تاریخی و معماری با ارزش و جاذبه های اجتماعی بسیار دیدنی، از جاذبه های بی شمار فرهنگی نیز برخوردار است. صنایع هنرمندانه و زیبای دستی استان آذربایجان شرقی، لباس های رنگارنگ محلی، موسیقی و نمایش های ملی و محلی، زبان، خط و ادبیات حاکم بر این استان، در مجموع دیدنی های کم نظیری را فراهم نموده و از این لحاظ نیز استان آذربایجان شرقی را به یکی از متنوع ترین و دیدنی ترین مناطق ایران تبدیل کرده است. زبان امروزی ساکنان استان آذربایجان شرقی، ترکی آذربایجانی می باشد. زبان ترکی آذربایجانی از شاخه اغوز زبان های ترک تبار از گروه زبان های آلتایی است. خاستگاه زبان های ترکی، استپ های جنوب سیبری بوده است و گویندگان اصلی آن را ترک تباران تشکیل می دهند. تاتی نیز در برخی از روستاهای این استان سخن گفته می شود.

امروزه استفاده از لباس های محلی و سنتی در بسیاری از نقاط ایران از جمله استان آذربایجان شرقی منسوخ شده و مردم از لباس های معمول شهرهای بزرگ استفاده می کنند ولی در برخی از مناطق استان چون: میان عشایر کوچ نشین و میان روستاییان استان آذربایجان شرقی استفاده از لباس های محلی توسط مردان و زنان عمومیت دارد. استان آذربایجان شرقی یکی از مناطق مهم ایران در زمینه غذاهای سنتی و محلی است. مردم این استان به کیفیت خوراک و تزئینات آن اهمیت زیادی قایل هستند ولی برخی از آن ها خاص خود مردم استان است. کباب تبریزی، کوفته تبریزی، مرغ شکم پر، پیچاق قیمه، ترکی پلو، انواع دلمه و کوکو، انواع شیرینی های محلی چون اریس، قرابیه، نوقا و لوز، انواع ترشی های محلی، انواع سالادها، انواع مرباها و شربت ها برخی از مهم ترین غذاهای استان آذربایجان شرقی هستند. همچنین انواع صنایع دستی، کیف و کفش چرم از جمله سوغاتی های مهم این استان به شمار می آید.

توانایی شناخت گونه های زیستی و اقلیمی

منطقه آذربایجان پس از سواحل دریای مازندران از مرطوب ترین قسمت های ایران است و به همین علت نواحی لخت و بی پوشش گیاهی در آن کمتر دیده می شود. وجود کوهستان های مرتفع و فراوان در آذربایجان، هر چند باعث جلب رطوبت و خنکی هوا شده است، ولی قسمت زیادی از این ارتفاعات مانند قله رشته کوه های بزغوش، کوه های عون بن علی، کوه های شمال مرند، کوه های میشو داغ، صخره ای و کم گیاه می باشند. گیاهان شیرین بیان و آجی بیان، اسفند (اسپند)، گل ماهور، انواع گون همچنین تعداد زیادی از سایر گیاهان خانواده نعناعیان و نیز گیاهی چون زنبق در

نقاط مختلف آذربایجان به چشم می‌خورد. آذربایجان شرقی منطقه‌ای مرطوب است و از لحاظ میزان بارندگی در سطح کشور، پس از نواحی خزری قرار می‌گیرد، ولی به علت سرمای شدید و برف زیاد در فصل زمستان جنگل‌های این استان همانند جنگل‌های شمال انبوه و وسیع نیست. از جمله جنگل‌های این استان جنگل‌های ارسباران است که در حقیقت دنباله جنگل‌های کناره دریا خزر است. قسمت اعظم درختان این جنگل‌ها ممرز و در درجه دوم بلوط است و گونه‌های مهم دیگر درختان آن، ون، افرا، نارون، فندق، محلب، بید، آلبالو، گردو، انجیر، زالزالک، سیب و درختچه‌های زرشک، سیاه‌ال، زغال‌اخته، گل‌پر، اسپیره، گرمه‌شو و تمشک می‌باشد. مراتع استان ثروت طبیعی مهمی است که غالباً مورد استفاده عشایر و دامپروران و روستاییان قرار می‌گیرد.

با توجه به شرایط جغرافیایی استان آذربایجان شرقی، انواع حیوانات در آن زندگی می‌کنند. در نواحی جنگلی و کوهستانی، خرس، گرگ، خوک، روباه، خرگوش و موش، و از پرندگان کبک، اردک، غاز وحشی، قرقاول، مرغ وحشی و فاخته در کنار رودخانه‌ها و دریاچه‌ها از پرندگان مهاجر، پلیکان، فلامینگو، مرغ ماهی‌خوار، انواع مرغابی، لاشخور، درنا، قو، لک لک، حواصیل، انقوت دیده می‌شود.

در ارتفاعات مهم استان مانند سهند و بزغوش، قوچ، میش، بز وحشی، کل بز، کبک، خرس، پلنگ، آهو، عقاب و از حیوانات خزنده انواع مارهای سمی و سوسمار در جنگل‌ها و نواحی کوهستانی زندگی می‌کنند. برخی از رودهای این استان محل زیست انواع ماهی‌ها است و ماهی‌های صیدشده به مصرف محلی می‌رسد.

تست‌های استان آذربایجان شرقی

۱- کدامیک از کشورهای زیر از همسایگان خارجی استان آذربایجان شرقی نیست؟

- (الف) جمهوری آذربایجان
(ب) ترکمنستان
(ج) ارمنستان
(د) عراق

۲- مرکز استان آذربایجان شرقی چه شهری است؟

- (الف) اهر
(ب) میانه
(ج) تبریز
(د) مراغه

۳- در زمان چه پادشاهی شهر تبریز به عنوان پایتخت ایران اعلام شد؟

- (الف) شاه اسماعیل اول
(ب) شاه عباس اول
(ج) شاه اسماعیل دوم
(د) شاه عباس دوم

۴- ائل گلی (شاه گلی) از بناهای تبریز در چه زمانی ایجاد شد؟

- (الف) صفویه
(ب) سلجوقی
(ج) قره قویونلوها
(د) آق قویونلوها

۵- بزرگترین بازار سرپوشیده جهان در چه شهری از ایران قرار دارد؟

- (الف) کاشان
(ب) تبریز
(ج) اصفهان
(د) کرمان

۶- گنبد سرخ در کدام شهر از استان آذربایجان شرقی قرار دارد؟

- (الف) مراغه
(ب) تبریز
(ج) اهر
(د) کندوان

۷- روستای صخره‌ای کندوان در کدام استان قرار دارد؟

- (الف) آذربایجان غربی
(ب) اصفهان
(ج) آذربایجان شرقی
(د) کردستان

۸- کدامیک از آثار تاریخی استان آذربایجان شرقی ثبت جهانی شده است؟

- (الف) گنبد سرخ مراغه
(ب) بازار تبریز
(ج) مسجد جامع مرند
(د) کلیسای سن استپانوس

۹- کدامیک از بناهای تاریخی استان آذربایجان شرقی قبلاً آتشکده دوره ساسانی بوده است؟

- (الف) مسجد کبود
(ب) گنبد سرخ مراغه
(ج) مسجد جامع مرند
(د) ائل گلی

۱۰- کدامیک از شهرهای استان آذربایجان شرقی، ولیعهد نشین دوره قاجار بود؟

- (الف) اهر
(ب) میانه
(ج) مرند
(د) تبریز

۱۱- سوزن دوزی در کدام بخش از استان آذربایجان شرقی رواج داشته است؟

الف) ممقان (ب) مراغه

ج) تبریز (د) شبستر

۱۲- استادکاران سرامیک زنوز از چه خاکی استفاده می‌کنند؟

الف) رس (ب) چینی

ج) سیاه (د) زغال

۱۳- کدام مورد جزء صنایع دستی استان آذربایجان شرقی نیست؟

الف) سبذبافی (ب) کاشی سازی

ج) قالی بافی (د) سوزن دوزی

۱۴- قالی کدامیک از شهرهای استان آذربایجان شرقی شهرت جهانی دارد؟

الف) اهر (ب) مراغه

ج) هریس (د) مرند

۱۵- در استان آذربایجان شرقی، عصر طلایی و درخشان بافندگی در چه دوره‌ای بود؟

الف) صفویه (ب) قاجار

ج) پهلوی (د) ساسانی

۱۶- از "ترکه" برای چه نوع صنعت دستی استفاده می‌شود؟

الف) سرامیک سازی (ب) سفال گری

ج) سوزن دوزی (د) سبذبافی

۱۷- به طور کلی آب و هوای استان آذربایجان شرقی چگونه است؟

الف) گرم و خشک (ب) معتدل

ج) سرد و خشک (د) سرد و معتدل

۱۸- مهمترین دریاچه استان آذربایجان شرقی چه نام دارد؟

الف) خزر (ب) کارون

ج) ارس (د) ارومیه

۱۹- عروس کوهستان‌های ایران لقب کدامیک از کوه‌های ایران است و در کدام استان قرار دارد؟

الف) سبلان- آذربایجان غربی (ب) البرز- مازندران

ج) سهند- آذربایجان شرقی (د) دماوند- گیلان

۲۰- کدامیک از موارد زیر علت اعظم برودت سرما در استان آذربایجان شرقی است؟

الف) موقعیت کوهستانی و عرض جغرافیایی استان (ب) کم ارتفاعی و اثرات دریای خزر

ج) وجود جریان‌های دریای مدیترانه (د) توده‌های هوای سرد سیبری

۲۱- زبان امروزی ساکنان استان آذربایجان شرقی چیست؟

الف) لری (ب) کردی

ج) ترکی آذربایجانی (د) فارسی

۲۲- خواستگاه زبان ترکی در کجا بوده است؟

الف) استپ‌های جنوب سیبری (ب) ترکیه

ج) ترکمنستان (د) ایران

۲۳- کدام مورد از شیرینی‌های استان آذربایجان شرقی نمی‌باشد؟

الف) اریس (ب) نوقا

ج) لوز (د) باقلوا

۲۴- کدام مورد از غذاهای محلی استان آذربایجان شرقی نیست؟

الف) بیچاق قیمه (ب) کوفته تبریزی

ج) ترکی پلو (د) شفته سماق

۲۵- قسمت اعظم درختان جنگلهای استان آذربایجان شرقی چیست؟

الف) ون (ب) افرا

ج) ممرز (د) ماهور

۲۶- پس از نواحی خزری مرطوب‌ترین منطقه ایران کدام است؟

الف) خراسان شمالی (ب) تهران

ج) قم (د) آذربایجان

۲۷- کدام حیوان در نواحی کوهستانی و جنگلی استان آذربایجان شرقی زندگی نمی‌کند؟

الف) خرس (ب) گرگ

ج) خوک (د) ببر

۲۸- به چه دلیل جنگلهای استان آذربایجان شرقی همانند جنگلهای شمال کشور

نیست؟

الف) قرارگرفتن در منطقه نیمه خشک

ج) وجود کوهستانهای مرتفع

ب) رطوبت و بارش کم

د) سرمای شدید و برف زیاد

۲۹- کدامیک از موارد زیر از گیاهان دارویی استان آذربایجان شرقی است؟

الف) شیرین بیان (ب) گل بنفشه

ج) نسترن وحشی (د) آنغوزه

کلید سوالات استان آذربایجان شرقی

ردیف	گزینه صحیح	ردیف	گزینه صحیح
۱	متوسط ب	۱۶	متوسط د
۲	آسان ج	۱۷	متوسط ج
۳	سخت الف	۱۸	آسان د
۴	سخت د	۱۹	متوسط ج
۵	متوسط ب	۲۰	سخت الف
۶	متوسط الف	۲۱	آسان ج
۷	متوسط ج	۲۲	سخت الف
۸	آسان ب	۲۳	متوسط د
۹	سخت ج	۲۴	متوسط د
۱۰	متوسط د	۲۵	متوسط ج
۱۱	سخت الف	۲۶	آسان د
۱۲	متوسط ب	۲۷	متوسط د
۱۳	متوسط ب	۲۸	متوسط د
۱۴	آسان ج	۲۹	سخت الف
۱۵	متوسط الف		

باسخ‌های تشریحی استان آذربایجان شرقی

(۱) گزینه ب صحیح است.

ترکمستان از همسایگان خارجی استان آذربایجان شرقی نیست.

(۲) گزینه ج صحیح است.

مرکز استان آذربایجان شرقی شهر تبریز است.

(۳) گزینه الف صحیح است.

در زمان صفویه، شاه اسماعیل اول شهر تبریز را پایتخت ایران اعلام کرد.

(۴) گزینه د صحیح است.

ایل گلی (شاه گلی) از گردشگاه‌های زیبای تبریز است این مکان در زمان آق‌قویونلوها ایجاد شده و در دوره صفویان گسترش یافته است.

(۵) گزینه ب صحیح است.

بازار تبریز (ثبت یونسکو) بزرگ‌ترین بازار سرپوشیده جهان و یکی از شاهکارهای معماری ایرانی است.

(۶) گزینه الف صحیح است.

گنبد سرخ یکی از قدیمی‌ترین بنای دوره اسلامی در استان آذربایجان شرقی می‌باشد که در قسمت جنوب غربی شهر مراغه قرار گرفته و در زمان سلجوقیان ساخته شده است.

(۷) گزینه ج صحیح است.

روستای کندوان یکی از سه روستای صخره‌ای جهان است و در استان آذربایجان شرقی قرار دارد.

(۸) گزینه ب صحیح است.

بازار تبریز یکی از بناهای ثبت شده ایران در یونسکو است.

(۹) گزینه ج صحیح است.

مسجد جامع مرند در آغاز یکی از آتشکده‌های دوره ساسانی بوده که بعدها با سکونت ارامنه در آن به کلیسا تبدیل شده است.

(۱۰) گزینه د صحیح است.

بعد از فتحعلی شاه قاجار، شهر تبریز ولیعهد نشین شد.

(۱۱) گزینه الف صحیح است.

سوزن دوزی در بخش ممقان از دیرباز رواج داشته است.

(۱۲) گزینه ب صحیح است.

استادکاران سرامیک زنوز از نوع خاک مرغوب (کائولن یا خاک چینی) استفاده می‌کنند.

۱۳) گزینه ب صحیح است.

کاشی سازی از صنایع دستی استان آذربایجان شرقی نیست.

۱۴) گزینه ج صحیح است.

قالی هریس شهرت جهانی داشته و بافت قالی های نفیس و ظریف ابریشمی از قدیم در هریس معمول بوده است.

۱۵) گزینه الف صحیح است.

در دوره صفویه که به عصر طلایی و درخشان بافندگی شهرت دارد،

۱۶) گزینه د صحیح است.

برای بافتن سبد از ترکیه (چوب انعطاف پذیر درخت) درختان قره‌آغاج، سنجد، به، آلبالو و بید استفاده می‌شود.

۱۷) گزینه ج صحیح است.

آب و هوای استان آذربایجان شرقی به طور کلی سرد و خشک است.

۱۸) گزینه د صحیح است.

دریاچه ارومیه مهمترین دریاچه استان آذربایجان شرقی است.

۱۹) گزینه ج صحیح است.

سهند که ملقب به عروس کوهستان های ایران است، در این استان آذربایجان شرقی قرار گرفته است.

۲۰) گزینه الف صحیح است.

موقعیت کوهستانی و عرض جغرافیایی استان از عوامل پرودت و سرمای قسمت اعظم این منطقه است.

۲۱) گزینه ج صحیح است.

زبان امروزی ساکنان استان آذربایجان شرقی، ترکی آذربایجانی می‌باشد.

۲۲) گزینه الف صحیح است.

خاستگاه زبان های ترکی، استپ های جنوب سیبری بوده است.

۲۳) گزینه د صحیح است.

لوز از شیرینی های استان آذربایجان شرقی نمی‌باشد.

۲۴) گزینه د صحیح است.

شفته سماق از غذاهای محلی استان آذربایجان شرقی نمی‌باشد.

۲۵) گزینه ج صحیح است.

قسمت اعظم درختان این جنگل ها ممرز است.

۲۶) گزینه د صحیح است.

منطقه آذربایجان پس از سواحل دریای مازندران از مرطوب ترین قسمت های ایران است.

۲۷) گزینه د صحیح است.

در استان آذربایجان شرقی ببر زندگی نمی‌کند.

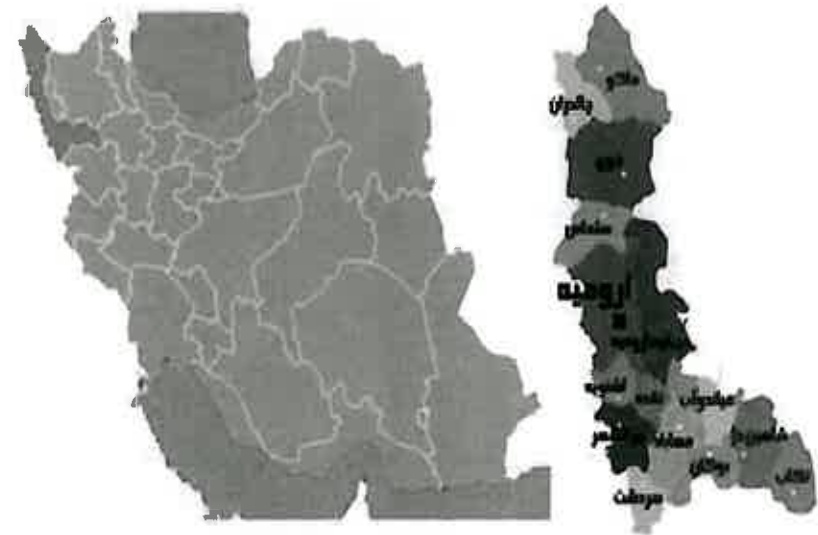
۲۸) گزینه د صحیح است.

به علت سرمای شدید و برف زیاد در فصل زمستان جنگل های این استان همانند جنگل های شمال انبوه و وسیع نیست

۲۹) گزینه الف صحیح است.

شیرین بیان از گیاهان دارویی استان آذربایجان شرقی است.

استان آذربایجان غربی

توانایی شناخت ویژگیهای تاریخی و جغرافیایی محلی

استان آذربایجان غربی در شمال غربی ایران قرار دارد و از شمال به جمهوری آذربایجان و ترکیه، از مغرب به کشورهای ترکیه و عراق، از شرق به استان آذربایجان شرقی و استان زنجان و از جنوب به استان کردستان محدود است. استان آذربایجان غربی یکی از مناطق کوهستانی کشور است و توپوگرافی متنوع و گسترده‌ای دارد و مرکز آن شهر تاریخی ارومیه است. شهرستان‌های این استان شامل ارومیه، اشنویه، بوکان، پیرانشهر، تکاب، خوی، سردشت، سلماس، ماکو، مهاباد، میاندوآب، نقده، چالدران و شاهین‌دژ می باشد.

از نظر تاریخی، تاریخباستانی آذربایجان با تاریخ قوم ماد درآمیخته‌است. قوم ماد پس از مهاجرت به ایران‌آرام آرام قسمت‌های غربی ایران از جمله آذربایجان را تصرف کردند. بعد از تأسیس دولت ماد، آذربایجان به ماد کوچک معروف شد و مشتمل بر شهرهای قدیمی همدان، ری، اصفهان و کرمانشاه بود. گروهی معتقدند که نام آذربایجان گرفته شده از آذربادگان گرفته شده و به معنی سرزمین آتش است. بزرگ‌ترین آتشکده‌های زرتشتی در این منطقه بوده است و نمونه آن هنوز در باکو پایتخت جمهوری آذربایجان بجا مانده است. گروهی دیگر وجه تسمیه آذربایجان را مربوط به وجود سرداری به نام آتورپات یا اتروپاد می‌دانند. اینان معتقدند که بعد از غلبه اسکندر مقدونیبه ایران، سردار آتورپاتدر آذربایجان ظهور کرد و از اشغال آن توسط یونانیان ممانعت به عمل آورد. از آن به بعد این سرزمین به نام آتورپاتگان معروف شد. حکومت جانشینان آتورپات در آذربایجان در زمان اشکانیان نیز ادامه یافت و این منطقه توانست کماکان استقلال داخلی خود را در چهارچوب دولت اشکانی حفظ کند. سرانجام اردشیر بابکان بنیان‌گذار سلسله ساسانی بر حکمرانان محلی آذربایجان استیلا یافت و آنرا بصورت یک ایالت غیر موروثی اداره نمود. در دوره ساسانی معمولاً یکی از مرزبانان را به حکومت آذربایجان می گماردند. پس از فتح آذربایجان به دست اعراب، برای حفظ زمین های خود، باروهایی در اطراف املاک وسیع خود می کشیدند. سلسله های ایرانی بعد از اسلام که از شرق ایران برخاسته حکومت های مستقلی تشکیل دادند، هیچ گاه نتوانستند قلمرو خود را به آذربایجان برسانند. در آغاز قرن پنج هجری ترکان غزبه فرماندهی سلجوقیان، راهی آذربایجان شده آن جا را به تصرف در آوردند. با حمله مغولان آذربایجان مرکز شاهنشاهی بزرگ آنان شد. پس از تصرف آذربایجان به دست صفویان این سرزمین سنگر گاه اصلی و مرکز عمده گرد آوری قوای نظامی برای شاهان صفوی شد. پس از سقوط دولت صفویه، نادر شاه افشار با کوتاه کردن دست عثمانیان از آذربایجان و یک پارچه کردن ایران، در دشت مغان رسماً تاجگذاری کرد. کریم خان زند آذربایجان را از دست خان های محلی که پس از مرگ نادر شاه قیام کرده بودند، باز پس گرفت. اما پس از مرگ او بار دیگر خوانین محلی سر برآوردند، تا این که آغا محمد خان قاجار موفق شد که آذربایجان را مطیع حکومت مرکزی کند. در زمان حکومت پهلوی اول، واحد یکپارچه آذربایجان به دو واحد سیاسی تقسیم شد و یک قسمت که در شرق قرار داشت به نام استان آذربایجان شرقی و

دیگری که در غرب واقع است به نام استان آذربایجان غربی نامیده شد. این منطقه هم اکنون یکی از مناطق آباد و پررونق جمهوری اسلامی ایران است.

مسجد جامع ارومیه که در وسط بازار قدیمی شهر ارومیه قرار دارد و احتمالاً قریب به یقین به دوره سلجوقیان تعلق دارد. تپه حسنلو که در نزدیکی شهر نقده قرار دارد، یکی از تپه‌های باستانی و نشانه تمدن عظیم ایران است که قدمت آن به بیش از ۶ هزار سال قبل از میلاد می‌رسد. آرامگاه شمس تبریزی از مکان‌های گردشگری و زیارتی خویدر استان آذربایجان غربی که محل مدفن شمس تبریزیشاعر صوفی و پارسی‌گوی می‌باشد. مجموعه تاریخی تخت سلیمان (ثبت یونسکو) در نزدیکی شهر تکاب واقع شده است. این مجموعه شامل آثاری از دوره‌های هخامنشی، ساسانی و ایلخانی است. این مجموعه محل آتشکده آذرگشنسب بوده که خسرو دوم نیز کاخی در جوار آن بنا نموده بود. بنای قره کلیسا یا کلیسای طاطاووس (ثبت یونسکو) در نزدیکی ماکو واقع شده و مقبره یکی از مبشرین مسیحیت است. کتیبه موانا در نزدیکی ارومیه، تپه روستای موانا قرار دارد. این کتیبه متعلق به هزاره اول قبل از میلاد است و به خط میخی اورارتوری و آشوری است. این کتیبه نیز در موزه ارومیه نگهداری می‌شود. سنگ نگاره صخره هنجیران نزدیک شهر مهاباد، در دره ای به نام هنجیران قرار دارد. حکاکی موجود بر سنگ حکایت از تاریخ هزاره سوم قبل از میلاد دارد. از دیگر بناهای تاریخی بازار ارومیه با قدمتی که به دوره صفویه باز می‌گردد. این بازار حدوداً ۶۰ هزار متر مربع مساحت داشته و تنها در قسمت بافت قدیمی آن که تحت مراقبت و به سازی است حدود ۱۰۰۰ باب مغازه وجود دارد.

توانایی شناخت صنایع دستی محلی

در این استان انواع فرش، گلیم، صنایع چوبی و پارچه‌های دستی تولید می‌شود و علاوه بر آن کارگاه‌های صابون‌سازی نیز در سطح استان فعالیت دارند. از این میان، بافته‌های دستی و صنایع چوبی مانند انواع مجسمه‌های حیوانات، وسایل شطرنج، جعبه و میز آرایش بانوان و نقاشی روی چرم دارای شهرت ملی است. صنایع دستی این استان عبارتند از: بافت انواع قالی، گلیم، جاجیم، سجاده، چادرهای کتانی و شال‌گردن، ریسندگی و بافندگی به شیوه سنتی و تولید جوراب‌های پشمی، عرقچین، کلاه و دستکش، حصیربافی، سبدبافی، کوزه‌گری و صنایع چوبی.

قالی بافی و گلیم بافی: در مورد قالی‌های استان آذربایجان غربی تاریخ دقیقی در دسترس نیست و نقشه خاصی که مربوط به استان باشد نیز وجود ندارد. ولی هم اکنون تقریباً نقشه سایر مناطق را می‌بافند. در آذربایجان غربی، به دلیل نزدیکی و همجواری با استان آذربایجان شرقی که یکی از مراکز عمده قالیبافی در دنیا است- قالیبافی متداول می‌باشد. مهمترین مراکز قالیبافی

استان شهرهای تکاب و میاندوآب و مناطق روستایی و عشایری آن است. در بخشهایی از استان، گلیم سوماک نیز بافته می‌شود.

رنگرزی و چاپ‌های سنتی: کلیه فرآورده‌هایی که بوسیله قلم مو، قالب و شابلون رنگ آمیزی می‌شود و پذیرای نقش می‌شود جزو چاپ‌های سنتی به حساب می‌آیند. البته در آذربایجان غربی عمدتاً در زمینه رنگرزی فعالیت می‌کند.

رودوزی: رودوزی‌های استان عمدتاً در زمینه ممقان دوزی انجام می‌شود. این هنر- صنعت که تولیدش در انحصار زنان و دختران خانه دار است. مواد اولیه مورد نیازش نخ ابریشم رنگین و پارچه است. بیشتر محصولات این رشته در تهیه کلاه است. البته در حال حاضر زیرلیوانی، کمربند، کفش، جلیقه و رومی‌زی نیز تهیه می‌شود. این رشته از سوزن‌دوزی از بخش‌هایی است که طی آن، زمینه اساسی پارچه را از بخیه می‌پوشانند و زمینه تازه‌ای از نقش و نگار ایجاد می‌کنند. طرح‌های سوزن‌دوزی عمدتاً ذهنی و از برداشت‌های شخصی هنرمند است.

توانایی شناخت ویژگی‌های طبیعی محل

استان آذربایجان غربی یکی از مناطق کوهستانی کشور است و توپوگرافی متنوع و گسترده‌ای دارد. این استان عمدتاً تحت تأثیر جریان هوای مرطوب اقیانوس اطلس و دریای مدیترانه است، ولی در برخی از ماه‌های زمستان، توده هوای سردی از اطراف شمال، هوای مدیترانه‌ای آن را متأثر کرده و موجب کاهش قابل توجه دما می‌شود. سراسر مرز استان با ترکیه و عراق از کوه‌های مرتفع دیوارمانندی از شمال به جنوب کشیده شده است که منبع چشمه‌های آب فراوانی می‌باشند. استان آذربایجان غربی بزرگترین دریاچه کشور یعنی دریاچه ارومیه را در کنار خود جای داده است. آب دریاچه ارومیه بی‌نهایت شور و میزان نمک محلول آن دو برابر اقیانوس‌ها است و به همین علت نیز آب آن هیچوقت یخ نمی‌زند. از زمان‌های قدیم آب دریاچه ارومیه به علت املاحی که در آن محلول است، مورد توجه بیماران امراض جلدی و اطفال محل بوده است. پارک ملی دریاچه ارومیه شامل ۱۰۲ جزیره بزرگ و کوچک می‌باشد که مهمترین آنها عبارتند از: جزیره کبودان، جزیره اشک، جزیره اسپیر، جزیره آرزو، جزایر نگهدارنده (محل تخم‌گذاری پرندگان) و دریاچه طبیعی مارمیشو از دیگر جزایر این استان هستند. کوه آتشفشانی آرارات یا کوه نوح دو رشته کوه از آن منشعب شده و به طرف ایران پیش می‌آید. رشته اصلی از جنوب ارز روم گذشته به ارتفاعات شمالی آذربایجان می‌پیوندد. رشته دوم که از آرارات جدا می‌شود، در جهت جنوب پیش آمده و بین آذربایجان غربی و ترکیه قرار گرفته است بطور کلی، منطقه آذربایجان شمالی یکی از مراکز بزرگ نا آرامیهای درونی زمین و لرزه‌های شدید است. آتشفشانها و زلزله‌های سخت، چندین بار وضع برجستگی‌ها را دگرگون ساخته است.

توانایی شناخت ویژگیهای فرهنگی محلی

آذربایجان پیش از اسلام تحت تاثیر فرهنگ ها و مذاهب گوناگونی چون مهر پرستی و آیین زرتشت و آیین یونانی و رومی و بعد از ظهور اسلام تحت تاثیر اسلام و فرهنگ مردم آسیای مرکزی قرار گرفته است. البته در میان آنها تاثیر اسلام و فرهنگ اسلامی از مقام برجسته ای برخوردار است. وجود مساجد و کلیساها و ویرانه آتشفشان در نواحی مختلف استان گویای تاریخ مذهبی آن است. زبان رسمی مردم استان آذربایجان غربی فارسی است و زبان آذری فراگیرترین زبان پس از فارسی است. لهجه های کردی و ارمنی نیز در مناطق کردنشین و ارمنی نشین این منطقه رایج است و مورد استفاده مردم قرار می گیرد. استان آذربایجان غربی یکی از استان های مهم ایران است که در برگرفته دو قوم بزرگ و اصیل ایرانی (آذری ها و کردها) بوده و از جاذبه های بی شمار فرهنگی برخوردار است. استان آذربایجان غربی به تبع تنوع و ترکیب قومی خود، دارای انواع مختلف موسیقی بومی نیز هست. اقلیت های مذهبی، کردها، آذری ها و دیگر اقوام هر یک با توجه به خصوصیات قومی و رفتارهای فرهنگی خود، نوعی از موسیقی خاص خود را به نمایش می گذارند. موسیقی بومی آذری ها در وجود عاشیق ها خلاصه می شود، از دیگر جاذبه های فرهنگی این استان صنایع دستی می باشد. استان آذربایجان غربی از صنایع دستی هنرمندانه و با ارزشی برخوردار است. وجود قومیت های مختلف ترک، کرد، ایلات و عشایر و روستاهای متعدد در این استان سبب شده که صنایع دستی شهری و روستایی از گذشته های بسیار دور در این منطقه متداول باشد. هر یک از شهرستان های منطقه به صنعت خاصی شهره هستند ضمن آن که برخی از صنایع مانند قالی بافی و گلیم بافی و جاجیم بافی تقریباً در تمام نقاط استان رواج دارد. بافتن شال کمر پشمی و باشلوق نیز از صنایع دستی نقده محسوب می شوند. در ارومیه علاوه بر صنایع مختلف، ساخت مصنوعات چوبی از هنرهای با ارزش دستی به شمار می آید. بادش لوله ای بافته شده از پشم است که از منج پا تا زانو را می پوشاند و بندی هم در زیر کف پا دارد. بادش مخصوص مردان است و آن را معمولاً از روی شلوار می پوشند. این صنعت هنوز هم در میان ایلات آذربایجان رواج دارد.

توانایی شناخت گونه های زیستی و اقلیمی

بر اساس ساختار طبیعی استان، اکوسیستم های ویژه ای از ترکیب گیاهان در سطوح مختلف پوشش گیاهی به وجود آمده است که اهم آن ها به شکل جنگل ها و مراتع خودنمایی میکنند. درختان جنگلی این منطقه شامل درختان میوه ای از قبیل: انگور، پسته وحشی، زالزالک، بادام کوهی و گونه های غیر میوه ای مانند: بلوط، افرا، سرخ دلیک و سیاه دلیک است. استان آذربایجان غربی به سبب برخورداری از اوضاع جغرافیایی و تنوع آب و هوایی و بارش های مناسب به ویترونی از انواع گیاهان دارویی و منابع طب سنتی تبدیل شده است. این استان که یکی از مهمترین رویشگاه های

گیاهان دارویی در کشور است از نظر تنوع گیاهان دارویی رتبه اول کشور را به خود اختصاص داده است. از حدود هشت هزار گونه گیاهی شناخته شده در ایران، آذربایجان غربی بیش از یک هزار گونه گیاهی را در خود جای داده است از گیاه دارویی که در آذربایجان غربی می روید کاسنی، چوبان کبریتی، بادرنجبویه، شب بو، ختمی، آجی بیان و شیرین بیان، ثعلب، مرزه، نسترن، موسیر، کنگر، شوید، سنگ، کنگر، ریواس، قزی یاغی، بلاغ اوتی از جمله معروفترین این گیاهان دارویی و خوارکی هستند. هم اکنون حدود سه گونه از گیاهان دارویی از جمله آویشن، بابونه و گل پربراساس شرایط مختلف کشت در این استان بومی سازی می شود.

این استان گونه های مختلفی از حیات وحش را نیز در خود جای داده است و به دلیل موقعیت طبیعی و ساختار توپوگرافیک که رودخانه ها، تالاب ها، مرداب ها، دریاچه های کوچک و بزرگ و سواحل زیادی را دربر گرفته، به عنوان یکی از زیستگاه های مهم حیات وحش و گونه های جانوری کشور شناخته شده است. پستاندارانی چون قوچ، گوزن، کل، بز، گراز، خوک، گرگ، خرس، خرگوش و روباه، پلنگ، موش، سنجاب در این استان پراکنده اند. میش ارمنی و گوزن زرد ایرانی نیز از گونه های نادر موجود در این استان هستند. چندین شکارگاه آزاد و مشخص نیز در این ناحیه وجود دارند که شکارگاه آغ گل، شکارگاه آزاد خوی، شکارگاه آزاد ماکو، شکارگاه های آزاد جنوب و مرکز استان از جمله این مناطق به شمار می آیند.

تست‌های استان آذربایجان غربی

- ۱- کدام مورد از همسایگان داخلی استان آذربایجان غربی نیست؟
 الف) زنجان
 ب) کردستان
 ج) تهران
 د) آذربایجان شرقی
- ۲- کدام مورد از همسایگان خارجی استان آذربایجان غربی نمی‌باشد؟
 الف) افغانستان
 ب) جمهوری آذربایجان
 ج) ترکیه
 د) عراق
- ۳- ریشه کلمه آذربایجان به معنی چه سرزمینی است؟
 الف) باد
 ب) خاک
 ج) آتش
 د) نور
- ۴- در چه دورانی واحد یکپارچه آذربایجان به دو واحد سیاسی تقسیم شد؟
 الف) پهلوی اول
 ب) قاجار
 ج) صفویه
 د) افشاریه
- ۵- تپه باستانی حسنلو در شهر قرار دارد.
 الف) تکاب
 ب) نقده
 ج) مهاباد
 د) چالدارن
- ۶- مجموعه تاریخی تخت سلیمان در شهر قرار دارد.
 الف) تکاب
 ب) میاندوآب
 ج) بوکان
 د) اشنویه
- ۷- کدام مورد از اماکن تاریخی استان آذربایجان غربی نیست؟
 الف) کتبیبه مولانا
 ب) سنگ نگاره صخره هنجیران
 ج) آرامگاه شمس تبریزی
 د) کاخ تچره
- ۸- پس از تأسیس دولت ماد، کدام منطقه به "ماد کوچک" معروف شد؟
 الف) آذربایجان
 ب) خراسان
 ج) عراق
 د) کردستان
- ۹- نخستین بار چه کسی آذربایجان را به صورت ایالت غیرموروثی اداره نمود؟
 الف) کوروش
 ب) داریوش اول
 ج) اردشیر بابکان
 د) اسکندر مقدونی
- ۱۰- نادرشاه افشار به صورت رسمی در کجا تاجگذاری کرد؟
 الف) آتروپاتگان
 ب) دشت مغان
 ج) تپه حسنلو
 د) تخت سلیمان

۱۱- در صنعت دستی رودوزی از چه نخ استفاده می‌شود؟

- الف) پشم
 ب) ابریشم
 ج) کرک
 د) کتان

۱۲- کدام مورد از صنایع دستی استان آذربایجان غربی نیست؟

- الف) قالی و گلیم
 ب) صنایع چوبی
 ج) مینا کاری
 د) رنگرزی

۱۳- بیشتر محصولات رودوزی در تهیه چه محصولی است؟

- الف) کیف
 ب) کلاه
 ج) کفش
 د) پتو

۱۴- گلیم سوماک از صنایع دستی کدام استان است؟

- الف) کردستان
 ب) فارس
 ج) یزد
 د) آذربایجان غربی

۱۵- طرحهای سوزن دوزی استان آذربایجان غربی از چه چیزی الهام گرفته می‌شود؟

- الف) ذهنی و از برداشتهای شخصی
 ب) از طبیعت پیرامون محل زندگی

ج) از تابلوهای معروف نقاشی

د) برگرفته از طرحهای نیاکان خود

۱۶- به چه دلیل آب دریاچه ارومیه هیچ وقت یخ نمی‌زند؟

- الف) داشتن املاح فراوان
 ب) بی نهایت شور بودن

ج) گرم بودن آب در تمام فصول

د) داشتن جزیره‌های متعدد

۱۷- به چه دلیل آب دریاچه ارومیه مورد توجه بیماران امراض جلدی و اطباء محلی بوده است؟

الف) داشتن املاح موجود

ب) گرم بودن آب در تمام فصول

ج) گیاهان موجود در آب دریاچه

د) داشتن نمک زیاد

۱۸- کدامیک از جزایر دریاچه ارومیه محل تخم‌گذاری پرندگان است؟

- الف) کبودان
 ب) مارمیشو

ج) آرزو
 د) نه گانه

- ۱۹- آب و هوای استان آذربایجان غربی عمدتاً تحت تأثیر چه جریانی است؟
 الف) هوای مرطوب اقیانوس اطلس و مدیترانه
 ب) هوای سرد و خشک دریای مدیترانه
 ج) هوای سرد و خشک سیبری
 د) کوهستانهای مرتفع و هوای مرطوب خزری
- ۲۰- کدام رشته کوه بین استان آذربایجان غربی و ترکیه قرار گرفته است؟
 الف) زاگرس
 ب) دماوند
 ج) آرارات
 د) سبلان
- ۲۱) استان آذربایجان غربی در برگیرنده کدامیک از اقوام ایرانی است؟
 الف) بلوچ
 ب) کرد
 ج) لر
 د) ترکمن
- ۲۲) موسیقی بومی آذری‌ها در وجود خلاصه می‌شود.
 الف) ترک‌ها
 ب) عاشیق‌ها
 ج) کرمانجی‌ها
 د) فارس‌ها
- ۲۳) کدامیک از موارد زیر صنایع دستی نقده محسوب می‌شود؟
 الف) گلیم و جاجیم
 ب) فرش و گلیم
 ج) شال کمرپشمی و باشلوق
 د) بادش
- ۲۴) "بادش" از چه چیزی بافته می‌شود؟
 الف) پشم
 ب) ابریشم
 ج) ساقه گندم
 د) نخ
- ۲۵) بافت قالی، گلیم و جاجیم در کدام قسمت از استان آذربایجان انجام می‌شود؟
 الف) شمال
 ب) مناطق کردنشین
 ج) تمام نقاط
 د) جنوب
- ۲۶) کدامیک از موارد زیر جزء درختان میوه‌ای جنگلهای استان آذربایجان غربی نیست؟
 الف) انار
 ب) انگور
 ج) پسته وحشی
 د) زالزالک
- ۲۷) کدام استان از نظر تنوع گیاهان دارویی در رتبه اول قرار دارد؟
 الف) آذربایجان شرقی
 ب) آذربایجان غربی
 ج) مازندران
 د) گیلان

- ۲۸) مهمترین پوشش گیاهی استان آذربایجان غربی از کدامیک از موارد زیر تشکیل شده است؟
 الف) جنگل و مراتع
 ب) چمنزار و مراتع
 ج) چمنزار و جنگل
 د) مراتع
- ۲۹) حیوانات نادر استان آذربایجان شرقی کدام هستند؟
 الف) گورخر و یوزپلنگ ایرانی
 ب) میش ارمنی و یوزپلنگ ایرانی
 ج) میش ارمنی و گوزن زرد ایرانی
 د) گورخر و گوزن زرد ایرانی
- ۳۰) کدامیک از موارد زیر از گیاهان دارویی بومی‌سازی شده استان آذربایجان غربی هستند؟
 الف) ثعلب، شیرین بیان، کنگر
 ب) آویشن، گلپر، بابونه
 ج) مرزه، نسترن، موسیر
 د) بادرنجبویه، آجی بیان، ختمی

کلید سوالات استان آذربایجان غربی

ردیف	گزینه صحیح	ردیف	گزینه صحیح
۱	متوسط ج	۱۶	آسان ب
۲	آسان الف	۱۷	متوسط الف
۳	متوسط د	۱۸	متوسط د
۴	متوسط الف	۱۹	سخت الف
۵	متوسط ب	۲۰	متوسط ج
۶	متوسط الف	۲۱	آسان ب
۷	سخت د	۲۲	متوسط ب
۸	سخت الف	۲۳	متوسط ج
۹	متوسط ج	۲۴	متوسط الف
۱۰	آسان ب	۲۵	سخت ج
۱۱	آسان ب	۲۶	متوسط الف
۱۲	متوسط ج	۲۷	آسان ب
۱۳	متوسط ب	۲۸	متوسط الف
۱۴	متوسط د	۲۹	سخت ج
۱۵	سخت الف	۳۰	سخت ب

پاسخ‌های تشریحی استان آذربایجان غربی

- ۱) گزینه ج صحیح است.
استان تهران از همسایگان استان آذربایجان غربی نیست.
- ۲) گزینه الف صحیح است.
افغانستان از همسایگان خارجی استان آذربایجان غربی نیست.
- ۳) گزینه د صحیح است.
گروهی معتقدند که نام آذربایجان گرفته شده از آذربادگان گرفته شده و به معنی سرزمین آتش است.
- ۴) گزینه الف صحیح است.
در زمان حکومت پهلوی اول، واحد یکپارچه آذربایجان به دو واحد سیاسی تقسیم شد.
- ۵) گزینه ب صحیح است.
تپه حسنلو که در نزدیکی شهر نقده قرار دارد
- ۶) گزینه الف صحیح است.
مجموعه تاریخی تخت سلیمان (ثبت یونسکو) در نزدیکی شهر تکاب واقع شده است.
- ۷) گزینه د صحیح است.
کاج تجره از آثار باستانی استان آذربایجان غربی نیست.
- ۸) گزینه الف صحیح است.
بعد از تأسیس دولت ماد، آذربایجان به "ماد کوچک" معروف شد.
- ۹) گزینه ج صحیح است.
اردشیر بابکان بر حکمرانان محلی آذربایجان استیلا یافت و آنرا بصورت یک ایالت غیر موروثی اداره نمود.
- ۱۰) گزینه ب صحیح است.
نادر شاه افشار با کوتاه کردن دست عثمانیان از آذربایجان و یک پارچه کردن ایران، در دشت مغان رسماً تاجگذاری کرد.
- ۱۱) گزینه ب صحیح است.
مواد اولیه مورد نیاز نخ ابریشم رنگین و پارچه است.
- ۱۲) گزینه ج صحیح است.
میناکاری از صنایع دستی استان آذربایجان شرقی نیست.
- ۱۳) گزینه ب صحیح است.
بیشتر محصولات رودوزی در تهیه کلاه است.

۱۴) گزینه د صحیح است.

در بخشهایی از استان آذربایجان غربی، گلیم سوماک نیز بافته می شود

۱۵) گزینه الف صحیح است.

طرحهای سوزن دوزی عمدتاً ذهنی و از برداشت های شخصی هنرمند است.

۱۶) گزینه ب صحیح است.

آب دریاچه ارومیه بی نهایت شور و به همین علت نیز آب آن هیچوقت یخ نمی زند.

۱۷) گزینه ب صحیح است.

آب دریاچه ارومیه به علت املاحی که در آن محلول است، مورد توجه بیماران امراض جلدی و اطباء محل بوده است.

۱۸) گزینه ب صحیح است.

جزایر نه گانه محل تخمگذاری پرندگان است.

۱۹) گزینه ب صحیح است.

آب و هوای استان آذربایجان غربی عمدتاً تحت تأثیر جریان هوای مرطوب اقیانوس اطلس و دریای مدیترانه است.

۲۰) گزینه ب صحیح است.

کوه آتشفشانی آزارات یا کوه نوحین استان آذربایجان غربی و ترکیه قرار گرفته است.

۲۱) گزینه ب صحیح است.

استان آذربایجان غربی در برگرنده دو قوم بزرگ و اصیل ایرانی (آذری ها و کردها) بوده است.

۲۲) گزینه ب صحیح است.

موسیقی بومی آذری ها در وجود عاشیق ها خلاصه می شود.

۲۳) گزینه ج صحیح است.

بافتن شال کمر پشمی و باشلوق نیز از صنایع دستی نقده محسوب می شوند.

۲۴) گزینه الف صحیح است.

بادش لوله ای بافته شده از پشم است که از میج پا تا زانو را می پوشاند و بندی هم در زیر کف پا دارد.

۲۵) گزینه ب صحیح است.

قالی بافی و گلیم بافی و جاجیم بافی تقریباً در تمام نقاط استان رواج دارد.

۲۶) گزینه الف صحیح است.

درختان جنگلی این منطقه شامل درختان میوه ای از قبیل: انگور، پسته وحشی، زالزالک، بادام کوهی است.

۲۷) گزینه ب صحیح است.

استان آذربایجان غربی از نظر تنوع گیاهان دارویی رتبه اول کشور را به خود اختصاص داده است.

۲۸) گزینه الف صحیح است.

اهم پوشش گیاهی استان آذربایجان غربی به شکل جنگل ها و مراتع است.

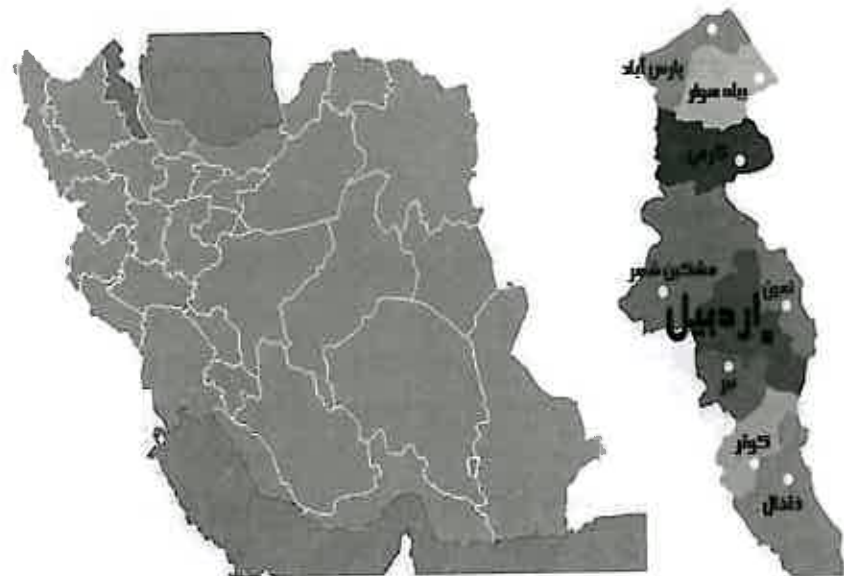
۲۹) گزینه ج صحیح است.

میش ارمنی و گوزن زرد ایرانی نیز از گونه های نادر موجود در استان آذربایجان غربی هستند.

۳۰) گزینه ب صحیح است.

آویشن، بابونه و گل پراساس شرایط مختلف کشت در استان آذربایجان غربی بومی سازی می شود.

استان اردبیل

توانایی شناخت ویژگیهای تاریخی و جغرافیایی محلی

استان اردبیل یکی از استانهای ایران است که در شمال غربی این کشور در منطقه آذربایجان واقع شده است. این استان از شمال به جمهوری آذربایجان، از سمت غرب به استان آذربایجان شرقی، از سمت شرق به استان گیلان کوههای تالش و از سمت جنوب به استان زنجان محدود شده است. استان اردبیل در سال ۱۳۷۲ از استان آذربایجان شرقی جدا شد و به عنوان استانی مستقل، مشتمل بر شش شهرستان اردبیل، بیله سوار، پارس آباد، خلخال، گرمی و مشگین شهر در تقسیمات کشوری جای گرفت. واژه اردبیل واژه ای اوستایی است که از دو کلمه آرتا (مقدس) و ویل (شهر) به معنی شهر مقدس ترکیب شده است. اردبیل در دوره اشکانیان و در میان شهرهای آذربایجان جایگاه ویژه ای داشت. از اواسط تا اواخر دوره ساسانی، اردبیل به تنهایی مرکز آذربایجان به شمار می رفت. در دوره ایلخانان گرچه تبریز، به عنوان شهر مهم آذربایجان رو به رشد بود اما اردبیل نیز به عنوان دارال ارشاد هنوز از جایگاهی خاص برخوردار بود. اردبیل در دوره صفوی از لحاظ سیاسی و اقتصادی سرآمد شهرهای ایران بود. این شهر در مسیر شاه راه تجاری ایران و اروپا قرار داشت و ابریشم وارده از گیلان، از طریق اردبیل به اروپا صادر می شد. اردبیل در دوره قاجاریه رونق و شکوه گذشته را باز نیافت. هر چند اردبیل به استانی مستقل و جداگانه تبدیل شده، اما تاریخ آن با تاریخ سرزمین آذربایجان در هم آمیخته است. یکی از مکانهای تاریخی و باستانی شهر اردبیل آرامگاه شیخ صفی الدین اردبیلی (ثبت یونسکو) است در این محوطه مقبره‌های شاه اسماعیل اول و همسر شاه اسماعیل (مادر شاه طهماسب) و نیز برخی از مشایخ و صاحب‌منصبان دوران صفوی و نیز کشته‌شدگان جنگ چالدران، قرار دارد. دریاچه شورابیل دریاچه‌ای در اردبیل است که قدمت این دریاچه قدیمی‌تر از دریاچه ارومیه است. شورابیل تنها دریاچه طبیعی داخل شهری در ایران می‌باشد. در اطراف شهرستان گرمی، چند اثر تاریخی در محوطه یک گورستان قدیمی به نام گبر کشف شده که بیش تر آن ها به دوره اشکانی تعلق دارند. قلعه قهقهه با عظمت خاص و منحصر به فرد خود در بین جاذبه های تاریخی این استان جایگاه خاصی دارد.

توانایی شناخت صنایع دستی محلی

صنایع دستی استان اردبیل به صورت زیبا و هنرمندانه زینت بخش کانون های فرهنگی و مسکونی بسیاری از کشورهای جهان است. انواع فرش، مسند، گلیم، جاجیم، ورنی، پستی، بافت جوراب های پشمی، شال بافی، قلاب دوزی، خورجین بافی، صنایع فلزی و چوبی، اشیای سفالی، چوبی، فلزی، فرآوردهای مسی، برنجی، نقره کاری، قلم کاری، خاتم کاری، سفالگری هنرمندانه با نقش و نگارهای زیبا در استان اردبیل جان می گیرند و هنر دستی و ارزشمند این منطقه را به نمایش می گذارند.

قالی بافی: بیش ترین و معروفترین صنایع دستی استان اردبیل را زیراندازها و بافته‌های رنگارنگی تشکیل می دهد که از ویژگی های منحصر به فردی برخوردار بوده و مخصوص خود استان است. در

زمان‌های گذشته به خصوص در دوره صفویان بین منطقه اردبیل و قفقاز، تاثیرات زیادی در بافت فرش‌ها و زیراندازهای دو منطقه به وجود آمده که بعضی از طرح قالب‌های منطقه قفقاز را به فراوانی در قالی‌های استان اردبیل شاهد هستیم.

ورنی بافی: ورنی گلیمی است فرش نما که بدون نقشه و به شکل ذهنی توسط زنان و دختران مناطق عشایر و روستایی استان اردبیل تولید می‌شود.

مسند بافی: مسند درخشان‌ترین تولید دستی در استان اردبیل است که در سطح جهانی نیز از معروفیت خاصی برخوردار است. نقوش مسند معمولاً نقش محراب بوده و به عنوان جانماز بکار می‌رود. انواع دیگر مسند با نقوش گوناگون، در بالای اتاق، ویژه مهمانان گسترده می‌شود و علت نامگذاری آن نیز شاید بدین علت باشد. کانون اصلی بافت مسند در استان اردبیل دهستان عنبران در بخش نمین شهرستان اردبیل است.

محصولات چرمی از دیگر صنایع موجود در استان اردبیل به شمار می‌آیند. چرمینه‌های دستی که با بافته‌های دستی مانند گلیم و جاجیم تلفیق می‌شوند، در ساخت کیف مورد استفاده قرار می‌گیرند.

توانایی شناخت ویژگی‌های طبیعی

استان زیبای اردبیل یکی از ارزشمندترین مناطق طبیعی جمهوری اسلامی ایران است که هر یک از عارضه‌های طبیعی آن از قبیل کوه‌ها، رودخانه‌ها، چشمه‌ها، دشت‌ها، جلگه‌ها و جنگل‌های آن از قابلیت‌های بالای جهانگردی برخوردارند. چشمه‌ساران لطیف، طبیعت چشم‌نواز و حیرت‌انگیز مشگین‌شهر، جنگل‌های زیبای خلخال و نمین، آبشارهای دیدنی شیروان دره، دریاچه گوهر نشان نئور و شورابیل، دشت زر خیز و مصفای مغان و صدها پدیده شگرف طبیعت در پهنه گسترده این استان تنها برخی از جاذبه‌های طبیعی اردبیل را تشکیل می‌دهند.

استان اردبیل از مهم‌ترین مناطق ایران به لحاظ توسعه ژئوتوریسم است چرا که یکی از کانون‌های مهم چشمه‌های آب معدنی و آب گرم بوده و قله آتشفشانی سبلان نیز در آن واقع شده است. سبلان پس از دماوند؛ معروف‌ترین کوه آتشفشانی خاموش ایران است که در اثر فعالیت‌های آتشفشانی، مخروط قله آن شکل گرفته و در دهانه مخروطی آتشفشانی‌اش دریاچه بسیار زیبایی به وجود آمده که در تمام طول سال پوشیده از برف و یخ است.

استان اردبیل در محاصره سه جریان اصلی آب و هوایی است که سبب به وجود آمدن عارضه‌های مختلف جغرافیایی در این ناحیه شده‌اند. «جریان مدیترانه‌ای» با ماهیت معتدل و دریایی خود، استان اردبیل را از سمت باختر تحت تاثیر قرار می‌دهد. این جریان بیش‌ترین رطوبت خود را در آذربایجان غربی از دست می‌دهد. جریان «سیبری و آسیای مرکزی» دارای ماهیتی سرد و خشک

است که از شمال و شمال‌خاوری وارد استان اردبیل شده و پس از عبور از دریای خزر و جذب بخار آب آن این منطقه را تحت تاثیر قرار می‌دهند. این جریان هوایی در تابستان نیز باعث کاهش شدید گرما و خنک شدن هوا می‌شود. سومین جریان هوایی «جریان اطلس شمالی یا اسکاندیناوی» است که دارای ماهیتی سرد است. با وجود این که جریان نام‌برده نیز انبوهی از بخار خود را در سراسر اروپا و روسیه بر جای می‌گذارد، اما ورود این جریان از شمال و شمال‌باختر با سرمای شدید و بارش برف سنگین در استان اردبیل همراه است.

توانایی شناخت ویژگی‌های فرهنگی

استان زیبای اردبیل یکی از مناطقی است که دارای جاذبه‌های فرهنگی با ارزشی است. این استان علاوه بر طبیعت سحرانگیز خویش، مردمانی هنرمند، کوشا و خلاق دارد که آفریننده زیباترین جاذبه‌های فرهنگی این دیار هستند. بیش‌ترین و معروف‌ترین صنایع دستی استان اردبیل را زیراندازها و بافته‌های رنگارنگی تشکیل می‌دهند. موسیقی محلی استان اردبیل در قالب موسیقی اصیل آذربایجان به عنوان یکی از انواع موسیقی غنی شرق، برگرفته از حقایق تاریخی و فرهنگی این‌خطه است که در کنار لباس‌های رنگارنگ و ترانه‌های محلی از دیگر جاذبه‌های این سرزمین به شمار می‌رود. امروزه استفاده از لباس‌های محلی و سنتی در بسیاری از نقاط ایران از جمله استان اردبیل منسوخ شده و مردم از لباس‌های معمول شهرهای بزرگ استفاده می‌کنند ولی در برخی از مناطق این استان مانند منطقه مغان و ارسباران و در میان عشایر کوچ‌نشین و میان روستاییان، استفاده از لباس‌های محلی توسط مردان و زنان عمومیت دارد.

استان اردبیل در زمینه غذاهای سنتی و محلی نیز دارای شهرت است. برخی از خوراکی‌ها و غذاهای تهیه شده در این استان فقط خاص منطقه است که بسیار خوشمزه بوده و از جمله جاذبه‌های گردشگری این خطه به شمار می‌آیند. آش دوغ معروف‌ترین غذای محلی اردبیل است که با ماست، سبزی، سیر، کوفته ریزه و برنج تهیه می‌شود و طعم بسیار خوبی دارد. در بلندی‌های اردبیل که سرمای زیادی وجود دارد خوردن آش داغ محلی اردبیل خوشمزه‌ترین قسمت خاطرات گردشگران را تشکیل می‌دهد. عسل سبلان شهرت ملی دارد و در تمام ایران معروف است و لذا صبحانه‌های منطقه اردبیل با عسل، نان تازه و کره محلی از جذابیت‌های خاص خود برخوردار است.

توانایی شناخت گونه‌های زیستی و اقلیمی

زیستگاه‌های وحوش در ارتفاعات پایین شمال و شمال خاوری سبلان است که تا جاده مشگین شهر - اردبیل را در بر می‌گیرد. این دامنه از اواخر بهار تا اواخر پاییز زیستگاه قوچ، میش و کبک دری است. در محدوده سبلان ۱۱ زیستگاه وحوش شناسایی شده که در این زیستگاه‌ها کل، بز، قوچ، میش، خرس قهوه‌ای، خوک، خرگوش، روباه، گرگ، کبک دری، آهو و مرغابی زندگی می‌کنند. یکی دیگر از ویژگی‌های محیطی سبلان؛ وجود تالاب‌های متعدد است. از جمله می‌توان به تالاب قره‌گول، هوشنگ‌میدانی و ملاحمد اشاره کرد که حیوانات و پرندگان وحشی متنوعی در آن‌ها زندگی می‌کنند. شهرستان اردبیل به دلیل موقعیت کوهستانی خود از لحاظ پوشش گیاهی بسیار جالب توجه و غنی است. دره‌های این کوهستان پهناور و انباشته از رسوبات غنی است. از گیاهانی که کاربرد دارویی دارند گل بنفشه، گون، کتیرا، شیرین بیان، بومادران، گل بابونه، گل گاو زبان، پونه و خاکشیر را می‌توان نام برد. بیشترین گونه‌های درختی جنگلهای این منطقه فندق است و این منطقه به فندقلو شهرت دارد. جنگل‌های خلخال که به جنگل‌های طالش موسومند، گونه‌های مهم درختان آن را کاج، سرو، بلوط و ممرز تشکیل می‌دهند. در کوهستان سبلان بیش از ۳۰۰۰ نوع رستنی وجود دارد که در میان آن‌ها تیره‌های نعناع، گل سرخ، خشخاش، زنبق، نخود، شب بو، آلاله و انواع گیاهان به وفور دیده می‌شود. منطقه حفاظت شده نئور در ۳۰ کیلومتری شهرستان اردبیل واقع شده است. مهم‌ترین ویژگی این منطقه دریاچه نئور است و ویژگی اکوسیستم آن به عنوان زیستگاه بی‌مانند، ماهی قزل‌آلای رنگین و پرندگان و جانوران آن است. قسمت‌های وسیعی از زمین‌های این شهرستان را جامعه گیاهی استپی، درمنه، گون تشکیل داده و شمال باختر آن را پوشش گیاهی نیمه جنگلی ممرز، بلوط، تلگرس، خاور آن را راش، ممرز، خزر، انجیلی و تنگریس فرا گرفته است.

تست‌های استان اردبیل

۱- کدامیک از کشورهای زیر از همسایگان استان اردبیل هستند؟

- (الف) ترکیه
(ب) آذربایجان
(ج) عراق
(د) قزاقستان

۲- در چه سالی استان اردبیل مستقل شد؟

- (الف) ۱۳۶۲
(ب) ۱۳۷۲
(ج) ۱۳۶۴
(د) ۱۳۷۴

۳- از اواسط تا اواخر دوره ساسانی، به تنهایی مرکز آذربایجان به شمار می‌رفت.

- (الف) اردبیل
(ب) پارس آباد
(ج) مشکین شهر
(د) خلخال

۴- کدامیک از آثار باستانی استان اردبیل ثبت جهانی شده است؟

- (الف) گورستان گبر
(ب) دریاچه شورابیل
(ج) آرامگاه شیخ صفی
(د) قلعه قهقهه

۵- تنها دریاچه طبیعی داخل شهری ایران کدام دریاچه است؟

- (الف) ارومیه
(ب) شورابیل
(ج) خزر
(د) هامون

۶- بیشترین و معروف‌ترین صنعت دستی استان اردبیل چیست؟

- (الف) سفالگری و سرامیک‌سازی
(ب) بافته‌های رنگارنگ
(ج) محصولات چرمی
(د) محصولات چوبی

۷- طرح‌های کدام منطقه در بافته‌های استان اردبیل بیشتر مشاهده می‌شود؟

- (الف) آذربایجان
(ب) ترکمن
(ج) قفقاز
(د) کردستان

۸- گلیمی فرش نما که بدون نقشه و به شکل ذهنی توسط زنان و دختران مناطق عشایر و روستایی استان اردبیل تولید می‌شود گفته می‌شود.

- (الف) ورنی
(ب) مسند
(ج) جاجیم
(د) بولاکی

۹- کاربرد استفاده مسند چیست؟

- (الف) تکیه‌گاه میهمان
(ب) جانماز
(ج) زیرانداز
(د) پرده

- ۱۰- درخشان‌ترین تولید دستی در استان اردبیل که در سطح جهانی نیز از معروفیت خاصی برخوردار است چیست؟
- الف) ورنی
ب) مسند
ج) جاجیم
د) قالی
- ۱۱- معروفترین کوه آتشفشان ایران پس از دماوند کدام کوه است؟
- الف) سهند
ب) سبلان
ج) دنا
د) زردکوه
- ۱۲- کدام جریان آب و هوایی باعث کاهش شدید گرما و خنک شدن هوا در استان اردبیل است؟
- الف) اطلس شمالی و اسکاندیناوی
ب) سیبری و آسیای مرکزی
ج) مدیترانه ای
د) خزری
- ۱۳- جریان هوای اطلس شمالی و اسکاندیناوی باعث به وجود آمدن چه نوع آب و هوایی در استان اردبیل می‌شود؟
- الف) سرمای شدید و بارش برف در زمستان
ب) کاهش شدید گرما و خنک شدن هوا در تابستان
ج) ایجاد رطوبت و اعتدال هوا در بهار
د) جذب بخار آب منطقه
- ۱۴- کدامیک از موارد زیر از جاذبه‌های طبیعی استان اردبیل نمی‌باشد؟
- الف) دریاچه گوهرنشان
ب) دشت مغان
ج) آبشار شالورا
د) سبلان
- ۱۵- در قله کدامیک از کوههای زیر دریاچه وجود دارد؟
- الف) تفتان
ب) زاگرس
ج) دنا
د) سبلان
- ۱۶- در کدام قسمت از استان اردبیل لباسهای محلی عمومیت دارد؟
- الف) مشکین شهر
ب) منطقه مغان
ج) دامنه کوه سبلان
د) خلخال
- ۱۷- معروف‌ترین غذای محلی استان اردبیل کدام است؟
- الف) بریانی
ب) آش ترخینه
ج) خورش ماست
د) آش دوغ

- ۱۸- کدامیک از محصولات استان اردبیل شهرت ملی دارد؟
- الف) عسل سبلان
ب) کوفته ریزه اردبیل
ج) قالی اردبیل
د) دوغ خلخال
- ۱۹- موسیقی محل استان اردبیل در قالب چه موسیقی است؟
- الف) کردی
ب) گیلکی
ج) آذری
د) محلی
- ۲۰- در ارتفاعات خاوری سبلان چه نوع وحوشی زندگی می‌کنند؟
- الف) قوچ، خرس قهوه‌ای، خوک
ب) خرگوش روباه، گرگ
ج) کل، بز، خرگوش
د) قوچ، میش، کبک دری
- ۲۱- تالاب‌های قره گل، هوشنگ میدانی و ملاحمد در کدام استان قرار دارند؟
- الف) گیلان
ب) مازندران
ج) آذربایجان
د) اردبیل
- ۲۲- بیشترین گونه درختهای جنگلی استان اردبیل کدام است؟
- الف) پسته وحشی
ب) بادام کوهی
ج) فندق
د) افرا
- ۲۳- در دریاچه نئور چه نوع ماهی وجود دارد؟
- الف) قزل آلای رنگین
ب) کپور
ج) حلوا سیاه
د) قباد
- ۲۴- جنگل‌های به جنگل‌های طالش موسومند.
- الف) اردبیل
ب) گیلان
ج) زاگرس
د) خلخال

کلید سوالات استان اردبیل

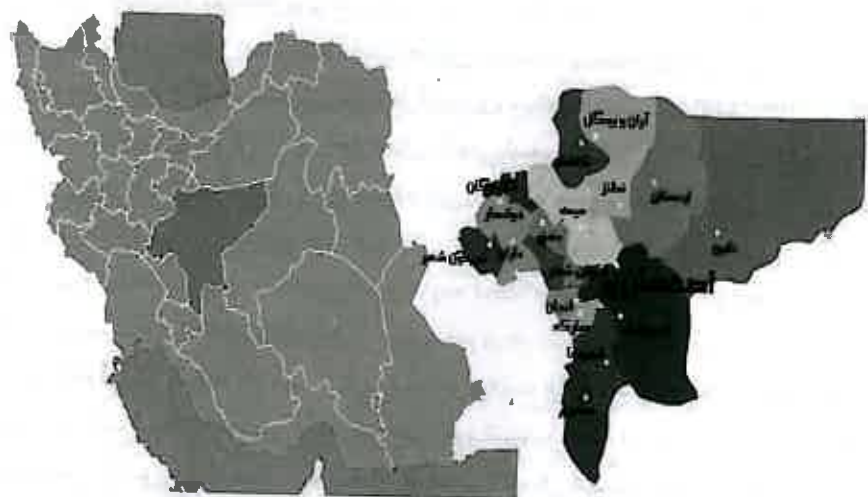
ردیف	گزینه صحیح	ردیف	گزینه صحیح
۱	متوسط ب	۱۳	سخت الف
۲	آسان ب	۱۴	متوسط ج
۳	متوسط الف	۱۵	آسان د
۴	آسان ج	۱۶	متوسط ب
۵	سخت ب	۱۷	آسان د
۶	متوسط ب	۱۸	متوسط الف
۷	آسان ج	۱۹	متوسط ج
۸	سخت الف	۲۰	سخت د
۹	متوسط ب	۲۱	متوسط د
۱۰	متوسط ب	۲۲	آسان ج
۱۱	متوسط ب	۲۳	متوسط الف
۱۲	سخت ب	۲۴	متوسط د

پاسخ‌های تشریحی استان اردبیل

- ۱) گزینه ب صحیح است.
کشور آذربایجان از کشورهای همسایه استان اردبیل است.
- ۲) گزینه ب صحیح است.
استان اردبیل در سال ۱۳۷۲ از استان آذربایجان شرقی جدا و به عنوان استانی مستقل در تقسیمات کشوری جای گرفت.
- ۳) گزینه الف صحیح است.
از اواسط تا اواخر دوره ساسانی، اردبیل به تنهایی مرکز آذربایجان به شمار می‌رفت.
- ۴) گزینه ج صحیح است.
آرامگاه شیخ صفی‌الدین اردبیلی ثبت شده در یونسکو می‌باشد.
- ۵) گزینه ب صحیح است.
شورابیل تنها دریاچه طبیعی داخل شهری در ایران می‌باشد.
- ۶) گزینه ب صحیح است.
بیش‌ترین و معروف‌ترین صنایع دستی استان اردبیل را زیراندازها و بافته‌های رنگارنگی تشکیل می‌دهد.
- ۷) گزینه ج صحیح است.
که بعضی از طرح قالب‌های منطقه قفقاز را به فراوانی در قالی‌های استان اردبیل شاهد هستیم.
- ۸) گزینه الف صحیح است.
ورنی گلیمی است فرش نما که بدون نقشه و به شکل ذهنی توسط زنان و دختران مناطق عشایر و روستایی استان اردبیل تولید می‌شود.
- ۹) گزینه ب صحیح است.
نقوش مسند معمولا نقش محراب بوده و به عنوان جانماز بکار می‌رود.
- ۱۰) گزینه ب صحیح است.
مسند درخشان‌ترین تولید دستی در استان اردبیل است که در سطح جهانی نیز از معروفیت خاصی برخوردار است.
- ۱۱) گزینه ب صحیح است.
سیلان پس از دماوند؛ معروف‌ترین کوه آتشفشانی خاموش ایران است.
- ۱۲) گزینه ب صحیح است.
جریان هوایی سیبری و آسیای مرکزی در تابستان باعث کاهش شدید گرما و خنک شدن هوا می‌شود.

- (۱۳) گزینه ب صحیح است.
 دارای ماهیتی سرد است و با سرمای شدید و بارش برف سنگین در استان اردبیل همراه است.
- (۱۴) گزینه ب صحیح است.
 آبشار شالورا از جاذبه‌های طبیعی استان اردبیل نمی‌باشد.
- (۱۵) گزینه ب صحیح است.
 دردهانه مخروطی آتشفشانی سبلان دریاچه زیبایی به وجود آمده که در تمام طول سال پوشیده از برف و یخ است.
- (۱۶) گزینه ب صحیح است.
 در منطقه مغان و ارسباران و در میان عشایر و روستاییان، استفاده از لباس های محلی توسط مردان و زنان عمومیت دارد
- (۱۷) گزینه د صحیح است.
 آش دوغ معروف ترین غذای محلی اردبیل است
- (۱۸) گزینه الف صحیح است.
 سبلان شهرت ملی دارد و در تمام ایران معروف است.
- (۱۹) گزینه ج صحیح است.
 موسیقی محلی استان اردبیل در قالب موسیقی اصیل آذربایجان به عنوان یکی از انواع موسیقی غنی شرق، برگرفته از حقایق تاریخی و فرهنگی این خطه است.
- (۲۰) گزینه د صحیح است.
 ارتفاعات خاوری سبلان، از اواخر بهار تا اواخر پاییز زیستگاه قوچ، میش و کبک دری است
- (۲۱) گزینه د صحیح است.
 تالاب‌های قره گول، هوشنگ میدانی و ملاحمد در استان اردبیل قرار دارند.
- (۲۲) گزینه ج صحیح است.
 بیشترین گونه های درختی جنگلهای منطقه اردبیل فندق است و این منطقه به فندقلو شهرت دارد.
- (۲۳) گزینه الف صحیح است.
 دریاچه نئور به عنوان زیستگاه بی مانند، ماهی قزل آلائی رنگین و پرندگان و جانوران است.
- (۲۴) گزینه د صحیح است.
 جنگل های خلخال که به جنگل های طالش موسومند.

استان اصفهان

توانایی شناخت ویژگی‌های تاریخی و جغرافیایی محلی

استان اصفهان که در مرکز ایران واقع شده است از شرق به استان‌های یزد و خراسان جنوبی، از شمال به استان‌های سمنان، قم و مرکزی، از غرب به استان‌های لرستان و چهارمحال و بختیاری، از جنوب به استان‌های کهگیلویه و بویراحمد و فارس محدود است. شهرهای مهم آن می‌توان، اردستان، تیران و کرون، دهاقان، خمینی شهر، خوانسار، خور و بیابانک، چادگان، سمیرم، شاهین شهر و میمه، شهرضا، فریدن، فریدون شهر، فلاورجان، کاشان، گلپایگان، لنجان، مبارکه، نایین، نجف آباد، نطنز را می‌توان نام برد. قرن هاست که اصفهان را نصف جهان می‌نامند. موقعیت مکانی ویژه استان (قرار گرفتن استان در مرکز کشور و در مسیر راه‌های ترانزیتی شمال-جنوب و شرق-غرب و همجواری با ۹ استان) و نیز چشم اندازها و گردشگاههای طبیعی و یا احداث شده طی سالهای اخیر در حاشیه رودخانه پربرکت زاینده رود و مناظر حاشیه آن، این استان به عنوان یک قطب مهم گردشگری کشور تبدیل شده است. اصفهان به سبب پیشینه تاریخی کهن خود در طول تاریخ با نام‌هایی چون: آپادانا، اصفهان، جی، دارالیهودی، سپاهان، شهرستان، نصف جهان و یهودیه نیز خوانده شده است. در دوران ایلامی ها، استان کنونی اصفهان یکی از ایالت‌های کشور آنزان یا آنشان بوده است. در دوران اشکانیان این منطقه یکی از ایالت‌های پهناور پادشاهی اشکانی بوده و در زمان ساسانیان، منطقه اصفهان اهمیت بسیاری داشته و جنبه دفاعی و نظامی آن، که مرکز گردآوری سپاه بوده، بر ارزش جغرافیایی اش، افزوده است. منطقه اصفهان، در زمان عمر خلیفه دوم به دست مسلمانان افتاد و تا اوایل قرن چهارم قمری در قلمرو حکومت عباسیان بود. در زمان ملک شاه سلجوقی نیز اصفهان از مهم‌ترین و آبادترین ولایت‌ها به شمار می‌رفت و ملک شاه پس از قتل پدرش آلب ارسلان، اصفهان را به پایتختی خود انتخاب کرد. در دوران صفویه، شاه عباس کبیر پایتخت را از تبریز به اصفهان انتقال داده در طول ۴۲ سال حکومت خود، پیوسته به عمران و آبادی کشور، به ویژه اصفهان پرداخت. پس از شاه عباس، هر یک از شاهان صفوی نیز به نوعی در آبادانی اصفهان کوشیدند. در روزگار پادشاهی نادر شاه افشار، از گسترش اصفهان کاسته شد، زیرا وی پایتختی دائمی نداشت و به شهرهای خراسان علاقه بیشتری نشان می‌داد. در زمان زندیه نیز چون پایتخت کشور به شیراز انتقال یافت، منطقه و شهر اصفهان از اهمیت و اعتبار افتاد و از جمعیت آن کاسته شد. در دوران قاجاریان نیز، اگرچه پایتخت به تهران منتقل شده بود؛ اما اصفهان هم چنان از اهمیت زیادی برخوردار بود. یکی از حاکمانی که در این دوران مدت طولانی بر این شهر حکم راند، ظل السلطان فرزند ناصرالدین شاه بود. هم‌اکنون نیز استان اصفهان از مناطق با اهمیت ایران است.

وجود تپه‌های باستانی و در راس آن‌ها تپه‌های تاریخی سیلک حاصل موجودیت تاریخی ناحیه ای است که قدمت آن به هزاره سوم پیش از میلاد می‌رسد. میدان بزرگ نقش جهان (ثبت یونسکو) در لیست زیباترین میداين دنیا قرار دارد. مسجد شیخ لطف الله، مسجد جامع اصفهان (ثبت

یونسکو) مجموعه‌ای از ساختمانها و آثار هنری دوره‌های بعد از اسلام است. محراب الجایتو که در مسجد جامع قرار گرفته یکی از شاهکارهای هنر گچ بری به شمار می‌آید. مسجد امام از لحاظ عظمت، جنبه معماری و تزیینات، مهم‌ترین مسجد دوره صفویه است که در شهر اصفهان واقع شده است. مسجد جامع اردستان، مسجد جامع زواره و مسجد جامع گلپایگان از کهن‌ترین مساجد ایران به شمار می‌آید.

کاخ‌های تاریخی با معماری‌های کم‌نظیر از دیگر دیدنی‌های استان اصفهان هستند. کاخ چهل ستون (ثبت یونسکو) و عمارت تاریخی هشت بهشت و کاخ عالی قاپو نمونه‌ای از کاخ‌های محل سکونت آخرین سلاطین دوره صفوی است. باغ فین کاشان (ثبت یونسکو) از دوره صفویه برجای مانده و از لحاظ باغ‌آرایی و آب‌رسانی دارای اهمیت ویژه‌ای است. چهار باغ مجموعه‌ای عظیم و زیبا است که از باغ‌های مختلف تشکیل شده و تعدادی از آن‌ها هم‌اکنون نیز بر جاست.

مشهورترین کلیسای تاریخی جلفا از نظر معماری و تزیینات نقاشی، کلیسای سن سور است که به کلیسای وانک شهره است. آتشکده باستانی نیاسر نیز بر فراز صخره بلندی به نام تالار نیاسر در کنار چشمه آبی برپاست و از اهمیت زیادی برخوردار است. منار جنبان یکی از نمونه‌های ابنیه سبک مغولی ایران است. خانه‌های اعیانی و عمارت‌های قدیمی نیز از دیگر دیدنی‌های استان اصفهان هستند ولی مهم‌ترین آن‌ها خانه بروجردی‌ها، طباطبائی‌ها، عامری‌ها و عباسیان است که در کاشان می‌توان دید.

توانایی شناخت صنایع دستی محلی

استان اصفهان یکی از بزرگ‌ترین مراکز تولید انواع ساخته‌های دستی ایران به شمار می‌آید. آثار بسیاری از جمله تزیینات آجری، کاشی‌کاری، گچ‌بری و انواع خط در آثار تاریخی اصفهان از حدود قرن‌ها پیش تا دوره معاصر، بر اطراف و جوانب مناره‌ها و داخل و خارج مساجد، قصرها و هنرهای زری دوزی و قلم‌کاری، نقره‌کاری، میناکاری، منبت‌کاری، خاتم‌کاری، قلم‌زنی و تذهیب و قطعات مینیاتور و نقاشی همگی به مرکزیت هنری اصفهان گواهی می‌دهند.

شهرستان‌های مختلف استان اصفهان دارای صنایع دستی با اهمیتی هستند ولی شهرستان‌های اصفهان و کاشان دو قطب بزرگ و با اهمیت صنایع دستی استان به شمار می‌آیند که بیش‌ترین وزن صنایع دستی ناحیه را به سمت خود متمایل نموده‌اند. صنایع دستی شهرستان اصفهان و صنایع دستی شهرستان کاشان شامل دست‌ساخت‌های زیادی می‌شوند که مهم‌ترین آن‌ها قالی بافی، قلم‌زنی، خاتم‌سازی، مینیاتور، میناکاری، قلم‌کاری، کاشی‌سازی و کاشی‌کاری، انواع رودوزی‌ها، فیروزه‌کوبی، منبت‌کاری، گلاب‌گیری و سفالگری هستند.

بافت: درمیان بافته‌های داری استان اصفهان؛ قالی اهمیت و ارزش بسیار زیادی دارد. اصفهان در زمان صفویه یکی از مراکز عمده تولید قالی و فرش و بافت قالی‌های زربفت بوده است.

فرش اصفهان را در زمره ممتاز ترین فرش های جهان قرار داده است. بافت گلیم در میان عشایر جزو لاینفک زندگی روزانه آن هاست. شیرازه پیچی کناره گلیم‌ها در گلیم‌ها و بافته‌های اصفهانی از تنوع خاصی برخوردار است و به دلیل ساکن شدن ایلات و عشایر قشقایی در اصفهان طرح‌ها و بافته‌های مختلفی مانند بافت جاجیم و خورجین با طرح‌های خاص قشقایی در اصفهان رایج است. همچنین عباپافی در نائین که تنها صنعت دستی آن منطقه می‌باشد.

مینیاتور و تذهیب: مینیاتور و تذهیب علاوه بر این که بر روی کاغذهای مخصوص نقش می‌شوند و قاب می‌شوند بر روی اشیاء خاصی نیز کشیده می‌شوند مثل جعبه‌های مختلف، جا قلمی‌ها و اشیای ظریف و گران قیمتی که از عاج ساخته می‌شوند. قلم‌موی مورد استفاده معمولاً به شیوه سنتی از موی سنجاب درست می‌شود.

خاتم سازی: گرچه تاریخ دقیقی از قدمت هنر خاتم سازی در دست نیست ولی کهن ترین نمونه‌های خاتم که تاکنون به دست ما رسیده از دوره صفوی است. این هنر بی بدیل و کم نظیر در واقع هنر آرایش سطح اشیای چوبی به صورتی شبیه به موزاییک با مثلث های رنگی کوچک به ابعاد ۱ تا ۲ میلی متر با طرح‌هایی زیبا و دلنشین استو با پهلوی هم چیدن آن‌ها طرح‌های مختلف خاتم را به وجود می‌آورند.

مینا کاری: این صنعت از هنرهای بسیار زیبا و ظریف استان اصفهان است. ظرف پس از نقاشی در کوره حرارت داده می‌شود تا پخته و ثابت شود. رنگ مینا روی پلاک و اشیای فلزی که از طلا، نقره و مس ساخته شده اند می‌نشیند.

فیروزه کوبی: فیروزه کوبی یکی از صنایع دستی استان اصفهان است و جزو معدود رشته‌هایی است که دارای سابقه تاریخی چندانی نیست و قدمت آن به حدود ۶۰ سال قبل باز می‌گردد. در اصفهان فیروزه کوبی به غیر از جواهرات در ظروفی مانند بشقاب، لیوان، گلاب پاش و... نیز مورد استفاده قرار می‌گیرد. در زیور آلات و ظروف فیروزه کوبی قطعات ریز سنگ فیروزه به شکلی خاص بر قسمت‌هایی از سطح اشیای مورد نظر در کنار هم چیده می‌شود، با این کار اشکال زیبایی در شیئی مورد نظر پدید می‌آید.

منبت کاری: یکی دیگر از هنرهای ظریف و گران بهای اصفهان است که هم چون سایر هنرهای این شهرستان از قدمت و اصالت برخوردار است. هنر منبت کاری مشتمل بر کنده کاری و نقش برجسته بر روی چوب بر اساس نقشه‌ای دقیق است که نقاشان و معماران به نقشی که اندکی از زمینه خود بلند تر باشد نیز منبت می‌گویند. سابقه منبت کاری در ایران به قبل از دوره هخامنشیان می‌رسد و پس از آن در زمان هخامنشیان و ساسانیان نیز اهمیت بسیاری داشته است.

توانایی شناخت ویژگی‌های طبیعی محل

استان اصفهان در مرکز فلات ایران قرار دارد و به علت گستردگی زیاد، شامل بخش‌های متعدد کوهستانی و جلگه‌ای است. این نواحی عبارتند از: ناحیه کوهستانی اردستان که شهرستان اردستان را به وسیله دو رشته کوه، یکی در باختر از حوزه زاینده رود و دیگری در خاور از کویر لوت جدا می‌سازد. قسمت شمالی آن شهرستان‌های نایین، اردستان، کاشان و قسمت جنوبی یزد که در دامنه شیر کوه واقع شده است را در بر می‌گیرد. دیگری ناحیه کوهستانی شمال خاوری و خاور است که شهر نطنز در دامنه بلندترین قله آن یعنی کوه کرکس کوه قرار گرفته است. ناحیه کوهستانی باختر نیز شهرستان‌های فریدن و فریدون شهر را در بر می‌گیرد.

استان اصفهان با توجه به تفاوت ارتفاعات در مناطق مختلف، دارای سه نوع آب و هوا است. آب و هوای بسیار خشک تا خشک گرم، آب و هوای نیمه مرطوب تا مرطوب سرد و آب و هوای نیمه خشک. به همین دلیل جزو مناطق خشک و نیمه خشک کشور محسوب می‌شود. قسمت‌های شمال و شمال شرقی دارای اراضی غیرقابل کشت، کویری، شن زار و بیابان است.

زاینده رود یکی از زیباترین و بااهمیت ترین رودهای ایران است. سواحل زاینده رود با توجه به استعدادهای طبیعی این رود مناسب ترین محل برای احداث دهکده‌های ییلاقی و استقرار اردوگاه‌های جهانگردی است. باغ‌های گل مشهور ناحیه نیاسر و قمصر در شهرستان کاشان، کویر مرنجاب، غار آهکی و حاشیه رودخانه کلهرود، باتلاق گاوخونی، آبشارشالورا و سمیرم، دشت لاله‌های واژگون خوانسار، طبیعت دامنه کوه دالانکوه، پیست اسکی پولادکف و مناطق حفاظت شده از جمله مناطق توریستی - طبیعی خاص استان اصفهان هستند.

توانایی شناخت ویژگی‌های فرهنگی محلی

جاذبه‌های فرهنگی استان اصفهان همواره یکی از مهم ترین ابزار این منطقه در جلب گردشگران مختلف ایرانی و خارجی است. شاید اغراق نباشد اگر اصفهان را پایتخت فرهنگی ایران بنامیم. این استان از گذشته‌های دور مهد هنرهای زیبا و صنایع ظریف بوده و در آثار تاریخی اصفهان از حدود قرن‌ها پیش تا دوره معاصر دیده شده و جملگی به مرکزیت هنری اصفهان گواهی می‌دهند. شهرستان‌های مختلف استان اصفهان؛ دارای صنایع دستی با اهمیتی هستند ولی شهرستان‌های اصفهان و کاشان دو قطب بزرگ صنایع دستی استان به شمار می‌آیند. لباس‌های محلی و رنگارنگ عشایر منطقه، شیوه ییلاق و قشلاق آن‌ها در پهنای سرزمین زیبای اصفهان، صنایع دستی هنرمندانه و زیبای آن‌ها و آداب و رسوم خاص آن‌ها همواره جذاب و دیدنی است. مراسم مذهبی - سنتی قالیشویان روستای مشهد ارده‌ال که هر ساله در هفته دوم مهرماه برگزار می‌گردد تنها مراسم مذهبی است که مطابق تقویم خورشیدی اجرا می‌شود. در برخی از مناطق استان چون

روستای تاریخی -توریستی ابیان، همه اهالی روستا موظف به استفاده از لباس های محلی خود هستند.

با توجه به آثار باقی مانده در قسمت های مختلف استان اصفهان به راحتی می توان دریافت که دین اولیه مردم این خطه آیین زرتشتی بوده ولی بعدها اسلام آورده اند و هم اکنون اکثریت مردم این استان دارای دین اسلام و مذهب شیعه هستند. ارمنی ها بیش ترین اقلیت دینی این منطقه را تشکیل می دهند و بیش تر در نواحی جلفای اصفهان ساکن هستند و به همین لحاظ اصفهان از کلیساهای باشکوهی برخوردار است. مردم استان اصفهان ترکیبی از اقوام مختلفی است که در طول تاریخ و با روی کار آمدن حکومت های مختلف، به منظور انجام فعالیت های مختلف اقتصادی، بازرگانی و صنعتی وارد این سرزمین شده و در آن ساکن شده اند. مردم استان اصفهان به زبان فارسی با لهجه اصفهانی سخن می گویند و با توجه به وسعت استان اصفهان و در بر گرفتن شهرها و روستاهای متعدد لهجه های متفاوتی چون لهجه کاشی، لهجه نایینی و... در این استان رایج است. غذاهای سنتی اصفهان برونوی است که مشهورترین غذای سنتی اصفهانی هاست. گز و پولکی اصفهان و کلوچه کاشان نیز که از شیرینی های معروف و از خوشمزه ترین سوغاتی های استان اصفهان است. گلاب کاشان از شهرت زیادی در جهان برخوردار است.

توانایی شناخت گونه های زیستی و اقلیمی

استان اصفهان از نظر پوشش گیاهی و جنگل، جزو مناطق فقیر ایران است. پوشش گیاهی آن محدود به کناره های رودخانه زاینده رود به ویژه در ناحیه اصفهان است. همچنین در فریدون شهر و سمیرم جنگل های طبیعی به شکل پراکنده وجود دارد. در منطقه غرب اصفهان، درختان و درختچه هایی نظیر آرس، ارمک، انواع بیدها، بلوط، تمشک، نسترن وحشی، دیو آلبالو، زالزالک، سفید مشک، بعضی از نارونها و چوبک ها و گونه های متعددی از گون دیده می شود. هرچه از طرف غرب به شرق پیش می رویم، از میزان گیاهان و بوته ها و درختچه ها کاسته می شود و به ترتیب از اقلیم سرد به اقلیم خشک معتدل و اقلیم بیابانی معتدل می رسیم که در آن درختان و درختچه ها محدود به ارتفاعات بلند و واحدها می باشد. گذشته از این انواع کاج، انواع سرو، کبوده بومی و شیرازی، انواع بید، فندق و گردو، چنار، انواع توت، انجیر، انواع نارون، انواع گل نیز در اصفهان دیده می شود. کتیرا، شیرین بیان، بابونه، کنگر، باریجه و آنغوز مهم ترین گیاهان دارویی موجود در مراتع طبیعی استان اصفهان است و تیران و کرون و سمیرم مرکز رشد کتیراست، آنغوزه در انارک می روید و باریجه نیز در ارتفاعات ۲۵۰۰ متر به بالای کاشان رشد می کند.

استان اصفهان به علت استقرار در فلات مرکزی ایران و همجواری با زاینده رود، از تنوع جانوری مناسبی برخوردار است و انواع و اقسام حیوانات در این آن به چشم می خورد.

آبزیان: در زاینده رود انواع ماهی ها از قبیل زردپر، کیور، انواع سیاه ماهی، قزل آلی خالدار و رنگین کمان وجود دارد.

پرندهگان: شاهباز، شاهین، قوش، قرقی، چرخه، جغد، فاخته، قمری، کبک، تیهو، کلاغ، زاغ، لاشخور، باقرقره، انواع مرغ آبی، سهره، طرقله، ترند، پرستو، چکاوک، چلچله، هدهد، سبزقبا، آلباغی، مرغ انجیر، کلاغ جار، بلدرچین، لک لک، هوبره، کرکس.

حیوانات وحشی و اهلی: گربه، گرگ، شغال، کفتار، روباه، خرگوش، موسوره، گورکن.

چرندگان: اسب، قاطر، الاغ، شتر، گاو، قوچ، بز و بزغاله، قوچ و میش مرال گورخر.

خرندگان: افعی شاخدار و مار جعفری نیز جزء خزندگان این استان هستند.

تست‌های استان اصفهان

- ۱- استان با ۹ استان همجوار است.
 الف) یزد
 ب) فارس
 ج) اصفهان
 د) تهران
- ۲- استان اصفهان در کدام قسمت از ایران واقع شده است؟
 الف) مرکز
 ب) شرق
 ج) غرب
 د) جنوب
- ۳- آپادانا و یهودیه نام قدیم کدام استان بوده است؟
 الف) فارس، اصفهان
 ب) فارس، فارس
 ج) اصفهان، اصفهان
 د) اصفهان، فارس
- ۴- در زمان ساسانیان، منطقه اصفهان از چه نظر حائز اهمیت بوده است؟
 الف) پایتخت ساسانیان بوده است
 ب) مرکز گردآوری سپاه بوده است
 ج) شاهراه ارتباطی شرق به غرب بوده است
 د) دارالارشاد دولت ساسانیان بوده است
- ۵- کدامیک از شاهان، پایتخت را از تبریز به اصفهان منتقل نمود؟
 الف) سلطان حسین
 ب) آلب ارسلان
 ج) شاه عباس کبیر
 د) ملک شاه
- ۶- در زمان کدام پادشاه از گسترش اصفهان کاسته شد؟
 الف) نادرشاه
 ب) شاه عباس کبیر
 ج) ناصرالدین شاه
 د) کریم‌خان
- ۷- محراب الجایتو در کدام مسجد قرار دارد؟
 الف) جامع اصفهان
 ب) تاریخانه دامغان
 ج) شیخ لطف اله
 د) گوهرشاد
- ۸- کدامیک از آثار تاریخی استان اصفهان ثبت یونسکو نشده است؟
 الف) باغ فین کاشان
 ب) مسجد جامع اصفهان
 ج) میدان نقش جهان
 د) مسجد امام
- ۹- مهمترین خانه‌های اعیانی و قدیمی در کدام شهر استان اصفهان قرار دارد؟
 الف) گلپایگان
 ب) کاشان
 ج) اصفهان
 د) زواره
- ۱۰- منار جنبان یکی از ابنیه سبک است.
 الف) صفوی
 ب) قاجار
 ج) مغولی
 د) ساسانی

- ۱۱) دو قطب بزرگ صنایع دستی در استان اصفهان کدام شهرها هستند؟
 الف) نائین و گلپایگان
 ب) نائین و اصفهان
 ج) کاشان و گلپایگان
 د) کاشان و اصفهان
- ۱۲) قالی‌های زربافت در کدام دوره تاریخی در اصفهان رواج داشته است؟
 الف) پهلوی
 ب) قاجار
 ج) صفویه
 د) زندیه
- ۱۳) تنها صنعت دستی نائین چیست؟
 الف) قالی بافی
 ب) عبابافی
 ج) سفال‌گری
 د) میناکاری
- ۱۴) قلم‌موی مورد استفاده در هنر تذهیب و مینیاتور به شیوه سنتی از چه ساخته می‌شود؟
 الف) موی سنجاب
 ب) موی اسب
 ج) پشم بز
 د) ابریشم
- ۱۵) هنر آرایش سطح اشیای چوبی به صورتی شبیه به موزاییک با مثلث‌های رنگی کوچک چه نامیده می‌شود؟
 الف) خاتم‌کاری
 ب) میناکاری
 ج) تذهیب
 د) نگارگری
- ۱۶) کدامیک از هنرهای دستی استان اصفهان از سابقه کمی برخوردار است؟
 الف) قالی بافی
 ب) فیروزه کوبی
 ج) قلم‌زنی
 د) منبت
- ۱۷) به هنری که روی اشیاء فلزی نقاشی شده و سپس در کوره حرارت داده می‌شود چه گفته می‌شود؟
 الف) فیروزه کوبی
 ب) نقره کوبی
 ج) قلم‌زنی
 د) میناکاری
- ۱۸) کدامیک از صنایع دستی استان اصفهان روی اشیاء ظریف و گرانبه‌ای که از عاج ساخته می‌شود اجرا می‌شود؟
 الف) مینیاتور و تذهیب
 ب) قلم‌زنی
 ج) خاتم‌کاری
 د) میناکاری
- ۱۹) نقاشان و معماران به نقشی که اندکی از زمینه خود بلندتر باشد نیز می‌گویند.
 الف) خاتم
 ب) قلم‌زنی
 ج) معرق
 د) منبت

۲۰) سابقه مثبت کاری در ایران به قبل از دوره می رسد و پس از آن در زمان نیز اهمیت بسیاری داشته است.

الف) صفویه - قاجار

ب) قاجار - معاصر

ج) زندیه - افشاریه

د) هخامنشیان - ساسانیان

۲۱) به چه دلیل استان اصفهان دارای بخشهای متعدد کوهستانی و جنگلی است؟

الف) گستردگی زیاد

ب) قرار گرفتن در مرکز ایران

ج) کوهستانی بودن

د) معتدل بودن

۲۲) شهر نطنز در کدام رشته کوه قرار دارد؟

الف) دماوند

ب) البرز

ج) کرکس

د) زاگرس

۲۳) استان اصفهان جزء کدامیک از مناطق آب و هوایی است؟

الف) کوهستانی و نیمه خشک

ب) خشک و نیمه خشک

ج) خشک و کوهستانی

د) جنگلی و کوهستانی

۲۴) مهمترین رودخانه جاری در استان اصفهان کدام است؟

الف) زرینه رود

ب) کلهرود

ج) رود سمیرم

د) زایندهرود

۲۵) دشت لاله‌های واژگون در کدامیک از شهرهای استان اصفهان قرار دارد؟

الف) خوانسار

ب) کاشان

ج) گلپایگان

د) اصفهان

۲۶) پایتخت فرهنگی ایران کجاست؟

الف) شیراز

ب) تبریز

ج) اصفهان

د) مشهد

۲۷) اهالی کدامیک از روستاهای استان اصفهان موظف به پوشیدن لباس محلی هستند؟

الف) قهرود

ب) ایبانه

ج) ورزنه

د) فریدن

۲۸) تنها مراسم مذهبی که مطابق با تقویم خورشیدی برگزار می‌شود چه نام دارد و در کجا برگزار می‌شود؟

الف) قالیشویان - مشهد اردهان

ب) قالیشویان - ایبانه

ج) جشن آبریزان - یزد

د) جشن آبریزان - اصفهان

۲۹) غذای سنتی اصفهان چیست؟

الف) آش ترخینه

ب) کشک بادمجان

ج) بریونی

د) حلیم

۳۰) کدامیک از موارد زیر از شیرینی‌های استان اصفهان نیست؟

الف) نان برنجی

ب) گز

ج) پولکی

د) کلوچه

۳۱) پوشش گیاهی استان اصفهان به کدام منطقه محدود می‌شود؟

الف) دامنه کوه‌ها

ب) حاشیه زایندهرود

ج) دشت‌های شرقی

د) مرکز استان

۳۲) در کدام قسمت از استان اصفهان جنگل‌های طبیعی وجود دارد؟

الف) خور و بیابانک

ب) فریدون‌شهر و سمیرم

ج) اصفهان

د) شمال استان

۳۳) تیران و کرون مرکز رشد کدام گیاه دارویی است؟

الف) باریجه

ب) درمنه

ج) کتیرا

د) آنغوزه

۳۴) کدامیک از موارد زیر جزء آبریزان استان اصفهان نمی‌باشد؟

الف) اردک ماهی

ب) کپور

ج) قزل آلا

د) زردپر

۳۵) گیاه دارویی باریجه در کدام مناطق استان اصفهان رشد می‌کند؟

الف) خوانسار

ب) نائین

ج) گلپایگان

د) کاشان

کلید سوالات استان اصفهان

ردیف	گزینه صحیح	ردیف	گزینه صحیح
۱	متوسط ج	۱۹	سخت د
۲	آسان الف	۲۰	سخت د
۳	متوسط ج	۲۱	سخت الف
۴	سخت ب	۲۲	متوسط ج
۵	متوسط ج	۲۳	متوسط ب
۶	متوسط الف	۲۴	آسان د
۷	متوسط الف	۲۵	متوسط الف
۸	آسان د	۲۶	آسان ج
۹	آسان ب	۲۷	متوسط ب
۱۰	سخت ج	۲۸	متوسط الف
۱۱	متوسط د	۲۹	متوسط ج
۱۲	متوسط ج	۳۰	آسان الف
۱۳	آسان ب	۳۱	متوسط ب
۱۴	آسان الف	۳۲	متوسط ب
۱۵	متوسط الف	۳۳	سخت ج
۱۶	متوسط ب	۳۴	متوسط الف
۱۷	متوسط د	۳۵	سخت د
۱۸	متوسط الف		

پاسخ‌های تشریحی استان اصفهان

- ۱) گزینه ج صحیح است. استان اصفهان با ۹ استان همجوار است.
- ۲) گزینه الف صحیح است. استان اصفهان در مرکز ایران واقع شده است.
- ۳) گزینه ج صحیح است. اصفهان در طول تاریخ با نام هایی چون: آپادانا، اصفهان، جی، دارالیهودی، سپاهان، شهرستان، نصف جهان و یهودیه نیز خوانده شده است
- ۴) گزینه ب صحیح است. در زمان ساسانیان، منطقه اصفهان اهمیت بسیاری داشته و جنبه دفاعی و نظامی آن، که مرکز گردآوری سپاه بوده، بر ارزش جغرافیایی اش، افزوده است
- ۵) گزینه ج صحیح است. در دوران صفویه، شاه عباس کبیر پایتخت را از تبریز به اصفهان انتقال داد.
- ۶) گزینه الف صحیح است. در روزگار پادشاهی نادر شاه افشار، از گسترش اصفهان کاسته شد، زیرا وی پایتختی دائمی نداشت و به شهرهای خراسان علاقه بیشتری نشان می داد.
- ۷) گزینه الف صحیح است. محراب الجایتو که در مسجد جامع قرار گرفته یکی از شاهکارهای هنر گچ بری به شمار می آید.
- ۸) گزینه د صحیح است. مسجد امام اصفهان ثبت یونسکو نشده است.
- ۹) گزینه ب صحیح است. مهمترین خانه‌های اعیانی و قدیمی در کاشان قرار دارد.
- ۱۰) گزینه ج صحیح است. منار جنبان یکی از نمونه‌های ابنیه سبک مغولی ایران است.
- ۱۱) گزینه د صحیح است. اصفهان و کاشان دو قطب بزرگ و با اهمیت صنایع دستی استان اصفهان به شمار می آیند.
- ۱۲) گزینه ج صحیح است. اصفهان در زمان صفویه یکی از مراکز عمده تولید قالی و فرش و بافت قالی های زربفت بوده است.
- ۱۳) گزینه ب صحیح است. عباسافی در نائین تنها صنعت دستی آن منطقه می‌باشد.

۱۴) گزینه الف صحیح است.

قلم‌موی مورد استفاده در مینیاتور و تذهیب معمولاً به شیوه سنتی از موی سنجاب درست می‌شود.

۱۵) گزینه الف صحیح است.

هنر آرایش سطح اشیای چوبی به صورتی شبیه به موزاییک با مثلث‌های رنگی کوچک به ابعاد ۱ تا ۲ میلی‌متر با طرح‌هایی زیبا و دلنشین است و با پهلوی هم چیدن آن‌ها طرح‌های مختلف خاتم را به وجود می‌آورند.

۱۶) گزینه ب صحیح است.

فیروزه کوبی یکی از صنایع دستی استان اصفهان است و جزو معدود رشته‌هایی است که دارای سابقه تاریخی چندانی نیست و قدمت آن به حدود ۶۰ سال قبل باز می‌گردد.

۱۷) گزینه د صحیح است.

رنگ مینا روی پلاک و اشیای فلزی که از طلا، نقره و مس ساخته شده‌اند می‌نشیند. ظرف پس از نقاشی در کوره حرارت داده می‌شود تا پخته و ثابت شود.

۱۸) گزینه الف صحیح است.

مینیاتور و تذهیب علاوه بر این که بر روی کاغذهای مخصوص نقش می‌شوند و قاب می‌شوند بر روی اشیاء خاصی نیز کشیده می‌شوند مثل جعبه‌های مختلف، جا قلمی‌ها و اشیای ظریف و گران‌قیمتی که از عاج ساخته می‌شوند.

۱۹) گزینه د صحیح است.

نقاشان و معماران به نقشی که اندکی از زمینه خود بلندتر باشد نیز منبت می‌گویند.

۲۰) گزینه د صحیح است.

سابقه منبت کاری در ایران به قبل از دوره هخامنشیان می‌رسد و پس از آن در زمان ساسانیان نیز اهمیت بسیاری داشته است.

۲۱) گزینه الف صحیح است.

به علت گستردگی زیاد، شامل بخش‌های متعدد کوهستانی و جلگه‌ای است.

۲۲) گزینه ج صحیح است.

شهر نطنز در دامنه بلندترین قله کوه کرکس قرار گرفته است.

۲۳) گزینه ب صحیح است.

جزو مناطق خشک و نیمه خشک کشور محسوب می‌شود

۲۴) گزینه د صحیح است.

زاینده رود یکی از زیباترین و بااهمیت‌ترین رودهای ایران و استان اصفهان است.

۲۵) گزینه الف صحیح است.

دشت لاله‌های واژگون در شهرستان خوانسار قرار دارد و از جاذبه‌های طبیعی استان اصفهان است.

۲۶) گزینه الف صحیح است.

شاید اغراق نباشد اگر اصفهان را پایتخت فرهنگی ایران بنامیم.

۲۷) گزینه الف صحیح است.

همه اهالی روستای تاریخی - توریستی ابیان، موظف به استفاده از لباس‌های محلی خود هستند.

۲۸) گزینه الف صحیح است.

مراسم مذهبی-سنتی قالیشویان روستای مشهد ارده‌ال که هر ساله در هفته دوم مهرماه برگزار می‌گردد تنها مراسم مذهبی است که مطابق با تقویم خورشیدی اجرا می‌شود.

۲۹) گزینه الف صحیح است.

غذاهای سنتی اصفهان بریونی است که مشهورترین غذای سنتی اصفهانی هاست.

۳۰) گزینه الف صحیح است.

نان برنجی از شیرینی‌های استان اصفهان نیست.

۳۱) گزینه ب صحیح است.

پوشش گیاهی آن محدود به کناره‌های رودخانه زاینده رود به ویژه در ناحیه اصفهان است.

۳۲) گزینه ب صحیح است

در فریدون شهر و سمیرم جنگل‌های طبیعی به شکل پراکنده وجود دارد

۳۳) گزینه ج صحیح است

تیران و کرون و سمیرم مرکز رشد کتیراست

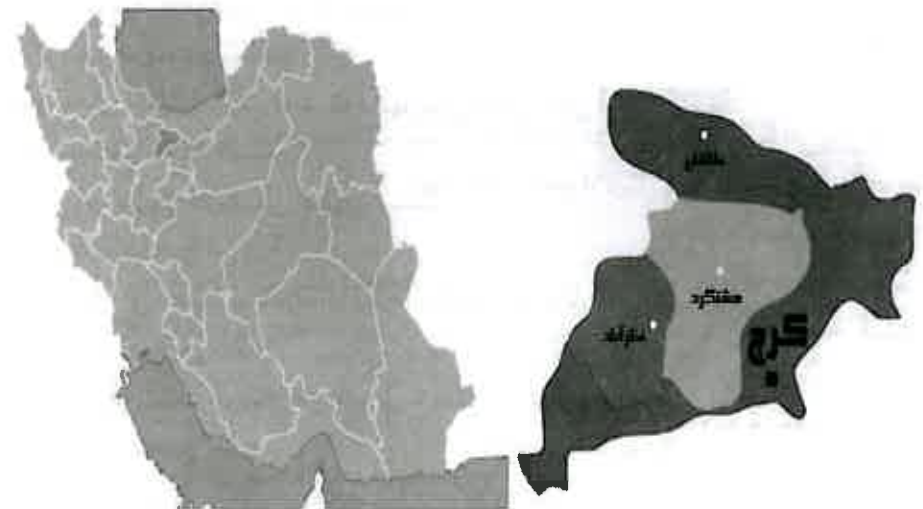
۳۴) گزینه الف صحیح است

در زاینده رود انواع ماهی‌ها از قبیل زردپر، کپور، انواع سیاه ماهی، قزل‌آلای خالدار و رنگین کمان وجود دارد

۳۵) گزینه د صحیح است

باریجه نیز در ارتفاعات ۲۵۰۰ متر به بالای کاشان رشد می‌کند.

استان البرز

توانایی شناخت ویژگی‌های تاریخی و جغرافیایی محلی

استان البرز کوچکترین استان ایران است که در سال ۱۳۸۹ با تصویب نمایندگان مجلس شورای اسلامی بطور رسمی شکل گرفت. استان البرز از شمال با استان مازندران، از باختر با شهرستان هشتگرد، از جنوب به شهرستان شهریار و رباط کریم، و از خاور با تهران هم جوار است. نام این استان جدید هم از رشته کوه‌های البرز گرفته شده است که بخش مهمی از آن از شمال این استان می‌گذرد. مرکز استان، شهرستان کرج می باشد که تا دوره قاجاریه؛ روستایی کوچک بر سر راه تهران - قزوین بوده تا این که فتحعلی شاه قاجار برای خود عمارتی ییلاقی در حوالی آن ساخت که هم اکنون این کاخ، به دانشکده منابع طبیعی و کشاورزی کرج تبدیل شده است. شهرستان های این استان ساوجبلاغ، طالقان، کرج، نظرآباد و فردیس می‌باشد. نواحی شمالی این شهرستان را کوه های البرز مرکزی و دره رودخانه کرج پوشانیده که به ارتفاع آن روبه شمال افزوده می‌شود.

سرزمین البرز تکه ای از پارس قدیم و سرزمین مادهاست. یافته ها و داده های باستان شناسی، زبان شناسی و قوم نگاری در دل هزار توی واژگان سرشار از رمز و راز این مردم گویای سرگذشت هزاره های گمشده نهفته است. در مورد پیشینه تاریخی این استان منابع مکتوب، بسیار محدود است. این سرزمین در طول تاریخ به دلیل مجاورت با سه کانون سرزمین های کناره ی دریای خزر در شمال، سرزمین قزوین در غرب و ری در شرق شاهد تحولات و حوادث زیادی بوده و بدون شک این تحولات و جریانات بر سرزمین و مردمان آن تأثیرات فراوان داشته است. طبق منابع و اسناد تاریخی و مطالعات باستان شناسی از محوطه ها، تپه های باستانی و ابنیه تاریخیمانند کاروانسرای شاه عباسی، مقبره امامزاده‌ها در مناطق کرج، طالقان، ساوجبلاغ و نظرآباد همگی بیانگر وجود فرهنگ غنی این سرزمین از دوران پیش از تاریخ تا زمان حاضر بوده است. آثار تاریخی موجود چون پرستش گاه ها در این خطه؛ یادآور خاطره باستانی آب و روشنایی (مهرآب) و جشن آب ریزان است که همه این اعتقادات به آب، یادآورنده عظمت باستانی ناحیه است.

توانایی شناخت صنایع دستی محلی

استان البرز به دلیل نزدیکی به تهران و وجود صنایع مختلف، پذیرای اقوام و مردم گوناگونی از سراسر ایران بوده است. این مساله جدا از ایجاد تنوع فرهنگی در سراسر این استان، سبب وجود هنرمندان مختلف صنایع دستی نیز شده است، به طوری که در این استان انواع متنوعی از صنایع دستی ایران توسط هنرمندان ممتاز ایرانی ساخته به هنر جوان آموزش داده می شود. اما برخی از رشته‌ها در این استان به لحاظ درجه فعالیت، در سطح ممتازی قرار دارند که عبارتند از گلیم‌بافی، معرق، منبت‌کاری، مصنوعات چرمی، سفالگری، پیکرتراشی، آهنگری، سوزن‌دوزی، ساخت و سازهای سنتی، شیشه دمی و سنگ‌تراشی.

آهنگری هنری (چلنگری): این هنر شامل شکل دادن و طراحی روی فلزات است. در این هنر هنرمندان، فلزات را به شکل‌های مختلف مانند مجسمه، میز و سایر اشکال فلزی درمی‌آورند. بیشترین کاربرد چلنگری در تولید آثاری است که کاربردی‌تر می‌باشند که از جمله آن‌ها می‌توان به مجسمه، لوستر و چراغ‌های تزئینی اشاره نمود.

حکاکی روی چرم: حکاکی روی چرم یکی از صنایع دستی پرفروش استان البرز است. در این هنر بر روی چرم‌هایی که بیش از ۳ میلی‌متر ضخامت دارند، نقش‌هایی با قلم‌های فلزی ترسیم می‌شود و پس از اتمام طراحی، تکه‌های چرم به صورت محصولاتی همچون کیف، به بازار عرضه می‌شود.

سفال و سرامیک لعاب‌دار: سفال و سرامیک لعاب‌دار یکی از صنایع دستی مهم استان البرز است. سفال و سرامیک لعاب‌دار به این شکل تهیه می‌شود که پس از پخته شدن سفال و سرامیک تهیه‌شده یک بار آن را لعاب داده و روی آن طرح‌ها و نقش‌های مختلف می‌کشند سپس بار دیگر آن را لعاب می‌دهند تا نقش کشیده شده روی سفال تثبیت شود.

نقاشی و تراش روی شیشه: نقاشی و تراش روی شیشه برای شکل‌شدن محصولات شیشه‌ای به کار می‌رود. در این هنر یک لایه از روی شیشه برداشته و با تراش، نقش‌هایی روی شیشه ایجاد و سپس رنگ‌آمیزی و یا با آب طلا با درصد خلوص مشخص، آبرکاری می‌شود.

توانایی شناخت ویژگی‌های طبیعی

استان البرز در شمال ایران و در دامنه سلسله جبال البرز مرکزی واقع شده است. پستی و بلندی‌های این استان متأثر از دامنه‌های جنوب غربی البرز است که به ۳ داسته: اراضی کوهستانی، اراضی دامنه‌ای و اراضی جلگه‌ای مسطح به شرح ذیل تقسیم می‌شود: اراضی کوهستانی شامل کوه‌های حصار و بیلقان در شرق، بیجه کوه، سیاه کلان، آتشگاه و ورزان در شمال، اراضی دامنه‌ای شامل: دامنه‌های جنوبی ارتفاعات شمالی و شرقی، تپه مرادآب، تپه‌های شاهین ویلا، حصارک و جاده شاه دشت و در نهایت اراضی جلگه‌ای مسطح شامل: اراضی گوهر دشت، حصارک، گلدشت تا جنوبی‌ترین اراضی منطقه می‌شود. از دیگر کوه‌های مهم این منطقه می‌توان به: کوه ونتار یا آسارا، کوه سیکنو، کوه هفت خان و کوه کرچان اشاره کرد. آب و هوای این استان تحت تاثیر سلسله کوه‌های البرز، دارای زمستان‌های سرد و تابستان‌های معتدل است. جنوب این استان به دلیل مجاورت با دشت، آب و هوای خشک و گرم دارد و این ویژگی خاص این منطقه به شمار می‌رود که از یک سو به رشته کوه‌های پر برف البرز می‌رسد و از سوی دیگر به حاشیه یکی از خشک‌ترین بیابان‌های ایران منتهی می‌شود. رودخانه‌های جاری در استان البرز عبارتند از: آب لانیز، برغان، سیدک، آب ورزن، مورود، کرج، وارنگه رود، ولایت رود و آب شهرستانک

زیبایی‌های ناشناخته با طبیعتی حیرت‌انگیز، وجود رودهای آب شیرین و چشمه‌سارهای بسیار زیبا، غارهای طبیعی، آبشارهای مرتفع، کوه‌های سر به فلک کشیده، درختان کهن، پوشش گیاهی و جانوری متنوع، این استان را به یکی از زیباترین استان‌های گردشگری کشور از منظر طبیعی تبدیل کرده است. وجود جاذبه‌های گردشگری چون: محور کرج چالوس به عنوان یکی از زیباترین جاده‌های گردشگری جهان، پیست‌های اسکی دیزین و خور، باغ لاله‌های گچسرا، هوای مطبوع و لطیف، چشم‌اندازهای بدیع و فضای مناسب روستاهای کوهستانی البرز، هر ساله پذیرای مهمانان، مسافران نوروزی داخلی و خارجی می‌باشد.

توانایی شناخت ویژگی‌های فرهنگی

استان البرز به علت مهاجرت پذیری دارای ترکیب مختلف اقوام است و این استان را "ایران کوچک" می‌نامند. در طول سالیان گذشته اقوام مختلفی به این استان مهاجرت کرده‌اند. این اقوام هر کدام به زبان یا لهجه خود صحبت می‌کنند. به عنوان مثال از اقوام ساکن در شهرستان کرج می‌توان به اقوام لر، کرد، گیلک، یزدی، ترک، مازندرانی و خوزستانی اشاره کرد که به صورت غیرمتمرکز در نقاط مختلف استان ساکن هستند و به این زبان‌ها یا گویش‌ها نیز صحبت می‌کنند. استان البرز دارای مردمانی با زبان و گویش متفاوت می‌باشند. زبان مردم کرج و حومه آن فارسی است. گویش مردم طالقان و ساوجبلاغ به علت نزدیکی به خطه شمال کشور شبیه و نزدیک به گویش مازندرانی است. ساکنان جنوب ساوجبلاغ و نظرآباد به گویش ترکی تکلم می‌کنند که لهجه آنها تفاوت‌هایی با گویش ترکی آذری دارد. در میان مردم اشتهازد نیز زبان فارسی و گویش محلی معروف به تاتی متداول است. مهاجران نیز زبان و گویش مادری خود را حفظ کرده‌اند که این عامل موجب تنوع گویش در استان شده است. از نظر فرهنگی و اجتماعی ساکنان استان را می‌توان به دو گروه محلی و مهاجر تقسیم‌بندی کرد. فرهنگ بومی در مناطق کوچکی مشاهده می‌شود که آن هم با گذشت زمان دستخوش تغییر شده است. مهاجران نیز بخشی از هویت اجتماعی خود را حفظ کرده‌اند که بر فرهنگ محلی استان تأثیر گذاشته است.

توانایی شناخت گونه‌های زیستی و اقلیمی

این استان به لحاظ وضعیت خاص توپوگرافی و اقلیمی، از غنای کم‌نظیر پوشش گیاهی برخوردار بوده و بیش از ۷۰۰ گونه گیاهی نشان‌دهنده پوشش گیاهی بسیار غنی این خطه می‌باشد. استان البرز را بیش از ۴۰۰۰ هکتار پوشش جنگلی (با احتساب درختچه‌زار و بی‌شماره‌زارهای طبیعی) تشکیل داده است که به دو قسمت عمده جنگل‌های طبیعی و جنگل‌های دست‌کاشت تقسیم می‌شوند. جنگل‌های طبیعی استان البرز در ارتفاعات کرج، ساوجبلاغ و طالقان دیده می‌شود. مهم‌ترین

گونه‌های گیاهی و درختی که در جنگل‌های طبیعی وجود دارد بادام کوهی، انجیر، ارس، پسته کوهی، داغداغان، زالزالک، بید، ازگیل، گون، درمنه، تمشک و زرشک است. به منظور پاکیزگی هوا، جلوگیری از توسعه بی‌رویه شهرها، جلوگیری از وقوع سیل و فرسایش خاک و ایجاد گردشگاه، در بخش‌های مختلف استان جنگل‌های دست‌کاشت ایجاد شده است. از مهم‌ترین گونه‌های گیاهی این جنگل‌ها می‌توان به افاقیا، زبان گنجشک، تاغ، گز و گون اشاره نمود. پارک‌های جهان‌نما و هلچرد از جمله جنگل‌های دست‌کاشت استان البرز می‌باشند. نوع اقلیمی و شرایط خاص اکولوژیکی و توپوگرافی استان البرز، شرایط زیستی متنوعی را برای انواع وحوش در این استان فراهم آورده است. در استان البرز گونه‌های جانوری مختلفی همچون کل و بز، قوچ و میش، خوک، خرس قهوه‌ای، کبک دری، کبک، دیده می‌شود. تنوع اقلیمی و شرایط خاص اکولوژیکی و توپوگرافی منطقه البرز جنوبی شرایط زیستی مساعدی را برای زندگی انواع وحوش فراهم آورده است. از حیات وحش این منطقه می‌توان به کل و بز، قوچ و میش، پلنگ، خرس قهوه‌ای، گرگ، آهو، روباه، انواع مار، کرکس، بلدرچین، کبک، شاهین، عقاب و انواع گنجشک‌سانان اشاره نمود.

تست‌های استان البرز

(۱) کوچکترین استان ایران چه نام دارد؟

- الف) ایلام
- ب) اردبیل
- ج) قزوین
- د) البرز

(۲) استان البرز از کدام جهت با تهران همسایه است؟

- الف) شمال
- ب) جنوب
- ج) باختر
- د) خاور

(۳) آثار باستانی موجود در پرستشگاه‌های استان البرز نشانه چیست؟

- الف) اعتقاد به آب
- ب) اعتقاد به آتش
- ج) اعتقاد به طبیعت
- د) اعتقاد به خاک

(۴) کدامیک از موارد زیر از شهرهای مهم استان البرز نمی‌باشد؟

- الف) نظرآباد
- ب) ساوجبلاغ
- ج) شمیران
- د) طالقان

(۵) مرکز استان البرز کدام شهر است؟

- الف) شهریار
- ب) رباط کریم
- ج) کرج
- د) فردیس

(۶) به چه دلیل استان البرز از تنوع فرهنگی بسیار بالایی برخوردار است؟

- الف) نزدیکی به تهران
- ب) قرار داشتن در مرکز کشور
- ج) همسایگی با استانهای مختلف
- د) وجود تاریخ باستانی و کهن

(۷) هنر شکل دادن و طراحی روی فلزات چه نام دارد؟

- الف) آهنگری
- ب) چلنگری
- ج) قلم‌زنی
- د) مسگری

(۸) پرفروش‌ترین صنعت دستی استان البرز کدام است؟

- الف) سفال و سرامیک
- ب) چلنگری
- ج) حکاکی روی چرم
- د) معرق

(۹) کدامیک از هنرهای دستی با درصد خلوص مشخصی آبکاری طلا انجام می‌شود؟

- الف) قلم‌کاری
- ب) تراش روی شیشه
- ج) آهنگری هنری
- د) خاتم‌کاری

۱۰) هنر حکاکی روی چرم روی چه نوع چرمی انجام می‌شود؟

- الف) ضخامت کمتر از ۳ میلیمتر
 ب) ضخامت بیشتر از ۳ میلیمتر
 ج) ضخامت کمتر از ۱ میلیمتر
 د) ضخامت بیشتر از ۱ سانت

۱۱) اراضی گوهردشت، شامل کدامیک از اراضی استان البرز می‌باشد؟

- الف) دامنه‌ای
 ب) جلگه‌ای
 ج) کوهستانی
 د) بیابانی

۱۲) آب و هوای استان البرز چگونه است؟

- الف) گرم و مرطوب
 ب) سرد و خشک
 ج) سرد و معتدل
 د) گرم

۱۳) جاده زیبای چالوس در کدام استان قرار دارد؟

- الف) اردبیل
 ب) مازندران
 ج) گیلان
 د) البرز

۱۴) کدامیک از موارد زیر از جاذبه‌های طبیعی استان البرز می‌باشد؟

- الف) باغ لاله‌های گچسر
 ب) جنگل نهارخوران
 ج) لاله‌های واژگون
 د) گردنه حیران

۱۵) کدامیک از موارد زیر کوههای استان البرز نمی‌باشد؟

- الف) هفت خوان
 ب) آسارا
 ج) سیاه کوه
 د) کرچان

۱۶) استان را "ایران کوچک" می‌نامند.

- الف) البرز
 ب) ایلام
 ج) تهران
 د) فارس

۱۷) زبان مردم کرج و حومه آن چیست؟

- الف) آذری
 ب) تاتی
 ج) فارسی
 د) لکی

۱۸) چه عاملی باعث تنوع گویش در استان البرز شده است؟

- الف) قراردادن استان البرز در مرکز ایران
 ب) مهاجران زبان و گویش خود را حفظ کرده‌اند
 ج) همجواری استان با تعداد زیاد با دیگر استانها
 د) نزدیکی با تهران به عنوان پایتخت

۱۹) به چه دلیل گویش مردم طالقان و ساوجبلاغ، شبیه مردم مازندران است؟

- الف) نزدیکی به خطه شمال کشور
 ب) سکونت اقوام مازنی در منطقه
 ج) مهاجرت مردم مازندران به منطقه
 د) علاقه مردم به گویش مازندرانی

۲۰) جنگل‌های طبیعی استان البرز در کدام منطقه قرار دارند؟

- الف) ارتفاعات چالوس و مرزن آباد
 ب) ارتفاعات کرج، ساوجبلاغ و طالقان
 ج) اطراف طالقان و چالوس
 د) اطراف کرج و ساوجبلاغ

۲۱) کدامیک از موارد زیر از گونه‌های جنگل‌های طبیعی استان البرز نمی‌باشد؟

- الف) بلوط
 ب) داغداغان
 ج) تمشک
 د) ازگیل

۲۲) جهت جلوگیری از وقوع سیل و فرسایش خاک و پاکیزگی هوا در استان البرز چه اقدامی انجام شده است؟

- الف) ساخت سد
 ب) ایجاد پارک
 ج) ایجاد جنگل
 د) ساخت تونل

۲۳) کدامیک از موارد زیر از جانوران استان البرز نمی‌باشند؟

- الف) پلنگ
 ب) آهو
 ج) کرکس
 د) گراز

۲۴) پارک‌های جهان‌نما و هلچرد از جمله جنگل‌های دست‌کاشت استان می‌باشند.

- الف) اصفهان
 ب) البرز
 ج) تهران
 د) کرمان

کلید سوالات استان البرز

ردیف	گزینه صحیح	ردیف	گزینه صحیح
۱	آسان د	۱۳	متوسط د
۲	متوسط د	۱۴	آسان الف
۳	متوسط الف	۱۵	سخت ج
۴	سخت ج	۱۶	آسان الف
۵	آسان ج	۱۷	متوسط ج
۶	متوسط الف	۱۸	سخت ب
۷	آسان ب	۱۹	متوسط الف
۸	سخت ج	۲۰	سخت ب
۹	متوسط ب	۲۱	متوسط الف
۱۰	متوسط ب	۲۲	متوسط ج
۱۱	سخت ب	۲۳	متوسط د
۱۲	متوسط ج	۲۴	متوسط ب

پاسخ‌های تشریحی استان البرز

- (۱) گزینه د صحیح است.
استان البرز کوچکترین استان ایران است که در سال ۱۳۸۹ با تصویب نمایندگان مجلس بطور رسمی شکل گرفت.
- (۲) گزینه د صحیح است.
از خاور با تهران هم جوار است.
- (۳) گزینه الف صحیح است.
آثار تاریخی موجود چون پرستش گاه ها در این خطه؛ یادآور خاطره باستانی آب و روشنایی (مهرآب) و جشن آب ریزان است که همه این اعتقادات به آب، یادآورنده عظمت باستانی ناحیه است.
- (۴) گزینه ج صحیح است.
شهرستان های استان البرز ساوجبلاغ، طالقان، کرج، نظرآباد و فردیس می باشد.
- (۵) گزینه ج صحیح است.
مرکز استان البرز، شهرستان کرج می باشد.
- (۶) گزینه الف صحیح است.
استان البرز به دلیل نزدیکی به تهران و وجود صنایع مختلف، پذیرای اقوام و مردم گوناگونی از سرتاسر ایران بوده است.
- (۷) گزینه ب صحیح است.
چلنگری، هنر شکل دادن و طراحی روی فلزات است.
- (۸) گزینه ج صحیح است.
حکاکی روی چرم یکی از صنایع دستی پر فروش استان البرز است.
- (۹) گزینه ب صحیح است.
در هنر نقاشی و تراش روی شیشه، نقش‌هایی ایجاد و سپس رنگ‌آمیزی و یا با آب طلا با درصد خلوص مشخص، آبکاری می‌شود.
- (۱۰) گزینه ب صحیح است.
در این هنر بر روی چرم‌هایی که بیش از ۳ میلی‌متر ضخامت دارند، نقش‌هایی با قلم‌های فلزی ترسیم می‌شود.
- (۱۱) گزینه ب صحیح است.
اراضی جلگه ای مسطح شامل: اراضی گوهر دشت، حصارک، گلدشت تا جنوبی ترین اراضی منطقه می شود.

استان ایلام

فصل اول

توانایی شناخت استان ها

۱۲) گزینه ج صحیح است.

آب و هوای این استان تحت تاثیر سلسله کوه های البرز، دارای زمستان های سرد و تابستان های معتدل است.

۱۳) گزینه د صحیح است.

جاده زیبای چالوس که یکی از زیباترین جاده های جهان است در استان البرز قرار دارد.

۱۴) گزینه الف صحیح است.

باغ لاله های گچسر از جاذبه های طبیعی استان البرز است.

۱۵) گزینه ج صحیح است.

از کوه های مهم استان البرز می توان به کوه البرز، کوه ونتار یا آسار، کوه سیکنو، کوه هفت خان و کوه کرچان اشاره کرد.

۱۶) گزینه الف صحیح است.

استان البرز را "ایران کوچک" می نامند.

۱۷) گزینه ج صحیح است.

زبان مردم کرج و حومه آن فارسی است.

۱۸) گزینه ب صحیح است.

مهاجران زبان و گویش مادری خود را حفظ کرده اند که این عامل موجب تنوع گویش در استان شده است.

۱۹) گزینه الف صحیح است.

گویش مردم طالقان و ساوجبلاغ به علت نزدیکی به خطه شمال کشور شبیه و نزدیک به گویش مازندرانی است.

۲۰) گزینه ب صحیح است.

جنگل های طبیعی استان البرز در ارتفاعات کرج، ساوجبلاغ و طالقان دیده می شود.

۲۱) گزینه الف صحیح است.

بلوط از گونه های جنگلی استان البرز نمی باشد.

۲۲) گزینه ج صحیح است.

به منظور پاکیزگی هوا، جلوگیری از توسعه بی رویه شهرها، جلوگیری از وقوع سیل و فرسایش خاک و ایجاد گردشگاه، در بخش های مختلف استان جنگل های دست کاشت ایجاد شده است.

۲۳) گزینه د صحیح است. گراز از جانوران استان البرز نمی باشد.

۲۴) گزینه ب صحیح است.

پارک های جهان نما و هلچرد از جمله جنگل های دست کاشت استان البرز می باشند.

توانایی شناخت ویژگی‌های تاریخی و جغرافیایی محلی

استان ایلام در جنوب غربی ایران قرار دارد. این استان از غرب با کشور عراق، از جنوب با استان خوزستان، از شرق با استان لرستان و از شمال با استان کرمانشاه همسایه است. مرکز استان ایلام، شهر ایلام است و شهرهای مهم آن آبدانان، ایوان، دره شهر، دهلران، مهران هستند. استان ایلام در منطقه ای کوهستانی و در حاشیه جنوب غربی رشته کوه زاگرس قرار گرفته است. از مهمترین کوه های این استان می توان به رشته کوه کبیرکوه، کوه های مانشت و کوه های شهان و بانکول در شمال استان اشاره کرد. استان ایلام به دلیل امتداد دو رشته کوه موازی کبیر کوه و پشتکوه به دو نیمه شرقی و غربی تقسیم شده است. از لحاظ شرایط آب و هوایی باید گفت؛ به دلیل اختلاف ارتفاع، اختلاف درجه حرارت و میزان بارندگی در بخش های شمالی، جنوبی و غربی به سه منطقه تقسیم می شود: منطقه سردسیری شامل مناطق کوهستانی شمال و شمال غربی، منطقه معتدل و سومین منطقه، منطقه گرمسیری است که مشتمل بر مناطق غربی و جنوب غربی می شود.

اقوام عیلامی شاخه ای از اقوامی بودند که حدود پنج هزار سال قبل از میلاد از آسیای میانه به ایران وارد شده و در جنوب غرب ایران امروزی ساکن شدند و توانستند دولتی مقتدر با قدمت سه هزار ساله تشکیل دهند. عیلامیان دولت خود را که شامل: خوزستان، اطراف کوههای بختیار، لرستان، پشتکوه و انشان یا انزان فارس می شد همزمان با دولت سومری ها تشکیل دادند و شهر شوش را به عنوان پایتخت خود برگزیدند. در دوران حکومت مادها، هخامنشیان، سلوکیان و اشکانیان، این سرزمین به جهت قرار گرفتن در کنار شوش (خوزستان امروزی) دارای آثاری و تمدن مهمی است. پس از تصرف اعراب، مسلمانان آن را سرزمین جبال یا کوهستان نامیدند. ایالت جبال که مرکز آن سیمره بود در دوران حکومت اعراب جزو یکی از سرزمین های تحت حکومتی بغداد و بصره درآمد و تا نیمه اول قرن چهارم هجری به حیات خود ادامه داد. ولی با وقوع زلزله، این منطقه از بین رفت و تا دوران قاجاریه اطلاعی از آن در دست نیست. اما در دوره قاجاریه بار دیگر این منطقه رونق گرفت.

مکانهای تاریخی این استان عبارتند از:

آسیاب‌های آبی قدیمی: در محدوده استان ایلام، بقایای ده ها آسیاب قدیمی مشهود است که تعدادی از آنها در حال حاضر نیز مورد بهره برداری قرار می گیرند.

سنگ نوشته آشوری (گل گل): سنگ نوشته گل گل ملکشاهی در کنار روستای گل گل در فاصله ۲۵ کیلومتری شهر ایلام بر دیواره کوهی حک شده است. این سنگ‌نوشته به دوران آشور بانیپال مربوط است و حدود ۳ هزار سال قدمت تاریخی دارد.

آتشکده سیاهگل: یکی از آثار دوره ساسانی است. این اثر سالم‌ترین آتشکده شناسایی شده استان ایلام است که در نوع خود بی‌نظیر و از اهمیت زیادی در مطالعات باستان‌شناسی برخوردار است.

پشت قلعه آبدانان: در ناحیه جنوبی شهرستان آبدانان بر روی تپه‌ای بلند قرار دارد که رودخانه دوبرج از پای آن می‌گذرد. این اثر یکی از آثار دوره ساسانی است که مصالح ساخت آن از قلوه سنگهای رودخانه‌ای و گچ نیم‌کوب تشکیل شده است.

پل گاومیشان: یکی از آثار دوره ساسانی است که بر روی رودخانه خروشان سیمره در شهرستان دره شهر قرار دارد. با توجه به موقعیت استراتژیک منطقه پل در دوره های بعدی نیز مورد استفاده قرار گرفته و مورد مرمت و بازسازی واقع شده است.

آتشکده چهار طاقی: این اثر در شهرستان دره شهر بر روی تپه بنای یک آتشکده به صورت چهار طاقی باقی مانده است این بنا را در محل طاق می گویند. این بنا تماماً با قلوه سنگ و گچ ساخته شده است و مربوط به دوران ساسانی است.

تپه ورکبود: باستان شناسان در گودال قائمی که در این تپه حفر کرده‌اند، به تعداد زیادی گور دست یافته‌اند. اشیاء فلزی به دست آمده از این تپه، از جنس مفرغ و آهن می باشند.

توانایی شناخت صنایع دستی محلی

صنایع دستی سنتی در استان ایلام تاریخچه ای طولانی دارد اما شکوفا شدن استعدادهای فرش بافان این دیار پس از سرمایه گذاری های اندک و آموزش های کوتاه مدت به شکل نوینی در سال های اخیر به اوج خود رسیده است. سابقه تاریخی قالی، قالیچه و گلیم نقش برجسته استان ایلام به ۲۰۰ سال پیش می رسد که براساس شواهد تاریخی برگرفته از هنرمندان ایرانی و چینی است. گلیم نقش برجسته از نظر اصالت و تولید از مهم ترین و شاخص ترین صنایع دستی و بومی استان ایلام به شمار می آید. در استان ایلام دو نوع قالی بافته می شود یکی قالی معروف به کردی که ذهنی باف است و بر گرفته از طرح های محلی و بومی الهام گرفته و قالی دیگری که در استان بافته می شود قالی صادراتی است که طرح آن برگرفته از دیگر استان های ایران است.

صنایع چوبی: از دیگر صنایع با اهمیت استان ایلام است. به دلیل وجود جنگل های انبوه و فراوانی صنایع چوبی در استان رواج دارد که شامل انواع ظروف چوبی، صندوق که در اصطلاح محلی به آن هزار پیشه می گویند، ابزار موسیقی و... می شود.

موج بافی: از دیگر صنایع با اهمیت این استان موج بافی است. موج بافی، بافت جاجیم بدون گره است و تقریباً در تمام نقاط باختری ایران کاربرد دارد. از موج یا جاجیم به عنوان رخت خواب پیچ و جانماز و... استفاده می شود.

نمد مالی: نمد مالی از دیگر صنایع با اهمیت استان ایلام است. نمد از پشم گوسفند تهیه می شود و برای زیر انداز و پوشش از آن استفاده شده و کار تهیه آن توسط حلاجان صورت می گیرد. برای این کار مقداری نمد را خوب از هم جدا می کنند و آن را روی زمین پهن می کنند و روی آن نقش می دهند. سپس آن را لوله کرده و با نیرو و قدرت فراوان آن را با دست مالش می دهند که این مرحله کار بسیار طاقت فرسا است ولی گاهی از دستگاه نیز برای این کار استفاده می شود.

گیوه بافی: برای تهیه گیوه از یک لایه لاستیک محکم برای قسمت کف آن استفاده می کنند و قسمت روی آن را از نخ پشمی یا ابریشمی می بافند که این کار باید با مهارت تمام صورت گیرد و در واقع دوام آن به مرحله بافت آن است که باید به صورت ریز و سفت بافته شود.

توانایی شناخت ویژگی های طبیعی محل

این منطقه با انبوه کوهستان ها و دشت های پهناور خود که گیاهان و جانوران متنوعی را در بر گرفته اند و چشم انداز گل های وحشی، منطقه ای رویایی برای طبیعت دوستان است. استان ایلام با تفریح گاه های طبیعی متعددی چون: تجریان، تنگ ارغوان، تنگ دالاهو، ییلاق های مصفا، غار طلسم، تفریح گاه خوران، تنگ بهرام چوبین، تنگ مازین و... قادر است که طبیعت دوستان و بازدید کنندگان خود را خشنود و راضی بدرقه نماید. تنوع آب و هوایی در استان ایلام، اقلیم های متفاوتی را در سطح استان به وجود آورده و جاذبه های طبیعی این استان را افزون می کند. استان ایلام یک منطقه کوهستانی است و به طور کلی چهره اصلی آن را ارتفاعات متعدد تشکیل می دهد. استان ایلام از دریاچه های زیادی برخوردار نیست و دریاچه دوگانه سیاه گاو مهم ترین دریاچه این استان به شمار می روند. اطراف این دریاچه را دشت ها و کوه های نسبتاً مرتفع فرا گرفته است. جلوه های بهاری و پاییزی این دریاچه جذاب و دیدنی است.

آب و هوای این منطقه در نقاط مختلف به علت وجود پستی و بلندی زیاد، متنوع و متغیر است. برای نمونه نقاط مرتفع و کوهستانی کبیرکوه، سردسیر، اما در نواحی کم ارتفاع باختر و جنوب باختری، که دشت های گرمسیر مهران، دهلران و دشت عباس را در بر می گیرند، هوا نسبتاً گرم است. در تابستان بادهای خشک و سوزان جنوب باختری که از عربستان می وزند، هوا را به شدت گرم می کنند، اما در زمستان هوا معتدل است. نواحی میانی منطقه، شامل ارتفاعات دینار کوه، دارای آب و هوای متنوع، گرمسیری و معتدل هستند.

توانایی شناخت ویژگی های فرهنگی محلی

جاذبه های فرهنگی استان ایلام که شامل صنایع دستی، موسیقی، نمایش های محلی و لباس های رنگارنگ می شود یکی از غنی ترین و مهم ترین جاذبه های گردشگری این منطقه به شمار

می آیند. صنایع دستی یکی از قدیمی ترین فعالیت های بشری و یکی از قابل توجه ترین جاذبه های فرهنگی محسوب می شوند و صنایع دستی استان ایلام نیز از جمله جاذبه های مهم فرهنگی این منطقه بوده و محصولات تولیدی گویای روحیه هنری مردم این دیار است. موسیقی جزء جدایی ناپذیر زندگی مردم ایلام است و موسیقی این دیار در تمام مراسم های محلی و سنتی یار همیشگی ایلامی هاست. لباس های محلی رنگارنگ زنان و لباس های خاص مردان این خطه؛ تنها نماد هویت فرهنگی و اجتماعی جامعه ایلامی ها نیست بلکه یکی از دیدنی ترین جاذبه های فرهنگی استان ایلام است که همواره برای بازدید کنندگان جالب توجه است.

زبان مردم ایلام فارسی است و لهجه های کردی و لری نیز در این منطقه رایج است. مردم ایلام چه کردها و چه لرها برای زبان خود که جزء اصلی فرهنگ شان به شمار می آید، اهمیت و اعتبار فراوان قایل هستند و در حفظ آن می کوشند. خط و نوشتار از ۵ هزار سال پیش در زمان حکومت ایلام رواج داشته است. خط مردم در آن زمان میخی بوده است. امروزه مردم استان ایلام از خط و زبان فارسی در مراودات رسمی استفاده می کنند. عشایر استان ایلام نیز مانند دیگر عشایر مناطق مختلف کشور؛ از پرجاذبه ترین دیدنی های زندگی در این منطقه به شمار می آیند. ایل های مختلفی که در منطقه تردد دارند، جلوه های زیبایی از زندگی اجتماعی را به نمایش می گذارند. لباس های محلی و رنگارنگ عشایر منطقه، صنایع دستی هنرمندانه و زیبای آن ها و آداب و رسوم خاص آن ها همواره برای بازدید کنندگان و گردشگران جذاب و دیدنی است. جشن ها و عیدهای مختلفی که در محدوده این استان برگزار می شوند، به همراه انواع غذاهای محلی مانند حلوائ بگل، آش ترخینه، شیرینی بژی، برساق، کپه، نیز از دیگر جاذبه های منطقه ایلام به شمار می آیند.

توانایی شناخت گونه های زیستی و اقلیمی

پوشش گیاهی استان ایلام یکی از مهم ترین جاذبه های طبیعی منطقه است که برای گردشگران دیدنی و جذاب است. هر چند به مرور زمان از تراکم و وسعت اراضی جنگلی استان کاسته شده، اما در حال حاضر باقی مانده جنگل های استان ایلام نسبت به برخی از استان های کشور قابل توجه است و چشم اندازهای زیبایی از طبیعت استان ایلام را به نمایش می گذارد. تیپ غالب آن، گونه بلوط ایرانی و گونه های همراه آن عبارتند از: گونه پسته وحشی (بنه) و بقیه ترکیب گونه ای را بادام کوهی، داغداغان، کیکم، بادامک، زالزالک تشکیل می دهد. در استان ایلام تعداد ۱۰ گونه جنگلی (مورد، زربین، ارغوان، سماق، گلایی وحشی، بادام، لرگ، پده، محلب، زبان گنجشک) تحت پوشش حفاظتی و حمایتی قرار دارد. در استان ایلام انواع گیاهان طبیعی از قبیل گیاهان رنگی، طبی، صمغی و معطر یافت می شوند. گیاهان رنگی مانند نیل، روناس، حنا، مازو، کافشه و سیاه چهره، گیاهان طبی مانند آنچوچک، کحل، سماق، اسپند و گیاهان صمغی مانند صمغ زرد، مازو و زرد، سقز، سریش می باشند. گونه های مرتعی هم شامل: شیرین بیان، بابونه، آویشن، بومادران، رازیانه،

گل ختمی، نسترن وحشی، انواع گون، فرقیون، شبدر، یولاف می‌باشند. استان ایلام با داشتن منابع طبیعی یکی از مناطق با ارزش کشور در زمینه گیاهان دارویی است و از جمله می‌توان به کنگر، قارچ، تره‌کوهی، پنیرک، شاه‌آبی، پاغازه، هفت تخمه، په گل، گل گاوزبان، خارشتر و کنار اشاره کرد.

استان ایلام گونه‌های مختلفی از حیات وحش را در خود جای داده است و به این لحاظ نیز دارای جاذبه‌های منحصر به فرد طبیعی است. در رودخانه‌های نزدیک ایوان، نوعی ماهی به نام شیربیت وجود دارد، که از لحاظ طعم و مزه در نوع خود کم نظیر است. گونه‌های مختلف سوسمار، مارمولک و مار سمی در این منطقه وجود دارند. جربیل ایرانی، خرس قهوه‌ای، پلنگ، گراز، گوزن زرد، خفاش دم موشی بزرگ، کل و بز، قوچ و میش، آهو، گرگ، کفتار، خارپشت، روباه، گربه وحشی، سنجاب، خرگوش، شغال، گورکن، تشیاز پستانداران این استان هستند و پرندگان استان ایلام شامل: حواصیل، لک‌لک، مرغابی، کبک و هوبره، دراج، تیهو، باقرقره، بلدرچین، کبوتر، فاخته، قمری، اردک، سار، کلاغ سیاه و ابلق، خانواده گنجشک می‌باشند.

تست‌های استان ایلام

۱) مرکز استان ایلام کدام شهر است؟

- الف) ایلام
- ب) دهلران
- ج) مهران
- د) اهواز

۲) استان ایلام در چه منطقه‌ای قرار دارد؟

- الف) بیابانی
- ب) جنگلی
- ج) کوهستانی
- د) ساحلی

۳) دولت عیلام، همزمان با کدام دولت تشکیل شد و پایتخت آنها چه شهری بود؟

- الف) آشور - انزان
- ب) هخامنش - شوش
- ج) هخامنش - انزان
- د) سومر - شوش

۴) پس از تصرف عیلام توسط اعراب، چه نامی بر منطقه گذاشته شد؟

- الف) دارالیهود
- ب) دارالحکومه
- ج) سرزمین جبال
- د) عراق عجم

۵) دولت عیلام چه مدت پابرجا بود؟

- الف) چهارهزارسال
- ب) سه هزار سال
- ج) دو هزار سال
- د) هزار سال

۶) سنگ نوشته گل گل، مربوط به دوران کدام پادشاه است و چند سال قدمت دارد؟

- الف) آشور بانپال - سه هزار سال
- ب) داریوش اول - دو هزار سال
- ج) اسکندر مقدونی - دو هزار سال
- د) خلیفه دوم - هزار سال

۷) کدامیک از آثار تاریخی استان ایلام، به دلیل موقعیت استراتژیک مورد مرمت و بازسازی قرار گرفت؟

- الف) پل گاومیشان
- ب) آسیاب‌های آبی
- ج) آتشکده سیاهگل
- د) تپه ورکبود

۸) اشیاء به دست آمده از تپه ورکبود ایلام، از چه جنسی بودند؟

- الف) برنز
- ب) مفرغ
- ج) چوب
- د) مس

۹) بیشتر آثار تاریخی استان ایلام، مربوط به کدام دوره تاریخی است؟

- الف) هخامنشیان
- ب) آشوریان
- ج) سومریان
- د) ساسانیان

۱۰) در کدام دوره، منطقه ایلام بار دیگر رونق گرفت؟

- الف) پهلوی
ب) قاجار
ج) صفوی
د) افشار

۱۱- سابقه تاریخی فرش نقش برجسته مربوط به چند سال پیش است و برگرفته از کدام کشور است؟

- الف) ۵۰۰ سال - آذربایجان
ب) ۴۰۰ سال - هندوستان
ج) ۳۰۰ سال - پاکستان
د) ۲۰۰ سال - چین

۱۲- کدامیک از قالی‌های استان ایلام، ذهنی‌باف است؟

- الف) کردی
ب) صادراتی
ج) مسند
د) ترنجی

۱۳) هزار پیشه چه نوع صنایع دستی است و مربوط به کدام استان است؟

- الف) نوعی نمد - چهار محال و بختیاری
ب) نوعی پای افزار - استان گیلان

- ج) نوعی صندوق - استان ایلام
د) نوعی بالاپوش - استان آذربایجان غربی

۱۴- موج بافی چیست؟

- الف) گلیم نقش برجسته
ب) لباس محلی اعراب
ج) جاجیم بدون گره
د) نوعی قالی

۱۵- نمد از چه چیزی تهیه می‌شود؟

- الف) ابریشم
ب) پشم
ج) کرک
د) نخ

۱۶) تفریح‌گاه طبیعی "تنگ ماژین" در کدام استان قرار دارد؟

- الف) کردستان
ب) کرمان
ج) ایلام
د) کرمانشاه

۱۷) استان ایلام یک منطقه است.

- الف) جنگلی
ب) کوهستانی
ج) جلگه‌ای
د) بیابانی

۱۸) مهمترین دریاچه استان ایلام کدام است؟

- الف) پریشان
ب) زریوار
ج) سیاه گاو
د) ارومیه

۱۹) کدامیک از مناطق استان ایلام دارای آب و هوای گرمسیری و معتدل است؟

- الف) ارتفاعات دینار کوه
ب) دشت عباس
ج) ارتفاعات کبیرکوه
د) دهلران

۲۰) به چه دلیل آب و هوای منطقه استان ایلام متنوع و متغییر است؟

- الف) قرار گرفتن در مسیر بادهای مختلف
ب) وجود پستی و بلندی زیاد
ج) قرار گرفتن در کوههای زاگرس
د) قرار گرفتن در مرکز فلات ایران

۲۱- چه لهجه‌ای در استان ایلام رایج است؟

- الف) کردی و لری
ب) فارسی و لری
ج) لری و لکی
د) فارسی و کردی

۲۲- خط مردم ایلام در قدیم چه بوده است؟

- الف) فارسی
ب) عربی
ج) میخی
د) پهلوی

۲۳- کدامیک از موارد زیر از غذاهای محلی استان ایلام نیست؟

- الف) حلوائ بگل
ب) آبگوشت بزباش
ج) آش ترخینه
د) کپه

۲۴- عمده‌ترین گونه درختان جنگلی استان ایلام چیست؟

- الف) سماق
ب) بلوط ایرانی
ج) تمشک
د) ممرز

۲۵- کدامیک از موارد زیر جزء درختان جنگلی تحت پوشش حفاظتی استان ایلام قرار ندارد؟

- الف) چنار
ب) مورد
ج) بادام
د) زبان گنجشک

۲۶- کدامیک از موارد زیر از گیاهان صمغی استان ایلام هستند؟

- الف) کافشه
ب) کتیرا
ج) مازوج
د) نیل

۲۷- کدامیک از انواع ماهی، در رودخانه‌های استان ایلام وجود دارد؟

- الف) قزل آلا
ب) شیربت
ج) آزاد
د) سنگسر

۲۸- خفاش دم موشی بزرگ از جانوران کدام استان است؟

- الف) هرمزگان
ب) فارس
ج) ایلام
د) سیستان و بلوچستان

کلید سوالات استان ایلام

ردیف	گزینه صحیح	ردیف	گزینه صحیح
۱	آسان الف	۱۵	آسان ب
۲	متوسط ج	۱۶	متوسط ج
۳	سخت د	۱۷	متوسط ب
۴	آسان ج	۱۸	آسان ج
۵	متوسط ب	۱۹	سخت الف
۶	متوسط الف	۲۰	سخت ب
۷	متوسط الف	۲۱	متوسط الف
۸	متوسط ب	۲۲	آسان ج
۹	آسان د	۲۳	سخت ب
۱۰	سخت ب	۲۴	متوسط ب
۱۱	سخت د	۲۵	سخت الف
۱۲	متوسط الف	۲۶	سخت ج
۱۳	متوسط ج	۲۷	متوسط ب
۱۴	متوسط ج	۲۸	متوسط ج

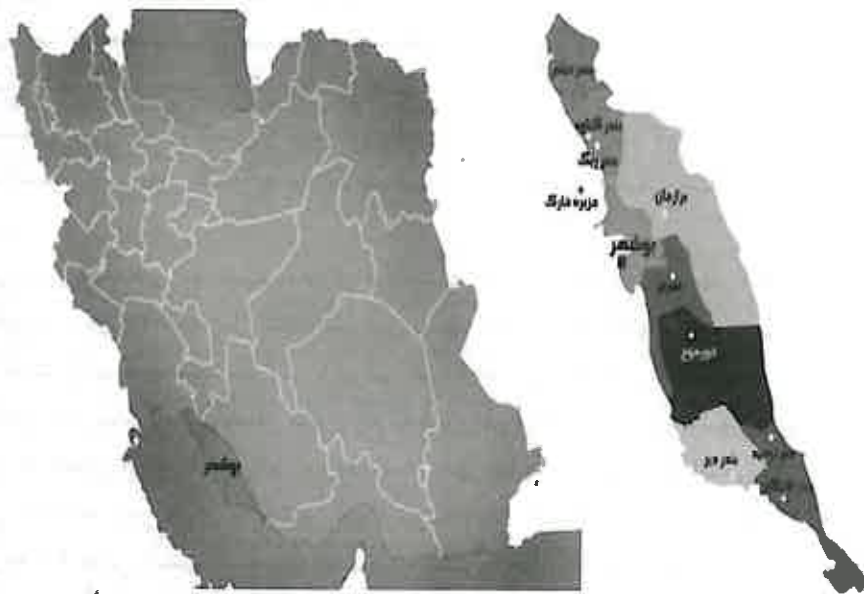
پاسخ‌های تشریحی استان ایلام

- (۱) گزینه الف صحیح است.
مرکز استان ایلام، شهر ایلام است.
- (۲) گزینه ج صحیح است.
استان ایلام در منطقه ای کوهستانی و در حاشیه جنوب غربی رشته کوه زاگرس قرار گرفته است.
- (۳) گزینه د صحیح است.
همزمان با دولت سومری ها تشکیل دادند و شهر شوش را به عنوان پایتخت خود برگزیدند.
- (۴) گزینه ج صحیح است.
پس از تصرف اعراب، مسلمانان آن را سرزمین جبال یا کوهستان نامیدند.
- (۵) گزینه ب صحیح است.
عیلامیان توانستند دولتی مقتدر با قدمت سه هزار ساله تشکیل دهند.
- (۶) گزینه الف صحیح است.
این سنگ‌نبشته به دوران آشور بانیپال مربوط است و حدود ۳ هزار سال قدمت تاریخی دارد.
- (۷) گزینه الف صحیح است.
با توجه به موقعیت استراتژیک منطقه پل گاویشان در دوره های بعدی نیز مورد استفاده قرار گرفته و مورد مرمت و بازسازی واقع شده است.
- (۸) گزینه ب صحیح است.
فلزی به دست آمده از این تپه، از جنس مفرغ و آهن می باشند.
- (۹) گزینه د صحیح است.
بیشتر آثار تاریخی استان ایلام مربوط به دوران ساسانی است.
- (۱۰) گزینه ب صحیح است.
در دوره قاجاریه بار دیگر این منطقه رونق گرفت.
- (۱۱) گزینه د صحیح است.
سابقه گلیم نقش برجسته استان ایلام به ۲۰۰ سال پیش می رسد و برگرفته از هنرمندان ایرانی و چینی است.
- (۱۲) گزینه الف صحیح است.
قالی معروف به کردی ذهنی باف است و از طرح های محلی و بومی الهام گرفته است.
- (۱۳) گزینه ج صحیح است.
صندوق که در اصطلاح محلی استان ایلام به آن هزار پیشه می گویند.
- (۱۴) گزینه ج صحیح است. موج بافی، بافت جاجیم بدون گره است.

استان بوشهر

فصل اول

توانایی شناخت استان ها

۱۵) گزینه ب صحیح است.

نمد از پشم گوسفند تهیه می شود.

۱۶) گزینه ج صحیح است.

تفریحگاه تنگ ماژین در استان ایلام قرار دارد.

۱۷) گزینه ب صحیح است.

ایلام یک منطقه کوهستانی است و به طور کلی چهره اصلی آن را ارتفاعات متعدد تشکیل می دهد.

۱۸) گزینه ج صحیح است.

ایلام از دریاچه های زیادی برخوردار نیست و دریاچه دوگانه سیاه گاو مهم ترین دریاچه این استان است.

۱۹) گزینه الف صحیح است.

نواحی میانی منطقه، شامل ارتفاعات دینار کوه، دارای آب و هوای متنوع، گرمسیری و معتدل هستند.

۲۰) گزینه ب صحیح است.

آب و هوای این منطقه در نقاط مختلف به علت وجود پستی و بلندی زیاد، متنوع و متغیر است.

۲۱) گزینه الف صحیح است.

لهجه های کردی و لری در این منطقه رایج است.

۲۲) گزینه ج صحیح است.

خط و نوشتار از ۵ هزار سال پیش در زمان حکومت ایلام رواج داشته است. خط مردم در آن زمان

میخی بوده است.

۲۳) گزینه ب صحیح است.

آبگوشت بزباش از غذاهای محلی استان ایلام نیست.

۲۴) گزینه ب صحیح است.

تیپ غالب جنگلهای استان ایلام گونه بلوط ایرانی است.

۲۵) گزینه الف صحیح است.

درخت چنار جزء درختان تحت پوشش حفاظتی استان ایلام قرار ندارد.

۲۶) گزینه ج صحیح است.

گیاهان صمغی استان ایلام صمغ زرد، مازوج و زدو، سقز، سریش می باشند.

۲۷) گزینه ب صحیح است.

در رودخانه های نزدیک ایوان، نوعی ماهی به نام شیربت وجود دارد، که از لحاظ طعم و مزه در نوع

خود کم نظیر است.

۲۸) گزینه ج صحیح است. خفاش دم موشی بزرگ از جانوران استان ایلام است.

توانایی شناخت ویژگی‌های تاریخی و جغرافیایی محلی

این استان از شمال با استان خوزستان و قسمتی از کهکیلویه و بویراحمد، از جنوب با خلیج فارس و قسمتی از استان هرمزگان، از شرق با استان فارس و از غرب با خلیج فارس همسایه است. مرز دریایی این استان با خلیج فارس بیش از ششصد کیلومتر است. مرکز استان بوشهر، بندر بوشهر و از شهرهای مهم آن می‌توان به اهرم، بندر دیلم، برازجان، بندر کنگان، بندر گناوه، بندر دیر و خور موج اشاره کرد. این استان به‌علت قرارگرفتن در ساحل استراتژیک خلیج فارس، صادرات و واردات دریایی، صنعت صیادی وجود ذخایر نفت و گازپارس (جنوبی و شمالی)، کشاورزی و نخلداری و وجود نیروگاه هسته‌ای از اهمیت راهبردی و اقتصادی برخوردار است؛ به گونه‌ای که پایتخت انرژی ایران لقب گرفته است. استان بوشهر از نظر موقعیت جغرافیایی از دو بخش جلگه‌ای و کوهستانی تشکیل شده است. بخش جلگه‌ای این استان در امتداد خلیج فارس قرار دارد و اما بخش کوهستانی استان که در شمال و شرق آن واقع شده، از دو رشته کوه گچ‌ترش و نوکند تشکیل شده که در سراسر طول استان به موازات هم امتداد یافته‌اند و در حقیقت دنباله کوه‌های زاگرس هستند.

قدیمی‌ترین نشانه‌های به دست آمده از سکونت در سرزمین بوشهر، به عهد عیلامی و تمدن بین‌النهرین برمی‌گردد. در زمان مادها سرزمین بوشهر جزء یکی از ایالت‌های جنوب غربی آن دولت بوده است. از دوره هخامنشیان آثار با ارزشی در اطراف شهر برازجان کشف شده است. در دوره ساسانیان و در زمان اردشیر بابکان شهر و رام اردشیری در دو فرسنگی شهر بوشهر بنا نهاده شد که اکنون خرابه‌های آن به نام ری‌شهر معروف است. شهر بوشهر در گذشته به اسامی لیان، ری‌شهر، راشهر، انطاکیه، بندر نادری یا ابوشهر نامیده می‌شده است. از اواخر قاجاریه تا سال ۱۳۱۶ کشور ایران به ۲۷ بخش تقسیم شده بود که بوشهر، بنادر و جزایر خلیج فارس یکی از این بخش‌ها محسوب می‌گردید. در سال ۱۳۴۹ شهرستانهای بوشهر و دشتستان تحت عنوان فرمانداری کل بوشهر جدا گردید و نهایتاً در تاریخ سال ۱۳۵۲ استان بوشهر با دو شهرستان بوشهر و دشتستان تشکیل و پس از آن تاکنون به چندین شهرستان تقسیم شده است.

توانایی شناخت صنایع دستی محلی

صنایع دستی و بویژه صنایع دستی روستایی از گذشته دارای نقش تعیین‌کننده و مهمی در معیشت روستائیان منطقه بوده و بیشتر ساکنان نواحی روستایی به علت محدود بودن بخش کشاورزی و بیکاریهای فصلی ناشی از آن کوشیده‌اند تا از امکانات موجود و مواد اولیه‌ای که طبیعت در اختیار آنان قرار داده است به عنوان وسیله‌ای برای کسب درآمد بیشتر و امرار معاش استفاده کنند و به تولید محصولاتی مانند قالی، گبه، عبا، گلیم، حصیر، سفال، گیوه، مشک، دولچه، زنبیل، سبد، تور، سوزن دوزی، نساجی و مصنوعات رودوزی شده اقدام کنند.

حصیربافی: حصیربافی از صنایع بومی و کهن استان بوشهر است. حصیر از ساقه‌های درخت خرما و در بیش‌تر مکان‌هایی که نخل وجود دارد، بافته می‌شود. مهم‌ترین نوع حصیر که از لحاظ اقتصادی دارای اهمیت است و در کشورهای حاشیه جنوبی خلیج فارس دارای بازار خوبی است؛ فرش حصیری (تک) نام دارد که پهنای آن ۱۰ سانتی‌متر و درازای آن ۳۰ متر است.

گبه بافی: برجسته‌ترین صنعت دستی و خانگی استان بوشهر که تقریباً در بیشتر نقاط روستایی و شهری رایج بوده و شغل اول یا دوم تعداد زیادی از خانوارها محسوب می‌شود، بافت گبه است.

گلیم بافی: تقریباً در بیشتر نقاط روستایی رایج است. فصل بافت گلیم معمولاً در زمستان می‌باشد. تار گلیم‌های روستایی اغلب از موی بز که دارای استحکام بیشتری می‌باشد انتخاب می‌شود. ولی پود مصرفی تماماً از پشم است.

لنج و قایق سازی (گلافی): سابقه لنج و قایق‌سازی به دوره افشاریه می‌رسد. نیروی شاغل در این بخش منحصر به همان سازندگان لنج و قایق (گلافان) قدیمی می‌گردد. مصالح اولیه مورد نیاز چوبهای جنگلی مقاوم در مقابل رطوبت برای اسکلت و تخته‌های مرغوب هندی به نام (سای) برای بدنه آن است و بقیه از محل تأمین می‌شود.

سفالگری: در استان بوشهر و مخصوصاً در بندر کنگان و برازجان رواج دارد و در کنار کوزه‌های آب کوزه‌های قلیان و سر قلیان و کشک ساب نیز درست می‌شود. قلیان (چلیم) یکی از مشهورترین هنرهای دستی منطقه بوشهر است. در بوشهر قلیان را از کوزه سفالی درست می‌کنند.

توانایی شناخت ویژگی‌های طبیعی

استان بوشهر از دو بخش جلگه‌ای حاشیه ساحلی غربی و کوهستانی نوار شرقی منتهی‌الیه زاگرس جنوبی است. ارتفاعات استان بوشهر که ادامه زاگرس فارس می‌باشد (گچ‌ترش) نام دارد. در نواحی جنوبی ارتفاعات به دریا نزدیک می‌شوند و به ارتفاعات نوکند مشهورند. قلات درانگ - کلات بوریال مند و کچور در رشته کوه کار یا کارتنگ سواحل تنگستان قرار دارند. مهم‌ترین کوه‌های استان شامل: کوه خورموج (مرتفع‌ترین قله استان بوشهر)، کوه‌های گیسکان و بزیر یا پشت پر، کوه سیاه، کوه درنگ، گچور و بوریال و ارتفاعات بوشکان و پازنان است. اغلب خاک منطقه شور و قلیایی است. حوزه آبریز رودمنده علاوه بر رودخانه‌های استان فارس، رودخانه‌های شور خورموج - دشت پلنگ - سنا - باغان در استان همه به آن سراریز می‌شوند. استان بوشهر به علت ساختار زمین شناسی خاصی که دارد منابع نسبتاً غنی از چشمه‌ها و آب‌های معدنی وجود دارد. ۹ چشمه آب معدنی این استان آب‌های کلر دار، گوگردی و کلر و سولفات هستند و هر کدام دارای خواص درمانی متفاوتی هستند.

سواحل خلیج زیبای فارس، جزایر معروف، مناطق حفاظت شده و تالاب‌های متعدد استان بوشهر به همراه رودخانه‌ها و آب و هوای معتدل و ملایم این منطقه در زمستان و پاییز سبب به وجود

آمدن مناطق توریستی-طبیعی خاص در استان بوشهر شده اند. شکارگاه کوه سیاه که در حدود ۷ هزار راس کل، بز، قوچ، میش وحشی در آن زندگی می کنند و محل قشلاق عشایر است یکی از مهم ترین جاذبه های توریستی منطقه به شمار می آیند. آب و هوای استان گرم و خشک و در نواحی ساحلی گرم و مرطوب است.

چهارده باد محلی در این استان شناخته شده است. بادهای محلی استان بوشهر در حقیقت قسمتی از طوفان های خلیج فارس است که در اثر اختلاف فشار بین صحرای عربستان و ارتفاعات جنوبی ایران در فصول مختلف پدید می آید. این بادهای تقریباً در تمام سواحل خلیج فارس می وزند و در نقاط مختلف خلیج فارس اسامی متفاوتی دارند.

توانایی شناخت ویژگی های فرهنگی محلی

جاذبه های فرهنگی استان بوشهر امروزه به یکی از مهم ترین ابزارهای این منطقه در جلب گردشگران مختلف ایرانی و خارجی تبدیل شده است. صنایع دستی استان بوشهر از زیباترین و جالب ترین جاذبه های فرهنگی این منطقه به شمار می آیند که در همه نقاط شهری و روستایی تهیه می شوند. موسیقی استان بوشهر از قدمت طولانی برخوردار بوده و استعداد لازم برای تبدیل شدن به یک قطب موسیقی را دارد. با توجه به اشتیاق جامعه هنری داخلی و خارجی به شناخت ملودی های اصیل و بکر بومی و سازهای سنتی، از این هنر می توان در برنامه ریزی توریسم استفاده های شایانی کرد. به علت موقعیت بندری، ساحلی و شرعی بودن هوا در استان بوشهر؛ بیش تر مردم از لباس های نخی و سفید استفاده می کنند. مردم استان بوشهر به زبان فارسی با گویش محلی صحبت می کنند. لهجه ها در روستا ها بیش تر از شهرها تنوع دارد. برخی از اهالی جزیره شیف و بنادر کنگان و عسلویه نیز به زبان عربی صحبت می کنند. به سبب ارتباط با مناطق عرب نشین سواحل جنوبی خلیج فارس و هندوستان و سواحل آفریقا لغت های عربی، هندی، زنگباری، حبشی و آفریقایی نیز در لهجه ساکنان سواحل و جزایر این استان دیده می شود. بانوان در استان بوشهر، پیراهن بلند دور چین به همراه عبای سیاه، مقنعه نازک و سیاه رنگ، روبنده نازک، شلوار چیت و نوعی کفش صندل معروف به کوش می پوشند.

موسیقی استان بوشهر از قدمت طولانی برخوردار بوده و استعداد لازم برای تبدیل شدن به یک قطب موسیقی را دارد. آن چه که امروز در موسیقی منطقه (بوشهر، هرمزگان و دشتستان) موجود است؛ این است که معمولاً از ساز جفتی استفاده می کنند و کلام نقش کم تری در آن ایفا می کند. ژانر های متنوع موسیقی منطقه معمولاً ریتمیک هستند که کهن ترین آن ها با سه ساز کوبه ای دهل، کسرو پیپه معروف به دهل کسر اجرا می شوند.

توانایی شناخت گونه های زیستی و اقلیمی

استان بوشهر به علت موقعیت خاص طبیعی و آب و هوایی، فاقد بیشه و جنگل های طبیعی است. در فضای سبز خور موج و برازجان گونه های کهور، لیپتوس، لیموترش و در طرفین جاده بوشهر - برازجان گونه های کهور غرس شده است. جنگل های مصنوعی استان بوشهر تفریح گاه های مناسبی برای گذران اوقات فراغت مردم در ایام تعطیل به ویژه در فصل زمستان فراهم آورده است. نواحی شمالی و در همسایگی مرزهای استان های فارس و کهگیلویه و بویر احمد مرامتی وجود دارند که مورد استفاده عشایر قشقایی و بویر احمد قرار می گیرند. این مراتع غنای قابل توجهی ندارند، ولی در زمستان و اوایل بهار بسیار جالب توجه هستند.

محدودیت پوشش گیاهی و خشکی و گرمی عمومی هوا، سبب شده تنها جانورانی بتوانند در این ناحیه زندگی کنند که با محیط طبیعی آن سازگار شده اند. با این حال استان بوشهر گونه های مختلفی از حیات وحش را در خود جای داده است. در بیابان ها و کوه پایه ها و ارتفاعات داخلی به ویژه کوه سیاه اطراف خور موج و اطراف چشمه ها، تنگه ها و فضاهای سبز این استان، حیوانات وحشی گوناگونی زندگی می کنند. گونه های جانوری این استان شامل پستانداران، پرندگان و آبزبان هستند. روباه، قوچ، میش و آهو و انواع پرندگان دریایی؛ درنا، حواصیل، گاچی رو، پرستو، ترنی، حمامی، بط، هفت رنگ، دراج و خردل و انواع آبزبان چون: میگو، راشگر، شیر، شوریده، حلوا سفید، قباد و سنگسر حیات وحش منطقه بوشهر را تشکیل می دهند.

در سالهای گذشته کشت گیاهان دارویی استان بوشهر به صورت محدود انجام می گرفت، اما اخیراً با گسترش فرهنگ گیاهان دارویی، کشت و توسعه این گونه گیاهان در استان رونق گرفته است و از آنجا که گیاه دارویی صبرزررد (آلوئه ورا) بومی استان بوشهر می باشد، کشت این گونه دارویی توسط بومیان منطقه در اولویت قرار گرفته و گیاهان دارویی دیگری مانند رازیانه، سیاهدانه و زیره در مراحل بعد قرار می گیرند. از دیگر گیاهان دارویی این منطقه می توان به بابونه، کنار، مورد، حنا، آویشن، بومادران، شیرین بیان، تخم شربتی، بارهنگ، کاسنی، خارخسک، درمنه، شاتره، خارشتر، سپستان، کنجد و پونه کوهی اشاره کرد.

تست‌های استان بوشهر

- ۱- کدامیک از استانها با خلیج فارس همسایه هستند؟
 الف) سیستان و بلوچستان
 ب) اردبیل
 ج) بوشهر
 د) کرمان
- ۲- پایتخت انرژی ایران کجاست؟
 الف) بوشهر
 ب) تهران
 ج) قم
 د) آبادان
- ۳- بخش جلگه‌ای استان بوشهر در کدام قسمت قرار دارد؟
 الف) ساحل کارون
 ب) ساحل خلیج فارس
 ج) ساحل زابنده رود
 د) ساحل خزر
- ۴- قدیمی‌ترین نشانه‌های به دست آمده از سکونت در استان بوشهر، به چه زمانی باز می‌گردد؟
 الف) تمدن بین‌النهرین
 ب) سومریان
 ج) عیلامیان
 د) آشوریان
- ۵- "ری شهر" نام قدیمی کدامیک از شهرهای ایران بوده است؟
 الف) شیراز
 ب) اهواز
 ج) تهران
 د) بوشهر
- ۶- کدامیک از صنایع دستی بومی و کهن استان بوشهر است؟
 الف) قایق سازی
 ب) قالی بافی
 ج) گبه بافی
 د) حصیربافی
- ۷- مهمترین فرش حصیری استان بوشهر چه نام دارد؟
 الف) تک
 ب) گبه
 ج) کلهر
 د) نخل
- ۸- سابقه لنج و قایق سازی در استان بوشهر مربوط به چه دورانی است؟
 الف) قاجار
 ب) افشار
 ج) ساسانی
 د) زند
- ۹- نام دیگر هنر لنج سازی چیست؟
 الف) گلافی
 ب) سای
 ج) چلیم
 د) گبه

۱۰- مشهورترین صنعت دستی استان بوشهر چیست؟

- الف) گلیم بافی
 ب) حصیربافی
 ج) لنج سازی
 د) قلیان سفالی
- ۱۱- ارتفاعات استان بوشهر که ادامه زاگرس فارس می‌باشد نام دارد.
 الف) گچ ترش
 ب) تنگستان
 ج) کارتنگ
 د) کلات
- ۱۲- مرتفع‌ترین قله استان بوشهر چه نام دارد؟
 الف) گچور
 ب) بوریا
 ج) خورموج
 د) پازنان
- ۱۳- محل قشلاق عشایر استان بوشهر کجاست؟
 الف) دشت باغان
 ب) شکارگاه کوه سیاه
 ج) نوکند
 د) درانگ
- ۱۴- به چه دلیل استان بوشهر دارای منابع نسبتاً غنی از چشمه‌ها و آب‌های معدنی است؟
 الف) داشتن خاک شور و قلیایی
 ب) نزدیکی با خلیج فارس
 ج) وزش ۱۴ نوع باد محلی
 د) ساختار زمین شناسی خاص
- ۱۵- کدامیک از موارد زیر رودخانه‌های استان بوشهر نیستند؟
 الف) سیمره
 ب) باغان
 ج) خورموج
 د) سنا
- ۱۶- بیشتر مردم استان بوشهر از چه لباس‌هایی استفاده می‌کنند؟
 الف) رنگارنگ
 ب) سوزن‌دوزی شده
 ج) نخی و سفید
 د) بلند
- ۱۷- برخی از اهالی جزیره شیف و بنادر کنگان و عسلویه به زبان صحبت می‌کنند.
 الف) فارسی
 ب) محلی
 ج) بوشهری
 د) عربی
- ۱۸- کفش صندل زنان بوشهری چه نام دارد؟
 الف) روبنده
 ب) کوش
 ج) جفتی
 د) کسر

- ۱۹- کدامیک از موارد زیر نقش کمتری در موسیقی استان بوشهر ایفا می‌کند؟
 الف) ساز جفتی
 ب) سه ساز کوبه‌ای
 ج) کلام
 د) ریتمیک
- ۲۰- کدامیک از هنرهای استان بوشهر می‌تواند در برنامه‌ریزی توریسم کمک شایانی بکند؟
 الف) موسیقی
 ب) گویش فراوان
 ج) صنایع دستی
 د) پوشاک
- ۲۱- در فضای سبز خورموج و برازجان چه نوع گیاهانی وجود دارد؟
 الف) لیموترش و لپیتوس
 ب) کهور و لپیتوس
 ج) لیموترش و گون
 د) کهور و گون
- ۲۲- میگو جزء آبزیان کدام استان است؟
 الف) گیلان
 ب) مازندران
 ج) گلستان
 د) بوشهر
- ۲۳- گیاه بومی استان بوشهر کدام است؟
 الف) بارهنگ
 ب) حنا
 ج) آلوئه‌ورا
 د) زیره
- ۲۴- کدامیک از پرندگان دریایی استان بوشهر است؟
 الف) کبک
 ب) تیهو
 ج) قمری
 د) حواصیل
- ۲۵- تفریح‌گاههای مردم استان بوشهر در زمستان کدامیک از موارد زیر است؟
 الف) کناره رودخانه‌ها
 ب) جنگل‌های مصنوعی
 ج) سواحل خلیج فارس
 د) بیشه‌ها

کلید سوالات استان بوشهر

ردیف	گزینه صحیح	ردیف	گزینه صحیح
۱	متوسط ج	۱۴	متوسط د
۲	آسان الف	۱۵	آسان الف
۳	متوسط ب	۱۶	متوسط ج
۴	سخت الف	۱۷	آسان د
۵	متوسط د	۱۸	سخت ب
۶	متوسط د	۱۹	متوسط ج
۷	متوسط الف	۲۰	متوسط الف
۸	متوسط ب	۲۱	متوسط الف
۹	آسان الف	۲۲	آسان د
۱۰	سخت د	۲۳	متوسط ج
۱۱	سخت الف	۲۴	آسان د
۱۲	متوسط ج	۲۵	سخت ب
۱۳	متوسط ب		

پاسخ‌های تشریحی استان بوشهر

- ۱) گزینه ج صحیح است.
استان بوشهر از غرب با خلیج فارس همسایه است.
- ۲) گزینه الف صحیح است.
بوشهر پایتخت انرژی ایران لقب گرفته است.
- ۳) گزینه ب صحیح است.
بخش جلگه ای این استان در امتداد خلیج فارس قرار دارد.
- ۴) گزینه الف صحیح است.
قدیمی‌ترین نشانه‌های به دست آمده از سکونت در سرزمین بوشهر، به عهد عیلامی و تمدن بین‌النهرین برمی‌گردد.
- ۵) گزینه د صحیح است.
شهر بوشهر در گذشته به اسامی لیان، ری‌شهر، راشهر، انطاکیه، بندر نادری یا ابوشهر نامیده می‌شده است.
- ۶) گزینه د صحیح است.
حصیربافی از صنایع بومی و کهن استان بوشهر است.
- ۷) گزینه الف صحیح است.
مهم ترین نوع حصیر که از لحاظ اقتصادی دارای اهمیت است و در کشورهای حاشیه جنوبی خلیج فارس دارای بازار خوبی است؛ فرش حصیری (تک) نام دارد که پهنای آن ۱۰ سانتی متر و درازای آن ۳۰ متر است.
- ۸) گزینه ب صحیح است.
سابقه لنج و قایق سازی استان بوشهر به دوره افشاریه می‌رسد.
- ۹) گزینه الف صحیح است.
گلافی نام دیگر هنر لنج سازی است.
- ۱۰) گزینه د صحیح است.
قلیان (چلیم) یکی از مشهورترین هنرهای دستی منطقه بوشهر است. در بوشهر قلیان را از کوزه سفالی درست می‌کنند.
- ۱۱) گزینه الف صحیح است.
ارتفاعات استان بوشهر که ادامه زاگرس فارس می‌باشد (گچ‌ترش) نام دارد.
- ۱۲) گزینه ج صحیح است.
کوه خورموج مرتفع‌ترین قله استان بوشهر است.

۱۳) گزینه ب صحیح است.

شکارگاه کوه سیاه محل قشلاق عشایر است و یکی از مهم ترین جاذبه های توریستی منطقه به شمار می آیند.

۱۴) گزینه د صحیح است.

استان بوشهر به علت ساختار زمین شناسی خاصی که دارد منابع نسبتاً غنی از چشمه‌ها و آب‌های معدنی وجود دارد.

۱۵) گزینه الف صحیح است.

رودخانه سیمره در استان ایلام قرار دارد.

۱۶) گزینه ج صحیح است.

بیش تر مردم از لباس های نخی و سفید استفاده می کنند.

۱۷) گزینه د صحیح است.

برخی از اهالی جزیره شیف و بنادر کنگان و عسلویه به زبان عربی صحبت می کنند.

۱۸) گزینه ب صحیح است.

زنان بوشهری نوعی کفش صندل معروف به کوش می پوشند.

۱۹) گزینه ج صحیح است.

کلام نقش کم تری در موسیقی استان بوشهر ایفا می کند.

۲۰) گزینه الف صحیح است.

از این هنر موسیقی می توان در برنامه ریزی توریسم استفاده های شایانی کرد.

۲۱) گزینه الف صحیح است.

در فضای سبز خور موج و برازجان گونه های کهور، لیبیتوس، لیموترش و در طرفین جاده بوشهر -

بrazجان گونه های کهور غرس شده است.

۲۲) گزینه د صحیح است.

میگو جزء آبزیان استان بوشهر است.

۲۳) گزینه ج صحیح است.

گیاه دارویی صبرزرد (آلونه‌ورا) بومی استان بوشهر می‌باشد.

۲۴) گزینه د صحیح است.

پرندگان دریایی؛ درنا، حواصیل، گاجی رو، پرستو، ترنی، حمامی، بط، هفت رنگ، دراج و خردل هستند.

۲۵) گزینه ب صحیح است.

جنگل های مصنوعی استان بوشهر تفریح گاه های مناسبی برای گذران اوقات فراغت مردم در ایام

تعطیل به ویژه در فصل زمستان فراهم آورده است.

معمولا خانگی و غیر دایمی هستند و فعالیت های عمده آن ها را قالی بافی، سفال گری، حصیربافی، ورنی بافی، جاجیم بافی و پتو بافی تشکیل می دهد. از این میان گلیم بافی در استان تهران دارای سابقه ای بسیار طولانی است. صنایع دستی عشایری قدیمی ترین نوع صنایع دستی استان تهران است که تولید آن ها بیش تر به صورت خانگی و فصلی انجام می پذیرد. موقعیت استثنایی جلگه ورامین و گروه های مختلف قومی که از دیرباز در آن سکنی گزیدند، موجب شده تا برخی از جالب ترین دست بافته ها از جمله سفره ها و نمکدان های ورامین که از متنوع ترین دست بافته ها هستند در این منطقه به وجود آیند. مردم شهرستان دماوند نیز از دیرباز به صنایع دستی اشتغال داشته اند و تولید انواع قالی، گلیم و جاجیم در این شهرستان مرسوم است. منطقه فیروزکوه به دلیل دارابودن مراتع سرسبز و گلهداری، یکی از مراکز تولید پشم و در نتیجه تولید جاجیم است و بافت گلیم و جاجیم و گهگاه قالی عمده ترین صنایع دستی این منطقه را تشکیل می دهد. در حومه شهرستان ری برخی از انواع صنایع دستی توسط گروهی از عشایر لر قشقایی که در دهه های اخیر به این شهرستان مهاجرت نموده اند؛ تولید می شوند. شهر تهران به علت مرکزیت جمهوری اسلامی ایران؛ دارای فروشگاه های صنایع دستی زیادی است که بهترین و مرغوب ترین صنایع دستی شهرستان های مختلف را عرضه می کنند.

توانایی شناخت ویژگی های طبیعی محل

استان تهران در دامنه جنوبی البرز مرکزی قرار دارد. تهران در پهنه ای بین دو کوه و کویر و در دامنه های جنوبی البرز گسترده شده است. از سمت جنوب به کوه های ری و بی بی شهربانو و دشتهای هموار شهریار و ورامین و از شمال به واسطه کوهستان محصور شده است.

تهران را می توان به سه منطقه طبیعی تقسیم کرد:

کوهستانهای شمالی تهران؛ که بلندترین قله این کوهستان، توچال است که بر تمام فضای شهر مشرف است. دومین منطقه، دامنه های البرز است؛ که به تپه ماهورها و دره های اوین، درکه، نیاوران، حصارک و سوهانک منتهی می شود و همواره خیل عظیمی از جمعیت را بسوی خود فرامی خواند. منطقه سوم دشتی است که قسمت اعظم شهر تهران بر آن گسترده شده و دارای شیب ملایمی با جهت شمالی - جنوبی است.

شهر تهران به وسیله دو رودخانه اصلی کرج و جاجرود و به همراه تعدادی رودخانه های فصلی دیگر مشروب می گردد، در واقع حد طبیعی فضای جغرافیایی تهران به واسطه این دو رودخانه مشخص می گردد و این دو رود مجموعاً قسمت عمده آب مصرفی شهر تهران را تأمین می نمایند.

از نظر شرایط اقلیمی استان تهران در مناطق کوهستانی دارای آب و هوای معتدل و در دشت، نیمه بیابانی است. وجود دشتهای کویری و مناطق خشک، مانند: دشت قزوین، کویر قم و مناطق خشک همجوار استان سمنان با استان تهران، موجب گرما و خشکی هوا، همراه با گرد و غبار

می شود. هرچند وجود رشته کوه های البرز و وزش بادهای مرطوب و باران زای غربی باعث تعدیل آب و هوا و گرمای سوزان بخش کویری می شود، ولی تأثیر آن را خنثی نمی کند.

توانایی شناخت ویژگی های فرهنگی محلی

منطقه تاریخی ری به علت موقعیت خاص جغرافیایی، محل برخورد اندیشه ها و عقاید و باورهای گوناگون مذهبی بوده است، زیرا با قرار داشتن در مسیر جاده ابریشم که شرقی ترین تا غربی ترین نقطه جهان آن روزگار را به هم پیوند می داد، هر نوع دیانتی از این دیار گذر می کرد و در نتیجه، نا آشنایی و بیگانگی پدید نمی آمد. نژاد مردم شهرری از جمله تهران که در قدیم تابع شهرری بود، صرف نظر از ورود گروهی از قوم های دیگر، دنباله ساکنان نخستین، یکی از شاخه های قوم آریا می باشد که بیش ترین را دربردارند و زبان مردم تهران و ری در آغاز شاخه ایی از زبان مادری بوده که با پارسی قدیم نزدیکی داشته است. زبان مردم این سامان، در دوره اشکانیان، زبان پهلوی اشکانی بود که از پارسی باستان گرفته شده است، در زمان این خاندان خط و زبان پهلوی در ایران رایج گردید، در دانش و ادب به کار رفت. پس از چیرگی اعراب، زبان پهلوی در «ری، تهران، اصفهان، همدان، نهاوند» رایج بود، و پس از اسلام این ناحیه ها را سرزمین پهلوی نامیدند. زبان اصلی مردم تهران و استان تهران، فارسی است. اما در بعضی نقاط زبان های محلی نیز دیده می شود که در مجموع از لهجه های فارسی به شمار می آیند. استان تهران به سبب خاصیت مهاجرپذیری خود، لباس محلی و سنتی خاصی ندارد و حتی اقوام مهاجر به این استان نیز از لباس های محلی و قومی خود استفاده نمی کنند و لباس مردان و زنان استان تهران را همان لباس های رسمی کل کشور تشکیل می دهد. در گذشته هر یک از شهرهای استان تهران از جمله شهر تهران دارای لباس های محلی خاص خود بودند که امروزه به دست فراموشی سپرده شده است.

به طور کلی می توان گفت تمام غذاهای رایج در ایران توسط اقوام و گروه های مهاجر به استان تهران آورده شده است و در این منطقه می توان انواع غذاهای محلی و سنتی اقوام گوناگون ایرانی و انواع غذاهای فرنگی و جدید را یافت. سفره تهرانی ها بیش ترین شباهت را به سفره ایرانی دارد چون غذاهای محلی همه نواحی ایران در آن یافت می شود.

توانایی شناخت گونه های زیستی و اقلیمی

موقعیت آب و هوایی این استان، چه در مناطق کوهستانی و چه در دشت ها، موجب پوشش گیاهی از نوع نیمه صحرایی شده است. در استان تهران، فضاهای جنگلی گسترده و پرشماری وجود دارد. جنگل های طبیعی دامنه البرز در کوه های تهران و کرج را در بر می گیرد. در این مناطق گونه های گیاهی مانند زالزالک، گوجه وحشی، انجیر، شیرخشت، پسته، بادام کوهی، داغ داغان، سنجد، گز، ارزن، سماق، سیاه دلیک به چشم می خورد. مهم ترین پارک های تجهیز شده جنگلی که مردم از آن

ها بهره می‌گیرند؛ عبارتند از: پارک جنگلی چیتگر، لویزان و وردآورد است. مهم ترین گیاهان دارویی و صنعتی را شقایق، زنبق، درمنه، تلخ بیان، شیرین بیان، ختمی، شنگ، کنگر صحرایی، اسپند، خاکشیر، چوبک، باریجه، آویشن، بابونه، بومادران، گلپر، کنگر، کاکوتی، زرشک و گون تشکیل می دهند. تنوع استان تهران چند منطقه مهم حفاظت شده و پارک ملی دارد که مهمترین آنها عبارتند از: پارک ملی کویر که به دلیل داشتن ذخایر با ارزش گیاهی و جانوری از ویژگی استثنایی و متنوعی برخوردار است. این اراضی زیست گاه پستاندارانی مانند جبیر، آهو و کل و بز و قوچ و میش و از نظر تنوع پرندگان نیز دارای اهمیت ویژه است و پرندگانی مانند کبک و تیهو و نیز پرندگان مهاجر مانند فلامینگو، آنقوتو خوتکا در آن دیده می‌شوند. همچنین گونه‌های با ارزش حمایت شده و کمیابی مانند یوز پلنگ و گورخر در این منطقه زندگی می‌کنند. همچنین منطقه حفاظت شده لار که به علت ساختارهای طبیعی، گونه‌های مختلفی از وحوش مانند قوچ، میش، پلنگ، گراز، روباه، شغال و دهها گونه پرنده و انواع خزندگان را در خود جای داده و از گستره بسیار متنوع گیاهی برخوردار است. عقاب طلایی، گونه‌ای بی همتاست که تنها در ایران زیست می‌کند و بومی منطقه حفاظت شده لار است. پارک ملی خجیر و سرخه حصار خصوصا در اطراف رودخانه‌های آن پوشیده از بیشه زارهای انبوه است که زیست‌گاه پرندگان مهاجر در زمستان می‌باشد.

تست‌های استان تهران

- ۱- کدامیک از بناهای تاریخی شبیه ساعت بوده و می‌توان زمان را از روی آن تشخیص داد؟

الف) مناره انزلی	ب) قلعه فلک الافلاک
ج) عمارت شمس العماره	د) برج طغرل
- ۲- نام تهران از چه زمانی وجود داشته است؟

الف) قرن سوم هجری قمری	ب) قرن دوم هجری قمری
ج) قرن سوم میلادی	د) قرن دوم میلادی
- ۳- آبادانی تهران در زمان کدام شاهان آغاز گردید؟

الف) شاه عباس اول	ب) شاه طهماسب اول
ج) محمدشاه قاجار	د) پهلوی
- ۴- در زمان کدام پادشاه، تهران به عنوان پایتخت انتخاب شد؟

الف) کریم‌خان زند	ب) نادرشاه افشار
ج) شاه عباس کبیر	د) آغامحمدخان قاجار
- ۵- کدامیک از مکان‌های زیر، در دوران صفوی، قاجار و پهلوی مورد استفاده قرار گرفته است؟

الف) عمارت مفخم	ب) خانه مشروطه
ج) کاخ گلستان	د) باغ ارم
- ۶- صنایع دستی شهری استان تهران بیشتر در کجا انجام می‌شوند؟

الف) در حومه شهر	ب) کارگاه‌های دائمی،
ج) اداره میراث فرهنگی	د) فرهنگسرا
- ۷- تنها صنعت بومی استان تهران است.

الف) شیشه‌گری	ب) پتوبافی
ج) نقاشی روی چرم	د) زیلوبافی
- ۸- عمده‌ترین صنعت دستی منطقه فیروزکوه چیست؟

الف) جاجیم	ب) سفال
ج) زیلو	د) حصیر
- ۹- سفره و نمکدان در کدام منطقه از استان تهران بافته می‌شود؟

الف) شهر ری	ب) دماوند
ج) شمیران	د) ورامین

- ۱۰- برخی از صنایع دستی عشایر لر قشقای در کدام منطقه از تهران تولید می‌شود؟
 الف) حومه شهر ری
 ب) روستاهای ورامین
 ج) شمیران
 د) فیروزکوه
- ۱۱- استان تهران از سمت جنوب به کجا محدود می‌شود؟
 الف) دشت‌های هموار شهریار و ورامین
 ب) ارتفاعات البرز مرکزی
 ج) کوه‌های ری و بی بی شهربانو
 د) کویر مرکزی و دریاچه نمک
- ۱۲- بلندترین قله کوه‌های شمالی استان تهران چه نام دارد؟
 الف) دماوند
 ب) توچال
 ج) بی بی شهربانو
 د) فرحزاد
- ۱۳- قسمت اعظم شهر تهران در چه موقعیتی واقع شده است؟
 الف) دامنه کوه
 ب) دشت
 ج) جلگه
 د) ساحل رود
- ۱۴- کدام رودخانه آب مصرفی شهر تهران را تأمین می‌کند؟
 الف) قم رود
 ب) زاینده رود
 ج) جاجرود
 د) سفیدرود
- ۱۵- حصارک و سوهانک در کدام منطقه طبیعی استان تهران قرار دارند؟
 الف) کوهستانهای شمالی
 ب) دشتهای هموار
 ج) دشت قزوین
 د) دامنه البرز
- ۱۶- کدام نواحی ایران پس از اسلام، پهلو می‌نامیده می‌شدند؟
 الف) همدان، نهاوند، قزوین، ورامین، ری
 ب) اصفهان، ری، نهاوند، تهران، ورامین
 ج) تهران، اصفهان، قزوین، ورامین، ری
 د) ری، تهران، اصفهان، همدان، نهاوند
- ۱۷- لباس محلی استان تهران چیست؟
 الف) لباس محلی ندارند
 ب) آرخالق
 ج) چوخا
 د) دشداشه
- ۱۸- در چه زمانی زبان پهلوی در ایران رایج گشت و در دانش و ادب به کار رفت؟
 الف) سامانی
 ب) اشکانی
 ج) پهلوی
 د) زند

- ۱۹- زبان اصلی مردم استان تهران چیست؟
 الف) آذری
 ب) کردی
 ج) فارسی
 د) تاتی
- ۲۰- چرا سفره تهرانی‌ها بیشترین شباهت به سفره ایرانی را دارد؟
 الف) مردم تهران به انواع غذاهای محلی علاقه دارند
 ب) غذای محلی همه اقوام در آن وجود دارد
 ج) پایتخت ایران است
 د) تقریباً در مرکز ایران واقع شده است
- ۲۱- مهمترین پارک‌های جنگلی تجهیز شده استان تهران کدامند؟
 الف) لویزان و سرخه حصار
 ب) چیتگر، لویزان، وردآورد
 ج) ملی کویر و لار
 د) وردآورد، چیتگر، ملی کویر
- ۲۲- کدامیک از پارک‌های ملی استان تهران، زیستگاه پرندگان در زمستان می‌باشد؟
 الف) خجیر
 ب) چیتگر
 ج) لار
 د) وردآورد
- ۲۳- جنگل‌های طبیعی، کدام منطقه از استان تهران را در بر می‌گیرند؟
 الف) کوه‌های ری و بی بی شهربانو
 ب) کوه‌های ورامین و شهریار
 ج) کوه‌های البرز و کرج
 د) کوه‌های کرج و شهریار
- ۲۴- کدامیک از پرندگان مهاجر در مناطق طبیعی استان تهران وجود دارند؟
 الف) آنقوت
 ب) کبک
 ج) تیهو
 د) عقاب
- ۲۵- کدام گونه نادر جانوری بومی منطقه حفاظت شده لار می‌باشد؟
 الف) عقاب طلایی
 ب) یوزپلنگ
 ج) خرس قهوه‌ای
 د) فلامینگو

کلید سوالات استان تهران

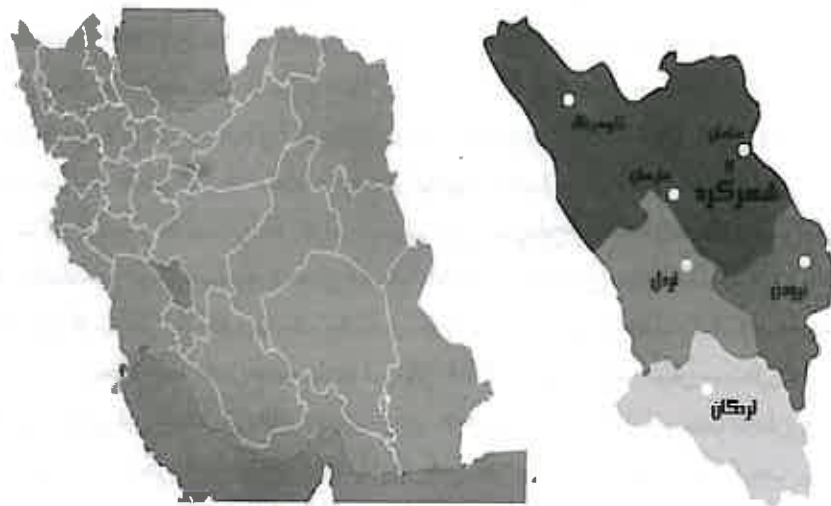
ردیف	گزینه صحیح	ردیف	گزینه صحیح
۱	متوسط د	۱۴	متوسط ج
۲	سخت الف	۱۵	سخت د
۳	متوسط ب	۱۶	سخت ج
۴	آسان د	۱۷	آسان الف
۵	متوسط ج	۱۸	متوسط ب
۶	متوسط ب	۱۹	آسان ج
۷	آسان ج	۲۰	متوسط ب
۸	متوسط الف	۲۱	متوسط ب
۹	سخت د	۲۲	متوسط الف
۱۰	متوسط الف	۲۳	آسان ج
۱۱	متوسط ج	۲۴	سخت الف
۱۲	آسان ب	۲۵	سخت الف
۱۳	متوسط ب		

پاسخ‌های تشریحی استان تهران

- ۱) گزینه د صحیح است.
به عقیده برخی از کارشناسان برج طغرل شبیه عقربه‌های ساعت بوده و می‌توان از روی تابش آفتاب بر روی کنگره‌های آن زمان را تشخیص داد.
- ۲) گزینه الف صحیح است.
قدیمی‌ترین سند فارسی موجود نشان می‌دهد که تهران قبل از سده سوم هجری قمری وجود داشته است.
- ۳) گزینه ب صحیح است.
رونق این شهر به ویژه در دوره سلطنت شاه طهماسب اول آغاز گردید.
- ۴) گزینه د صحیح است.
تهران برای اولین بار توسط آغا محمد خان قاجار به عنوان پایتخت انتخاب گردید.
- ۵) گزینه ج صحیح است.
شاهان سه دوره صفوی، قاجار و پهلوی، کاخ گلستان (ثبت یونسکو) را مورد استفاده قرار می‌دادند.
- ۶) گزینه ب صحیح است.
صنایع دستی شهری در کارگاه‌های دایمی تولید می‌شوند.
- ۷) گزینه ج صحیح است.
تنها صنعت بومی استان تهران؛ نقاشی روی چرم است که از دوره قاجاریه در تهران رواج یافته است.
- ۸) گزینه الف صحیح است.
منطقه فیروزکوه به دلیل دارابودن مراتع سرسبز و گله‌داری، یکی از مراکز تولید پشم و در نتیجه تولید جاجیم است.
- ۹) گزینه د صحیح است.
برخی از جالب‌ترین دست‌بافته‌ها از جمله سفره‌ها و نمکدان‌های ورامین که از متنوع‌ترین دست‌بافته‌ها هستند در این منطقه به وجود می‌آیند.
- ۱۰) گزینه الف صحیح است.
در حومه شهرستان ری برخی از انواع صنایع دستی توسط گروهی از عشایر کر قشقایی که در دهه‌های اخیر به این شهرستان مهاجرت نموده‌اند؛ تولید می‌شوند.
- ۱۱) گزینه ج صحیح است.
از سمت جنوب به کوه‌های ری و بی‌بی‌شهربانو محدود می‌شود.

- ۱۲) گزینه ب صحیح است.
بلندترین قله کوهستانهای شمالی، توچال است.
- ۱۳) گزینه ب صحیح است.
منطقه دشتی است که قسمت اعظم شهر تهران بر آن گسترده شده و دارای شیب ملایمی با جهت شمالی- جنوبی است.
- ۱۴) گزینه ج صحیح است.
مجموعاً قسمت عمده آب مصرفی شهر تهران را دو رودخانه کرج و جاجرود تأمین می‌نمایند.
- ۱۵) گزینه د صحیح است.
منطقه دامنه‌های البرز که به تپه ماهورها و دره‌های اوین، درکه، نیاوران، حصارک و سوهانک منتهی می‌شود.
- ۱۶) گزینه ج صحیح است.
پس از چیرگی اعراب، زبان پهلوی در "ری، تهران، اصفهان، همدان، نهاوند" رایج بود و این نواحی را پهلوی نامیدند.
- ۱۷) گزینه الف صحیح است.
استان تهران به سبب خاصیت مهاجرپذیری خود، لباس محلی و سنتی خاصی ندارد.
- ۱۸) گزینه ب صحیح است.
در زمان اشکانیان، خط و زبان پهلوی در ایران رایج گردید و در دانش و ادب به کار رفت.
- ۱۹) گزینه ج صحیح است.
زبان اصلی مردم تهران و استان تهران، فارسی است.
- ۲۰) گزینه ب صحیح است.
چون غذاهای محلی همه نواحی ایران در آن یافت می‌شود.
- ۲۱) گزینه ب صحیح است.
مهم‌ترین پارک‌های تجهیز شده جنگلی، پارک جنگلی چیتگر، لویزان و وردآورد است.
- ۲۲) گزینه الف صحیح است.
پارک ملی خجیر و سرخه حصار زیست‌گاه پرندگان مهاجر در زمستان می‌باشد.
- ۲۳) گزینه ج صحیح است.
جنگل‌های طبیعی، دامنه البرز در کوه‌های تهران و کرج را در بر می‌گیرد.
- ۲۴) گزینه الف صحیح است.
پرندگان مهاجر مانند فلامینگو، آنقوتو خوتکا دیده می‌شوند.
- ۲۵) گزینه الف صحیح است.
عقاب طلایی، گونه‌ای بی‌همتاست که تنها در ایران زیست می‌کند و بومی منطقه حفاظت شده لار است.

استان چهارمحال و بختیاری

توانایی شناخت ویژگی‌های تاریخی و جغرافیای محلی

استان چهارمحال بختیاری در بخش مرکزی کوه‌های زاگرس قرار گرفته است. این استان از شمال و مشرق به استان اصفهان، از مغرب به استان خوزستان، از جنوب به استان کهگیلویه و بویراحمد و از سمت شمال غربی به استان لرستان محدود است. مرکز استان چهارمحال و بختیاری، شهرکرد است و از شهرهای مهم آن می‌توان به اردل، لردگان، بروجن و فارسان اشاره کرد.

نام چهارمحال و بختیاری اشاره به دو بخش منطقه چهارمحال و منطقه بختیاری دارد. چهارمحال بخشی روستانشین میان اصفهان و منطقه ایل نشین بختیاری بود. محال جمع مکسر کلمه محل به معنی ناحیه و مکان است و چهار محال یعنی چهار ناحیه که عبارت بودند از: لار، کیار، میزدج و گندمان. منطقه بختیاری نیز که از دیر باز کوچ گاه ایل بزرگ بختیاری بوده و هست، هم اکنون شامل شهرستان‌های کوهرنگ، فارسان، اردل و لردگان می‌باشد.

به اعتقاد برخی مورخان و باستان شناسان بختیاری‌ها جزو یکی از قبایل پارسی هستند که در قرن‌های ششم و هفتم قبل از میلاد در دامنه کوه‌های بختیاری در شرق شوشتر و در دو طرف کارون ساکن شدند و با عیلامی‌ها که مردم بومی این سرزمین بودند در آمیختند و قوم واحدی را تشکیل دادند. در دوران صفویه شخصی به نام تاجمیر و به فرمان شاه اسماعیل اول بر بختیاری حکومت می‌کرد و در این دوره بود که بختیاری‌ها به دو بخش بزرگ «هفت لنگ» و «چهارلنگ» تفکیک شدند. منطقه چهارمحال و بختیاری در سال ۱۳۵۲ به عنوان یک استان مستقل درآمد.

از بناهای تاریخی این استان می‌توان به پل تاریخی زمانخان که در مجاورت شهر سامان واقع شده است، اشاره نمود. تفکر اولیه ساخت پل در این مکان به دوره ساسانیان باز می‌گردد. این پل به دستور زمان خان رئیس یکی از ایلات قشقایی که زمانی دامنه کوچ آنها تا آن منطقه می‌رسید بر روی رودخانه زاینده رود احداث گردید.

قلعه دزک در روستای دزک و در نزدیکی شهرکرد شاهد حوادث فراوانی بوده که مهمترین آنها ایفای نقش در جریان اعاده مشروطیت است. از نظر معماری، این قلعه به تقلید از قصرهای اروپایی قرون گذشته با آرایشی ایرانی ساخته شده است.

کاخ قلعه سردار اسعد بختیاری در مرکز شهر جونقان واقع شده است و فاقد هر گونه کتیبه تاریخی است. این قلعه توسط علی قلی خان سردار اسعد بختیاری در زمانی که وی زمامداری ایل بختیاری را به عهده داشت ساخته شده است و بر این اساس قدمت آن به بیش از یکصد سال می‌رسد مصالح به کار رفته در این بنای دو طبقه خشت با نمای آجر با ملات گچ و خاک است و هنرهای حجاری، چوب بری، گچ بری، آئینه کاری و نقاشی در آن به کار رفته است.

خانه آزاده چالشر به مناسبت سکونت حاج مهدی خان آزاده چالشری در بین مردم محل به این نام معروف گردیده قدیمی ترین بنای مسکونی استان محسوب می‌شود که از نظر ویژگی‌های

معماری سه نوع بافت متمایز متعلق به ادوار زندیه تا معاصر به همراه تزئینات گچبری، نقاشی‌های دیواری و هنرهای روی چوب را می‌توان در کالبد آن مشاهده نمود.

در جنوب شهر فارسان گردشگاهی مصفا به نام پیرغار وجود دارد. بر روی قسمتی از تپه سنگی مشرف به گردشگاه سه کتیبه به خط نستعلیق وجود دارد. متن این کتیبه‌ها مجملی از شرح لشکر کشی بختیاری‌ها به تهران و اصفهان و نقش سرداران بختیاری در سرکوبی استبداد صغیر و سقوط محمدعلی شاه در واقعه مشروطیت است. این سه کتیبه به دستور سردار اسعد و سردار ظفر از رهبران مشروطه خواهی بختیاری نوشته شده است.

بختیاری‌ها برای پاسداشت جنگاوران و دلاوران خود بر روی قبر آنان مجسمه‌ای تراشیده از سنگ و به شکل شیر با نقوشی از اسب و شمشیر قرار می‌دادند. این نقوش هر کدام معنا و مفهوم خاص خود را دارد. شیر سنگی بر روی قبور دلاوران و جوانان بختیاری یادآور تاریخ پرحادثه و فراز و نشیب گذشته این ایل است. قدیمی ترین شیر سنگی موجود در استان مربوط به دوره صفوی است.

توانایی شناخت صنایع دستی محلی

صنایع دستی استان چهارمحال و بختیاری به سه دسته صنایع شهری، روستایی و عشایری تقسیم می‌کنیم. متنوع ترین و بیشترین صنایع دستی در این استان توسط عشایر بختیاری تهیه می‌شوند ولی مرغوبترین آن‌ها توسط صنعت کاران شهری ساخته و عرضه می‌شوند.

قالی بافی: این استان یکی از نواحی است که چون به نقاط ایلات و عشایر بختیاری و قشقایی متصل می‌شود از قالی بافی قدیمی و با اصالتی برخوردار است که طرح‌ها و نقوش قالی‌های تولید شده آن‌ها با رنگ طبیعی پشم بافته می‌شوند و به علت دقت و اصالت رنگ قابل توجه هستند.

سفره آردی: آرد که ماده اولیه پخت نان است بسیار مقدس است پس نان باید جایگاه خاصی برای خود داشته باشد. به همین دلیل سفره مخصوصی برای آن بافته می‌شود.

چوقا: چوقا نوعی عباي دهقانی است و دارای خطوط عمودی آبی تیره یا مشکی است که مردان بختیاری آن را روی لباس‌های خود می‌پوشند. ماده اولیه چوقا پشم و تار آن‌ها از جنس پنبه است که زنان آن‌ها را به گونه‌ای بسیار نازک و ظریف می‌ریسند و می‌بافند.

نمد مالی: نمد مالی از ابتدایی ترین شیوه‌های نساجی است که بشر به آن دست یافته است. ماده اولیه آن از پشم است که در اثر رطوبت و فشار در هم تنیده شده و نوعی منسوج را به وجود می‌آورد. شیوه کار آن که از زمان‌ها قدیم تا کنون تغییری نکرده است آسان است.

کلاه مالی: مردان بختیاری معمولاً از کلاه نمادی که جزئی از لباس محلی آنان است، استفاده می‌کنند. مواد اولیه این کلاه‌ها کرک بز، پشم، صابون و رنگ‌های شیمیایی و گیاهی است.

گیوه دوزی: از دیگر فعالیت های دستی مردم استان چهارمحال و بختیاری است که بیش تر در شهرستان های شهرکرد و بروجن رایج است. بروجن مهم ترین مرکز فعالیت گیوه دوزی است. گیوه که پا افزاری مقاوم و راحت و متناسب با منطقه کوهستانی این استان و گذرگاه های سخت گذر آن است در سال های اخیر از رواج و رونق اولیه افتاده است.

توانایی شناخت ویژگیهای طبیعی محل

شکل طبیعی استان چهارمحال و بختیاری براساس ارتفاعات میانی رشته کوه زاگرس استوار است و به عنوان یکی از مناطق کوهستانی کشور محسوب می شود. مرکز استان یعنی شهرکرد مرتفع ترین شهر کشور است به همین دلیل به بام ایران مشهور است. رشته کوه زاگرس در این منطقه، به صورت نواری از شمال غرب تا جنوب شرق کشیده شده و کوه معروف زردکوه بختیاری در این استان قرار گرفته است. وجود برف در ارتفاعات استان چهارمحال و بختیاری موجب شده معروفترین رودخانه های دائمی جنوب غربی و مرکزی ایران یعنی کارون، زاینده رود و دز از این ارتفاعات سرچشمه بگیرند. داشتن ماهیت کوهستانی مرتفع و قرار گرفتن در مسیر جریان های جوی مدیترانه ای باعث شده این منطقه از نظر بارش نزولات جوی از وضعیت مناسبی برخوردار شود. به دلیل کوهستانی بودن استان چهارمحال و بختیاری و با توجه به این که دمای هوا ناشی از ارتفاع در هر منطقه از استان متفاوت است اقلیم های حرارتی مختلفی در استان وجود دارد. بنابراین آب و هوای استان دارای زمستانی سرد و تابستانی معتدل است. همچنین به علت جوان بودن دوره کوه زایی، در این منطقه وجود بلایا و مخاطرات طبیعی چون سیل و زلزله رانش زمین در اکثر نقاط آن مشاهده می شود. استان چهارمحال و بختیاری دارای ۱۶ قله است. این کوهها از شمال غرب استان به جنوب شرق آن کشیده شده اند و هر چه از غرب استان به طرف شرق آن و استان اصفهان پیش رویم از میزان ارتفاعات کاسته می شود و در نهایت به دشتهای نسبتاً وسیع می رسیم. جاذبه های طبیعی استان چهارمحال و بختیاری عبارتند از: تالاب چغاخور، گندمان و سولقان و آبشارهای دره عشق، آتشفشان و آبشار تونل کوه رنگ، منطقه حفاظت شده تنگ صیاد و سبزکوه، پارک جنگلی پروز، غار یخی چما، پیرغار، غار منج و غار خراجی و همچنین حاشیه رودخانه های زاینده رود و کارون، پیست اسکی چلگرد، دشت لاله های واژگون و نقوش و کتیبه های برجسته سنگی از دیگر جاذبه های طبیعی این استان می باشند.

توانایی شناخت ویژگیهای فرهنگی محلی

جاذبه های فرهنگی استان چهارمحال و بختیاری که شامل صنایع دستی، موسیقی، نمایش های محلی و لباس های رنگارنگ می شود از غنی ترین و مهم ترین جاذبه های گردشگری این منطقه به

شمار می آیند. صنایع دستی یکی از قدیمی ترین فعالیت های بشری و یکی از قابل توجه ترین جاذبه های فرهنگی محسوب می شوند و صنایع دستی استان چهارمحال و بختیاری نیز از جمله جاذبه های مهم فرهنگی این منطقه بوده و محصولات تولیدی گویای روحیه هنری مردم این دیار است. موسیقی جزء جدایی ناپذیر مراسم های محلی در استان چهارمحال و بختیاری است ضمن آن که لباس های محلی رنگارنگ زنان و لباس های خاص مردان این خطه؛ فقط نماد هویت فرهنگی و اجتماعی جامعه بختیاری ها نبوده بلکه یکی از دیدنی ترین جاذبه های فرهنگی استان است که همواره برای بازدیدکنندگان جالب توجه است. تقریباً همه انواع خوراکی ها در این استان تهیه و طبخ می شود ولی متداول ترین غذا انواع کباب گوشت است که نوع خاصی از آن به کباب بختیاری شهرت دارد و در بین گردشگران منطقه از محبوبیت زیادی برخوردار است و از معروفترین شیرینی های این استان گز بلداجی است.

بختیاری ها از نژاد قدیم ایرانی و از قبایل پارس ها هستند که در سده های ششم و هفتم قبل از میلاد در دامنه کوه های بختیاری مستقر شده اند. ایل بختیاری از شعبات قوم لر است و خود به دو بخش بزرگ هفت لنگ و چهارلنگ تقسیم می گردند. در خصوص زبان بختیاری ها باید گفت که به علت موقعیت خاص جغرافیایی و نفوذ کم قبایل دیگر، زبان بختیاری ها به عنوان یکی از اصیل ترین زبان های فارسی به شمار می آید. نزدیکی گویش بختیاری با زبان پهلوی به اندازه ای زیاد است که زبان شناسان آن دو را از هم جدا نمی دانند و آن گویش را به جا مانده از زبان پهلوی می دانند. ولی با این وجود به اقتضای مهاجرت های صورت گرفته، زبان ترکی و ارمنی در بعضی از روستاها رایج است. همچنین در برخی از روستاها و شهرها گویش ترکی قشقایی نیز رواج دارد.

توانایی شناخت گونه های زیستی و اقلیمی

در ارتفاعات شمالی و قسمت اعظم دشت لار و دامنه کوهها، هر چند زمین از جنگل و بوته های دائمی خالی است، ولی در بهار در دامنه های کم شیب آن انواع و اقسام پوشش نباتی از جمله گل ها و گیاهان دارویی و چراگاه های مساعد به چشم می خورد. پوشش عمده جنگلی را در این استان بلوط غرب تشکیل می دهد. همراه با بلوط، دیگر گونه های جنگلی نظیر زبان گنجشک، پسته وحشی، زالزالک، گردو، کیکم، داغداغان، بادام، انجیر کوهی، سماق و پلاخور در منطقه یافت می شود.

چهارمحال و بختیاری یکی از مهمترین رویشگاه های گیاهان دارویی بوده و دارای برخی گونه های انحصاری از گیاهان طبیعی دارویی است که می توان به گونه هایی از این گیاهان با نام های کرفس کوهی، زرین گیاه، مورد، مخلصه، هواچوبه، چوک، سوداب، مرزنجوش، شاه تره، ریواس اشاره کرد که در فصل بهار به صورت خودرو در دامنه های مرتفع و مناطق کوهستانی استان رشد می کنند. وجود گیاهانی نظیر بابونه، گل ختمی و شیرین بیان برای درمان بسیاری از امراض به ویژه آلرژی های فصلی بسیار مفید تشخیص داده شده است. استفاده از گیاه گل برنجاس که در بیشتر

نقاط طبیعت بختیاری به وفور یافت می‌شود، برای دستگاه گوارش بسیار مفید بوده و به تازگی در مراجع پزشکی و درمانی به عنوان یک شیوه درمانی مؤثر مطرح شده است. بیشتر نقاط کوهستانی و جنگلی این استان در گذشته زیستگاه حیوانات وحشی بوده است اما متأسفانه در سال‌های اخیر به دلیل تخریب زیستگاه‌ها و شکار بی‌رویه و آلودگی‌های زیست محیطی، جمعیت قابل ملاحظه‌ای از گونه‌های حیات وحش استان کاهش یافته و بسیاری از گونه‌های ارزشمند همچون باکلان کوچک، عقاب طلایی، شاهین (بحری)، اردک بلوطی و ماهی گورخری در معرض خطر انقراض قرار گرفته‌اند. از دیگر گونه‌های جانوری استان می‌توان به کل و بز، پلنگ، خرس قهوه‌ای و از پرندگان آن می‌توان به کبک و پرندگان شکاری اشاره کرد. بیشترین ماهی در رودخانه‌های استان چهارمحال و بختیاری، از نوع قزل‌آلای رنگین کمان است.

تست‌های استان چهارمحال و بختیاری

۱- استان چهارمحال و بختیاری در کدام قسمت از ایران واقع شده است؟

- الف) بخش کویر مرکزی ایران
ب) دامنه‌های جنوبی البرز
ج) کوه‌های آذربایجان
د) بخش مرکزی کوه‌های زاگرس

۲- مرکز استان چهارمحال و بختیاری کدام شهر است؟

- الف) یاسوج
ب) شهرکرد
ج) سنندج
د) بانه

۳- کدامیک از موارد زیر از چهار ناحیه استان چهارمحال و بختیاری نمی‌باشد؟

- الف) دهلران
ب) لار
ج) کیار
د) میزدج

۴- منطقه چهارمحال در چه سالی به یک منطقه مستقل تبدیل شد؟

- الف) ۱۳۸۲
ب) ۱۳۷۲
ج) ۱۳۶۲
د) ۱۳۵۲

۵- پل تاریخی زمان خان در کدام استان قرار دارد و روی کدام رود احداث گردیده است؟

- الف) استان اصفهان - زاینده رود
ب) استان چهارمحال و بختیاری - زاینده رود
ج) استان خوزستان - کارون
د) استان بوشهر - کارون

۶- کدام قلعه در استان چهارمحال و بختیاری به تقلید از معماری اروپایی با آرایش ایرانی ساخته شده است؟

- الف) دزک
ب) الموت
ج) رودخان
د) بابکان

۷- قدیمی‌ترین بنای مسکونی استان چهارمحال و بختیاری کدام است؟

- الف) کاخ قلعه سرداراسعد بختیاری
ب) خانه مفخم
ج) خانه آزاده
د) قلعه دزک

۸- قدیمی‌ترین شیر سنگی در قبرستان‌های استان چهارمحال و بختیاری مربوط به چه دوره‌ای است؟

- الف) قاجار
ب) صفوی
ج) زند
د) افشار

۹- کتبیبه سنگی استان چهار محال و بختیاری در کجا قرار دارد؟

- الف) کاخ سردار اسعد
ب) کوهرنگ
ج) گردشگاه پیرغار
د) لردگان

۱۰- به فرمان کدام شاه، بختیاری‌ها به دو بخش بزرگ چهارلنگ و هفت لنگ تقسیم شدند؟

- الف) آغامحمدخان قاجار
ب) شاه عباس کبیر
ج) شاه اسماعیل اول
د) محمدشاه

۱۱- مرغوب‌ترین صنایع دستی استان چهار محال و بختیاری توسط چه کسانی تهیه می‌شود؟

- الف) صنعت کاران شهری
ب) عشایر استان
ج) روستائیان
د) مهاجران

۱۲- به چه دلیل در استان چهار محال و بختیاری برای نان، سفره مخصوص بافته می‌شود؟

- الف) مصرف سرانه نان در استان بالاست
ب) نان مقدس و جایگاه ویژه دارد
ج) نان مورد نیاز در همان منطقه تهیه می‌شود
د) برای ماندگاری بالاتر نان

۱۳- عباي دهقانی مردان بختیاری چه نام دارد؟

- الف) منسوج
ب) گیوه
ج) بالاپوش
د) چوقا

۱۴- کدامیک از صنایع دستی استان چهار محال و بختیاری از کرک بز، پشم، صابون و رنگ تهیه می‌شود؟

- الف) سفره آردی
ب) گیوه
ج) کلاه نمدی
د) چوقا

۱۵- مهمترین مرکز فعالیت گیوه دوزی در کدامیک از شهرهای استان چهار محال و بختیاری است؟

- الف) فارسان
ب) بروجن
ج) شهرکرد
د) اردل

۱۶- کدام شهر به "بام ایران" معروف است؟

- الف) تهران
ب) اصفهان
ج) تبریز
د) شهرکرد

۱۷- معروف‌ترین کوه استان چهار محال و بختیاری کدام است؟

- الف) زردکوه
ب) دنا
ج) سهند
د) سبلان

۱۸- رودهای کارون، دز و زاینده رود از کجا سرچشمه می‌گیرند؟

- الف) ارتفاعات آذربایجان
ب) ارتفاعات البرز
ج) ارتفاعات بختیاری
د) خلیج فارس و دریای عمان

۱۹- تالاب معروف استان چهار محال و بختیاری چه نام دارد؟

- الف) گندمان
ب) کوهرنگ
ج) چلگرد
د) چغاخور

۲۰- به چه دلیل رانش زمین و زلزله در اکثر منطقه چهارمحال و بختیاری مشاهده می‌شود؟

- الف) سست بودن خاک
ب) کوهستانی و مرتفع بودن
ج) جوان بودن دوره کوه‌زایی
د) وجود برف و رودخانه‌های فراوان

۲۱- متداول‌ترین غذای استان چهار محال و بختیاری چیست؟

- الف) انواع کباب گوشت
ب) انواع آبگوشت
ج) انواع آش
د) کته

۲۲- معروف‌ترین شیرینی استان چهار محال و بختیاری چیست؟

- الف) نان برنجی
ب) کلوچه
ج) گز بلداجی
د) سوهان

۲۳- بختیاری‌ها از کدام نژاد هستند؟

- الف) ماد
ب) پارس
ج) کرد
د) لر

۲۴- گویش بختیاری با کدام زبان بسیار نزدیک است؟

- الف) آذری
ب) کردی
ج) سانسکریت
د) پهلوی

۲۵- ایل بختیاری از شعبات قوم است.

- الف) کرد
ب) لر
ج) پارس
د) ترک

۲۶- کدامیک از گیاهان دارویی استان چهار محال و بختیاری نیستند؟

الف) کافشه
ب) شاه تره

ج) شیرین بیان
د) مورد

۲۷- کدامیک از گیاهان دارویی استان چهار محال و بختیاری برای درمان دستگاه گوارش مفید است؟

الف) کرفس کوهی
ب) برنجاس

ج) گل ختمی
د) مخلصه

۲۸- بیشترین ماهی موجود در رودخانه‌های استان چهار محال و بختیاری کدام است؟

الف) شیربت
ب) کورماهی

ج) قزل آلای رنگین کمان
د) کپور

۲۹- کدامیک از جانوران استان چهار محال و بختیاری در معرض خطر نیستند؟

الف) ماهی گورخری
ب) باکلان کوچک

ج) اردک بلوطی
د) کبک

۳۰- کدامیک از موارد زیر از درختان جنگلی استان چهار محال و بختیاری است؟

الف) زالزالک
ب) تمشک

ج) ازگیل
د) انبه

کلید سوالات استان چهار محال و بختیاری

ردیف	گزینه صحیح	ردیف	گزینه صحیح
۱	آسان د	۱۶	آسان د
۲	آسان ب	۱۷	متوسط الف
۳	سخت الف	۱۸	متوسط ج
۴	آسان د	۱۹	متوسط د
۵	متوسط ب	۲۰	سخت ج
۶	متوسط الف	۲۱	آسان الف
۷	متوسط ج	۲۲	متوسط ج
۸	متوسط ب	۲۳	متوسط ب
۹	متوسط ج	۲۴	سخت د
۱۰	سخت ج	۲۵	متوسط ب
۱۱	متوسط الف	۲۶	سخت الف
۱۲	متوسط ب	۲۷	متوسط ب
۱۳	آسان د	۲۸	متوسط ج
۱۴	متوسط ج	۲۹	آسان د
۱۵	سخت ب	۳۰	متوسط الف

پاسخ‌های تشریحی استان چهار محال و بختیاری

- ۱) گزینه د صحیح است.
استان چهار محال بختیاری در بخش مرکزی کوه های زاگرس قرار گرفته است.
- ۲) گزینه ب صحیح است.
مرکز استان چهار محال و بختیاری، شهرکرد است.
- ۳) گزینه الف صحیح است.
چهار محال یعنی چهار ناحیه که عبارت بودند از: لار، کیار، میزدج و گندمان
- ۴) گزینه د صحیح است.
منطقه چهار محال و بختیاری در سال ۱۳۵۲ به عنوان یک استان مستقل درآمد.
- ۵) گزینه ب صحیح است.
در استان چهار محال و بختیاری قرار دارد و بر روی رودخانه زاینده رود احداث گردید.
- ۶) گزینه ب صحیح است.
قلعه دزک در روستای دزک و در نزدیکی شهرکرد واقع شده و از نظر معماری، این قلعه به تقلید از قصرهای اروپایی قرون گذشته با آرایشی ایرانی ساخته شده است.
- ۷) گزینه ب صحیح است.
خانه آزاده چالشر قدیمی ترین بنای مسکونی استان محسوب می شود.
- ۸) گزینه ب صحیح است.
قدیمی ترین شیر سنگی موجود در استان مربوط به دوره صفوی است.
- ۹) گزینه ب صحیح است.
کتیبه سنگی در جنوب شهر فارسان در گردشگاهی مصفا به نام پیرغار وجود دارد.
- ۱۰) گزینه ب صحیح است.
در دوران صفویه شخصی به نام تاجمیر و به فرمان شاه اسماعیل اول بر بختیار حکومت می کرد و در این دوره بود که بختیاری ها به دو بخش بزرگ «هفت لنگ» و «چهار لنگ» تفکیک شدند.
- ۱۱) گزینه الف صحیح است.
مرغوب ترین آن ها توسط صنعت کاران شهری ساخته و عرضه می شوند.
- ۱۲) گزینه ب صحیح است.
آرد بسیار مقدس است پس نان باید جایگاه خاصی برای خود داشته باشد.
- ۱۳) گزینه د صحیح است.
چوقا نوعی عباى دهقانی است که مردان بختیاری آن را روی لباس های خود می پوشند.

- ۱۴) گزینه ج صحیح است.
مردان بختیاری معمولاً از کلاه نمندی که جزیی از لباس محلی آنان است، استفاده می کنند. مواد اولیه این کلاه‌ها کرک بز، پشم، صابون و رنگ‌های شیمیایی و گیاهی است.
- ۱۵) گزینه ب صحیح است.
بروجن مهم ترین مرکز فعالیت گیوه دوزی است.
- ۱۶) گزینه د صحیح است.
شهرکرد مرتفع ترین شهر کشور است به همین دلیل به بام ایران مشهور است.
- ۱۷) گزینه الف صحیح است.
کوه معروف زردکوه بختیاری در استان چهار محال و بختیاری قرار گرفته است.
- ۱۸) گزینه ج صحیح است.
رودخانه کارون، زاینده رود و دز از ارتفاعات استان چهار محال و بختیاری سرچشمه می گیرند.
- ۱۹) گزینه د صحیح است.
تالاب جفاخور از تالاب‌های معروف استان چهار محال و بختیاری است.
- ۲۰) گزینه ج صحیح است.
به علت جوان بودن دوره کوه زایی، در این منطقه سیل و زلزله رانش زمین در اکثر نقاط آن مشاهده می‌شود.
- ۲۱) گزینه الف صحیح است.
متداول ترین غذا انواع کباب گوشت است که نوع خاصی از آن به کباب بختیاری شهرت دارد.
- ۲۲) گزینه ج صحیح است.
از معروف ترین شیرینی‌های استان چهار محال و بختیاری گز بلداجی است.
- ۲۳) گزینه ب صحیح است.
بختیاری ها از نژاد قدیم ایرانی و از قبایل پارس ها هستند.
- ۲۴) گزینه د صحیح است.
نزدیکی گویش بختیاری با زبان پهلوی به اندازه ای زیاد است که زبان شناسان آن دو را از هم جدا نمی دانند و آن گویش را به جا مانده از زبان پهلوی می‌دانند.
- ۲۵) گزینه ب صحیح است.
ایل بختیاری از شعبات قوم لر است.
- ۲۶) گزینه الف صحیح است.
گل کافشه از گیاهان استان چهار محال و بختیاری نیست.

استان خراسان جنوبی

۲۷) گزینه ب صحیح است.

گیاه گل برنجاس که در بیشتر نقاط طبیعت بختیاری به وفور یافت می‌شود، برای دستگاه گوارش بسیار مفید است.

۲۸) گزینه ج صحیح است.

بیشترین ماهی در رودخانه‌های استان چهارمحال و بختیاری، از نوع قزل‌آلای رنگین کمان است.

۲۹) گزینه د صحیح است.

کبک از جانوارن در معرض خطر انقراض در استان چهارمحال و بختیاری نیست.

۳۰) گزینه الف صحیح است.

همراه با بلوط، دیگر گونه‌های جنگلی نظیر زبان گنجشک، پسته وحشی، زالزالک، گردو، کیکم، داغداغان، بادام، انجیر کوهی، سماق و پلاخور در منطقه یافت می‌شود.

توانایی شناخت ویژگی‌های تاریخی و جغرافیای محلی

استان خراسان جنوبی از شمال با استان خراسان رضوی، از غرب با استان یزد، از شرق با کشور افغانستان، از جنوب با استان سیستان و بلوچستان و از جنوب غربی با استان کرمان همسایه است. این استان براساس تقسیمات کشوری، در سال ۱۳۸۳ با مصوبه هیات دولت و مجلس شورای اسلامی با حضور ۴ شهرستان جدا شده از خراسان بزرگ تشکیل شد و شهر بیرجند به عنوان مرکز استان خراسان جنوبی تعیین گردید. در حال حاضر نیز مهم ترین شهرستان های این استان، قاینات، درمیان، سرایان، سربیشه، نهبندان، فردوس، بشرویه، زیرکوه و خوسف می‌باشند.

خراسان جنوبی شامل محدوده‌ای از خراسان بزرگ است که در سده‌های پیش قهستان نامیده می‌شد. براساس کتیبه های به جا مانده از دوره هخامنشی و به گفته بعضی از مورخان یونانی، قهستان سکونتگاه قوم ساگارت، از اقوام آریایی بود. هرودوت مورخ یونانی می نویسد: آن‌ها در ردیف اقوام شرقی هستند و از سکنه ساتراپ چهاردهم هخامنشیان به شمار می روند. از اواخر قرن پنجم هجری قهستان به یکی از مراکز مهم فعالیت فرقه اسماعیلیه به رهبری حسن صباح تبدیل شد. از آنجایی که این ناحیه از موقعیت مناسب اقلیمی و طبیعی برخوردار نبود و مورد بی توجهی حکومت های مرکزی بود، برای فعالیت‌های فرقه اسماعیلیه دارای شرایط مساعدی بود. لذا، بعد از منطقه الموت، قهستان به مهم ترین مرکز فعالیت اسماعیلیان تبدیل شد، که قلمروی در حدود ترشیز یا کاشمر تا نهبندان را دربرمی گرفت. با روی کار آمدن حکومت صفوی، امنیت نسبی در این منطقه بوجود آمد که باعث رونق و گسترش تجارت شد.

استان خراسان جنوبی از مناطق تاریخی و بناهای معماری قابل توجهی برخوردار است. بیرجند، خوسف، سربیشه و نهبندان هر یک دربرگیرنده جاذبه های تاریخی و معماری با اهمیتی هستند که به لحاظ معماری و تاریخی، استان خراسان جنوبی را غنی و پر بار ساخته اند. از نظر تاریخی خوسف یکی از کهن ترین و قدیمی ترین شهرهای جنوب خراسان به شمار می رود که وجود بافت قدیمی با آثار تاریخی ارزشمند؛ از ویژگی های شاخص این شهر محسوب می شود. این بافت که به لحاظ موقعیت طبیعی و واقع شدن بر روی هسته مقاوم، از زمین لرزه در امان مانده، یکی از سالم ترین بافت های تاریخی را دارا می باشد. یکی از آثار ارزشمند این خطه سنگ نگاره کال جنگال می‌باشد از آثار دیگر میتوان به مسجد جامع خوسف اشاره کرد که مربوط به دوران اولیه اسلام است. بناهای تاریخی سربیشه به دوره پیش از اسلام می‌رسد و آثار تاریخی آن نشان دهنده غنای فرهنگی و سابقه تمدنی این منطقه است. روستای اعجاب انگیز چنشت دارای غار های زیبا و شرایط اقلیمی و پوشاک متفاوت و زیبا و روستای ماخونیک دارای خانه های کوتاه با مردمان کوتاه قد و آداب و رسوم خاص با آداب و مراسم خاص دیدنی که تا حالا توریست های زیادی را به خود جلب کرده است.

قلعه بزرگ نهبندان نیز که از خشت و چینه ساخته شده و در داخل شهر نهبندان قرار گرفته؛ سابقه آن به دوران اشکانیان و ساسانیان می رسد. بیرجند از تاریخی ترین و مهم ترین مناطق استان خراسان جنوبی به شمار می آید این منطقه دربرگیرنده شاخص ترین بناهای معماری، باغ های قدیمی و حمام های تاریخی است که قدمت بیشتر آنها به دوره قاجاریه و زندیه باز می گردد. از شاخص ترین بناهای تاریخی بیرجند؛ عمارت و باغ اکبریه بیرجند (ثبت یونسکو) این بنا در دوره قاجاریه و توسط شوکت الملک در دو طبقه ساخته شده‌استو همچنین ارگ کلاه فرنگی را می توان نام برد که در شش طبقه و به سبک زیگورات ساخته شده است و مربوط به دوره زندیه است.

توانایی شناخت صنایع دستی محلی

هنرهای دستی استان خراسان جنوبی تبلور روحیه هنردوست و خلاق مردم این منطقه است. به طور کلی قالی، گلیم، پلاس، جاجیم و سفال از مهم ترین و اصلی ترین صنایع دستی مردمان استان خراسان جنوبی به شمار می رود.

گلیم بافی: برای بافت انواع گلیم در این منطقه طرح های گوناگونی استفاده می شود. پلاس نیز نوعی گلیم بافته شده با موی بز بوده و موارد استفاده آن شبیه گلیم است. این صنعت دستی در بیشتر مناطق استان خراسان جنوبی بافته می شود و کاربرد خودمصرفی دارد.

قالی بافی: در این استان سابقه ای کهن دارد. روستای درخش در بیرجند از قدیمی ترین مناطق قالی بافی این استان به شمار می آید که طرح ها و نقش های هنرمندانه ای دارند و برخی از قالی های بافت این روستا در موزه آستان قدس رضوی نگه داری می شوند. در شهرستانهای استان قالی بافی مهم ترین هنر دستی به شمار می آید ولی بیرجند به دلیل قدمت تاریخی و دارا بودن کارگاه های متعدد و طرح و نقش های شناخته شده در سطح جهانی از اهمیت بیشتری برخوردار است.

جاجیم بافی: بافت جاجیم سابقه کهنی نداشته و چند دهه است که در این منطقه مرسوم شده است. جاجیم را در این منطقه و به صورت عمده در شهر خوسف و توابع آن با دستگاه توربافی (پارچه بافی) می‌بافند و تفاوت آن در این است که جاجیم با نخ کلفت تر بافته می شود. نقش جاجیم در این منطقه بستگی به سلیقه بافنده دارد در این منطقه پارچه بافی و جاجیم بافی رابطه ای مستقیم با یک دیگر داشته و منطقه ای که جاجیم در آن بافته می‌شود؛ حتماً پارچه هم در آن بافته می‌شود.

سفال گری: سفال گری در استان خراسان جنوبی رواج کامل دارد و مهم ترین مرکز آن بیرجند است. سفال های منطقه بدون لعاب بوده و اگر در مواردی هم نیاز به لعاب کاری باشد به صورت بسیار ابتدایی انجام می شود. سنتی ترین و قدیمی ترین روش سفال گری در منطقه شاهزله انجام و ارائه می‌شود. گل مورد نیاز این منطقه از این روستاها تهیه می‌شود. در استان خراسان جنوبی چرخ سفال توسط هنرمندان سفال ساز ساخته شده و از جنس چوب، سنگ و سفال هستند.

توانایی شناخت ویژگیهای طبیعی محل

استان خراسان جنوبی از لحاظ ناهمواری ها، به دو قسمت کوهستانی و مرتفع در شمال و شمال غرب و قسمت پست و هموار در دشت های مرکز و جنوب استان تقسیم می شود. بلندترین نقطه استان، قله باقران در ارتفاعات مرکزی می باشد و پست ترین نقطه استان در دشت کویر در جنوب قرار گرفته است. کوه های خراسان دنباله ارتفاعات البرز به سمت شرق است که به صورت قوس های موازی از شاه کوه آغاز شده و در جهت شمال غربی به سمت جنوب شرقی تا ارتفاعات هندوکش افغانستان امتداد می یابد.

حاصلخیزترین بخش این استان در قسمت شمال و شمال غرب واقع شده است؛ ولی دشت های جنوبی و جنوب غربی به دلیل مجاورت با حاشیه شمال لوت، دارای آب و هوایی خشک و خشن بوده و در معرض جریان شن های روان هستند.

آب و هوای استان خراسان جنوبی خشک و بیابانی است؛ ولی با توجه به نحوه قرار گرفتن مناطق پست یا مرتع به دو دسته آب و هوای خشک و گرم و آب و هوای خشک و ملایم تقسیم می شود. آب و هوای خشک و گرم بیشتر در دشت ها، مناطق هموار مرکز، غرب و جنوب غرب و آب و هوای خشک و ملایم در بخش های مرتفع شمالی، شمال غربی استان و اطراف بیرجند مشاهده می شود. از آنجا که استان خراسان جنوبی در ناحیه آب و هوای بیابانی قرار گرفته است، رودخانه های موجود در این منطقه از نوع فصلی بوده و رودخانه دائمی وجود ندارد.

دشت بزرگ لوت و چشم اندازهای زیبای آن در جنوب استان خراسان جنوبی به همراه اشکال ژئومورفولوژی موجود در این استان در کنار بیلاق های کوهستان های شمال خاوری استان خراسان جنوبی از جمله مهم ترین مناطق توریستی - طبیعی خاص به شمار می روند.

توانایی شناخت ویژگیهای فرهنگی محلی

هنرهای دستی استان خراسان جنوبی تبلور روحیه هنردوست و خلاق مردم این منطقه است که در قالب قالی های نفیس بیرجند، جاجیم های اعلاء، گلیم های نهندان و ظروف سفالی بدون لعاب تجلی می یابند و از جاذبه های فرهنگی مهم منطقه به شمار می روند. در سرزمین خراسان جنوبی پوشاک و لباس های محلی نیز تنوع چشم گیری دارد و از مهم ترین جاذبه های فرهنگی به شمار می آید. انواع پوشش ها در این منطقه نمایاننده میزان ثروت، هویت، حالات درونی و تعلقات خانوادگی است که دانستن فلسفه آن ها یکی از علایق گردشگران است.

زبان رسمی و اصلی مردم استان، فارسی است. این زبان در هر نقطه شهری و روستایی با لهجه خاص و منسوب به همان محل بیان می شود مثل لهجه بیرجندی، لهجه قاینی، لهجه سرایانی، لهجه نهندانی و غیره که البته این لهجه ها با تفاوت هایی همراه است. در جنوب استان؛ برخی از

مردم به زبان بلوچی گویش می کنند لیکن زبان رسمی این منطقه همان فارسی است. ترانه ها و اشعار و ضرب المثل های عامیانه، ادبیات عامه مردم استان خراسان جنوبی را تشکیل می دهند.

موسیقی نوین منطقه جنوب خراسان که امروزه به خراسان جنوبی تبدیل شده است، سابقه ای طولانی و قدیمی دارد. ویژگی موسیقی محلی این خطه در حرکات ریتمیک و نمایشی است و چوب بازی یکی از هنرهای وابسته به رقص است که ویژگی خاص خود را دارد. شهرستان بیرجند و قهستان دارای زیباترین و لطیف ترین ترانه ها، آوازها و حماسی ترین رقص ها و آهنگ های سازی و آوازی است که در کم تر نقطه ای می توان نظیرش را یافت. موسیقی بلوچی نیز که در مناطق سربیشه و نهندان رایج است؛ از ویژگی ها و زیبایی های خاص خود برخوردار است.

توانایی شناخت گونه های زیستی و اقلیمی

در استان خراسان جنوبی به منظور حفاظت از گونه های گیاهی و جانوری، چهار منطقه حفاظت شده و دو پناهگاه حیات وحش ایجاد شده است که عبارت اند از:

منطقه حفاظت شده آرک و گرنگ: گیاه غالب آن در مناطق دشتی درمنه و در ارتفاعات بنه و بادامشک است. جانوران این منطقه کل، بز، گرگ، شغال و پرندگانی مثل کبک، تیهو، باقرقره است.

منطقه حفاظت شده درمیان: این منطقه به علت داشتن مراتع زیاد و تپه ماهورهای متعدد مامن مناسبی برای پرورش قوچ و میش وحشی است. همچنین به دلیل داشتن آبشار، چشمه معدنی آب ترش، چنار هزار ساله دوشنگانو وجود گیاهان مرتعی همچون؛ قیچ، نسترن وحشی، گون، گزوکما و پستانداران مختلف از زیستگاه های مهم استان به شمار می رود.

منطقه حفاظت شده شاسکوه: این منطقه از نظر توپوگرافی شامل کوه ها، تپه ماهورها، دشت های آبرفتی می باشد. در قسمت دشتی این منطقه پرندگان با ارزش هوبره و زاغ بور وجود دارند. این منطقه از جنگل های تنک بنه و بادامشک برخوردار می باشد.

پناهگاه حیات وحش کجی نمکزار: تالاب کجی نمکزار نهندان که به دلیل پایین بودن سطح ارتفاع آن نسبت به مناطق پیرامون، محل تجمع زه آب منطقه شده است و محل مناسبی برای پرندگان مهاجر محسوب می شود و هر ساله به ویژه در فصل مهاجرت پرندگان آبی و کنار آبی گونه های مختلفی از آبچلیک، حواصیل و اردک سرسبز در آن به چشم می خورد.

شرایط اقلیمی منحصر به فرد استان خراسان جنوبی باعث شده تا امکان تأمین درآمد مناسب و معقول باغداران استان در کاشت و تولید محصولات از قبیل عناب، زرشک، زعفران و سنجد باشد به طوری که این استان رتبه اول تولید محصولات باغی زرشک و عناب و رتبه دوم تولید زعفران و در تولید چغندر قند، رتبه هشتم کشور را به خود اختصاص داده است. خاکشیر، آویشن، زیره سبز، زیره سیاه، کلپوره، نعناع، زنیان، مریم گلی از گونه های گیاهی کشت شده اند و آنفوزه، و شاء، کاکوتی، درمنه ترکی، سماق، شاه تره هم از مراتع استان جمع آوری می شود.

تست های استان خراسان جنوبی

۱- مرکز استان خراسان جنوبی کدام شهر است؟

- الف) بجنورد
ب) مشهد
ج) بیرجند
د) سبزوار

۲- قهستان نام قدیمی کدام استان است؟

- الف) زنجان
ب) قزوین
ج) خراسان جنوبی
د) کرمان

۳- از اواخر قرن پنجم قهستان به یکی از مراکز مهم فعالیت فرقه به رهبری حسن صباح تبدیل شد.

- الف) اسماعیلیه
ب) کلیمی
ج) زرتشتی
د) زیدیه

۴- قدیمی ترین شهر جنوب خراسان کدام است؟

- الف) نهبندان
ب) خوسف
ج) بیرجند
د) قاینات

۵- کدامیک از روستاهای استان خراسان جنوبی، مردمانی با قد کوتاه و خانه های کوتاه دارد؟

- الف) سربیشه
ب) کال چنگال
ج) ابیانه
د) ماخونیک

۶- سابقه ساخت قلعه بزرگ نهبندان به کدام دوران باز می گردد؟

- الف) اشکانیان و ساسانیان
ب) صفوی و قاجار
ج) هخامنشیان و سلوکیان
د) معاصر

۷- کدامیک از آثار تاریخی استان خراسان جنوبی ثبت یونسکو شده است؟

- الف) ارگ کلاه فرنگی
ب) سنگ نگاره کال چنگال
ج) باغ اکبریه بیرجند
د) ماخونیک

۸- ارگ کلاه فرنگی بیرجند به سبک ساخته شده و مربوط به دوره است.

- الف) اروپایی - قاجار
ب) اروپایی - زندیه
ج) زیگورات - قاجار
د) زیگورات - زندیه

۹- روستای اعجاب انگیز چنشت در کدام استان قرار دارد؟

- الف) خراسان شمالی
ب) خراسان جنوبی
ج) آذربایجان شرقی
د) آذربایجان غربی

۱۰- به چه دلیل بافت تاریخی بیرجند، از زلزله در امان مانده و سالم‌ترین بافت‌های تاریخی را داراست؟

الف) زیرسازی محکم دارد

ب) بر روی هسته مقاوم ساخته شده است

ج) به طور مرتب مرمت و بازسازی می‌شود

د) بازدیدکننده بسیار کمی دارد

۱۱- پلاس نوعی بافته شده با بوده و موارد استفاده آن شبیه گلیم است.

الف) فرش - پشم

ب) بالاپوش - پشم

ج) گلیم - موی بز

د) جاجیم - پشم گوسفند

۱۲- کدام روستا از قدیمی‌ترین مناطقی است که در استان خراسان جنوبی قالی بافی رواج دارد؟

الف) خوسف

ب) ترشیز

ج) درخش

د) قهستان

۱۳- در منطقه درخش استان خراسان جنوبی کدامیک از هنرها با بافت جاجیم رابطه ای مستقیم دارد؟

الف) پارچه بافی

ب) قالی بافی

ج) نمد مالی

د) گلیم بافی

۱۴- سفالهای استان خراسان جنوبی چگونه هستند؟

الف) بدون لعاب

ب) بسیار ظریف

ج) تیره و مات

د) نقشدار

۱۵- در خراسان جنوبی، چرخ سفال کجا ساخته می‌شود؟

الف) کارگاههای شهری

ب) زنان روستایی

ج) عشایر

د) هنرمندان سفال ساز

۱۶- بلندترین نقطه استان خراسان جنوبی کجاست؟

الف) قله تفتان

ب) کوه مسجد سلیمان

ج) قله بینالود

د) قله باقران

۱۷- کوه های خراسان از آغاز شده و تا ارتفاعات امتداد می یابد.

الف) ارتفاعات البرز - هندوکش افغانستان

ب) شاه کوه - ارتفاعات مرکزی

ج) ارتفاعات زاگرس - ارتفاعات مرکزی

د) شاه کوه - هندوکش افغانستان

۱۸- پست ترین نقطه استان خراسان جنوبی کدام منطقه است؟

الف) دشت کویر

ب) دشت باقران

ج) دامنه شاه کوه

د) دریاچه هامون

۱۹- دشت های جنوبی استان خراسان جنوبی دارای چه نوع آب و هوایی دارند؟

الف) معتدل

ب) مرطوب

ج) خشک و خشن

د) کوهستانی

۲۰- کدامیک از موارد زیر رودخانه دائمی استان خراسان جنوبی است؟

الف) رودخانه دائمی ندارد

ب) هیرمند

ج) کارون

د) سیمره

۲۱- زبان اصلی مردم استان خراسان جنوبی چیست؟

الف) بلوچی

ب) فارسی

ج) محلی

د) پشتو

۲۲- ویژگی موسیقی محلی استان خراسان جنوبی در چیست؟

الف) حرکات نمایشی

ب) آرام

ج) حرکات دست

د) اصالت

۲۳- چوب بازی یکی از حرکات وابسته به است.

الف) فرهنگ

ب) هنر

ج) ورزشی

د) رقص

۲۴- موسیقی بلوچی در کدام منطقه از استان خراسان جنوبی رایج است؟

الف) بیرجند

ب) قائنات

ج) نهبندان

د) کویر

۲۵- زیباترین و لطیف ترین ترانه ها در کدام منطقه از استان خراسان جنوبی وجود دارد؟

الف) قائنات و نهبندان

ب) سربیشه و نهبندان

ج) بیرجند و قهستان

د) قائنات و قهستان

۲۶- گیاه غالب دشتهای منطقه آرک و گرنگ استان خراسان جنوبی کدام است؟

الف) چغندر قند

ب) گون

ج) کنگر کوهی

د) درمنه

۲۷- چنار هزار ساله دوشنگان در کدام استان قرار دارد؟

الف) خراسان جنوبی

ب) مازندران

ج) ایلام

د) زنجان

۲۸- پرنده با ارزش هوبره و زاغ بور در کدام منطقه حفاظت شده استان خراسان جنوبی

زندگی می کند؟

الف) کجی نمکزار

ج) درمیان

ب) شاسکوه

د) آرک

۲۹- رتبه اول تولید زرشک کشور کدام استان است؟

الف) خراسان رضوی

ج) خراسان جنوبی

ب) خراسان شمالی

د) کرمان

۳۰- به چه دلیل تالاب کجی نمکزار محل مناسبی برای پرندگان مهاجر محسوب

می شود؟

الف) پائین بودن سطح آب

ب) آب و هوای مناسب

ج) نزدیکی به محل زندگی پرندگان

د) وجود آذوقه مناسب و امنیت منطقه

کلید سوالات استان خراسان جنوبی

ردیف	گزینه صحیح	ردیف	گزینه صحیح
۱	آسان ج	۱۶	متوسط د
۲	متوسط ج	۱۷	متوسط د
۳	آسان الف	۱۸	متوسط الف
۴	متوسط ب	۱۹	آسان ج
۵	متوسط د	۲۰	سخت الف
۶	سخت الف	۲۱	متوسط ب
۷	آسان ج	۲۲	متوسط الف
۸	سخت د	۲۳	آسان د
۹	متوسط ب	۲۴	متوسط ج
۱۰	متوسط ب	۲۵	سخت ج
۱۱	متوسط ج	۲۶	متوسط د
۱۲	متوسط ج	۲۷	متوسط الف
۱۳	سخت الف	۲۸	سخت ب
۱۴	آسان الف	۲۹	آسان ج
۱۵	متوسط د	۳۰	متوسط الف

پاسخ‌های تشریحی استان خراسان جنوبی

- ۱) گزینه ج صحیح است.
شهر بیرجند به عنوان مرکز استان خراسان جنوبی تعیین شده است.
- ۲) گزینه ج صحیح است.
خراسان جنوبی شامل محدوده‌ای از خراسان بزرگ است که در سده‌های پیش قهستان نامیده می‌شد.
- ۳) گزینه الف صحیح است.
از اواخر قرن پنجم هجری قهستان به یکی از مراکز مهم فعالیت فرقه اسماعیلیه به رهبری حسن صباح تبدیل شد.
- ۴) گزینه ب صحیح است.
از نظر تاریخیخوسف یکی از کهن‌ترین و قدیمی‌ترین شهرهای جنوب خراسان به شمار می‌رود.
- ۵) گزینه د صحیح است.
روستای ماخونیک دارای خانه‌های کوتاه با مردمان کوتاه قد و آداب و رسوم خاص دیدنی که تا توریست‌های زیادی را به خود جلب کرده است.
- ۶) گزینه الف صحیح است.
سابقه آن به دوران اشکانیان و ساسانیان می‌رسد.
- ۷) گزینه ج صحیح است.
عمارت و باغ اکبریه بیرجند (ثبت یونسکو) شده است.
- ۸) گزینه د صحیح است.
ارگ کلاه فرنگی در شش طبقه و به سبک زیگورات ساخته شده است و مربوط به دوره زندیه است.
- ۹) گزینه ب صحیح است.
روستای اعجاب انگیز چنشت در استان خراسان جنوبی واقع شده است.
- ۱۰) گزینه ب صحیح است.
این بافت که به لحاظ موقعیت طبیعی و واقع شدن بر روی هسته مقاوم، از زمین لرزه در امان مانده، یکی از سالم‌ترین بافت‌های تاریخی را دارا می‌باشد.
- ۱۱) گزینه ج صحیح است.
پلاس نوعی گلیم بافته شده با موی بز بوده و موارد استفاده آن شبیه گلیم است.
- ۱۲) گزینه ج صحیح است.
روستای درخش در بیرجند از قدیمی‌ترین مناطق قالی بافی این استان به شمار می‌آید.

۱۳) گزینه الف صحیح است.

در این منطقه پارچه بافی و جاجیم بافی رابطه‌ای مستقیم با یک دیگر داشته و منطقه‌ای که جاجیم در آن بافته می‌شود؛ حتماً پارچه هم در آن بافته می‌شود.

۱۴) گزینه الف صحیح است.

سفال‌های منطقه بدون لعاب بوده و اگر در مواردی هم نیاز به لعاب کاری باشد به صورت بسیار ابتدایی انجام می‌شود.

۱۵) گزینه د صحیح است.

در استان خراسان جنوبی چرخ سفال توسط هنرمندان سفال ساز ساخته شده و از جنس چوب، سنگ و سفال هستند.

۱۶) گزینه د صحیح است.

بلندترین نقطه استان، قله باقران در ارتفاعات مرکزی می‌باشد.

۱۷) گزینه د صحیح است.

کوه‌های خراسان از شاه کوه آغاز شده و تا ارتفاعات هندوکش افغانستان امتداد می‌یابد.

۱۸) گزینه الف صحیح است.

پست‌ترین نقطه استان در دشت کویردر جنوب قرار گرفته است.

۱۹) گزینه ج صحیح است.

دشت‌های جنوبی و جنوب غربی به دلیل مجاورت با حاشیه شمال لوت، دارای آب و هوایی خشک و خشن بوده و در معرض جریان‌شن‌های روان هستند.

۲۰) گزینه الف صحیح است.

رودخانه‌های موجود در این منطقه از نوع فصلی بوده و رودخانه دائمی وجود ندارد.

۲۱) گزینه ب صحیح است.

زبان رسمی و اصلی مردم استان، فارسی است.

۲۲) گزینه الف صحیح است.

ویژگی موسیقی محلی این خطه در حرکات ریتمیک و نمایشی است.

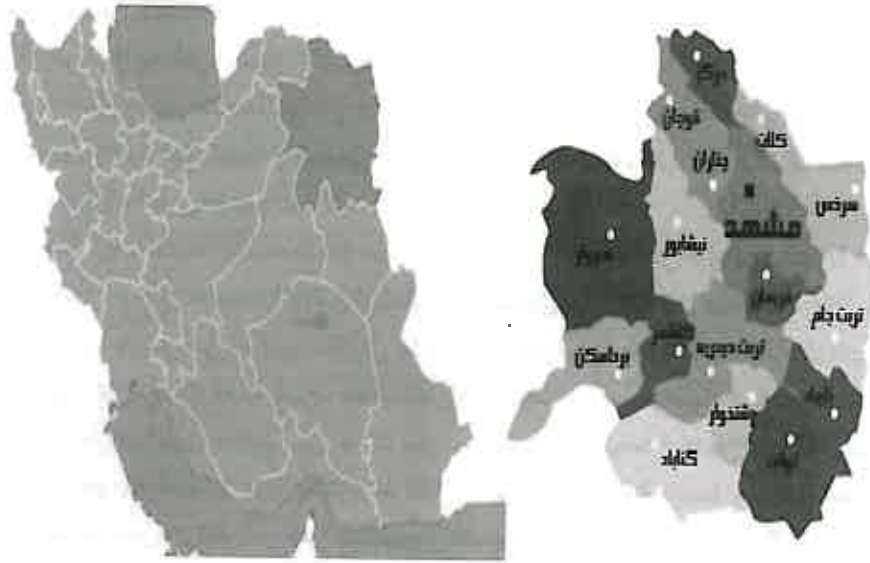
۲۳) گزینه د صحیح است.

چوب بازی یکی از هنرهای وابسته به رقص است که ویژگی خاص خود را دارد.

۲۴) گزینه ج صحیح است.

موسیقی بلوچی نیز که در مناطق سریشه و نهبندان رایج است.

استان خراسان رضوی

۲۵) گزینه ج صحیح است.

شهرستان بیرجند و قهستان دارای زیباترین و لطیف ترین ترانه ها، آوازها و حماسی ترین رقص ها و آهنگ های سازی و آوازی است که در کم تر نقطه ای می توان نظیرش را یافت.

۲۶) گزینه د صحیح است.

گیاه غالب آن در مناطق دشتی ذرمنه و در ارتفاعات بنه و بادامشک است.

۲۷) گزینه الف صحیح است.

چنار هزار ساله دوشنگان در منطقه حفاظت شده در میان استان خراسان جنوبی قرار دارد.

۲۸) گزینه ب صحیح است.

در قسمت دشتی منطقه حفاظت شده شاسگوه پرندگان با ارزش هوبره و زاغ بور وجود دارند.

۲۹) گزینه ج صحیح است.

استان خراسان جنوبی رتبه اول تولید زرشک کشور را داراست.

۳۰) گزینه الف صحیح است.

تالاب کجی نمکزار نهبندان که به دلیل پایین بودن سطح ارتفاع آن نسبت به مناطق پیرامون، محل تجمع زه آب منطقه شده است و محل مناسبی برای پرندگان مهاجر محسوب می شود.

توانایی شناخت ویژگی‌های تاریخی و جغرافیای محلی

استان خراسان رضوی یکی از جدیدترین استان‌های ایران است که در سال ۱۳۸۳ از تقسیم استان خراسان بزرگ به وجود آمده است. از شمال و شمال شرق با کشور ترکمنستان، از غرب با استان‌های خراسان شمالی و سمنان، از جنوب با استان‌های خراسان جنوبی و یزد و از شرق با کشور افغانستان همسایه است. مرکز استان خراسان رضوی شهر مقدس مشهد است و از شهرهای مهم آن می‌توان نیشابور، سبزوار، کاشمر، تربت جام و سرخس را نام برد.

استان خراسان رضوی قسمت کوچکی از خراسان تاریخی است. سرزمینی که در گذشته بخش گسترده‌ای را دربر می‌گرفت و قلمرویی یکپارچه داشت. اما امروزه خراسان بزرگ به سه استان شمالی، رضوی و جنوبی تقسیم شده است.

باستان‌شناسان معتقدند، پیشینه استان خراسان به حدود ۸۰۰ هزار سال قبل می‌رسد. به اعتقاد آنان ساکنین اولیه این منطقه را اقوامی از آسیای میانه تشکیل می‌داد. بعد از مهاجرت آریایی‌ها به سرزمین ایران، پارتیان در شمال و ساگارتی‌ها در جنوب خراسان سکنی گزیدند. این سرزمین در قرن ششم پیش از میلاد تحت تصرف هخامنشیان قرار گرفت اما پس از حمله اسکندر مقدونی به ایران و سقوط امپراتوری هخامنشیان، دولت سلوکی وابسته به حکومت یونانیان در ایران زمین و خراسان بر روی کار آمد. اما طولی نکشید که قبایل پارتی با یکدیگر متحد شده و بر علیه سلوکیان قیام کردند. سرزمین خراسان در عصر اشکانیان و ساسانیان یکی از چهار ولایت بزرگ ایران زمین (پاختر (شمال)، خراسان (شرق)، نیمروز (جنوب) و خاوران (مغرب) به شمار می‌رفت. در طول تاریخ استان خراسان همواره عرصه دایمی ظهور و سقوط قدرت‌ها و حکومت‌ها بوده است. پس از جنگ هرات، خراسان به دو قسمت تجزیه شد و قسمت غرب رودخانه هریرود جزو ایران و شرق رودخانه ضمیمه افغانستان شد. این سرزمین چون در شرقی‌ترین ناحیه ایران واقع شده بود و خورشید زودتر از سایر نقاط در آن طلوع می‌کرد خورآسان گفته می‌شد و خور به معنای خورشید و آسان به معنی ظاهر شدن بود. واژه رضوی در نام این استان، به قرار گرفتن مقبره امام علی بن موسی الرضا (ع) در مرکز این شهر، اشاره می‌کند.

خراسان رضوی یکی از پرجاذبه‌ترین مناطق ایران است که دربرگیرنده حرم مطهر حضرت رضا (ع) بوده و یکی از با شکوه‌ترین بناهای آرامگاهی سراسر جهان اسلام و یکی از مهم‌ترین قطب‌های گردشگری مذهبی-فرهنگی ایران را تشکیل می‌دهد.

مسجد گوهرشاد در جنوب حرم علی بن موسی الرضا به دستور گوهرشاد بیگم همسر شاهرخ تیموری ساخته شد. به دلیل ظرافت و زیبایی کاشی‌کاری و خطوط اسلوب معماری مسجد گوهرشاد، این مسجد از شاهکارهای معماری ایرانی در دوره تیموری؛ و به دلیل موقوفات بسیار و مجاورت با آرامگاه علی بن موسی الرضا از مهم‌ترین و شلوغ‌ترین مسجدهای ایران به شمار می‌رود، به طوری که برخی آن را پربازدیدترین مسجد در ایران می‌دانند.

آرامگاه نادری بنایی است که نادرشاه افشار در زمان حیات خود، روبروی حرم امام رضا از خشت و گل ساخت ولی در اواخر دوره قاجار و در زمان پهلوی دوم بازسازی گردید. ساختمان آرامگاه نادر شاه از قسمت مرکزی که محل تدفین نادرشاه می‌باشد و دو تالار موزه تشکیل شده است.

محوطه باستانی بندیان در شهرستان درگز قرار دارد و شامل بزرگ‌ترین گچ‌بری یافت شده از دوران ساسانی است. اهمیت گچ‌بری‌های بندیان نه به طولانی بودن، بلکه به محتوای آن است. این گچ‌بری‌ها بیش از ۱۰۰ متر مربع وسعت دارند و بخش مهمی از تاریخ دوره بهرام گور را به تصویر کشیده‌اند. از دیگر آثار تاریخی این استان برج علی‌آباد بردسکن (آتشکده زرتشت) که به شیوه معماری اواخر قرن هفتم هجری ساخته شده است و به سبک معماری دوره سلجوقیان نزدیک است. بند گلستان یکی از بندهای تاریخی استان خراسان و مربوط به دوره تیموریان است که در غرب مشهد بر روی رودخانه گلستان احداث شده است. با وجود اینکه حدود ۵۰۰ سال از عمر این بنا می‌گذرد هنوز سالم و پابرجاست. از بند گلستان هنوز هم استفاده می‌شود، اما به علت رسوبات زیاد گنجایش آب آن کم است.

توانایی شناخت صنایع دستی محلی

با توجه به وجود با اهمیت پارگاه مقدس حضرت امام رضا (ع) در این سرزمین؛ هنرمندان زیادی از سراسر کشور در این استان ساکن شده‌اند. به همین لحاظ تقریباً بیش تر رشته‌های صنایع دستی در این خطه وجود دارد.

رایج‌ترین صنایع دستی در استان خراسان رضوی، بافت قالی، قالیچه و گلیم. مهم‌ترین قالی خراسان رضوی به فرش مشهدی معروف است. زمینه قالی‌های مشهدی دارای رنگ لاک‌ی با نقش ترنج و لچک و حاشیه لاجوردی است. در میان عشایر خراسان رضوی نیز قالی بافی از رونق فراوانی برخوردار است. فرش‌های کاشمر نیز از شهرت و مرغوبیت بالایی برخوردار هستند. یکی دیگر از صنایع مهم استان خراسان رضوی پوستین دوزی است. در شمال استان، سردی هوا موجبات پیدایش و گسترش این صنعت را فراهم آورده است. پوستین دوزی در میان عشایر کوچ نشین استان از اهمیت به‌سزایی برخوردار است. سنگ‌تراشی و قلم‌زنی روی سنگ نیز از جمله هنرهای دستی مشهد است که سابقه‌ای دیرینه دارد. فیروزه‌تراشی از هنرهای اصیل، مهم و با اهمیت خراسان رضوی است که محدوده جغرافیایی آن شهرستان نیشابور است. نیشابور به فیروزه‌تراشی در سراسر ایران شهره است و در اطراف این منطقه نیز معدن‌های با ارزش فیروزه قرار گرفته است. فیروزه یکی از سوغاتی‌های مهم استان خراسان است و بازار مطلوبی نه تنها در سراسر استان، بلکه در سطح ایران دارد. سفال‌گری یکی از صنایع مهم دستی استان خراسان رضوی است. در این استان مرکز سفال‌گری در شهرستان گناباد؛ به ویژه روستای مند است. سبد و حصیربافی از دیگر صنایع مهم و با ارزش است که با هزینه کم ساخته می‌شوند. مرکز اصلی سبد و حصیربافی؛ اطراف

منطقه ییلاقی طرقله در شهرستان مشهد است و به دلیل موقعیت ییلاقی و گردشگری طرقله؛ این محصولات در بین گردشگران از جایگاه خوبی برخوردارند. بازار یا سنگ تراشی نیز نوعی هنردستی مخصوص این استان است که از آن سرمه دان، تسبیح، چوب سیگار، پیپ و... می سازند. هنردوخت‌های مختلف، گل دوزی، قلاب بافی و هنرهای تزئینی روی سجاده ها و جانمازهای تولیدی این استان نیز از دیگر صنایع دستی است که مرکز عمده آن مشهد است.

توانایی شناخت ویژگی‌های طبیعی محلی

استان خراسان رضوی از نظر موقعیت جغرافیایی به دوبرخ شمالی و جنوبی تقسیم شده است که نواحی شمالی آن دارای دشت‌های حاصلخیز کشاورزی و دامپروری است و بخش جنوبی آن از دشت‌های کویری با تپه‌های کم ارتفاع با پوشش گیاهی فقیر تشکیل شده است. در این منطقه، چند رشته کوه وجود دارد که دو رشته کوه هزار مسجد و بینالود از دیگر کوه‌ها مرتفع و پر امتداد است. آب و هوای این استان در ناحیه معتدل شمالی قرار گرفته و به طور کلی متغیر است و دمای هوا از شمال به جنوب افزایش می‌یابد ولی از بارش سالانه کاسته می‌شود. خراسان رضوی در مناطق مختلف دارای شرایط اقلیمی متنوعی است به طوری که مناطق کوهپایه‌ای دارای آب و هوای نیمه بیابانی ملایم، نواحی جنوبی گرم و خشک و مناطقی چون قوچان، نواحی جنوب بینالود، ارتفاعات هزار مسجد و قسمتی از شهرستان مشهد دارای آب و هوای معتدل کوهستانی است. در بخش غربی این استان در شهرستان بردسکن، چندین قله آتشفشانی دیده می‌شود که در دامنه‌های آنان، چشمه‌های آب گرم در جریان می‌باشند.

منطقه ییلاقی شاندریز، منطقه تفریحی طرقله، پارک ملی تندوره، چشم اندازهای جنگلی استان، منطقه حفاظت شده میان دشت، مراتع زیبا و انبوه که دربرگیرنده سکونت گاه‌های عشایری منطقه است، مناطق حفاظت شده سالوگ، سرانی و اسفراین، کویر سبزوار، سواحل رودخانه‌ها و منابع آبی موجود؛ بخشی از مناطق توریستی - طبیعی خاص استان خراسان رضوی هستند که در کنار دیگر جاذبه‌های گردشگری منطقه؛ مورد استفاده گردشگران استان خراسان رضوی قرار می‌گیرند. محل‌های ییلاقی درگز، باغ‌های گلریز و چقر که در شمال درگز واقع شده، دره درون گر که در حاشیه رودخانه واقع شده و دارای چشم اندازهای زیبایی است؛ از دیگر مکان‌های توریستی طبیعی خاص استان خراسان رضوی به شمار می‌آیند.

توانایی شناخت ویژگی‌های فرهنگی محلی

خراسان رضوی را "پایتخت مذهبی" ایران می‌دانیم. خراسان رضوی بزرگ‌ترین و مهم‌ترین قطب گردشگری فرهنگی و مذهبی جمهوری اسلامی ایران به شمار می‌آید که هم به لحاظ انواع جاذبه‌های فرهنگی، تاریخی، اجتماعی و طبیعی و هم به لحاظ دارا بودن اقامت‌گاه‌های کافی و مناسب

از نظر تاسیسات و پذیرایی یکی از گردشگر پذیرترین مناطق ایران محسوب می‌شود. تبلور هنر معماری و صنایع ظریف تجسمی از جمله تزیینات آجری، کاشی کاری و گچ بری را در بارگاه مقدس حضرت امام رضا(ع) به روشنی می‌توان دید. هنرمندان و معماران ایرانی با خلوص و اعتقادی وصف ناشدنی بهترین و هنرمندانه‌ترین کارهای خویش را در قسمت‌های مختلف بارگاه مقدس "سلطان ایران" به معرض نمایش گذارده و مجموعه‌ی فرهنگی با ارزشی به وجود آورده‌اند که در جهان اسلام شهره است. انواع صنایع دستی که فرش مشهد مهم‌ترین و مشهورترین آن‌هاست، در نواحی مختلف استان خراسان رضوی عرضه می‌شوند. هم‌چنین هنرهای قلم کاری، نقره کاری، تذهیب، تحریر انواع کتاب، قرآن، طراحی مینیاتور و نقاشی از دیگر هنرهای دستی ساکنان استان خراسان رضوی است.

در استان خراسان رضوی مناطق مختلف دارای پوشاک مخصوص به خود هستند. بعد از اسلام در این منطقه نقش ستاره هشت پر در پوشاک زنان، پدیدار شد که نشان از اعتقاد عمیق آنان به حضرت امام رضا(ع) دارد و رنگ زرد در میانه این ستاره، نشانه رزق و روزی پروردگار بوده و هم‌چنین نقش شاخ قوچ در میان ترکمن‌ها، نماد محور زندگی آن‌هاست که دلالت بر نقش پررنگ دام‌داری در زندگی آنان دارد. زبان مردم استان خراسان رضوی؛ فارسی است که در هر یک از شهرستان‌های این استان؛ دارای لهجه خاصی است. لهجه‌های مشهدی، قوچانی، تربتی و قاینی برخی از این لهجه‌ها هستند. ترکی نیز در این استان رایج است. ترکی خراسان رضوی را به دو لهجه و یا گروه گویشی لهجه خاوری یا شمال خاوری؛ شامل قوچان، درگز، کلات و اطراف آن و لهجه جنوبی؛ شامل نیشابور، سبزوار، جوین و جغتای می‌باشد.

توانایی شناخت گونه‌های زیستی و اقلیمی

پوشش گیاهی منطقه شامل گونه‌های گیاهی و درخت‌های متنوعی در مناطق استپی، جنگل‌ها و مراتع می‌شود. پوشش گیاهی استپی خراسان رضوی نیز بسیار متنوع بوده و بیش‌تر گیاهان ایران را می‌توان در این ناحیه دید. مراتع شمال خاور نیز هم‌جوار مرز ایران و جمهوری ترکمنستان قرار گرفته و دنباله بیابان قره قوم ترکمنستان است. جنگل‌های پسته خواجه سرخس، باغ کشمیری و بریلی، رحیم‌آباد فریمان و جنگل‌های پسته خوری در حوزه شهرستان مشهد و فریمان وجود دارند که تفریح‌گاه‌های گردشگری مناسبی به نظر می‌رسند. سرخس از لحاظ مرتع و دام‌داری، ناحیه بسیار خوبی است و یکی از مراکز مهم پرورش گوسفند قره گل و بلوچی است. مراتع آن قشلاقی و علوفه‌آن کم دوام (۴۰ روزه) ولی با ارزش‌اند.

از گذشته‌های دور، بخش بزرگ کالای صادراتی، فرآورده‌های کشاورزی چون: گندم، زعفران، زرشک، کشمش، پوست دام بوده است و به دلیل وجود زمین‌های مرغوب زارعی و آب فراوان در دشت‌ها و دره‌های حاصلخیز این استان امکان تولید فراورده‌های سردسیری، نیمه گرمسیری و

گرمسیری مانند گردو، بادام، سیب، گلابی، پسته، خرما و مرکبات را فراهم کرده است. این استان سرزمین گون، کما، درمنه، کتیرا و رویشگاه هزار گونه گیاهی ارزشمند است. از مهم‌ترین گیاهان این سرزمین می‌توان گون، کلاه میرحسن، چوبک، اشنیان، اسپرس و همچنین ارس، بنه، گز، زرشک و رز ایرانی را نام برد. برخی گیاهان با ارزش غذایی و دارویی مثل آنخ، آویشن، زیره و باریجه به دلیل چرای بیش از حد و تخریب مراتع در حال انقراض و نابودی می‌باشند.

در سطح استان خراسان رضوی ۴۱۰ گونه جانوری زیست می‌کنند که از میان آن‌ها پرندگانی همچون شانه به سر، جغد، سار، پرستو، کبوتر چاهی، جل، هوبره، زاغ بور، کبک دری، تیهو، قرقاول سفید، هما، کرکس سیاه، بالابان، شاهین، انواع عقاب و پستاندارانی چون شغال، گرگ، گراز وحشی، پلنگ، خرگوش، روباه، قوچ و میش اوریال، کل و بز، آهو، جبیر، یوزپلنگ، گربه وحشی، کاراکال و گربه پالاس، شاخص و قابل ذکر هستند. خزندگان و حیوانات نقب‌زن همچون مارها، سنجاب بیابانی، موش، عقرب، سوسمارهای بیابانی و سمندرها بیشتر در شهرستان تربت جام دیده می‌شوند.

تست‌های استان خراسان رضوی

۱- کدام کشورها با استان خراسان رضوی همسایه هستند؟

الف) آذربایجان - پاکستان

ب) ترکمنستان - افغانستان

ج) ترکمنستان - پاکستان

د) آذربایجان - افغانستان

۲- وجه تسمیه "خراسان" چیست؟

الف) خورشید در آن منطقه زودتر طلوع می‌کند

ب) خورشید در آن منطقه آسان تر طلوع می‌کند

ج) چون در منطقه شرق دنیا واقع شده است

د) چون نزدیک ترین منطقه به خورشید است

۳- به نظر باستان شناسان، پیشینه تاریخ خراسان به چند سال قبل باز می‌گردد؟

الف) ۲۰۰۰ سال قبل

ب) ۱۰۰۰ سال قبل

ج) ۸۰۰ هزار سال قبل

د) ۷۰۰ هزار سال قبل

۴- باشکوه ترین بنای آرامگاهی جهان اسلام کجاست؟

الف) مقبره کوروش کبیر

ب) حرم امام رضا (ع)

ج) حرم امام خمینی

د) مسجد گوهرشاد

۵- ساخت مسجد گوهرشاد در کدام دوره انجام گرفته شد؟

الف) تیموریان

ب) مغولان

ج) صفویان

د) سلوکیان

۶- بنای اولیه آرامگاه نادری از چه چیز ساخته شده بود؟

الف) سنگ و ساروج

ب) خشت و گل

ج) سنگ و سیمان

د) تماماً خشت

۷- بزرگترین گچ بری یافت شده از زمان ساسانیان کدام منطقه است؟

الف) محراب اولجایتو

ب) مسجد گوهرشاد

ج) کاخ عالی قاپو

د) محوطه باستانی بندیان

۸- به چه دلیل حجم آب بند گلستان کم است؟

الف) نبودن آب کافی در منطقه

ب) رسوبات زیاد

ج) ارتفاع کم

د) احتمال تخریب بند

۹- آرامگاه نادرشاه افشار در کدام شهر قرار دارد؟

الف) مشهد

ب) کلات نادری

ج) بیرجند

د) قزوین

- ۱۰- کدامیک از موارد زیر از شهرهای مهم استان خراسان رضوی نمی باشد؟
 الف) نیشابور
 ب) کاشمر
 ج) قائبات
 د) سرخس
- ۱۱- مهم ترین قالی استان خراسان رضوی چه نام دارد؟
 الف) مشهدی
 ب) رضوی
 ج) خراسانی
 د) طوسی
- ۱۲- به چه دلیل در شمال استان خراسان رضوی، پوستین دوزی رواج دارد؟
 الف) مرغوبیت پشم
 ب) وجود دام فراوان
 ج) صادرات فراوان
 د) سردی هوا
- ۱۳- محدوده جغرافیایی فیروزه تراشی در کدام منطقه است؟
 الف) اصفهان
 ب) نیشابور
 ج) قم
 د) مشهد
- ۱۴- سنگ تراشی یا نوعی هنردستی مخصوص استان خراسان رضوی است که از آن سرمه دان، تسبیح، چوب سیگار، پیپ و... می سازند.
 الف) بنه
 ب) کرباس
 ج) پازر
 د) سرمه
- ۱۵- مرکز اصلی سبذبافی و حصیربافی در کدام منطقه از استان خراسان رضوی رواج دارد؟
 الف) نیشابور
 ب) شاندیز
 ج) سرخس
 د) طرقله
- ۱۶- کوههای هزار مسجد و بینالود در کدام استان قرار دارند؟
 الف) سیستان و بلوچستان
 ب) کهگیلویه و بویراحمد
 ج) کرمانشاه
 د) خراسان رضوی
- ۱۷- قلل آتشفشانی در کدام شهر استان خراسان رضوی وجود دارد؟
 الف) سرخس
 ب) بردسکن
 ج) نیشابور
 د) بینالود
- ۱۸- کدامیک از موارد زیر از جاذبه های طبیعی استان خراسان رضوی نمی باشد؟
 الف) طرقله
 ب) سالوگ
 ج) درون گر
 د) دشت مغان

- ۱۹- کدام ناحیه استان خراسان رضوی دشت های حاصلخیز دارد؟
 الف) شرق
 ب) غرب
 ج) شمال
 د) جنوب
- ۲۰- مناطق کوهپایه ای استان خراسان رضوی دارای چه نوع آب و هوایی است؟
 الف) نیمه بیابانی ملایم
 ب) معتدل
 ج) گرم و خشک
 د) سرد
- ۲۱- پایتخت مذهبی ایران کجاست؟
 الف) استان قم
 ب) استان خراسان رضوی
 ج) استان فارس
 د) استان خراسان شمالی
- ۲۲- بعد از اسلام چه نقشی در پوشاک زنان خراسان پدید آمد؟
 الف) رنگ زرد
 ب) ستاره هشت پر
 ج) ستاره پنج پر
 د) رنگ سبز
- ۲۳- نقش شاخ قوچ در زندگی مردم ترکمن نشانه چیست؟
 الف) نقش پررنگ دامداری
 ب) توانای بالای بدنی
 ج) قدرت و اقتدار
 د) روزی زیاد
- ۲۴- به غیر از زبان فارسی، چه زبانی در استان خراسان رضوی رایج است؟
 الف) بلوچی
 ب) کردی
 ج) ترکی
 د) ترکمنی
- ۲۵- کدامیک از موارد زیر از هنرهای دستی استان خراسان رضوی نیست؟
 الف) قلم کاری
 ب) نقره کاری
 ج) مینیاتور
 د) میناکاری
- ۲۶- کدام منطقه از مراتع استان خراسان رضوی، دنباله رو مراتع کشور ترکمنستان است؟
 الف) شمال خاور
 ب) جنوب
 ج) جنوب باختر
 د) شمال
- ۲۷- یکی از مراکز مهم پرورش گوسفند قره گل در کدام شهر استان خراسان رضوی قرار دارد؟
 الف) نیشابور
 ب) مشهد
 ج) سرخس
 د) طرقله

۲۸- کدامیک از گیاهان دارویی استان خراسان رضوی به دلیل چرای بی رویه دام در معرض نابودی قرار دارد؟

الف) زرشک
ب) باریجه
ج) عناب
د) درمنه

۲۹- بیشتر خزندگان در کدام شهر استان خراسان رضوی وجود دارند؟

الف) تربت جام
ب) سرخس
ج) کاشمر
د) نیشابور

۳۰- کدامیک از جنگل های زیر در حوزه شهرستان مشهد و فریمان قرار دارند؟

الف) زرشک
ب) وکیل آباد
ج) پسته خوری
د) قره داغ

کلید سوالات استان خراسان رضوی

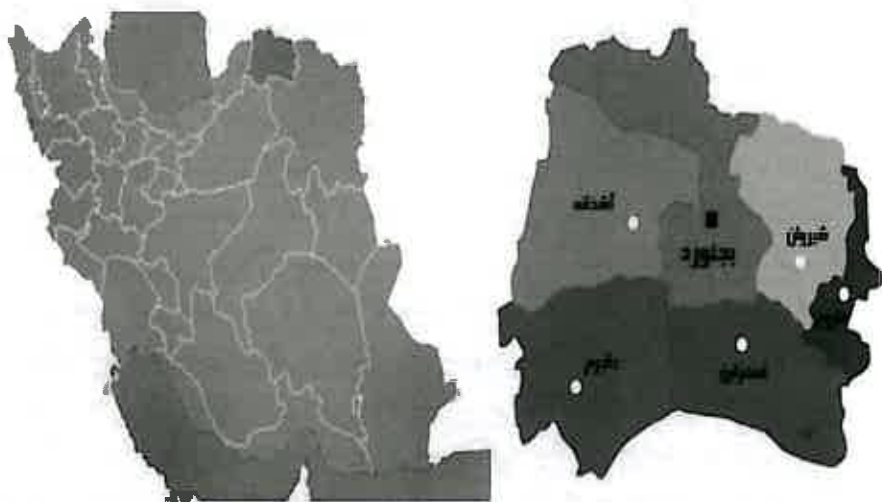
ردیف	گزینه صحیح	ردیف	گزینه صحیح
۱	متوسط ب	۱۶	آسان د
۲	متوسط الف	۱۷	متوسط ب
۳	سخت ج	۱۸	سخت د
۴	آسان ب	۱۹	متوسط ج
۵	متوسط الف	۲۰	متوسط الف
۶	آسان ب	۲۱	آسان د
۷	متوسط د	۲۲	متوسط ب
۸	متوسط ب	۲۳	متوسط د
۹	متوسط الف	۲۴	متوسط ج
۱۰	سخت ج	۲۵	سخت الف
۱۱	متوسط الف	۲۶	آسان الف
۱۲	متوسط د	۲۷	متوسط ج
۱۳	آسان ب	۲۸	متوسط ب
۱۴	متوسط ج	۲۹	سخت الف
۱۵	سخت د	۳۰	متوسط ج

پاسخ‌های تشریحی استان خراسان رضوی

- (۱) گزینه ب صحیح است.
از شمال و شمال شرق با کشور ترکمنستان و از شرق با کشور افغانستان همسایه است.
- (۲) گزینه الف صحیح است.
سرزمین چون در شرقی‌ترین ناحیه ایران واقع شده بود و خورشید زودتر از سایر نقاط در آن طلوع می‌کرد خورآسان گفته می‌شد و خور به معنای خورشید و آسان به معنی ظاهر شدن بود.
- (۳) گزینه ج صحیح است.
باستان‌شناسان معتقدند، پیشینه استان خراسان به حدود ۸۰۰ هزار سال قبل می‌رسد.
- (۴) گزینه ب صحیح است.
حرم مطهر حضرت رضا (ع) یکی از با شکوه‌ترین بناهای آرامگاهی سراسر جهان اسلام و یکی از مهم‌ترین قطب‌های گردشگری مذهبی-فرهنگی ایران را تشکیل می‌دهد.
- (۵) گزینه الف صحیح است.
مسجد گوهرشاد در جنوب حرم علی بن موسی الرضا به دستور گوهرشاد بیگم همسر شاهرخ تیموری ساخته شد.
- (۶) گزینه ب صحیح است.
آرامگاه نادری بنایی است که نادرشاه افشار در زمان حیات خود، روبروی حرم امام رضا از خشت و گل ساخت ولی در اواخر دوره قاجار و در زمان پهلوی دوم بازسازی گردید.
- (۷) گزینه د صحیح است.
محوطه باستانی بندیان در شهرستان در گز قرار دارد و شامل بزرگ‌ترین گچ‌بری یافت شده از دوران ساسانی است.
- (۸) گزینه ب صحیح است.
به علت رسوبات زیاد گنجایش آب آن کم است.
- (۹) گزینه الف صحیح است.
آرامگاه نادری روبروی حرم امام رضا (ع) در شهر مشهد قرار دارد.
- (۱۰) گزینه ج صحیح است.
قائنات جزء استان خراسان رضوی نمی‌باشد.
- (۱۱) گزینه الف صحیح است.
مهم‌ترین قالی خراسان رضوی به فرش مشهدی معروف است.
- (۱۲) گزینه د صحیح است.
در شمال استان، سردی هوا موجبات پیدایش و گسترش این صنعت را فراهم آورده است.

- (۱۳) گزینه ب صحیح است.
فیروزه تراشی از هنرهای اصیل و با اهمیت خراسان رضوی است که محدوده جغرافیایی آن شهرستان نیشابور است.
- (۱۴) گزینه ج صحیح است.
پازر یا سنگ تراشی نیز نوعی هنردستی مخصوص استان خراسان رضوی است که از آن سرمه دان، تسبیح، چوب سیگار، پپ و... می‌سازند.
- (۱۵) گزینه د صحیح است.
مرکز اصلی سبد و حصیربافی؛ اطراف منطقه ییلاقی طرقله در شهرستان مشهد است.
- (۱۶) گزینه د صحیح است.
کوه‌های هزار مسجد و بینالود در استان خراسان رضوی قرار دارند.
- (۱۷) گزینه ب صحیح است.
در بخش غربی استان در شهرستان بردسکن، چندین قلل آتشفشانی دیده می‌شود که در دامنه‌های آنان، چشمه‌های آب گرم در جریان می‌باشند.
- (۱۸) گزینه د صحیح است.
دشت مغان در استان خراسان رضوی قرار ندارد.
- (۱۹) گزینه ج صحیح است.
نواحی شمالی آن دارای دشت‌های حاصلخیز کشاورزی و دامپروری است.
- (۲۰) گزینه الف صحیح است.
مناطق کوهپایه ای دارای آب و هوای نیمه بیابانی ملایم دارد.
- (۲۱) گزینه د صحیح است.
خراسان رضوی "پایتخت مذهبی" ایران است.
- (۲۲) گزینه ب صحیح است.
بعد از اسلام نقش ستاره هشت پر در پوشاک زنان خراسان پدیدار شد که نشان از اعتقاد عمیق آنان به حضرت امام رضا(ع) دارد.
- (۲۳) گزینه د صحیح است.
نقش شاخ قوچ در میان ترکمن‌ها، دلالت بر نقش پررنگ دام‌داری در زندگی آنان دارد.
- (۲۴) گزینه ج صحیح است.
به غیر از زبان فارسی، زبان ترکی نیز در این استان رایج است.
- (۲۵) گزینه الف صحیح است.
میناکاری از هنرهای دستی استان خراسان رضوی نیست.

استان خراسان شمالی

۲۶) گزینه د صحیح است.

مزارع شمال خاور نیز هم جوار مرز ایران و جمهوری ترکمنستان قرار گرفته و دنباله بیابان قره قوم ترکمنستان است.

۲۷) گزینه د صحیح است.

سرخس از لحاظ مرتع و دام داری، ناحیه بسیار خوبی است و یکی از مراکز مهم پرورش گوسفند قره گل و بلوچی است.

۲۸) گزینه د صحیح است.

برخی گیاهان با ارزش غذایی و دارویی مثل آنخ، آویشن، زیره و باریجه به دلیل چرای بیش از حد و تخریب مراتع در حال انقراض و نابودی می‌باشند.

۲۹) گزینه د صحیح است.

خزندگان و حیوانات نقبزن همچون انواع مارها، سنجاب بیابانی، موش، عقرب، سوسمارهای بیابانی و سمندرها بیشتر در شهرستان تربت جام دیده می‌شوند.

۳۰) گزینه د صحیح است.

جنگل های پسته خوری در حوزه شهرستان مشهد و فریمان وجود دارند.

توانایی شناخت ویژگی‌های تاریخی و جغرافیایی محلی

استان خراسان شمالی یکی از استان‌های جدید کشور ایران است. این استان از شمال با کشور ترکمنستان، از شرق و جنوب با استان خراسان رضوی و از غرب با استان گلستان و از جنوب غربی با استان سمنان همسایه است. مرکز استان خراسان شمالی، شهر بجنورد است و از شهرهای مهم آن می‌توان شیروان، اسفراین، مانه، سملقان، جاجروم و فاروج را نام برد.

با مصوبه دولت در سال ۱۳۸۳ پس از تقسیم استان خراسان به سه استان، ایجاد شد. واژه شمالی نیز به سبب جدا شدن از خراسان سابق و قرار داشتن در شمال ایران به ادامه آن داده شده است. به همین دلیل، تاریخ مشترکی با استان‌های خراسان رضوی و خراسان جنوبی دارد و دارای تاریخی از دوره میان سنگی در منطقه جاجرم و سکونت اقوام آریایی یعنی پارت‌ها بوده است. این سرزمین در زمان اشکانیان از شهرهای مهم به شمار می‌رفته و در طول تاریخ گذرگاه اقوام گوناگون و حکومت‌هایی چون مغول‌ها، ترک‌ها که شامل ازبک‌ها و ترکمن‌ها، تاتارها بوده است. در زمان ساسانیان، استان خراسان شمالی به وسیله یک اسپهبد که پادگوسبان نامیده می‌شد اداره می‌شد و چهار نفر به عنوان مرزبان برای اداره چهار قسمت خراسان آن روز تحت فرمان وی بودند. در سال ۳۱ هـ. ق، اعراب وارد خراسان شدند و در همین دوره ساکنین خراسان به دین اسلام گرویدند. خراسان در دوران اسلامی به چهار قسمت تقسیم می‌شد که هر قسمت آن به نام یکی از چهار شهر بزرگ نیشابور، مرو، هرات و بلخ نامیده می‌شد. پس از تصرف منطقه خراسان توسط طاهریان، سامانیان، غزنویان، خوارزمشاهیان و مغولان و همچنین بعد از مرگ نادرشاه افشار به تصرف افغانه درآمد ولی این منطقه در دوران حکومت قاجاریه به دو قسمت شرقی و غربی تقسیم شد. قسمت شرقی در افغانستان تحت حمایت انگلیس و قسمت غربی در ایران باقی ماند.

بنای تاریخی عمارت مفخم بزرگترین و شاخص‌ترین اثر تاریخی دوره قاجار در استان خراسان شمالی در شهر بجنورد قرار دارد. این بنا به دستور سردار مفخم از حکمرانان منطقه ساخته شده است. کهندژ بلقیس که به شهر بلقیس معروف شده در جنوب شرقی اسفراین واقع شده است. این شهر بر اساس اسلوب معماری ساسانی ساخته شده است و مهمترین مصالح به کار رفته در آن خشت و گل است. این مجموعه تاریخی را می‌توان جزو عظیم‌ترین میراث‌های خشتی ایران تلقی کرد که در طول تاریخ همواره به عنوان یکی از شهرهای مهم در حاشیه جاده معروف ابریشم قرار داشته است. از دیگر آثار تاریخی این استان قلعه جلال الدین یکی از برجسته‌ترین قلعه‌های نظامی خراسان قلمداد می‌شود که در قرن ششم و هفتم هجری قمری ساخته شده است. این قلعه با مصالح سنگ و ساروج بر بلندای کوهی بنا شده که بر تمام دشت اطراف مشرف است. از بناهای تاریخی و مذهبی استان خراسان شمالی آرامگاه زکریای نبی است. که در ۷۰ کیلومتری شیروان در قلعه‌ای صعب‌العبور یکی از ارتفاعات منطقه، گنبدی سبز نمایان است که به مقبره زکریای

پیغمبر شهرت دارد. طبق روایت قدیمی این گنبد در محل سر بریده شده احداث شده. و بدن آن بزرگوار در فاصله نزدیکی از محل گنبد قرار گرفته که مورد استناد و احترام اهالی است.

توانایی شناخت صنایع دستی محلی

حضور قومیت‌ها با فرهنگ‌های متنوع، هم‌نشینی جذاب و در خور تحسینی را برای تولیدات صنایع دستی فراهم آورده است. بنابراین بسیاری از نقوش، طرح‌ها و تکنیک‌ها از قومی به قوم دیگر راه یافته، به گونه‌ای که می‌توان مجموعه هنرهای سنتی و صنایع دستی خراسان شمالی را چشم‌اندازی بدیع از تکامل اندیشه‌ها دانست. صنایع دستی عمدتاً در نقاط روستایی استان متمرکز بوده و سهم بسزایی در اقتصاد خانواده‌ها دارد. با توجه به قرار گرفتن استان در مسیر عبور زائران ثامن الحجج، موقعیت مناسبی جهت تولید، ترویج و ارائه صنایع دستی وجود دارد.

مهم‌ترین هنرهای سنتی و صنایع دستی استان خراسان شمالی شامل گلیم بافی، سفره‌کردی، نساجی سنتی (چادرشَب بافی و ابریشم بافی)، چوخه بافی، چاروق دوزی، کلاه کُرگی، نم‌مالی، جاجیم بافی، فرش و قالیچه، پستی، ساخت سازه‌های سنتی، جوراب بافی، رودوزی و تهیه لباس‌های محلی است. در بین هنرها و صنایع دستی استان، بافته‌های داری مانند فرش، قالیچه و پستی ترکمنی به دلیل نقوش بسیار زیبا، تنوع رنگ، شکل هندسی و شکستگی خطوط، اصالت طرح و کیفیت مناسب از جایگاه ویژه‌ای در سطح ملی و بین‌المللی برخوردارند.

توانایی شناخت ویژگی‌های طبیعی محل

استان خراسان شمالی که نگین سبز شمال شرق ایران لقب گرفته، سرزمینی کوهستانی با دشت‌های حاصلخیز و محصور بین دو رشته کوه کپه داغ در شمال، آلاداغ و شاه جهان در جنوب قرار دارد. تنوع اقلیم‌های مختلف در استان خراسان شمالی به علت وجود کوهستانها، جنگل‌ها، مراتع وسیع و منابع آبی فراوان بسیار چشمگیر است. این استان دارای آب و هوای متنوع در مناطق مختلف است که شامل آب و هوای سرد کوهستانی در نواحی مرتفع آلاداغ و کپه داغ، آب و هوای معتدل کوهستانی و آب و هوای نیمه بیابانی - کوهپایه‌ای در بخشهایی از مانه، سملقان و جنوب استان می‌باشد. اما به طور کلی استان خراسان شمالی دارای آب و هوای معتدل کوهستانی است. رودخانه اترک، تنها رود دایمی موجود در استان است. وجود چشمه‌های مختلف و سرشاخه‌های متعدد رودخانه اترک و چهار سد بزرگ بیدو در اسفراین، شورک و بارزوی شیروان و شیرین دره، مانه و سملقان از منابع مهم تامین آب مورد نیاز استان محسوب می‌شوند. مرتفع‌ترین نقطه استان، قله شاه جهان در شمال شرقی اسفراین و جنوب غربی فاروج قرار دارد و پست‌ترین نقطه آن، روستای تازه یاب است. ییلاق زوارم که در جنوب باختری شیروان قرار گرفته؛ یکی از مناسب‌ترین مناطق آب و هوایی را در سطح استان خراسان شمالی به وجود آورده که به صورت بکر و

دست نخورده باقی مانده است. البته اگر مناطق ییلاقی و دیدنی بوانلو، الاشلو، چپانلو، گلپان و گلیل نامانلو را نیز به آن اضافه کنیم؛ دیدار از این مناطق ییلاقی خاطره برانگیز و به یاد ماندنی خواهد بود. ییلاق های باغان، شیخ امیرانلو، قلجق، بیچرانلو و سولدی از دیگر ییلاق ها و مناطق توریستی - طبیعی خاص این منطقه به شمار می روند.

عرصه های نیمه بیابانی استان بیشتر در محدوده شهرستان جاجرم قرار دارند. ساعات آفتابی زیاد، شب های با آسمان صاف، مکان های خلوت، محیط های دست نخورده، دشت سرها، رودها (تپه های گیاهی)، خشکرودها، دق ها (جلگه های رسی)، کویرهای پف کرده و سبخاها (سطوح نمکی) از جاذبه های گردشگری این مناطق به شمار می روند.

توانایی شناخت ویژگی های فرهنگی محلی

خراسان شمالی را اگر "گنجینه فرهنگ ها" لقب دهیم؛ گزافه گویی نکرده ایم. وجود قومیت های گوناگون کرمانج، فارس (تات)، ترک، ترکمن، کرد و اقلیت های بلوچ، عرب، لر و ترک ها با همه ویژگی های فرهنگی خاص خود شان سبب شده لقب "گنجینه فرهنگ ها" براننده این خطه با اهمیت از جمهوری اسلامی ایران باشد. جاذبه های فرهنگی استان خراسان شمالی امروزه به یکی از مهم ترین ابزارهای منطقه جهت جلب گردشگران مختلف ایرانی و خارجی تبدیل شده است. صنایع دستی استان خراسان شمالی که توسط قوم های گوناگون این خطه ساخته می شوند؛ هر یک از ویژگی های منحصر به خود برخوردار است. موسیقی استان خراسان شمالی نیز مخلوطی از نواهای گوناگون همراه با اشعار زیبایی محلی است که برای گردشگران شنیدنی و دیدنی است. لباس های محلی هر یک از اقوام یاد شده نیز از دیگر جاذبه های فرهنگی استان خراسان شمالی به شمار می آیند. قوم های ترکمن، کرد، بلوچ، لر و عرب هر یک دارای ویژگی های فرهنگی، صنایع دستی، لباس های سنتی و موسیقی خاص خود است و همین گوناگونی؛ خراسان شمالی را به گنجینه زیبای فرهنگ ها و جاذبه های فرهنگی تبدیل کرده است.

این بخش از کشور در گذشته، راه ارتباطی شرق به غرب بود و وجود جاده ابریشم در جنوب استان، سبب ورود اقوام مختلف به آن شده است. عمده ویژگی خراسان شمالی وجود بافت متنوع قومی و مؤلفه های فرهنگی متفاوت آن است. گویش محلی فارسی ساکنان بومی استان خراسان شمالی تاتی نامیده می شود. با مهاجرت مردم ترک زبان گرایی و مردم کرمانج - شاخه ای از کردها- در زمان شاه اسماعیل و شاه عباس از غرب ایران به این سرزمین، زبانهای فارسی کرمانجی و ترکی در آن رواج پیدا کرد.

توانایی شناخت گونه های زیستی و اقلیمی

پوشش گیاهی این استان با توجه به تغییرات آب و هوا به طرز چشمگیری متنوع و متغیر است. به طوری که در این استان جنگل های برگریز و ارس، کویر، مراتع ضعیف و بسیار قوی و انواع دیگری از پوشش گیاهی به فاصله کمی از هم مشاهده می شوند.

در این استان پوشش های گیاهی جنگلی شامل جنگل گلستان، قازان قلعه، راز و جرگلان (در شهرستان بجنورد)، دره ترکمن و در ارتفاعات شمال و شمال شرقی شهرستان اسفراین دیده می شود. درختان و درختچه هایی مثل پسته، انار، سماق، انجیر، زغال اخته، بادام وحشی، سنجد وحشی، سرو کوهی، گردو و جنگل های پراکنده ای از درختان ارس در ارتفاعات ساری گل، شاه جهان و سالوک دیده می شود. گیاهان، بوته ها و درختچه های پراکنده ای که در شمال و شمال شرقی شهرستان اسفراین که منطقه ای کوهستانی است، دیده می شوند و بیشتر شامل گونه هایی از قبیل گون، درمنه، خارستر، بارهنگ، پونه، قارچ، زرشک، کتیرا، شمشاد، شقایق وحشی، بابونه، گون یک پایه، بومادران و گل گاوزبان می باشد. در قسمت جنوب و جنوب غربی استان که شامل تپه ماهورها و تپه های نسبتاً مرتفع می باشد، گیاهانی مانند اسپند، درمنه، بومادران، سالیکورینا و تلخه بیان دیده می شوند.

طبیعت متنوع و متغیر استان خراسان شمالی زیستگاه جانوران گوناگون است. شغال، گورکن، خرگوش در دشت ها، آهو، روباه، گرگ، خوکهم در دشت و هم در ارتفاعات، کفتار، کل و بزکوهی، سمور، گربه وحشی، پلنگ و گراز در ارتفاعات زندگی می کنند. لاک پشت، گربه و قورباغه در پهنه این استان دیده می شوند. پرنده گانی چون کبوتر، کلاغ، قرقاول، بلدرچین، سینه سرخ، انواع گنجشک، تیهو، سار، کبک، لاشخور، خفاش، کرکس، عقاب و پرستو نیز در این استان زندگی می کنند. انواع مار یا مارمولک غیرسمی مانند کورمار و مارمولک دم گن که در مواقع خطر دم خود را قطع می کند و مارهای آبی غیرسمی و مارهای سمی همچون مار افعی از خزندگان این استان می باشند.

تست‌های استان خراسان شمالی

- ۱- مرکز استان خراسان شمالی است.
 الف) شیروان
 ب) اسفراین
 ج) بجنورد
 د) بیرجند
- ۲- در چه سالی استان خراسان شمالی تشکیل شد؟
 الف) ۱۳۸۳
 ب) ۱۳۷۳
 ج) ۱۳۸۲
 د) ۱۳۷۲
- ۳- در زمان ساسانیان، منطقه خراسان شمالی به وسیله یک اسپهبد که نامیده می شد اداره می شد.
 الف) پادگوسبان
 ب) ساتراپ نشین
 ج) مرزبان
 د) داروغه
- ۴- در کدام دوران قسمتی از خراسان به افغانستان واگذار شد؟
 الف) پهلوی
 ب) قاجار
 ج) صفویه
 د) افشاریه
- ۵- شاخص ترین اثر تاریخی بجنورد در دوره قاجار کجاست؟
 الف) کهندژ
 ب) شهر بلقیس
 ج) عمارت مفخم
 د) گنبد سبز
- ۶- کدامیک از موارد زیر از بناهای معروف تاریخی، مذهبی استان خراسان شمالی است؟
 الف) مقبره زکریای نبی
 ب) حرم امام رضا (ع)
 ج) قلعه جلال الدین
 د) مسجد گوهرشاد
- ۷- یکی از برجسته ترین قلعه های نظامی استان خراسان شمالی کدامیک از موارد زیر است؟
 الف) کهندژ بلقیس
 ب) قلعه جلال الدین
 ج) عمارت مفخم
 د) عالی قاپو
- ۸- کدامیک از موارد زیر از شهرهای بزرگ خراسان در زمان قدیم نبوده است؟
 الف) بجنورد
 ب) هرات
 ج) نیشابور
 د) بلخ
- ۹- بعد از مرگ نادرشاه، خراسان به تصرف چه کسانی درآمد؟
 الف) بلوچ ها
 ب) افغانه
 ج) اعراب
 د) انگلیس ها

۱۰- منطقه جاجرم در دوره میان سنگی، محل سکونت چه قومی بوده است؟

- الف) مادها
 ب) تاتارها
 ج) ترک ها
 د) پارت ها

۱۱- صنایع دستی استان خراسان شمالی، عمدتاً در کدام منطقه متمرکز است؟

- الف) روستایی
 ب) شهری
 ج) عشایر
 د) صنعتی

۱۲- چادرشب بافی و ابریشم بافی جزء کدام دسته از هنرهای سنتی استان خراسان شمالی است؟

- الف) قالی بافی
 ب) نساجی سنتی
 ج) چوخه بافی
 د) رودوزی

۱۳- بافته های داری استان خراسان شمالی، دارای چه نوع طرحی است؟

- الف) ترنج
 ب) افشان
 ج) گل و مرغ
 د) هندسی

۱۴- موقعیت مناسب ارائه صنایع دستی استان خراسان شمالی کدامیک از موارد زیر است؟

- الف) مسیر عبور زائران
 ب) آب و هوای مناسب منطقه
 ج) توریستی بودن منطقه
 د) مرغوبیت

۱۵- کدامیک از هنرهای زیر، از صنایع دستی استان خراسان شمالی است؟

- الف) قالی بافی
 ب) ملیله سازی
 ج) فیروزه کوبی
 د) چاقوسازی

۱۶- نگین سبز شمال شرق ایران کدام استان است؟

- الف) آذربایجان شرقی
 ب) اردبیل
 ج) خراسان شمالی
 د) گلستان

۱۷- به طور کلی آب و هوای استان خراسان شمالی چگونه است؟

- الف) گرم و خشک
 ب) معتدل کوهستانی
 ج) سرد و خشک
 د) مرطوب

۱۸- پست ترین نقطه استان خراسان شمالی کجاست؟

- الف) روستای تازه یاب
 ب) ییلاق زوارم
 ج) آلا داغ
 د) کپه داغ

۱۹- عرصه های نیمه بیابانی استان خراسان شمالی در محدوده کدام شهرستان است؟

- الف) آشخانه
ب) بجنورد
ج) اسفراین
د) جاجرم

۲۰- تنها رود دائمی استان خراسان شمالی کدام است؟

- الف) اترک
ب) جاجرود
ج) ارس
د) قهرود

۲۱- "گنجینه فرهنگ ها" لقب کدام استان است؟

- الف) اصفهان
ب) فارس
ج) خراسان شمالی
د) البرز

۲۲- چه چیز باعث ورود اقوام مختلف به منطقه خراسان شمالی شده است؟

- الف) وجود جاده ابریشم
ب) همسایگی با چند کشور
ج) امنیت نسبی در منطقه
د) توریست پذیر بودن منطقه

۲۳- ویژگی عمده استان خراسان شمالی چیست؟

- الف) قرار گرفتن در شاهراه ارتباطی شرق به غرب
ب) وجود بافت متنوع قومی و مؤلفه های فرهنگی متفاوت
ج) موسیقی استان خراسان شمالی
د) لباس های محلی سوزن دوزی شده

۲۴- گویش محلی ساکنان بومی استان خراسان شمالی چیست؟

- الف) فارسی
ب) کرمانجی
ج) گرایلی
د) تاتی

۲۵- تپه ماهورها در کدام منطقه از استان خراسان شمالی وجود دارد؟

- الف) جنوب و جنوب غرب استان
ب) شمال و شمال شرق اسفراین
ج) محدوده جنگل های گلستان
د) ارتفاعات ساری گل

۲۶- کدامیک از گونه های گیاهی زیر در منطقه کوهستانی استان خراسان شمالی وجود

ندارد؟

- الف) انجیر
ب) اسپند
ج) زغال اخته
د) گردو

۲۷- کدامیک از جانوران زیر هم در دشت و هم در ارتفاعات استان خراسان شمالی

زندگی می کند؟

- الف) پلنگ
ب) گربه وحشی
ج) آهو
د) خرگوش

۲۸- مارمولک دم‌گندر کدام استان زندگی می کند؟

- الف) کرمان
ب) خراسان شمالی
ج) سیستان و بلوچستان
د) یزد

۲۹- جنگل گلستان، جزء پوشش گیاهی کدام استان است؟

- الف) آذربایجان
ب) خراسان شمالی
ج) کرمان
د) اردبیل

کلید سوالات استان خراسان شمالی

ردیف	گزینه صحیح	ردیف	گزینه صحیح
۱	آسان ج	۱۶	آسان ج
۲	آسان الف	۱۷	متوسط ب
۳	متوسط الف	۱۸	متوسط الف
۴	متوسط ب	۱۹	سخت د
۵	متوسط ج	۲۰	متوسط الف
۶	متوسط الف	۲۱	آسان ج
۷	متوسط ب	۲۲	متوسط الف
۸	سخت الف	۲۳	سخت ب
۹	متوسط ب	۲۴	متوسط د
۱۰	سخت د	۲۵	سخت الف
۱۱	متوسط الف	۲۶	متوسط ب
۱۲	متوسط ب	۲۷	سخت ج
۱۳	متوسط د	۲۸	متوسط ب
۱۴	آسان الف	۲۹	آسان ب
۱۵	متوسط الف		

پاسخ‌های تشریحی استان خراسان شمالی

- ۱) گزینه ج صحیح است.
مرکز استان خراسان شمالی، شهر بجنورد است.
- ۲) گزینه الف صحیح است.
با مصوبه دولت در سال ۱۳۸۳ و پس از تقسیم استان خراسان به سه استان، ایجاد شد.
- ۳) گزینه الف صحیح است.
در زمان ساسانیان، استان خراسان شمالی به وسیله یک اسپهبد که پادگوسبان نامیده می شد اداره می شد.
- ۴) گزینه ب صحیح است.
این منطقه در دوران حکومت قاجاریه به دو قسمت شرقی و غربی تقسیم شد. قسمت شرقی در افغانستان تحت حمایت انگلیس و قسمت غربی در ایران باقی ماند.
- ۵) گزینه ج صحیح است.
کهندژ بلقیس که به شهر بلقیس معروف شده در جنوب شرقی اسفراین واقع شده است. این شهر بر اساس اسلوب معماری ساسانی ساخته شده است و مهمترین مصالح به کار رفته در آن خشت و گل است.
- ۶) گزینه الف صحیح است.
از بناهای تاریخی و مذهبی استان خراسان شمالی آرامگاه زکریای نبی است.
- ۷) گزینه ب صحیح است.
استان قلعه جلال الدین یکی از برجسته ترین قلعه های نظامی خراسان قلمداد می شود که در قرن ششم و هفتم هجری قمری ساخته شده است.
- ۸) گزینه الف صحیح است.
چهار شهر بزرگ خراسان در قدیم، نیشابور، مرو، هرات و بلخ نامیده می شد.
- ۹) گزینه ب صحیح است.
بعد از مرگ نادرشاه افشار خراسان به تصرف افغانه درآمد.
- ۱۰) گزینه د صحیح است.
دوره میان سنگی در منطقه جاجرم و سکونت اقوام آریایی یعنی پارت ها بوده است.
- ۱۱) گزینه الف صحیح است.
صنایع دستی عمدتاً در نقاط روستایی استان خراسان شمالی متمرکز است.
- ۱۲) گزینه ب صحیح است. نساجی سنتی شامل چادرشب بافی و ابریشم بافی است.

(۱۳) گزینه د صحیح است.

در بین هنرها و صنایع دستی استان، بافته های داری به دلیل نقوش بسیار زیبا، تنوع رنگ، شکل هندسی و شکستگی خطوط، اصالت طرح و کیفیت مناسب از جایگاه ویژه ای در سطح ملی و بین المللی برخوردارند.

(۱۴) گزینه الف صحیح است.

قرار گرفتن استان در مسیر عبور زائران ثامن الحجج، موقعیت مناسبی جهت تولید، و ارائه صنایع دستی وجود دارد.

(۱۵) گزینه الف صحیح است.

قالی بافی از صنایع دستی استان خراسان شمالی است.

(۱۶) گزینه ج صحیح است.

استان خراسان شمالی نگین سبز شمال شرق ایران لقب گرفته است.

(۱۷) گزینه ب صحیح است.

به طور کلی استان خراسان شمالی دارای آب و هوای معتدل کوهستانی است.

(۱۸) گزینه الف صحیح است.

پست ترین نقطه استان خراسان شمالی، روستای تازه یاب است.

(۱۹) گزینه د صحیح است.

عرصه های نیمه بیابانی استان بیشتر در محدوده شهرستان جاجرم قرار دارند.

(۲۰) گزینه الف صحیح است.

رودخانه اترک، تنها رود دایمی موجود در استان خراسان شمالی است.

(۲۱) گزینه ج صحیح است.

خراسان شمالی را اگر "گنجینه فرهنگ ها" لقب دهیم؛ گزافه گویی نکرده ایم.

(۲۲) گزینه الف صحیح است.

وجود جاده ابریشم در جنوب استان، سبب ورود اقوام مختلف به آن شده است.

(۲۳) گزینه ب صحیح است.

عمده ویژگی خراسان شمالی وجود بافت متنوع قومی و مؤلفه های فرهنگی متفاوت آن است.

(۲۴) گزینه د صحیح است.

گویش محلی فارسی ساکنان بومی استان خراسان شمالی تاتی نامیده می شود.

(۲۵) گزینه الف صحیح است.

قسمت جنوب و جنوب غربی استان شامل تپه ماهورها و تپه های نسبتاً مرتفع می باشد.

(۲۶) گزینه ب صحیح است.

اسپند در مناطق کوهستانی نیست و در تپه ماهورها وجود دارد.

(۲۷) گزینه ج صحیح است.

آهو، هم در دشت و هم در ارتفاعات استان خراسان شمالی زندگی می کند.

(۲۸) گزینه ب صحیح است.

مارمولک دم گن که در مواقع خطر دم خود را قطع می کند از خزندگان استان خراسان شمالی می باشد.

(۲۹) گزینه ب صحیح است.

در استان خراسان شمالی، پوشش های گیاهی جنگلی شامل جنگل گلستان، قازان قلعه، راز و جرگلان (در شهرستان بجنورد)، دره ترکمن و در ارتفاعات شمال و شمال شرقی شهرستان اسفراین دیده می شود.

استان خوزستان

توانایی شناخت ویژگی‌های تاریخی و جغرافیایی محلی

استان خوزستان در جنوب غرب ایران در کنار خلیج فارس و اروندرود - شط العرب - قرار دارد. این استان از شمال به استان لرستان، از شمال شرقی و شرق به استان‌های چهارمحال و بختیاری و کهگیلویه و بویراحمد، از شمال غربی به استان ایلام، از جنوب به خلیج فارس و از غرب به کشور عراق محدود می‌شود. مرکز استان خوزستان، شهر اهواز است و از شهرهای مهم آن می‌توان آبادان، اندیمشک، ایذه، باغ ملک، بندر ماهشهر، بهبهان، دزفول، رامهرمز، سوسنگرد، شادگان، شوش، شوشتر، مسجد سلیمان نام برد.

استان خوزستان حدود پنج هزار سال پیش از میلاد محل سکونت اولیه اقوام عیلامی بود. این منطقه در دوران باستان، به‌ویژه، در دوره حکومت هخامنشیان به دو بخش شمال و شمال شرقی و بخش جنوبی تقسیم شده بود. بخش شمالی که شامل کوهستان‌ها و جنگل‌های فراوانی بود نشان‌دهنده یا انزان نامیده می‌شد و بخش جنوبی که عیلام نام داشت دارای آب و هوای گرم و مرطوب، دشت‌های حاصلخیز و جلگه‌ای بود که به قاره‌ای کوچک شبیه بود. استرابون، جغرافی‌دان عهد باستان، خوزستان را از حاصلخیزترین جلگه‌های جهان می‌دانست.

یاقوت حموی واژه خوز را با نام‌های خوز و هوز و اهواز و هویزه هم‌ریشه می‌داند. کلمه خوز را به معنی شکر و نیشکر نیز معنا می‌کنند و علت آن خاک حاصلخیز و بارور خوزستان برای رشد این گیاه بوده و بهترین محصول نیشکر در این منطقه بدست می‌آید و خوزستان به معنی سرزمین نیشکر بوده است. پس از حکومت هخامنشیان، در دوران اشکانی، ساسانی و تمام دوران حکومت اسلامی شوشتر مرکز حکومتی خوزستان بود. اما در سال ۱۳۰۳ در پی شیوع بیماری وبا در شوشتر مرکز حکومتی خوزستان به مدت یک سال به دزفول و سپس به اهواز منتقل شد و تا کنون نیز اهواز است. این استان از ۳۱ شهریور ۱۳۵۹ تا آخرین روز جنگ ایران و عراق همواره صحنه عملیات‌های مختلف ایران برای بازپس‌گیری مناطق اشغال شده توسط نیروهای ارتش عراق بود.

از آثار تاریخی مهم این استان می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

پل ساسانی: مهم‌ترین اثر تاریخی دزفول است. این پل با گذشت نزدیک به ۱۸ قرن همچنان پابرجاست و به عنوان یکی از قدیمی‌ترین پل‌های استوار جهان شناخته می‌شود.

مسجد جامع دزفول: بعد از پل ساسانی، دومین اثر مهم تاریخی شهر دزفول به شمار می‌رود که در قرن سوم هجری احداث شدند. نوسازی این بنا به اواسط دوره صفویه بر می‌گردد. عمده تزئینات کاشی‌کاری بنا مربوط به دوره قاجاریه است.

خوزستان موزه روباز شیرهای سنگی تاریخی ایران است. نمادهای قدرتی که قرن‌هاست در قبرستان‌های این استان دیده می‌شوند.

آرامگاه ارجان: در سال ۱۳۶۱ در ارجان بهبهان آرامگاهی مربوط به عیلامیان کشف شد. این آرامگاه حاوی تابوتی بزرگ از جنس برنز بود. به همراه این تابوت یک حلقه طلایی، نود و هشت

دگمه زرین، یک خنجر، یک میله نقره‌ای، تنگ و ساغر و سینی برنزی، ده ظرف استوانه‌ای شکل پیدا شد. حلقه طلایی قدرت در دست چپ جسد قرار داشت.

زیگورات چغازنبیل (ثبت یونسکو): بنای عظیم معبد پنج طبقه زیگورات چغازنبیل در اطراف شوش هم اکنون یکی از بناهای عظیم خاورمیانه است که با دیوارهای تو در تو و هزاران خشت و آجر بر تپه‌ای بنا شده و کتیبه‌های آجرین با خط میخی عیلامی قدمت این بنا را آشکار می‌سازد. شوش مرکز حکومت عیلام به وسیله پادشاه آشوری، آشوربانیپالویران گردید و بعدها که با تلاش هخامنشیان و برپائی کاخ‌های زمستانی، بار دیگر رونق گذشته خود را به دست آورد.

آسیاب‌های شوشتر (ثبت یونسکو): سازه‌های آبی شوشتر در دوران ساسانیان، برای استفاده از نیروی آب به‌عنوان محرک آسیاب‌ها ساخته شد. در این مجموعه بزرگ، ساختمان آسیاب‌ها، آبشارها، کانال‌ها و تونل‌های عظیم هدایت آب و سیکا که محلی جهت استراحت و تفریح است قابل توجه هستند.

اشکف سلمان نیایشگاه تاریشا یا اشکفت، خونگ اژدر یا تنگ نوروزی، خانه تیزنو، شیرهای سنگی، قلعه شوش، آرامگاه دانیال نبی از دیگر آثار تاریخی این استان هستند.

توانایی شناخت صنایع دستی محلی

صنایع دستی موجود در استان خوزستان علاوه بر دست بافی، شامل ساخت فرآورده های چوبی، نمدمالی، گیوه دوزی، ورشوسازی، سبذبافی، ساخت محصولات نقره ای و قلم زنی روی طلا و نقره است.

دست بافی: دست بافی مشتمل بر ۶ رشته ملحفه بافی، سجاده بافی، چوخابافی، عبابافی، چفیه، مقنعه و جاجیم بافی است که تولید و عرضه بیش تر آن ها در فصل های مختلف متفاوت است.

خراطی: خراطی و نازک کاری چوب از دیگر صنایع استان خوزستان است که در شهرستان های دزفول و بهبهان رایج است. محصولات نازک کاری چوب دزفول نیز از کیفیت ممتازی برخوردارند و به سبب مناسب بودن قیمت، قابل عرضه در بازارهای مختلف داخلی و خارجی اند.

نمدمالی: نمدمالی از جمله صنایعی است که در استان خوزستان به دلیل حضور عشایر که مصرف کنندگان اصلی تولیدات نمدی هستند رواج دارد. دو شهر دزفول و بهبهان از مراکز مهم تولید نمد در این منطقه محسوب می‌شوند.

ساخت و قلم زنی طلا و نقره‌جات: قلم زنی طلا و نقره از با ارزش ترین صنایع دستی این منطقه است که در اهواز، خرم شهر و آبادان صورت می گیرد. ابتدا هنرمندان آبادان فقط به تولید انواع زینت آلات طلا می پرداختند ولی کارگاه های موجود در اهواز و خرم شهر علاوه بر تهیه و قلم زنی این نوع محصولات، انواع فرآورده های نقره ای سیاه قلم نیز تولید می‌کنند.

ورشوسازی: ورشوسازی نیز از دیگر هنرهای با ارزش دستی استان خوزستان است. مراکز عمده ساخت ظرف ها و وسایل ورشویی در خوزستان، شهرهای دزفول، شوشتر و بهبهان هستند.

سبذبافی: سبذبافی نیز در استان خوزستان از صنایع دستی رایج است. در خوزستان به سبب فراوانی درخت خرما و وجود نخلستان های متعدد؛ تهیه انواع سبذ با استفاده از برگ و خوشه درخت خرما از دیر باز رایج بوده است. اغلب زنان و مردان به هنگام فراغت و کارخانگی به بافت انواع سبذ می پردازند. تولید این محصول بیش تر در خرمشهر و دزفول متداول است.

توانایی شناخت ویژگی‌های طبیعی محل

خوزستان از نظر پستی و بلندی به سه منطقه کوهستانی، جلگه ای و ساحلی تقسیم می شود. در ارتفاعات شمالی به خاطر پوشش جنگلی و پوشش گیاهی مشخص، زندگی بر محور دام داری بنا شده است. منطقه جلگه ای در جنوب و باختر خوزستان قرار گرفته است. قسمت بزرگی از این جلگه از آبرفت های رود های کارون، کرخه و جراحی تشکیل شده است. این جلگه با شیب ملایم، به سوی جنوب تا سواحل خلیج فارس امتداد دارد. قسمت کوهستانی خوزستان در شمال و خاور آن قرار دارد. این کوهستان جزو بخش جنوبی زاگرس است که ارتفاعات آن به تدریج به سمت جلگه کاهش می یابد و به وسیله رودخانه ها قطع می شود. رودخانه های مهم این استان شامل: کارون، دز، کرخه، مارون، جراحی و زهره می‌باشد که در میان رودخانه های ذکر شده؛ رودخانه کارون پرآب ترین رودخانه کشور محسوب می شود.

نواحی ساحلی در جنوب خوزستان عموماً بسیار کم عرض و باریک هستند. از نظر شرایط آب و هوایی، استان خوزستان دارای دو نوع آب و هوای نیمه بیابانی در شهرهای آبادان، خرمشهر، ماهشهر، هندیجان، دشت آزادگان دزفول، بهبهان، شوشتر و نواحی شمال اهواز و همچنین آب و هوای استپ گرم در نواحی شمال دزفول، بهبهان، رامهرمز، شوشتر و شمال اهواز است. همچنین شرایط اقلیمی این استان تحت تاثیر سه نوع باد به شرح زیر است: اولین باد، جریان سرد نواحی کوهستانی، دومین باد یعنی باد شرجی، جریان گرم مرطوبی است که از خلیج فارس به سمت جلگه می وزد و اما سومین باد؛ از سمت عربستان می وزد و همیشه مقداری شن، خاک و رطوبت به همراه دارد.

دریاچه های متعدد، چشمه‌های قیر، رودخانه کارون، تالاب ها و هورهایی چون تالاب شادگان و هورالعظیم، باتلاق‌ها و نیزارها به علاوه سواحل زیبای خلیج فارس در جنوب و کوه‌های بلند و برف‌گیر در شمال و خاور جلگه بسیار پست و گرم خوزستان همراه با مناطق حفاظت شده متعدد و غنی، همچنین کوه آتش، که از گذشته‌های دور تاکنون به صورت شبانه‌روز در حال سوختن است، از مهم ترین مناطق توریستی - طبیعی خاص این استان را تشکیل می‌دهند.

توانایی شناخت ویژگی‌های فرهنگی محلی

استان زیبا و باستانی خوزستان؛ دارای جاذبه های فرهنگی منحصر به خود است که آشنایی با آن ها برای مشتاقان و دوست داران جاذبه های فرهنگی فرصتی استثنایی است.

برخی از عادات خوراکی مردم استان خوزستان جالب توجه اند. آن ها خوراک های تابستانی و زمستانی دارند. در تابستان از مهمانان خود با شربت آلبالو، سکنجبین و شربت زعفران پذیرایی می کنند و در زمستان، خرما و ارده به عنوان وسیله پذیرایی استفاده می شود. از لبنیات به مقدار زیاد استفاده می کنند و رنگینک از خوراک های بسیار مقوی و خوش مزه است که در هنگام صرف نهار و شام مصرف می شود. برخی غذاهای محلی در این استان وجود دارند که برای گردشگران جالب است. از جمله مهم ترین غذاهای محلی مردم استان خوزستان ماهی است. قلیه ماهی غذایی خوش مزه و به یاد ماندنی است که در این استان با ماهی و تمبر هندی تهیه می شود.

عرب‌هایی که در خوزستان ساکن هستند از دشداشه‌استفاده می کنند که لباسی است بلند، راحت مردانه که معمولاً با چفیه و عقال و عبا می پوشند و در دو نوع عراقی (یقه دار) و خلیجی یا اماراتی (بدون یقه) وجود دارد. لباس محلی زنان نیز شامل چادر عبا، شیله (نوعی مقنعه) و نفنوف است.

موسیقی خوزستانی یکی از مهم ترین و جذاب ترین نواهای سراسر ایران است که قابلیت تبدیل شدن به یک قطب موسیقی را دارد. مایه و گوشه شوشتری در موسیقی ایران معروف است.

در سال ۱۳۱۲ هجری شمسی به هنگام خاک برداری در تخت جمشید، در میدان کاخ آپادانا و کاخ صدستون، کتیبه‌های زیادی به دست آمد که همه آن ها به خط میخی خوزی و زبان خوزی نوشته شده بودند. بنابراین می توان گفت که زبان خوزی در زمان هخامنشی اهمیت و رواج کامل داشته و این زبان تا زمان سقوط خوزستان به دست اعراب، زبان رسمی مردم خوزستان بوده است. اکنون در منطقه خوزستان زبان های فارسی و عربی با لهجه های محلی رایج است ولی زبان رسمی و اداری در این استان فارسی است.

توانایی شناخت گونه‌های زیستی و اقلیمی

پوشش گیاهی استان خوزستان که تحت تأثیر دو عامل مهم اقلیمی یعنی طول مدت گرما و رطوبت موجود در هوا قرار دارد به سه دسته کلی شامل جنگل‌ها و درختان، گیاهان طبیعی یا خودرو و مراتع تقسیم می شود که نوع غالب و مشخص گیاهی این منطقه را تشکیل می دهند. برخی از درختان جنگلی این استان شامل درختان خرما، کنار، بلوط، بنه و بادام، صنوبر، گز، کهور و شیشم است. همچنین بعضی مناطق با بوته‌های کوتاه و بیشه‌های گز و بیدمجنون مستور است.

از دیگر پوششهای گیاهی استان خوزستان می توان به گیاهان طبیعی و خودرو اشاره کرد که شامل گیاهان خوراکی از قبیل خرنوب دریایی و خوراکی، پونه، کنگر و پنیرک، گیاهان طبی از قبیل آویشن گرمسیری، تاجریزی، بابونه، خاکشیر، خطمی وحشی، گزنه، شاه تره، کاسنی وحشی و

همچنین گیاهان زینتی و معطر که در فصل بهار در بیشتر نقاط خوزستان گل‌های وحشی چون شب بو، لاله، شقایق، یاس و نرگس می رویند. گیاهان دیگری که در خوزستان می رویند می توان از نی، جگن، خارشتر، خارزرد، جو دوسر، شبدر وحشی، سالیگورنیا، گون، هندوانه ابوجهل و نیشکر نام برد.

جانورانی که در استان خوزستان زندگی می کنند شامل گروههای زیر می باشند:
آبزیان: انواع کوسه، دلفین، خرچنگ و لاک پشت دریایی، میگو، انواع ماهی که معروفترین آنها ماهی قباد، حلوا، شوریده، تون، سنگسر، ساردین است.

خزندگان: انواع مارهای سمی و غیرسمی، انواع سوسمار، مارمولک، بزوجه و لاک پشت پرندگان: کبک، تیهو، دراج، باقرقره، کبوتر، قمری، سار، کلاغ سیاه و ابلق، غاز، مرغابی، مرغ نوک دراز، پلیکان (مرغ سقا)، حواصیل، اردک، لک لک، هوبره، میش مرغ، درنا (کلنگ)، فلامینگو (مرغ آتشی)، فاخته، پرستو، بلبل خرما، سار صورتی، سینه سرخ و خانواده گنجشک.
پستانداران: سنجاب ایرانی، گربه تیغی (بزرگترین جونده ایران)، انواع موش و چربیل، گرگ، گورکن عسل خوار، راسو، کفتار، گربه جنگلی، گراز و گوزن زرد که از کمیابترین گونه گوزن در دنیا است.

تست‌های استان خوزستان

- ۱- همسایه استان خوزستان کدام کشور است؟
 الف) ترکمنستان
 ب) افغانستان
 ج) عراق
 د) پاکستان
- ۲- مرکز استان خوزستان کدام شهر است؟
 الف) آبادان
 ب) اهواز
 ج) ماهشهر
 د) شوش
- ۳- استان خوزستان محل سکونت اولیه کدام قوم بوده است؟
 الف) آریایی
 ب) ماد
 ج) پارت
 د) عیلام
- ۴- کلمه خوزستان به چه معناست؟
 الف) سرزمین نیشکر
 ب) سرزمین نی
 ج) سرزمین آتش
 د) سرزمین باد
- ۵- در دوران حکومت اسلامی کدام شهر مرکز حکومتی خوزستان بوده است؟
 الف) شوش
 ب) شوشتر
 ج) آبادان
 د) هویزه
- ۶- مهمترین اثر تاریخی دزفول چه نام دارد؟
 الف) چهل ستون
 ب) شهر اریسمان
 ج) مسجد جامع
 د) پل ساسانی
- ۷- بنای زیگورات چغازنبیل در چند طبقه بنا شده است؟
 الف) ۳
 ب) ۵
 ج) ۴
 د) ۷
- ۸- آرامگاه دانیال نبی در کدام استان قرار دارد؟
 الف) خراسان رضوی
 ب) بوشهر
 ج) خوزستان
 د) هرمزگان
- ۹- آرامگاه ارجان مربوط به چه دورانی است؟
 الف) هخامنشیان
 ب) ساسانیان
 ج) آشوریان
 د) عیلامیان
- ۱۰- سازه های آبی شوشتر، مربوط به کدام دوران است؟
 الف) هخامنشیان
 ب) ساسانیان
 ج) آشوریان
 د) عیلامیان

- ۱۱- مصرف کنندگان عمده محصولات نمدی استان خوزستان، چه کسانی هستند؟
 الف) توریست ها
 ب) روستائیان
 ج) عشایر
 د) اعراب
- ۱۲- کدامیک از صنایع دستی زیر از دست بافته های استان خوزستان نمی باشد؟
 الف) چفیه
 ب) ملحفه
 ج) کلاه
 د) سجاده
- ۱۳- ارزشمندترین هنر دستی استان خوزستان کدام است؟
 الف) خراطی
 ب) قلم زنی طلا و نقره
 ج) ورشو سازی
 د) دست بافی
- ۱۴- وجود نخلستان در استان خوزستان، کدامیک از محصولات زیر رواج بیشتری دارد؟
 الف) سبذبافی
 ب) خراطی
 ج) نمدمالی
 د) منبت کاری
- ۱۵- کدام شهرهای استان خوزستان، مرکز عمده تولید محصولات ورشویی است؟
 الف) خرمشهر و دزفول
 ب) خرمشهر و بهبهان
 ج) دزفول و آبادان
 د) بهبهان و شوشتر
- ۱۶- پرآب‌ترین رودخانه کشور چه نام دارد؟
 الف) کرخه
 ب) مارون
 ج) کارون
 د) دز
- ۱۷- رودخانه کارون در کدام استان قرار دارد؟
 الف) خوزستان
 ب) هرمزگان
 ج) چهارمحال و بختیاری
 د) بوشهر
- ۱۸- کدام باد در استان خوزستان همیشه مقداری شن، خاک و رطوبت به همراه دارد؟
 الف) جریان سرد نواحی کوهستانی
 ب) باد شرچی
 ج) بادی که از سمت عربستان می‌وزد
 د) بادی که از سمت جلگه می‌وزد
- ۱۹- در کدام قسمت از استان خوزستان زندگی بر محور دام‌داری بنا شده است؟
 الف) ساحلی
 ب) ارتفاعات شمالی
 ج) جلگه‌ای
 د) جنوبی
- ۲۰- استان خوزستان دارای چه نوع آب و هوایی است؟
 الف) بیابانی و نیمه بیابانی
 ب) مرطوب و نیمه مرطوب
 ج) سرد و کوهستان
 د) نیمه بیابانی و استپ گرم

۲۱- کدام مورد به عنوان وسیله پذیرایی از میهمان‌ها در زمستان استان خوزستان استفاده می‌شود؟

- الف) شربت سکنجبین
ج) عدسی
ب) خرما و ارده
د) حلیم

۲۲- مهمترین غذای محلی استان خوزستان چه نام دارد؟

- الف) ماهی
ج) خورش ماست
ب) قیمة
د) آش محلی

۲۳- زبان و خط رسمی مردم خوزستان در زمان هخامنشیان چه بوده است؟

- الف) فارسی
ج) آشوری
ب) عربی
د) خوزی

۲۴- کدام مورد جزء لباس محلی زنان استان خوزستان نیست؟

- الف) چادرعبا
ج) شيله
ب) دشداشه
د) نفتوف

۲۵- کدام غذای مقوی و لذیذ در استان خوزستان همراه با ناهار و شام خورده می‌شود؟

- الف) رنگینک
ج) کوفته
ب) آش
د) حلوا

۲۶- کدام مورد از درختان جنگلی استان خوزستان نیست؟

- الف) خرما
ج) بلوط
ب) کنار
د) آویشن

۲۷- کدام مورد از گیاهان معطر و زینتی استان خوزستان می‌باشد؟

- الف) خرنوب دریایی
ج) خاکشیر
ب) شقایق
د) کهور

۲۸- کدام مورد از ماهی‌های معروف استان خوزستان نمی‌باشد؟

- الف) قباد
ج) شوریده
ب) حلوا
د) آزاد

۲۹- کدام پستاندار بعنوان "بزرگترین جونده ایران" شناخت می‌شود؟

- الف) سنجاب ایرانی
ج) گربه تیغی
ب) راسو
د) گوزن

کلید سوالات استان خوزستان

ردیف	گزینه صحیح	ردیف	گزینه صحیح
۱	آسان ج	۱۶	آسان ج
۲	آسان ب	۱۷	متوسط الف
۳	متوسط د	۱۸	متوسط ج
۴	متوسط الف	۱۹	متوسط ب
۵	سخت ب	۲۰	سخت د
۶	سخت د	۲۱	متوسط ب
۷	متوسط ب	۲۲	آسان الف
۸	متوسط ج	۲۳	متوسط د
۹	متوسط د	۲۴	متوسط ب
۱۰	متوسط ب	۲۵	سخت الف
۱۱	آسان ج	۲۶	آسان د
۱۲	متوسط ج	۲۷	متوسط ب
۱۳	متوسط ب	۲۸	سخت د
۱۴	متوسط الف	۲۹	متوسط ج
۱۵	سخت د		

پاسخ‌های تشریحی استان خوزستان

- ۱) گزینه ج صحیح است. همسایه غربی استان خوزستان، کشور عراق است.
- ۲) گزینه ب صحیح است. مرکز استان خوزستان، شهر اهواز است.
- ۳) گزینه د صحیح است. استان خوزستان حدود پنج هزار سال پیش از میلاد محل سکونت اولیه «اقوام عیلامی» بود.
- ۴) گزینه الف صحیح است. خوزستان به معنی سرزمین نیشکر است.
- ۵) گزینه ب صحیح است. تمام دوران حکومت اسلامی شوشتر مرکز حکومتی خوزستان بود.
- ۶) گزینه د صحیح است. پل ساسانی، مهم‌ترین اثر تاریخی دزفول است.
- ۷) گزینه ب صحیح است. بنای عظیم معبد پنج طبقه زیگورات چغازنبیل در اطراف شوش هم اکنون یکی از بناهای عظیم خاورمیانه است.
- ۸) گزینه ج صحیح است. آرامگاه دانیال نبی از آثار تاریخی استان خوزستان است.
- ۹) گزینه د صحیح است. حلقه قدرت ارجان، مربوط به عیلامیان است.
- ۱۰) گزینه الف صحیح است. سازه‌های آبی شوشتر در دوران ساسانیان، برای استفاده از نیروی آب به‌عنوان محرک آسیاب‌ها ساخته شد.
- ۱۱) گزینه ج صحیح است. نمدمالی از جمله صنایعی است که به دلیل حضور عشایر که مصرف‌کنندگان اصلی تولیدات نمدی هستند رواج دارد.
- ۱۲) گزینه ج صحیح است. کلاه از دست بافته‌های استان خوزستان نمی‌باشد.
- ۱۳) گزینه ب صحیح است. قلم زنی طلا و نقره از با ارزش‌ترین صنایع دستی استان خوزستان است.

۱۴) گزینه الف صحیح است.

در خوزستان به سبب وجود نخلستان؛ تهیه انواع سبب با استفاده از برگ و خوشه درخت خرما از دیر باز رایج بوده است.

۱۵) گزینه د صحیح است.

مراکز عمده ساخت ظرف‌ها و وسایل ورشویی در خوزستان، شهرهای دزفول، شوشتر و بهبهان هستند.

۱۶) گزینه ج صحیح است.

رودخانه کارون پرآب‌ترین رودخانه کشور محسوب می‌شود.

۱۷) گزینه الف صحیح است.

رودخانه کارون در استان خوزستان قرار دارد.

۱۸) گزینه ج صحیح است.

بادی که از سمت عربستان می‌وزد همیشه مقداری شن، خاک و رطوبت به همراه دارد.

۱۹) گزینه ب صحیح است.

در ارتفاعات شمالی به خاطر پوشش جنگلی و پوشش گیاهی مشخص، زندگی بر محور دام‌داری بنا شده است.

۲۰) گزینه د صحیح است.

استان خوزستان دارای دو نوع آب و هوای نیمه بیابانی و استپ گرم است.

۲۱) گزینه ب صحیح است.

در زمستان، خرما و ارده به‌عنوان وسیله پذیرایی استفاده می‌شود.

۲۲) گزینه الف صحیح است.

مهم‌ترین غذاهای محلی مردم استان خوزستان ماهی است.

۲۳) گزینه د صحیح است.

زبان خوزی در زمان هخامنشی اهمیت و رواج کامل داشته است.

۲۴) گزینه ب صحیح است.

دشداشه لباس مردان استان خوزستان است.

۲۵) گزینه الف صحیح است.

رنگینک از خوراک‌های بسیار مقوی و خوش مزه است که در هنگام صرف ناهار و شام مصرف می‌شود.

۲۶) گزینه د صحیح است.

آویشن از درختان استان خوزستان نیست.

۲۷) گزینه د صحیح است.

گیاهان زینتی و معطر مانند گل‌های وحشی چون شببو، لاله، شقایق، یاس و نرگس که در فصل بهار در بیشتر نقاط خوزستان می‌رویند.

۲۸) گزینه د صحیح است.

انواع ماهی که معروفترین آنها ماهی قباد، حلوا، شوریده، تون، سنگسر، ساردین است، از آبزیان استان خوزستان است.

۲۹) گزینه د صحیح است.

گره‌تینی بزرگترین جونده ایران است.

استان زنجان

توانایی شناخت ویژگی‌های تاریخی و جغرافیایی محلی

استان زنجان که از آن به عنوان فلات زنجان نیز نام برده می‌شود در قسمت مرکزی و شمال غرب کشور واقع شده است. استان زنجان از شمال به استان‌های اردبیل و گیلان؛ از شرق به استان قزوین؛ از جنوب به استان همدان؛ از جنوب غربی و غرب به استان‌های کردستان و آذربایجان غربی و آذربایجان شرقی محدود است و از جمله استان‌هایی است که به تنهایی با ۷ استان کشور همسایه همجوار است. مرکز این استان، شهر زنجان و شهرهای آن ابهر، ایجرود، خرم دره، خدابنده، طارم، ماهنشان و سلطانیه است.

قدمت این استان متعلق به اواخر هزاره دوم قبل از میلاد است. مرکز این استان کهنسال در قبل از اسلام زنگان یا زندیگان و به معنای منسوب به کتاب زند نام داشته است که پس از استیلای اعراب بنا به ضرورت تلفظ معرب به زنجان تغییر یافته است. این استان از قدیم به سبب قرار گرفتن در حاشیه جاده ابریشمو راه تجاری مسیر هندو چینبه اروپا دارای اهمیت خاصی بوده است. آثار و بقایای نخستین استقرار شهر که در اصطلاح کهن دژ نامیده می‌شود تا سال ۱۳۰۰ خورشیدی پا برجا بوده است. بنای عظیم گنبد سلطانیه که بعد از کلیسای جامع فلورانس و ایاصوفیه در استانبول عظیم‌ترین گنبد تاریخی جهان بشمار می‌آید، در این استان قرار دارد. همچنین معبد داش کسن باقی‌مانده از زمان سلسله ساسانیان نیز از آثار تاریخی این استان است.

در قرون چهارم و پنجم هجری قمری، زنجان به علت داشتن چراگاه‌های وسیع، مورد توجه قبیله‌های ترک نژاد قرار گرفت و قبیله‌های گوناگون ترک در زنجان و نواحی مختلف آن، بویژه در چمن سلطانیه، مسکن گزیدند. در حمله مغول، شهر زنجان و آبادیهای اطراف آن آسیب فراوان دید. سپس ایلخانان مغول به این شهر توجه فراوان نشان داد، مخصوصاً "سلطان محمد خدابنده، از زمانی که مذهب تشیع را پذیرفت، در توسعه این ناحیه کوشید و زمینه تبدیل آن به یک مرکز اسلامی را فراهم کرد تا پس از آن در اندک زمانی به یکی از مراکز مهم سیاست و تجارت تبدیل گردد. استان زنجان از جمله استان‌هایی است که به علت برخوردارگی از تاریخ و تمدن کهن، آثار تاریخی و مذهبی فراوانی را در خود جای داده است که مهم‌ترین این آثار عبارتند از:

گنبد سلطانیه (ثبت یونسکو): این مکان مقبره سلطان محمد خدابنده (الجاتیو) است که در شهر سلطانیه (پایتخت ایلخانیان) به مدت ۹ سال ساخته شد و از آثار مهم معماری ایرانی و اسلامی به شمار می‌رود. گنبد سلطانیه سومین گنبد بزرگ دنیاست.

بنای رختشوی‌خانه: در قلب بافت تاریخی شهر زنجان که منطبق بر حصار قدیمی شهر می‌باشد، در یک منطقه پرتراکم مسکونی احداث شده است. مردم شهر لباس و رخت خود را در آن محل می‌شسته‌اند. رختشوی‌خانه برای همه شهروندان شبانه روز دایر، و استفاده از آن مجانی بوده است.

چنین کاربری برای یک بنای عمومی در جهان مشابه ندارد یا کم‌نظیر است. این بنا در حال حاضر تعمیر و مرمت شده و به عنوان موزه مردم‌شناسی مورد استفاده قرار می‌گیرد.

بازار تاریخی زنجان: احداث این مجموعه در دوران آقا محمد خان آغاز و در زمان فتحعلی شاه خاتمه یافته و مساجد و سراها و گرمابه‌ها در دوره معاصربه آن اضافه شده است.

کاروانسرای سنگی: این کاروانسرا در زمان شاه عباس دوم احداث و هم‌اکنون قسمت اعظم آن از بین رفته است. در سال ۱۳۷۷ این مکان به سفره‌خانه سنتی تبدیل گردیده است.

دیگر بناهای تاریخی این استان، عمارت ذوالفقاری، پل میر بهاء الدین، بقعه حضرت قیدار نبی، مسجد سید، غارهای تاریخی و تپه‌های تاریخی هستند.

توانایی شناخت صنایع دستی محلی

در استان زنجان رشته‌های مختلف صنایع دستی رواج دارد اما شهر زنجان با آثار فلزی و بویژه چاقوهای مرغوب و زیبا و تنوع آن مشخص می‌شود و نام زنجان، اینگونه آثار هنری را به ذهن متبادرمی‌سازد.

چاقو سازی: چاقو مهم‌ترین و معروف‌ترین صنایع دستی استان زنجان است. مشخصات مشترک چاقوهای زنجان عبارت است از: ظرافت، تناسب، هنرنمایی در فن آبکاری و قدرت برش آن. از تولیدات دیگر این استادکاران می‌توان به قند شکن اشاره کرد. این محصول از ظریف‌ترین محصولات آن‌ها است و ساخت آن کار بسیار پرزحمتی است.

ملیله سازی: ملیله سازی در زنجان بیش از ۱۰۰ سال سابقه دارد واز جمله ظریف‌ترین رشته‌های فلزکاری ایران است. قدیمی‌ترین ملیله ایران مربوط به دوره هخامنشیاست.

چاروق سازی: چاروقی که هم‌اکنون در زنجان عرضه می‌شود به کلی با چاروق‌های قدیمی متفاوت است. چاروق قدیمی زنجان نوعی پای پوش بوده است که از چرم خام ساخته شده و در روستاها بیشتر مورد استفاده چوپانان قرار می‌گرفت. چاروق کنونی زنجان فرم و شکل خاص و ظریفی دارد و دارای حالتی زینتی بوده و بیشتر برای راه رفتن روی قالی مورد استفاده قرار می‌گیرد.

مسگری: با ممنوعیت استفاده از طلا و نقره برای ساخت ظروف در دوره اسلامی، روند استفاده از فلزاتی چون مس به دلیل راحتی کار با آن و اجرای تزئینات رواج یافت. با توجه به کشف کوره ذوب مس در سگزآباد قزوین و، نزدیک بودن این منطقه از لحاظ جغرافیایی به زنجان و نیز وجود معادن بزرگ مس در منطقه می‌توان به قدمت استفاده از این فلز در زنجان پی برد.

فرش و گلیم: یکی دیگر از صنایع دستی بومی که رواج کامل داشته صنایع مربوط به فرش بافی است. این صنعت که عموماً به زنان اختصاص دارد در تمام منطقه از شهرت خاصی برخوردار

است. فرش و گلیم و جاجیم زنجان از معروفیت خاصی برخوردارند. فرش بافی در زنجان یکی از صنایع با قدمت زیاد است که نقش قابل توجهی در صادرات فرش ایران ایفا می‌کند. فرشهای صادراتی زنجان از بهترین جلوه‌های فرهنگی این استان هستند.

توانایی شناخت ویژگی‌های طبیعی محل

استان زنجان، منطقه ای کوهستانی است با قلّه‌های بلند که به صورت فلات مرتفع دیده می‌شود. این استان به طور کلی از دو منطقه کوهستانی و جلگه‌های حاصلخیز مستقلاً تشکیل شده است. ناهمواری‌های موجود در استان به دو صورت کوههای زنجان شمالی و کوههای زنجان جنوبی تقسیم می‌شوند. سایر نقاط استان را مناطق جلگه‌ای یا دشت‌های آن در برمی‌گیرند. بلندترین نقطه استان در ارتفاعات تخت سلیمان و کمترین ارتفاعات در قزل‌اوزن در گیلوان است. از رودهای مهم استان می‌توان به رودخانه‌های قزل‌اوزن، زنجان رود و ابهر رود یا رود کبیر اشاره کرد. کوهستانی بودن منطقه باعث شده این استان دارای دو نوع باشد: آب و هوای کوهستانی و آب و هوای گرم و نیمه مرطوب. به طور کلی آب و هوای این استان در تابستان معتدل و در زمستان بسیار سرد و برفی است. نزولات جوی در استان زنجان تابع دو باد معروف مه و شره است. به استثنای ماه‌های تیر، مرداد و شهریور که به ندرت بارندگی رخ می‌دهد، در بقیه ماه‌های سال نزولات جوی وجود دارد.

تنوع آب و هوایی استان زنجان سبب شده که این منطقه چهار فصل بوده و ظرفیت‌های بالایی در زمینه گردشگری طبیعی داشته باشد. به سبب شرایط خاص آب و هوایی منطقه؛ طارم استان زنجان را هندوستان ایران می‌دانند. چشمه‌های معدنی این استان به دو صورت چشمه‌های آب گرم و چشمه‌های آب سرد معدنی شکل گرفته‌اند که از نظر جاذبه‌های گردشگری دارای اهمیت هستند. غارهای متعددی در استان زنجان در دل کوه‌ها قرار دارند که برخی از آن‌ها هم چون غار کتله خور از مهم‌ترین آثار طبیعی این استان به شمار می‌آیند. چمنزار با ارزش سلطانیه، شکارگاه‌ها و مناطق حفاظت شده استان، دره‌ها و دربندهای ییلاقی منطقه، سواحل زیبای رودخانه قزل‌اوزن، منطقه ییلاقی گاوازنگ، آبشار شارشار و کناره‌های سد تهم، کوه‌های منطقه ماه‌نشان، روستاهای صخره‌ای و طبیعی استان زنجان و مناطق حفاظت شده این ناحیه برخی از مناطق توریستی طبیعی استان زنجان هستند.

توانایی شناخت ویژگی‌های فرهنگی محل

استان زنجان یکی از مناطق شاهرهای ایران است که از آثار و بناهای تاریخی و آداب اجتماعی و فرهنگی خاص خود برخوردار است. این استان دارای جاذبه‌های فرهنگی خاصی چون: صنایع دستی، موسیقی و نمایش‌های محلی، لباس‌های محلی و دیگر ویژگی‌های فرهنگی استان به

شمار می‌رود. انواع صنایع دستی استان زنجان از قبیل: چاقوسازی، گلیم بافی، جاجیم بافی، چاروق دوزی، سفال‌گری، ملیله‌کاری، فرش بافی، فلزکاری، مسگری و نقره‌سازی یکی از مهم‌ترین جاذبه‌های فرهنگی استان زنجان به شمار می‌آید. موسیقی بومی منطقه زنجان که همان موسیقی آذری است؛ در وجود «عاشیق‌ها» خلاصه می‌شود و یکی دیگر از جاذبه‌های با اهمیت فرهنگی استان زنجان محسوب می‌شود. پوشش محلی و سنتی زنان و مردان استان زنجان نیز بسیار جالب و قابل توجه است. پوشش مردان را کت و شلوار معمولی با کلاه نمادی با نام محلی کچه بورک و گیوه یا چارق تشکیل می‌دهد و پوشش محلی زنان نیز از چندین تکه لباس و تزیینات متفاوت چون انگشتر، الگو و... تشکیل شده که بسته به قدرت اقتصادی افراد، زینت‌های مختلفی نیز با این لباس‌ها استفاده می‌شوند.

ساکنین استان زنجان را اقوامی از آریایی‌ها، گرجی‌ها و قبیله‌هایی از ایل خمسه تشکیل داده‌اند که در جلگه‌ها و کناره رودخانه‌های استان سکونت دارند. البته در بلندی‌ها و کوه‌پایه‌های استان گروهی از مردمانی زندگی می‌کنند که به علت اختلاط نژادی اندک هنوز به ظاهر آریایی باقی مانده‌اند. زبان اهالی استان زنجان نیز مانند نژاد آن‌ها یک دست نیست و در طول تاریخ دست خوش تغییر و تحولات فراوان شده ولی آن چه مسلم است این که زبان اهالی بومی استان، پیش از هجوم اقوام مغول فارسی بوده است. پس از استقرار اقوام ترک در این منطقه و مهاجرت‌هایی که از سوی نژاد ترک آذری انجام گرفته، مخلوطی از زبان‌های ترکی، جغتایی، ترکی آذری و زبان فارسی که کلمات زبان کردی نیز در آن وجود دارد، تشکیل شده که هم اکنون نیز رایج است. در حال حاضر استفاده از لغات فارسی در مکالمات روزمره مردم منطقه مرسوم شده و مردم استان زنجان در اداره‌ها، مدارس و مکان‌های عمومی به زبان فارسی و در مکالمه‌های روزمره و محلی به زبان ترکی صحبت می‌کنند.

توانایی شناخت گونه‌های زیستی و اقلیمی

استان زنجان با آب و هوایی کوهستانی، معتدل، خشک و بیابانی میزبان گونه‌های گیاهی مختلف در سطح کشور است. مناطق شمالی استان به علت همجواری با استان گیلان دارای جنگل‌های انبوهی است و پوشش گیاهی این منطقه با سایر نقاط استان متفاوت می‌باشد. این منطقه که عمدتاً شامل شهرستان طارم علیا می‌شود، دارای جنگل‌هایی از نوع سرو کوهی و بلوط می‌باشد. در زمینه جنگل‌های مصنوعی نیز کشت صنوبر در سطح وسیعی در اطراف زنجان و روستاهای دارای ذخایر و منابع آبی مناسب صورت پذیرفته است. از انواع درختان جنگلی استان می‌توان به ارس، بلوط، بادام، پسته، گردوی جنگلی، اقاچیا، زیتون، سیب جنگلی و درختچه‌هایی از قبیل زالزالک وحشی، تمشک و زرشک اشاره کرد. کاسنی، نعنای، رازیانه، آویشن، رزماری، به‌لیمو، سنبل‌الطیب، زیره سبز، گل‌راعی، بادرنجبویه و اسطوخودوس انواع گیاهان قابل رویش در این استان می‌باشند مراتع نیز با گونه‌های مختلف سطح قابل توجهی را به خود اختصاص داده‌اند. منطقه چمن سلطانیه دارای یکی

از مهم‌ترین مرتع‌های استان زنجان است.

در استان زنجان انواع پستانداران، پرندگان، خزندگان، آبزیان، دوزیستان یافت می‌شوند. البته در گذشته‌ای نه چندان دور، تنوع گونه‌ها و وضعیت جمعیت جانوری این منطقه تا اندازه‌ای بود که یکی از مناطق مهم ایران در زمینه حیات وحش به‌شمار می‌رفت که خوشبختانه در منطقه حفاظت شده انگوران و سرخ‌آباد، پوشش جانوری بسیاری را در خود جای داده است. پستانداران عمده این منطقه شامل آهو، قوچ و میش، کل و بز، خوک، خرس، سیاه‌گوش، پلنگ، سمور، گرگ، روباه، شغال، کفتار گورکن، سمور و خرگوش هستند. همچنین برخی از پرندگان آبی، بومی منطقه بوده و مهاجرت نمی‌کنند که می‌توان از این میان به آنقوت، تنجه، کبک، باقرقره، قمری و فاخته و چنگر اشاره کرد. بعضی از مرغابی‌ها، لک‌لک سیاه، فلامینگو، قو، درنا و پلیکان از پرندگان مهاجری هستند که در بین سایر پرندگان از اهمیت برخوردارند. کپور، سس، سیاه‌کولی، زردپر یا سرخ‌پر، سیم، اسپله، ماشگ ماهی از انواع ماهیانی می‌باشند که می‌توان در منطقه حفاظت شده انگوران مشاهده کرد.

تست‌های استان زنجان

۱- استان زنجان با چند استان دیگر همجوار است؟

- الف) ۵
ب) ۶
ج) ۴
د) ۷

۲- همسایه شرقی استان زنجان کدام استان است؟

- الف) اردبیل
ب) گیلان
ج) قزوین
د) همدان

۳- قبایل ترک نژاد در کدام ناحیه از زنجان سکنی گزیدند؟

- الف) چمن سلطانیه
ب) طارم
ج) ماه‌نشان
د) خرمدره

۴- گنبد سلطانیه چندمین گنبد بزرگ دنیاست؟

- الف) اولین
ب) سومین
ج) دومین
د) چهارمین

۵- گنبد سلطانیه مقبره کدام پادشاه است؟

- الف) سلطان محمد خدابنده
ب) شاه سلطان حسین
ج) کوروش کبیر
د) شاه صفی

۶- کدام اثر تاریخی اکنون بعنوان موزه مردم شناسی در استان زنجان مورد استفاده است؟

- الف) حمام تاریخی
ب) رختشوی‌خانه
ج) کاروانسرای سنگی
د) عمارت ذوالفقاری

۷- احداث بازار تاریخی زنجان در دوران آغاز و در دوران خاتمه یافت.

الف) شاه عباس اول - شاه عباس دوم

ب) ناصرالدین شاه - مظفرالدین شاه

ج) آغامحمدخان - فتحعلی شاه

د) شاه اسماعیل اول - شاه اسماعیل دوم

۸- کاروانسرای سنگی در زمان کدام پادشاه صفوی احداث شد؟

- الف) شاه اسماعیل اول
ب) شاه اسماعیل دوم
ج) شاه عباس اول
د) شاه عباس دوم

۹- کدامیک از آثار تاریخی استان زنجان ثبت جهانی شده است؟

- الف) بازار تاریخی زنجان
ب) بنای رختشوی‌خانه
ج) گنبد سلطانیه
د) کاروانسرای سنگی

۱۰- مهم‌ترین و معروف‌ترین صنایع دستی استان زنجان است.

- الف) ملیله سازی
ب) چاروق دوزی
ج) چاقو سازی
د) مسگری

۱۱- قدیمی‌ترین ملیله ایران مربوط به چه دورانی است؟

- الف) هخامنشی
ب) ساسانی
ج) صفوی
د) سلوکی

۱۲- چاروق دوزی به چه هنری اطلاق می‌شود؟

- الف) نوعی بافت فرش
ب) نوعی کفش
ج) نوعی کلاه
د) نوعی پیراهن

۱۳- این محصول از ظریف‌ترین محصولات فلزکاران است و ساخت آن کار بسیار پرزحمتی است؟

- الف) قندشکن
ب) قاشق مسی
ج) چاروق
د) ملیله

۱۴- این صنعت بومی در استان زنجان عموماً به زنان اختصاص دارد؟

- الف) چاقوسازی
ب) ملیله سازی
ج) مسگری
د) فرش و گلیم

۱۵- بلندترین نقطه استان زنجان در است.

- الف) قزل اوزن
ب) گیلوان
ج) ارتفاعات تخت سلیمان
د) ابهر

۱۶- کدام مورد از رودهای استان زنجان نیست؟

- الف) قزل اوزن
ب) دز
ج) ابهرود
د) زنجانرود

۱۷- کدام منطقه از استان زنجان را هندوستان ایران می‌نامند؟

- الف) طارم
ب) ابهر
ج) خرم دره
د) سلطانیه

۱۸- غار کتله خور در کدام استان قرار دارد؟

- الف) کرمانشاه
ب) مرکزی
ج) خوزستان
د) زنجان

۱۹- آبشار معروف استان زنجان چه نام دارد؟

- الف) بیشه
ب) هزارچم
ج) شارشار
د) آلوچال

۲۰- موسیقی بومی زنجان در وجود خلاصه می‌شود.

- الف) ایل‌ها
ب) عاشق‌ها
ج) آلات موسیقی
د) زینت‌ها

۲۱- نام محلی پوشش مردان زنجان چیست؟

- الف) کچه بورک
ب) خمسه
ج) چاروق
د) چوخا

۲۲- کدام قوم تشکیل دهنده ساکنین اصلی استان زنجان نیست؟

- الف) آریایی
ب) گرج
ج) ایل خمسه
د) ماد

۲۳- مکالمه روزمره و محلی استان زنجان به زبان است.

- الف) کردی
ب) ترکی
ج) فارسی
د) جغتایی

۲۴- کدام منطقه دارای یکی از مهم‌ترین مرتع‌های استان زنجان است؟

- الف) خرم‌دره
ب) طارم
ج) چمن سلطانیه
د) ابهر

۲۵- کدام منطقه از استان زنجان دارای جنگل‌های انبوه است؟

- الف) شمال
ب) جنوب
ج) شرق
د) غرب

۲۶- کشت به منظور ساخت جنگل مصنوعی در اطراف زنجان صورت گرفته

است.

- الف) بلوط
ب) صنوبر
ج) سرو کوهی
د) بادام

۲۷- کدام پرنده آبی بومی منطقه استان زنجان است و مهاجرت نمی‌کند؟

- الف) لک لک سیاه
ب) پلیکان
ج) باقرقره
د) درنا

۲۸- کدام ماهی در منطقه حفاظت شده انگوران در استان زنجان نمی‌باشد؟

- الف) اسپله
ب) زردپر
ج) سیاه کول
د) قزل‌آلا

کلید سؤالات استان زنجان

ردیف	گزینه صحیح	ردیف	گزینه صحیح
۱	متوسط د	۱۵	سخت ج
۲	متوسط ج	۱۶	متوسط ب
۳	سخت الف	۱۷	آسان الف
۴	متوسط ب	۱۸	متوسط د
۵	متوسط الف	۱۹	متوسط ج
۶	آسان ب	۲۰	متوسط ب
۷	سخت ج	۲۱	متوسط الف
۸	متوسط د	۲۲	سخت د
۹	آسان ج	۲۳	آسان ب
۱۰	آسان ج	۲۴	آسان ج
۱۱	سخت الف	۲۵	متوسط الف
۱۲	متوسط ب	۲۶	متوسط ب
۱۳	متوسط الف	۲۷	سخت ج
۱۴	متوسط د	۲۸	سخت د

پاسخ‌های تشریحی استان زنجان

- ۱) گزینه د صحیح است.
- استان زنجان از جمله استان‌هایی است که به تنهایی با ۷ استان کشور همسایه همجوار است.
- ۲) گزینه ج صحیح است.
- از شرق به استان قزوین محدود می‌شود.
- ۳) گزینه الف صحیح است.
- در قرون چهارم و پنجم هجری قمری، زنجان به علت داشتن چراگاه‌های وسیع، مورد توجه قبیله‌های ترک نژاد قرار گرفت و قبیله‌های گوناگون ترک در زنجان و نواحی مختلف آن، بویژه در چمن سلطانیه، مسکن گزیدند.
- ۴) گزینه ب صحیح است.
- بنای عظیم گنبد سلطانیه که بعد از کلیسای جامع فلورانس و ایاصوفیه در استانبول عظیم‌ترین گنبد تاریخی جهان بشمار می‌آید.
- ۵) گزینه الف صحیح است.
- مقبره سلطان محمد خدابنده (ألجایتو) است.
- ۶) گزینه ب صحیح است.
- بنای رختشویخانه به عنوان موزه مردم‌شناسی مورد استفاده قرار می‌گیرد.
- ۷) گزینه ج صحیح است.
- احداث این مجموعه در دوران آقا محمد خان آغاز و در زمان فتحعلی شاه خاتمه یافته است.
- ۸) گزینه د صحیح است.
- در زمان شاه عباس دوم احداث شده است.
- ۹) گزینه ج صحیح است.
- گنبد سلطانیه ثبت جهانی شده است.
- ۱۰) گزینه ج صحیح است.
- چاقو مهم‌ترین و معروف‌ترین صنایع دستی استان زنجان است.
- ۱۱) گزینه الف صحیح است.
- قدیمی‌ترین مليله ایران مربوط به دوره هخامنشی است.
- ۱۲) گزینه ب صحیح است.
- چاروق قدیمی زنجان نوعی پای پوش بوده است که از چرم خام ساخته شده و در روستاها بیشتر مورد استفاده چوپانان قرار می‌گرفت.

۱۳) گزینه الف صحیح است.

از تولیدات دیگر استادکاران زنجان می توان به قند شکن اشاره کرد. این محصول از ظریف ترین محصولات آن ها است و ساخت آن کار بسیار پرهزمتی است.

۱۴) گزینه د صحیح است.

صنعت فرش و گلیم که عموماً به زنان اختصاص دارد در تمام منطقه از شهرت خاصی برخوردار است.

۱۵) گزینه ج صحیح است.

بلندترین نقطه استان در ارتفاعات تخت سلیمان و کمترین ارتفاعات در قزل اوزن در گیلوان است.

۱۶) گزینه ب صحیح است.

رود دز در استان زنجان نیست.

۱۷) گزینه الف صحیح است.

طارم استان زنجان را هندوستان ایران می دانند.

۱۸) گزینه د صحیح است.

غار کتله خور در استان زنجان قرار دارد.

۱۹) گزینه ج صحیح است.

آبشار شارشار از آبشارهای معروف استان زنجان است.

۲۰) گزینه ب صحیح است.

موسیقی بومی منطقه زنجان که همان موسیقی آذری است؛ در وجود «عاشیق‌ها» خلاصه می شود.

۲۱) گزینه الف صحیح است.

پوشش مردان را کت و شلوار معمولی با کلاه نمدی با نام محلی کچه بورک و گیوه یا چارق تشکیل می دهد.

۲۲) گزینه الف صحیح است.

ساکنین استان زنجان را اقوامی از آریایی ها، گرجی ها و قبیله هایی ازایل خمه تشکیل داده اند.

۲۳) گزینه الف صحیح است.

مردم استان زنجان در مکالمه های روزمره و محلی به زبان ترکی صحبت می کنند.

۲۴) گزینه ج صحیح است.

منطقه چمن سلطانیه دارای یکی از مهم ترین مرتع های استان زنجان است.

۲۵) گزینه الف صحیح است.

مناطق شمالی استان به علت همجواری با استان گیلان دارای جنگل های انبوهی است.

۲۶) گزینه الف صحیح است.

کشت صنوبر به منظور ساخت جنگل مصنوعی در اطراف زنجان صورت گرفته است.

۲۷) گزینه الف صحیح است.

برخی از پرندگان آبی، بومی منطقه بوده و مهاجرت نمی کنند که می توان از این میان به آنقوت، تنجه، کبک، باقرقره، قمری و فاخته و چنگر اشاره کرد.

۲۸) گزینه الف صحیح است.

کپور، سس، سیاه کولی، زردپر یا سرخ پر، سیم، اسپله، ماشگ ماهی از انواع ماهیانی می باشند که می توان در منطقه حفاظت شده انگوران مشاهده کرد.

استان سمنان

توانایی شناخت ویژگی‌های تاریخی و جغرافیایی محلی

این استان از شمال با استان‌های خراسان شمالی، گلستان و مازندران، از جنوب با استان‌های یزد و اصفهان، از شرق با استان خراسان رضوی و از غرب با استان‌های تهران و قم همسایه است. مرکز استان، شهر سمنان است و از شهرهای مهم آن می‌توان به دامغان، شاهرود و گرمسار اشاره کرد.

در زمان شاهنشاهی ماد، سرتاسر استان سمنان امروزی جزئی از امپراتوری بزرگ ماد بود. پس از مادها کوروش بزرگ پس از تسخیر آسیای صغیر به نواحی شرقی ایران شتافت. بنا به وصیت کوروش حکومت خوارزم، پارتو کرمان برعهده بردیا گمارده شد. در این دوره، سمنان به مانند پل، سه ایالت (راگاری، خراسانو (استرآباد) گرگان را به هم وصل می‌کرد. پس از حمله اسکندر مقدونی، سلوکیان برای رضایت ایرانیان و عدم شورش آن‌ها، اختیارات بسیاری به ایرانیان پارتی دادند. حکمرانان پارتی نیز برای راضی نگه داشتن مردم، شصت شهر در ایالت کومش ساختند که می‌توان به آپاما (لاسجرد کنونی از روستاهای شهرستان سرخه) و هکاتم‌پلیس (صدرروازه یا دامغان کنونی) اشاره کرد. در دوره اشکانیان کومش یکی از ایالات هجده‌گانه اشکانی بود و با نام‌های کمیسن و قومیس شناخته می‌شد. در دوره ساسانیان و پس از اسلام، سمنان به دلیل قرار داشتن در مرکز تردد شمال و جنوب و نیز شرق و غرب، محل تمرکز پایگاه‌های دولت‌های مرکزی در این ناحیه بوده است. در زمان اسماعیلیان، سمنان از کانون‌های مهم ایشان بوده به گونه‌ای که حدود ۱۵۰ قلعه در سمنان در اختیار اسماعیلیان قرار داشته است. در دوره زندیان و زمان کریم‌خان زند، این منطقه در اختیار بزرگان قاجار قرار گرفت. به همین علت بود که محل تولد بسیاری از شاهان و بزرگان قاجار، سمنان می‌باشد. نام جغرافیایی قومس تا اواخر دوران قاجاریه بر سر زبان‌ها بود، اما در زمان حکومت پهلوی اول، سمنان در شمار شهرهای استان دوم، یعنی مازندران در آمد. در زمان پهلوی دوم با اضافه شدن دماوند، فیروزکوه، گرمسار و ورامین فرمانداری کل سمنان به استان سمنان تبدیل شد و مرکز آن نیز همچنان شهر تاریخی سمنان باقی ماند. البته طبق تقسیمات کشوری سال‌های اخیر، سه شهر دماوند، فیروزکوه و ورامین از استان سمنان جدا گردیدند.

مسجد تاریخانه دامغان: یکی از با عظمت ترین مسجد های این منطقه به شمار می رود. این بنا به دلیل سبک خاص معماری آن که تلفیق سبک اسلامی - ساسانی است از اهمیت زیادی برخوردار بوده و آن را متعلق به سال های قبل از ۲۰۰ هجری قمری می دانند. بنای مسجد تاریخانه کهن ترین و قدیمی ترین بنای اسلامی است که تا کنون در این منطقه پا برجا بوده است.

مسجد جامع سمنان: این مسجد در قرن اول هجری روی خرابه‌های یک آتشکده بنا شده است. در حال حاضر در این بنا آثاری از دوره مغول و تیموری دیده می‌شود.

بازار سمنان: بازار سمنان بازار ۱۸۰ ساله سمنان از قدیمی ترین بازارهای منطقه است که در اوایل سلطنت سلسله قاجاریه ساخته شده است.

عمارت چشمه علی: در تاریخ آمده است چون فتحعلی شاه قاجار در مولود خانه دامغان دیده به جهان گشود پس از رسیدن به سلطنت، به دلیل علاقه زیادی که به محل تولد خود داشت دستور ساخت این عمارت را داد.

دروازه ارگ سمنان: دروازه ارگ سمنان در شهر سمنان واقع است. این بنا دروازه شمالی و تنها باقی مانده ارگ سمنان است که فرزند فتحعلی شاه قاجار، ساخته شده و در زمان سلطنت ناصرالدین شاه به اتمام رسیده است.

برج مهماندوست دامغان: برج آجری که به برج معصوم زاده نیز مشهور است، در قرن پنجم ساخته شده است. برج مهماندوست شبیه برج طغرل شهر ری می باشد که قسمتی از ساختمان آن برج خراب شده ولی قسمت باقیمانده قدمت آن را تأیید می نماید.

قصر شاه عباس (قصر بهرام): در جنوب گرمسار، بناهای متروکی معروف به قصر به جا مانده است. قصر شاه عباسی معروف ترین بنای این مجموعه است. آب مورد نیاز قصر توسط لوله های سفالی و سنگی از چشمه شاه در دامنه سیاه کوه تأمین می شد. ساختمان این نهر آب، جالب و شگفت انگیز است. سفال های مکشوفه اطراف این بنا به دوره تیموری تعلق دارد که در دوره صفوی تعمیر و مورد استفاده قرار گرفته است.

از دیگر بناهای تاریخی استان سمنان می توان به قصر عین الرشید و حرمسرا، گنبد چهل دختر، برج پیر علمدار و رباط شاه عباسی اشاره کرد.

توانایی شناخت صنایع دستی محلی

استان سمنان از مراکز قابل توجه صنایع دستی کشور است. در این استان انواع صنایع دستی نظیر قالی بافی، گلیم بافی، نمد مالی، سرامیک و سفال سازی وجود دارد.

مهم ترین صنایع دستی استان عبارتند از:

قالی بافی: قالی بافی از دیرباز یکی از تولیدات مهم استان سمنان به شمار می رفته است. امروز قالی بافان استان از نقش و طرح سایر مناطق مانند تبریز، مشهد، اصفهان، نایین، کاشان، یزد و کرمان استفاده می کنند. مهدیشهر و شاهرود از مراکز مهم تولید قالی در استان سمنان به شمار می رود.

نمد مالی: یکی دیگر از صنایع دستی که قدمتی دیرینه در استان دارد، نمد مالی است. وضعیت فعلی تولید نمد در استان سمنان از نظر کمی و کیفی بسیار مطلوب است و مراکز مهم تولید نمد، شهرستان سمنان، دامغان و روستای ابرسیج شاهرود است.

چاپ قلمکار: چاپ قلمکار، گونه ای از چاپ های سنتی روی پارچه های بافته شده است. در حال حاضر چاپ قلمکار به وسیله قالب های چوبینی که دارای نقوش برجسته است انجام می شود. مهم ترین مراکز این صنعت در استان، در شهرستان دامغان قرار دارد.

سفالگری و سرامیک: صنعت سفالگری در استان سمنان از پیشینه ای معتبر برخوردار است. از آنجا که زمینه های لازم برای صنعت سفالگری در اکثر نقاط استان فراهم بوده است. این صنعت با وجود فراز و نشیب های تاریخی، به حیات خویش ادامه داده است.

دست بافت ها: در زمانی نه چندان دور، مردمان این سرزمین پارچه های مورد نیاز خویش را با دست های هنر آفرین خود تهیه می کردند. دستیابی در استان شامل پرده های سنتی و هنری، حوله، شال گردن و پارچه های متقال می باشد. علاوه بر آن جاجیم، چادر شب، پلاس و چوفا که عمدتاً توسط روستاییان و عشایر تولید می شود، از دیگر صنایع دست بافت استان است.

شهرستان سمنان به ویژه سرخه، مهدی شهر، فولاد محله، روستاهای شهرستان دامغان و روستاهای بسطام از مراکز مهم تولیدات جاجیم و دست بافت استان به شمار می روند.

توانایی شناخت ویژگی های طبیعی محل

استان سمنان در دامنه های جنوبی رشته کوه البرز واقع شده که ارتفاع آن از شمال به جنوب کاهش می یابد و به دشت کویر منتهی می شود. این استان به دو بخش کوهستانی و دشت های پایکوهی تقسیم می شود. استان سمنان به علت داشتن شرایط جغرافیایی مختلف، دارای آب و هوای متفاوت در مناطق گوناگون به شرح ذیل است: اقلیم نیمه بیابانی شدید، اقلیم نیمه بیابانی ضعیف و اقلیم مدیترانه ای گرم و خشک را شامل می شود.

معروفترین جاذبه های طبیعی استان سمنان به شرح زیر می باشد:

جنگل ابر: یکی از دست نخورده ترین جنگل های ایران است که در شمال شرق سمنان و در روستای ابر و تقریباً مرز استان سمنان و استان گلستان است، قرار دارد. این جنگل ادامه جنگل های سرسبز شمال کشور است و از آنجا که فضای این جنگل را پوششی از ابر فرا گرفته به همین دلیل این جنگل را جنگل ابر می نامند. ارتفاع زیاد جنگل از سطح دریا، پایین بودن درجه حرارت در فصل گرما و وجود چشمه سارهای فراوان و پوشش جنگلی متنوع از شاخصه های این جنگل است.

آبشار آلوچال: یکی دیگر از ده ها آبشار روان در دل ابرهای جنگل ابر است. آلوچال شامل ۲ آبشار بزرگ است که از فاصله چندصد متری روی هم می ریزند و در نهایت آبشار اصلی را شکل می دهند. **غار دربند:** این غار دومین غار آهکی بزرگ در ایران است که در نزدیک مهدیشهر و در قسمت میانی رشته کوه های البرز قرار گرفته است.

غار افتر: این غار یکی از بزرگترین غارهای آهکی شهرستان سمنان است. در این غار محصولات لبنی دامداران افتر که دوره بیلاق را سپری می‌کنند، نگهداری می‌شود. این غار از گذشته به عنوان یخچال طبیعی برای حفظ محصولات دامی مورد استفاده اهالی بوده است.

پارک ملی کویر: این پارک در واقع نمایشگاهی طبیعی از وحوش کمیاب بیابانی و کویری است. پارک ملی کویر شبه جزیره‌ای است که بین دریاچه نمک، کویر ریگ، کویر مرکزی و کویر گرمسار محصور شده است. پارک ملی کویر، تنها پارک ملی در ایران است که به گفته سازمان محیط زیست در آن هیچگونه سکونتگاه انسانی، معدنی و پروانه چرای دام وجود ندارد.

توانایی شناخت ویژگی‌های فرهنگی محلی

استان سمنان یکی از استان‌های کویری کشور ایران است که از آثار و ابنیه تاریخی، جاذبه‌های کویری و کوهستانی، آداب اجتماعی و فرهنگی خاص خود برخوردار است. پوشاک مردم استان سمنان به نحوی با وضعیت آب و هوایی منطقه ارتباط دارد. امروزه مردم استان سمنان کمتر از لباس‌های محلی استفاده کرده و لباس‌های معمول روز که در همه مناطق ایران مورد استفاده است، در این خطه از کشور نیز رواج دارد. به دلیل این که مردم استان سمنان به گویش‌های مختلفی سخن می‌گویند، این استان به جزیره لهجه‌ها معروف است. زبان رسمی مردم استان سمنان مانند همه ایرانیان فارسی دری (پهلوی) است اما به لحاظ گستردگی و تحولات عوامل جغرافیایی، تاریخی و فرهنگی، از تعدد و تنوع گویش‌ها و لهجه‌های خاصی برخوردار است. گویش سمنانی مرتبط با زبان‌های ماد و پارت است. گویش سمنانی و لهجه‌های اطراف به ۵ دسته تقسیم می‌شوند که عبارتند از سمنانی، سنگسری، شهمیرزادی، لاسجردی و سرخ‌های که در این میان گویش سمنانی از همه قدیمی‌تر است و شناخت اصول و قواعد و نیز تهیه دستور صرف و نحو کامل، دقیق و صحیح آن کار بسیار دشواری است.

مردم استان سمنان هم چون مردم سایر قسمت‌های ایران از انواع غذاها، نان‌ها، سالادها و سبزی‌های رایج در سبذ غذایی خود استفاده می‌کنند. برخی از غذاها و نان‌ها چون نان سمنانی و سبزی‌پلوی سمنانی، آبگوشت خربزه و ته چین کشمش و لپه از جمله غذاهایی است که صرفاً در این استان تهیه و طبخ می‌شوند که جزو غذاهای خاص محلی این استان به شمار می‌آیند.

توانایی شناخت گونه‌های زیستی و اقلیمی

پوشش گیاهی استان سمنان را جنگل‌های طبیعی - کویری و جنگل‌های مصنوعی به همراه چشم‌انداز زیبایی از مراتع تشکیل می‌دهند. قسمت‌های شمالی استان که سردسیر بوده و بارندگی نسبتاً کافی است منطقه‌ای جنگلی و کوهستانی با پوشش گیاهی و قسمت‌های میانی و منطقه

دشتی که نسبت به شمال استان بارندگی کمتری دارند نیز از پوشش گیاهی نسبتاً مناسبی برخوردارند. قسمت جنوبی که شامل کویر نمک است بارندگی بسیار کم و پوشش گیاهی نیز محدود می‌باشد. در منطقه شهمیرزاد گیاهان خودرو شامل تیره گندمیان و نعنائیان، تیغ‌های کنگرمانند، فرفیون، گل قاصد، بومادران، شیرین بیان، کاسنی، گزنه و گل نسترن به وفور دیده می‌شود. همچنین در قسمتهایی از سطح استان، پاره‌ای از گیاهان نظیر کتیرای صنعتی و زیره سیاه وحشی که ارزش تغذیه‌ای فراوانی برای گوسفندان دارا می‌باشد و همچنین گیاهانی نظیر کماکه از آن صمغ با ارزش باریجه استخراج می‌گردد و گیاه معروف افدرا (ریش بز) که از آن برای ساختن شربت‌های سینه استفاده می‌شود و نیز گیاه آنازین که از آن می‌توان برای استخراج سموم گیاهی استفاده نمود. همچنین گیاه گون، خطمی، درمنه و اسپند، به صورت پراکنده یافت می‌شود.

علاوه بر موارد فوق کشت درختان میوه نیز در استان رایج است از جمله، انگور در شاهرود و دامغان، انار در سمنان و گرمسار، سیب درختی در شاهرود و پسته در دامغان می‌باشند.

گونه‌های مختلف جانوری اعم از پرندگان، پستانداران، خزندگان و آبیان که در سطح استان مشاهده می‌شوند شامل: کل، بز، میش، یوزپلنگ، پلنگ، آهو، جیبیر، شوکا، مرال (گاوکوهی)، خرس، سمور، موش خرما، گربه وحشی، گرگ، روباه، کفتار، خوک وحشی، خرگوش، تشی، گورکن، کرکس، باز، عقاب، شاهین، دلیجه، حواصیل، تیهو، مرغابی، غاز، آنقوت، باقرقره، لک‌لک، جوجه خور، سارکپه، نوک دراز، ابیا، توکا، فاخته، بلدرچین، دارکوب، کاکلی، قمری، چنگر، ماهی قزل‌آلا و ماهی سیاه می‌باشند. وجود نوعی گورخر معروف به گورخر ایرانی است که نه تنها در ایران منحصر به فرد می‌باشد، بلکه در جهان نیز نمونه است.

تست‌های استان سمنان

۱- کدام مورد از شهرهای استان سمنان نیست؟

- الف) نطنز
- ب) دامغان
- ج) شاهرود
- د) سمنان

۲- بنای کدام مسجد کهن‌ترین و قدیمی‌ترین بنای اسلامی است که تا کنون باقی مانده است؟

- الف) مسجد جامع نطنز
- ب) مسجد جامع اصفهان
- ج) مسجد تاریخانه دامغان
- د) مسجد شیخ لطف‌الله

۳- برج مهماندوست در کدام شهر استان سمنان قرار دارد؟

- الف) دامغان
- ب) شاهرود
- ج) سمنان
- د) ورامین

۴- عمارت چشمه علی استان سمنان به دستور کدام پادشاه قاجار ساخته شده است؟

- الف) آغامحمدخان
- ب) فتحعلی شاه
- ج) ناصرالدین شاه
- د) مظفرالدین شاه

۵- قصر بهرام در کدام استان قرار دارد؟

- الف) اصفهان
- ب) زنجان
- ج) بوشهر
- د) سمنان

۶- کدام استان محل تولد بسیاری از شاهان و بزرگان قاجار است؟

- الف) تهران
- ب) اصفهان
- ج) آذربایجان شرقی
- د) سمنان

۷- مهم‌ترین مرکز چاپ قلمکار در استان سمنان کدام شهر است؟

- الف) دامغان
- ب) مهدی‌شهر
- ج) شاهرود
- د) سمنان

۸- کدام مورد از صنایع دستی استان سمنان نمی‌باشد؟

- الف) قالی بافی
- ب) سفال و سرامیک
- ج) نمدمالی
- د) میناکاری

۹- کدام مورد از مراکز مهم تولید قالی در استان سمنان است؟

- الف) مهدی‌شهر
- ب) دامغان
- ج) شاهرود
- د) ابرسیج

۱۰- چاپ قلمکار چیست؟

الف) گونه‌ای از چاپ‌های سنتی روی پارچه‌های بافته است.

ب) گونه‌ای از چاپ‌های سنتی روی فلز است.

ج) گونه‌ای از چاپ‌های سنتی روی نمد است.

د) نوع دیگری از هنر قلمزنی است.

۱۱- دست بافته های استان سمنان، عمدتاً توسط چه کسانی بافته می شود؟

الف) زنان و دختران

ب) روستائیان و عشایر

ج) مهاجران

د) مردان

۱۲- جنگل یکی از دست نخورده‌ترین جنگل‌های ایران در استان سمنان است.

الف) ولشت
- ب) ابر

ج) گلستان
- د) گیسوم

۱۳- کدام غار در استان سمنان از گذشته به عنوان یخچال طبیعی استفاده می‌شده است؟

الف) کتله خور
- ب) دربند

ج) افتر
- د) قوری‌قلعه

۱۴- غار دومین غار بزرگ آهنی ایران و در استان سمنان است.

الف) دربند
- ب) علی صدر

ج) قوری قلعه
- د) کتله خور

۱۵- آبشار آلوچال در کدام استان قرار دارد؟

الف) آذربایجان شرقی
- ب) مازندران

ج) سمنان
- د) گلستان

۱۶- به گفته سازمان محیط زیست، کدام پارک ملی هیچگونه سکونتگاه انسانی و معدنی وجود ندارد؟

الف) کویر
- ب) گلستان

ج) لار
- د) ایران

۱۷- کدام استان به دلیل گویش‌های مختلف به جزیره لهجه‌ها معروف است؟

الف) آذربایجان غربی
- ب) خراسان رضوی

ج) سمنان
- د) مرکزی

۱۸- کدامیک از گویش‌های استان سمنان قدیمی‌تر می‌باشد؟

- الف) سمنانی
ب) سنگسری
ج) سرخه‌ای
د) شه‌میرزادی

۱۹- کدام مورد از غذاهای محلی استان سمنان نمی‌باشد؟

- الف) ته‌چین کشمش
ب) سبزی پلو سمنانی
ج) آبگوشت خربزه
د) آش ترخینه

۲۰- لباس محلی مردم استان سمنان چیست؟

- الف) لباس محلی ندارند
ب) چفیه
ج) چاروق
د) عبا

۲۱- استان سمنان یکی از استان‌های کشور ایران است.

- الف) کوهستانی
ب) ساحلی
ج) کویری
د) جنگلی

۲۲- کدام قسمت استان سمنان دارای کویر نمک است؟

- الف) شمال
ب) جنوب
ج) میانی
د) شرق

۲۳- از کدام گیاه دارویی استان سمنان برای ساختن شربت سینه استفاده می‌شود؟

- الف) کتیرا
ب) زیره سیاه
ج) افدرا
د) کماکه

۲۴- از صمغ کدام گیاه "باریجه" استخراج می‌گردد؟

- الف) بومادران
ب) کماکه
ج) گزنه
د) گل نسترن

۲۵- در کدام منطقه استان سمنان، گیاهان خودرو می‌روید؟

- الف) دامغان
ب) جنگل ابر
ج) شمال شاهرود
د) شه‌میرزاد

۲۶- پسته در کدام شهر استان سمنان کشت می‌شود؟

- الف) شاهرود
ب) دامغان
ج) گرمسار
د) سمنان

کلید سوالات استان سمنان

ردیف	گزینه صحیح	ردیف	گزینه صحیح
۱	متوسط الف	۱۴	گزینه صحیح
۲	متوسط ج	۱۵	متوسط الف
۳	متوسط ب	۱۶	متوسط ج
۴	سخت الف	۱۷	آسان الف
۵	متوسط ج	۱۸	آسان ج
۶	آسان د	۱۹	متوسط الف
۷	سخت الف	۲۰	سخت د
۸	آسان د	۲۱	متوسط الف
۹	متوسط الف	۲۲	متوسط ج
۱۰	متوسط الف	۲۳	متوسط ب
۱۱	متوسط ب	۲۴	متوسط ب
۱۲	متوسط ب	۲۵	سخت د
۱۳	سخت ج	۲۶	سخت د

پاسخنامه تشریحی استان سمنان

- (۱) گزینه الف صحیح است.
نظن از شهرهای استان سمنان نیست.
- (۲) گزینه ج صحیح است.
بنای مسجد تاریخانه کهن ترین و قدیمی ترین بنای اسلامی است که تاکنون در این منطقه پا برجا بوده است.
- (۳) گزینه ب صحیح است.
برج مهماندوست در دامغان قرار دارد.
- (۴) گزینه الف صحیح است.
چون فتحعلی شاه قاجار در مولود خانه دامغان دیده به جهان گشود پس از رسیدن به سلطنت، به دلیل علاقه زیادی که به محل تولد خود داشت دستور ساخت این عمارت را داد.
- (۵) گزینه ج صحیح است.
در جنوب گرمسار، بناهای متروکی معروف به قصر به جا مانده است. قصر شاه عباسی (قصر بهرام) معروف ترین بنای این مجموعه است.
- (۶) گزینه د صحیح است.
محل تولد بسیاری از شاهان و بزرگان قاجار، سمنان می باشد.
- (۷) گزینه الف صحیح است.
مهم ترین مراکز این صنعت قلمکار، در شهرستان دامغان قرار دارد.
- (۸) گزینه د صحیح است.
میناکاری از هنرهای دستی استان سمنان نمی باشد.
- (۹) گزینه الف صحیح است.
مهدی شهر و شاهرود از مراکز مهم تولید قالی در استان سمنان به شمار می رود.
- (۱۰) گزینه الف صحیح است.
چاپ قلمکار، گونه ای از چاپ های سنتی روی پارچه های بافته شده است.
- (۱۱) گزینه ب صحیح است.
عمدتاً توسط روستاییان و عشایر تولید می شود.
- (۱۲) گزینه ب صحیح است.
جنگل ابر یکی از دست نخورده ترین جنگل های ایران است که در شمال شرق سمنان و در روستای ابرو تقریباً مرز استان سمنان و استان گلستان است.

- (۱۳) گزینه ج صحیح است.
غار افتر از گذشته به عنوان یخچال طبیعی برای حفظ محصولات دامی مورد استفاده اهالی بوده است.
- (۱۴) گزینه الف صحیح است.
غار دربند دومین غار آهکی بزرگ در ایران است
- (۱۵) گزینه ج صحیح است.
آبشار آلوچال یکی از دهها آبشار روان در دل ابرهای جنگل ابر است.
- (۱۶) گزینه الف صحیح است.
پارک ملی کویر، تنها پارک ملی در ایران است که به گفته سازمان محیط زیست در آن هیچگونه سکونتگاه انسانی، معدنی و پروانه چرای دام وجود ندارد.
- (۱۷) گزینه ج صحیح است.
به دلیل این که مردم استان سمنان به گویش های مختلفی سخن می گویند، این استان به جزیره لهجه ها معروف است.
- (۱۸) گزینه الف صحیح است.
گویش سمنانی از همه قدیمی تر است و شناخت اصول و قواعد و نیز تهیه دستور صرف و نحو کامل، دقیق و صحیح آن کار بسیار دشواری است.
- (۱۹) گزینه د صحیح است.
نان سمنانی و سبزی پلوی سمنانی، آبگوشت خربزه و ته چین کشمش و لپه از غذاهای محلی استان سمنان است.
- (۲۰) گزینه الف صحیح است.
امروزه مردم استان سمنان کمتر از لباس های محلی استفاده کرده و لباس های معمول روز که در همه مناطق ایران مورد استفاده است، در این خطه از کشور نیز رواج دارد.
- (۲۱) گزینه ج صحیح است.
استان سمنان یکی از استان های کویری کشور ایران است.
- (۲۲) گزینه ب صحیح است.
قسمت جنوبی که شامل کویر نمک است بارندگی بسیار کم و پوشش گیاهی نیز محدود می باشد.
- (۲۳) گزینه ج صحیح است.
گیاه معروف افدرا (ریش بز) که از آن برای ساختن شربت های سینه استفاده می شود.
- (۲۴) گزینه ب صحیح است.
از کماکه صمغ با ارزش باریجه استخراج می گردد.

استان سیستان و بلوچستان

۲۵) گزینه د صحیح است.

در منطقه شهمیرزاد گیاهان خودرو می روید.

۲۶) گزینه ب صحیح است.

پسته در دامغان کشت می شود.

توانایی شناخت ویژگی‌های تاریخی و جغرافیایی محلی

استان سیستان و بلوچستان به عنوان پهناورترین استان ایران به شمار می‌آید. این استان، از شرق با کشورهای پاکستان و افغانستان، از جنوب با دریای عمان، از شمال و شمال غرب با استان خراسان جنوبی و از غرب با استان های کرمان و هرمزگان همجوار است. مرکز استان، شهر زاهدان است و شهرهای مهم آن عبارتند از: ایرانشهر، چابهار، خاش، زابل، سراوان، نیک شهر.

در خصوص وجه تسمیه سیستان که صورت تغییر یافته سجستان یا سکستان است به معنای سرزمین قوم سکا است و بلوچستان نیز محل سکونت قوم بلوچاست.

سرزمین اساطیری سیستان و بلوچستان از دو ناحیه شمال و جنوب تشکیل شده است. سیستان امروزی که قسمت شمالی استان را در برمی‌گیرد، همچنین زادگاه رستم دستان قهرمان حماسی شاهنامه فردوسی می‌باشد. نام سیستان از نام اقوام آریایی سکا اخذ شده است. نیمروز نام دیگر سیستان است. همچنین بنای بیشتر شهرهای سیستان را به پهلوانان اسطوره‌ای ایران چون زال، سام و رستم نسبت داده‌اند. زمانی سیستان جزو متعلقات دولت ساسانی به شمار می‌آمد که به دست اردشیر بابکان فتح شد و در سال ۲۳ هجری قمری، مسلمانان عرب این سرزمین را فتح کردند و اکثر مردم این سرزمین بلافاصله به اسلام گرویدند. اولین فرمانروای معروف ایرانی این سرزمین بعد از اسلام، یعقوب لیث صفاری بود. بعد از صفاریان، سامانیان، غزنویان و سلجوقیان نیز هریک، مدتی در این سرزمین فرمان رانده‌اند. سرزمین بلوچستان امروزی که ناحیه جنوبی استان را تشکیل می‌دهد، در نوشته‌های هرودت تاریخ نگار یونانی از آن به عنوان گدروزیا یاد شده است. به دنبال سقوط هخامنشیان توسط اسکندر، وی مسیر بازگشت خود از هند را، گدروزیا انتخاب کرده است. از زمان ساسانیان به بعد این سرزمین همواره جزئی از ایران محسوب می‌شد تا اینکه با دخالت بریتانیا در قرن نوزدهم میلادی عملاً به دو بخش غربی و شرقی تقسیم شد. از این به بعد بلوچستان مانند سایر ایالت‌ها و ولایت‌های کشور حکومت خان‌خانی داشت تا در سال ۱۳۰۷ ه.ش قدرت حکومت مرکزی در این خطه تثبیت شد.

سرزمین سیستان یکی از مناطق تاریخی ایران به شمار می‌آید که آثار و شواهد تمدن‌های بسیاری را در خود جای داده است. که مهمترین آثار تاریخی به شرح زیر می‌باشند:

کوه خواجه: قلعه‌ای عظیم و درّ شهری منحصر به فرد از دوره اشکانیان و ساسانیان است. این اثر بزرگ به تخت جمشید خشت و گل شهرت دارد و تنها نمونه درّ شهرهای اشکانی باقی مانده در ایران است.

شهر سوخته (ثبت یونسکو): این مکان در حاشیه جاده زابل-زاهدان قرار دارد و از مهمترین مراکز دوران مفرغ در شرق ایران بشمار می‌رقت. ایرانیان در حدود ۶۰۰۰ سال پیش در این شهر زندگی می‌کرده‌اند. براساس آثار موجود و مکشوفه باستانی این شهر دارای تمدن و فرهنگ بسیار

شکوفا بوده‌است. این شهر با ۱۵۰ هکتار وسعت پس از ۹۰۰ سال رونق و شور و نشاط به یک‌باره و به صورت ناگهانی از بین رفته است. گفته می‌شود، شهر سوخته پیشرفته‌ترین شهر جهان قدیم بوده است.

دهانه غلامان: این شهر تاریخی در نزدیکی زابل قرار گرفته و تنها مکان باستانی دوران هخامنشی است که حاکمیت کامل ایران را بر نواحی شرقی آن به خوبی نشان میدهد و تنها شهر باستانی این دوران است که مهندسان آن زمان، ابتدا نقشه شهر را کشیده و سپس شهر را احداث کرده‌اند. در اینجا معماری سنتی هخامنشی با معماری بومی سیستان درهم آمیخته است.

قلعه سب: این قلعه در نزدیکی سراوان قرار گرفته و سالم‌ترین قلعه‌ای است که از دوران اسلامی سیستان و بلوچستان، مانده‌است. عمر این قلعه به دوره صفویه بر می‌گردد. زمانی که طایفه بزرگزاده‌ها شروع به ساخت آن کردند و در سال‌های بعد، حکومت‌های دیگر آن را گسترش دادند. این قلعه بعد از دوران صفویه محل سکونت حاکمان شد و در عصر افشاریه یکی از اصلی‌ترین مقرهای نادرشاه به حساب می‌آمد. این قلعه بلندترین بنای خشتی ایران است.

سنگ‌نگاره‌های نگاران: دره نگاران در نزدیکی سراوان قرار گرفته و دارای مجموعه‌ای کم نظیر از نقش و نگار کنده شده بر روی سنگها و صخره‌ها است. نقوش دره نگاران که غالب آنها نقش‌های انسانی و حیوانی هستند مربوط به هزاره اول قبل از میلاد است و از آن به عنوان بزرگترین مجموعه سنگ‌نگاره شناخته شده در ایران یاد می‌کنند.

توانایی شناخت صنایع دستی محلی

آثار کشف شده از هنرهای دستی در شهر سوخته گویای قدمت هنرهای دستی این مرز و بوم است. امروز نیز صنایع دستی در این استان از لحاظ تأمین درآمد پس از کشاورزی و دامداری از موقعیت ویژه‌ای برخوردار است و زنان روستایی در کنار خانه داری و کمک به امر کشاورزی و دامداری به ساخت انواع صنایع دستی اشتغال دارند. هنرهای دستی مردم استان عبارت است از: قالی بافی، گلیم بافی، چادر بافی، سفره بافی، حصیر بافی، نمد مالی، سوزن دوزی، سکه دوزی، سفال سازی، خراطی و لنج سازی می‌باشد.

سوزن دوزی: سوزن دوزی در بلوچستان هنر خانگی و بسیار کهن می‌باشد و از بهترین نمونه‌های هنر دستی ایران محسوب می‌شود. سوزن دوزی بلوچ برای تزئین جامه محلی زنان، و سرپوش چادر استفاده می‌شود این هنر تقریباً در تمامی روستاهای استان رواج دارد.

قالی بافی و گلیم بافی: زنان و دختران بلوچ در هنگام فراغت به بافتن قالیچه می‌پردازند بلوچها قالیچه خود را روی دار افقی می‌بافند. گلیم بافی بیشتر توسط زنان چادرنشین، درون سیاه چادرها بافته می‌شود.

حصیربافی: حصیر از برگ درخت خرما و همچنین از برگ نخل وحشی (زینتی) بافته می‌شود. از حصیر وسایلی چون: فرش، زنبیل، حوال حصیری (کچو)، باد بزن، کیف، گلدان و دیگر وسایل بافته می‌شود.

نمد مالی: از دیگر هنرهای دستی نمد مالی است. شستن، رنگرزی و تهیه پشم وظیفه مردان بلوچ می‌باشد ولی ساخت نمد به عهده بانوان است. بعضی از نمدهای بلوچ به لحاظ ترکیب متنوع رنگ‌ها از آثار هنری نیز محسوب می‌شود.

خراطی: هنرخراطی بیشتر در شهرستان ایرانشهر رواج دارد و ماده اولیه آن چوب کهور است و از آن وسایلی مانند: عصا، قلیان و دیگر مصنوعات چوبی ساخته می‌شود.

لنج سازی: لنج سازی یکی از هنرها و صنایع قدیمی و سنتی مناطق ساحلی استان است این حرفه در بندر کنارک و چابهار رواج دارد.

توانایی شناخت ویژگی‌های طبیعی محل

این استان از دو ناحیه سیستان و بلوچستان تشکیل یافته است که از لحاظ طبیعی با یکدیگر کاملاً متفاوتند. ناحیه سیستان در قسمت شمالی این استان قرار دارد و حوزه مسطح و مسدودی است که از آبرفت‌های دلتای قدیمی و فعلی رود هیرمند تشکیل شده است. ناحیه بلوچستان منطقه وسیع کوهستانی است که حد شمالی آن کویر لوت و حد جنوبی آن دریای عمان است. مرزهای طولانی آبی و خشکی استان با کشورهای افغانستان، پاکستان و کشورهای حوزه خلیج فارس، موقعیت ویژه‌ای را به آن بخشیده و سبب ایجاد شرایطی خاص شده است. منطقه سیستان و بلوچستان با توجه به موقعیت جغرافیایی خود، از یک سو تحت تاثیر جریان های جوی متعدد مانند جریان بادی شبه قاره هند و به تبع آن باران های موسمی اقیانوس هند است و از سوی دیگر تحت تاثیر فشار زیاد عرض های متوسط قرار دارد. این استان تابستان های گرم و طولانی که گرمای شدید مهم ترین پدیده اقلیمی آن است و زمستان های کوتاه دارد که حداقل دما به ندرت به صفر درجه سانتی گراد می رسد. به طور کلی استان سیستان و بلوچستان در ناحیه آب و هوایی بیابانی و خشک قرار گرفته است.

از مهم ترین کوه های این منطقه می توان به پلنگ کوه، کوه خواجه و کوه تفتان اشاره کرد. از مهمترین رودخانه های دائمی ناحیه سیستان میتوان به رودخانه هیرمند اشاره کرد که از کوه های هندوکش و ارتفاعات بابا یغما در افغانستان سرچشمه گرفته و در نقطه مرزی به دوشاخه تقسیم می شود که یک شاخه آن به دریاچه هامون متصل می شود و شاخه دیگر آن وارد رودخانه سیستان می شود. که از این میان رودخانه های بمپور و سرباز از مهمترین رودخانه های دایمی این منطقه به شمار می آیند. سه دریاچه مهم هامون، جازموریان و دریاچه هامون ماسکل در این استان

قرار دارند. چشمه های گلفشان چابهار، کویر لوت، کوههای مریخی (مینیاتوری)، غار لادیز، تالاب لیباز و آبشار اوگینک از مهمترین جاذبه های طبیعی استان سیستان و بلوچستان هستند.

توانایی شناخت ویژگی های فرهنگی محلی

موسیقی سنتی و صنایع دستی که تبلور روحیه هنرمندانه هر قوم است همراه با لباس های محلی که نمایان گر ذوق هنری و آداب و رسوم مردم هر خطه است، جاذبه های فرهنگی استان سیستان و بلوچستان را تشکیل می دهند. یکی از موضوعاتی که بیش از همه توجه انسان را در بدو ورود به سیستان و بلوچستان جذب می کند؛ تنوع رنگ در پوشاک است. لباس و پوشاک زنان سیستان ساده با طرحهای زیباست و همچون لباس مردان بلند و گشاد است. از مشخصات بارز لباس زن سیستانی نوعی سوزن دوزی است که در حاشیه و سر یقه و سر آستین به کار می رود. این منطقه؛ خاستگاه یکی از ظریف ترین هنرهای دستی ایران بوده و سوزن دوزی آن شهره خاص و عام است. لباس محلی در بلوچستان بر می گردد به اقلیم و آب و هوای بلوچستان که حالت گرم و خشک دارد. لباسشان هم را از قدیم الایام بیشتر بر همین اساس انتخاب کرده اند. پوشاک مردان سیستان عمدتاً شامل دستار، سرپوش، پیراهن و شلوار است. کفش مردها از کفش های مخصوصی است که نوک آن به طرف بالا برگشته است و عقیده دارند که این کفش ها آن ها را در راه رفتن چابک کرده و در حرکت موجب زحمت آن ها نمی شود. موسیقی خوش نوای این منطقه نیز از دیگر جاذبه های فرهنگی این استان است که در زمره پرترف دارترین موسیقی های محلی ایران است.

مردم استان سیستان و بلوچستان به زبان فارسی صحبت می کنند. لهجه سیستانی و بلوچستانی در این منطقه رایج است. نواحی شمالی استان، به زبان بلوچی و نواحی جنوبی به زبان سیستانی گفت و گو می کنند.

توانایی شناخت گونه های زیستی و اقلیمی

پوشش گیاهی در سیستان و بلوچستان به علت موقعیت جغرافیایی، کوتاهی فصل ریزش باران و وضعیت زمین، تنک و محدود است و در بعضی نقاط حتی حداقل شرایط گیاهان بیابانی و کویری نیز وجود ندارد. با این حال در پوشش گیاهی این سرزمین تنوع گیاهی مشاهده می شود. در برخی نقاط آن کائوچو، انبه، انجیر هندی می روید. در کنار مسیلهها، رودها و دامنه ارتفاعات به علت وجود رطوبت بیشتر و درجه حرارت کمتر جنگلها و نباتات طبیعی متنوع و متراکم تری وجود دارد. مهمترین نباتات و درختان استان عبارتند از: درخت بنه، بادام کوهی، بید، پده، گز، تاغ، قیج، انجیر وحشی، انگور وحشی و در نواحی ساحلی نیز درختان کنار، کهور، بیدار، استبرق، شیشم،

لور(انجیرمعبد)، کرت، کلیر، انجیر هندی، تمر هندی، دارتیجک(پاپایا) می‌باشد. در تمام نواحی سرحدی، معتدل، گرمسیری و ساحلی استان مراتع وسیعی وجود دارد که برای چرای دامها و حیوانات اهلی مساعد می‌باشد.

بومادران، خارشتر، خاکشیر، شیرین بیان، اسفرزه، کلپوره، گلدر، پونه، بادیان، آویشن، درمنه، اسپند، مریم‌گلی، قارچ، جعفری و نعنا کوهی، اسفناج وحشی، ریواس، پونه، گل گاوزبان، بنه، بادام کوهی، کنار و گیاه جفجفه از جمله مهمترین گیاهان دارویی سیستان و بلوچستان محسوب می‌شوند.

استان سیستان و بلوچستان دارای تنوع پوشش جانوری است. پلنگ، یوزپلنگ، گرگ، شغال، روباه، خرگوش، کفتار، خوک، سگ وحشی، سنجاب راه راه بلوچی، گربه وحشی، سمور سنگی، گراز، خارپشت، خدنگ، تشی، قوچ، میش، کل، بز و خرس سیاه از جانوران وحشی ساکن در این استان می‌باشند. از جانوران منحصر به فرد این استان تمساح پوزه کوتاه ایرانی است. همچنین اکوسیستم رودخانه‌ای این منطقه امکان زندگی نوعی ماهی به نام ماهی گل‌خور را فراهم آورده است که قادر به زیست در آب‌های کم عمق و بستر گلی رودخانه‌هاست. خرس سیاه یکی از دو گونه خانواده خرس‌ها است که در ایران زندگی می‌کنند که محدود به استان‌های کرمان، سیستان و بلوچستان و هرمزگان است.

تست‌های استان سیتان و بلوچستان

۱- پهناورترین استان ایران است.

- الف) چهار محال و بختیاری
- ب) خراسان رضوی
- ج) تهران
- د) سیستان و بلوچستان

۲- وجه تسمیه سیستان چیست؟

- الف) سرزمین قوم سکا
- ب) سرزمین آفتابگردان
- ج) سرزمین نیشکر
- د) سرزمین قوم ماد

۳- نام دیگر سیستان چیست؟

- الف) هگمتانه
- ب) بیان‌آباد
- ج) نیمروز
- د) ناصری

۴- اولین فرمانروای معروف ایرانی سیستان و بلوچستان چه نام داشت؟

- الف) طاهر بن حسن
- ب) یعقوب لیث صفاری
- ج) علی بن طاهر
- د) سلطان جلال‌الدین

۵- در نوشته‌های هروودت تاریخ نگار یونانی، از بلوچستان به نام یاد شده است.

- الف) گمبرون
- ب) اورمو
- ج) قهستان
- د) گدروزیا

۶- کدام بنا در استان سیستان و بلوچستان به عنوان تنها نمونه دژ شهرهای اشکانی

باقی مانده است؟

- الف) دهانه غلامان
- ب) کوه خواجه
- ج) قلعه سب
- د) شهر سوخته

۷- کدام بنا از مهمترین مراکز دوران مفرغ در شرق ایران به شمار می‌رود؟

- الف) زیگورات چغازنبیل
- ب) شهر سوخته
- ج) زیگورات سلیک
- د) تپه باستانی

۸- تنها شهر باستانی دوره هخامنشی که مهندسان ابتدا نقشه شهر را کشیده و سپس

آن را احداث کردند چه نام دارد؟

- الف) شهر سوخته
- ب) دهانه غلامان
- ج) کوه خواجه
- د) قلعه سب

۹- کدام قلعه در استان سیستان و بلوچستان بلندترین بنای خشتی ایران است؟

- الف) بابک
- ب) فلک الافلاک
- ج) سب
- د) الموت

- ۱۰- سنگ نگاره نگاران که بزرگترین مجموعه سنگ نگاره ایران است در کدام استان قرار دارد؟
 الف) قزوین
 ب) هرمزگان
 ج) سیستان و بلوچستان
 د) همدان
- ۱۱- گلیم در استان سیستان و بلوچستان عمدتاً توسط چه کسانی تولید می‌شود؟
 الف) زنان چادرنشین
 ب) دختران بلوچ
 ج) مردان بلوچ
 د) ایرانشهری‌ها
- ۱۲- هنر خراطی بیشتر در کدام شهر استان سیستان و بلوچستان تولید می‌شود؟
 الف) چابهار
 ب) بندر کنارک
 ج) ایرانشهر
 د) زابل
- ۱۳- ماده اولیه خراطی در استان سیستان و بلوچستان چیست؟
 الف) چوب گردو
 ب) چوب درخت خرما
 ج) چوب فندق
 د) چوب کهور
- ۱۴- کدام هنر تزئینی در استان سیستان و بلوچستان سابقه ای کهن دارد؟
 الف) قالی بافی
 ب) گلیم بافی
 ج) سوزن دوزی
 د) نمدمالی
- ۱۵- کدامیک از هنرهای استان سیستان و بلوچستان، جزء صنایع قدیمی محسوب می‌شود؟
 الف) خراطی
 ب) لنج سازی
 ج) سبذبافی
 د) رنگرزی
- ۱۶- به طور کلی استان سیستان و بلوچستان در ناحیه آب و هوایی قرار دارد.
 الف) بیابانی و نیمه بیابانی
 ب) بیابانی و خشک
 ج) کوهستانی
 د) معتدل و مرطوب
- ۱۷- مهم ترین رود استان سیستان و بلوچستان چه نام دارد؟
 الف) اروند
 ب) کارون
 ج) هیرمند
 د) دز
- ۱۸- کوه‌های مریخی (مینیاتوری) از جاذبه‌های طبیعی کدام استان به شمار می‌آید؟
 الف) زنجان
 ب) سیستان و بلوچستان
 ج) سمنان
 د) گلستان

- ۱۹- کدام مورد از دریاچه‌های استان سیستان و بلوچستان نمی‌باشد؟
 الف) هامون
 ب) جازموریان
 ج) ماشکل
 د) ارومیه
- ۲۰- کدام مورد از کوه‌های مهم استان سیستان و بلوچستان نمی‌باشد؟
 الف) کرکس
 ب) پلنگ کوه
 ج) کوه خواجه
 د) تفتان
- ۲۱- کدامیک از ویژگی‌های فرهنگی محلی استان سیستان و بلوچستان در بدو ورود، انسان را جذب می‌کند؟
 الف) جنس پوشاک
 ب) تنوع رنگ پوشاک
 ج) موسیقی محل
 د) غذای محلی
- ۲۲- از مشخصات بارز لباس زنان سیستانی است.
 الف) جنس پارچه
 ب) بافت پارچه
 ج) سوزن دوزی
 د) گلابتون دوزی
- ۲۳- کدام مورد جزء پوشاک مردان سیستان نیست؟
 الف) پیراهن
 ب) سرپوش
 ج) دستار
 د) چفیه
- ۲۴- چرا نوک کفش‌های مردان سیستان و بلوچستان به طرف بالاست؟
 الف) پاها راحت تر هستند
 ب) در راه رفتن کمتر خسته می‌شوند
 ج) در راه رفتن آنها را چابک می‌کند
 د) باعث خنک بودن پا در گرما می‌شود
- ۲۵- چه لهجه‌ای در منطقه سیستان و بلوچستان رایج است؟
 الف) پاکستانی و افغانی
 ب) سیستانی و بلوچستانی
 ج) سیستانی
 د) فارسی
- ۲۶- کدامیک از موارد زیر از جانوران منحصر به فرد استان سیستان و بلوچستان است؟
 الف) یوزپلنگ
 ب) تمساح پوزه کوتاه ایرانی
 ج) سمور سنگی
 د) خدنگ

۲۷- کدام ماهی در استان سیستان و بلوچستان قادر به زیست در آب‌های کم عمق

است؟

الف) قزل آلی خال قرمز

ب) کپور

ج) گل خور

د) اشپل

۲۸- کدام استان زیستگاه خرس سیاه نمی‌باشد؟

الف) کرمان

ب) فارس

ج) سیستان و بلوچستان

د) هرمزگان

۲۹- پوشش گیاهی در استان سیستان و بلوچستان است.

الف) جنگل‌های انبوه

ب) پوشش مرتع

ج) درختچه‌ای

د) تنک و محدود

کلید سوالات استان سیستان و بلوچستان

ردیف	گزینه صحیح	ردیف	گزینه صحیح
۱	آسان د	۱۶	متوسط ب
۲	متوسط الف	۱۷	متوسط ج
۳	متوسط ج	۱۸	آسان ب
۴	متوسط ب	۱۹	سخت د
۵	سخت د	۲۰	متوسط الف
۶	متوسط ب	۲۱	متوسط ب
۷	سخت ب	۲۲	متوسط ج
۸	آسان ب	۲۳	متوسط د
۹	آسان ج	۲۴	سخت ج
۱۰	سخت ج	۲۵	آسان ب
۱۱	آسان الف	۲۶	متوسط ب
۱۲	سخت ج	۲۷	آسان ج
۱۳	متوسط د	۲۸	سخت ب
۱۴	متوسط ج	۲۹	متوسط د
۱۵	متوسط ب		

پاسخنامه تشریحی استان سیستان و بلوچستان

- ۱) گزینه د صحیح است.
- استان سیستان و بلوچستان به عنوان پهناورترین استان ایران به شمار می آید.
- ۲) گزینه الف صحیح است.
- نام سیستان از نام اقوام آریایی سکا اخذ شده است.
- ۳) گزینه ج صحیح است.
- نیمروز نام دیگر سیستان است.
- ۴) گزینه ب صحیح است.
- اولین فرمانروای معروف ایرانی این سرزمین بعد از اسلام، یعقوب لیث صفاری بود.
- ۵) گزینه د صحیح است.
- در نوشته های هرودت تاریخ نگار یونانی از بلوچستان به عنوان گدروزیا یاد شده است.
- ۶) گزینه ب صحیح است.
- تنها نمونه دژ شهرهای اشکانی باقی مانده در ایران کوه خواجه است.
- ۷) گزینه ب صحیح است.
- شهر سوخته از مهمترین مراکز دوران مفرغ در شرق ایران بشمار می رفت.
- ۸) گزینه ب صحیح است.
- دهانه غلامان تنها شهر باستانی است که مهندسان آن زمان، ابتدا نقشه شهر را کشیده و سپس شهر را احداث کرده اند.
- ۹) گزینه ج صحیح است.
- قلعه سب بلندترین بنای خشتی ایران است.
- ۱۰) گزینه ج صحیح است.
- سنگ نگاره نگاران در استان سیستان و بلوچستان قرار دارد.
- ۱۱) گزینه الف صحیح است.
- گلیم باقی بیشتر توسط زنان چادر نشین، درون سیاه چادرها بافته می شود.
- ۱۲) گزینه ج صحیح است.
- هنر خراطی بیشتر در شهرستان ایرانشهر رواج دارد.
- ۱۳) گزینه د صحیح است.
- ماده اولیه خراطی چوب کهور است.

۱۴) گزینه ج صحیح است.

سوزن دوزی در بلوچستان هنر خلنگی و بسیار کهن می باشد و از بهترین نمونه های هنر دستی ایران محسوب می شود.

۱۵) گزینه ب صحیح است.

لنج سازی یکی از هنرها و صنایع قدیمی و سنتی مناطق ساحلی استان است.

۱۶) گزینه ب صحیح است.

به طور کلی استان سیستان و بلوچستان در ناحیه آب و هوایی بیابانی و خشک قرار گرفته است.

۱۷) گزینه ج صحیح است.

ازمهمترین رودخانه های دائمی ناحیه سیستان میتوان به رودخانه هیرمند اشاره کرد.

۱۸) گزینه ب صحیح است.

چشمه های گلفشان چابهار، کویر لوت، کوههای مریخی (مینیاتوری)، غار لادیز، تالاب لپپاز و آبشار اوگینک از مهمترین جاذبه های طبیعی استان سیستان و بلوچستان هستند.

۱۹) گزینه د صحیح است.

سه دریاچه مهم هامون، جازموریان و دریاچه هامون مشکل در استان سیستان و بلوچستان قرار دارند.

۲۰) گزینه الف صحیح است.

از مهم ترین کوه های استان سیستان و بلوچستان می توان به پلنگ کوه، کوه خواجه و کوه تفتان اشاره کرد.

۲۱) گزینه ب صحیح است.

یکی از موضوعاتی که بیش از همه توجه انسان را در بدو ورود جذب می کند؛ تنوع رنگ در پوشاک است.

۲۲) گزینه ج صحیح است.

از مشخصات بارز لباس زن سیستانی نوعی سوزن دوزی است که در حاشیه و سر یقه و سر آستین به کار می رود.

۲۳) گزینه د صحیح است.

پوشاک مردان سیستان عمدتاً شامل دستار، سرپوش، پیراهن و شلوار است.

۲۴) گزینه ج صحیح است.

عقیده دارند که این کفش ها آن ها را در راه رفتن چابک کرده و در حرکت موجب زحمت آن ها نمی شود.

۲۵) گزینه ب صحیح است.

نواحی شمالی استان سیستان و بلوچستان به زبان بلوچی و نواحی جنوبی به زبان سیستانی گفت و گو می‌کنند.

۲۶) گزینه ب صحیح است.

از جانوران منحصر به فرد این استان تمساح پوزه کوتاه ایرانی است.

۲۷) گزینه ج صحیح است.

اکوسیستم رودخانه‌ای منطقه سیستان و بلوچستان امکان زندگی نوعی ماهی به نام ماهی گِل‌خور را فراهم آورده است که قادر به زیست در آب‌های کم عمق و بستر گلی رودخانه‌هاست.

۲۸) گزینه ب صحیح است.

خرس سیاه یکی از دو گونه خانواده خرس‌ها است که در ایران زندگی می‌کنند که محدود به استان‌های کرمان، سیستان و بلوچستان و هرمزگان است.

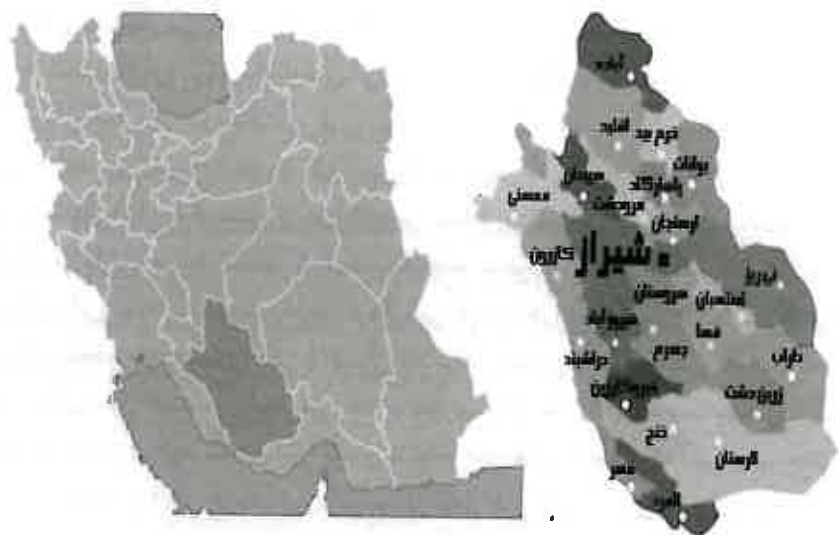
۲۹) گزینه د صحیح است.

پوشش گیاهی در سیستان و بلوچستان به علت موقعیت جغرافیایی، کوتاهی فصل ریزش باران و وضعیت زمین، تنک و محدود است.

استان فارس

فصل اول

توانایی شناخت استان‌ها

توانایی شناخت ویژگی‌های تاریخی و جغرافیایی محلی

استان فارس از شمال به استان اصفهان، از شمال‌شرق به استان یزد، از جنوب به استان هرمزگان، از غرب و جنوب غرب به استان بوشهر و از شمال‌غرب به استان کهگیلویه و بویراحمد محدود می‌شود. مرکز استان فارس، شهر شیراز است و از شهرهای مهم آن می‌توان شهرهای مرودشت، کازرون، جهرم و فسا را نام برد.

پارسیان که جزو طایفه‌ای از اقوام بزرگ آریایی‌ها بودند به سرزمین پهناور فارس مهاجرت کردند. استان فارس مرکز امپراتوری بزرگ هخامنشیان با پادشاهی کوروش بود و پاسارگاد نخستین پایتخت آنان به شمار می‌آمد. در دوره ساسانیان نیز کازرون و بیضاپور پایتخت ایران بود. بعد از اسلام نیز استان فارس مرکز سلسله‌های آل بویه و زندیه بوده است. پس از پیروزی مسلمانان بر ایران در زمان ضعف قدرت خلافت در قرن سوم هجری، فارس به تصرف یعقوب لیث مؤسس سلسله صفاریان درآمد. وی شیراز را تصرف کرد. پس از آن فارس به تصرف آل بویه درآمد و عضدالدوله دیلمی بر بیشتر ایران و قسمتی از بین‌النهرین تسلط یافت. پس از انقراض حکومت آل بویه، سلجوقیان بر فارس مسلط شدند. با ضعف سلاجقه، سنقرابین مودود، دودمان اتابکان فارس را تاسیس کرد. این دودمان بر سرزمین فارس فرمانروایی کرد و آخرین فرمانروای آن، آبش خاتون، پس از یک سال سلطنت به همسری یکی از پسران هلاکوخان مغول درآمد و چندی نگذشت که فارس به دست امرای مغول افتاد. در اواسط قرن هشتم هجری، امیر مبارالدین محمد مؤسس سلسله آل مظفر، فارس را تصرف کرد. شاهان این خاندان تا اواخر قرن هشتم هجری که امیر تیمور خاندان آل مظفر را برانداخت بر فارس فرمانروایی داشتند. در اوایل قرن دهم هجری فارس تحت تسلط شاه اسماعیل صفوی درآمد. در زمان او، فارس که مرکز آن شیراز بود، رونق بسیاریافت و در این دوران بود که الله‌وردی‌خان و پسرش امامقلی خان فرمانروایان کردان و با تدبیر فارس در زیبا ساختن و آبادانی شهر شیراز کوشیدند. در جنگ میان نادرشاه و اشرف افغان، فارس ویرانی فراوانی دید. این جنگ با شکست افغانی‌ها پایان یافت. پس از مرگ نادر، بار دیگر فارس دستخوش پریشانی شد، ولی با روی کار آمدن کریم خان زند، صلح و آبادی به این ناحیه بازگشت. پس از مرگ کریم‌خان، فارس در جنگ‌های لطفعلی خان و آقا محمد خان آسیب فراوان دید و سرانجام خاندان قاجاریه به حکومت رسیدند. فارس در دوران قاجاریه، همچنان از ایالات آباد و پراهمیت کشور به شمار می‌آمد. پس از قاجار، فارس به علت داشتن آثار با ارزش سیاسی و تاریخی و آرامگاه‌های دانشمندان، شاعران و عرفای بزرگ همچنان به عنوان یکی از پراوازه‌ترین استان‌های ایران با شهرتی جهانی از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است.

مهمترین بناهای تاریخی این استان عبارتند از:

حرم شاهچراغ: آرامگاه سید میر احمد بن موسی الکاظم علیه‌السلام - برادر حضرت رضا علیه‌السلام معروف به شاه چراغ در مرکز شیراز قرار دارد. او در راه پیوستن به برادر خود به سوی خراسان سفر نمود ولی در راه توسط افراد مأمون خلیفه عباسی در شیراز به شهادت رسید.

مسجد جامع عتیق: (معروف به مسجد جمعه، مسجد جامع و مسجد آدینه)، از کهن‌ترین مساجد شیراز است که در شرق شاهچراغ قرار دارد.

پاسارگاد (ثبت یونسکو): در جاده شیراز به اصفهان در دشت مرغاب قرار دارد. پاسارگاد نخستین پایتخت امپراتوری هخامنشی بود. این شهر توسط کوروش کبیر ساخته شد و تا اواخر حکومت هخامنشیان تاج‌گذاری پادشاهان این سلسله در این شهر انجام می‌شد.

تخت جمشید (ثبت یونسکو): پایتخت اولین امپراتوری جهانی یعنی هخامنشیان در ایران است. کار ساخت پارسه در زمان داریوش بزرگ آغاز شد و به وسیله دیگر شاهان هخامنشی کامل شد.

ارگ کریمخانی: این ارگ در دوره سلطنت زندیه ساخته شده است و پس از اینکه کریم خان زند شیراز را به عنوان پایتخت و مکان زندگی خود انتخاب کرد، به ارگ کریمخان معروف شد.

مجموعه نقش رستم: این مجموعه در نزدیک تخت جمشید واقع شده و شامل آرامگاه‌های پادشاهی هخامنشی (خشایارشا، داریوش اول، داریوش دوم و اردشیر اول) و نقش برجسته‌های دوره ساسانی است. بنای کعبه زرتشت که احتمالاً آتشکده دوره هخامنشی است نیز در این محوطه وجود دارد.

از دیگر بناهای تاریخی می‌توان به دروازه قرآن، مجموعه تاریخی وکیل، آرامگاه حافظ و سعدی، نارنجستان قوام، باغ‌های دلگشا، ارم (ثبت یونسکو) و عقیق آباد، عمارت کلاه فرنگی (آرامگاه کریم خان) و ... اشاره کرد.

توانایی شناخت صنایع دستی محلی

بدون تردید استان فارس یکی از کانون‌های مهم صنایع دستی ایران است. آثار پرافتخار زمان هخامنشی‌ها و ساسانی‌ها، نمایش‌گر ذوق حجاری، معماری، کاشی‌کاری، نقاشی و مجسمه‌سازی مردم فارس پیش از اسلام است. بعد از اسلام نیز فارس‌ها به خصوص مردم شیراز به شیوه‌ی دیرین خود، در کسب هنر و آفریدن صنایع دستی کوشش فراوانی به کار برده‌اند و در این راه بسیار موفق عمل کرده‌اند. هنرمندان این منطقه در تاریخ هنر ایران در خط و تذهیب، جلوه‌سازی، گل و بوته‌سازی، معماری و گچ‌بری، خاتم‌سازی و نقره‌کاری، ابریشم‌دوزی، قالی‌بافی و منبت‌کاری از نام‌داران و سرآمدهای این هنر به شمار می‌روند. امروزه نیز این منطقه در زمینه‌ی صنایع دستی بسیار پررونق است و خاتم‌کاری، منبت‌کاری، معرق‌کاری، قالی‌بافی، پارچه‌بافی، نقره‌کاری،

مسگری، دست بافی و بافت گلیم های زیبا از مهم ترین صنایع دستی این منطقه به شمار می روند. فارس از زمان های دور در صنایع دستی به پیشرفت های زیادی نایل آمده و در این زمینه دارای تنوع زیادی است. بررسی های تاریخی نشان می دهد که در این منطقه صنایع دستی مختلف و متنوع رایج بوده و بیش ترین تنوع در زمینه ی قالی و انواع دست بافت ها و در میان ایلات و عشایر مختلف این سرزمین دیده می شود. قالی بافی همگام با خاتم سازی از مهم ترین و معروف ترین صنایع دستی استان فارس به شمار می آید. در تجارت فرش، تمام قالی های ناحیه فارس (جنوب باختری ایران) را تحت عنوان قالی شیراز نام می برند. بخشی از فرشینه های خمسه هم که به شیرازی معروف اند، از نظر جنس متوسط است و به جز بافندگان خمسه، بافندگان روستاهای غیر عشایری نیز آن را می بافند. این بافته ها نیز به نام قالیچه های شیرازی مشهور هستند و به کشورهای دیگر نیز صادر می شوند. در میان عشایر استان فارس هنوز زیباترین هنر دستی، قالی بافی است که آمیزه ای از کار، تلاش و هنر است که با دست های سخت کوش زنان عشایر بافته می شوند. وجود ایلات و عشایر متعدد و طایفه های گوناگون در ترکیب جمعیتی استان، اصلی ترین عامل تعدد نقش و طرح های قالی در استان فارس است.

توانایی شناخت ویژگی های طبیعی محل

کوه های زاگرس بخش اعظم استان را در بر گرفته است. بخشی از استان فارس در زاگرس چین خورده و بخش دیگری از آن در زاگرس مرتفع قرار دارد. تاثیر عوامل متفاوت زیست محیطی و شرایط خاص اقلیمی باعث پیدایش پدیده های مهم جغرافیایی و زمین شناسی چون تنگه های طبیعی، گنبد های نمکی، دریاچه ها، ناودیس های معلق، آبشارها، کویر، جنگل شده است. به واسطه کوهستانی بودن منطقه و وجود دشت های فراوان در بین ارتفاعات و بسته بودن آنها، چاله ها و زمین های پستی به وجود آمده که باعث تشکیل حوزه های آبریز فصلی و دائمی شده اند. در کنار این حوزه های آبریزی، تعدادی حوزه های بسته فصلی نظیر: دریاچه های کاریان، دشت ارژن، کفه خنج وجود دارد. از دریاچه های مهم دیگر استان می توان به دریاچه فامور یا پریشان، دریاچه کافترا یا شادکام، دریاچه و تالاب ارژن اشاره کرد. به جز دریاچه ها، رودخانه های فراوانی، به صورت فصلی و دائمی در این سرزمین در جریان است که مهمترین آنها سیوند، کر، زهره، دالکی، مند، قره آعاج، فهلیان است. کوه های سفید، گر، خرمن کوه و تودج برخی از مهم ترین قله استان فارس هستند. استان فارس دارای سه ناحیه آب و هوای اصلی به شرح زیر است:

- الف: ناحیه کوهستانی شمال، شمال غرب و غرب: مرتفع ترین مناطق و کوه های استان را در خود جای داده است و دارای زمستان های سرد و تابستان های معتدل است.
- ب: ناحیه مرکزی: نسبت به ناحیه اول ارتفاع کمی دارد این ناحیه در زمستان دارای آب و هوای معتدل همراه با بارش و تابستان های معتدل دارد.

ج: ناحیه جنوب و جنوب شرقی: این ناحیه به دلیل کم بودن ارتفاع، عرض جغرافیایی پایین تر و شکل گیری جهت کوه ها یعنی شرقی - غربی دارای آب و هوای معتدل در زمستان و بسیار گرم و خشک در تابستان است.

توانایی شناخت ویژگی های فرهنگی محلی

استان فارس یکی از استان هایی است که بالاترین جمعیت عشایری کشور را دارد که بیشترین آنها ایلات قشقایی هستند. قشقایی ها هر که را غیر از ترک باشد با واژه واحد «لُر» می نامند. پوشاک مردمان فارس به دلیل گوناگونی فرهنگی، بسیار متنوع است و از میان آن ها می توان به قبا (آرخالقی)، شال و چقه که پوشاک مردان عشایر کوهمره سرخی است، اشاره کرد. در سطح استان فارس و به ویژه در میان ایل قشقایی و سایر ایلات کوچرو فارس مراسم ویژه ای برگزار می شود. یکی از مهمترین و جالب ترین این نوع مراسم در ایل قشقایی کوساگلین نام دارد و معمولاً در مواقعی که باران نبارد به اجرا گذاشته می شود. زبان بیشتر مردم فارس فارسی است و به گویش های مختلف از جمله شیرازی گویش لاری و لری و شمال فارس صحبت می کنند.

در بخش موسیقی می توان به عاشیقهای قشقایی، چنگیان و ساریانان اشاره کرد. موسیقی بومی ایل قشقایی با نام عاشیقها، چنگیان و ساریانان در آمیخته و در این میان موسیقی عاشیقی از جایگاه والایی برخوردار است. در موسیقی محلی استان فارس معمولاً از اشعار باباطاهر یا دوبیتی های دیگر استفاده می شود.

از غذاها و خوراکی ها استان فارس می توان به آش کارده، آش سبزی صبحانه، کلم پلوی شیرازی، کوفته هلو، دو پیازه آلو، کوفته سبزی، فالوده و دم پخت عدس اشاره نمود. علاوه بر صنایع دستی، انواع عرق گیاهی چون عرق شاتره، نسترن، بیدمشک، اترج، تارونه، بهار نارنج و نیز انواع شربت های طبیعی مانند شربت به لیمو، نارنج، گل گاوزبان و کیالک از بهترین سوغاتی های شیراز به حساب می آید. از دیگر سوغاتی های مهم فارس و شیراز همچنین باید گلاب میمند و آبلیمو شیراز را اضافه کرد. فالوده شیراز از دیگر نوشیدنی های شیراز است. در بخش شیرینی ها نیز می توان: حلوا ی ارده، حاجی بادام و نان کماج نی ریز، نان کلوچه ای یا کماج فسا، نان یوخه، لوز، مسقطی را نام برد.

توانایی شناخت گونه های زیستی و اقلیمی

استان فارس دارای پوشش گیاهی متنوعی از جمله استپی، نیمه استپی و جنگلی می باشد. پوشش گیاهی استپی بیشتر در جنوب و شرق استان مشاهده می شود و معروفترین گیاهان آن درمنه، گز، گون، اسپند، تلخ بیان و اسفناج است. پوشش نیمه استپی منطبق بر منطقه خشک بوده و به علت

استفاده بی‌رویه از آن رستنی‌های طبیعی‌اش اغلب از بین رفته و علف‌های هرز جانشین آنها گردیده است. مهمترین گیاهان این ناحیه: کنگر، جاشیر، شیرین بیان، بومادران، خارشتر، شاطره، چوبک و انواع گون می‌باشد. درختان این ناحیه عبارتند از: چنار، بید، کاج، سرو، زبان گنجشک.

جنگل‌های این استان بیشتر از نوع بلوط، بادام، ارژن، تنگس، بنه و کنار(سدر) می‌باشد. متأسفانه میزان مراتع در سطح استان به علل مختلف رو به کاهش است.

تنوع در گونه‌های گیاهی، استان فارس را به زیستگاهی متنوع و منحصر به فرد برای انواع مختلف جانوران تبدیل کرده است. مناطق استپی و بیابانی استان زیستگاه گور ایرانی، جبیر، کاراکال، زاغ بور و هوبره می‌باشد و در جنگل‌های کوهستانی زاگرس، خرس و گربه جنگلی دیده می‌شود. در صخره‌ها، کوهپایه‌ها و دشت‌های نیمه بیابانی چهارپایانی نظیر بز، پازن، قوچ، میش و آهو زندگی کرده و در بیشتر عرصه‌های استان جانورانی همچون پلنگ، گرگ، کفتار، شغال و روباه به چشم می‌خورد.

منطقه شکار ممنوع توت سیاه، منطقه شکار ممنوع بصیران، پارک ملی بمو و منطقه حفاظت شده هرمود لار از مناطق حفاظت شده این استان می‌باشند.

تست‌های استان فارس

۱- نخستین پایتخت امپراطوری هخامنشیان کدام شهر بود؟

الف) پاسارگاد (ب) جهرم (ج) فسا (د) کازرون

۲- پس از انقراض حکومت آل بویه به فارس مسلط شدند.

الف) ساسانیان (ب) سامانیان

ج) سلجوقیان (د) زندیان

۳- آخرین فرمانروای اتابکان که بر فارس حکومت کرد چه نام داشت؟

الف) سنقر بن مودود (ب) آبش خاتون

ج) امیر مبارزالدین (د) امام قلی خان

۴- پس از مرگ نادرشاه افشار با روی کار آمدن چه کسی صلح و آبادی به فارس بازگشت؟

الف) الله وردی خان (ب) لطفعلی خان

ج) آقامحمدخان (د) کریم خان زند

۵- شاهچراغ فرزند کدامیک از امامان معصوم است؟

الف) حسین بن علی (ع) (ب) موسی کاظم (ع)

ج) محمدباقر (ع) (د) حسن بن علی (ع)

۶- پاسارگاد توسط کدامیک از پادشاهان هخامنشی ساخته شد؟

الف) داریوش اول (ب) داریوش دوم

ج) خشایارشا (د) کوروش کبیر

۷- آرامگاه کدام پادشاه در نقش رستم قرار دارد؟

الف) کوروش کبیر (ب) خشایارشا

ج) اردشیر اول (د) داریوش اول

۸- کدامیک از بناهای زیر در استان فارس، آرامگاه کریم خان زند است؟

الف) نارنجستان قوام (ب) باغ عفیف آباد

ج) عمارت کلاه فرنگی (د) باغ ارم

۹- بنای کعبه زرتشت در کدامیک از مجموعه‌های زیر قرار دارد؟

الف) تخت جمشید (ب) نقش رستم

ج) پاسارگاد (د) باغ دلگشا

۱۰- کار ساخت تحت جمشید در زمان کدام پادشاه آغاز شد؟

الف) کوروش کبیر (ب) داریوش اول

ج) خشایارشا (د) اردشیر اول

- ۱۱- از رایج‌ترین هنرها در بین مردم فارس قبل از اسلام است.
 الف) تذهیب
 ب) خاتم‌سازی
 ج) نقره‌کاری
 د) حجاری
- ۱۲- بیشترین تنوع در صنایع دستی استان فارس مربوط به چه هنری است؟
 الف) قالی بافی
 ب) منبت‌کاری
 ج) معرق‌کاری
 د) خاتم‌سازی
- ۱۳- تمام قالی‌های استان فارس را تحت عنوان قالی نام می‌برند.
 الف) باختری
 ب) خمسه
 ج) شیراز
 د) ایلات
- ۱۴- زیباترین هنر دستی در بین عشایر استان فارس کدام هنر است؟
 الف) گلیم بافی
 ب) قالی بافی
 ج) نمدمالی
 د) چرم‌سازی
- ۱۵- اصلی‌ترین عامل تعدد نقش و طرح در بافته‌های استان فارس چیست؟
 الف) وجود ایلات و عشایر متعدد و طایفه‌های گوناگون
 ب) هنرمند بودن اهالی و قدمت تاریخی بالای استان
 ج) توریستی بودن منطقه و وجود قبایل متعدد
 د) وجود آثار تاریخی و باستانی بسیار در منطقه
- ۱۶- بخش اعظم استان فارس را کدام پدیده طبیعی در بر گرفته است؟
 الف) دریا
 ب) جنگل
 ج) کوه
 د) جلگه
- ۱۷- دریاچه پریشان در کدام استان قرار دارد؟
 الف) چهارمحال و بختیاری
 ب) اردبیل
 ج) آذربایجان شرقی
 د) فارس
- ۱۸- ناحیه مرکزی استان فارس دارای چه نوع آب و هوایی است؟
 الف) زمستان سرد و تابستان معتدل
 ب) زمستان و تابستان معتدل
 ج) زمستان معتدل و تابستان گرم
 د) زمستان و تابستان گرم
- ۱۹- کدامیک از موارد زیر از رودهای مهم استان فارس نیستند؟
 الف) هیرمند
 ب) دالکی
 ج) فهلیان
 د) سیوند

- ۲۰- کدام ناحیه استان فارس دارای زمستان‌های سرد و تابستان معتدل است؟
 الف) ناحیه شمال غربی و غرب
 ب) ناحیه مرکزی
 ج) ناحیه جنوب
 د) ناحیه جنوب و جنوب شرقی
- ۲۱- بیشترین عشایر استان فارس از ایلات هستند.
 الف) شاهسون
 ب) بلوچ
 ج) قشقایی
 د) ترکمن
- ۲۲- مراسم کوساگلین در بین ایل قشقایی چه موقع اجرا می‌شود؟
 الف) رسیدن به سن ۶۰ سالگی
 ب) مراسم ازدواج جوانان
 ج) شب یلدا
 د) بارش باران
- ۲۳- در موسیقی محلی استان فارس از اشعار کدام شاعر استفاده می‌شود؟
 الف) حافظ
 ب) باباطاهر
 ج) سعدی
 د) فردوسی
- ۲۴- کدام مورد از غذاهای سنتی استان فارس نیست؟
 الف) آش کارده
 ب) کوفته هلو
 ج) آش سبزی صبحانه
 د) آش دوغ
- ۲۵- کدام مورد از شیرینی‌های سنتی استان فارس نیست؟
 الف) گز
 ب) حلو ارده
 ج) نان کماج
 د) نان یوخه
- ۲۶- کدام مورد از معروف‌ترین گیاهان ناحیه استپی استان فارس است؟
 الف) خارشتر
 ب) درمنه
 ج) کنگر
 د) چنار
- ۲۷- کدام مورد از پوشش گیاهی ناحیه نیمه استپی استان فارس نیست؟
 الف) کنگر
 ب) شیرین بیان
 ج) چوبک
 د) اسپند

- ۲۸- کدام جانور مربوط به مناطق استپی و بیابانی استان فارس است؟
 الف) خرس
 ب) گربه جنگلی
 ج) گورخرایرانی
 د) پلنگ
- ۲۹- جنگل‌های زاگرس در استان فارس زیستگاه کدام جانور است؟
 الف) خرس
 ب) جبیر
 ج) زاغ بور
 د) هوبره
- ۳۰- کدامیک از مناطق حفاظت شده زیر در استان فارس قرار دارد؟
 الف) پارک ملی کویر
 ب) سفیدکوه
 ج) هرمود لار
 د) طارم

کلید سوالات استان فارس

ردیف	گزینه صحیح	ردیف	گزینه صحیح
۱	آسان الف	۱۶	متوسط ج
۲	سخت ج	۱۷	آسان د
۳	سخت ب	۱۸	سخت ب
۴	متوسط د	۱۹	متوسط الف
۵	آسان ب	۲۰	متوسط الف
۶	متوسط د	۲۱	متوسط ج
۷	متوسط الف	۲۲	آسان د
۸	متوسط ج	۲۳	متوسط ب
۹	متوسط ب	۲۴	سخت د
۱۰	متوسط ب	۲۵	سخت الف
۱۱	متوسط د	۲۶	متوسط ب
۱۲	متوسط الف	۲۷	متوسط د
۱۳	آسان ج	۲۸	متوسط ج
۱۴	متوسط ب	۲۹	سخت الف
۱۵	سخت الف	۳۰	سخت ج

پاسخنانه تشریحی استان فارس

- (۱) گزینه الف صحیح است.
تخت جمشید پایتخت اولین امپراتوری جهانی یعنی هخامنشیان در ایران است.
- (۲) گزینه ج صحیح است.
پس از انقراض حکومت آل بویه، سلجوقیان بر فارس مسلط شدند.
- (۳) گزینه ب صحیح است.
آخرین فرمانروای اتابکان، آبش خاتون بود.
- (۴) گزینه د صحیح است.
با روی کار آمدن کریم خان زند، صلح و آبادی به این ناحیه بازگشت.
- (۵) گزینه ب صحیح است.
حضرت شاهچراغ، فرزند امام موسی کاظم (ع) است.
- (۶) گزینه د صحیح است.
این شهر توسط کوروش کبیر ساخته شد و تا اواخر حکومت هخامنشیان تاج گذاری پادشاهان این سلسله در این شهر انجام می شد.
- (۷) گزینه الف صحیح است.
آرامگاه‌های پادشاهان هخامنشی (خشایارشا، داریوش اول، داریوش دوم و اردشیر اول) در نقش رستم قرار دارد.
- (۸) گزینه ج صحیح است.
عمارت کلاه فرنگی، آرامگاه کریم خان زند است.
- (۹) گزینه ب صحیح است.
بنایکعبه زرتشت که احتمالاً آتشکده دوره هخامنشی استدر محوطه نقش رستم وجود دارد.
- (۱۰) گزینه ب صحیح است.
کار ساخت تخت جمشید (پارسه) در زمان داریوش بزرگ آغاز شد و به وسیله دیگر شاهان هخامنشی کامل شد.
- (۱۱) گزینه د صحیح است.
قالی بافی همگام با خاتم سازی از مهم ترین و معروف ترین صنایع دستی استان فارس به شمار می آید.
- (۱۲) گزینه الف صحیح است.
بیش ترین تنوع در زمینه قالی و انواع دست بافت ها و در میان ایلات و عشایر مختلف این سرزمین دیده می شود.

(۱۳) گزینه ج صحیح است.

تمام قالی های ناحیه فارس (جنوب باختری ایران) را تحت عنوان قالی شیراز نام می برند.

(۱۴) گزینه ب صحیح است.

در میان عشایر استان فارس هنوز زیباترین هنر دستی، قالی بافی است.

(۱۵) گزینه الف صحیح است.

وجود ایلات و عشایر متعدد و طایفه های گوناگون در ترکیب جمعیتی استان، اصلی ترین عامل

تعدد نقش و طرح های قالی در استان فارس است.

(۱۶) گزینه ج صحیح است.

کو ه های زاگرس بخش اعظم استان را در بر گرفته است.

(۱۷) گزینه د صحیح است.

دریاچه فامور یا پریشان، دریاچه کافتی یا شادکام، دریاچه و تالاب ارژن از دریاچه های مهم استان

فارس هستند.

(۱۸) گزینه ب صحیح است.

در زمستان دارای آب و هوای معتدل همراه با بارش و تابستان های معتدل دارد.

(۱۹) گزینه الف صحیح است.

مهمترین رودخانه های استان فارس سیوند، کر، زهره، دالکی، مند، قره‌آغاج، فهلیان است.

(۲۰) گزینه الف صحیح است.

ناحیه کوهستانی شمال، شمال غرب و غرب دارای زمستان های سرد و تابستان های معتدل است.

(۲۱) گزینه ج صحیح است.

استان فارس یکی از استان‌هایی است که بالاترین جمعیت عشایری کشور را دارد که بیشترین آنها

ایلات قشقایی هستند.

(۲۲) گزینه ج صحیح است.

یکی از مراسم استان فارس که در ایل قشقایی اجرا می شود، کوساگلین نام دارد و معمولاً در

مواقعی که باران نبارد به اجرا گذاشته می‌شود.

(۲۳) گزینه ج صحیح است.

در موسیقی محلی استان فارس معمولاً از اشعار باباطاهر یا دوبیتی های دیگر استفاده می شود.

(۲۴) گزینه ج صحیح است.

از غذاها و خوراکی‌ها استان فارس می‌توان به آش کارده، آش سبزی صبحانه، کلم پلوی شیرازی،

کوفته هلو، دو پیازه آلو، کوفته سبزی، فالوده و دم‌پخت عدس اشاره نمود.

۲۵) گزینه ج صحیح است.

از شیرینی‌های استان فارس می‌توان، حلواى ارده، حاجی بادام و نان کماج نی ریز، نان کلوجه‌ای یا کماج فسا، نان یوخه، لوز، مسقطی را نام برد.

۲۶) گزینه ب صحیح است.

معروف‌ترین گیاهان استپی استان فارس، درمنه، گز، گون، اسپند، تلخ بیان و اسفناج است.

۲۷) گزینه د صحیح است.

گیاهان نیمه استپی استان فارس، کنگر، جاشیر، شیرین بیان، بومادران، خارشتر، شاطره، چوبک و انواع گون می‌باشد.

۲۸) گزینه ج صحیح است.

مناطق استپی و بیابانی استان فارس زیستگاه گور ایرانی، جبیر، کاراکال، زاغ بور و هوبره می‌باشد.

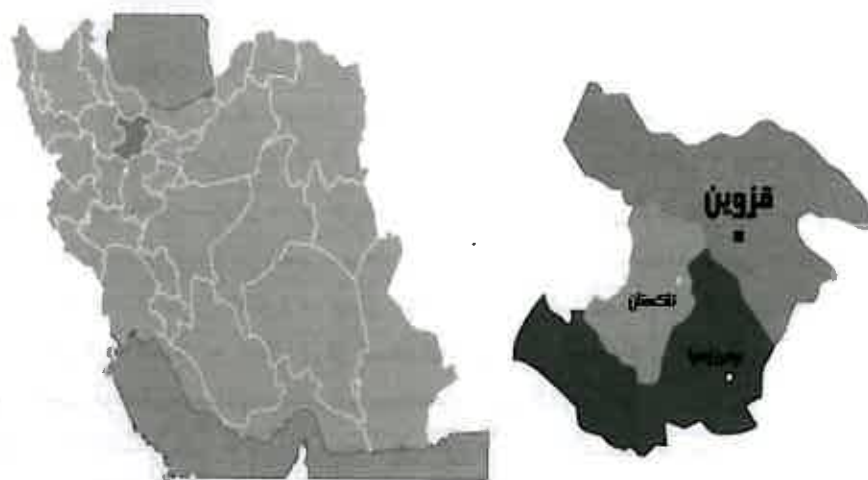
۲۹) گزینه الف صحیح است.

در جنگل‌های کوهستانی استان فارس، خرس و گربه جنگلی دیده می‌شود.

۳۰) گزینه ج صحیح است.

منطقه حفاظت شده هرمود لار از مناطق حفاظت شده استان فارس می‌باشند.

استان قزوین

توانایی شناخت ویژگی‌های تاریخی و جغرافیایی محلی

استان قزوین از شمال به استان های گیلان و مازندران، از جنوب به استان مرکزی، از غرب به استان های زنجان و همدان و از شرق به استان تهران محدود می شود. مرکز استان قزوین، شهر قزوین است و شهرهای مهم آن آبیک، بویین زهرا، تاکستان و الوند هستند.

براساس کاوش های انجام گرفته در دشت های استان قزوین قدمت سکونت و آغاز شهرنشینی در این منطقه به هزاره هفتم پیش از میلاد می رسد. بر اساس مدارک و اسناد موجود، تاریخ قزوین به دوران حکومت مادها در هزاره هفتم پیش از میلاد می رسد.

بنای اولیه شهر قزوین را به شاپور اول ساسانی معروف به شاد شاپور نسبت می دهند. وی برای جلوگیری از تهاجم های دیالمه دستور بنای دژ مستحکم در این سرزمین را داد. پس از بنای این دژ، دستور استقرار سپاهیان خود در آن را صادر کرد. این دژ به مرور به عنوان پایگاه نظامی شاپور توسعه یافته و مناطق مسکونی به آن افزوده شد و نه تنها هسته اصلی شهر قزوین به شمار می آمد، بلکه در مدت زمانی کوتاه در شمار شهرهای مهم ایران قرار گرفت. منطقه قزوین در دوره پس از اسلام به سرعت گسترش یافت و در مدتی کوتاه به عنوان باب الجنه یا دروازه بهشت نامیده شد. قرار گرفتن قلعه الموت به عنوان مرکز اسماعیلیان در این منطقه، قزوین را حدود ۲۰۰ سال به کانون اصلی فرهنگی، سیاسی، نظامی و رویدادهای مهم کشوری تبدیل کرد. در دوران حکومت صفویان، با انتخاب قزوین به عنوان پایتخت این دولت، لقب دارالسلطنه قزوین را به خود اختصاص داد و دوره شکوفایی آن در این دوران آغاز شد. طراحی و ساخت نخستین خیابان ایرانی، چهار باغ ها، میدان ها، کاخ ها، مدارس، مساجد و بوستان های شهری به عنوان الگویی برای شهرسازی در سراسر ایران از این منطقه آغاز شد. به طوری که حتی پس از انتقال پایتخت در قرن یازدهم از اهمیت آن کاسته نشد و تا پایان دوره افشاریان شاهد ساخت عمارت و بناهایی چون عمارت ایوان نادری بوده است. در دوران قاجاریه، قزوین به عنوان منطقه حاکم نشین مستقل مرتبط با پایتخت به شمار می رفت. در سال ۱۳۷۶ استان قزوین به استانی مستقل تبدیل شد و شهر قزوین به عنوان مرکز این استان انتخاب گردید.

از مهمترین بناهای تاریخی استان قزوین می توان به موارد زیر اشاره نمود:

قلعه الموت: قلعه الموت یکی از منحصر به فردترین دژهای تاریخی ایران است که در منطقه رودبار الموت از توابع قزوین واقع شده است این قلعه با شکوه برسرکوهی است که اطراف آن را پرتگاه های بزرگ و بریدگی های عجیب فرا گرفته است. نام الموت در تاریخ ایران با نام اسماعیلیه گره خورده و حسن صباح به عنوان رهبر فرقه اسماعیلیه از این قلعه به عنوان پایگاه حکومت خود و ترویج عقاید اسماعیلیه بهره می برده است.

برج های آرامگاهی خرقان: دو برج آجری دوره سلجوقی هستند که در نزدیکی دهستان خرقان غربی قرار دارند. این دو برج با بیش از ۵۰ طرح آجری جزو شاهکارهای آجرکاری معماری ایران به شمار می روند. برج شرقی، نخستین گنبد دو پوسته قرن پنجم هجری قمری به شمار می رود و از این نظر حائز اهمیت است. و آرامگاه دو نفر از بزرگان دوره سلجوقی به نام های «ابوسعید بیجار پسر سعد» و «ابومنصر ایلتای تیتکین» می باشند.

سردر عالی قاپو: یکی از بناهای مهم دوره صفویه در قزوین «حیاط نادری» با عمارت ها و باغ های بسیار زیبا بوده است. این مجموعه هفت درب داشته است که یکی از آن ها را عالی قاپو می نامیدند. از مجموع درب های آن جز درب عالی قاپو، اثری باقی نمانده است.

عمارت چهل ستون قزوین: معروف به عمارت کلاه فرنگی است. این بنا که تنها کوشک باقی مانده از مجموعه کاخ های سلطنتی روزگار شاه طهماسب می باشد، در مرکز شهر قزوین قرار دارد و در دوره صفویه و زمانی که قزوین پایتخت بود به کلاه فرنگی مشهور بود.

حمام قجر: یکی از کهن ترین و بزرگ ترین گرمابه های قزوین است که در یازدهم هجری قمری به وسیله امیر گونه خان قاجار قزوینی از سرداران شاه عباس صفوی به دستور شاه ساخته شده و نخست "حمام شاهی" نام داشته است.

کاروانسرای سعدالسلطنه: سرای سعدالسلطنه قزوین بزرگترین کاروانسرای سرپوشیده و مرکز تجاری داخلی شهری کشور است که به دستور سعدالسلطنه حاکم وقت قاجاریه قزوین ساخته شد. ارزشمندترین قسمت این بنا، چهار سوق آن است که از تقاطع قائم دو راسته ایجاد شده و بر فراز آن گنبد بزرگ کاشیکاری شده ای قرار دارد.

توانایی شناخت صنایع دستی محلی

صنایع دستی قزوین از گروه هنرهای دستی تزیینی و هنری است. خطاطی و تابلوهای خط، نقاشی پشت شیشه، منبت کاری، آینه سازی و قالی بافی از جمله صنایع هنرمندانه این استان هستند. نم نم دوزی، گلابتون دوزی، ابریشم کاری، موج بافی، قفل سازی، گیوه دوزی، پن بافی و ساعت سازی از دیگر صنایع استان قزوین هستند که ارزش های هنری، تزیینی و مصرفی دارند. استان قزوین را می توان پایتخت خوش نویسی ایران نامید. علاوه بر خوش نویسی هنرهای دیگری چون نقاشی و تذهیب که به صورت ایجاد نقش و نگار روی درها، ارسی ها، دیوار و سقف اتاق ها معمول بوده و روی آن ها را با روغن کمان، رنگ جلا می زدند، از مهم ترین صنایع هنرمندانه این خطه از سرزمین ایران است. نقاشی پشت شیشه قزوین در دوران قاجاریه با الهام از هنر روزگار صفویه، شهرت به سزایی داشت و این منطقه را به یکی از مراکز تولید نقاشی پشت شیشه تبدیل کرده بود. از دیگر صنایع دستی این استان، پن بافی (نواربافی) است که در گذشته نوارها را با نخهای ابریشمی می بافتند لیکن امروزه از نخهای نایلونی نیز استفاده می کنند. نقوش به کار رفته در آن کاملاً هندسی است.

از صنایع دست بافته سنتی، موج بافی است. دستگاه موج بافی قابلیت بافت پارچه های ظریف جهت تهیه البسه و تولید پارچه های ضخیم تر که بیشتر از آن به عنوان پتو، روکرسی، روفرشی، پرده، ملحفه و جا نماز استفاده می شود را دارا است. در قزوین با استفاده از مهره های بسیار ریز (منجوق) اشیاء مختلف تهیه می کردند اشیائی مانند کیسه پول، جای قیچی، جای شانه، سرمه دان، جای مهر و ... این مهره ها با ظرافت و دقت کنار هم چیده می شوند، به این هنر نم نم دوزی گفته می شود. هنر جاجیم بافی در استان قزوین از سابقه نسبتاً طولانی برخوردار است در اکثر روستاهای این استان جاجیم بافی رایج بوده است، مواد اولیه بافت جاجیم پشم است که معمولاً توسط زنان روستا تهیه می شود زنان در مواقع بیکاری علاوه بر پشم چینی آنها را توسط مواد محلی و گیاهی رنگ می کنند. لازم به ذکر است که امروزه از کاموهای رنگی در جاجیم بافی استفاده می کنند.

توانایی شناخت ویژگی های طبیعی محل

استان قزوین در دامنه جنوبی رشته کوه البرز قرار گرفته است. این استان در تمام قسمت های شمال، جنوب و غرب، توسط کوهستان محصور شده است. بلندی های رشته کوه البرز در جهت شمال شرقی - شمال غربی به صورت پراکنده قزوین را از سایر استان های همسایه جدا می کند. در کل می توان گفت: استان قزوین متشکل از دو ناحیه کوهستانی و دشتی است. از معروفترین قله این استان، خشچال، سیالان و شاه البرز است. رودخانه های موجود در استان قزوین بنا بر حوزه آبریز به دو دسته تقسیم می شوند. در شمال قزوین دو رودخانه طالقان رود و الموت رود پس از پیوستن به هم، رودخانه شاهرود را تشکیل می دهند و نهایتاً به رودخانه قزل اوزن ملحق می شود؛ و در جنوب هم سه رودخانه خررود، ابهر رود و رودخانه حاجی عرب پس از آبیاری دشت قزوین به رودخانه کردان ملحق می شوند. جریان هوای استان تحت تاثیر دو سیستم آب و هوایی غربی، مدیترانه ای و سیستم پرفشار شمالی قرار دارد. سیستم آب و هوایی غربی، مدیترانه ای مهم ترین عامل بارندگی در منطقه محسوب می شود. با توجه به این عوامل استان قزوین دارای چهار محدوده جغرافیایی است: آب و هوای سرد کوهستانی در نواحی شمالی و ارتفاعات جنوب غربی، آب و هوای معتدل کوهپایه ها و دامنه ها، آب و هوای خشک تا نیمه خشک در نواحی مرکزی دشت قزوین و بویین زهرا و آب و هوای مرطوب گرمسیری در بخش هایی از طارم و دره شاهرود است.

در استان قزوین دو نوع باد معروف وجود دارد. باد گرم که ساکنان منطقه آن را راز (شره) می نامند. زمان وزش این باد در اوایل بهار و اواسط تابستان است و از جهت جنوب خاوری می وزد. باد دیگری باد سرد است که بومیان آن را باد مه نیز می خوانند. جهت این باد از شمال و شمال باختری است و منطقه وسیعی را در بر می گیرد.

دریاچه اوان به عنوان شاخص ترین و بزرگ ترین دریاچه در استان قزوین شناخته می شود که در تابستان یکی از تفرجگاههای زیبای این استان است. منطقه کوهستانی الموت، باغستانهای سنتی قزوین، آبشار ورچر، ایوان سنگی نیاق، کهنه باغستان از دیگر جاذبه های طبیعی استان قزوین هستند.

توانایی شناخت ویژگی های فرهنگی محلی

استان قزوین نیز مانند سایر استان های کشور دارای انواع غذاهای سنتی است که برخی از آنها در مناسبت های ویژه و تعداد بسیاری نیز به شکل عادی در طی سال تهیه می شود. برخی از انواع غذاهای سنتی قزوین عبارتند از: قیمة نثار، شیرین پلوو کوکوی شیرین، آش دوغ، آش دندان کشه، یتیمچه، ماش پیازو، اشکنه و دیماج نام برد. نان برنجی، باقلوا و نان چایی از شیرینی های معروف استان قزوین است.

مردم استان قزوین به زبان فارسی با گویش و لهجه خاص قزوینی صحبت می کنند. خطاطی و خوش نویسی از مهم ترین هنرهای فرهنگی مردم این دیار است و استادان بزرگ فن نستعلیق همچون میرعماد قزوینی از این خطه برخاسته اند.

در استان قزوین پوشش مردم در مناطق شهری فاقد خصوصیت محلی است، ولی پوشش مناطق روستایی دارای خصوصیت محلی و قومی است. در این مناطق مردان لباس محلی بر تن داشته که امروزه مورد استفاده قرار نمی گیرد، ولی در برخی مناطق زنان بزرگسال و مسن لباس سنتی محل خود را برتن دارند.

روز نهم شهریور سالروز پایتخت شدن قزوین در دولت صفوی از سوی شورای شهر قزوین به عنوان روز قزوین در تقویم شهرداری قزوین قید شده است.

مراسم سمنوپزان، جشن انار، جشن انگور، کشتی پهلوی به پهلوی، جشن فندق، چمچمه خاتون، پنجاه به در، از مراسم مهم در استان قزوین به شمار می رود.

درخت خونبار: در روستای زراآباد از توابع بخش رودبار الموت، درخت چنار کهنسالی وجود دارد که به اعتقاد و شهادت اهالی محل، هر ساله هنگام اذان صبح روز عاشورا، از ساقه های آن مایع قرمز رنگی مانند خون تراوش می کند. به همین خاطر هر سال، افراد بسیاری از مناطق دور و نزدیک به این محل می آیند و زیر درخت خونبار می روند تا هم به عزاداری بپردازند و هم شاهد تراوش خون از آن باشند. مردم این روستا بر این باورند که بر روی بعضی از برگ های این درخت، نام پنج تن «آل عبا» حک شده است.

توانایی شناخت گونه‌های زیستی و اقلیمی

منطقه الموت استان قزوین در زمان حکومت حسن صباح به عنوان سرزمین پرورش و جمع‌آوری گیاهان دارویی از شهرت جهانی برخوردار بوده است. وجود مناطق مرتفع به صورت تیغه‌های صخره‌ایا تپه‌های بلند و درجه حرارت پایین‌تر نسبت به مناطق همجوار و میزان بارندگی بیشتر، از خصوصیات بارز منطقه الموت می‌باشد. به طور کلی پوشش گیاهی در استان قزوین به دو دسته جنگلی و مراتع تقسیم بندی می‌شود. منطقه رودبار و الموت عمده پوشش جنگلی استان را تشکیل می‌دهند و دشت قزوین نیز مهم‌ترین مرتع در سطح استان است. درختان عمده استان قزوین عبارتند از: ارس، تنگس، زرشک، پلاخور، پسته وحشی (بنه)، گردو، بلوط، زالزالک، سیاه‌تلو و بادام کوهی و گیاهان دارویی و صنعتی استان قزوین نیز شامل گیاهانی از قبیل گل گندم، مرغ، اسپند، ورک، تلخه بیان، شیرین بیان، خارشتر، انواع شکر تیغال، کنگر، کاسنی، شاه تره، درمنه، گون ها، آویشن، گل گاوزبان، گیاه شور، گز، کلاه میرحسن، یونجه یک ساله، ریش بز و علف باغ هستند. انگور بخش قابل توجهی از زمین‌های زیر کشت استان به ویژه نواحی تاکستان راه به خود اختصاص داده است. استان قزوین از نظر تولید زیتون، در کشور رتبه دوم را دارا می‌باشد. همان گونه که پوشش گیاهی استان قزوین برحسب تفاوت در نوع آب و هوا، خاک، ناهمواری و منابع آب، در نقاط مختلف تفاوت می‌یابد، حیات جانوری نیز دستخوش تنوع و گوناگونی می‌شود. در مناطق کوهستانی استان قزوین که پوشیده از علفزار و بوته‌زار می‌باشد، گونه‌های مختلفی از جانوران همچون کل و بز کوهی (نژاد وحشی بزهای اهلی)، گراز، پلنگ، خرس قهوه‌ای، خرگوش، خاریشت، جوجه تیغی، روباه، سیاه گوش، شغال، عقاب، کبک، تیهو، کبوترسانان، کرکس، و گنجشک‌سانان زندگی می‌کنند. منطقه حفاظت شده الموت، باشگل، تارم سفلی، دانسفهان، منطقه زرشک و کامان از جمله مناطق مهم حفاظت شده این استان هستند.

تست‌های استان قزوین

۱- مرکز استان قزوین کدام شهر است؟

الف) بوئین زهرا ب) یاسوج

ج) آبیک د) قزوین

۲- بنای اولیه شهر قزوین را به چه کسی نسبت می‌دهند؟

الف) اردشیر بابکان ب) شاپور ساسانی

ج) داریوش اول د) خشایارشا

۳- دروازه بهشت، لقب کدامیک از شهرهای ایران بوده است؟

الف) اصفهان ب) قزوین

ج) شیراز د) تبریز

۴- قرار گرفتن..... به عنوان مرکز اسماعیلیان در این منطقه، قزوین را حدود ۲۰۰ سال به کانون اصلی فرهنگی، سیاسی، نظامی و رویدادهای مهم کشوری تبدیل کرد.

الف) قلعه الموت ب) قلعه فلک الافلاک

ج) کاخ خورشید د) کاخ ارگ

۵- در کدام دوران، شهر قزوین شکوفایی خود را آغاز کرد؟

الف) ساسانیان ب) طاهریان

ج) سلجوقیان د) صفویان

۶- برج های با بیش از ۵۰ طرح آجری جزو شاهکارهای آجرکاری معماری ایران به شمار می‌روند.

الف) طغرل ب) خرقان

ج) سلطانیه د) عالی قاپو

۷- در زمان پایتختی قزوین، کدام عمارت در این شهر به کلاه فرنگی معروف بود؟

الف) سردر عالی قاپو ب) عمارت چهل ستون

ج) سرای سعدالسلطنه د) قلعه الموت

۸- طراحی و ساخت نخستین خیابان ایرانی در کدام استان انجام شد؟

الف) تهران ب) آذربایجان غربی

ج) اصفهان د) کرمان

۹- سردر عالی قاپو، جزء کدامیک از بناهای باستانی استان قزوین است؟

الف) عمارت نادری ب) ارگ کریم خانی

ج) برج های خرقان د) حمام شاهی

- ۱۰- ارزشمندترین قسمت کاروانسرای سعدالسلطنه قزوین کدام قسمت است؟
 الف) سردر ورودی
 ب) سقف کاشیکاری
 ج) چهارسوق
 د) راسته اصلی
- ۱۱- پایتخت خوشنویسی ایران کجاست؟
 الف) خراسان رضوی
 ب) قزوین
 ج) هرمزگان
 د) زنجان
- ۱۲- از صنایع دستی استان قزوین، پن بافی یا است که در گذشته نوارها را با نخهای ابریشمی می‌بافتند لیکن امروزه از نخهای نایلونی نیز استفاده می‌کنند.
 الف) نم نم دوزی
 ب) مسندبافی
 ج) موج بافی
 د) نواربافی
- ۱۳- مواد مورد نیاز نم نم دوزی چیست؟
 الف) ابریشم
 ب) پارچه
 ج) منجوق
 د) روبان
- ۱۴- در استان قزوین، امروزه برای بافت جاجیم به جای پشم از چه چیزی استفاده می‌کنند؟
 الف) کاموا
 ب) ابریشم مصنوعی
 ج) کرک
 د) نخ الوان
- ۱۵- برای پن بافی از چه نقوشی استفاده می‌شود؟
 الف) گل و مرغ
 ب) طبیعت
 ج) هندسی
 د) اسلیمی
- ۱۶- کدامیک از کوههای زیر در استان قزوین قرار ندارد؟
 الف) شاه البرز
 ب) شاه جهان
 ج) خشچال
 د) سیلان
- ۱۷- کدامیک از موارد زیر رودخانه شاهرود را تشکیل می‌دهند؟
 الف) جاجرود و کرچ
 ب) طالقان رود و جاجرود
 ج) هیرمند و ابهر رود
 د) طالقان رود و الموت رود

- ۱۸- مهمترین عامل بارندگی در استان قزوین کدام است؟
 الف) وجود کوهستانهای مرتفع
 ب) سیستم آب و هوایی پرفشار شمالی
 ج) سیستم آب و هوایی غربی، مدیترانه‌ای
 د) قرار گرفتن در دامنه کوههای البرز و الموت
- ۱۹- باد "شره" چه بادی است؟
 الف) باد گرم استان قزوین
 ب) باد سرد استان قزوین
 ج) باد شمالی البرز
 د) باد همراه با شن و گرد و خاک
- ۲۰- دریاچه اوان از جاذبه های طبیعی کدام استان است؟
 الف) است زنجان
 ب) استان کردستان
 ج) استان قزوین
 د) استان قم
- ۲۱- کدامیک از موارد زیر از غذاهای سنتی و شیرینی استان قزوین است؟
 الف) آش ترخینه - نان برنجی
 ب) قیمة نثار - نان چایی
 ج) قلیه ماهی - رنگینک
 د) بریانی - گز
- ۲۲- مردم استان قزوین به چه زبانی صحبت می‌کنند؟
 الف) قزوینی
 ب) فارسی
 ج) ترکی
 د) لکی
- ۲۳- در تقویم شهرداری قزوین، چه روزی به عنوان روز قزوین نامگذاری شده است؟
 الف) اول شهریور
 ب) نهم شهریور
 ج) دوم مهر
 د) دهم مهر
- ۲۴- کدامیک از موارد زیر از مراسم مهم استان قزوین نمی‌باشد؟
 الف) کوساگلین
 ب) سمنویزان
 ج) جشن انگور
 د) جشن انار
- ۲۵- درخت خونبار در کدام استان قرار دارد؟
 الف) یزد
 ب) چهار محال و بختیاری
 ج) سمنان
 د) قزوین

- ۲۶- کدام منطقه از استان قزوین، پوشش جنگلی را تشکیل می دهند؟
 الف) رودبار و الموت
 ب) دشت قزوین
 ج) تاکستان و الموت
 د) رودبار
- ۲۷- کدام قسمت از استان قزوین را مراتع تشکیل می دهد؟
 الف) رودبار و الموت
 ب) دشت قزوین
 ج) تاکستان و الموت
 د) رودبار
- ۲۸- استان قزوین رتبه چندم در تولید زیتون کشور را دارد؟
 الف) اول
 ب) دوم
 ج) سوم
 د) چهارم
- ۲۹- کدامیک از موارد زیر از مناطق حفاظت شده استان قزوین نیستند؟
 الف) الموت
 ب) باشگل
 ج) انگوران
 د) کامان
- ۳۰- کدام ناحیه استان قزوین به کشت انگور اختصاص دارد؟
 الف) بوئین زهرا
 ب) رودبار
 ج) تاکستان
 د) قزوین

کلید سوالات استان قزوین

ردیف	گزینه صحیح	ردیف	گزینه صحیح
۱	آسان الف	۱۶	سخت ب
۲	متوسط ج	۱۷	متوسط د
۳	آسان ب	۱۸	سخت ج
۴	سخت د	۱۹	متوسط الف
۵	متوسط ب	۲۰	آسان ج
۶	متوسط د	۲۱	متوسط ب
۷	متوسط الف	۲۲	متوسط ب
۸	متوسط ج	۲۳	متوسط ب
۹	سخت ب	۲۴	سخت الف
۱۰	متوسط ب	۲۵	آسان د
۱۱	آسان ب	۲۶	متوسط الف
۱۲	سخت د	۲۷	متوسط ب
۱۳	متوسط ج	۲۸	آسان ب
۱۴	متوسط الف	۲۹	متوسط ج
۱۵	متوسط ج	۳۰	آسان ج

پاسخنامه تشریحی استان قزوین

- ۱) گزینه الف صحیح است. مرکز استان قزوین، شهر قزوین است.
- ۲) گزینه ج صحیح است. بنای اولیه شهر قزوین را به شاپور اول ساسانی معروف به شاد شاپور نسبت می دهند.
- ۳) گزینه ب صحیح است. منطقه قزوین در دوره پس از اسلام به سرعت گسترش یافت و در مدتی کوتاه به عنوان باب الجنه یا دروازه بهشت نامیده شد.
- ۴) گزینه د صحیح است. قرار گرفتن قلعه الموت به عنوان مرکز اسماعیلیان در این منطقه، قزوین را حدود ۲۰۰ سال به کانون اصلی فرهنگی، سیاسی، نظامی و رویدادهای مهم کشوری تبدیل کرد.
- ۵) گزینه ب صحیح است. صفویان، با انتخاب قزوین به عنوان پایتخت این دولت، لقب دارالسلطنه قزوین را به خود اختصاص داد و دوره شکوفایی آن در این دوران آغاز شد.
- ۶) گزینه د صحیح است. برج های آرامگاهی خرقان با بیش از ۵۰ طرح آجری جزو شاهکارهای آجرکاری معماری ایران به شمار می روند.
- ۷) گزینه الف صحیح است. عمارت چهل ستون قزوین در دوره صفویه و زمانی که قزوین پایتخت بود به کلاه فرنگی مشهور بود.
- ۸) گزینه ج صحیح است. طراحی و ساخت نخستین خیابان ایرانی، چهار باغ ها، میدان ها، کاخ ها، مدارس، مساجد و بوستان های شهری به عنوان الگویی برای شهرسازی در سراسر ایران از قزوین آغاز شد.
- ۹) گزینه ب صحیح است. سردر عالی قاپو جزء «حیاط نادری» یکی از بناهای مهم دوره صفویه در قزوین و با عمارت ها و باغ های بسیار زیبا بوده است.
- ۱۰) گزینه ب صحیح است. ارزشمندترین قسمت بنای سعدالسلطنه، چهار سوق آن است.
- ۱۱) گزینه ب صحیح است. استان قزوین را می توان پایتخت خوش نویسی ایران نامید.

- ۱۲) گزینه د صحیح است. از صنایع دستی استان قزوین، پن بافی (نواربافی) است که در گذشته نوارها را با نخهای ابریشمی می بافتند لیکن امروزه از نخهای نایلونی نیز استفاده می کنند.
- ۱۳) گزینه ج صحیح است. با استفاده از مهره های بسیار ریز (منجوق) اشیائی مانند کیسه پول، جای قیچی، جای شانه، سرمه دان، جای مهر و ... تهیه می کردند.
- ۱۴) گزینه الف صحیح است. امروزه از کاموهای رنگی در جاجیم بافی استفاده می کنند.
- ۱۵) گزینه ج صحیح است. نقوش به کار رفته در پن بافی کاملاً هندسی است.
- ۱۶) گزینه ب صحیح است. از معروفترین قلل استان قزوین، خشچال، سیالان و شاه البرز است.
- ۱۷) گزینه د صحیح است. در شمال قزوین دو رودخانه طالقان رود و الموت رود پس از پیوستن به هم، رودخانه شاهرود را تشکیل می دهند و نهایتاً به رودخانه قزل اوزن ملحق می شود.
- ۱۸) گزینه ج صحیح است. سیستم آب و هوایی غربی، مدیرانه ای مهم ترین عامل بارندگی در منطقه محسوب می شود.
- ۱۹) گزینه الف صحیح است. باد گرمی که در استان قزوین می وزد و ساکنان منطقه آن را راز (شره) می نامند.
- ۲۰) گزینه ج صحیح است. دریاچه اوان به عنوان شاخص ترین و بزرگ ترین دریاچه در استان قزوین شناخته می شود.
- ۲۱) گزینه ب صحیح است. قیمه نثار و نان چایی از غذاها و شیرینی های استان قزوین است.
- ۲۲) گزینه ب صحیح است. مردم استان قزوین به زبان فارسی و با لهجه خاص قزوینی صحبت می کنند.
- ۲۳) گزینه ب صحیح است. روز نهم شهریور سالروز پایتخت شدن قزوین در دولت صفوی از سوی شورای شهر قزوین به عنوان روز قزوین در تقویم شهرداری قزوین قید شده است.
- ۲۴) گزینه الف صحیح است. کوساگلین از مراسم استان قزوین نمی باشد.

۲۵) گزینه د صحیح است.

در روستای زرآباداز توابع بخش رودبار استان قزوین، درخت چنار کهنسالی وجود دارد که به اعتقاد و شهادت اهالی محل، هر ساله هنگام اذان صبح روز عاشورا، از ساقه های آن مایع قرمز رنگی مانند خون تراوش می کند.

۲۶) گزینه الف صحیح است.

منطقه رودبار و الموت عمده پوشش جنگلی استان را تشکیل می دهند.

۲۷) گزینه ب صحیح است.

دشت قزوین نیز مهم ترین مرتع در سطح استان قزوین است.

۲۸) گزینه ب صحیح است.

استان قزوین از نظر تولید زیتون، در کشور رتبه دوم را دارا می باشد.

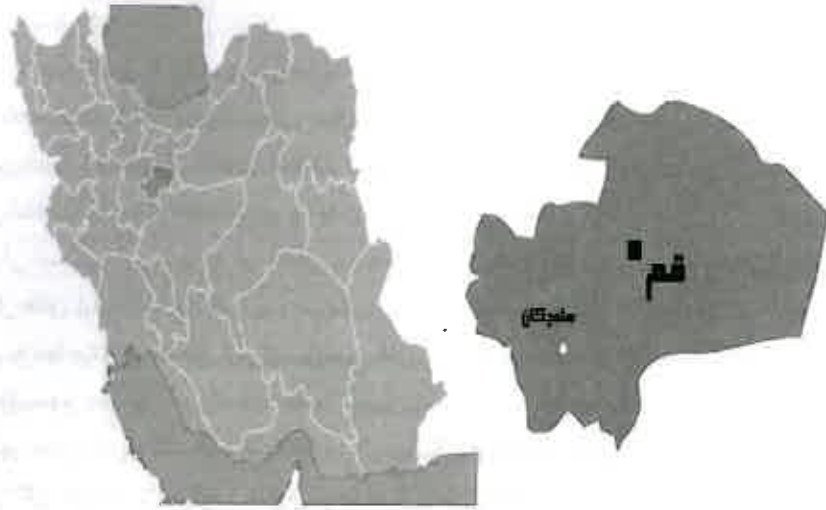
۲۹) گزینه ج صحیح است.

منطقه حفاظت شده الموت، باشگل، تارم سفلی، دانسفهان، منطقه زرشک و کامان از جمله مناطق مهم حفاظت شده این استان هستند.

۳۰) گزینه ج صحیح است.

انگور بخش قابل توجهی از زمین های زیر کشت استان به ویژه نواحی تاکستان را، به خود اختصاص داده است.

استان قم

توانایی شناخت ویژگی‌های تاریخی و جغرافیایی محلی

استان قم از شمال با استان تهران، از شرق با استان سمنان، از جنوب با استان اصفهان و از غرب با استان مرکز همسایه است. مرکز استان قم، شهر قم است. شهرهای قم، دستجرد، پردیسان و سلفچگان مهم‌ترین شهرهای استان به شمار می‌روند. شهرستان قم در سال ۱۳۷۵ به استان مستقل تبدیل شد.

درباره پیشینه قم و تاریخ بنای آن اختلاف نظر وجود دارد. نام قم سه بار در شاهنامه فردوسی آورده شده است. با این وجود، برخی بنای شهر قم را به بعد از اسلام نسبت می‌دهند. گریشمن مناطقی چون قم، سیلک کاشان، ساوه و اساسا کناره‌های باختری کویر ایران را از قدیمی‌ترین مناطق استقرار جمعیت‌های انسانی و تمدن‌های اولیه می‌داند.

در دوران اسلامی، این شهر به فرماندهی ابوموسی اشعری فتح شد و به دست سپاهیان اعراب افتاد. در سال‌های اولیه اسلام، علویان و شیعیان که تحت تعقیب و آزار حکام اموی و عباسی بودند مجبور به مهاجرت به مناطق دور از سرزمین‌های اسلامی بودند که از آن جمله ایران و به ویژه قم از مناطق مهم به شمار می‌آمد. با حضور علویان در قم، این شهر به یک کانون مخالف بغداد و به یک شهر علوی تبدیل شد. قیام علیه هارون الرشیدیکی از شورش‌های معروف در قم است.

به طور کلی شورش و سرکوب مداوم مردم قم از زمان حکومت خلفای اسلامی تا زمان به قدرت رسیدن آل بویه که خود از علویان بودند، ادامه داشت. در دوره سلجوقیان تصدی امور مهم سلجوقی توسط فرزندان قمی، در عمران و ترقی شهر قم موثر شد. در حمله مغول شهر قم به کلی منهدم شد ولی پس از گرایش بعضی از حکام مغولی به اسلام مانند سلطان محمد اولجایتو شهر قم مورد توجه قرار گرفت. این شهر در دهه‌های پایانی قرن هشتم مورد تهاجم تیمور گورکانی قرار گرفت و مردم شهر قتل‌عام شدند. همزمان با حکومت خاندان‌های قراقویونلو و آق قویونلو و به ویژه در دوره صفویان قم از جایگاه ویژه‌ای برخوردار شد و به تدریج رو به شکوفایی نهاد. در دوره حکومت نادر شاه افشار، شهر قم متحمل خسارات فراوان شد و همچنین زمانی که خاندان‌های زند و قاجار برای تسلط بر ایران با یکدیگر جدال می‌کردند، شهر و مردم قم آسیب فراوان دیدند. در اوایل قرن سیزدهم ه. ش، قم تحت تسلط آقامحمدخان قاجار در آمد. فتحعلی شاه پس از پیروزی بر دشمنان، به مرمت حرم و بارگاه حضرت معصومه (س) پرداخت. وی نذر کرده بود که اگر بر دشمنان پیروز شود به عمران بارگاه آن حضرت بپردازد.

در زمان سلطنت احمدشاه، هنگامی که قشون روس وارد کرج شد، بسیاری از مردم تهران به قم مهاجرت کردند و موضوع انتقال پایتخت به قم نیز مطرح گردید، ولی سفارت خانه‌های روسیه و انگلیس با تحت فشار قرار دادن احمد شاه، طرح انتقال پایتخت را خنثی کردند. در همین زمان، توسط مهاجرین قم، کمیته دفاع ملی برای دفاع از میهن تشکیل شد. بدین ترتیب این شهر به یک مرکز سیاسی و نظامی علیه روس و انگلیس تبدیل شد، ولی پس از درگیری‌های متعددی، در سال

۱۲۹۴ هجری شمسی به اشغال نیروهای روس درآمد. در سال ۱۳۴۲ ه. ش، با شروع حرکت انقلابی امام خمینی (ره) از این شهر، قم به مرکزی فعال برای انقلاب مردم ایران تبدیل شد که در نهایت در سال ۱۳۵۷ ه. ش، این حرکت توانست به براندازی نظام سلطنتی در ایران منجر شود و پس از آن نیز اهمیت قم در عرصه سیاسی و اجتماعی غیر قابل انکار است.

معروفترین اماکن تاریخی استان قم عبارتند از:

آستانه مقدسه حضرت معصومه (س): تاریخ ایجاد فضای معماری به نیمه دوم قرن دوم هجری قمری باز می‌گردد. به استناد کتاب‌های معتبر تاریخی این بنا توسط طغرل اول سلجوقی؛ تجدید بنا شد. با آغاز قرن دهم و شروع فرمان‌روایی سلسله صفویه، آستانه قم بیش تر مورد توجه قرار گرفت. در عصر قاجاریه فتح علی شاه قاجار؛ به آستانه مقدس توجهی خاص داشت و تزیینات کنونی به همراه رواق‌ها و بیوتات فعلی اغلب متعلق به آن دوره است.

آرامگاه شاه عباس دوم، آرامگاه محمدشاه، آرامگاه آخوند ملامهدی نراقی، بازار قم، خانه تاریخی زند، کاروانسرای قلعه سنگی، کاروانسرای حوض سلطان، قلعه قمرود، مدرسه جهانگیر خان، مدرسه فضیه، مسجد جامع، مسجد جمکران، مسجد طباطبایی، مقابر باغ گنبد سبز، منزل حضرت امام خمینی (ره) از دیگر آثار تاریخی استان قم می‌باشد.

توانایی شناخت صنایع دستی محلی

صنایع دستی استان قم به صنایع شهری، روستایی و عشایری تقسیم می‌شوند. مرغوب‌ترین و بهترین آن‌ها به دلیل وجود امکانات کافی؛ صنایع دستی شهری است.

مهم‌ترین صنایع دستی استان قم عبارتند از قالی‌بافی، سفالگری، کاشی‌سازی، کاشی‌تراشی، آجرتراشی، حجاری و منبت‌کاری

قالی‌بافی: عمده‌ترین فعالیت دستی در استان قم به قالی‌بافی اختصاص دارد قالی‌های ابریشمی و پشمی قم به علت طرز بافت، گره‌های ظریف و تراکم و فشردگی این گره‌ها، وضوح نقش‌ها و غنای رنگ‌ها که اغلب طبیعی هستند، شهرت یافته‌اند.

منبت‌کاری: هنر منبت‌کاری یکی از قدیمی‌ترین هنرهای رایج در استان قم است. قدیمی‌ترین اثر منبت‌کاری ثبت شده در قم مربوط به ۷۰۰ سال پیش می‌باشد. استان قم با برخورداری از هنرمندان و صنعت‌گران مطرح در زمینه منبت‌کاری، اصلی‌ترین و بزرگ‌ترین قطب این هنر در ایران به شمار می‌رود و محصولات تولیدی این استان به اقصی نقاط جهان صادر می‌شود.

مرواربابافی: صنعت مروار بابافی سابقه چندانی ندارد و طی سال‌های اخیر در برخی نقاط کشور از جمله قم، گیلان و برخی استان‌های جنوبی کشور رواج یافته است. در صنعت مروار بابافی به کمک ترکه‌های باریکی که مروار نامیده می‌شود، مصنوعات مانند سبد، جامیوه‌ای، مبل، میز، کلاهک آباژور و ... تولید می‌شود که از نظر شکل و ظاهر بسیار شبیه به محصولات بامبو است.

سرامیک‌سازی و سفالگری: از دیگر صنایع رایج در استان قم می‌توان به سرامیک‌سازی و سفالگری اشاره نمود. از آنجا که این منطقه دارای خاک مرغوب جهت این هنر می‌باشد، سرامیک و ظروف سفالی آن شهرت منطقه‌ای پیدا کرده است.

توانایی شناخت ویژگی‌های طبیعی محل

استان قم در مجاورت کویر مرکزی ایران در جهت غرب آن واقع شده است. ناهمواری‌های استان قم بر سه ناحیه کوهستانی، پایکوهی و دشتی تقسیم می‌شود. و بالاترین حجم بارندگیدر نواحی کوهستانی استان دیده می‌شود. از مهم‌ترین نواحی کوهستانی استان می‌توان به منطقه شکار ممنوع پلنگ دره اشاره کرد. نواحی پایکوهی یا مرتعی و دامنه‌ها در واقع همان پای ارتفاعات ذکر شده را شامل می‌شود و رسوبات ریز دانه و مخروط افکنه‌های بزرگ و کوچک از مشخصات این ناحیه است. سومین ناحیه که نواحی دشتی نامیده می‌شود، بیشتر در مرکز و شمال و شرق استان با شیب کم از اطراف به سمت دریاچه نمک و حوض سلطان کشیده شده است. این دشت‌ها به شکل بیابان‌های خالی از سکنه، با پوشش گیاهی پراکنده به چشم می‌خورد.

این استان به علت مجاورت با بیابان، دوری از دریا، عرض جغرافیایی و اختلاف زیاد ارتفاع از سطح دریا، دارای اقلیمی خشک، کم‌رطوبت، بارش اندک و نامناسب است. بیشتر زمین‌های این استان قابلیت کشاورزی ندارند و به حاشیه دریاچه نمک یا مسیله معروف اند.

از عوامل مهم و موثر بر آب و هوای استان قم وزش بادهای غربی، شرقی و شمال شرقی است. وزش این بادهای بر روی دما، تبخیر و بارندگی منطقه تاثیر بسزایی دارد. بادهای شرقی از سمت بیابان‌های مرکزی ایران به نواحی مرکزی و شرقی استان می‌وزد و همین باعث خشکی هوا شده و گرد و غبار فراوان با خود به همراه دارد که موجب آلودگی سطح شهر قم می‌شود. بادهای غربی نیز به ویژه در فصل پاییز و زمستان اغلب باعث بارندگی در سطح استان می‌شوند.

رودخانه‌های قمرود و قره‌چای جریان‌های دایمی و سطحی را تشکیل می‌دهند. البته در این میان نباید از ذکر نام دریاچه‌های حوض سلطان و دریاچه نمک نیز غافل شد. مهمترین کوه‌های این استان کمرکوه، کوه خضرنبی، غلیق و کوه دوبرادران است.

استان قم با در اختیار داشتن چندین عارضه مهم طبیعی از جاذبه‌های طبیعی با ارزشی برخوردار است. این استان؛ دریاچه‌های نمک و حوض سلطان را همراه با قسمتی از پارک ملی کویر به همراه گنبد‌های نمکی خاص در اختیار دارد که از مهم‌ترین جاذبه‌های طبیعی منطقه به شمار می‌آیند.

توانایی شناخت ویژگی‌های فرهنگی محلی

مهم‌ترین جاذبه فرهنگی قم که جنبه هنری نیز دارد، صنایع دستی زیبای منطقه است. صنایع دستی قم، نسبت به وسعت و جمعیت آن متنوع، هنرمندانه و با اهمیت است. این صنایع که شامل: مرغوب‌ترین نوع قالی‌ها، زیباترین ظروف سفالی و سرامیکی، هنرهای دستی چون منبت کاری، گچ بری و نقاشی است، تبلور روحیه هنرمندانه مردم است و یکی از مهم‌ترین جاذبه‌های فرهنگی این خطه از سرزمین بزرگ ایران به شمار می‌آیند.

از مراسم سنتی و آداب و رسوم این استان مراسم لاله‌گردانی یا شمعدان گردانی حرم فاطمه معصومه (س) است. این مراسم توسط خادمان حرم انجام می‌شود. همچنین مراسم یادمان ورود فاطمه معصومه (س) به قم است. همه ساله، مردم قم و خادمان حرم فاطمه معصومه در این روز طپیک حرکت نمادین، به استقبال او می‌روند و این روز را گرامی می‌دارند. در برخی از روستاهای قم به ویژه در وشنوه، مراسمی به نام سردرختی متداول است و در اوایل بهار برای اینکه درختان باغ از گزند سرما در امان بمانند، این رسم به اجرا درمی‌آید.

از غذاهای سنتی این استان، آبگوشت قنبد(کلم) و آبگوشت هویج و نان سنتی ساجی است. مهم‌ترین سوغات شهر قم، سوهان است. سوهان نوعی شیرینی خاص و معروف است که پیشینه آن به دوران قاجار می‌رسد. سوغات‌های دیگر استان مَهر، تسبیح، سجاده، انگشتر و صنایع دستی است. زبان رسمی مردم استان قم فارسی با لهجه قمی است که از گذشته‌های دور به این زبان تکلم می‌نموده‌اند اما امروزه این گویش تا حد زیادی به لهجه تهرانی نزدیک شده و لهجه قمی اصیل به تدریج رو به فراموشی گذاشته و بیشتر در میان افراد میانسال رایج است. استان قم به علت مهاجرپذیر بودن دارای انواع زبان‌ها و لهجه‌ها می‌باشد و مهاجران علاوه بر زبان فارسی به زبان و گویش خاص خود نیز سخن می‌گویند.

تقریباً تمامی زنان شهر قم برای پوشش از چادر استفاده می‌کنند و در میان برخی از ایشان بستن سرپوش‌هایی چون پوشیه و نقاب نیز رایج است.

توانایی شناخت گونه‌های زیستی و اقلیمی

پوشش گیاهی استان قم با توجه به نوع آب و هوا، ناهمواری و خاک، در نقاط مختلف یکسان نیست. در بخش غربی، جنوب غربی و جنوبی استان، پوشش گیاهی از استپ‌های کوهستانی تشکیل یافته که در میان آن‌ها درخت، بوته‌زار و انواع گل‌های رنگارنگ دیده می‌شوند و هرچه به طرف شرق استان پیش می‌رویم، گیاهان شورپسند ظهور و ازدیاد می‌یابند.

با توجه به اقلیم حاکم بر استان قم جنگل طبیعی در این استان وجود ندارد، لیکن پوشش گیاهی استان را به دو گروه جنگل‌های دست کاشت که شامل پارک‌های جنگلی دست کاشت و تاغ‌زارها می‌باشند و دیگری بیشه‌زارها و درختچه‌زارها دسته‌بندی می‌شود.

در استان قم تاکنون ۷۰۰ گونه گیاهی شناسایی شده که این مقدار، ۱۰ درصد کل گونه‌های گیاهی کشور است و از این میان حدود ۱۵۰ گونه دارای ارزش دارویی است که از جمله آن می‌توان به کاسنی، خارشتر، شیرین بیان و بومادران اشاره نمود. برخی از گونه‌های گیاهی همچون ریواس، کنگر، زرشک و سماق ارزش خوراکی دارند و گروهی نیز مانند گون، باریجه و آشنان، به عنوان گیاهان صنعتی مورد استفاده قرار می‌گیرند.

استان قم گونه‌های مختلفی از حیات وحش را در خود جای داده است. این گونه‌ها شامل پستان داران، خزندگان و پرندگان می‌شود. زمین‌های مسطح پارک ملی کویر با پوشش گیاهی کویری و نیمه کویری، زیستگاه پستاندارانی مانند جبیر، آهو و گونه‌های با ارزش حمایت شده و کم یابی مانند پوزیلنگ و گورخر است. بخش‌های کوهستانی آن نیز با پوشش گیاهان استپی دارای تعداد قابل توجهی وحوش کوهزی مانند کل، بز، قوچ و میش است. محدوده استان قم از نظر تنوع پرندگان نیز اهمیت ویژه‌ای دارد، کبک و تیهو که از پرندگان بومی به شمار می‌آیند و انبوهی از پرندگان مهاجر چون: فلامینگو، آنقوت، سرسبز و خوتکا به آب بندها و شوراب‌های اطراف این استان روی می‌آورند. منطقه پلنگ دره، پارک ملی کویر، تالاب شکار ممنوع حوض سلطان از مناطق حفاظت شده مهم استان قم می‌باشند.

تست‌های استان قم

۱- استان قم از شمال با چه استانی همسایه است و در چه سالی به عنوان استانی مستقل درآمد؟

- الف) تهران - ۱۳۸۵
ب) تهران - ۱۳۷۵
ج) مرکزی - ۱۳۶۳
د) مرکزی - ۱۳۶۴

۲- شهر قم توسط چه کسی به دست سپاهیان اسلام افتاد؟

- الف) خالد بن ولید
ب) ابوموسی اشعری
ج) مالک اشتر
د) ابوبکر

۳- قیام علیه هارون الرشید توسط مردم کدام شهر انجام شد؟

- الف) قم
ب) قزوین
ج) تبریز
د) شیراز

۴- کدامیک از شاهان قاجار برای ادای نذر خود، برای مرمت و بازسازی حرم حضرت معصومه (س) اقدام کرد؟

- الف) ناصرالدین شاه
ب) فتحعلی شاه
ج) مظفرالدین شاه
د) محمدشاه

۵- در زمان سلطنت کدامیک از شاهان موضوع انتقال پایتخت به قم مطرح شد؟

- الف) شاه عباس
ب) نادرشاه
ج) احمدشاه
د) محمدشاه

۶- در چه سالی، قم به مرکزی فعال برای انقلاب مردم ایران تبدیل شد؟

- الف) ۱۳۴۳
ب) ۱۳۷۵
ج) ۱۳۴۲
د) ۱۳۵۷

۷- مدرسه فیضیه در کدام استان قرار دارد؟

- الف) تهران
ب) بوشهر
ج) اصفهان
د) قم

۸- تاریخ ایجاد فضای معماری حرم حضرت معصومه (س) به چه قرنی باز می‌گردد؟

- الف) قرن اول هجری قمری
ب) قرن دوم هجری قمری
ج) قرن دهم هجری قمری
د) قرن بیستم هجری قمری

۹- به چه دلیل صنایع دستی شهری استان قم از مرغوبیت بالاتری برخوردار است؟

- الف) مواد اولیه مرغوب
ب) وجود امکانات کافی
ج) وجود نیروی کار ماهر
د) نزدیکی به تهران

۱۰- اصلی ترین و بزرگترین قطب هنر منبت کاری، کدام شهر است؟

- الف) قم
ب) اصفهان
ج) ایلام
د) یزد

۱۱- کدام صنعت دستی استان قم، شباهت زیادی به محصولات تولیدی بامبو دارد؟

- الف) معرق کاری
ب) مروارباقی
ج) نم نم دوزی
د) منبت

۱۲- دلیل مرغوبیت سفال و سرامیک استان قم چیست؟

- الف) تجهیزات مناسب
ب) هنرمندان ماهر
ج) خاک مرغوب
د) ارزانی

۱۳- قدیمی ترین هنر استان قم کدام است؟

- الف) سفال و سرامیک
ب) منبت
ج) قالی بافی
د) حجاری

۱۴- منطقه شکار ممنوع پلنگ دره در کدام ناحیه استان قم قرار دارد؟

- الف) دشتی
ب) کوهستانی
ج) کوهپایه ای
د) ساحلی

۱۵- کدامیک از موارد زیر دلیل خشکی اقلیم استان قم نمی باشد؟

- الف) مجاورت با بیابان
ب) دوری از دریا
ج) اختلاف زیاد از سطح دریا
د) مجاورت با دریاچه نمک

۱۶- رودخانه های مهم استان قم کدام هستند؟

- الف) قمرود و جاجرود
ب) قمرود و قره چای
ج) جاجرود و قره گل
د) قهرود و قره گل

۱۷- دریاچه حوض سلطان از جاذبه های طبیعی کدام استان است؟

- الف) قم
ب) اصفهان
ج) سیستان و بلوچستان
د) زنجان

۱۸- کدامیک از عوامل زیر باعث گرد و غبار و آلودگی هوای شهر قم می شود؟

- الف) مجاورت با دریاچه نمک
ب) بادهایی که از سمت دریاچه نمک می وزند
ج) بادهایی که از سمت بیابان مرکزی می وزند
د) بادهایی که از سمت شرق ایران می وزند

۱۹- در روستای وشنوه استان قم، چه مراسمی متداول است؟

- الف) لاله گردانی
ب) سر درختی
ج) قالیشویان
د) پیرغار

۲۰- آبگوشت قنبید (کلم) از غذاهای سنتی کدام استان است؟

- الف) آذربایجان شرقی
ب) آذربایجان غربی
ج) هرمزگان
د) قم

۲۱- مهمترین سوغات شهر قم چیست و سابقه آن به چه دورانی باز می گردد؟

- الف) سوهان - قاجار
ب) پولکی - قاجار
ج) سوهان - صفوی
د) پولکی - صفوی

۲۲- بستن پوشینه و نقاب از پوشش زنان کدام استان است؟

- الف) هرمزگان
ب) بوشهر
ج) قم
د) یزد

۲۳- امروزه گویش مردم قم به کدام گویش نزدیک است؟

- الف) قزوینی
ب) تهرانی
ج) کاشانی
د) اراکی

۲۴- گیاهان شورپسند، بیشتر در کدام قسمت از استان قم می رویند؟

- الف) شرق
ب) غرب
ج) جنوب
د) شمال

۲۵- پوشش گیاهی استان قم چند گونه است؟

- الف) جنگل های طبیعی و بیشه زارها
ب) جنگل های دست کاشت و بیشه زارها
ج) بیشه زارها و درختچه زارها
د) جنگل های طبیعی و جنگل های دست کاشت

۲۶- مصرف کدامیک از گیاهان زیر، جنبه خوراکی دارد؟

- الف) کتیرا
ب) اشنان
ج) باریجه
د) ریواس

۲۷- پرندگان بومی استان قم کدام هستند؟

- الف) کبک و فلامینگو
ب) فلامینگو و خوتکا
ج) کبک و تیهو
د) تیهو و خوتکا

۲۸- کدامیک از جانوران زیر از گونه های کمیاب و با ارزش استان قم هستند؟

- الف) یوزپلنگ و گورخر
ب) آهو و جبیر
ج) آنقوت و گورخر
د) آهو و جبیر

کلید سوالات استان قم

ردیف	گزینه صحیح	ردیف	گزینه صحیح
۱	آسان ب	۱۵	متوسط د
۲	متوسط ب	۱۶	متوسط ب
۳	متوسط الف	۱۷	آسان الف
۴	آسان ب	۱۸	سخت ج
۵	سخت ج	۱۹	متوسط ب
۶	آسان ج	۲۰	متوسط د
۷	متوسط د	۲۱	آسان الف
۸	سخت ب	۲۲	متوسط ج
۹	سخت الف	۲۳	متوسط ب
۱۰	آسان الف	۲۴	سخت الف
۱۱	متوسط ب	۲۵	آسان ب
۱۲	متوسط ج	۲۶	آسان د
۱۳	متوسط ب	۲۷	متوسط ج
۱۴	متوسط ب	۲۸	متوسط الف

پاسخنامه تشریحی استان قم

- ۱) گزینه ب صحیح است.
استان قم از شمال با استان تهران همسایه است و در سال ۱۳۷۵ مستقل شد.
- ۲) گزینه ب صحیح است.
در دوران اسلامی، این شهر به فرماندهی ابوموسی اشعری فتح شد و به دست سپاهیان اعراب افتاد.
- ۳) گزینه الف صحیح است.
قیام علیه هارون الرشیدیکی از شورش های معروف در قم است.
- ۴) گزینه ب صحیح است.
فتحعلی شاه پس از پیروزی بر دشمنان، به مرمت حرم و بارگاه حضرت معصومه (س) پرداخت. وی نذر کرده بود که اگر بر دشمنان پیروز شود به عمران بارگاه آن حضرت بپردازد.
- ۵) گزینه ج صحیح است.
در زمان سلطنت احمدشاه، هنگامی که قشون روس وارد کرج شد، بسیاری از مردم تهران به قم مهاجرت کردند و موضوع انتقال پایتخت به قم نیز مطرح گردید.
- ۶) گزینه ج صحیح است.
در سال ۱۳۴۲ هـ ش، با شروع حرکت انقلابی امام خمینی (ره) از این شهر، قم به مرکزی فعال برای انقلاب مردم ایران تبدیل شد.
- ۷) گزینه د صحیح است.
مدرسه فیضیه در استان قم قرار دارد.
- ۸) گزینه ب صحیح است.
تاریخ ایجاد فضای معماری به نیمه دوم قرن دوم هجری قمری باز می گردد.
- ۹) گزینه الف صحیح است.
مرغوب ترین و بهترین صنایع دستی به دلیل وجود امکانات کافی؛ صنایع دستی شهری است.
- ۱۰) گزینه الف صحیح است.
استان قم با برخورداری از هنرمندان و صنعتگران مطرح در زمینه منبت کاری، اصلی ترین و بزرگ ترین قطب این هنر در ایران به شمار می رود.
- ۱۱) گزینه ب صحیح است.
مروار بافی از نظر شکل و ظاهر بسیار شبیه به محصولات بامبو است.
- ۱۲) گزینه ج صحیح است.
از آنجا که این منطقه دارای خاک مرغوب جهت این هنر می باشد، سرامیک و ظروف سفالی آن شهرت منطقه ای پیدا کرده است.

۱۳) گزینه ب صحیح است.

هنر منبت‌کاری یکی از قدیمی‌ترین هنرهای رایج در استان قم است.

۱۴) گزینه ب صحیح است.

از مهم‌ترین نواحی کوهستانی استان قم می‌توان به منطقه شکار ممنوع پلنگ دره اشاره کرد.

۱۵) گزینه د صحیح است.

استان قم به علت مجاورت با بیابان، دوری از دریا، عرض جغرافیایی و اختلاف زیاد ارتفاع از سطح دریا، دارای اقلیمی خشک، کم‌رطوبت، بارش اندک و نامناسب است.

۱۶) گزینه ب صحیح است.

رودخانه‌های قمرود و قره‌چای جریان‌های دائمی و سطحی استان قم را تشکیل می‌دهند.

۱۷) گزینه الف صحیح است.

دریاچه حوض سلطان از مهم‌ترین جاذبه‌های طبیعی استان قم به شمار می‌آیند.

۱۸) گزینه ج صحیح است.

بادهای شرقیکه از سمت بیابان‌های مرکزی ایران می‌وزد باعث خشکی هوا شده و گرد و غبار فراوان با خود به همراه دارد که موجب آلودگی سطح شهر قم می‌شود.

۱۹) گزینه ب صحیح است.

در وشنوه، مراسمی به نام سردرختی متداول است و در اوایل بهار برای اینکه درختان باغ از گزند سرما در امان بمانند، این رسم به اجرا درمی‌آید.

۲۰) گزینه د صحیح است.

از غذاهای سنتی استان قم، آبگوشت قنبد(کلم) و آبگوشت هویج و نان سنتی ساجی است.

۲۱) گزینه الف صحیح است.

مهم‌ترین سوغات شهر قم، سوهان است، که نوعی شیرینی خاص و معروف است و پیشینه آن به دوران قاجار می‌رسد.

۲۲) گزینه ج صحیح است.

تقریباً تمامی زنان شهر قم برای پوشش از چادر استفاده می‌کنند و در میان برخی از ایشان بستن سرپوش‌هایی چون پوشیه و نقاب نیز رایج است.

۲۳) گزینه ب صحیح است.

امروزه لهجه قمی اصیل به تدریج رو به فراموشی گذاشته تا حد زیادی به لهجه تهرانی نزدیک شده است.

۲۴) گزینه الف صحیح است.

هرچه به طرف شرق استان قم پیش می‌رویم، گیاهان شورپسند ظهور و ازدیاد می‌یابند.

۲۵) گزینه ب صحیح است.

پوشش گیاهی استان را به دو گروه جنگل‌های دست‌کاشت و دیگری بیشه‌زارها و درختچه‌زارها دسته‌بندی می‌شود.

۲۶) گزینه د صحیح است.

برخی از گونه‌های گیاهی استان قم، همچون ریواس، کنگر، زرشک و سماق ارزش خوراکی دارند.

۲۷) گزینه ج صحیح است.

کبک و تیهو که از پرندگان بومی استان قم به شمار می‌آیند.

۲۸) گزینه الف صحیح است.

گونه‌های با ارزش حمایت‌شده و کمیاب استان قم مانند پوزپلنگ و گورخر است.

استان کردستان

توانایی شناخت ویژگی‌های تاریخی و جغرافیایی محلی

استان کردستان از شمال با استان‌های آذربایجان غربی و زنجان، از شرق با استان‌های همدان و زنجان، از جنوب با استان کرمانشاه و از غرب با کشور عراق همسایه است. مرکز استان کردستان، شهر سنندج است و از شهرهای مهم آن می‌توان به شهرهای بانه، بیجار، دیواندره، سقز، قروه، کامیاران، مریوان اشاره کرد.

کردستان متشکل از دو کلمه کرد و پسوند ستان به معنی مکان می‌باشد. کردستان مکان و سرزمین کردها می‌باشد. ناحیه‌ای است در ایران واقع شده است. کلمه کردستان برای اولین بار بطور رسمی در دوره سلجوقی بکار برده شد و از آن پس ثبت گردید.

استان کردستان بخشی از سرزمینی است که تحت حاکمیت مادها قرار داشت. بر اساس اسناد و مدارک کردها از طایفه گوتیان بودند که بارها مورد تاخت و تاز آشوری‌ها قرار می‌گرفتند. این قوم بعدها با دولت ماد متحد می‌شوند و آشوریان را منقرض کردند. در عصر سلجوقیان تمامی ناحیه کوهستانی غرب ایرانی‌عنی کردستان، به عراق عجم نام گذاری شد.

در دوره حکومت صفویه قسمت وسیعی از کردستان آن روز تحت تسلط دولت ایران قرار داشت که شامل دامنه‌های شرقی کوه‌های زاگرس بود. با تشکیل سلسله زندیه، برای نخستین بار در تاریخ ایران سلسله‌ای کرد نژاد به سلطنت رسید به طوری که در اواخر حکومت زندیه، قسمتی از آذربایجان غربی به تصرف طایفه دنبلی که یکی از طوایف بزرگ کرد بودند، درآمد و شهر خوی را به عنوان مرکز حکومت و قدرت خود انتخاب کردند. در قرن نوزدهم میلادی بارها کردها در خاک عثمانی میل باطنی خود را برای رسیدن به استقلال و تشکیل دولتی کردزبان ظاهر کردند. در سال ۱۸۷۸ میلادی، شیخ عبدالله نقشبندی به فکر تأسیس کردستان مستقل تحت حمایت دولت عثمانی افتاد. در سال ۱۸۸۰ میلادی طرفداران وی، اطراف ارومیه، ساوجبلاغ، مراغه و میاندوآب را به تصرف خود درآوردند و سپاهیان ایران به زحمت توانستند این آشوب را دفع کنند. در سال ۱۹۴۶ میلادی، قاضی محمد، همزمان با حضور قوای متفقین در ایران و حمایت دولت روسیه شوروی از او، جمهوری خلق کردستان را که مرکز آن مه‌آباد بود، تشکیل داد. پس از تخلیه کامل ایران از قوای متفقین و اعزام ارتش دولت مرکزی به نواحی آذربایجان و کردستان، این شورش و جمهوری ناشی از آن نیز از هم متلاشی گردید.

در تقسیمات گسترده اداری سال ۱۳۲۵، استان کردستان به مرکزیت سنندج ایجاد شد.

آثار و بناهای تاریخی استان کردستان عبارتند از:

عمارت آصف (خانه کرد): این عمارتکه موزه مردم شناسی کردستان است در شهر سنندج واقع شده و بر اساس نقل قول‌های مختلف احداث بنای اصلی این عمارت که به تالار تشریفات معروف است، مربوط به دوران صفویه است که در دوره‌های بعدی به ویژه در دوران قاجار و پهلوی به تدریج

بخش‌هایی به آن افزوده شده است. دارای سبک معماری زیبا و تزئینات منحصر به فردی است به خصوص در قسمت تالار و ارسی که در نوع خود بسیار هنرمندانه و زیبا ساخته شده است.

دژ و قلعه قمچقا (دره شاهان): در فاصله ۶۰ کیلومتری شمال بیجار و داخل منطقه حفاظت‌شده بیجار قرار دارد. به نظر کارشناسان قلعه تاریخی قمچقایی بیجار دارای کتیبه‌ای با نقش هیروگلیف و به خط هراتیک می‌باشد و جزو قدیمی ترین کتیبه‌های نیمه تصویری ایران قلمداد گردیده و کتیبه آن با خط سومریان قابل مقایسه است. سازندگان و بنیان گذاران اولیه در این قسمت از بنا به بزرگ ترین و دشوارترین کار، یعنی ساخت دیواری به طول تقریبی ۱۰۰ متر و بلندی ۱۵ تا ۲۰ متر با استفاده از سنگ‌های عظیم دست زده اند و استحکامات اصلی آن را بنا نهاده اند.

بازار سنندج: نقشه بازار سنندج به شکل مستطیل بزرگ بوده است و برخلاف تمام بازارهای ایرانی که بصورت خطی شکل گرفته‌اند، این بازار با الهام از پیرامون میدان نقش جهان اصفهان با شکل مستطیل ساخته شده است. متأسفانه بازار به دو بخش مجزا تقسیم شده است و اکنون بخشی از آن آصف و بخشی را سنندجی می‌نامند و از بازار سنندج فقط سه دروازه قدیمی باقی مانده است.

قرآن نگل: قرآن نفیس نگل جایگاه خاص معنوی در میان مردم منطقه و از ارزش هنری تاریخی ویژه ای برخوردار است و طبق روایات یکی از چهارقرآن به شمار می رود که در قرون اولیه اسلامی نوشته شده و به چهار اقلیم جهان فرستاده شده است این قرآن به خط کوفی و بر روی پوست نوشته شده است و در مسجد روستایی به همین نام نگهداری می‌شود.

توانایی شناخت صنایع دستی محلی

هنرهای سنتی از دیرباز در میان کردها رواج داشته و با توجه به شرایط خاص جغرافیایی از تنوع برخوردار بوده است. تولید این آثار هم مصرف محلی دارد و هم در بهبود اوضاع اقتصادی زندگی مردم منطقه تأثیری جدی دارد. مهم‌ترین هنرهای سنتی کردستان، دست‌بافته‌های داری و منسوجات، گیوه‌دوزی، نازک‌کاری چوب، سفالگری، نمدمالی، زیورآلات محلی، سوزن‌دوزی، قلاب‌بافی، گیوه‌دوزی، حصیر و سبد، بافت سیاه‌چادر، فلزکاری، ساخت آلات موسیقی و... می‌دانند. وجود آب و هوای سرد شش ماه از سال در بیش تر مناطق این استان، سبب شده است تا رویکرد مردم به این تولیدات افزون شده و بافته‌هایی زیبا و متنوع خلق کنند.

سفالگری: هنر سفالگری از زمانهای بس کهن در کردستان رایج بوده و ظرفهای سفالین کشف شده نشان می دهد که این هنر در دوره پیش از تاریخ در کردستان مورد توجه مردم بوده است. در دوره ساسانیان جنس لعاب تکامل یافت. هنر سفال‌سازی از آن به بعد در ایران رونق پیدا کرد و ظروف لعابدار با گل معمولی ساخته می شد و آن از خاک رس بدون ماسه و شن و مواد آهکی بود.

قالیبافی: قالیبافی در کردستان بسیار رایج است و نام کردستان همیشه مترادف با مهمترین قالی‌های دستباف بوده که با کمال ذوق و سلیقه پدید آمده است و قالی افشار و سنندج و بیجار و بوکان امروز شهرت جهانی دارد و به تحقیق یکی از پرارزشتین فرشهای ایران است.

گلیم: مشهورترین گلیم‌های کردستان، سنه است که اکنون شامل سنندج و اطراف آن می شود. گلیم‌های سنه چه از نظر فنی و چه از لحاظ زیبایی شناسی با دیگر گلیم‌هایی که توسط قبایل و چادرنشینان کرد بافته شده، تفاوت دارد. در بافت آنها نوعی ذوق هنری دیده می شود و بیش از گلیم‌های دیگر به فرش- های گره دار ایرانی شبیه است.

منبت‌کاری: منبت کاری چوب در کردستان از قدیم رواج داشته و درهای چوبی در کردستان و برخی از روستاهای آن که به جای مانده متعلق به دوران صفوی بوده که دارای کنده‌کاریهای دقیق و به صورت گل و کتیبه‌های گوناگون است.

توانایی شناخت ویژگی‌های طبیعی محل

استان کردستان از لحاظ اقلیمی و طبیعی، یکی از مناطق کوهستانی کشور با دشت‌های مرتفع و دره‌های وسیع در سراسر منطقه است. رشته کوههای غرب کشور به صورت رشته‌هایی موازی، تمامی پهنه استان را در بر گرفته و محدوده طبیعی آن را تشکیل می دهند.

ناهمواریهای این استان با عنوان ناحیه کوهستانی کردستان مرکزی شامل دو بخش غربی و شرقی می شود و شکل پستی، بلندی و جنس زمین در این دو بخش با یکدیگر متفاوت است. بخش کوهستانی غربی از لحاظ یکنواختی و بستنی جنس زمین دارای اشکال مشابه با ویژگی کوه‌های گنبدی شکل، شیب یکنواخت و ملایم همراه با دره‌های باز است. بخش کوهستانی شرقی که با بخش کوهستانی غربی متفاوت است، از یک حصار کوهستانی سنگ‌های دگرگونی و رسوبی تشکیل شده است. این بخش از منطقه بیشتر به وسیله دشت‌های مرتفع هموار و تپه‌های ماهوری احاطه شده است. مرتفع‌ترین قسمت استان، کوه شاهو و کم ارتفاع‌ترین منطقه، منطقه آلتوت در است.

آب و هوای استان کردستان تحت تأثیر توده‌های هوای گرم و مرطوب مدیترانه ای قرار دارد. این توده هوا از اقیانوس اطلس و دریای مدیترانه با برخورد به ارتفاعات زاگرس بخش قابل توجهی از رطوبت را به صورت بارش‌های پراکنده برف و باران در این منطقه نشان می دهند. نفوذ توده‌های مرطوب زمستانی و بهاری در میوان و دریاچه زریوار تأثیر فراوانی در اعتدال و مرطوب شدن هوای این ناحیه دارد. از مهمترین رودخانه‌های این استان می‌توان به سیروان، زرینه‌رود، قزل‌اوزن و سفیدرود اشاره کرد.

استان کردستان در پهنه طبیعی خود دنیایی از زیبایی و تنوع را به گردشگران و طبیعت‌دوستان عرضه می کند. دریاچه زریوار میوان مهم ترین و کم نظیر ترین جاذبه آبی در استان کردستان

است. ویژگی دریاچه زریوار متصل نبودن هیچ رودخانه‌ای به این دریاچه است. دریاچه پشت سد با فضای سبز و جنگل کاری به همراه جنگل های زیبای استان کردستان؛ مناظر زیبا و دل پذیری را برای گذران اوقات فراغت اهالی و هم چنین امکانات بالقوه ای را در امر توسعه جهانگردی استان کردستان فراهم کرده اند.

توانایی شناخت ویژگی های فرهنگی محلی

جاذبه های فرهنگی استان کردستان که شامل صنایع دستی، موسیقی، نمایش های محلی و لباس های رنگارنگ می شود یکی از غنی ترین و مهم ترین جاذبه های گردشگری این منطقه به شمار می آید.

کردها علاقه وافری به طبیعت و زیبایی دارند و در تمام صنایع دستی خود آثار طبیعت را به نمایش می گذارند. کردستان سرزمین ترانه ها و آهنگ هاست و در هر منطقه آن صدها آهنگ و ترانه وجود دارد. برخی کردستان را مهد موسیقی ایرانی می دانند، زیرا موسیقی کردی با موسیقی های باستانی ایران نسبتی تمام و کمال دارد. رقص کردی در نوع خود یکی از بی نظیر ترین جاذبه های گردشگری است. پوشاک مردان و زنان کرد شامل تن پوش و سرپوش می شود و لباس های کار و معیشت و مراسم و جشن ها با یکدیگر تفاوت دارد. هر چند پوشاک نواحی مختلف کردستان متفاوت است، اما از نظر پوشش کامل، همه با هم یکسان هستند. لباس بانوان کرد از زیباترین لباس های محلی است و در واقع در نوع خود بی نظیر است. بیش تر لباس ها رنگ شاد دارند و دارای تزیینات نیز هستند. اکثریت ساکنان این استان، کرد زبان هستند که به لهجه های مختلف تکلم می کنند. مردم کرد مکتوبات و نوشته های خود را به زبان کردی که با حروف فارسی نوشته می شود انجام می دهند ولی مکاتبات رسمی و دولتی را به زبان فارسی می نویسند. بیشترین ادبیات مکتوب در کردستان به زبان سورانی است و مهم ترین شاخه زبان کردی است.

مردم کردستان به دلیل شیوه معیشت خود از گیاهانی خوراکی که به طور خودرو می رویند انواع غذاها را درست می کنند. انواع پلو مهم ترین بخش رژیم غذایی مردم این استان را تشکیل می دهد. مهم ترین و معروف ترین غذای محلی مردم استان کردستان کباب کردی است که در جشن ها و یا برای پذیرایی از مهمانان به کار می رود.

مراسم پیر شالیار از مراسم سنتی مردم اورامان است. پیر روحانی از مغان زرتشت به نام پیر شالیار نزد مردم اورامان بسیار محترم است و کتابش را به بیگانگان نشان نمی دهند و کلماتش به جای ضرب المثل به کار می رود. جشن بزرگ مردم اورامان در بهمن ماه که سال روز ازدواج اوست برگزار می شود. مردم زیادی هر سال با وجود سرمای هوا در این جشن شرکت می کنند.

توانایی شناخت گونه های زیستی و اقلیمی

پوشش گیاهی کردستان شامل جنگل ها و مراتع است که بخشی از زیبایی های بی نظیر این استان را تشکیل می دهند. کوه ها و دشت های مرتفع و رطوبت ابرهای باران زا، نسبتاً شرایط مساعدی برای ایجاد پوشش جنگلی فراهم آورده است. هم اکنون جنگل های این استان به صورت درختچه و بوته های پراکنده درآمده اند. مهم ترین و معروف ترین درختان جنگلی کردستان عبارتند از جنگل های بلوط، مازو، زبان گنجشک (وَن)، گلایی وحشی، سیب وحشی، زالزالک، گردو، پسته وحشی (بَنه)، آلبالوی جنگلی، ازگیل، نارون، بادام تلخ، افرا، داغداغان و درخت هایی مانند گز و بید وحشی.

مراتع استان به چهار درجه عالی، خوب، متوسط و فقیر تقسیم می شوند. مراتع عالی؛ بیشتر در نواحی غربی و مرتفع استان، مراتع خوب؛ بیشتر در نواحی مرکزی استان و تپه ماهورها و مراتع متوسط در نواحی شرقی استان مشاهده می شوند. مراتع فقیر و بسیار فقیر؛ بیشتر در نواحی روستایی وجود دارند. این مراتع بر اثر چرای زیاد دام ها، به شدت فرسوده شده اند.

از مهمترین گیاهان داورویی که از مزیت اقتصادی بالایی نیز برخوردارند می توان به مواردی همانند ثعلب، جعفری کوهی، ریواس، سنگ، نعنا کوهی، موسیر، پونه، قارچ کوهی، آویشن، انواع مختلف توت اشاره نمود.

استان کردستان گونه های مختلفی از حیات وحش را در خود جای داده است. از حیوانات وحشی که در جلگه ها و دشت ها پرورش می یابند خرس، بز کوهی، آهو، گراز، خرگوش، کفتار، شغال، گرگ، روباه را می توان نام برد که به تعداد زیاد در همه جای آن یافت می شوند. خرس به حالت منزوی و گوشه گیر در غارها و قلل کوه های بلند زندگی می کند. اما بز کوهی و آهو بسیار فراوان در همه جای این سرزمین و به ویژه در توابع شهرستان بانه پراکنده هستند. گراز آفت باغات و درخت کاری های این ناحیه است. از پرندگان می توان دارکوب، بلدر چین، کبک، انواع ماکیان، غاز و اردک را نام برد. از خزندگان مارهای خطرناک فقط در کوهستان های دور دست به ندرت به چشم می خورند. اما مار آبی و بی آزار زیاد است و نیز عقرب های این ناحیه زرد و ضعیف هستند. جانوران مزارع و مراتع کم ارتفاع، گراز، کفتار، شغال، گرگ، روباه، راسو، سمور و گورکن است.

تست‌های استان کردستان

۱- مرکز استان کردستان کدام شهر است؟

الف) یاسوج

ب) کردستان

ج) سنندج

د) کرمانشاه

۲- کلمه کردستان، به طور رسمی اولین بار در چه زمانی به کار برده شد؟

الف) افشاریان

ب) سلجوقیان

ج) ساسانیان

د) صفاریان

۳- اولین سلسله کرد نژاد که در ایران به سلطنت رسیدند کدامیک از موارد زیر است؟

الف) زند

ب) افشار

ج) قاجار

د) پهلوی

۴- چه کسی اولین بار به فکر تأسیس کردستان مستقل، تحت حمایت دولت عثمانی افتاد؟

الف) قاضی محمد

ب) عبدالله نقشبندی

ج) جهانگیرخان

د) آصف خان

۵- جمهوری خلق کردستان تحت حمایت کدام کشور تشکیل شد؟

الف) ترکیه

ب) کردستان عراق

ج) روسیه

د) لهستان

۶- موزه مردم شناسی کرد، در کدامیک از بناهای زیر واقع شده است؟

الف) عمارت آصف

ب) قلعه قمچقا

ج) تالار تشریفات

د) تالار آئینه

۷- بنای اصلی عمارت آصف، مربوط به کدام دوره است؟

الف) قاجار

ب) پهلوی

ج) صفوی

د) زند

۸- کدامیک از آثار تاریخی استان کردستان، قدیمی‌ترین کتیبه نیمه تصویری ایران را در

خود جای دارد؟

الف) بازار سنندج

ب) قلعه قمچقا

ج) عمارت آصف

د) خانه کرد

۹- بازار سنندج از کدام اثر تاریخی ایران الهام گرفته است؟

الف) بازار کاشان

ب) بازار تبریز

ج) میدان نقش جهان

د) قلعه الموت

۱۰- استان کردستان از سمت جنوب به کجا محدود می‌شود؟

الف) کرمانشاه

ب) زنجان

ج) عراق

د) همدان

۱۱- دلیل افزایش رویکرد مردم استان کردستان به تولید صنایع دستی چیست؟

الف) وجود آب و هوای سرد شش ماه از سال

ب) عدم وجود کارگاههای صنعتی

ج) فراوانی مواد اولیه مورد نیاز صنایع دستی

د) سودآوری بالا

۱۲- جنس لعاب سفال های استان کردستان، در چه دوره ای تکامل یافت؟

الف) هخامنشیان

ب) ساسانیان

ج) مادها

د) زند

۱۳- کدامیک از انواع گلیم‌ها، به فرش‌های گره دار ایرانی شباهت دارد؟

الف) سنه

ب) افشار

ج) بوکان

د) نگل

۱۴- کدامیک از موارد زیر، از صنایع دستی استان کردستان نمی‌باشد؟

الف) منبت‌کاری

ب) قالی‌بافی

ج) ساخت آلات موسیقی

د) خاتم‌کاری

۱۵- محدوده طبیعی استان کردستان چیست؟

الف) کوههای غرب کشور

ب) جنگل‌های طبیعی

ج) جنگل‌های دست کاشت

د) مراتع

۱۶- مرتفع‌ترین منطقه استان کردستان کجاست؟

الف) کوه زردکوه

ب) کوه سهند

ج) کوه شاهو

د) کوه دنا

۱۷- کوهستانهای شرقی استان کردستان از چه کوه‌هایی تشکیل شده است؟

الف) گنبدی شکل

ب) دگرگونی و رسوبی

ج) تپه ماهور

د) گرانیته

۱۸- کدامیک از موارد زیر از مهمترین رودخانه های استان کردستان است؟

الف) زرینه رود

ب) زاینده رود

ج) دالاهو

د) کرخه

۱۹- ویژگی دریاچه زریوار کردستان در چیست؟

الف) پرآب بودن

ب) متصل نبودن به رودخانه

ج) اکوسیستم منحصر به فرد

د) آب گوارا

۲۰- بیشترین ادبیات مکتوب در کردستان به زبان است و مهم ترین شاخه زبان

کردی است.

الف) اورامانی

ب) سنندجی

ج) سورانی

د) لکی

۲۱- معروفترین غذای کردستان که در جشن ها و میهمانی ها تهیه می شود چه نام دارد؟

- الف) پلو زیره
ج) آش دوغ
ب) کباب کردی
د) کلمپه

۲۲- مراسم پیر شالیار مربوط به کدام استان است و در چه ماهی برگزار می شود؟

- الف) کردستان - بهمن
ج) خراسان جنوبی - دی
ب) کرمان - اسفند
د) اردبیل - مهر

۲۳- مردم کردستان مکاتبات غیررسمی خود را به چه زبانی می نویسند؟

- الف) فارسی
ج) سورانی
ب) کردی
د) اورامانی

۲۴- زیباترین لباس محلی زنان مربوط به کدام استان است؟

- الف) سیستان و بلوچستان
ج) لرستان
ب) بوشهر
د) کردستان

۲۵- به چه دلیل مراتع روستایی استان کردستان به شدت فرسوده شده اند؟

- الف) کمبود آب
ج) چرای زیاد
ب) آتش سوزی مراتع
د) آفت زدگی

۲۶- کدامیک از موارد زیر از گیاهان دارویی استان کردستان نمی باشد؟

- الف) ثعلب
ج) شنگ
ب) ریواس
د) گون

۲۷- کدامیک از جانوران زیر به صورت منزوی درون غارهای استان کردستان زندگی می کند؟

- الف) خرس
ج) شغال
ب) روباه
د) گرگ

۲۸- از خزندگان، فقط..... در کوهستان های دور دست استان کردستان به ندرت به

چشم می خورند.

- الف) آفتاب پرست
ج) مارهای خطرناک
ب) مارمولک
د) سمندر

۲۹- آفت باغات و درختکاری استان کردستان چه جانوری است؟

- الف) خرگوش
ج) پلنگ
ب) روباه
د) گراز

کلید سوالات استان کردستان

ردیف	گزینه صحیح	ردیف	گزینه صحیح
۱	آسان ج	۱۶	سخت ج
۲	متوسط ب	۱۷	متوسط ب
۳	متوسط الف	۱۸	متوسط الف
۴	متوسط ب	۱۹	آسان ب
۵	سخت ج	۲۰	سخت ج
۶	متوسط الف	۲۱	متوسط ب
۷	متوسط ج	۲۲	متوسط الف
۸	سخت ب	۲۳	آسان ب
۹	آسان ج	۲۴	متوسط د
۱۰	سخت الف	۲۵	آسان ج
۱۱	متوسط ج	۲۶	متوسط د
۱۲	متوسط ب	۲۷	متوسط الف
۱۳	متوسط الف	۲۸	سخت ج
۱۴	سخت ب	۲۹	متوسط د
۱۵	متوسط الف		

پاسخنامه تشریحی استان کردستان

- ۱) گزینه ج صحیح است.
مرکز استان کردستان، شهر سنندج است.
- ۲) گزینه ب صحیح است.
کلمه کردستان برای اولین بار بطور رسمی در دوره سلجوقی بکار برده شد و از آن پس ثبت گردید.
- ۳) گزینه الف صحیح است.
با تشکیل سلسله زندیه، برای نخستین بار در تاریخ ایران سلسله‌ای کرد نژاد به سلطنت رسید.
- ۴) گزینه ب صحیح است.
در سال ۱۸۷۸ میلادی، شیخ عبیدالله نقشبندی به فکر تأسیس کردستان مستقل تحت حمایت دولت عثمانی افتاد.
- ۵) گزینه ج صحیح است.
قاضی محمد، همزمان با حضور قوای متفقین در ایران و حمایت دولت روسیه شوروی از او، جمهوری خلق کردستان را که مرکز آن مهاباد بود، تشکیل داد.
- ۶) گزینه الف صحیح است.
عمارت آصف (خانه کرد) موزه مردم شناسی استان کردستان است.
- ۷) گزینه ج صحیح است.
بنای اصلی عمارت آصف که به تالار تشریفات معروف است، مربوط به دوران صفویه است.
- ۸) گزینه ب صحیح است.
به نظر کارشناسان قلعه تاریخی قمچقای بیجار دارای کتیبه‌ای با نقش هیروگلیف و به خط هراتیک می‌باشد و جزو قدیمی ترین کتیبه‌های نیمه تصویری ایران قلمداد گردیده و کتیبه آن با خط سومریان قابل مقایسه است.
- ۹) گزینه ج صحیح است.
بازار سنندج با الهام از پیرامون میدان نقش جهان اصفهان با شکل مستطیل ساخته شده است.
- ۱۰) گزینه الف صحیح است.
استان کردستان از شمال با استان‌های آذربایجان غربی و زنجان، از شرق با استان های همدان و زنجان، از جنوب با استان کرمانشاه و از غرب با کشور عراق همسایه است.
- ۱۱) گزینه ج صحیح است.
وجود آب و هوای سرد شش ماه از سال در بیش تر مناطق این استان، سبب شده است تا رویکرد مردم به این تولیدات افزون شده و بافته‌هایی زیبا و متنوع خلق کنند.

۱۲) گزینه ب صحیح است.

در دوره ساسانیان جنس لعاب تکامل یافت.

۱۳) گزینه الف صحیح است.

گلیم سنه، بیش از گلیمهای دیگر به فرش‌های گره دار ایرانی شبیه است.

۱۴) گزینه ب صحیح است.

خاتم کاری از صنایع دستی استان کردستان نیست.

۱۵) گزینه الف صحیح است.

رشته کوههای غرب کشور به صورت رشته‌هایی موازی، تمامی پهنه استان را در بر گرفته و

محدوده طبیعی آن را تشکیل می‌دهند.

۱۶) گزینه ج صحیح است.

مرتفع ترین قسمت استان، کوه شاهو است.

۱۷) گزینه ب صحیح است.

بخش کوهستانی شرقی که با بخش کوهستانی غربی متفاوت است، از یک حصار کوهستانی سنگ

های دگرگونی و رسوبی تشکیل شده است.

۱۸) گزینه الف صحیح است.

از مهمترین رودخانه‌های این استان می‌توان به سیروان، زرینه‌رود، قزل‌اوزن و سفیدرود اشاره کرد.

۱۹) گزینه ب صحیح است.

ویژگی دریاچه زریوار متصل نبودن هیچ زودخانه‌ای به این دریاچه است.

۲۰) گزینه ج صحیح است.

بیشترین ادبیات مکتوب در کردستان به زبان سورانی است و مهم ترین شاخه زبان کردی است.

۲۱) گزینه ب صحیح است.

مهم ترین و معروف ترین غذای محلی مردم استان کردستان کباب کردی است که در جشن‌ها و یا

برای پذیرایی از مهمانان به کار می‌رود.

۲۲) گزینه الف صحیح است.

مراسم پیر شالیار از مراسم سنتی مردم اورامان است و در بهمن ماه که سال ازدواج اوست

برگزار می‌شود.

۲۳) گزینه ب صحیح است.

مردم کرد مکتوبات و نوشته‌های خود را به زبان کردی که با حروف فارسی نوشته می‌شود انجام

می‌دهند ولی مکاتبات رسمی و دولتی را به زبان فارسی می‌نویسند.

۲۴) گزینه د صحیح است.

لباس بانوان کرد از زیباترین لباس های محلی است و در واقع در نوع خود بی نظیر است.

۲۵) گزینه ج صحیح است.

مراعات فقیر و بسیار فقیر؛ بیشتر در نواحی روستایی وجود دارند. این مراعات بر اثر چرای زیاد دامها، به شدت فرسوده شده‌اند.

۲۶) گزینه د صحیح است.

گون از گیاهان دارویی استان کردستان نمی باشد.

۲۷) گزینه الف صحیح است.

خرس به حالت منزوی و گوشه گیر در غارها و قلل کوه های بلند استان کردستان زندگی می کند.

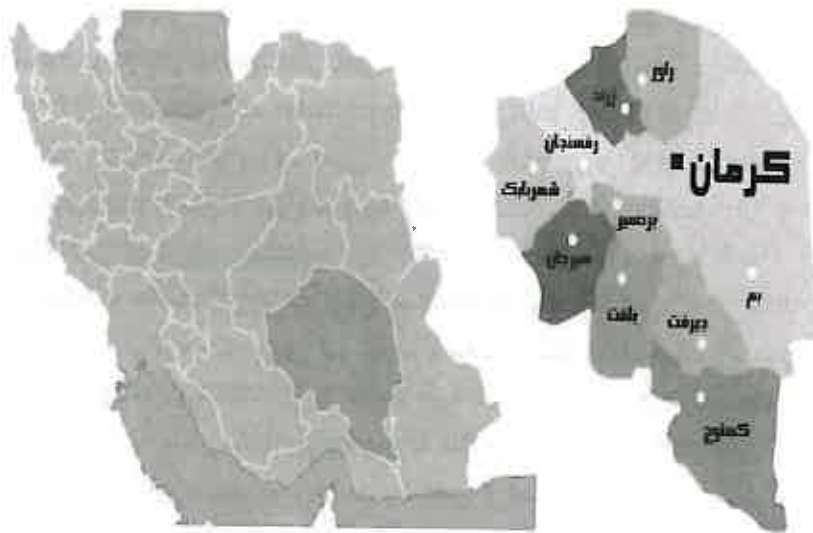
۲۸) گزینه ج صحیح است.

از خزندگان مارهای خطرناک فقط در کوهستان های دور دست به ندرت به چشم می خورند.

۲۹) گزینه د صحیح است.

گراز آفت باغات و درخت کاری های ناحیه کردستان است.

استان کرمان

توانایی شناخت ویژگی‌های تاریخی و جغرافیایی محلی

استان کرمان از شمال به استان خراسان جنوبی، از شرق به سیستان و بلوچستان، از غرب به یزد و فارس و از جنوب به هرمزگان محدود می‌شود و پس از استان خراسان، دومین استان پهناور کشور محسوب می‌شود. مرکز استان کرمان، شهر تاریخی کرمان است و مهم‌ترین شهرهای آن عبارتند از: بافت، بردسیر، بم، جیرفت، رفسنجان، زرنده، سیرجان، شهرابک، کهنوج.

از لحاظ تاریخی سابقه سکونت و استقرار انسان در منطقه کرمان به هزاره چهارم قبل از میلاد می‌رسد. این منطقه یکی از قدیمی‌ترین نواحی ایران به شمار می‌رود. نام کرمان در دوره‌های قبل از اسلام، بوتیا و کارامانیا بوده است. مرکز کرمان را در قدیم گواشیر و بردسیر می‌خواندند.

کرمان در زمان هخامنشیان بخش عظیمی از شهر ساتراپی فارس به شمار می‌رفت و شهرهای چون شیرگانیا همان سیرجان امروزی، تپه یحیی یا بردسیر و بافت امروزی، به اردشیر باستان، گواشیریا کرمان امروزی، پهره باستان یا فهرج امروزی، ارگ بم (ثبت یونسکو)، نرماشیر، راین و جیرفت از شهرهای قدیمی این سرزمین هستند.

در پایان حکومت هخامنشیان ایالت کرمان همانند دیگر ایالت‌ها، مورد تاخت و تاز سپاهیان اسکندر مقدونی قرار گرفت که در پی این تهاجم و توقف دو ماهه لشکر اسکندر مقدونی، خسارت‌های سنگینی بر کرمان و مردمانش وارد آمد. در دوره ساسانیان فرمانروای کرمان، عنوان شاه را به خود اختصاص داد؛ به عنوان نمونه؛ بهرام چهارم به علت این که در زمان پدرش والی کرمان بود به کرمانشاه یا شاه کرمان معروف بود. در دوره اسلامی و تصرف این منطقه توسط یعقوب لیث، موسس سلسله صفاریان، همواره مورد هجوم اعراب قرار می‌گرفت. این سرزمین با روی کار آمدن دولت‌هایی چون سامانیان، دیلمیان، آل بویه و سلاجقه، جزو مناطق زیر سلطه آنان به شمار می‌رفت. بعد از به روی کار آمدن دولت تیمور گورکانی و همچنین سلسله‌های قراقویونلو و آق قویونلو به ترتیب کرمان را جزو متصرفات خود در آوردند. محمود افغان پس از دو بار لشکرکشی به این سرزمین به منظور تصرف اصفهان توانست ابتدا کرمان و سپس اصفهان را زیر سلطه خود در آورد. پس از شکست اشرف افغان توسط نادر شاه افشار و خلع شاه طهماسب دوم از سلطنت، کرمان نیز به تصرف نادر شاه، موسس سلسله افشاریه در آمد. در پی کشته شدن نادر شاه، کریم خان زند توانست بعد از سرکوب مخالفان خود، خدا مراد زند را با سپاهی به کرمان فرستاد و این سردار هم توانست بدون هیچ گونه مانعی کرمان را متصرف شد. ماجرای پناهنده شدن لطفعلی خان زند به کرمان، حمله آقامحمدخان و فاجعه قتل و نیز کورکردن عده زیادی از مردم کرمان، فرار لطفعلی خان به بم و کور کردن او از اوراق سیاه این عصر محسوب می‌شود.

استان کرمان یکی از مراکز تمدنی و تاریخی ایران است. دلیل این مدعا وجود مراکز تمدنی باستان در مناطق شهداد، جیرفت، بافت و بردسیر و وجود آثار و ابنیه تاریخی در جای‌جای مناطق مختلف آن است. ارگ بم قدیمی‌ترین و بزرگ‌ترین بنای خشتی جهان است که در شهر بم واقع شده است.

این بنا که در زلزله مرگبار سال ۱۳۸۲، نیمه ویران شد. از آن زمان بازسازی این مجموعه عظیم آغاز شد. باغ شاهزاده (ثبت یونسکو). یکی از عالیترین و زیباترین باغ‌های سنتی ایران محسوب می‌شود. این باغ در نیم فرسنگی ماهان قرار دارد. این باغ توسط عبدالحمید میرزا ناصرالدوله، شاهزاده قاجار و حاکم کرمان، طیایزده سال بنا شد. اما با مرگ وی بنای آن نیمه‌تمام رها شد. به همین علت جاهای خالی کاشی‌ها را بر سردر ورودی می‌توان دید. حمام گنجعلی‌خانیکه از شاهکارهای معماری عصر صفویه است. وجود سنگ نوشته سردر ورودی حمام، به خط میرعماد خوشنویس معروف عصر صفویه، و دو عدد سنگ صورتی رنگ در قسمت شرقی و غربی حمام که طلوع و غروب آفتاب را برای آگاهی نمازگزاران نشان می‌دهد است. از جمله ارزشهای این بنا می‌باشد. گنبد جبلیه که به گنبد گبری نیز معروف است در عصر ساسانی و قبل از اسلام بنا شده است. گنبد جبلیه که تنها بنای سنگی کرمان است. امروز به عنوان موزه سنگ‌نوشته‌های تاریخی مورد استفاده است. مسجد ملک که در بافت قدیم شهر کرمان در محله‌ای موسوم به شاه عادل بنا شده است، یکی از قدیمی‌ترین و بزرگترین مساجد ایران و کرمان است که سابقه تاریخی آن به قرن پنجم می‌رسد. وجود برج آجریو سه محراب گچ‌بری شده حکایت از قدمت و دیرینگی این مسجد دارد.

دیگر آثار تاریخی استان کرمان عبارتند از: بازار کرمان، قلعه دختر، یخچال‌های قدیمی، آرامگاه شاه نعمت‌اله ولی، گنبد مشتاقیه (سه گنبد)، مسجد جامع و مسجد ملک.

توانایی شناخت صنایع دستی محل

صنایع دستی در استان کرمان به دو شیوه دستی و کارگاهی رواج دارد. از صنایع دستی مهم این استان می‌توان از شال، پته و ترمه نام برد که البته به غیر از پته‌دوزی، بقیه از رونق سابق برخوردار نیستند. صنایع دستی کارگاهی نیز شامل قالی‌بافی، جاجیم‌بافی، گلیم‌بافی، خورجین‌بافی، قلم‌زنی و تولید ظروف مسی است که همچنان رواج دارند.

قالی‌بافی: قالی معروف‌ترین هنر دستی این استان است که از شهرت جهانی برخوردار است. قالی کرمان از گذشته‌های دور به عنوان نفیس‌ترین و ظریف‌ترین قالی شناخته شده است. پشم تولیدی در کرمان از کیفیت بالایی برخوردار بوده و مرکز تهیه آن کرمان، بم و رفسنجان است.

گلیم‌بافی: گلیم‌بافی از دیگر هنرهای استان کرمان است و یکی از انواع گلیم که در واقع استان کرمان مرکز اصلی تولید آن محسوب می‌شود، گلیم شیریکی پیچ است و بافت آن به طور انحصاری در اختیار دختران و زنان عشایری و روستایی است. به طور کلی سه نوع گلیم شیریکی پیچ، چهل ماشوله یا سینه ریزو گلیم کف ساده در استان کرمان تولید می‌شود.

پته‌دوزی: پته‌دوزی رشته‌ای از سوزن‌دوزی است که در کرمان، سیرجان، رفسنجان و دیگر نقاط این استان رواج دارد و شهرت آن کمتر از قالی نیست. یکی از قدیمی‌ترین و پرکارترین قطعات پته‌دوزی شده روپوش مقبره شاه نعمت‌الله ولی است که اکنون در موزه‌ای نگهداری می‌شود.

عریض‌بافی: عریض‌بافی یکی دیگر از هنرهای دستی مختص استان کرمان است. عریض پارچه‌ای دستبافت پشمی و نسبتاً ضخیم است که زنان پته‌دوز بر روی آن پته‌دوزی انجام می‌دهند. این هنر در گذشته بیشتر رواج داشته است و برای تهیه کت و پالتو از آن استفاده می‌شده است اما امروزه مصرف عریض در پته‌دوزی محدود شده است.

خوس: خوس یکی از صنایع دستی مردم جنوب استان کرمان است. زنان و دختران هنرمند جنوبی الیاف‌های به رنگ طلایی، نقره‌ای یا رنگارنگ را می‌بافند و با وصل کردن آن‌ها بر روی لباس‌های زنانه، طرح‌های زیبایی را خلق می‌کنند.

توانایی شناخت ویژگی‌های طبیعی محل

استان کرمان یکی از مرتفع‌ترین استان‌های کشور در ناحیه کویری و کم آب ایران است. شهرستان بافت در میان شهرستان‌های تابع این استان، به عنوان سومین شهر مرتفع ایران به شمار می‌آید و همین باعث شده بام ایران و سیبری جنوب خوانده شود. بلندی‌های این استان دنباله رشته کوه‌های مرکزی ایران هستند که از چین خوردگی‌های آتشفشانی آذربایجان آغاز شده و تا بلوچستان ادامه می‌یابند، البته این بلندی‌ها، در فلات مرکزی چندین بار به وسیله حوزه‌های پست داخلی و کویری قطع می‌شوند. مهم‌ترین کوه‌های این استان کوه هزار، لاله‌زار، کوه شاه، کوه پلوار و کوه جوپار می‌باشد. رودخانه‌های مهمی که در سطح استان کرمان در جریان هستند عبارتند از: رودخانه هلیل رود (که معروف‌ترین، پر آب‌ترین و طولانی‌ترین رودخانه استان کرمان به شمار می‌رود). چشمه عروس، آب‌بخشا، تنگویی، سیرچ رودخانه نساء ورود شور که تنها رودخانه دائمی است که در اعماق کویر ایران جریان دارد.

ارتفاعات، پستی و بلندی‌ها، شرایط اقلیمی ویژه و آب و هوای متفاوتی را در نواحی مختلف استان به وجود آورده است. آب و هوای این منطقه در نواحی شمال، شمال غرب و مرکز، خشک و معتدل، در نواحی جنوبی و جنوب شرقی، گرم و مرطوب و در مرکز استان یعنی شهر کرمان، خشک و نیمه معتدل است. استان کرمان همواره تحت تاثیر بادهای مختلف منطقه ای و محلی قرار دارد. وزش این بادهای، آب و هوای آن را دچار تحولات و تغییرات قابل توجهی می‌کند. این بادهای به طور عمده از نوع بادهای موسمی خشک هستند که در ماه‌های اسفند، فروردین و اردیبهشت می‌وزند و همراه با خاک و شن است. در مقابل این بادهای غربی و شمال غربی قرار دارند که باعث ریزش باران در زمستان و بهار می‌شوند.

از جمله مناطق توریستی-طبیعی خاص استان کرمان، روستای منحصر به فرد میمند، ییلاقات استان، کویر زیبای شهداد، دریاچه هامون جازموریان، روستاهای پراکنده شده در دامان کوه‌های سر به فلک کشیده همراه با مناطق در برگیرنده چشمه‌های آب معدنی است که قادر به جذب گردشگران و دوست‌داران طبیعت هستند.

توانایی شناخت ویژگی‌های فرهنگی محلی

فرهنگ استان کرمان متشکل از ترکیب فرهنگ‌های بلوچ، زرتشتی و کرمانی است. صنایع دستی از قدیمی‌ترین فعالیت‌های بشری و از هنری‌ترین و قابل توجه‌ترین جاذبه‌های فرهنگی محسوب می‌شوند. زبان مردم استان کرمان؛ فارسی با لهجه کرمانی است که شباهت زیادی به لهجه شیرازی دارد. در بین عشایر و طوایف استان، گویش‌های ترکی و بلوچی نیز رایج است.

در جامعه شهری استان کرمان زنان از چادر یا روپوش در مکان‌های عمومی استفاده می‌کنند و مردان کت و شلوار می‌پوشند. زنان در خانه یا در مجالس مهمانی لباس ویژه‌ای جدا از بقیه نقاط ندارند فقط پوشش زنان عشایر در بعضی نقاط متفاوت است که متأسفانه امروزه در حال از بین رفتن است. پوشاک در بین مردم کرمان به سه دسته محلی، بلوچی و زرتشتی تقسیم می‌شود.

استان کرمان همانند سایر استان‌های ایران؛ از انواع غذاهای سنتی و خوش طعم برخوردار است که برخی از آن‌ها در مناسبت‌های ویژه و تعداد بسیاری نیز به شکل عادی در طی سال تهیه می‌شود. حلیم بادمجان معروف‌ترین و مهم‌ترین غذای استان کرمان است. کلمپه، کماج و قاووت (قوه‌تو) از شیرینی‌های معروف این استان است.

از جمله مشخصه‌های مردم کرمان، پایبندی آنها به آداب و رسوم و سنت‌های ملی و مذهبی است، تا آنجا که برخی از رسوم نظیر جشن سده، تنها در کرمان هنوز با شکوه برگزار می‌شود.

توانایی شناخت گونه‌های زیستی و اقلیمی

استان کرمان بر اساس آب و هوا و خاک، دارای پوشش گیاهی متفاوت است. استان کرمان در مقایسه با دیگر استان‌های کشور درصد کمتری از جنگل را داراست و بیابان‌های آن پهنه بیشتری را دربر گرفته‌اند. با توجه به شرایط آب و هوایی و جنس خاک، پوشش گیاهی استان به چهار گروه پوشش گیاهی نواحی کوهستانی شامل درختان بنه (پسته وحشی)، انواع گونه‌های بادام کوهی، آرس (سرو کوهی)، گون، زیره، گیاهان دارویی و برخی دیگر به چشم می‌خورند. در بهار پوشش علفی فاصله میان درختان، درختچه‌ها و بوته‌ها را می‌پوشاند. دشت‌های سردسیر که گیاه غالب این دشت‌ها، درمنه است. علاوه بر آن گیاهانی همچون قیچ، اسکنبیل، عسلان، گون، افرا، بوته‌های خار و علف نیز دیده می‌شوند. دشت‌های گرمسیر این نواحی شامل درختان کنار، کهور، گز، اکالیپتوس و نخل وحشی است و زمین‌های بدون پوشش گیاهی تقسیم می‌شود. استان کرمان به

دلیل واقع شدن در منطقه گرم و خشک، از مراتع طبیعی زیادی برخوردار نمی‌باشد. مراتع این استان جزو مراتع ییلاقی به شمار می‌آیند که توسط دامداران محلی مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرند. زیره، بادرنجبویه و کرفس کوهی از دیگر گیاهان دارویی این استان می‌باشند.

استان کرمان با وسعت زیاد، تنوع آب و هوایی و دارا بودن زیستگاه‌های مختلف طبیعی توانسته است گونه‌های جانوری و گیاهی متنوعی را در خود پرورش دهد به طوری که وجود گونه‌های جانوری نادر نظیر خرس سیاه آسیایی و جیرفتی که در دنیا کمیاب می‌باشند، اهمیت زیستگاه‌های طبیعی استان و لزوم حفاظت از آن‌ها را نمایان می‌سازند. در استان کرمان به لحاظ موقعیت جغرافیایی، طبیعی و شرایط اقلیمی گونه‌های مختلفی از حیوانات وحشی و اهلی در قسمت‌های کوهستانی و جلگه‌ای آن زندگی می‌کنند. در نواحی سردسیری و گرمسیری استان حیواناتی همچون پلنگ، یوزپلنگ، گرگ، روباه، خرس سیاه، شغال، کفتار، خرگوش، انواع مار، کل، بز، میش و قوچ زندگی می‌کنند. گورخر از دیگر جانوران این استان می‌باشد که در دشت‌ها زیست می‌کند. به منظور تضمین بقا و تداوم اکولوژیک و حفظ تنوع ژنتیکی جانوران، مناطقی از محدوده استان تحت حفاظت سازمان محیط زیست قرار گرفته و از نظر صید و شکار جزو نواحی ممنوع اعلام شده است.

تست‌های استان کرمان

۱- دومین استان پهناور ایران چه نام دارد؟

- الف) خراسان جنوبی
ب) سیستان و بلوچستان
ج) سمنان
د) کرمان

۲- بوتیا نام قدیم کدامیک از شهرهای ایران بوده است؟

- الف) کرمان
ب) یزد
ج) بیرجند
د) تهران

۳- کور کردن لطفعلی خان زند از اوراق سیاه کدام شهر است؟

- الف) کرمانشاه
ب) زنجان
ج) کرمان
د) همدان

۴- بزرگترین بنای خشتی جهان کدامیک از موارد زیر است؟

- الف) عمارت کلاه فرنگی قزوین
ب) گنبد سلطانیه

ج) برج مهماندوست

د) ارگ بم

۵- کدامیک از آثار تاریخی استان کرمان ثبت جهانی شده است؟

- الف) آرامگاه شیخ نعمت‌اله ولی
ب) باغ شاهزاده
ج) گنبد جبلیه
د) مسجد ملک

۶- حمام گنجعلی خان یکی از شاهکارهای دوران است.

- الف) صفویه
ب) قاجاریه
ج) هخامنشیان
د) سلجوقی

۷- سابقه سکونت و استقرار انسان در استان کرمان به هزاره قبل از میلاد می‌رسد.

- الف) دوم
ب) سوم
ج) چهارم
د) پنجم

۸- در کدام دوران، حاکم کرمان عنوان شاه داشت؟

- الف) ساسانیان
ب) قره قویونلو
ج) مغولان
د) زند

- ۹- استان کرمان مرکز اصلی بافت چه نوع گلیمی است و تولید آن در انحصار چه کسانی است؟
 الف) چهل ماشوله - مردان روستائی و عشایر
 ب) شیریکی پیچ - دختران و زنان عشایری و روستایی
 ج) کف ساده - دختران و زنان عشایر و روستایی
 د) پلاس - مردان روستائی و عشایر
- ۱۰- در استان کرمان، پته دوزی بر روی چه پارچه ای انجام می شود؟
 الف) عریض
 ج) پلاس
 ب) کرباس
 د) نمد
- ۱۱- هنر دستی "خوس" مربوط به کدامیک از استانهاست؟
 الف) گلستان
 ج) کرمان
 ب) گیلان
 د) کردستان
- ۱۲- بر روپوش مقبره شاه نعمت اله ولی کدامیک از هنرهای دستی به کار رفته است؟
 الف) نم نم دوزی
 ج) پته دوزی
 ب) خوس بافی
 د) قلاب بافی
- ۱۳- نفیس ترین و ظریف ترین قالیهای جهان در کدام استان بافته می شود؟
 الف) آذربایجان شرقی
 ج) کرمان
 ب) آذربایجان غربی
 د) اصفهان
- ۱۴- مرتفع ترین استان ایران در مناطق کویری کدام استان است؟
 الف) کرمان
 ج) خراسان جنوبی
 ب) سمنان
 د) یزد
- ۱۵- معروف ترین و پرآب ترین رودخانه استان کرمان کدام است؟
 الف) هیرمند
 ج) رود شور
 ب) هلیل رود
 د) آب بخشا
- ۱۶- آب و هوای استان کرمان در ناحیه جنوب و جنوب شرقی چگونه است؟
 الف) معتدل و مرطوب
 ج) خشک و معتدل
 ب) گرم و مرطوب
 د) گرم و خشک
- ۱۷- روستای منحصر به فرد میمند، از جاذبه های گردشگری کدام استان است؟
 الف) فارس
 ج) همدان
 ب) آذربایجان غربی
 د) کرمان

- ۱۸- بادهای عمده استان کرمان، چه بادهایی هستند؟
 الف) موسمی خشک
 ج) گرم عربستان
 ب) ۱۲۰ روزه سیستان
 د) سیبری
- ۱۹- معروف ترین و مهم ترین غذای استان کرمان است.
 الف) انواع کباب
 ج) حلیم بادمجان
 ب) انواع آبگوشت
 د) بریانی
- ۲۰- جشن سده در کدام شهر به صورت باشکوه برگزار می شود؟
 الف) کرمان
 ج) اصفهان
 ب) شیراز
 د) تهران
- ۲۱- قوه تو از شیرینی های معروف کدام استان است؟
 الف) قزوین
 ج) بوشهر
 ب) کرمان
 د) یزد
- ۲۲- لهجه کرمانی به کدامیک از لهجه ها شباهت بیشتری دارد؟
 الف) لهجه شیرازی
 ج) لهجه کاشانی
 ب) لهجه مشهدی
 د) لهجه یزدی
- ۲۳- گیاه غالب دشت های سردسیر استان کرمان چه گیاهی است؟
 الف) گون
 ج) شیرین بیان
 ب) درمنه
 د) کنگر
- ۲۴- کدامیک از گیاهان دارویی استان کرمان نیست؟
 الف) زیره
 ج) کرفس کوهی
 ب) بادرنجبویه
 د) حنا
- ۲۵- خرس سیاه آسیایی در کدام استان زندگی می کند؟
 الف) کرمان
 ج) چهارمحال و بختیاری
 ب) خراسان شمالی
 د) بوشهر
- ۲۶- به چه دلیل استان کرمان از مراتع زیادی برخوردار نیست؟
 الف) کوهستانی بودن استان
 ج) کمی بارش سالانه
 ب) آب و هوای خشک
 د) چرای زیاد

کلید سوالات استان کرمان

ردیف	گزینه صحیح	ردیف	گزینه صحیح
۱	آسان د	۱۴	سخت الف
۲	متوسط الف	۱۵	متوسط ب
۳	متوسط ج	۱۶	سخت ب
۴	متوسط د	۱۷	آسان د
۵	آسان ب	۱۸	متوسط الف
۶	سخت الف	۱۹	متوسط ج
۷	سخت ج	۲۰	متوسط الف
۸	متوسط الف	۲۱	آسان ب
۹	آسان ب	۲۲	متوسط الف
۱۰	متوسط الف	۲۳	سخت ب
۱۱	سخت ج	۲۴	متوسط د
۱۲	متوسط ج	۲۵	متوسط الف
۱۳	سخت ج	۲۶	متوسط ب

پاسخنامه تشریحی استان کرمان

- ۱) گزینه د صحیح است.
پس از استان خراسان، دومین استان پهناور کشور محسوب می شود.
- ۲) گزینه الف صحیح است.
نام کرمان در دوره های قبل از اسلام، بوتیا و کارامانیا بوده است.
- ۳) گزینه ج صحیح است.
ماجرای پناهنده شدن لطفعلی خان زند به کرمان، حمله آقامحمدخان و فاجعه قتل و نیز کور کردن عده زیادی از مردم کرمان، فرار لطفعلی خان به بم و کور کردن او از اوراق سیاه این عصر محسوب می شود.
- ۴) گزینه د صحیح است.
ارگ بم قدیمی ترین و بزرگ ترین بنای خشتی جهان است که در شهر بم واقع شده است.
- ۵) گزینه ب صحیح است.
باغ شاهزاده ماهان در یونسکو ثبت شده است.
- ۶) گزینه الف صحیح است.
حمام گنجعلی خان یکی از شاهکارهای دوران صفویه است.
- ۷) گزینه ج صحیح است.
از لحاظ تاریخی سابقه سکونت و استقرار انسان در منطقه کرمان به هزاره چهارم قبل از میلاد می رسد.
- ۸) گزینه الف صحیح است.
در دوره ساسانیان فرمانروای کرمان، عنوان شاه را به خود اختصاص داد.
- ۹) گزینه ب صحیح است.
یکی از انواع گلیم که در واقع استان کرمان مرکز اصلی تولید آن محسوب می شود، گلیم شیریکی پیچ است و بافت آن به طور انحصاری در اختیار دختران و زنان عشایری و روستایی است.
- ۱۰) گزینه الف صحیح است.
عریض پارچه ای دستبافت پشمی و نسبتاً ضخیم است که زنان پته دوز بر روی آن پته دوزی انجام می دهند.
- ۱۱) گزینه ج صحیح است.
خوس یکی از صنایع دستی مردم جنوب استان کرمان است.
- ۱۲) گزینه ج صحیح است.
یکی از قدیمی ترین و پرکارترین قطعات پته دوزی شده روپوش مقبره شاه نعمت الله ولی است که اکنون در موزه ای نگهداری می شود.

استان کرمانشاه

فصل اول

توانایی شناخت استان ها

- (۱۳) گزینه ج صحیح است.
 قالی کرمان از گذشته‌های دور به عنوان نفیس‌ترین و ظریف‌ترین قالی شناخته شده است.
 (۱۴) گزینه الف صحیح است.
 استان کرمان یکی از مرتفع‌ترین استان‌های کشور در ناحیه کویری و کم‌آب ایران است.
 (۱۵) گزینه ب صحیح است.
 رودخانه هلیل رود معروفترین، پرآب‌ترین و طولانی‌ترین رودخانه استان کرمان به شمار می‌رود.
 (۱۶) گزینه ب صحیح است.
 نواحی جنوبی و جنوب شرقی استان کرمان، گرم و مرطوب است.
 (۱۷) گزینه د صحیح است.
 روستای میمند در استان کرمان قرار دارد.
 (۱۸) گزینه الف صحیح است.
 بادهای استان کرمان به طور عمده از نوع بادهای موسمی خشک هستند که در ماه‌های اسفند، فروردین و اردیبهشت می‌وزند و همراه با خاک و شن است.
 (۱۹) گزینه ج صحیح است.
 حلیم بادمجان معروف‌ترین و مهم‌ترین غذای استان کرمان است.
 (۲۰) گزینه الف صحیح است.
 از جمله مشخصه‌های مردم کرمان، پایبندی آنها به آداب و رسوم و سنت‌های ملی و مذهبی است، تا آنجا که برخی از رسوم نظیر جشن سده، تنها در کرمان هنوز با شکوه برگزار می‌شود.
 (۲۱) گزینه ب صحیح است.
 کلمپه، کماج و قاووت (قوه‌تو) از شیرینی‌های معروف استان کرمان است.
 (۲۲) گزینه الف صحیح است.
 زبان مردم استان کرمان؛ فارسی با لهجه کرمانی است که شباهت زیادی به لهجه شیرازی دارد.
 (۲۳) گزینه ب صحیح است.
 دشت‌های سردسیر که گیاه غالب این دشت‌ها، درمنه است.
 (۲۴) گزینه د صحیح است.
 حنا از گیاهان دارویی استان کرمان نیست.
 (۲۵) گزینه الف صحیح است.
 خرس سیاه آسیایی در زیستگاه‌های استان کرمان زندگی می‌کند.
 (۲۶) گزینه ب صحیح است.
 کرمان به دلیل واقع شدن در منطقه گرم و خشک، از مراتع طبیعی زیادی برخوردار نمی‌باشد.

توانایی شناخت ویژگی‌های تاریخی و جغرافیایی محلی

استان کرمانشاه از شمال به استان کردستان، از جنوب به استان های لرستان و ایلام، از شرق به استان همدان و از غرب به کشور عراق محدود می‌شود. مرکز استان کرمانشاه، شهر کرمانشاه است و شهرهای مهم این استان اسلام آباد غرب، پاوه، جوانرود، سرپل ذهاب، سنقر، صحنه، قصر شیرین، کنگاور، گیلان غرب، هریس هستند.

بر اساس شواهد و مدارک باستان شناسی، استان کرمانشاه، جزو اولین زیستگاه های انسان و از مراکز مهم جمعیتی در زاگرس میانی، به شمار می‌رود. تمامی ادوار زندگی انسان از دوره سنگی و دوره های تمدن پیش از تاریخ تا تشکیل حکومت های بزرگ، سیر تحول خود را در این محدوده طی کرده است. پس از مهاجرت اقوام آریایی در هزاره سوم و چهارم ق. م، دامنه کوه های زاگرس این منطقه به یکی از مراکز مهم تجاری و بازرگانی تبدیل شد.

در دوره ساسانی، استان کرمانشاه بیش از هر دوره دیگری از اعتبار و رونق خاصی برخوردار بود. شاهان ساسانی به علت نزدیکی این منطقه به پایتخت یعنی تیسفون ایام تابستان را در قصرهای ییلاقی این منطقه می‌گذراندند. این استان در گذشته به عنوان دومین پایتخت ساسانیان مورد توجه حکومت بود و همین باعث به جا ماندن آثار بسیار زیاد و ارزشمندی در این استان شده است. کرمانشاه در متون کهن پهلوی از جمله کارنامه اردشیر بابکان که مهم ترین سند پهلوی جهان است به نام کردان شاه آورده شده است. نام کرمانشاه یا کردان شاه را بهرام چهارم ساسانی که به مدت ۱۱ سال، حکومت را بر عهده داشت بر این منطقه گذاشته است. پس از حمله اعراب به ایران و فتح کرمانشاه، این منطقه به کلی ویران و از جمعیت آن کاسته شد، در پی این حملات مردم کرمانشاه به شهر دینور مهاجرت کردند و بعد از آن مردم کرمانشاه شهری در حاشیه رود قره سو ساختند و در زمان حکومت عباسیان به علت موقعیت استراتژیک خود یکی از چهار شهر مهم عراق عجم به حساب می‌آمد. کرمانشاه در دوره حکومت سلجوقی ها به طور رسمی کردستان نامیده شد. با حمله سپاه مغول به ایران بار دیگر این منطقه ویران شد و در زمان لشکرکشی هلاکوخان به بغداد خسارات زیادی را متحمل شد. در دوران صفویان و در زمان حکومت شاه صفی، جنگ های میان دولت ایران و عثمانی پایان یافت و بدین ترتیب کرمانشاه از عصر شاه صفی تا پایان دوره صفویه دورانی از آرامش همراه با پیشرفت را گذراند. در عصر افشاریه به دلیل وجود توپخانه نادری در کرمانشاه این شهر اهمیت نظامی یافت و به جبهه جنگ نادر شاه با دولت عثمانی تبدیل شد. در دوران زندیه، این منطقه توسط، الله قلی خان زنگنه اداره می‌شد ولی در پی مرگ کریم خان، وی به عنوان یکی از مدعیان قدرت، برای دستیابی به تاج و تخت باعث بروز جنگ و وارد آمدن خسارت های فراوان در منطقه شد. دولت قاجار نیز خدماتی را برای کرمانشاه به ارمغان آوردند. فتحلیشاه قاجار برای کوتاه کردن دست عثمانی ها فرزند خود را برای سرکوب تجاوزهای عثمانی به حکومت کرمانشاه منصوب کرد.

کرمانشاه در جنگ جهانی اول و دوم به تصرف نیروهای خارجی درآمد و پس از پایان جنگ تخلیه شد. با روی کار آمدن رضاشاه پهلوی حکومت مرکزی توانست تا اندازه‌ای نفوذ و قدرت خود را در سراسر ایران تامین نماید و به آبادانی این منطقه در این دوره افزوده شد. متأسفانه در طول مدت ۸ سال جنگ تحمیلی عراق علیه ایران، بار دیگر این استان متحمل خسارت‌های فراوانی گردید. که طی سال‌های بعد از جنگ مرمت و بازسازی شدند.

تنوع ویژگی‌های طبیعی و اقلیمی و وجود بیش از ۶۰۰ اثر تاریخی در کرمانشاه این استان را به یکی از دیدنی ترین مناطق ایران تبدیل کرده است پراکندگی آثار تاریخی و جاذبه های زیبای طبیعی در این خطه به گونه است که در مسیر راههای اصلی و فرعی آن به طور متوسط در ۱۵ الی ۲۰ کیلومتر یک بنای تاریخی یا تفرجگاه به چشم می‌خورد. معروفترین این آثار طاق بستان، مجموعه تاریخی بیستون (ثبت یونسکو)، معبد آناهیتا، تکیه معاون‌الملک و بیگلربیگی، بازار سنتی کرمانشاه، مسجد عمادالدوله، حمام شهبازخان، مسجد جامع شافعی کرمانشاه، بنای طاق گرا، تپه و شکارگاه خسروپرویز و گوردخمه‌ها هستند.

توانایی شناخت صنایع دستی محلی

استان کرمانشاه از دیرباز به سبب موقعیت خاص جغرافیایی و نیاز اهالی به لوازم و مواد اولیه زیستی مهد صنایع دستی بوده است و در بین مردم بومی، افرادی مستعد و مبتکر در هر رشته پرورش یافته‌اند. علی‌الخصوص به علت اهمیت تجاری، واقع بودن بر سر شاهراه زیارتی و تجارتي ایران و بین‌النهرین، صاحبان ذوق و هنر، از سایر نقاط به این استان روی آورده‌اند که باعث اشاعه و تبلیغ و تعلیم هنرهای غیربومی و صنایع دستی شده‌اند.

گلیم‌بافی، موج‌بافی، پرده بافی، جاجیم بافی، قالی بافی، گیوه دوزی، چیغ بافی، قلم زنی و ساخت ابزار فلزی از جمله معروف ترین صنایع دستی استان کرمانشاه محسوب می‌شوند.

گلیم بافی: گلیم بافی از صنایع دستی خانگی است که در بیشتر نقاط استان کرمانشاه رواج دارد. وجود مراتع مساعد جهت پرورش دام ها که تامین کننده الیاف لازم گلیم هستند خود دلیلی بر متداول بودن گلیم بافی در این نواحی است.

موج بافی: موج در اصطلاح محلی رختخواب پیچ و مفرش می‌باشد که از پشم خالص بافته می‌شود و تولید آن بیشتر به منظور رفع نیازهای شخصی و سفارش‌دهندگان آشنا است. موج‌بافی از هنرهای خانگی است و در منطقه اورامانات رواج دارد. در جوانرود این صنعت شکل کارگاهی دارد. امروزه از موج به عنوان پتو یا روانداز، زیرانداز، پرده و حتی به جای بقچه‌های بزرگ استفاده می‌شود.

چیغ بافی: چیغ یا چیغ عبارت از حصیری به عرض ۱۵۰ سانتی‌متر است که روی آن نقش‌های متفاوتی به وسیله نخ‌های رنگارنگ پشمی ایجاد می‌شود. از چیغ برای حفاظت اطراف سیاه چادرها

استفاده می‌شود و گاهی نیز برای تقسیم داخل چادرهای عشایری به چند بخش جدا از هم کاربرد دارد. بافت ظروف حصیری نیز از دیگر جلوه‌های این هنر می‌باشد.

گیوه‌کشی: گیوه را در اصطلاح محلی، کلاش می‌گویند. استفاده از گیوه به عنوان پاپوشی نرم، سبک، راحت و مقاوم در مناطق کوهستانی و گذرگاه‌های صعب‌العبور و سنگلاخی استان کرمانشاه رواج دارد. کفی گیوه معمولاً از لاستیک و چرم و رویه آن از نخ یا ابریشم است. تا قبل از پیدایش صنعت لاستیک‌سازی، زیر گیوه‌ها را از پوست گاو میش تهیه می‌نمودند.

توانایی شناخت ویژگی‌های طبیعی محل

این استان جزو نواحی کوهستانی کشور به شمار می‌آید که بین فلات ایران و جلگه بین‌النهرین واقع شده است. همچنین این استان در قسمت شمال غربی کوه زاگرس قرار گرفته که همین باعث شده سراسر منطقه تحت پوشش قله‌ها و ارتفاعات این رشته کوه قرار گیرد. جنس مواد تشکیل دهنده ناهمواری‌ها، اغلب رسوبی و از نوع آهک است که نمونه بارز آن کوه بیستون و کوه پرآو یا پرآب است. از مهم‌ترین کوه‌های این استان می‌توان کوه‌های دالاهو، کوه‌های پرآو یا پرآب، کوه شاهو، کمر زرد، هزار خانی پایین، دالاخانی، کوه بدر، سیروله، بازی دراز و کوه سه سر را نام برد.

بادهای مهم استان کرمانشاه عبارتند از: بادهای غربی، که رطوبت نسبی اقیانوس اطلس و مدیترانه را همراه داشته و باعث بارندگی در منطقه می‌شود و اغلب در زمستان و بهار جریان دارد، نوع دوم؛ بادهای شمال هستند که این بادهای فصل تابستان می‌وزند و در اعتدال آب و هوای بخش از استان و کاهش گرمای آن موثرند، بادهای سام یا سموم نوع سوم بادهای هستند؛ فقط در منطقه نوار مرزی می‌وزند و هوای منطقه را در تابستان‌ها بسیار گرم و غیر قابل تحمل ساخته و خسارت‌های زیادی به جا می‌گذارد.

کرمانشاه از دید گوناگونی آب و هوایی دارای تنوع زیادی است از لحاظ آب و هوایی دارای چهار فصل در یک زمان است برای نمونه قصر شیرین دارای آب و هوای گرم و سنقر و پاوه دارای آب و هوای سرد و کرمانشاه و اسلام‌آباد غرب دارای آب و هوای معتدل هستند.

همچنین استان کرمانشاه دارای رودخانه‌های سیروان، رازآور، میرگ، جامیشان، قره‌سو، دینورآب، گاماسیاب و الوند است.

منطقه ریجاب و بان زرده، تالاب هشیلان، منطقه حفاظت شده بیستون، منطقه حفاظت شده بوزین مرخیل، منطقه حفاظت شده جنگلی قلاج، پناهگاه حیات وحش ورمنج، اثر طبیعی ملی غار قوری قلعه، منطقه شکار و تیراندازی ممنوع زله زرد، سراب‌های متعدد این منطقه، کوه‌های سر به فلک کشیده که از آثار تاریخی نیز برخوردار هستند به همراه ده‌ها عارضه طبیعی دیگر از جمله مناطق توریستی طبیعی خاص استان کرمانشاه به شمار می‌روند.

توانایی شناخت ویژگی‌های فرهنگی محل

لباس‌های محلی استان کرمانشاه از مهم‌ترین جاذبه‌های فرهنگی این استان به‌شمار می‌رود که با رنگ‌ها و طرح‌های زیبا و برگرفته از طبیعت چهار فصل این منطقه، همواره برای گردشگران این دیار جذاب و جالب توجه بوده است. لباس‌های محلی استان کرمانشاه با توجه به نوع اقلیم، آب و هوا و فرهنگ هر منطقه از استان، به اشکال گوناگونی درآمده و تنوع فرهنگی و اقلیمی این استان تاریخی را به خوبی به نمایش می‌گذارد.

زبان اکثر اهالی کرمانشاه کردی است و گویش‌های متفاوتی از این زبان در نقاط مختلف آن بر اساس گویش و فرهنگ ایلات و طوایف مختلف رواج دارد. علاوه بر این زبان ترکی نیز در بعضی مناطق این استان رایج می‌باشد.

از غذاهای محلی معروف استان کرمانشاه خورش خلال بادام، ترخینه، پرشت و شیرینی‌های کاک و نان برنجی و نان خرما می‌توان نام برد. علاوه بر موارد ذکر شده روغن حیوانی کرمانشاه از شهرت جهانی برخوردار است.

از آداب و رسوم مردم کرمانشاه می‌توان به مراسم چادر زدن در ارایش اشاره کرد. تا چند دهه پیش در کرمانشاه، در ارایش عید و در ایام عید خیمه و خرگاه خود را جلوی درب خانه‌ها علم می‌کردند و تا چیزی از صاحب‌خانه نمی‌گرفتند، خیمه و خرگاه خود را بر نمی‌چیدند و مردم سعی می‌کردند در ارایش را از درب خانه خود - خصوصاً در ایام عید- با دل خوش راهی سازند. یکی دیگر از مراسم معمول پیش از عید و حتی بعد از آن، پختن تخم‌مرغ و رنگ کردن آن‌ها است که خابازی و یا تخم مرغ بازی نامیده می‌شود. تخم‌مرغ‌های رنگ شده را در سبد بزرگی می‌گذارند. بعد هر نفر یک تخم‌مرغ را بر می‌دارد و سر و ته آن‌ها را به هم می‌زند. هر تخم‌مرغی که شکسته شود، صاحب آن بازنده و صاحب آخرین تخم‌مرغ سالم برنده اعلام می‌شود و رقیب او باید پول تمام تخم‌مرغ‌ها را به فروشنده بپردازد.

توانایی شناخت گونه‌های زیستی و اقلیمی

استان کرمانشاه دارای مراتع پربرکتی است و دره‌های مناطق شمال باختری تا جنوب خاوری آن یعنی ارتفاعات اورامانات تا منطقه زردلان و هلیلان پوشیده از جنگل است. این دره‌ها به دلیل داشتن آب و هوای معتدل و مناظر طبیعی زیبا، یکی از بهترین نقاط کشور برای اتراق و تفریح و استقرار ایلات محسوب می‌شوند. پوشش جنگل‌های این استان بیش تر شامل بلوط بومی ایران است. در سطح استان کرمانشاه انواع درختان بلوط، ون، مازوج، کیکم، زبان گنجشک و بعضی درختان میوه دار جنگلی مانند بادام کوهی، انجیر کوهی، تمشک، زالزالک، گلایی وحشی، گردو، ارژن، آلبالوی وحشی، سنجد، گیلاس وحشی، پسته کوهی و توت دیده می‌شود. گل گاو زبان، ثعلب، ترشک، خاکشیر، درمنه، شیرین بیان و آجی بیان، گون، کتیرا، پونه، نعنای و آویشن که کاربرد دارویی و صنعتی دارند؛ به مقدار زیاد یافت می‌شود.

در دامنه کوه‌های استان کرمانشاه که بیشتر با شیب تند همراه هستند، به دلیل وجود خاک کم‌عمق، درشت دانه و جوان، گیاهان استپی می‌رویند و به عنوان چراگاه‌های فصلی مورد استفاده دام‌های عشایر قرار می‌گیرند. این استان به علت وضع خاص جغرافیایی و دارا بودن دو نوع آب و هوای متمایز سرد و گرم در جوار یکدیگر، دارای مراتع متنوع است.

استان کرمانشاه گونه‌های مختلفی از حیات وحش را در خود جای داده است. به علت تنوع اقلیمی، وجود رودها و سراب‌ها و پوشش گیاهی متنوع، استان کرمانشاه همواره یکی از شکارگاه‌های طراز اول ایران و مامن مناسبی برای انواع پرندگان مهاجر و بومی است. به طوری که فرمانروایان ساسانی نیز در شکارگاه‌های گوناگون آن به شکار می‌پرداخته‌اند. در بیشه زارها و کوهستان‌های اطراف کرمانشاه، انواع پرندگان وحشی، اعم از بومی و مهاجر زندگی می‌کنند که مهم‌ترین آن‌ها عبارت‌اند از: کبک، تیهو، قمری، کبوترچاهی، انواع مرغابی، درنا، لک‌لک، حواصیل، قرقاول، شاهین، عقاب، کرکس، جغد و سار و هوبره و بلدرچین. از جانوران وحشی استان کرمانشاه می‌توان به پلنگ، خرس، گرگ، روباه، شغال، گراز، خوک کل، بز، قوچ، میش و بز کوهی اشاره کرد.

تست‌های استان کرمانشاه

- ۱- پایتخت دوم ساسانیان کجا بود؟
 الف) تیسفون ب) کرمانشاه ج) همدان د) شوش
- ۲- در متون کهن پهلوی، کردان شاه نام قدیم کدام شهر بود؟
 الف) کردستان ب) سنندج ج) کرمانشاه د) آذربایجان
- ۳- کرمانشاه چه دورانی را با آرامش و پیشرفت گذراند؟
 الف) حکومت اعراب ب) اواسط دوره سلجوقی تا اوایل زندیه ج) عصر شاه صفی تا پایان صفویه د) از حکومت کریم خان تا آغاز قاجار
- ۴- به چه دلیل در دوره افشاریه، کرمانشاه اهمیت نظامی داشت؟
 الف) استقرار نادر شاه ب) وجود دژهای نظامی ج) وجود توپخانه نادری د) همسایگی با دولت عثمانی
- ۵- تکیه معاون الملک و بیگلربیگی در کدام استان قرار دارند؟
 الف) آذربایجان شرقی - اردبیل ب) اصفهان - اصفهان ج) کرمانشاه - فارس د) کرمانشاه - کرمانشاه
- ۶- کدامیک از آثار تاریخی استان کرمانشاه ثبت یونسکو شده است؟
 الف) طاق بستان ب) معبد آناهیتا ج) شکارگاه خسروپرویز د) بیستون
- ۷- در دوره زندیه، منطقه کرمانشاه توسط چه کسی اداره می‌شد؟
 الف) امام قلی خان ب) کریم خان ج) الله قلی خان د) نادرشاه
- ۸- بیشترین آثار تاریخی استان کرمانشاه، مربوط به کدام دوره تاریخی است؟
 الف) زندیه ب) ساسانی ج) سلجوقی د) صفوی
- ۹- دلیل متداول بودن گلیم بافی در استان کرمانشاه چیست؟
 الف) وجود افراد مبتکر و مستعد در گلیم بافی ب) قراردادش کرمانشاه بر سر شاهراه تجاری ایران ج) وجود تأمین‌کننده مساعد جهت تولید الیاف د) رونق و بازار مناسب فروش گلیم در استان

۱۰- موج بافی از هنرهای خانگی کدام منطقه از استان کرمانشاه است؟

- (الف) شهر کرمانشاه
(ب) اورامانات
(ج) مناطق روستایی
(د) هریس

۱۱- کدامیک از صنایع دستی استان کرمانشاه جهت حفاظت اطراف سیاه چادر استفاده می‌شود؟

- (الف) موج بافی
(ب) گلیم بافی
(ج) چیغ بافی
(د) پرده بافی

۱۲- گیوه کشی در اصطلاح محلی استان کرمانشاه چه نامیده می‌شود؟

- (الف) چیغ
(ب) کلاش
(ج) مفرش
(د) موج

۱۳- قبل از پیدایش صنعت لاستیک سازی در استان کرمانشاه، کفی گیوه از چه چیز ساخته می‌شد؟

- (الف) پوست گاومیش
(ب) پوست گاو
(ج) پارچه های ضخیم نخی
(د) پارچه پشمی

۱۴- استان کرمانشاه بین فلات ایران و جلگه واقع شده است.

- (الف) خوزستان
(ب) عراق
(ج) بین‌النهرین
(د) کارون

۱۵- کدامیک از موارد زیر از کوههای مهم استان کرمانشاه نیست؟

- (الف) تفتان
(ب) سیروله
(ج) دالاهو
(د) کمزرد

۱۶- کدامیک از بادهای استان کرمانشاه باعث خسارت به این استان می‌شود؟

- (الف) شمالی
(ب) غربی
(ج) شره
(د) سام

۱۷- کدامیک از استان‌های ایران، چهارفصل را در یک زمان دارد؟

- (الف) تهران
(ب) البرز
(ج) کرمانشاه
(د) همدان

۱۸- کدامیک از غارهای زیر در استان کرمانشاه واقع شده است؟

- (الف) قوری قلعه
(ب) چالنجیر
(ج) علی صدر
(د) کتله خور

۱۹- علاوه بر زبان کردی، چه زبان دیگری در استان کرمانشاه رایج است؟

- (الف) کرمانجی
(ب) لکی
(ج) ترکی
(د) عربی

۲۰- خورشید خلال بادام و شیرینی کاک مربوط به کدامیک از موارد زیر هستند؟

- (الف) کرمانشاه - کرمانشاه
(ب) کرمانشاه - یزد
(ج) قزوین - قزوین
(د) آذربایجان شرقی - یزد

۲۱- مراسم خابازی (تخم مرغ بازی)، در کدام استان اجرا می‌باشد؟

- (الف) کرمان
(ب) خراسان رضوی
(ج) کرمانشاه
(د) مازندران

۲۲- کدامیک از محصولات کرمانشاه از شهرت جهانی برخوردار است؟

- (الف) نان برنجی
(ب) روغن حیوانی
(ج) عسل سبلان
(د) ترخینه

۲۳- کدام منطقه در استان کرمانشاه پوشیده از جنگل است؟

- (الف) ارتفاعات اورامانات تا منطقه زردلان و هلیلان
(ب) ارتفاعات دالاهو تا شمال منطقه دالاهو
(ج) کوههای دالاهو و هزارخانی
(د) مناطق شمال و شمال شرق استان

۲۴- پوشش جنگل‌های استان کرمانشاه بیش تر شامل بومی ایران است.

- (الف) سنجد
(ب) بلوط
(ج) انجیر کوهی
(د) بادام کوهی

۲۵- چراگاه‌های فصلی استان کرمانشاه در کدام قسمت قرار دارند؟

- (الف) مراتع
(ب) ساحل رودخانه‌های دائمی
(ج) دامنه کوه‌های شیب تند
(د) دره‌های کوه شاکوه

۲۶- شکارگاه‌های طراز اول ایران در کدام استان قرار دارند؟

- (الف) کردستان
(ب) کرمانشاه
(ج) کهگیلویه و بویراحمد
(د) گیلان

۲۷- کدامیک از جانوران زیر، در استان کرمانشاه زندگی نمی‌کنند؟

- (الف) قرقاول
(ب) شاهین
(ج) خرس
(د) گورخر

کلید سوالات استان کرمانشاه

ردیف	گزینه صحیح	ردیف	گزینه صحیح
۱	متوسط ب	۱۵	سخت الف
۲	متوسط ج	۱۶	سخت د
۳	سخت ج	۱۷	متوسط ج
۴	متوسط ج	۱۸	متوسط الف
۵	متوسط د	۱۹	متوسط ج
۶	آسان د	۲۰	آسان الف
۷	متوسط ج	۲۱	آسان ج
۸	آسان ب	۲۲	متوسط ب
۹	سخت ج	۲۳	سخت الف
۱۰	متوسط ب	۲۴	آسان ب
۱۱	متوسط ج	۲۵	متوسط ج
۱۲	سخت ب	۲۶	متوسط ب
۱۳	متوسط الف	۲۷	آسان د
۱۴	متوسط ج		

پاسخنامه تشریحی استان کرمانشاه

- ۱) گزینه ب صحیح است.
منطقه کرمانشاه در گذشته به عنوان دومین پایتخت ساسانیان مورد توجه حکومت بود.
- ۲) گزینه ج صحیح است.
کرمانشاه در متون کهن پهلوی از جمله کارنامه اردشیر بابکان که مهم ترین سند پهلوی جهان است به نام کردان شاه آورده شده است.
- ۳) گزینه ج صحیح است.
کرمانشاه از عصر شاه صفی تا پایان دوره صفویه دورانی از آرامش همراه با پیشرفت را گذراند.
- ۴) گزینه ج صحیح است.
در عصر افشاریه به دلیل وجود توپخانه نادری در کرمانشاه این شهر اهمیت نظامی یافت و به جبهه جنگ نادر شاه با دولت عثمانی تبدیل شد.
- ۵) گزینه د صحیح است.
تکیه معاون الملک و بیگلربیگی در استان کرمانشاه قرار دارد.
- ۶) گزینه د صحیح است.
مجموعه تاریخی بیستون ثبت یونسکو شده است.
- ۷) گزینه ج صحیح است.
در دوران زندیه کرمانشاه، توسط الله قلی خان زنگنه اداره می شد.
- ۸) گزینه ب صحیح است.
استان کرمانشاه در گذشته به عنوان دومین پایتخت ساسانیان مورد توجه حکومت بود و همین باعث به جا ماندن آثار بسیار زیاد و ارزشمندی در این استان شده است.
- ۹) گزینه ج صحیح است.
وجود مراتع مساعد جهت پرورش دام ها که تأمین کننده الیاف لازم گلیم هستند خود دلیلی بر متداول بودن گلیم بافی در این نواحی است.
- ۱۰) گزینه ب صحیح است.
موج بافی از هنرهای خانگی است و در منطقه اورامانات رواج دارد.
- ۱۱) گزینه ج صحیح است.
از چیغ برای حفاظت اطراف سیاه چادرها استفاده می شود.
- ۱۲) گزینه ب صحیح است.
گیوه را در اصطلاح محلی، کلاش می گویند.

۱۳) گزینه الف صحیح است.

قبل از پیدایش صنعت لاستیک‌سازی، زیر گیوه‌ها را از پوست گاو میش تهیه می‌نمودند.

۱۴) گزینه ج صحیح است.

استان کرمانشاه جزو نواحی کوهستانی کشور به شمار می‌آید که بین فلات ایران و جلگه بین‌النهرین واقع شده است.

۱۵) گزینه الف صحیح است.

تفتان جزء کوههای استان کرمانشاه نیست.

۱۶) گزینه د صحیح است.

بادهای سام یا سموم فقط در منطقه نوار مرزی می‌وزند و هوای منطقه را در تابستان‌ها بسیار گرم و غیر قابل تحمل ساخته و خسارت‌های زیادی به جا می‌گذارد.

۱۷) گزینه ج صحیح است.

کرمانشاه از دید گوناگونی آب و هوایی دارای تنوع زیادی است از لحاظ آب و هوایی دارای چهار فصل در یک زمان است.

۱۸) گزینه الف صحیح است.

غار قوری قلعه در استان کرمانشاه قرار دارد.

۱۹) گزینه ج صحیح است.

علاوه بر کردی، زبان ترکی نیز در بعضی مناطق استان کرمانشاه رایج می‌باشد.

۲۰) گزینه الف صحیح است.

از غذاهای محلی معروف استان کرمانشاه خورش خلال بادام، ترخینه، پرشت و شیرینی‌های کاک و نان برنجی و نان خرمايي می‌توان نام برد.

۲۱) گزینه ج صحیح است.

یکی از مراسم معمول استان کرمانشاه، پیش از عید و حتی بعد از آن، پختن تخم‌مرغ و رنگ کردن آن‌ها است که خابازی و یا تخم مرغ بازی نامیده می‌شود.

۲۲) گزینه ب صحیح است.

روغن حیوانی کرمانشاه از شهرت جهانی برخوردار است.

۲۳) گزینه الف صحیح است.

ارتفاعات اورامانات تا منطقه زردلان و هلیلان پوشیده از جنگل است.

۲۴) گزینه ب صحیح است.

پوشش جنگل‌های این استان بیش تر شامل بلوط بومی ایران است.

۲۵) گزینه ج صحیح است.

دامنه کوه‌های استان که بیشتر با شیب تند همراه هستند به عنوان چراگاه‌های فصلی مورد استفاده قرار می‌گیرند.

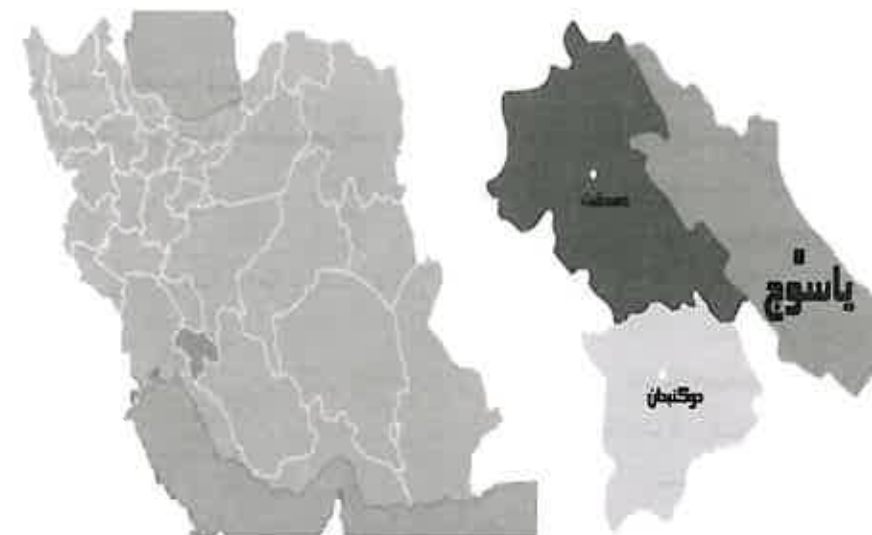
۲۶) گزینه ب صحیح است.

استان کرمانشاه همواره یکی از شکارگاه‌های طراز اول ایران و مامن مناسبی برای انواع پرندگان مهاجر و بومی است. به طوری که فرمانروایان ساسانی نیز در شکارگاه‌های گوناگون آن به شکار می‌پرداخته‌اند.

۲۷) گزینه د صحیح است.

گورخر در استان کرمانشاه زندگی نمی‌کند.

استان کهگیلویه و بویراحمد

توانایی شناخت ویژگی‌های تاریخی و جغرافیایی محلی

استان کهگیلویه و بویراحمد از شمال با استان چهار محال و بختیاری، از جنوب با استان‌های فارس و بوشهر، از شرق با استان‌های اصفهان و فارس و از غرب با استان خوزستان همسایه است. مرکز استان شهر یاسوج است و شهرهای مهم آن دنا، بهمئی، دهدشت و گچساران است.

مطالعات باستان‌شناسی نشان می‌دهد قسمت‌های وسیعی از استان کهگیلویه و بویراحمد محل استقرار بشر در پیش از تاریخ بوده است و سرآغاز دوره تاریخی استان را همزمان با امپراتوری عیلام می‌دانند. این منطقه در دوره عیلامی از اهمیت زیادی برخوردار بوده و آثار متعددی از این دوره در آن پیدا شده است که مهم‌ترین آن‌ها گورستان چال شاهین در روستای لمان متعلق به هزاره دوم ق. م، است. مورخان و محققین حوزه تاریخ بر این باورند؛ ولایت انشان یا انزان، زادگاه کوروش هخامنشی که یکی از ولایات عیلامی‌ها بوده، شامل سرزمین کهگیلویه و ممسنی می‌شد. کهگیلویه قبل از دوران اسلامی جزو قلمرو حکومتی پارس‌ها محسوب می‌شد که زمینگان نامیده می‌شد.

در رابطه با وجه تسمیه کهگیلویه و بویراحمد نظرات گوناگونی ارائه شده است؛ بعضی مورخین نوشته‌اند، گیلویه فرزند سرداری از عشایر ناحیه کنونی شهر اردکان فارس بود که بعد از فوت شاه منطقه، موقعیت را مناسب دید و آنجا را به تصرف خود درآورد و از آن به بعد نام گیلویه بر این منطقه نهاده شد. نظر دیگر بر این است که گیلویه به معنی زالزالک وحشی است و علت را وجود زالزالک فراوان در منطقه می‌دانند و بویراحمد نام یکی از ایلات منطقه بوده است.

وجود آثاری در نزدیکی یاسوج از دوره هخامنشی، اهمیت سوق الجیشی این منطقه که در واقع پل ارتباطی بین دو پایتخت بزرگ آن دوره (پرسپولیس و شوش) بوده است را نشان می‌دهد. نبرد تاریخی آریوبرزن، سردار بزرگ هخامنشی در برابر اسکندر در منطقه کهگیلویه رخ داده است.

در دوره سلوکی تا اوایل سلسله اشکانی، این منطقه مستقل و تحت حکومتی ایرانی به نام الیمایی بوده است. اردشیر بابکان از مادری بازرنگی (از مناطق کهگیلویه و بویراحمد) متولد شده است. در دوره حکومت‌های صفاریان و آل بویه نواحی کهگیلویه از اهمیت خاصی برخوردار بوده است.

در عصر آل مظفر کهگیلویه از مناطق مهم آنان محسوب می‌شد. پس از حمله تیمور به این سرزمین و پیروزی وی، پسرش به حکومت فارس و کهگیلویه و بویراحمد برگزیده شد. در دوران صفویه، کهگیلویه و بویراحمد یک ایالت مهم محسوب می‌شد. از مهم‌ترین حوادث دوره صفویه می‌توان به جنگ مردم کهگیلویه و بویراحمد با سپاه محمود افغان اشاره کرد که در این جنگ مردم منطقه توانستند نیمی از لشکر سپاه محمدافغان را از پای درآورده و شکست دهند. در زمان حکومت نادرشاه، حاکم کهگیلویه به مخالف پرداخت که در پی این مخالفت توسط نادرشاه سرکوب شد. کهگیلویه و بویراحمد در عصر زندیه مورد بی‌مهری حاکمان این عصر قرار گرفت که این خود باعث شورش‌هایی از ناحیه مردم این سرزمین علیه فرمانروایان می‌شد که اوج سرکوب و اعمال خشونت آنان در شورش لیراوی‌های کهگیلویه مشاهده شد. در زمان حکومت قاجاریه نیز

همانند دوره زندیه مورد بی مهری واقع شد به طوری که برای سرکوب شورش مردم این منطقه از عوامل و نیروهای خارجی کمک گرفته می‌شد. در زمان حکومت پهلوی اول، مردم این استان نقش مهمی در سرکوبی شیخ‌خزیل، جدایی طلب معروف در خوزستان، ایفا کردند. در دوره حکومت پهلوی دوم، مردم این منطقه همواره علیه حکومت مرکزی مخالفت می‌کردند که از جمله می‌توان؛ شورش عشایر جنوب، که مرکز شروع آن استان کهگیلویه و بویراحمد بود و نیز جنگ معروف گجستان را نام برد. به دنبال مبارزات و مطالبات تاریخی، در سال ۱۳۴۲، منطقه کهگیلویه و بویراحمد طبق تصویب نامه مجلس شورای ملی وقت، از استان‌های فارس و خوزستان جدا شد و به یک فرمانداری کل تبدیل شد و یاسوج که تا آن زمان خالی از سکنه بود، به عنوان مرکز آن تعیین گردید. در سال ۱۳۵۲ فرمانداری کل کهگیلویه و بویراحمد به استان تبدیل شد.

از آثار و بناهای تاریخی این استان می‌توان به شهر قدیمی دهدشت، ستون‌های سنگی دوگوریا، نقوش برجسته تنگ سروک و چهارطاقی خیرآباد اشاره کرد.

توانایی شناخت صنایع دستی محلی

صنایع دستی موجود در استان کهگیلویه بیش تر شکل خانگی داشته و چندان کارگاه تولیدی صنایع دستی در منطقه موجود نیست. فعالیت صنایع دستی در شهرهای استان کم تر صورت می‌گیرد و بیش تر در روستاها و نیز بین عشایر این استان مرکزیت یافته است. صنایع دستی موجود شامل: قالی بافی، گبه بافی، گلیم بافی، جاجیم بافی، بافت خورجین و سیاه چادر و در کل قسمت بزرگی از آن شامل بافته‌هایی است که مواد اولیه آن از پشم گوسفندان تهیه می‌شود. مردان در مراحل تولید این نوع صنایع دستی؛ نقش پررنگی ندارند و تولید صنایع دستی توسط بانوان صورت می‌گیرد.

چمه بافی: از صنایع دستی انحصاری کهگیلویه و بویراحمد است. هنری مرکب از گلیم و قالی است که در زمینه گلیم بافی گل‌های قالیچه‌ای بافته می‌شود. در بافت گچمه از پود استفاده نمی‌شود بلکه از خامه‌ای که در بافت گلیم استفاده می‌شود بهره می‌گیرید و طرح‌های آن به صورت برجسته بافته می‌شود. از این ساخته به عنوان زیرانداز و یا تزیین چادر استفاده می‌کنند.

سیاه چادر: با دستگاه‌های ساده و ابتدایی بافندگی از موی بز تابیده نشده به دست می‌آید و معمولاً برای فروش بافته نمی‌شود. این سیاه چادرها با وجود داشتن منافذ متعدد در برابر آب کاملاً نفوذناپذیر است. کهن‌ترین سابقه‌ی سیاه چادر مربوط به تاریخ بین‌النهرین است.

توبره: یکی از زیباترین دست بافت‌های عشایر کهگیلویه و بویراحمد است که دختران به عنوان جهیزیه به خانه شوهر می‌برند. توبره کیف مستطیل شکلی است که دو طناب به دو طرف آن وصل شده است و در صحرا برای ریختن علف و علوفه استفاده می‌شود.

نمد مالی: این هنر اکنون در شهر یاسوج رواج دارد. مواد اولیه مورد مصرف نمدمالان پشم گوسفند است. تولیدکنندگان این پشم را مستقیماً از ایلات و عشایر تأمین می‌کنند. فرآورده‌هایی که تولید می‌شوند شامل نمد زیرانداز و پالتوی بعدی است که بیش تر تولیدات شامل نمد زیرانداز است. بافت آیینه‌دان یا چنته، سفره، پستی، جور یا جوال، جانماز، نمک‌دان، جل و خورجین از دیگر صنایع دستی بافته‌ای این استان است.

توانایی شناخت ویژگی‌های طبیعی محل

استان کهگیلویه و بویراحمد منطقه ناهمواری است. حدود سه چهارم مساحت منطقه از ارتفاعات و تپه ماهورها و دشتهای تنها یک چهارم مساحت را تشکیل می‌دهند. بلندترین نقطه در این استان قله دنا واقع در شهرستان دنا و پست ترین نقطه آن چهرزن در نزدیکی گچساران می‌باشد. کوههای این استان از کوههای زاگرس به شمار می‌روند که در شمال با داشتن یخچال‌های طبیعی سرچشمه رودهای پرآب هستند. کوههای مهمی همچون کوه نیل، کوه هامی، کوه نور(نیر) از مهمترین کوههای استان به شمار می‌روند. رودخانه‌های مهم بشار، مارون، زهره و خیرآباد از منابع مهم تامین آب استان کهگیلویه و بویراحمد به شمار می‌روند. دشتهای سروک، دشت روم و دشتهای امامزاده جعفر، لیستر، دشت گز، باشت، چرام و دهدشت در کهگیلویه از دشتهای مهم استان هستند.

آب و هوای استان بدلیل کوهستانی بودن و امتداد این کوهها از شمال غربی به جنوب شرقی و بلندی آنها، همچون سدی در مقابل توده‌های فعال جوی مقاومت می‌کنند. از این رو در تنوع آب و هوایی استان مؤثر واقع شده اند و دو نوع آب و هوای سردسیری و گرمسیری به وجود آمده است. در این استان دو نوع باد فصلی و محلی می‌وزد. بادهای فصلی، همچون باد شمال که باران زا است و از طرف شمال غربی این استان را تحت تأثیر قرار می‌دهد و سبب ریزش باران در زمستان است. باد جنوب باد فصلی دیگری است که به باد چپ نیز معروف است و از جنوب و جنوب غربی می‌وزد. بدلیل گرمی و خشکی بیش از حد، غالباً به مزارع و محصولات آسیب وارد می‌کند. همچنین بادهای محلی همچون باد آشوب، زیر روز، کوه باد و باد چوغان از مهمترین بادهای محلی استان هستند.

وضعیت جغرافیایی و اقلیمی استان کهگیلویه و بویر احمد؛ زیبایی‌های خاصی به این استان بخشیده است. دریاچه مو زرد زیلایی، دریاچه کوه گل، تالاب ها، رودخانه‌های متعدد، چشمه‌ها و سرآب‌های زیاد، زمینه‌های بسیار مساعدی را جهت بهره‌برداری‌های گردشگری فراهم آورده‌اند. اطراف رودخانه‌ها در پیوند با چشم انداز زیبای قلال و ارتفاعات از یک طرف و زیبایی آبشارهای بلند و پر آب مارگون، بهرام بیگی، کنج بنار و آبشار یاسوج و ده‌ها چشمه و سرآب از طرف دیگر، این استان را به یکی از زیباترین مناطق گردشگری تبدیل کرده است.

توانایی شناخت ویژگی‌های فرهنگی محلی

جاذبه‌های فرهنگی استان کهگیلویه و بویراحمد که شامل صنایع دستی، موسیقی، نمایش‌های محلی و لباس‌های رنگارنگ می‌شود از غنی‌ترین و مهم‌ترین جاذبه‌های گردشگری این منطقه به شمار می‌آیند. مردم استان کهگیلویه و بویراحمد به زبان لری صحبت می‌کنند. در استان سه نوع گونه گویش لری وجود دارد که عبارتند از: گویش بویراحمدی، گویش چرامی یا بابوئی، گویش طبیعی یا بهمئی. علاوه بر این‌ها گویش ترکی قشقایی، نیز در شهرستان گچساران و به صورت پراکنده در سایر نقاط استان مورد استفاده قرار می‌گیرد.

لباس‌های محلی ضمن آن که همواره برای گردشگران جذاب و جالب توجه بوده از مهم‌ترین جاذبه‌های فرهنگی استان کهگیلویه و بویراحمد نیز به شمار می‌آیند. پوشاک و لباس محلی زنان از جمله جذابیت‌های بومی استان کهگیلویه و بویراحمد به شمار می‌آید طوری که هر تازه‌واردی به این استان در همان نگاه اول متوجه این جلوه‌های رنگین می‌شود. زنان استان چهار فصل کهگیلویه و بویراحمد از جمله زنان ایرانی هستند که هنوز به پوشاک سنتی و محلی خود پایبند هستند.

موسیقی و رقص‌های محلی از مهم‌ترین جاذبه‌های فرهنگی استان کهگیلویه و بویراحمد به شمار می‌روند. وسایل مورد استفاده در نواختن موسیقی محلی بویراحمد عبارتند از: ساز (کرنا)، دهل (بین) و پیشه که شبیه نی ولی از نی کوتاه‌تر است. در بین مردم ایل بویراحمد هنگام شادی و جشن؛ رقص‌های محلی رایج است و مردان معمولاً در رقص‌هایی همانند رقص چوب شرکت می‌کنند.

تقریباً همه انواع خوراک‌ها در این استان تهیه و طبخ می‌شود ولی متداول‌ترین غذا انواع کباب گوشت است غذاهای سنتی عبارتند از: کله جوشک، شله ماستی، انواع آش و نان بلوط است.

یکی از رسوم سنتی این استان در قبل از سال نو مراسم چاله گرم کنون و سفره پرکنون در کهگیلویه و بویراحمد مرسوم است، اضافه کرد: در چاله گرم کنون هر خانواده حتماً غذای گرم و مناسب تهیه می‌کرد، زمان این رسم شب قبل از آغاز سال نو بود. در منطقه بویراحمد شب چاله گرم کنون هر خانواده سفره خود را از نان پر می‌کرد به این امید که سال پرخیر و برکتی داشته باشد.

توانایی شناخت گونه‌های زیستی و اقلیمی

از آنجا که در این استان دو نوع آب و هوای گرمسیری و سردسیری وجود دارد پوشش گیاهی از تنوع خاصی بهره‌مند است. در ناحیه سردسیر به علت وجود آب زیاده پوشش گیاهی انبوه و مترکم می‌باشد، در این قسمت علاوه بر پیدایش شرایط جنگلی، استعداد پوشش گیاهی و علف‌زارهای مناسب و کافی وجود دارد.

تنوع گیاهان جنگلی به گونه‌ای است که ۸۰ درصد آن زیر پوشش گونه بلوط و ۲۰ درصد باقی مانده مشتمل بر درختچه‌های بنه، کیکمه، ارس، زالزالک، زبان گنجشک و بادام وحشی است. ناحیه سردسیر دارای شرایط مناسبی برای رویش گیاهان مرتعی همانند: جاشیر، کنگر، ماشک و جوئل است. در ناحیه گرمسیر به سبب کاهش بارندگی و افزایش متوسط درجه حرارت عمق خاک حاصلخیز، اندک است و از طرفی استفاده بی‌رویه از جنگل‌ها و مراتع و قطع درختان جنگلی و چرای بیش از حد دام‌ها در مراتع، آسیب‌های زیادی به پوشش گیاهی این قسمت وارد گردیده است. هر ساله از نیمه دوم اسفند ماه تا اواخر اردیبهشت ماه سال بعد، گیاهانی چون جو وحشی، یونجه وحشی، خارشتر، گون، جفجفه، اسپند و شیرین بیان در ناحیه گرمسیر می‌روید.

استان کهگیلویه و بویراحمد به عنوان یکی از زیباترین استان‌های کشور موزه‌ای بزرگ و باز از تنوع گیاهان، جانوران و پدیده‌های طبیعی دیگر می‌باشد. حیات وحش در این استان معرف سیمای تنوع جانوری زاگرس است. خرس‌های قهوه‌ای بزرگ، کبک با جثه بزرگ، انواع عقاب، پلنگ و انواع گربه‌های وحشی در دنا زندگی می‌کنند. همچنین پرنده‌گانی نظیر: شاهین کبک، سنگ چشم، کمرکلی و انواع چکاوک و سهره در دامنه‌های دنا زندگی می‌کنند. جانورانی مثل: سمور، سنجاب ایرانی که از زیباترین سنجاب‌های جهان است و در احیاء جنگل بلوط نقش اکولوژیک بسیار مؤثری دارد، به وفور دیده می‌شود. شش منطقه حفاظت شده دنا، خائیز و سرخ، دنا شرقی، خامین، دیل و تنگ سولک جهت حفظ تنوع گونه‌های ارزشمند احداث شده‌اند. از گونه‌های شاخص جانوری مناطق حفاظت شده، گربه سانانی چون پلنگ، سیاه گوش، کاراکال و گربه پالاس، همچنین خرس قهوه‌ای، گرگ، روباه، شغال، گوزن زرد ایرانی، کل و بز، گراز، رودک، خدنگ بزرگ و تشی و پرنده‌گانی نظیر عقاب طلایی و هما هستند.

تست‌های استان کهگیلویه و بویراحمد

۱- مرکز استان کهگیلویه و بویراحمد کجاست؟

الف) سنندج

ب) یاسوج

ج) مریوان

د) ایلام

۲- مهمترین آثار به دست آمده مربوط به عیلامیان در استان کهگیلویه و بویراحمد کدام است؟

الف) گورستان چال شاهین

ب) ولایت انشان

ج) منطقه گیلویه

د) قلعه دنا

۳- گیلویه به چه معنی است؟

الف) دیوار بلند

ب) سردار

ج) زالزالک وحشی

د) تمشک

۴- نبرد تاریخی آریوبرزن، سردار بزرگ هخامنشی در برابر اسکندر در کدام منطقه رخ داد؟

الف) سیستان و بلوچستان

ب) آذربایجان شرقی

ج) آذربایجان غربی

د) کهگیلویه و بویراحمد

۵- شورشلیراوی‌های کهگیلویه در کدام دوران انجام شد؟

الف) صفویه

ب) زندیه

ج) افشاریه

د) قاجاریه

۶- در دوره پهلوی دوم چه جنگی در منطقه کهگیلویه و بویراحمد به وقوع پیوست؟

الف) خزل

ب) ترکمنچای

ج) گجستان

د) طبرستان

۷- نقش برجسته تنگ سروک از آثار تاریخی کدام استان است؟

الف) سیستان و بلوچستان

ب) آذربایجان شرقی

ج) آذربایجان غربی

د) کهگیلویه و بویراحمد

۸- وجود آثاری در نزدیکی یاسوج از دوره اهمیت سوق الجیشی این منطقه که

در واقع پل ارتباطی بین دو پایتخت بزرگ آن دوره بوده است را نشان می‌دهد.

الف) ساسانی

ب) هخامنشی

ج) صفوی

د) افشار

۹- بیشتر صنایع دستی استان کهگیلویه و بویراحمد توسط چه کسانی تولید می‌شود؟

الف) زنان

ب) مردان

ج) استادکاران ماهر

د) مهاجران غیربومی

۱۰- کدامیک از صنایع دستی زیر در انحصار هنرمندان کهگیلویه و بویراحمد است؟

الف) چننه

ب) گچمه

ج) جل

د) سیاه چادر

۱۱- کدامیک از صنایع دستی استان کهگیلویه و بویراحمد هنری مرکب از قالی و گلیم است؟

الف) چننه

ب) جل

ج) توبره

د) گچمه

۱۲- کهن‌ترین سابقه‌ی سیاه چادر مربوط به تاریخ است.

الف) عیلامیان

ب) هخامنشیان

ج) بین‌النهرین

د) پارینه‌سنگی

۱۳- کدامیک از موارد زیر از صنایع دستی استان کهگیلویه و بویراحمد می‌باشد؟

الف) قلاب بافی

ب) سوزن دوزی

ج) نمدمالی

د) چلنگری

۱۴- قله دنا در کدام استان قرار دارد؟

الف) البرز

ب) آذربایجان غربی

ج) چهارمحال و بختیاری

د) کهگیلویه و بویراحمد

۱۵- کوه نیل و رودخانه بشار در کدام استان‌ها قرار دارند؟

الف) البرز - آذربایجان غربی

ب) آذربایجان غربی - کهگیلویه و بویراحمد

ج) چهارمحال و بختیاری - چهارمحال و بختیاری

د) کهگیلویه و بویراحمد - کهگیلویه و بویراحمد

۱۶- کدامیک از موارد زیر از بادهای استان کهگیلویه و بویراحمد نمی‌باشد؟

الف) شره

ب) آشوب

ج) چوغان

د) زیرروز

۱۷- آبشار مارگون، از جاذبه‌های طبیعی کدام استان است؟

الف) سیستان و بلوچستان

ب) کهگیلویه و بویراحمد

ج) ایلام

د) اصفهان

۱۸- پست‌ترین نقطه استان کهگیلویه و بویراحمد می‌باشد.

الف) بهمئی

ب) کپه داغ

ج) چره زن

د) دشت باقران

۱۹- مردم استان کهگیلویه و بویراحمد به چه زبانی صحبت می‌کنند؟

- (الف) ترکی
(ب) کردی
(ج) لری
(د) لکی

۲۰- شله ماستی از غذاهای سنتی کدام استان است؟

- (الف) لرستان
(ب) کهگیلویه و بویراحمد
(ج) کرمانشاه
(د) اصفهان

۲۱- مراسم "چاله گرم کنون و سفره پرکنون" مربوط به کدام استان است؟

- (الف) گلستان
(ب) هرمزگان
(ج) خراسان شمالی
(د) کهگیلویه و بویراحمد

۲۲- کدامیک از آلات موسیقی، مربوط به موسیقی استان کهگیلویه و بویراحمد نمی‌باشد؟

- (الف) سنتور
(ب) نی
(ج) دهل
(د) کرنا

۲۳- کدامیک از جانوران، در احیاء جنگل‌های بلوط تأثیرگذار است؟

- (الف) سمور
(ب) سنجاب
(ج) پلنگ
(د) گربه وحشی

۲۴- کدامیک از پرندگان، از گونه‌های حفاظت شده استان کهگیلویه و بویراحمد هستند؟

- (الف) کبک
(ب) قمری
(ج) حواصیل
(د) عقاب

۲۵- به چه دلیل مناطق سردسیری استان کهگیلویه و بویراحمد، پوشش گیاهی انبوه دارد؟

- (الف) هوای خنک
(ب) آب فراوان
(ج) کوهستانی بودن
(د) گرمای کم

۲۶- کدامیک از موارد زیر، از گیاهان مناطق گرمسیری استان کهگیلویه و بویراحمد نمی‌باشد؟

- (الف) کاسنی
(ب) خارشتر
(ج) گون
(د) جو وحشی

کلید سوالات استان کهگیلویه و بویراحمد

ردیف	گزینه صحیح	ردیف	گزینه صحیح
۱	آسان ب	۱۴	آسان د
۲	سخت الف	۱۵	متوسط د
۳	آسان ج	۱۶	متوسط الف
۴	سخت د	۱۷	متوسط ب
۵	سخت ب	۱۸	سخت ج
۶	متوسط ج	۱۹	متوسط ج
۷	متوسط د	۲۰	سخت ب
۸	متوسط ب	۲۱	آسان د
۹	آسان الف	۲۲	آسان الف
۱۰	متوسط ب	۲۳	آسان ب
۱۱	متوسط د	۲۴	سخت د
۱۲	سخت ج	۲۵	متوسط ب
۱۳	متوسط ج	۲۶	متوسط الف

پاسخنامه تشریحی استان کهگیلویه و بویراحمد

- (۱) گزینه ب صحیح است.
- مرکز استان کهگیلویه و بویراحمد شهر یاسوج است.
- (۲) گزینه الف صحیح است.
- منطقه کهگیلویه و بویراحمد در دوره عیلامی از اهمیت زیادی برخوردار بوده و آثار متعددی از این دوره در آن پیدا شده است که مهم ترین آن ها گورستان چال شاهین در روستای لما متعلق به هزاره دوم ق. م، است.
- (۳) گزینه ج صحیح است.
- گیلویه به معنی زالزالک وحشی است.
- (۴) گزینه د صحیح است.
- نبرد تاریخی آریوبرزن، سردار بزرگ هخامنشی در برابر اسکندر در منطقه کهگیلویه رخ داده است.
- (۵) گزینه ب صحیح است.
- کهگیلویه و بویر احمد در عصر زندیه مورد بی مهری حاکمان این عصر قرار گرفت که این خود باعث شورش هایی از ناحیه مردم این سرزمین علیه فرمانروایان می شد که اوج سرکوب و اعمال خشونت آنان در شورش لیراوی های کهگیلویه مشاهده شد.
- (۶) گزینه ج صحیح است.
- در دوره حکومت پهلوی دوم، مردم این منطقه همواره علیه حکومت مرکزی مخالفت می کردند که از جمله می توان؛ شورش عشایر جنوب، که مرکز شروع آن استان کهگیلویه و بویراحمد بود و نیز جنگ معروف گجستان را نام برد.
- (۷) گزینه د صحیح است.
- از آثار و بناهای تاریخی استان کهگیلویه و بویراحمد می توان به شهر قدیمی دهدشت، ستون های سنگی دوگورپا، نقوش برجسته تنگ سروک و چهارطاقی خیرآباد اشاره کرد.
- (۸) گزینه ب صحیح است.
- وجود آثاری در نزدیکی یاسوج از دوره هخامنشی، اهمیت سوق الجیشی این منطقه که در واقع پل ارتباطی بین دو پایتخت بزرگ آن دوره (پرسپولیس و شوش) بوده است را نشان می دهد.
- (۹) گزینه الف صحیح است.
- مردان در مراحل تولید این نوع صنایع دستی؛ نقش پررنگی ندارند و تولید صنایع دستی توسط بانوان صورت می گیرد.
- (۱۰) گزینه ب صحیح است. گچمه بافی از صنایع دستی انحصاری کهگیلویه و بویراحمد است.

- (۱۱) گزینه د صحیح است.
- هنری مرکب از گلیم و قالی است که در زمینه ی گلیم بافی گل های قالیچه ای بافته می شود.
- (۱۲) گزینه ج صحیح است.
- کهن ترین سابقه ی سیاه چادر مربوط به تاریخ بین النهرین است.
- (۱۳) گزینه ج صحیح است.
- نمدمالی از صنایع دستی استان کهگیلویه و بویراحمد می باشد.
- (۱۴) گزینه د صحیح است.
- قله دنا در شهرستان دنا در استان کهگیلویه و بویراحمد می باشد.
- (۱۵) گزینه د صحیح است.
- هر دو مورد در استان کهگیلویه و بویراحمد قرار دارند.
- (۱۶) گزینه الف صحیح است.
- باد شره از بادهای استان کهگیلویه و بویراحمد نمی باشد.
- (۱۷) گزینه ب صحیح است.
- آبشار های بلند و پر آب مارگون، بهرام بیگی، کنج بنار و آبشار یاسوج و ده ها چشمه و سرآب از طرف دیگر، این استان را به یکی از زیباترین مناطق گردشگری تبدیل کرده است.
- (۱۸) گزینه ج صحیح است.
- چره زن در نزدیکی گچساران پست ترین نقطه استان کهگیلویه و بویراحمد می باشد.
- (۱۹) گزینه ج صحیح است.
- مردم استان کهگیلویه و بویراحمد به زبان لری صحبت می کنند.
- (۲۰) گزینه ب صحیح است.
- غذاهای سنتی استان کهگیلویه و بویراحمد، کله جوشک، شله ماستی، انواع آش و نان بلوط است.
- (۲۱) گزینه د صحیح است.
- مراسم چاله گرم کنون و سفره پرکنون در کهگیلویه و بویراحمد مرسوم است.
- (۲۲) گزینه الف صحیح است.
- وسایل مورد استفاده در نواختن موسیقی محلی بویراحمد عبارت اند از: ساز (کرنا)، دهل (بین) و پیشه که شبیه نی ولی از نی کوتاه تر است.
- (۲۳) گزینه ب صحیح است.
- سنجاب ایرانی که از زیباترین سنجاب های جهان است در احیاء جنگل بلوط نقش اکولوژیک بسیار مؤثری دارد.

(۲۴) گزینه د صحیح است.

پرنده‌گانی نظیر عقاب طلایی و هما از گونه های شاخص جانوری مناطق حفاظت شده استان کهگیلویه و بویراحمد هستند.

(۲۵) گزینه ب صحیح است.

در ناحیه سردسیر به علت وجود آب زیاد، پوشش گیاهی انبوه و متراکم می‌باشد.

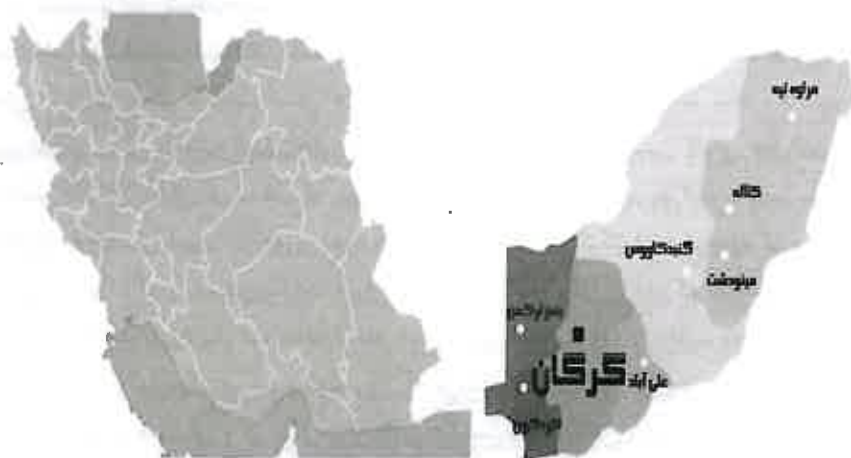
(۲۶) گزینه الف صحیح است.

گیاهانی چون جو وحشی، یونجه وحشی، خارشتر، گون، جفجفه، اسپند و شیرین بیان در ناحیه گرمسیری استان کهگیلویه و بویراحمد می‌باشد.

استان گلستان

فصل اول

توانایی شناخت استان ها

توانایی شناخت ویژگی های تاریخی و جغرافیایی محل

استان گلستان از شمال به جمهوری ترکمنستان، از جنوب به استان سمنان، از شرق به استان خراسان و از غرب به استان مازندران و دریای خزر محدود می شود. مرکز استان گلستان، شهر گرگان است و مهم ترین شهرهای آن بندر ترکمن، بندر گز، علی آباد، کردکوی، مینودشت و گنبد کاووس است.

استان گلستان از در طول تاریخ و تا قرن هفتم هجری به نام ایالت گرگان و از آن پس تا آغاز قرن دهم به نام استرآباد شناخته می شد ولی در بیشتر نوشته های دوران اولیه اسلامی از آن با نام جرجان یاد شده است. طبق آثار بدست آمده از غار کیارام واقع در روستای فرنگ بخش گالیکی گلستان از دیرباز محل سکونت انسان های دوره پارینه سنگی میانه و جدید بوده و از این لحاظ یکی از قدیمی ترین پناهگاه انسان های اولیه شناخته شده است. همچنین کاوش های تورنگ تپه در نزدیکی گرگان نشان می دهد که دیرینگی این منطقه دست کم به اندازه شهر سوخته در سیستان و بلوچستان است. در دوران حکومت اشکانیان، دولت اشکانیان برای جلوگیری از حمله اقوام هون به خاک ایران دستور ساخت دیوار بزرگ در منطقه گرگان را داد که بعدها به سد سکندر معروف شد. ساخت این دیوار در منطقه از نظر استراتژیکی اهمیت زیادی داشت به طوری که حتی در دوره ساسانیان نیز پیگیری شد و انوشیروان به بازسازی آن فرمان داده بود. در دوران اسلامی و پس از ورود اعراب مسلمان و در طول سال های حکومت امویان، این منطقه به پناهگاه علویان در آمد. قیام سرخ جامگان در عصر عباسیان و در زمان حکومت هارون الرشید در گرگان از مهم ترین وقایع این دوران به شمار می آید. از مهم ترین سلسه هایی که توانست در این سرزمین حکومت قدرتمندی را تشکیل دهد، دولت آل زیار بود. قابوس بن وشمگیر، معروف ترین فرمانروای آل زیار؛ به دلیل علاقه زیادی که به علم و دانش داشت، جرجان را به محیطی امن برای جذب اندیشمندان و دانشمندان تبدیل کرده بود و برای پیشرفت علم در این منطقه اقدام های چشمگیری انجام داد که از آن جمله ساخت بنای برج قابوس و تالیف کتاب ارزشمند قابوس نامه با پندهای حکیمانه از میراث بزرگ این خاندان است. اما حمله مغول ها به ایران باعث از بین رفتن شکوه و عظمت و نیز ویرانی شهرهای جرجان شد و آبسکون هم که پناهگاه سلطان خوارزمشاهی شد، نتوانست پایگاه مقاومتی در برابر آنان گردد. این ویرانی ها حتی تا زمان حمله تیمور گورکان نیز ادامه داشت. ولی با روی کار آمدن دولت صفویه، بار دیگر ثبات و امنیت به این منطقه برگشت. قاجارها که قبیله ای از ترکمن های منطقه استرآباد یا گرگان بودند یکی از تشکیل دهندگان اصلی سپاه قزلباشان شدند. توجه استعماری دولت روسیه تزاری به ایران باعث گردید ایالت استرآباد یکی از کانون های فعالیت روس ها در ایران قرار گیرد. آنها جزیره آشوراده را اشغال کرده و کنسولگری خود را در شهر استرآباد فعال نمودند. در بندرگز تاسیسات تجاری قرار داشت. در جریان تحولات اجتماعی دوران معاصر از جمله جنبش مشروطیت، مردم استرآباد دارای نقش ارزنده و مهمی بودند.

استان گلستان، تا سال ۱۳۷۶ بخشی از استان مازندران بود و سپس به صورت استانی مستقل تبدیل شد. استان گلستان نام خود را از گرگان به گلستان تغییر داده و به نظر می رسد به علت آبادانی و صفای طبیعی این منطقه؛ نام گلستان به آن داده شده است. استان گلستان محل سکونت اقوام ترکمن است که بخش دیگری از این ایل بزرگ نیز در جمهوری ترکمنستان زندگی می کنند.

مهمترین بناهای تاریخی این استان عبارتند از:

گنبد قابوس (ثبت یونسکو): برج قابوس که احتمال می رود مدفن قابوس بن وشمگیر سلطان آل زیاری باشد، قدیمی ترین برج - مقبره آجری جهان بوده که در سده چهارم هجری ساخته شده است.

پل آق قلا: این پل بر روی گرگان رود احداث شده است. پایه های این پل به دوره سلجوقی بر می گردد و صفویان بر روی پایه های به جا مانده، پل جدید خود را احداث کردند.

مسجد جامع گرگان: این مسجد در بازار سنتی و قدیمی نعلبندان واقع شده است. بنای اصلی مسجد جامع متعلق به دوره سلجوقی است که از این دوره تنها مناره آجری آن باقی مانده است. این مسجد در دوران صفوی بازسازی شده است.

کاخ آقامحمدخان قاجار: یکی از با ارزشترین آثار تاریخی شهرستان گرگان است که از آن به عنوان تنها عنصر باقی مانده معماری دارالحکومه آقا محمدخان یاد می شود.

دیگر بناهای تاریخی و دیدنی این استان برج رادکان، سد اسکندری، قلعه ماران، امامزاده نور (اسحاق)، مدرسه عمادیه، بازار قدیمی گرگان هستند.

توانایی شناخت صنایع دستی محلی

پیشینه صنایع دستی در جلگه گرگان به قرن ها می رسد. دوره تاریخی سفال جرجان، از دوره ساسانی آغاز، و در دوره صفوی به پایان می رسد. در قرون اولیه اسلامی هم، سوم تا ششم هجری، علاوه بر سفال، شیشه هم ارمغان دستان جرجانی ها بوده است. جدا از سفال و شیشه که دیگر به فراموشی سپرده شده اند، صنایع دستی که هم اکنون می توان از آنها به عنوان صنایع دستی استان گلستان سخن گفت، عبارتند از: قالی و قالیچه ترکمن، پارچه های ابریشمی، جاجیمچه، نمده، پلاس، سوزن دوزی (سیاه دوزی)، زیور آلات ترکمنی، ساز سنتی.

قالی و قالیچه ترکمن: یکی از شاخص ترین صنایع دستی استان گلستان است. این قالی بر روی دار افقی و به روش فارسی باف و یک پود بافته می شود. نقوش این قالی، طرح های هندسی است. گل های اصیل فرش های ترکمنی هر یک بیانگر علامتی خاص از یک طایفه اند.

پارچه های ابریشمی: این بافته ها تا چند دهه پیش تر، پوشاک و البسه غالب مردمان منطقه بوده و هم اکنون از آنها در جشن ها و مراسم محلی استفاده می شود، همچنین لباس های قرمز کونیک (لباس سنتی ترکمن) محسوب می شود.

جاجیمچه: این محصول که هنر دست بانوان روستای زیارت شهرستان گرگان می باشد، دستیابی است که به طور سنتی از پشم بافته شده و به عنوان زیرانداز استفاده می گردد؛ ولی امروزه به عنوان روکش مبلمان، پستی، کیف، کفش، پادری از آن استفاده می گردد.

سوزن دوزی (سیاه دوزی): این نوع دوخت که در بین ترکمن ها با نام های کشته، کوچمه، ایلمه معروف است در گذشته کاربرد فراوانی در بین آنان داشته؛ ولی امروزه تنها برای تزئین لباس و همچنین انواع پرده و رومیزی به کار می رود. نقوش مورد استفاده در سوزن دوزی ها بیشتر هندسی و متقارن بوده و به صورت ذهنی دوخته می شود.

زیورآلات ترکمنی: این زیورآلات بیشتر به صورت قطعاتی درشت از نقره است که بر سطح آنها طرح هایی از گل و گیاه حک شده است. علاوه بر این نقوش از نگین های عقیق یا شیشه های رنگین هم برای تزئین استفاده می شود. چون ترکمن ها به سبب اعتقادات مذهبی خود کاربرد طرح انسان و دیگر موجودات جاندار را جایز نمی دانند در آثار هنری تنها طرح های انتزاعی به چشم می خورد.

توانایی شناخت ویژگی های طبیعی محل

استان گلستان؛ از نظر اقلیمی به سه قسمت: آب و هوای معتدل گرم و بارانی با زمستانی ملایم در حدفاصل بین قره سو و کوهستان، آب و هوای صحرایی گرم در ناحیه اترک و گرگان رود و آب و هوای بیابانی گرم و خشک با بارندگی کم در ناحیه کوچکی از شمال منطقه گرگان تقسیم می شود.

رشته کوه های البرز از مرز استان مازندران و گلستان شروع شده و به صورت نواری هلالی امتداد یافته و در شرق و شمال شرقی استان به کوه های آلاداغ، بینالود و هزار مسجد در استان خراسان می پیوندند که کوه شاهکوه، دراز نو، پیر کرده کوه، قلعه موران از ارتفاعات مهم استان محسوب می شود. با توجه به موقعیت جغرافیایی و شرایط اقلیمی، این استان دارای رودخانه های پرآب و مهمی است که از ارتفاعات رشته کوه های البرز سرچشمه می گیرند و مهم ترین آن ها رودخانه اترک، گرگان رود و قره سو هستند.

برخی از عارضه های طبیعی که از قابلیت های گردشگری برخوردارند. جزیره آشوراده درخاور شهرستان ترکمن و در شمال خلیج گرگان واقع شده و دارای قابلیت های بهره برداری در زمینه های گردشگری - حفاظت محیط زیست (گونه های جانوری و گیاهان) و ورزش های آبی است.

سواحل ترکمن و بندر گز از غنی ترین سواحل ایران و دهکده های گردشگری نیز از دیگر مناطق توریستی - طبیعی خاص استان گلستان محسوب می شوند.

پارک ملی گلستان نخستین پارکی است که عنوان پارک ملی را در ایران به خود اختصاص داده است. این پارک جنگلی کوهستانی در حوزه استان های گلستان، سمنان و خراسان واقع شده است. این پارک از جمله مناطق معدودی است که با معروف ترین پارک های ملی مشابه خود در دنیا، برابری می کند. پارک جنگلی قرق از گردشگاه های مهم گرگان است که در تمام طول سال مورد بهره برداری وسیعی قرار می گیرد. این پارک از لحاظ گونه های مختلف گیاهی بسیار غنی است و جانوران مختلفی نیز در آن زندگی می کنند. قلعه های موجود در ارتفاعات؛ مورد استفاده ورزش های کوه نوردی و صخره نوردی قرار می گیرند. همچنین جنگل ناهارخوران از قدیمی ترین تفریح-گاه های استان گلستان و شهرستان گرگان است.

توانایی شناخت ویژگی های فرهنگی محلی

جاذبه های فرهنگی استان گلستان امروزه به یکی از مهم ترین ابزارهای منطقه جهت جلب گردشگران مختلف ایرانی و خارجی تبدیل شده است. صنایع دستی استان گلستان که توسط قوم های مختلف این خطه ساخته می شوند؛ هر یک از ویژگی های منحصر به خود برخوردار است. قالی ترکمن با همه چیز آن ها عجین است. نقوش قالی ترکمن هندسی است و متن فرش ترکمن از نقش های هندسی منظم و مکرر پوشیده شده است. مردم استان گلستان به زبان فارسی سخن می گویند و لهجه های (تات)، ترک و ترکمن در استان گلستان رایج است.

لباس های سنتی استان گلستان بسته به منطقه ای که مردم در آن زندگی می کنند با نام همان منطقه شناخته می شود. زنان در نواحی مختلف از زمان های بسیار دور نوارهای تزئینی را با دستگاه های خانگی می بافتند تا پارچه های ابریشمی و دستیابی را که با قیچی می بریدند و با سوزن یا با چرخ های خیاطی می دوختند تزئین کنند. سکه، منجوق و گلدوزی جزو جدایی ناپذیر لباس ها بود. در تمام استان گلستان اکنون شمار اندکی مانده اند که گاه لباس های محلی قدیمی برتن دارند؛ لباس هایی که دیگر از رونق افتاده است. لباس های محلی که خاطره کمرنگ آنها فقط در روستاها باقیمانده، امروزه نشانه و سمبل قومیت مردمان است و لباس سنتی به شمار می آید، هر چند دیگر گویا قابل استفاده نیست و کاربردی ندارد. غذاهای محلی معروف این استان گل بورک، قاتیقلی بورک، خوراک بادمجان، کارتو شاکلی بورک، بورک قارچ، چکدرمه است.

بیشترین جشن های مردم گلستان همانند سایر استان ها است که از دوران قدیم رایج بوده و در حال حاضر نیز با همان شیوه خاص سنتی معمول و اجرا می شود. اما جشن عروسی مردم ترکمن پر از ویژگیهاست و جذابیت های بسیاری دارد. عروسی ها در میان ترکمنها به مدت ۳ یا ۴ روز به طول می انجامد و ۷ مرحله دارد. جشن ۶۳ سالگی و رقص خنجر نیز از مراسم خاص مردم ترکمن

مهمترین ساز رایج در موسیقی استان گلستان دوتار است. این ساز ریشه عمیق در موسیقی ترکمنی و شمال خراسان دارد. سازهای این منطقه عبارتند از: دوتار، ساز ترکمنی و خراسانی، نی هفت بند (لله وا)، دهل، نی سنتی ترکمنی (یدبقوم)، شمشاد، کمانچه، سورنا.

توانایی شناخت گونه های زیستی و اقلیمی

پوشش گیاهی استان گلستان را انواع مراتع با رستنی های متعدد و جنگل های خزری با گونه های متنوع تشکیل می دهد. از انواع رستنی های استان گلستان می توان به انواع درختان جنگلی از قبیل مازو، راش، آزاد، اقاچیا و گز و انواع گیاهان از قبیل: گل گاوزبان، گل ختمی، گل بنفشه، گل کاسنی، گل پونه، آویشن، خاکشیر، کتیرا، اسپند و بارهنگ که کاربردهای دارویی دارند و پوشش گیاهی برای چرای دام اشاره نمود. جنگل های استان گلستان یکی از مهم ترین و ارزشمندترین جنگل های تجاری و صنعتی محسوب می شوند. گونه های بسیار باارزشی چون بلند مازو، راش، توسکا، افرا، ملج، نمدار، ممرز، ون، گردو و بارانک در این جنگل ها وجود دارند که از نظر زیست محیطی و اقتصادی دارای اهمیت فراوان می باشند.

تعدد و تنوع فراوان گونه های گیاهی در استان گلستان موجب ایجاد زیستگاه های مناسب برای زندگی انواع جانوران شده است. در مناطق جنگلی گونه هایی همچون مرال (گاو کوهی) و شوکا، در نواحی استپی قوچ و میش، در زیستگاه های صخره ای کل و بز و در نواحی دشتی آهو زندگی می کند. همچنین پلنگ، گراز، خرس قهوه ای، گرگ، شغال، گربه و پالاس از گونه هایی هستند که در اکثر مناطق به ویژه در حوزه پارک ملی گلستان یافت می شوند. جوندگان کوچک اندامی نظیر روباه، گربه وحشی، خرگوش، خارپشت، گراز، شغال و موش های صحرایی در اطراف تالاب های شمالی گنبد کاووس زیست می نمایند. مناطق مختلف استان گلستان زیستگاه انواع پرندگان می باشد. در دشت های ترکمن صحرا یک نوع پرنده به نام کوکوی شکم سفید از جمعیت بالایی برخوردار است و دیگر پرندگان همچون چکاوک ها، دراج، هوبره، پرندگان مهم شکاری از قبیل عقاب ها، سارگپ ها، بالابان، قرقی، دلججه و ... موجود می باشند. در حواشی مناطق جنگلی و کوهستانی، پرندگانی از قبیل قرقاول، هما، دال ها، کبک دری، کبک معمولی، تیهو و پرندگان پاسری فرم و دیگر گونه های خشکی زی زیست می کنند. لاک پشت ها، مارها و سوسمارها از جمله دوزیستان و خزندگانی هستند که در مناطق گوناگون به ویژه در اطراف تالاب ها انتشار گسترده ای پیدا کرده اند.

تست های استان گلستان

۱- مرکز استان گلستان کدام شهر است؟

الف) ساری ب) بندر ترکمن ج) گرگان د) چالوس

۲- غار تاریخی کیارام در کدام استان قرار دارد؟

الف) زنجان ب) همدان

ج) گلستان د) گیلان

۳- سابقه تاریخی کدام منطقه، با شهر سوخته سیستان و بلوچستان نزدیک است؟

الف) گرگان ب) آذربایجان

ج) خراسان د) خوزستان

۴- در دوران حکومت دولت برای جلوگیری از حمله اقوام هون به خاک ایران

دستور ساخت دیوار بزرگ در منطقه گرگان را داد که بعدها به معروف شد.

الف) ساسانیان - بند گلستان ب) ساسانیان - سد سکندر

ج) اشکانیان - بند گلستان د) اشکانیان - سد سکندر

۵- قیام سرخ جامگان در کدام دوران و در کدام منطقه از ایران رخ دارد؟

الف) عباسیان - گرگان ب) عباسیان - خراسان

ج) صفاریان - گرگان د) صفاریان - خراسان

۶- کدامیک از فرمانروایان آل زیار، منطقه گرگان را به محیطی برای جذب دانشمندان

تبدیل کرد؟

الف) آلب ارسلان ب) ملک شاه

ج) قابوس بن وشمگیر د) یعقوب لیث

۷- کدامیک از بناهای تاریخی استان گلستان ثبت جهانی شده است؟

الف) پل آق قلا ب) پل گاو میشان

ج) گنبد قابوس د) گنبد کیود

۸- حمله به ایران باعث از بین رفتن شکوه و عظمت و نیز ویرانی شهرهای گرگان شد.

الف) اسکندر مقدونی ب) اعراب

ج) مغولان د) قزلباشان

۹- استان گلستان محل سکونت کدامیک از اقوام ایرانی است؟

الف) ترک ب) کرد

ج) لر د) ترکمن

۱۰- برج رادکان در کدام استان قرار دارد؟

- الف) گلستان
ب) لرستان
ج) کردستان
د) همدان

۱۱- دوره تاریخی سفال جرجان از دوره آغاز و در دوره به پایان رسید.

- الف) ساسانی - صفوی
ب) هخامنشی - ساسانی
ج) صفوی - قاجار
د) ساسانی - قاجار

۱۲- شاخص‌ترین هنرهای استان گلستان کدامیک از موارد زیر است؟

- الف) زیورآلات ترکمنی
ب) سیاه دوزی
ج) قالی و قالیچه ترکمنی
د) پارچه های ابریشمی

۱۳- لباس "کونیک" چه نوع لباسی است؟

- الف) زنان کردستان
ب) سنتی ترکمن
ج) سنتی بختیاری
د) زنان گیلان

۱۴- به چه دلیل در طرحهای هنرهای دستی ترکمن، از طرحهای انسان و موجودات جاندار استفاده نمی‌شود؟

- الف) علاقه به طرح های ذهنی
ب) نداشتن علاقه به طرح های انسان و دیگر جانداران
ج) اعتقادات مذهبی
د) اعتقادات سنتی

۱۵- برای بافت جاجیمچه در استان گلستان از چه نوع نخ استفاده می‌شود؟

- الف) ابریشم
ب) کرک
ج) پشم
د) نمد

۱۶- آب و هوای معتدل گرم و بارانی استان گلستان در کدام قسمت استان قرار دارد؟

- الف) حدفاصل اترک و گرگان رود
ب) حدفاصل قره سو و کوهستان
ج) قسمتی از شمال گرگان
د) قسمتی از جنوب و مرکز استان

۱۷- کدامیک از رودهای زیر از رودخانه‌های مهم استان گلستان نیست؟

- الف) سفیدرود
ب) اترک
ج) گرگان رود
د) قره سو

۱۸- جزیره آشوراده در کدام استان قرار دارد؟

- الف) گلستان
ب) گیلان
ج) هرمزگان
د) اردبیل

۱۹- کدامیک از جنگل‌های زیر در استان گلستان قرار ندارد؟

- الف) جنگل ناهارخوران
ب) پارک ملی گلستان
ج) پارک جنگلی قرق
د) جنگل ابر

۲۰- کدامیک از جاذبه‌های طبیعی استان گلستان، مورد استفاده کوهنوردی و صخره-نوردی قرار می‌گیرد؟

- الف) جزیره آشوراده
ب) پارک جنگلی قرق
ج) کوهستان قره سو
د) ارتفاعات شاهکو

۲۱- غذای محلی مردم ترکمن چیست؟

- الف) میرزاقاسمی
ب) بریانی
ج) چکدرمه
د) یخنی

۲۲- جشن ۶۳ سالگی از مراسم کدامیک از استان‌ها می‌باشد؟

- الف) کردستان
ب) آذربایجان غربی
ج) کرمانشاه
د) گلستان

۲۳- مهمترین ساز رایج استان گلستان چیست؟

- الف) گیتار
ب) تار
ج) دوتار
د) سه تار

۲۴- لباس های سنتی استان گلستان بسته به شناخته می‌شود.

- الف) نوع ایل
ب) منطقه محل زندگی
ج) رنگ لباس
د) نوع طرح

۲۵- گیاهان دارویی استان گلستان کدام است؟

- الف) افاقیا
ب) صنوبر
ج) بارهنگ
د) راش

۲۶- کدامیک از جانوران زیر در مناطق جنگلی استان گلستان زندگی می‌کنند؟

- الف) شوکا
ب) گرگ
ج) لاک پشت
د) قوچ

۲۷- در دشت‌های ترکمن صحرا یک نوع پرنده به نام از جمعیت بالایی برخوردار است.

الف) سارگپ

ب) کوکوی شکم سفید

ج) مرغابی گردن سبز

د) عقاب طلائی

۲۸- کدامیک از جنگل‌ها از مهم‌ترین و ارزشمندترین جنگل‌های تجاری و صنعتی محسوب می‌شوند؟

الف) استان گلستان

ب) خزری

ج) حاشیه رودخانه‌ها

د) استان گیلان

کلید سؤالات استان گلستان

ردیف	گزینه صحیح	ردیف	گزینه صحیح
۱	آسان ج	۱۵	متوسط ج
۲	متوسط ج	۱۶	سخت ب
۳	متوسط الف	۱۷	متوسط الف
۴	متوسط د	۱۸	آسان الف
۵	متوسط الف	۱۹	متوسط د
۶	آسان ج	۲۰	سخت ب
۷	آسان ج	۲۱	متوسط ج
۸	سخت ج	۲۲	آسان د
۹	آسان د	۲۳	متوسط ج
۱۰	متوسط الف	۲۴	متوسط ب
۱۱	سخت الف	۲۵	آسان ج
۱۲	متوسط ج	۲۶	متوسط الف
۱۳	آسان ب	۲۷	آسان ج
۱۴	متوسط ج	۲۸	سخت ب

پاسخنامه تشریحی استان گلستان

- ۱) گزینه ج صحیح است.
مرکز استان گلستان، شهر گرگان است.
- ۲) گزینه ج صحیح است.
غار کیارام در استان گلستان قرار دارد.
- ۳) گزینه الف صحیح است.
کاوشهای تورنگ تپه در نزدیکی گرگان نشان می‌دهد که دیرینگی این منطقه به اندازه شهرسوخته است.
- ۴) گزینه د صحیح است.
در دوران حکومت اشکانیان، دولت برای جلوگیری از حمله اقوام هون به خاک ایران دستور ساخت دیواربزرگ در منطقه گرگان را داد که بعدها به سدسکندر معروف شد.
- ۵) گزینه الف صحیح است.
قیام سرخ جامگان در عصر عباسیان از وقایع مهم این دوران در گرگان به شمار می‌آید.
- ۶) گزینه ج صحیح است.
قابوس بن وشمگیر، معروفترین فرمانروای آل زیار؛ به دلیل علاقه زیادی که به علم و دانش داشت، گرگان را به محیطی امن برای جذب اندیشمندان و دانشمندان تبدیل کرده بود.
- ۷) گزینه ج صحیح است.
گنبد قابوس در استان گلستان ثبت یونسکو شده است.
- ۸) گزینه ج صحیح است.
حمله مغولها به ایران باعث از بین رفتن شکوه و عظمت و نیز ویرانی شهرهای گرگان شد.
- ۹) گزینه د صحیح است.
استان گلستان محل سکونت اقوام ترکمن است.
- ۱۰) گزینه الف صحیح است.
برج رادکان در استان گلستان قرار دارد.
- ۱۱) گزینه الف صحیح است.
دوره تاریخی سفال جرجان، از دوره ساسانی آغاز، و در دوره صفوی به پایان می‌رسد.
- ۱۲) گزینه ج صحیح است.
قالی و قالیچه ترکمن یکی از شاخص‌ترین صنایع دستی استان گلستان است.

۱۳) گزینه ب صحیح است.

کونیک لباس سنتی ترکمن است.

۱۴) گزینه ج صحیح است.

چون ترکمن‌ها به سبب اعتقادات مذهبی خود کاربرد طرح انسان و دیگر موجودات جاندار را جایز نمی‌دانند.

۱۵) گزینه ج صحیح است.

جاجیمچه دستبافی است که به طور سنتی از پشم بافته شده است.

۱۶) گزینه ب صحیح است.

آب و هوای معتدل گرم و بارانی با زمستانی ملایم در حدفاصل بین قره سو و کوهستان قرار دارد.

۱۷) گزینه الف صحیح است.

مهم‌ترین رودخانه‌های استان گلستان اترک، گرگان رود و قره سو هستند.

۱۸) گزینه الف صحیح است.

جزیره آشوراده در استان گلستان قرار دارد.

۱۹) گزینه د صحیح است.

جنگل ابر در استان گلستان قرار ندارد.

۲۰) گزینه ب صحیح است.

قلعه‌های موجود در ارتفاعات جنگل‌های قرق مورد استفاده ورزش‌های کوه نوردی و صخره نوردی قرار می‌گیرند.

۲۱) گزینه ج صحیح است.

یکی از غذاهای محلی معروف استان گلستان چکدرمه است.

۲۲) گزینه د صحیح است.

جشن ۶۳ سالگی و رقص خنجر نیز از مراسم خاص مردم ترکمن است.

۲۳) گزینه ج صحیح است.

مهمترین ساز رایج در موسیقی استان گلستان دوتار است.

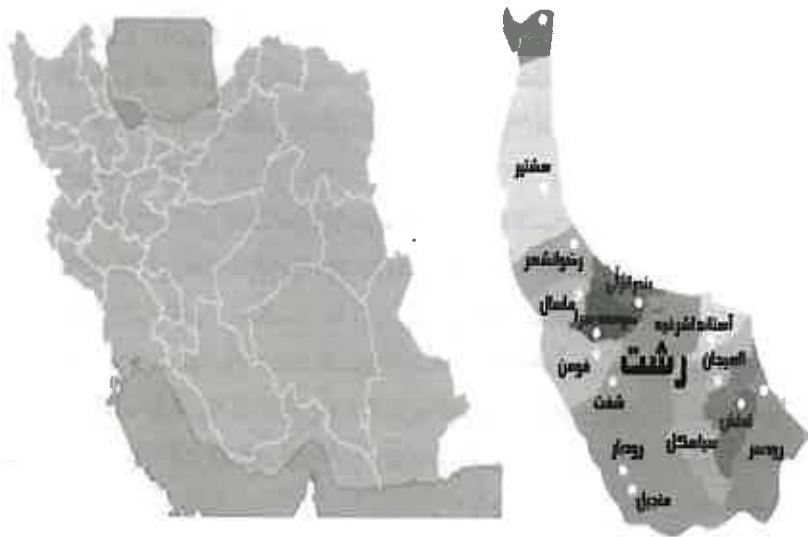
۲۴) گزینه ب صحیح است.

لباس‌های سنتی استان گلستان بسته به منطقه ای که مردم در آن زندگی می‌کنند با نام همان منطقه شناخته می‌شود.

۲۵) گزینه ج صحیح است.

بارهنگ از گیاهان دارویی استان گلستان است.

استان گیلان

۲۶) گزینه د صحیح است.

در مناطق جنگلی استان گلستان گونه‌هایی همچون مرال (گاو کوهی) و شوکا زندگی می‌کنند.

۲۷) گزینه ج صحیح است.

در دشت‌های ترکمن صحرا یک نوع پرنده به نام کوکوی شکم سفید از جمعیت بالایی برخوردار است.

۲۸) گزینه ب صحیح است.

جنگل‌های استان گلستان یکی از مهم‌ترین و ارزشمندترین جنگل‌های تجاری و صنعتی محسوب می‌شوند.

توانایی شناخت ویژگی های تاریخی و جغرافیایی محل

استان گیلان، از شمال به دریای خزر و کشور آذربایجان، که از طریق آستارا با آن دارای مرز بین‌المللی است، از غرب به استان اردبیل، از جنوب به استان زنجان و قزوین و از شرق به استان مازندران محدود می‌شود. مرکز استان گیلان، شهر رشت است و شهرهای مهم آن آستارا، آستانه اشرفیه، بندر انزلی، رودبار، رودسر، شفت، صومعه سرا، فومن، لاهیجان، لنگرود و تالش هستند. براساس کاوش باستان شناسان، تاریخ این منطقه به هزاره های پیش از مهاجرت آریایی‌ها می‌رسد. پس از مهاجرت اقوام آریایی و در پی اختلاط با بومیان منطقه، قوم های جدیدی به وجود آمدند که در بین این اقوام؛ دو قوم گیل و دیلم بیشترین تاثیر را بر منطقه داشتند. براساس شواهد تاریخی؛ فرمانروایان این اقوام از آزادی کامل برخوردار بودند و هیچ گاه در برابر حاکمان دیگر اقوام حتی دولت ماد تسلیم نشدند.

با توجه به کتیبه های رسمی پادشاهان پارسی، سرزمین کادوسیان، کاسپیان قدیم، گیلان و بخش های دیگر سواحل دریای خزر امروزی جزو سرزمین های تابع هخامنشیان نبوده است و این نشان دهنده عدم تمکین این قوم از حکومت ها بود. پس از هخامنشیان، سلوکیان و اشکانیان سرزمین های ایران را به چندین ساتراپ و ایالت تقسیم کردند. ولی مشخص نیست که گیلان جزو قلمرو آن ها به شمار می آمده یا خیر؟ در دوران ساسانیان، گیلان استقلال خود را از دست داد و اردشیر بابکان توانست گیلان را تصرف کند. ولی این ارتش به زودی از هم پاشید و کارایی خود را از دست داد.

پس از پیروزی مسلمانان بر ایران، گیلان به پناهگاه علویان تبدیل شد. در دوره حکومت عباسی؛ دیلمیان که از مخالفان سرسخت عباسیان بودند به مدت دو قرن در کوهستان ها پناه گرفتند و به مرور با علویان متحد شدند و کم کم مردم گیلان و دیلم به مذهب علویان روی آوردند و در گسترش آن نیز کوشش بسیار کردند. از همین سال بود که سلسه هایی به وسیله دیلمی ها و گیلانی ها به وجود آمد و توانست حتی تا مکه و مدینه نیز نفوذ کند. از مهم ترین این سلسه ها، سلسه آل بویه بود که حتی به بغداد، مرکز حکومت خلفای عباسی لشکر کشید و خلیفه عباسی را شکست داد. از این تاریخ به بعد کم کم، دست خلفای عباسی از ایران کوتاه شد. با حمله مغول ها به ایران، لشکری بزرگ برای تصرف گیلان به این منطقه فرستاده شد. اما به دلیل وجود راه های سخت، این لشکر تا اوایل سده هشتم هجری قمری بر این بخش از ایران دست نیافتند. تا این که سرانجام اولجایتو موفق شد برای مدت کوتاهی این سرزمین را تصرف کند.

گیلانی ها در به قدرت رسیدن صفویان نقش مهمی را ایفا کردند. مردم گیلان از اولاد شیخ صفی، سلطان حمید و فرزندش را قبول کردند. گیلان استقلال خود را در زمان سلطنت شاه عباس اول، از دست داد. در عصر افشاریه، نادر شاه افشار که علاقه زیادی به افزایش قدرت نیروی دریایی ایران داشت دستور تاسیس چندین گارگاه کشتی سازی در این استان، به ویژه در لنگرود را داد.

در سال ۱۰۷۱ هـ ق، قوای روسیه به دستور پتر کبیر به گیلان حمله کرده و رشت را بیش از ۷۰ سال در اشغال خود نگه داشت. در زمان انقلاب مشروطه، گیلک ها در پیروزی این انقلاب نیز سهمی به سزایی داشتند. همچنین؛ نقش مردم گیلان در نهضت میرزا کوچک خان جنگلی نیز از نمونه های درخشان تاریخ این سرزمین است.

از بناهای تاریخی معروف این استان عبارتند از:

تپه مارلیک: یک محوطه باستانی در دره گوهر رود استان گیلان است. تپه مارلیک بقایای به جای مانده از تمدن باستانی است. پژوهشگران گمان می‌برند که این تپه آرامگاه خصوصی فرمانروایان و شاهزادگان مردمان این تمدن بوده‌است.

مسجد سفید یا مسجد صفی یا مسجد شهیدیه: تاریخ بنای اولیه این مسجد دقیقاً روشن نیست. بعضی از تاریخ نویسان این مسجد قبر محمدباقر میرزا؛ ملقب به صفی میرزا پسر بزرگ شاه عباس اول می‌دانند که با بدخواهی اطرافیان پدرش به دستور آنان کشته شده‌است و در آن محل دفن شده‌است. برخی باور دارند علت نامگذاری این مسجد به شهیدیه قتل ناحق صفی الدین میرزا است.

مناره انزلی (برج ساعت): در گذشته به عنوان فانوس دریایی بندر انزلی بود و امروز ساعت را به اهالی نشان می‌دهد. تاریخ ساخت این برج به دوران فتحعلی شاه باز می‌گردد.

از دیگر بناهای مهم تاریخی این استان می‌توان به بقعه شیخ زاهد گیلانی و چهار اولیاء، پل خشتی، قلعه رودخان، آرامگاه میرزا کوچک خان، کاروانسرای لات و تی تی، حمام گلشن، پل لوشان اشاره کرد.

توانایی شناخت صنایع دستی محلی

شرایط خاص آب و هوایی گیلان و موقعیت جغرافیایی و سابقه چندین هزار ساله مردم این سرزمین در هنر و صنعت موجب شده است که گیلان دارای صنایع دستی متنوع باشد. هم اکنون صنایع دستی گیلان در رشته‌هایی مانند، سبذبافی و حصیربافی، مرواریدبافی، بامبوفایی، سفالگری، نمدمالی، دستباف‌های ابریشمی، نخی و پشمی، قالی‌بافی، چموش‌دوزی، صابون سازی سنتی رودبار، چوبکاری و همچنین در سالهای اخیر مرواریدبافی را نام برد، محدود گشته است. خانواده‌های روستایی در فصلهایی که کار کشاورزی کمتر می‌شود به تولید صنایع دستی می‌پردازند و از این راه صنایع دستی نقش مهمی در اقتصاد خانواده ایفا می‌کنند. برخی از مردم گیلان نیز به شکل حرفه‌ای به تولید صنایع دستی می‌پردازند و از این راه کمکهای شایانی به اقتصاد استان و جلوگیری از بیکاری می‌کنند.

سبذبافی و حصیربافی: سبذبافی و حصیربافی از صنایع دستی و خانگی رایج در گیلان است و تولید انواع سبدها و حصیرها در اکثر نقاط رواج دارد. مواد اولیه آن نی و سوف است که به طور خودرو در باتلاق‌ها می‌رویند. تولید کنندگان در فصل غیر کشاورزی به تولید آن مشغول هستند.

مروار بافی: به بافت اشیای مختلف نظیر سبد، کیف، میوه خوری و... با ساقه‌های تازه گیاهان و چوب نازک درختان می‌گویند. نواحی صومعه‌سرا مرکز تولید مروار است.

بامبو بافی: بامبو کلمه‌ای است احتمالاً چینی و یا ژاپنی و از آنچه به عنوان بامبو نام برده می‌شود همان نی خیزران است. شروع کار بامبو بافی همزمان با متداول شدن کشت چای در گیلان آغاز و رواج یافته است. بیشترین مراکز آن در لاهیجان است.

چموش دوزی: در زمانه‌ای که چندان دور، چموش یا کفش و پای‌افزار تمام چرم بدون پاشنه، مخصوص گیله مردان و روستاییان و در انواع و اقسام مختلف مورد استفاده اغلب ساکنان گیلان بود. به طوری که اکنون بیشتر جنبه تزئینی پیدا نموده است.

توانایی شناخت ویژگی‌های طبیعی محل

استان گیلان به وسیله رشته کوه‌های البرز در غرب و جلگه گیلان در جنوب محصور شده است. به طور کلی این استان به وسیله رشته کوه‌های البرز و کوه‌های تالش از بقیه سرزمین ایران جدا شده و جزو قسمت جنوبی دریای خزر به شمار می‌آید. در کنار رشته کوه‌های البرز، وجود جلگه‌ها در استان گیلان از اهمیت خاصی برخوردار است. جلگه مرکزی به شکل مثلث، در حد فاصل امام زاده هاشم، انزلی و چمخاله به صورت وسیع تشکیل شده است. مهم‌ترین عوامل موثر بر وسعت این جلگه عبارتند از: رسوب گذاری رود سفید رود، تبخیر شدید منابع آبی، وجود گسلی که باعث جدا شدن رشته کوه‌های غربی از سلسله رشته کوه‌های البرز شده و سبب حرکات طبقات زمین به سمت شمال گردیده است و نیز عوامل دیگری که در گذشته باعث پایین رفتن سطح آب دریای خزر گردیده است. استان گیلان به طور کلی در قلمرو آب و هوای معتدل و مرطوب قرار دارد و مرطوب‌ترین منطقه سواحل جنوبی دریای خزر است. مجاورت با دریای خزر، وزش بادهای محلی چون گرمیش و باد منجیل، ارتفاع و امتداد کوه‌های البرز غربی و تالش، جابه‌جایی توده‌های هوایی شمالی و غربی و پوشش متراکم جنگلی از مهمترین عوامل موثر بر آب و هوای استان است. میزان بارندگی در استان به بادهای مرطوبی بستگی دارد که در این استان می‌وزند. همچنین از مهمترین رودهای استان می‌توان به رود آستارا، سفیدرود، پل رود، گرگان رود، چاف رود، گوهر رود، سیاه رود، لنگرودخان و رودخانه ذیلکی اشاره کرد.

تمام استان گیلان را می‌توان مناطق توریستی - طبیعی خاص دانست. استان گیلان دارای فضاهای روستایی زیبا و ارزشمندی است که برخی از آن‌ها دارای شهرت ملی و بین‌المللی

هستند. روستای تاریخی و زیبای ماسوله در نزدیکی شهر رشت واقع شده است. معماری خانه‌های ماسوله، یکپارچه و پیوسته و در دو طبقه ساخته شده‌اند. کیشهر نیز از دیگر فضاهای خاص گردشگری گیلان است که همراه مردابی زیبا در دامان نیزارها خفته و پوشش گیاهی دل‌انگیزی دارد. عمر روستای هرزویل که از دیگر فضاهای ویژه گیلان است نیز بر پایه مدارک معتبر از هزار سال بیشتر است.

توانایی شناخت ویژگی‌های فرهنگی محلی

معروف‌ترین و زیباترین لباس‌های محلی استان گیلان به قاسم آباد و تالش مربوط می‌شود. نوع پوشاک محلی در گیلان به اقتضای شرایط آب و هوایی محیط زیست و نوع کار و پیشه آن‌ها تعیین شده است و دارای ویژگی‌های خاص خود است. گویش مردم گیلان، گیلکی و از گویش‌های زبان پهلوی می‌باشد، گیلکی خود به چند شعبه تقسیم می‌شود که با یکدیگر اندکی اختلاف دارند.

استان گیلان با توجه به قدمت تاریخی خود امروزه یکی از غنی‌ترین گنجینه‌های فرهنگ موسیقی را داراست. این گنجینه غنی فرهنگ موسیقی بر خلاف بسیاری از مناطق ایران از وحدت سبک برخوردار نیست، به این معنا که نقاط مختلف گیلان از سبک‌های متفاوتی برخوردارند و این تفاوت سبک به خصوص بین موسیقی مردم تالش با موسیقی محلی سایر نواحی گیلان به چشم می‌خورد. به طور کلی مردم تالش دارای سه آهنگ قدیم دستان، تالش دستان و تازه دستان هستند. آهنگ‌های گیلان به ویژه سیاهکل در دیلمان غالباً به صورت بکر و دست نخورده باقی مانده‌اند.

انواع غذاهای این منطقه با برنج‌های خوش‌عطر ایرانی و سبزی‌ها و ترشی‌های محلی سرو می‌شوند و طعم به یاد ماندنی خود را در اذهان گردشگران تثبیت می‌کنند. پلو با مغز گردو و پیاز و سیر و ماهی شور و اشپل؛ ماهی فی ویج، ماهی سفید، کباب ازون برون، خاویار، خورش‌های باقالی قاتق، فسنجان، ترش تره، میرزا قاسمی، سیر قلیه و... به همراه چاشنی‌های مختلفی چون سیر ترشی، هفت بجار و دُلاز و همچنین انواع کلوچه، رشته خوشکار و مربا بخشی از غذاهای محلی استان گیلان را تشکیل می‌دهند.

کشتی گیله مردی که امروزه همچنان پای برجاست، یادگار صلابت و دلاوری مردم این خطه است. کشتی گیران گیله مرد مراتب خاصی نظیر تنگوله یا نوچه، پهلوان، سرپهلوان یا میداندار دارند. این کشتی در محوطه‌ای محصور به نام سیمبر یا سبزه میدان برگزار می‌شود. کشتی گیله مردی معمولاً در تابستان و اعیاد و عروسی‌ها انجام می‌شود.

توانایی شناخت گونه‌های زیستی و اقلیمی

بارزترین ویژگی گردشگری طبیعی استان گیلان سرسبزی و پوشش گیاهی این استان به همراه سواحل زیبای دریای مازندران است. استان گیلان به دلیل برخورداری از مواهب طبیعی و رژیم

حرارتی مدیترانه‌ای، پوشش گیاهی بسیار متنوعی را دارا می‌باشد. رستنی‌های گیلان شامل انواع مختلف و متعدد درختان جنگلی از قبیل توسکا، آزاد، ممرز، راش، بلوط، ازگیل، توت، تمشک، انبوه، گردو، انجیر، فندق، کهل، انار جنگلی (ترش)، افرا، گوجه سبز، زمه، ولیک و گیاهان دارویی از قبیل: گل گاو زبان، گل بابونه، گل پونه، گل ختمی، گل بنفشه، پرسیاوش، شقایق می‌باشد و همچنین مراتع در استان گیلان به صورت چمن‌زارهای سرسبز و دائمی می‌باشند. پوشش جنگلی استان گیلان در ناحیه‌های جلگه‌ای، در سال‌های گذشته به شدت کاهش یافته و جای خود را به کشت زارهای جدید داده است. جذابیت جنگل‌های گیلان در تنوع گونه‌های جنگلی آن هاست.

از نظر حیات وحش، استان گیلان از ارزشمندترین زیستگاه‌های جانوری ایران به شمار می‌رود. تنوع و تعدد حیات وحشی در کنار جنگلهای سرسبز و سر به فلک کشیده گیلان، این استان را از جهات مختلف (زیباشناسی، بوم‌شناسی، اقتصادی، اجتماعی) دارای اهمیت ساخته است. منطقه حفاظت شده کشیم بندر انزلی، لیسار طالش و پناهگاه حیات وحش امیرکلیه لاهیجان و تالاب و پناهگاه حیات وحش سلکه صومعه سرا انواع گونه‌های جانوری زندگی می‌کنند.

برخی از حیوانات پستاندار استان عبارتند از: مرال، شوکا، گراز، فکر خزر، پلنگ، سیاه گوش، گربه جنگلی، خرس قهوه‌ای، گورکن، شنگ (که به سگ آبی و یا سمور آبی معروف است). همچنین به علت مجاورت استان گیلان با دریای خزر و ساحل طولانی و دشتهای وسیع خود دارای آبگیرها و تالابهای متعددی است که در فصول مختلف، زیستگاه بسیاری از پرندگان مهاجر و بومی می‌باشند. برخی از این پرندگان شامل اردک سرسیاه، اردک چشم طلایی، بلدرچین، بوتیمار، چکاوک، فلامینگو، قرقاول، کبک است.

علاوه بر این، انواع ماهی‌ها شامل: فیل ماهی، شیب، اوزون برون، تاس ماهی، کیلکا، کفال، آزاد ماهی، سوف، کلمه، سفید ماهی، کپور، ماش ماهی، سس ماهی و سیم به وفور در این استان یافت می‌شود.

تست‌های استان گیلان

۱- مرکز استان گیلان کدام شهر است؟

- الف) بندرانزلی
ب) ساری
ج) آستارا
د) رشت

۲- کدامیک از اقوام بیشترین تأثیر را بر منطقه گیلان گذاشت؟

- الف) گیل و دیلم
ب) کادوس و کاسپ
ج) گیل و کاسپ
د) دیلم و کادوس

۳- کدامیک از حکومت‌های ایرانی در گیلان، به بغداد لشکر کشید و حکومت عباسی را شکست داد؟

- الف) آل مظفر
ب) آل بویه
ج) صفاریان
د) طاهریان

۴- به دستور چه کسی کارگاه‌های کشتی سازی در لنگرود ساخته شد؟

- الف) شاه عباس اول
ب) شاه عباس کبیر
ج) نادرشاه
د) اولجایتو

۵- نهضت میرزا کوچک خان جنگلی از قیام‌های کدام سرزمین است؟

- الف) مازندران
ب) گیلان
ج) آذربایجان
د) کردستان

۶- تپه باستانی مارلیک در کدام استان قرار دارد؟

- الف) مازندران
ب) سیستان و بلوچستان
ج) اصفهان
د) گیلان

۷- کاربرد قدیمی برج ساعت در بندر انزلی چه بوده است؟

- الف) مناره مسجد
ب) فانوس دریایی
ج) برج نظامی
د) برج امنیتی

۸- قلعه رودخان در کدام استان قرار دارد؟

- الف) کرمان
ب) ایلام
ج) فارس
د) گیلان

۹- صابون سازی سنتی در کدام شهر از استان گیلان رواج دارد؟

- الف) رودبار
ب) کلاه
ج) بندر انزلی
د) لاهیجان

- ۱۰- کدامیک از صنایع دستی در سالهای اخیر در استان گیلان تولید می‌شود؟
 الف) مرواریدبافی
 ب) مرواریدبافی
 ج) بامبو بافی
 د) نمدمالی
- ۱۱- نی و سوف، ماده اولیه کدامیک از هنرهای دستی استان گیلان است؟
 الف) مرواریدبافی
 ب) چموش دوزی
 ج) چادرشرب بافی
 د) حصیربافی
- ۱۲- شروع کار همزمان با متداول شدن کشت چای در گیلان آغاز و رواج یافته است.
 الف) نمدمالی
 ب) بامبو بافی
 ج) سفالگری
 د) قالی بافی
- ۱۳- "چموش" چیست؟
 الف) لباس سنتی مردان گیلان
 ب) پای افزار قدیمی مردان گیلان
 ج) لباس سنتی زنان گیلان
 د) پای افزار قدیمی زنان گیلان
- ۱۴- استان گیلان بین کدام مناطق محصور شده است؟
 الف) کوه‌های البرز و دماوند
 ب) جلگه گیلان و خوزستان
 ج) کوه‌های البرز و جلگه گیلان
 د) کوه‌های البرز و تالش
- ۱۵- کدامیک از موارد زیر دلیل وسعت جلگه گیلان نمی‌باشد؟
 الف) تبخیر منابع شدید آبی
 ب) مجاورت با دریای خزر
 ج) رسوب گذاری سفید رود
 د) وجود گسل
- ۱۶- میزان بارندگی در استان گیلان به چه عاملی بستگی دارد؟
 الف) میزان رطوبت هوا
 ب) پرآبی یا کم آبی رودخانه‌ها
 ج) کم بارش و پربارش بودن منطقه
 د) وزش بادهای مرطوب

- ۱۷- کدامیک از موارد زیر از جاذبه‌های طبیعی استان گیلان نیستند؟
 الف) جزیره آشوراده
 ب) ماسوله
 ج) کیاسر
 د) هرزویل
- ۱۸- کدامیک از موارد زیر از رودهای مهم استان گیلان است؟
 الف) گوهررود
 ب) دز
 ج) هیرمند
 د) سیمینه رود
- ۱۹- معروف ترین و زیباترین لباس های محلی استان گیلان به و مربوط می شود.
 الف) کیاسر و صومعه سرا
 ب) رودبار و منجیل
 ج) آستارا و فومن
 د) قاسم آباد و تالش
- ۲۰- گویش گیلکی از کدام دسته زبان‌های ایرانی است؟
 الف) پهلوی
 ب) تاتی
 ج) سانسکریت
 د) آریایی
- ۲۱- تفاوت سبک موسیقی، بین کدامیک از مناطق استان گیلان با دیگر نواحی متفاوت است؟
 الف) فومن
 ب) تالش
 ج) رشت
 د) منجیل
- ۲۲- کدامیک از سبک‌های موسیقی گیلان بکر و دست‌نخورده باقی مانده است؟
 الف) سیاهکل
 ب) تالش
 ج) صومعه سرا
 د) لاهیجان
- ۲۳- کدامیک از موارد زیر از غذاهای محلی استان گیلان نیست؟
 الف) باقالی قاتق
 ب) کوفته
 ج) میرزا قاسمی
 د) ماهی فی‌ویچ
- ۲۴- "دلار" از چاشنی‌های معروف کدام استان است؟
 الف) سمنان
 ب) اصفهان
 ج) کرمان
 د) گیلان
- ۲۵- "سیمبر" محل برگزاری چه مراسمی است؟
 الف) رقص خنجر
 ب) قالیشویان
 ج) کشتی گیله‌مردی
 د) کوسه گلین

۲۶- کدامیک از بارزترین ویژگی گردشگری استان گیلان نیست؟

- الف) سرسبزی
 ج) سواحل دریای خزر
 ب) پوشش گیاهی
 د) رطوبت بالا

۲۷- کدامیک از گیاهان دارویی استان گیلان است؟

- الف) پرسیاوش
 ج) خارشتر
 ب) گون
 د) کتیرا

۲۸- جذابیت جنگلهای گیلان در چیست؟

- الف) سرسبزی
 ج) تنوع گونه‌ها
 ب) انبوه بودن
 د) قدمت بالا

۲۹- کدامیک از مناطق حفاظت شده استان گیلان نمی‌باشد؟

- الف) کلاه قاضی
 ج) لیسار
 ب) امیرکلایه
 د) سلکه

۳۰- یکی از پستانداران استان گیلان است که به سگ آبی و یا سمور آبی معروف است.

- الف) گورکن
 ج) جبیر
 ب) شنگ
 د) شوکا

کلید سؤالات استان گیلان

ردیف	گزینه صحیح	ردیف	گزینه صحیح
۱	آسان د	۱۶	آسان د
۲	سخت الف	۱۷	متوسط الف
۳	سخت ب	۱۸	متوسط الف
۴	متوسط ج	۱۹	متوسط د
۵	آسان ب	۲۰	متوسط الف
۶	متوسط د	۲۱	سخت ب
۷	متوسط ب	۲۲	سخت الف
۸	متوسط د	۲۳	متوسط ب
۹	آسان الف	۲۴	آسان د
۱۰	متوسط ب	۲۵	آسان ج
۱۱	متوسط د	۲۶	آسان د
۱۲	متوسط ب	۲۷	آسان الف
۱۳	سخت ب	۲۸	سخت ج
۱۴	متوسط ج	۲۹	متوسط الف
۱۵	سخت ب	۳۰	متوسط ب

پاسخنامه تشریحی استان گیلان

- ۱) گزینه د صحیح است. مرکز استان گیلان، شهر رشت است.
- ۲) گزینه الف صحیح است.
دو قوم گیل و دیلم بیشترین تاثیر را بر منطقه داشتند.
- ۳) گزینه ب صحیح است.
سلسه آل بویه به بغداد، مرکز حکومت خلفای عباسی لشکر کشید و خلیفه عباسی را شکست داد.
- ۴) گزینه ج صحیح است.
در عصر افشاریه، نادر شاه افشار که علاقه زیادی به افزایش قدرت نیروی دریایی ایران داشت دستور تاسیس چندین گارگاه کشتی سازی در این استان، به ویژه در لنگرود را داد.
- ۵) گزینه ب صحیح است.
نهیضت میرزا کوچک خان از قیام های مردم گیلان بود.
- ۶) گزینه د صحیح است.
تپه باستانی مارلیک در استان گیلان قرار دارد.
- ۷) گزینه ب صحیح است.
مناره انزلی (برج ساعت) در گذشته به عنوان فانوس دریایی بندر انزلی بود.
- ۸) گزینه د صحیح است.
قلعه رودخان در استان گیلان قرار دارد.
- ۹) گزینه الف صحیح است.
صابون سازی سنتی در رودبار رواج دارد.
- ۱۰) گزینه ب صحیح است.
در سالهای اخیر مرواریدبافی رواج پیدا کرده است.
- ۱۱) گزینه د صحیح است.
نی و سوف ماده اولیه تولید حصیربافی و سبدبافی است که به طور خودرو در باتلاقها می رویند.
- ۱۲) گزینه ب صحیح است.
شروع کار بامبو باقی همزمان با متداول شدن کشت چای در گیلان آغاز و رواج یافته است.
- ۱۳) گزینه ب صحیح است.
چموش، کفش و پای افزار تمام چرم بدون پاشنه، مخصوص گیله مردان و روستاییان و در انواع و اقسام مختلف مورد استفاده اغلب ساکنان گیلان بود.

۱۴) گزینه ج صحیح است.

استان گیلان به وسیله رشته کوه های البرز در غرب و جلگه گیلان در جنوب محصور شده است.

۱۵) گزینه ب صحیح است.

مهمترین عوامل موثر بر وسعت جلگه گیلان رسوب گذاری رود سفید رود، تبخیر شدید منابع آبی، وجود گسل است.

۱۶) گزینه د صحیح است.

میزان بارندگی در استان به بادهای مرطوبی بستگی دارد که در این استان می وزند.

۱۷) گزینه الف صحیح است.

جزیره آشوراده از جاذبه های طبیعی استان گیلان نیست.

۱۸) گزینه الف صحیح است.

گوهررود از رودهای مهم استان گیلان است.

۱۹) گزینه د صحیح است.

معروف ترین و زیباترین لباس های محلی استان گیلان به قاسم آباد و تالش مربوط می شود.

۲۰) گزینه الف صحیح است.

گویش مردم گیلان، گیلکی و از گویش های زبان پهلوی می باشد.

۲۱) گزینه ب صحیح است.

تفاوت سبک به خصوص بین موسیقی مردم تالش با موسیقی محلی سایر نواحی گیلان به چشم می خورد.

۲۲) گزینه الف صحیح است.

آهنگ های گیلان به ویژه سیاهکل در دیلمان غالباً به صورت بکر و دست نخورده باقی مانده اند.

۲۳) گزینه ب صحیح است.

کوفته از غذاهای محلی استان گیلان نیست.

۲۴) گزینه د صحیح است.

دلار از چاشنی های معروف استان گیلان است.

۲۵) گزینه ج صحیح است.

کشتی گیله مردی در محوطه ای محصور به نام سیمبر یا سبزه میدان برگزار می شود.

۲۶) گزینه د صحیح است.

بارزترین ویژگی گردشگری طبیعی استان گیلان سرسبزی و پوشش گیاهی به همراه سواحل زیبای دریا است.

استان لرستان

۲۷) گزینه الف صحیح است.

پرسیاوش از گیاهان دارویی استان گیلان است.

۲۸) گزینه ج صحیح است.

جذابیت جنگل های گیلان در تنوع گونه های جنگلی آن هاست.

۲۹) گزینه الف صحیح است.

منطقه کلاه قاضی از مناطق حفاظت شده استان گیلان نمی باشد.

۳۰) گزینه ب صحیح است.

شنگ به سگ آبی و یا سمور آبی معروف است.

توانایی شناخت ویژگی های تاریخی و جغرافیای محلی

استان لرستان از شمال به استان های مرکزی و همدان، از جنوب به استان خوزستان، از شرق به استان اصفهان و از غرب به استان های کرمانشاه و ایلام محدود می شود. مرکز استان لرستان، شهر خرم آباد است و از شهرهای مهم آن می توان: ازنا، الیگودرز، بروجرد، پلدختر، دورود و کوهدشت را نام برد.

در هزاره سوم و چهارم پیش از میلاد بعضی از اقوام مهاجر با تصرف سرزمین بین النهرین در کوه های زاگرس اسکان یافتند. نام این اقوام به استناد کتیبه ها و آثار بر جای مانده لولوبی، مانایی، کاسی، گوتی، نایدی، آمادا و پارسوا ذکر شده است. تاریخ نگاران، در آریایی بودن لولوبی ها و مانایی ها تردید دارند؛ اما شواهد تاریخی حاکی از آن است که کاسی ها در سال ۱۶۰۰ قبل از میلاد در لرستان کنونی می زیسته اند. این قوم، در هزاره دوم پیش از میلاد به قصد تصرف بابل در این شهر نفوذ کردند و بعد از شکست اول از حمورابی (حاکم بابل)، بالاخره توانستند در بابل مستقر شده و دومین سلسله شاهان آنجا را تاسیس کنند. با انقراض این سلسله نوپا (در هزاره دوم پیش از میلاد) توسط دولت مقتدر عیلام، کاسی ها به سمت زاگرس عقب نشینی کردند و خراج گزار عیلام شدند. تا قبل از تسلط اسکندر مقدونی بر این ناحیه، این قوم مانند سدی در برابر توسعه طلبی آشوری ها، در مناطق خاوری مقاومت می کردند. بعد از مدتی، قدرت این قوم کوه نشین به حدی رسید که شاهان سلسله هخامنشی هنگامی که از مسیر فارس به شوش یا از مسیر بابل به اکباتان می گذشتند، هدیه هایی برای ایلات کوهستانی بین راه می فرستادند تا مسیر عبور آن ها را امن نگاه دارند.

در دوره ساسانیان، پشتکوه و پیشکوه را خاندان معروف هرمزان اداره می کردند. هرمزان، آخرین فرمانروای این خاندان بود که با حمله اعراب به اسارت درآمد. اعراب پس از فتح حلوان، نواحی شمالی لرستان را گرفتند و چند سال بعد توانستند نهاوند و قسمت جنوبی لرستان را نیز ضمیمه محدوده حکومت خود کنند. سال بعد هنگامی که عمر مناطق تصرف شده را بین لشگریان کوفه و بصره تقسیم می کرد، لرستان ضمیمه کوفه شده و از آن پس جزو ایالت جبال (عراق عجم) به حساب می آمد و تا میانه سده چهارم هجری قمری، حکمران این منطقه از بغداد یا کوفه تعیین می شد. در همین قرن، حسنویه کرد این منطقه را به تصرف خود درآورد و خاندان او تا سال ۵۰۰ هـ. ق بر لرستان تسلط داشتند. هم زمان با استیلای قوم مغول بر ایران، لرستان به دو قسمت لر بزرگ و لر کوچک تقسیم شد. هر یک از این دو قسمت پیش از استیلای مغول تا مدت زمانی پس از انقراض ایلخانان، امرای نیمه مستقل داشتند. اتابکان لر بزرگ از کردهای شام بودند که در اواسط قرن ششم هجری از راه آذربایجان رهسپار ایران شدند و در محدوده اشتران کوه و جلگه های شمالی آن سکونت کردند. آن ها تا نیمه اول قرن نهم هجری حکومت کردند و ایدج (مال امیر) را که خرابه های زیادی از آن باقی مانده پایتخت خود قرار دادند.

سلسله اتابکان با کشته شدن غیاث الدین کاووس (آخرین اتابک) به دست سلطان ابراهیم منقراض شد. اما اتابکان لر کوچک با این که چندین امیر معتبر داشتند و حکومتشان نیز طولانی تر بود، هیچ وقت اهمیت و اعتبار لر بزرگ را پیدا نکردند. آن ها موقعیتشان را تا زمان صفویه حفظ کردند و حتی قلمرو حکومت خود را تا باختر کوه های پشتکوه توسعه دادند. در سال ۱۰۰۶ هـ. ق با کشته شدن شاهوری آخرین فرد این سلسله به فرمان شاه عباس اول، این سلسله نیز برافتاد و حکومت لرستان به حسین نامی محول شد. خاندان این والی تا اوایل روی کار آمدن سلسله قاجار، بر لرستان حکومت کردند و حکومت پشتکوه را نیز زمانی حکام بروجرد و زمانی حکام شوشتر به عهده داشتند. لرستان در ابتدای تقسیمات کشوری دوره پهلوی بخشی از فرمانداری کل خوزستان و لرستان بود که خیلی زود از خوزستان جدا و با عنوان فرمانداری کل لرستان مستقل شد. این استان هم اکنون یکی از مناطق آرام و امن جمهوری اسلامی ایران است.

آثار و بناهای تاریخی مهم این استان عبارتند از:

قلعه فلک الافلاک: بر فراز یک تپه بزرگ سنگی در میان شهر خرم آباد قرار دارد و چشم گیرترین اثر تاریخی و گردشگری درون این شهر است. تاریخ ساخت این قلعه به دوره ساسانیان باز می گردد. فلک الافلاک با نام قلعه دوازده برجی هم شناخته می شود. ولی در گذشته به نام قلعه شاپور خواست مشهور بوده است. نام فلک الافلاک از زمان قاجاریه بر این قلعه گذاشته شده است.

پل شاپوری: این پل در قسمت جنوبی شهر خرم آباد واقع شده است و عامل ارتباط غرب استان با شرق و از آنجا به خوزستان و تیسفون (پایتخت ساسانیان) بوده است. احتمالاً جهت توزیع آب نیز مورد بهره برداری قرار می گرفته است.

نقوش صخره ای هومیان: بر روی غاری در شمال شهرستان کوهدشت و در شمال غرب استان لرستان نقش بسته اند. اطلاعات دقیقی از زمان ایجاد این نقوش در دست نیست اما احتمال می رود مربوط به دوره پارینه سنگی باشند. وجود این نقوش نشان از دیرینگی سکونت انسان در این مناطق دارد.

پل، مناره آجری و گرداب سنگی خرم آباد، حمام گپ، آسیاب گبری، مقبره شجاع الدین خورشید، پل کشکان، مسجد جامع بروجرد، امامزاده جعفر، مسجد امام بروجرد، پل دختر و گاو میشان، محوطه های باستانی سرخ دم لکی و سرخ دم لری و میل خسرو آباد از دیگر بناهای معروف استان لرستان هستند.

توانایی شناخت صنایع دستی محلی

صنایع دستی لرستان همواره مجالی برای بروز ذوق و سلیقه لرستانی ها در ادوار تاریخ بوده است. از زمانی که گلیم ها و جاجیم های بافته شده دست زنان لر، زیننده نمایشگاه های بین المللی شد و یا شاید از دورتر و هنگامی که اولین سماور ورشوئی ایران به دست اساتید مجرب در بروجرد

ساخته شد و یا شاید حتی قبل تر از آن هنگامی که زیور آلات مفرغی آذین بخش گیسوان زنان لر بود، اوج هنرمندی این مردمان جهانیان را شگفت زده کرده بود. صنایع دستی استان لرستان در سه نوع متمایز عشایری، روستایی و شهری قابل بررسی هستند. بیشتر تولیدات صنایع دستی عشایری به مصرف خانوارها می رسند و کم تر به بازار عرضه می شوند. انواع صنایع دستی عشایر عبارت اند از: سیاه چادر، چیت، قالی و گلیم. صنایع دستی روستایی را قالی، گلیم، رنگرزی و جاجیم بافی تشکیل می دهند و عمده صنایع دستی شهری را نیز خراطی، ورشوسازی، قالی بافی و گلیم بافی تشکیل می دهد.

ورشوسازی: عبارتست از ساخت و تهیه انواع ظروف از جنس ورشو که خود آلیاژی از جنس ۲۰٪ نیکل، ۳۵٪ روی، ۴۵٪ مس است. هنر ورشوسازی از کشور لهستان به ایران وارد شده و نام ورشو به دلیل شهر ورشو مرکز کشور لهستان بر روی این فلز ماندگار شده است. در اواخر دوران قاجار و اوایل دوران پهلوی هنر ورشوسازی در ایران به اوج خود رسید.

نمد مالی: یکی از قدیمی ترین صنایع دستی این دیار است. در گذشته های نه چندان دور در اغلب شهرهای لرستان کارگاه های نمد مالی دایر بوده به گونه ای که در بروجرد و خرم آباد راسته بازارهایی به نمد مالی اختصاص داشته است.

قالیبافی: فرش ایران با الهام از فرهنگ و تمدن اصیل ایرانی جاودانه ترین و زیباترین و ارزشمندترین هنر ملی این کشور است. در لرستان فقط زنان فرش می بافند، فرش بافی برای زنان و دختران لر رتبه ممتاز دارد.

حرمی بافی (ارامی): یکی از دست بافته های شهرستان بروجرد است که با استفاده از پارچه بافی دو وردی بافته می شود. نمونه قدیمی آن تماما از تار و پود پشمی بافته می شده اما نمونه های جدید با تار پنبه ای بافته می شود. در گذشته از آن به عنوان بقچه و زیر انداز حمام استفاده می کردند.

توانایی شناخت ویژگی های طبیعی محل

استان لرستان یکی از استان های کوهستانی کشور محسوب می شود که به جز چند دشت، بیشتر مناطق آن، به وسیله کوه های کم ارتفاع و دگرگون شده و نیز کوه های مرتفع زاگرس پوشیده شده و اغلب این دشت ها از رسوب های آهکی به وجود آمده اند. از میان کوههای این استان، اشترانکوه بلندترین نقطه لرستان محسوب می شود و پست ترین نقطه آن نیز در جنوبی ترین ناحیه استان واقع شده و حدود ۵۰۰ متر از سطح دریا ارتفاع دارد.

لرستان از نظر شرایط اقلیم و هواشناسی یک استان چهار فصل با آب و هوای متنوع است و این تنوع از شمال به جنوب و از شرق به غرب محسوس است. به طور کلی استان لرستان دارای سه

ناحیه آب و هوای سرد کوهستانی، معتدل مرکز و گرم جنوبی است. این استان از نظر میزان بارندگی بعد از استان های گیلان و مازندران، سومین استان کشور شناخته شده است همچنین استان لرستان به دلیل مجاورت با خوزستان هرساله مشکل گرد و غبار شدید دارد و از عوامل مهم وجود گرد و غبار در آسمان استان لرستان می توان به بیابان زدایی مناطق شرق مدیترانه، صحرای عربستان و مناطق خشک خوزستان اشاره کرد.

علاوه بر ارتفاعات و دشت ها، استان لرستان دارای رودهای دائمی فراوانی است که از مهم ترین این رودها می توان به رود سیمره، کشکان رود، رود سزار و رود دز اشاره کرد. همچنین مهمترین و زیباترین دریاچه کوهستانی ایران به نام دریاچه گهر در این استان قرار دارد.

توانایی شناخت ویژگی های فرهنگی محلی

عشایر منطقه با شیوه زندگی خاص خود، صنایع دستی، سیاه چادرها و لباس های محلی متنوع، هر سال در کوچ های بهاره و پاییزه، همه وسایل خود را توسط چارپایان از گذرگاه های سخت گذر استان عبور می دهند. پوشش زنان در این کوچ ها پیراهن های بلند، دامن های چین دار رنگی، کتی بدون آستین از پارچه های مخمل رنگی، یک جفت گیوه و روسری هایی به رنگ های سبز، قرمز و صورتی به نام مینا است. پوشاک مردان نیز دو نوع است که هر کدام را در زمان مناسب خود می پوشند، در روزهای عادی، مردان شلوار دبیت مشکی گشادی می پوشند و پیراهنی با یقه گرد که دکمه ای بر روی شان دارد به تن می کنند، چوخا یا چوقا بالا پوش بختیاری است و پارچه ای از جنس پشم دارد. پیش از متداول شدن چوقا از قبا استفاده می شد و روی آن شال می بستند، در زمان قاجاریه، چوقا توسط خوانین بختیاری به میان مردم منطقه آمد.

موسیقی لری با موسیقی ردیف دستگاهی پیوند نزدیکی دارد. بخش مهمی از این موسیقی از طریق کمانچه و کمانچه نوازی محلی در موسیقی رسمی ایران ردیف نیز تاثیر گذاشته است. اغلب موسیقی های محلی لرستان در دستگاه ماهر و بیشتر با ساز کمانچه اجرا می شوند. ترانه ها و رقص های متداول لری بیشتر حماسی هستند و تغزل در بین مردم کمتر متداول است.

غذاهای استان لرستان را انواع آش های محلی، غذاها، دسرها و شیرینی های سنتی تشکیل می دهند که مهمترین آنها را عدس پلو با گوشت، باقلاپلو، کباب چنجه، کپه، کال جوش و کوفته تشکیل می دهند.

زبان مردم لرستان، لری و لکی است. جشن یاران یکی دیگر از جشن های پیروان اهل حق نورآباد و بلوران کوهدشت است. این جشن مقارن آغاز دیمه همراه آداب خاص، با طنین آوای گرم تنبور و آواز کلام خوان در جم خانه برپا می شود. مهمان نوازی ساکنین دیرپای زاگرس شهره آفاق، و به پیروی از این آموزه های تاریخی، غریب نوازی قوم لر در طول تاریخ زندگی زبازد خاص و عام

است. پذیرایی گرم از مهمان از سنتهای ستودنی و بسیار پسندیده قبایل لر است. برخورد دوستانه و بی آرایش با هر تازه وارد، نزد این مردم از ارزشهای پایدار زندگی شمرده می شود.

توانایی شناخت گونه‌های زیستی و اقلیمی

بارش، عمده‌ترین عامل در تعیین پوشش گیاهی استان لرستان است. به جز نوار شمالی استان که بیشتر گستره آن را اراضی زراعی و مراتع تشکیل می‌دهند، سایر نواحی استان را غالباً پوشش جنگلی فرا گرفته است. استان لرستان از نظر سطح پوشش جنگل در کشور در جایگاه دوم قرار دارد. بطور کلی انبوه‌ترین جنگل‌های جنوب ایران را در لرستان می‌توان یافت. پوشش گیاهی استان لرستان شامل جنگل‌ها و گیاهان رستنی است. گونه غالب درختان جنگلی، بلوط و گونه‌های دیگر از قبیل: کیکم، ارجنس، اشن، زالزالک، گلابی، مازو، گردو، چنار، ارس، پسته وحشی، بادام، ارغوان، نارون، زبان گنجشک و ... می‌باشد. تنوع آب و هوا و اختلاف ارتفاع، رویش گونه‌های متنوع و ارزشمندی نظیر گیاهان دارویی، صنعتی و خوراکی را فراهم ساخته است. این محصولات به شکل سنتی مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرند و شامل نباتاتی چون گل گاوزبان، خاکشیر، گل ختمی، آویشن، عناب، ترنجبین، هلیله ریحان، گل بنفشه، پرسیاوش، کاسنی، گل سرخ، شقایق، بیدمشک، لاله، زنبق، شیرین بیان، شنگ، زرشک، کنگر وحشی، ریواس، حاجی بیان، فرفیان، پونه، نعنا و نرگس می‌باشند.

شرایط خاص جغرافیایی استان لرستان، زیستگاه مناسبی برای انواع گونه‌های جانوری به وجود آورده است. در نواحی کوهستانی استان لرستان انواع جانوران وحشی نظیر قوچ، میش، بز، پازن، خرس قهوه‌ای، پلنگ ایرانی، سنجاب و ... زندگی می‌کنند. این استان زیستگاه پرندگان بومی و مهاجری است که در فصل زمستان به دلیل اعتدال هوا، تالاب‌های این استان را برای استراحت و زمستان‌گذرانی انتخاب می‌کنند. از پرندگان بومی استان می‌توان به کبک، شاهین و از پرندگان مهاجر به انواع مرغابی و غاز اشاره کرد. در کنار برخورداری این استان از این مواهب، متأسفانه شکارهای غیرمجاز و کشته شدن شماری از گونه‌های جانوری همچون خرس قهوه‌ای، پلنگ و سمندر حیات وحش استان لرستان را در معرض انقراض قرار داده است. سمندر قرمز لرستانی به عنوان گونه نادر دیگری که دوزیست بوده و زیستگاه آن در استان‌های لرستان و خوزستان است و تنها گونه جانوری است که نام علمی استان لرستان را داراست، در خطر انقراض است.

تست‌های استان لرستان

۱- مرکز استان لرستان کدام شهر است؟

- الف) بروجرد
- ب) خرم آباد
- ج) الیگودرز
- د) دورود

۲- شاهان کدام سلسله برای ایلات منطقه کوهستانی لرستان، هدیه می‌فرستادند تا مسیر عبور آنها را امن نگه دارند؟

- الف) اشکانی
- ب) قاجار
- ج) هخامنشی
- د) عیلامی

۳- در کدام دوره استان لرستان مستقل شد؟

- الف) پهلوی
- ب) نادرشاه
- ج) شاه عباس کبیر
- د) فتحعلی شاه

۴- چشمگیرترین اثر تاریخی خرم آباد کدام است؟

- الف) پل شاپوری
- ب) مسجد جامع خرم آباد
- ج) قلعه فلک الافلاک
- د) پل گاومیشان

۵- نقوش صخره‌ای هومیان در کدام استان قرار دارد؟

- الف) کردستان
- ب) لرستان
- ج) ایلام
- د) کرمان

۶- ورشو سازی عبارتست از ساخت و تهیه انواع ظروف از جنس ورشو که خود آلیاژی از جنس ۲۰٪،، ۳۵٪،، ۴۵٪ است.

- الف) نیکل - روی - مس
- ب) روی - مس - نیکل
- ج) روی - مس - نقره
- د) مس - روی - نقره

۷- فرش استان لرستان توسط چه کسانی بافته می‌شود؟

- الف) زنان
- ب) مردان
- ج) روستائیان
- د) عشایر

۸- قدیمی‌ترین صنایع دستی استان لرستان کدام است؟

- الف) قالی بافی
- ب) ورشو سازی
- ج) نمدمالی
- د) آرامی

۹- اولین سماورهای ورشویی در کدام شهر ساخته شد؟

- الف) خرم آباد
- ب) بروجرد
- ج) الیگودرز
- د) ازنا

- ۱۰- در گذشته در استان لرستان از..... به عنوان بقچه و زیرانداز حمام استفاده می کردند.
- الف) نمذ
ب) ارامی
ج) کم دوزی
د) جاجیم
- ۱۱- بلندترین نقطه استان لرستان کجاست؟
- الف) اشترانکوه
ب) شهر خرم آباد
ج) میل خسروآباد
د) گاومیشان
- ۱۲- بعد از استان گیلان و مازندران کدام استان، بیشترین میزان بارندگی را دارد؟
- الف) گلستان
ب) اردبیل
ج) لرستان
د) ایلام
- ۱۳- کدامیک از عوامل مهم وجود گرد و غبار در استان لرستان می باشد؟
- الف) قراردادن در مسیر بادهای پرغبار
ب) بیابان زدایی مناطق عربستان و خوزستان
ج) وجود بیابانهای خشک در منطقه
د) پوشش گیاهی تنک در استان
- ۱۴- مهمترین و زیباترین دریاچه کوهستانی ایران کدام است و در کجا قرار دارد؟
- الف) زریوار - کردستان
ب) گهر - کردستان
ج) زریوار - کردستان
د) گهر - لرستان
- ۱۵- کدامیک از رودهای زیر از رودخانه های دائمی استان لرستان نیست؟
- الف) دز
ب) سیمره
ج) کارون
د) سزار
- ۱۶- روسری "مینا" جزء پوشش کدامیک از اقوام ایرانی است؟
- الف) عشایر استان فارس
ب) عشایر استان لرستان
ج) لباس محلی گیلان
د) لباس محلی ترکمن
- ۱۷- در زمان چوقا توسط خوانین بختیاری به میان مردم منطقه لرستان آمد.
- الف) افشاریه
ب) صفویه
ج) پهلوی
د) قاجاریه
- ۱۸- اغلب موسیقی لرستان با چه سازی نواخته می شود؟
- الف) تنبور
ب) نی
ج) کمانچه
د) سورنا

- ۱۹- جشن یاران استان لرستان در چه زمانی اجرا می شود؟
- الف) آغاز دی
ب) آغاز مهر
ج) چهلم پائیز
د) چهلیم بهار
- ۲۰- برخورد دوستانه و بی آرایش با هر تازه وارد از اخلاقیات کدام قوم است؟
- الف) گیلک
ب) کرد
ج) ترکمن
د) لر
- ۲۱- انبوه ترین جنگل های جنوب ایران در کدام منطقه قرار دارد؟
- الف) جلگه خوزستان
ب) لرستان
ج) کردستان
د) نوار ساحلی
- ۲۲- گیاهان دارویی استان لرستان چگونه مورد بهره برداری قرار می گیرد؟
- الف) صنعتی
ب) کارگاهی
ج) آزمایشگاهی
د) سنتی
- ۲۳- کدامیک از موارد زیر از پرندگان بومی استان لرستان است؟
- الف) بلدرچین
ب) قرقاول
ج) مرغابی
د) کبک
- ۲۴- کدام گونه جانوری نام علمی لرستان را دارد؟
- الف) یوزپلنگ
ب) سمندر قرمز
ج) خرس قهوه ای
د) پازن
- ۲۵- استان لرستان از نظر سطح پوشش جنگل در کشور در جایگاه قرار دارد.
- الف) اول
ب) دوم
ج) سوم
د) چهارم

کلید سؤالات استان لرستان

ردیف	گزینه صحیح	ردیف	گزینه صحیح
۱	آسان ب	۱۴	متوسط د
۲	آسان ج	۱۵	آسان ج
۳	سخت الف	۱۶	سخت ب
۴	متوسط ج	۱۷	متوسط د
۵	متوسط ب	۱۸	سخت ج
۶	سخت الف	۱۹	آسان الف
۷	آسان الف	۲۰	آسان ج
۸	متوسط ج	۲۱	متوسط ب
۹	آسان ب	۲۲	آسان د
۱۰	متوسط ب	۲۳	سخت د
۱۱	متوسط الف	۲۴	آسان ب
۱۲	سخت ج	۲۵	متوسط ب
۱۳	سخت ب		

پاسخنامه تشریحی استان لرستان

- (۱) گزینه ب صحیح است.
مرکز استان لرستان، شهر خرم‌آباد است.
- (۲) گزینه ج صحیح است.
شاهانی هخامنشی هدیه هایی برای ایلات کوهستانی بین راه می فرستادند تا مسیر عبور آن ها را امن نگاه دارند.
- (۳) گزینه الف صحیح است.
در دوره پهلوی بخشی از فرمانداری کل خوزستان و لرستان بود که خیلی زود از خوزستان جدا و با عنوان فرمانداری کل لرستان مستقل شد.
- (۴) گزینه ج صحیح است.
قلعه فلک الافلاک چشمگیرترین بنای خرم آباد است.
- (۵) گزینه ب صحیح است.
نقوش صخره‌ای هومیان در استان لرستان قرار دارد.
- (۶) گزینه الف صحیح است.
آلیاژی از جنس ۲۰٪ نیکل، ۳۵٪ روی، ۴۵٪ مس است.
- (۷) گزینه الف صحیح است.
در لرستان فقط زنان فرش می بافند.
- (۸) گزینه ج صحیح است.
نمد مالی یکی از قدیمی ترین صنایع دستی لرستان است.
- (۹) گزینه ب صحیح است.
اولین سماور ورشویی ایران به دست اساتید مجرب در بروجرد ساخته شد.
- (۱۰) گزینه ب صحیح است.
در گذشته از حرمی (ارامی) به عنوان بقچه و زیر انداز حمام استفاده می کردند.
- (۱۱) گزینه الف صحیح است.
اشترانکوه بلندترین نقطه لرستان محسوب می شود.
- (۱۲) گزینه ج صحیح است.
استان لرستان از نظر میزان بارندگی بعد از استان های گیلان و مازندران، سومین استان کشور شناخته شده است.

۱۳) گزینه ب صحیح است.

از عوامل مهم وجود گرد و غبار در آسمان استان لرستان می توان به بیابان زدایی مناطق شرق مدیترانه، صحرای عربستان و مناطق خشک خوزستان اشاره کرد.

۱۴) گزینه د صحیح است.

مهمترین و زیباترین دریاچه کوهستانی ایران به نام دریاچه گهر در استان لرستان قرار دارد.

۱۵) گزینه ج صحیح است.

رودخانه کارون در استان لرستان قرار ندارد.

۱۶) گزینه ب صحیح است.

روسری‌هایی به رنگ‌های سبز، قرمز و صورتی به نام مینا جزء پوشاک عشایر لرستان است.

۱۷) گزینه د صحیح است.

در زمان قاجاریه، چوقا توسط خوانین بختیاری به میان مردم منطقه آمد.

۱۸) گزینه ج صحیح است.

اغلب موسیقی‌های محلی لرستان در دستگاه ماهور و بیشتر با ساز کمانچه اجرا می شوند.

۱۹) گزینه الف صحیح است.

جشن یاران یکی از جشن‌های پیروان اهل حق استان لرستان است که مقارن آغاز دیمه برگزار می‌شود.

۲۰) گزینه ج صحیح است.

برخورد دوستانه و بی‌آلایش با هر تازه وارد، نزد این مردم از ارزشهای پایداری زندگی شمرده می‌شود.

۲۱) گزینه ب صحیح است.

انبوه‌ترین جنگل‌های جنوب ایران را در لرستان می‌توان یافت.

۲۲) گزینه د صحیح است.

محصولات به شکل سنتی مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرند.

۲۳) گزینه د صحیح است.

از پرندگان بومی استان می‌توان به کبک، شاهین اشاره کرد.

۲۴) گزینه ب صحیح است.

سمندر قرمز لرستانی تنها گونه جانوری است که نام علمی استان لرستان را داراست و در خطر انقراض است.

۲۵) گزینه ب صحیح است.

استان لرستان از نظر سطح پوشش جنگل در کشور در جایگاه دوم قرار دارد.

استان مازندران

توانایی شناخت ویژگی های تاریخی و جغرافیایی محلی

این استان از شمال با دریای خزر، از جنوب با استان های تهران و سمنان، از غرب با استان گیلان و از شرق با استان گلستان همسایه است. مرکز استان مازندران، شهرستان ساری است و شهرهای مهم آن آمل، بابل، بهشهر، تنکابن، چالوس، رامسر، قائمشهر، محمودآباد، نکا، نور، علمده و نوشهر هستند.

آخرین مطالعات باستان شناسی در نزدیکی غارهای هوتو در بهشهر و رستم کلا نشان می دهد که تاریخ این سرزمین، متعلق به ۴۰۰ هزار سال پیش از میلاد است و در این دوران انسان های اولیه غار نشین بودند و برای امرار معاش به شکار و جمع آوری خوراک می پرداختند. بر اساس این یافته، باستان شناسان معتقدند که این سرزمین از قدیمی ترین سکونتگاه بشری در حاشیه دریای خزر بوده و ساکنین بومی این منطقه همانند بعضی از انسان های ساکن فلات ایران، توانسته اند به طور تدریجی مراحل سیر تکاملی، از دوره پارینه سنگی، میان سنگی، نوسنگی و شهرنشینی را با موفقیت پشت سر بگذارند و برای اولین بار به اهلی کردن حیوانات و نیز کشاورزی بپردازند. استان مازندران کنونی بخش کوچکی از سرزمین پهناوری بود که مورخان و جغرافی نویسان آن را با نام های پشتخوارگر، فرشوادگر و پذیرخوارگر یاد کرده اند. اما بعدها، پس از جدا شدن گیلان و گرگان یا جرجان از این ناحیه، نواحی باقی مانده، نام رویان، مازندران و طبرستان می گیرند. واژه مازندران حدود سده هفتم هـ ق، جایگزین نام طبرستان شد. عده ای از مورخان معتقدند آماردها از اقوام آسیایی بودند که در غرب مازرون زندگی می کردند. آماردها که در ابتدا ساکن آسیای صغیر بودند، پس از اخراج توسط مرویان، این سرزمین را به اجبار به قصد مازندران ترک کردند و در شهر آمل ساکن شدند. آمل همان آمرد است که طی قرن ها به آمل تبدیل شد مازندران از ۱۵۰۰ تا ۵۰۰ سال پیش، دارای حکومتی نیمه مستقل بود.

هنگام ورود اعراب مسلمان به ایران با وجود رشته کوه های البرز در منطقه، مانع نفوذ سپاه اعراب به این سرزمین شد و این سپاه نتوانست مازندران را به تصرف خود در آورند. به این ترتیب منطقه همچنان تحت تسلط فرمانروایان محلی قرار داشت. مردم استان مازندران توانستند تا دویست سال پس از ورود اسلام به ایران دین خود، یعنی زرتشت را حفظ کنند، اما رفته رفته به دین اسلام روی آوردند و برخلاف سایر مردمان فلات ایران به مذهب شیعه گرویدند. علت گرایش مردم مازنداران به مذهب شیعه وجود سادات و علویانی بود که در عراق و ایران توسط عباسیان شکست خوردند و در پی این شکست مجبور به مهاجرت به سرزمین امن مازندران شدند. در این دوره؛ مازندرانی ها که از دست خاندان طاهریان به خشم آمده بودند، از حسن زید خواستند تا به آنها در راه استقلال کمک کند و مقام شاهی بگیرد. حسن بن زید هم قبول کرد و سلسله علویان را تاسیس کرد. بعد از مرگ حسن بن زید میان سرداران دیلمی اختلاف افتاد و این اختلاف، باعث انقراض سلسله علویان شد. سلسله مرعشیان از دیگر سلسله هایی است که در مازندران به حکومت رسیدند.

این سلسله که از شاخه سریداران محسوب می شد، توسط سید قوامالدین مرعشی تاسیس شد. قدرت سلسله مرعشیان سرانجام در زمان سلطنت شاه عباس اول به طور کلی از بین رفت و پس از برچیده شدن بساط حکومت ملوک الطوایفی تبرستان که تا سال ۱۰۰۶ هجری قمری ادامه داشت، این منطقه تحت نظارت شاه عباس اول و سلاطین بعدی سلسله صفوی قرار گرفت. از دوره فتحعلی شاه قاجار، به منطقه سرسبز و زیبا و دل انگیز مازندران به عنوان یک منطقه استراحتی، تفریحی توجه شد و ناصرالدین شاه طی دو سفر دستور تعمیر راه ها و کاروان سراها را صادر کرد. در دوران سلطنت پهلوی منطقه مازندران مانند سایر مناطق کشور از راه های ارتباطی برخوردار بود و به علت شرایط محیطی و آب و هوای معتدل، چشم اندازهای زیبا، نزدیکی به تهران، محل استراحت و تفریح قسمت اعظم مردم کشور شد. برخی از بناهای مهم تاریخی استان مازندران عبارتند از: باغ عباس آباد بهشهر (ثبت یونسکو)، قلعه پولاد بلده، مجموعه فرح آباد، پل محمدحسن خان، قلعه تمیشان، پل خشتی، پل شاپور، برج لاجیم، برج رسکت، بقعه آقا شاه بانو زاهد، گنبد ناصرالحق و شمس طبری، نقش برجسته شکل شاه، قلعه شاهان دشت (ملک بهمن)، کاخ چشمه عمارت، باغ چهلستون و خانه نیما یوشیج

توانایی شناخت صنایع دستی محلی

بر اساس تحقیقات و کاوش های باستانشناسی سابقه و قدمت صنایع دستی در استان مازندران به قبل از میلاد مسیح می رسد. گواه این مدعا، کشف غار کمر بند و هوتو در بهشهر و اشیاء به دست آمده از آن که متعلق به ۶ هزار سال پیش از میلاد مسیح است که حکایت از آگاهی مردم آن عصر به فن ریسندگی و تبدیل پشم به نخ دارد.

از جمله صنایع دستی استان مازندران می توان به قالی بافی، گلیم بافی، جاجیم چه بافی، بافت گلیم چه، چوقا، شمد و ملحفه، سوزن دوزی، رنگرزی و چاپ سنتی سفالگری و سرامیک سازی، فرآورده های پوست و چرم، هنرهای مرتبط با فلز، هنرهای مرتبط با چوب، حصیر بافی، طراحی سنتی و نگارگری، صحافی و جلد سازی سنتی، صنایع دستی دریایی عروسک سازی اشاره کرد.

دستبافی (نساجی سنتی): امروزه دستبافی به صورت تهیه و تولید انواع پارچه ها و برخی زیراندازها جاجیم، جاجیم چه، روتختی، رومیزی، روسری، لباس های محلی، ملحفه و شمد بوده و بعضی از دستبافان از دستگاه های ساده بافندگی استفاده می نمایند و برخی از آنها دستگاه های جدید را به تدریج جایگزین دستگاه های قدیمی کرده اند.

سفالگری و سرامیک سازی: سفالگری در مازندران از رشته های بسیار رایج است و به دلیل در دسترس بودن خاک رس، این رشته ها در استان رایج می باشد.

کنده کاری روی چوب: در استان مازندران به دلیل وجود جنگل‌های فراوان تولید اشیاء کنده کاری شده و هنرهای چوبی بسیار رایج است. چوب‌هایی که برای این رشته هنری استفاده می‌شود دارای سطح صاف و مناسبی بوده مثل چوب گردو، فوفل، راش انار سرخ، انار زرد و افرا. اما برای کارهای ظریفتر از چوب گلایی استفاده می‌شود.

نمد مالی: یکی از رشته‌های پر طرفدار استان است. نمد مالی در بیشتر مناطق استان مازندران به خصوص در منطقه کجور و روستاهای اطراف رامسر رواج دارد. ماده اصلی نمد پشم گوسفند و برای نقش اندازی آن از پشم‌های رنگ شده شیمیایی بهره می‌جویند.

توانایی شناخت ویژگی های طبیعی محل

استان مازندران به دلیل داشتن جلگه ها، علفزارها، بیسه ها، جنگل های هیرکانی همراه با صدها گونه گیاه منحصر به فرد و نیز آب و هوای متنوع در سواحل شنی و کوهستان های ناهموار و پوشیده از برف البرز از شرایط خاص جغرافیای در کشور و حتی در جهان برخوردار است. این استان به وسیله رشته کوه های البرز که به صورت دیواری مرتفع در مسافتی طولانی، خط ساحلی و جلگه های کناره ای دریای مازندران را پوشانده، محصور شده است. استان مازندران از نظر موقعیت و وضعیت طبیعی به دو ناحیه کوهستانی در جنوب و جلگه ای و ساحلی در شمال تقسیم شده است. بلندترین قله های مازندران شامل: باد کوه، کوه چنگی و کوه سفید می شوند. از عواملی که در پیدایش و گسترش جلگه های ساحلی استان تاثیر داشته‌اند می توان به میزان آب رودها، وسعت حوزه رودها، شیب بستر رودها، مقاومت سنگ ها و عمق دریا اشاره کرد .

شرایط اقلیمی استان مازندران تحت تاثیر عرض جغرافیایی، ارتفاعات البرز، ارتفاع از سطح دریا، دوری و نزدیکی به دریا، وزش بادهای محلی و منطقه ای، جابجایی توده های هوای شمالی و غربی و حتی پوشش متراکم جنگلی قرار دارد و همین عوامل باعث پیدایش دو نوع آب و هوا در منطقه شده است. آب و هوای معتدل خزری که در تابستان ها گرم و مرطوب و در زمستان ها معتدل و مرطوب است. آب و هوای معتدل کوهستانی که زمستان های سرد با یخبندان و تابستان های معتدل و کوتاه دارد .

بیشتر رودهای جاری در مازندران دائمی هستند. در نواحی کوهستانی در فصل زمستان و اوایل بهار پر آب و در تابستان‌ها کم آب و گاهی خشک است. طول رودهای غرب این استان به دلیل نزدیک بودن کوه به دریا کوتاه‌تر و رودهای شرقی طولانی تر است. رودهایی که از جنوب به شمال در جریان است عبارتند از: هراز، بابلرود، چالوس، تلار، تجن و چشمه کیله که این رودها همگی به دریای مازندران می‌ریزد. از دیگر منابع آب این استان دریاچه‌های کوچک محلی است که به هنگام طغیان رودها در قسمت‌هایی که سطح آب‌های زیرزمینی بالا است به وجود می‌آید و برای کشاورزی، صید و شکار مورد استفاده قرار می‌گیرد.

توانایی شناخت ویژگی های فرهنگی محلی

مازندران از فرهنگ و تمدن کهن و اصیل آریایی برخوردار است و به دلیل داشتن این تمدن باستانی و دیرینه مراسم‌های باستانی و به دلیل علاقه به دین و مذهب مراسم مذهبی با شکوهی در این دیار برگزار می‌گردد، پس از گرویدن مردم آن به اسلام، برخی از مراسم باستانی بسته به فرهنگ مردمان مختلف مازندرانی با آداب اسلامی در آمیخته و بنا بر این شیوه اجرای آن در هر روستا با روستای دیگر متفاوت است.

وضعیت خاص جغرافیایی باعث شده است فرهنگ موسیقی مازندران در ناحیه شرقی با خراسان و ترکمن صحرا آمیخته شود و در غرب، کمابیش خصایص موسیقی گیلانی را داشته باشد. پوشاک زنان مازندران در رنگ های شاد و زیبای طبیعت به طور کامل پوشیده و جذاب است، اما با گذشت زمان و کمرنگ شدن تاریخ شفاهی بومیان سرزمین تبرستان ، استفاده از انواع پوشاک سنتی اعم از چادر، چاقچور، نیم ساق، روبند، نقاب، چارقد، شلیته و تنبان ، منسوخ شده ، یا جای خود را به پوشش های منطبق با فرهنگ غیر ایرانی داده است. پوشاک مردان هم بسته به نوع کار ، کشاورزی یا دامداری ، در فصل های گرم یا سرد ، دارای تنوع بوده و علاوه بر کاربردی بودن دارای طراحی و رنگبندی مختص مردان است .

از غذاهای محلی استان مازندران می توان آغوز مسماء، آش کدو، اسفناج مرجی، ترشی ترشو، دوپتی، ته چین، خورش آلو، قلیه مازندرانی، مرغ ترش، مرغ شکم پر، کهی انار را نام برد. همچنین برنج، مرکبات، مربها و ترشی های مختلف، از مهم ترین مواد غذایی هستند که به عنوان سوغاتی مازندران محسوب می شوند.

زبان اصلی ساکنین مازندران، زبان طبری یا مازندرانی است که آن را بازمانده زبان ایرانیان قدیم یعنی پارسی میانه می دانند.

توانایی شناخت گونه‌های زیستی و اقلیمی

مازندران در سرتاسر ایران به سرسبزی و خرمی شهره است. ۶۸٪ کل خاک مازندران را جنگل ها و مناطق سرسبز پوشانده است. در این خطه با ارزش می توان از جنگل های انبوه خزری تا تک درخت های مناطق استپی را مشاهده کرد. دامنه های شمالی البرز به وسیله یک نوع پوشش جنگلی مشخص می شود که خواستگاه این رویش ها به دوران سوم بازگشت دارد و بسیار قدیمی است و به طور کلی منطقه هیرکانی نامیده می شود. جنگل های مازندران از درختان پهن برگ تشکیل یافته و با سایر جنگل های کشور فرق دارد. در بین جوامع جنگلی خزر جامعه راش؛ نیرومندترین درخت جنگلی بوده و زیباترین و غنی ترین جنگل‌های ایران را تشکیل می‌دهد. از گونه‌های اصلی درختان جنگلی استان ممرز، مازو، آزاد، توسکا (عمدتاً در کنار رودها)، افرا، نمدا، شمشاد، نارون، شاه‌بلوط، راش و انجیلی هستند. علاوه بر آن درختان خودروی گردو، انار، ازگیل و

بوته تمشک در جنگل‌ها می‌رویند. از رستنی‌های دیگر مازندران که عمدتاً در نواحی جلگه‌ای می‌رویند و کاربرد مصرفی و دارویی دارند، می‌توان به گل‌گاوزبان، گل‌پونه، گل‌ختمی، گل‌بنفشه (عمدتاً در بابل و ساری)، گون، خاکشیر، کاسنی، بارهنگ (تقریباً در بیشتر استان)، اسپند، اشکنه، اناریجه، اوجی، پرسیاوشان، شاطره، زلنگ و گزنه اشاره کرد.

استان مازندران در میان جنگل‌های انبوه خود گونه‌های مختلفی از حیات وحش را در خود جای داده است. شغال، گرگ، روباه، خرگوش، گراز، پلنگ، آهو، گوزن، خرس، بز کوهی، قوچ، میش، تیهو، گوزن زرد ایرانی، شوکا، کل، بز، میش، پلنگ، خرس، گراز، کبک، قرقاول، مرغابی وحشی، اردک ماهی‌های وحشی، غاز، قو، فلامینگو (مرغ آتشین)، پلیکان (مرغ سقا)، دراج، زنگوله‌بال، کبک معمولی و کبک دری از جمله این جانوران هستند. انواع ماهیان دریایی و ماهی‌های مهاجر و نیمه مهاجر نیز در این استان زندگی می‌کنند که مهم‌ترین و معروف‌ترین آن‌ها را کفال، ارنکه، ماهی سفید، ماهی سیم، ماهی کلمه، ماهی آزاد و اسبله، سوف، فیل ماهی، تاس ماهی و ازون برون تشکیل می‌دهد.

تست‌های استان مازندران

۱- استان مازندران از سمت شرق با کدام استان همسایه است؟

- الف) سمنان
ب) تهران
ج) گیلان
د) گلستان

۲- مرکز استان مازندران کجاست؟

- الف) ساری
ب) چالوس
ج) رامسر
د) تنکابن

۳- ساکنین بومی کدام منطقه توانسته‌اند سیر تکامل دوران‌های مختلف تاریخی را بگذرانند؟

- الف) کردستان
ب) فارس
ج) مازندران
د) شوش

۴- طبرستان نام قدیم کدام استان بوده است؟

- الف) گلستان
ب) مازندران
ج) خراسان
د) فارس

۵- به چه دلیل در ابتدای ورود اعراب مسلمان به ایران، آنها نتوانستند مازندران را تصرف کنند؟

- الف) دوری مسافت تا مرز
ب) مقاومت مردم مازندران
ج) وجود دیوارهای بلند اطراف منطقه
د) وجود رشته کوه البرز

۶- سلسله علویان در مازندران توسط چه کسی تأسیس شد؟

- الف) الله وری دخان
ب) حسن بن زید
ج) امام قلی خان
د) حسن صباح

۷- کدام سلسله از شاخه سرپدران محسوب می‌شود؟

- الف) آل بویه
ب) آل مظفر
ج) علویان
د) مرعشیان

۸- در زمان چه کسی راه‌ها و کاروان‌سراهای مازندران تعمیر شد؟

- الف) شاه عباس اول
ب) شاه اسماعیل صفوی
ج) ناصرالدین شاه
د) پهلوی

۹- کدامیک از بناهای تاریخی استان مازندران ثبت یونسکو شده است؟

- (الف) باغ عباس آباد بهشهر
(ب) برج رسکت
(ج) خانه نیما یوشیج
(د) قلعه تمیشان

۱۰- غار هوتو در کدام استان قرار دارد؟

- (الف) زنجان
(ب) مازندران
(ج) سمنان
(د) یزد

۱۱- اشیاء به دست آمده در غار هوتو استان مازندران، حکایت از چه چیزی در عصر قدیم دارد؟
(الف) آهنگری پیشرفته

(ب) فن ریسندگی و تبدیل پشم به نخ

(ج) صنعت شیشه و سرامیک

(د) وجود کوره‌های ذوب مس و آهن

۱۲- به چه دلیل سفالگری در مازندران رایج است؟

(الف) سابقه کهن این صنعت

(ب) وجود استادکاران ماهر
(ج) وجود خاک رس مرغوب
(د) پیشرفت دستگاه‌های سفالگری

۱۳- برای ساخت وسایل ظریف چوبی، از چه نوع چوبی استفاده می‌شود؟

(الف) گردو
(ب) گلابی
(ج) راش
(د) کهور

۱۴- برای نقش اندازی روی نمد از چه نوع پشمی استفاده می‌شود؟

(الف) پشم گوسفند
(ب) پشم بز
(ج) پشم‌های رنگ شده شیمیایی
(د) ابریشم طبیعی و مصنوعی

۱۵- جنگل‌های هیرکانی در کدام استان قرار دارد؟

(الف) لرستان
(ب) مازندران
(ج) آذربایجان
(د) اردبیل

۱۶- کدامیک از عوامل زیر در پیدایش جلگه‌های ساحلی استان مازندران تأثیر نداشته است؟

(الف) میزان آب رودها
(ب) وسعت حوزه رودها
(ج) مقاومت سنگ‌ها
(د) جنگل‌های انبوه

۱۷- دلیل طولانی بودن رودهای شرقی استان مازندران چیست؟

(الف) فاصله زیاد کوه تا دریا
(ب) ارتفاع زیاد کوهها
(ج) باریک بودن عرض رودها
(د) پریچ و خم بودن رودها

۱۸- کدامیک از موارد زیر از رودهای استان مازندران نیست؟

(الف) سفیدرود
(ب) تچن
(ج) بابلرود
(د) تلار

۱۹- دلیل به وجود آمدن دریاچه‌های کوچک محلی در استان مازندران چیست؟

(الف) پائین بودن سطح زمین
(ب) طغیان رودخانه‌ها
(ج) بارش زیاد در منطقه
(د) فرسایش خاک

۲۰- موسیقی استان مازندران در قسمت شرقی با چه موسیقی در هم آمیخته شده است؟

(الف) گیلان
(ب) گلستان
(ج) ترکمن صحرا
(د) اردبیل

۲۱- مرغ ترش از غذاهای محلی کدام استان است؟

(الف) بوشهر
(ب) هرمزگان
(ج) کرمانشاه
(د) مازندران

۲۲- زبان طبری، زبان کدام استان است؟

(الف) گلستان
(ب) مازندران
(ج) یزد
(د) سمنان

۲۳- تنوع پوشاک مردان مازندران به چه مواردی بستگی دارد؟

(الف) نوع کار
(ب) نوع طایفه
(ج) ساعات کار
(د) سن

۲۴- جنگل‌های استان مازندران از چه نوع درختانی است؟

(الف) سوزنی
(ب) غیر میوه‌ای
(ج) برگ پهن
(د) مرتفع

۲۵- نیرومندترین درخت جنگل‌های مازندران کدام درخت است؟

(الف) بلوط
(ب) راش
(ج) کهور
(د) ازگیل

۲۶- کدامیک از گیاهان دارویی عمدتاً در بابل و ساری می‌روید؟

(الف) گل پونه
(ب) گل ختمی
(ج) گل بنفشه
(د) گل گاوزبان

۲۷- مرغ آتشین نام کدامیک از پرندگان است؟

(الف) فلامینگو
(ب) پلیکان
(ج) حواصیل
(د) تیهو

کلید سؤالات استان مازندران

ردیف	گزینه صحیح	ردیف	گزینه صحیح
۱	متوسط د	۱۵	متوسط ب
۲	آسان الف	۱۶	آسان د
۳	سخت ج	۱۷	متوسط الف
۴	آسان ب	۱۸	سخت الف
۵	متوسط د	۱۹	سخت ب
۶	متوسط ب	۲۰	متوسط ج
۷	متوسط د	۲۱	متوسط د
۸	متوسط ج	۲۲	آسان ب
۹	آسان الف	۲۳	متوسط الف
۱۰	متوسط ب	۲۴	متوسط ج
۱۱	سخت ب	۲۵	متوسط ب
۱۲	متوسط ب	۲۶	سخت ج
۱۳	متوسط ب	۲۷	آسان الف
۱۴	آسان ج		

پاسخنامه تشریحی استان مازندران

- (۱) گزینه د صحیح است.
از شرق با استان گلستان همسایه است.
- (۲) گزینه الف صحیح است.
مرکز استان مازندران، شهرستان ساری است.
- (۳) گزینه ج صحیح است.
ساکنین بومی منطقه مازندران توانسته‌اند به طور تدریجی مراحل سیر تکاملی، از دوره پارینه سنگی، میان سنگی، نوسنگی و شهرنشینی را با موفقیت پشت سر بگذارند.
- (۴) گزینه ب صحیح است.
طبرستان نام قدیم مازندران بوده است.
- (۵) گزینه د صحیح است.
هنگام ورود اعراب مسلمان به ایران با وجود رشته کوه های البرز در منطقه، مانع نفوذ سپاه اعراب به این سرزمین شد و این سپاه نتوانست مازندران را به تصرف خود در آورند.
- (۶) گزینه ب صحیح است.
سلسله علویان توسط حسن بن زید تأسیس شد.
- (۷) گزینه د صحیح است.
مرعشیان از شاخه های سرداران محسوب می‌شد.
- (۸) گزینه ج صحیح است.
ناصرالدین شاه طی دو سفر دستور تعمیر راه ها و کاروان سراها را صادر کرد.
- (۹) گزینه الف صحیح است.
باغ عباس آباد بهشهر ثبت جهانی شده است.
- (۱۰) گزینه ب صحیح است.
غارهای هوتو در بهشهر در استان مازندران قرار دارد.
- (۱۱) گزینه ب صحیح است.
حکایت از آگاهی مردم آن عصر به فن ریسندگی و تبدیل پشم به نخ دارد.
- (۱۲) گزینه ب صحیح است.
به دلیل در دسترس بودن خاک رس مرغوب در منطقه، این رشته ها در استان رایج می باشد.
- (۱۳) گزینه ب صحیح است.
برای کارهای ظریف چوبی از چوب درخت گلابی استفاده می شود.
- (۱۴) گزینه ج صحیح است. برای نقش اندازی آن از پشم‌های رنگ شده شیمیایی بهره می‌جویند.

استان مرکزی

فصل اول

توانایی شناخت استان ها

- ۱۵) گزینه ب صحیح است. استان مازندران به دلیل داشتن جلگه ها، علفزارها، بیشه ها، جنگل های هیرکانی همراه با صدها گونه گیاه منحصر به فرد از شرایط خاص جغرافیایی برخوردار است.
- ۱۶) گزینه د صحیح است. جنگل های انبوه در پیدایش جلگه های ساحلی خزر تأثیری نداشته است.
- ۱۷) گزینه الف صحیح است. طول رودهای غرب این استان به دلیل نزدیک بودن کوه به دریا کوتاه تر و رودهای شرقی طولانی تر است.
- ۱۸) گزینه الف صحیح است. سفیدرود از رودهای استان مازندران نیست.
- ۱۹) گزینه ب صحیح است. دریاچه های کوچک محلی به هنگام طغیان رودها در قسمت هایی که سطح آب های زیرزمینی بالا است به وجود می آید.
- ۲۰) گزینه ج صحیح است. وضعیت خاص جغرافیایی باعث شده است فرهنگ موسیقی مازندران در ناحیه شرقی با خراسان و ترکمن صحرا آمیخته شود.
- ۲۱) گزینه د صحیح است. مرغ ترش یکی از غذاهای محلی استان مازندران است.
- ۲۲) گزینه ب صحیح است. زبان اصلی ساکنین مازندران، زبان طبری یا مازندرانی است.
- ۲۳) گزینه الف صحیح است. پوشاک مردان گیلان بسته به نوع کار دارای تنوع است.
- ۲۴) گزینه ج صحیح است. جنگل های مازندران از درختان پهن برگ تشکیل یافته و با سایر جنگل های کشور فرق دارد.
- ۲۵) گزینه ب صحیح است. در بین جوامع جنگلی خزر جامعه راش؛ نیرومندترین درخت جنگلی است.
- ۲۶) گزینه ج صحیح است. گل بنفشه عمدتاً در بابل و ساری می روید.
- ۲۷) گزینه الف صحیح است. مرغ آتشین نام دیگر فلامینگو است.

توانایی شناخت ویژگی های تاریخی و جغرافیایی محلی

استان مرکزی به عنوان پایتخت صنعتی ایران تقریباً در مرکز ایران قرار دارد. این استان از شمال به استان های تهران، البرز و قزوین، از غرب به استان همدان، از جنوب به استان های لرستان و اصفهان و از شرق به استان های تهران، قم و اصفهان محدود است. مرکز استان مرکزی، شهر اراک است. شهرهای مهم آن آستانه، آشتیان، تفرش، خمین، دلپجان، ساوه، شازند، فراهان، کمیجان، زرنديه، خنداب و محلات هستند. نام مرکزی به دلیل در مرکزیت قرار گرفتن در میان استان های ایران به این استان داده شده است.

استان مرکزی در منطقه ای واقع شده که در زمانهای قدیم به آن ماد بزرگ، در اوایل دوره اسلامی ایالت جبال و در سده های بعد عراق عجم می گفتند. در دوره سلجوقیان، خلفای عباسی لفظ عراق عجم (به معنای عراق غیر عرب) را به مناطق غربی ایران نسبت دادند. در آغاز حکومت صفویه با تاجگذاری شاه اسماعیل، وی با سپاهیان خود که به قزلباش شهرت داشتند، به نواحی باختری ایران حرکت نمود و بدین ترتیب قلمرو وسیعی در باختر و شمال ایران را به دست آورد. آثار باقیمانده از حکومت صفویه نشان می دهد که ولایت مرکزی از جمله شهر تفرش در آن روزگار رو به آبادانی و ترقی نهاده بود. توجه پادشاهان قاجار به طبقه روحانیون و علمای مذهب باعث گسترش روز افزون مساجد و تکایا و مکتب خانه و ابنیه تاریخی در ولایات عراق عجم و در بیشتر نقاط و شهرها از جمله کزاز، فراهان، ساوه، قم، ملایر و گلپایگان شد. این امر موجب گردید که مردان نامی و بزرگی، از جمله میرزا تقی خان امیرکبیر و میرزا ابوالقاسم قائم مقام فراهانی، از استان مرکزی در کار سیاست مملکت وارد شوند. در چند دهه اخیر، با توسعه راه آهن و احداث کارخانجات مختلف، به مرور چهره منطقه عوض شد و بعد از تقسیمات جدید کشوری و ایجاد استان تهران و مرکزی، این استان به مرکزیت اراک به وجود آمد.

برخی از بناهای معروف تاریخی این استان حمام چهارفصل و بازار اراک، بیت امام خمینی در خمین، مسجد جامع ساوه، پل تاریخی دوآب، ستونهای سنگی خوروه محلات، قلعه مستوفی الممالک در آشتیان و قلعه مأمونیه در زرنديه می باشند.

توانایی شناخت صنایع دستی محلی

صنایع دستی استان مرکزی را بافت قالی و قالیچه، جاجیم و انواع بافته های دستی تشکیل می دهد. سابقه بافت قالی، قالیچه، جاجیم و خورجین در میان ایلات استان مرکزی به گذشته های دور بر می گردد هر یک از ایلات در بافتن یکی از موارد یاد شده تبحر دارند مثلاً کله کوبی ها در بافتن جاجیم و خورجین و ایلسون ها، راده ای ها و کلهرها بیش تر در بافتن قالی و قالیچه تبحر دارند. نقش های جاجیم و خورجین از طرح های سنتی الهام گرفته و معمولاً تا به امروز تغییر نیافته است. در حالی که نقشه قالی و قالیچه ها مبتنی بر تقاضای بازار دستخوش تغییر و نوسان است.

اهم صنایع دستی استان عبارتند از:

فرش ساروق اراک و محلات، قالیچه ساوه، گلیم و جاجیم تفرش، گیوه سنجان و محصولات مسی که در شهرهای استان تولید می شود.

توانایی شناخت ویژگی های طبیعی محل

استان مرکزی، بخشی از فلات مرکزی ایران است که در همسایگی کویر مرکزی و زاویه چین خورده رشته کوه البرز و زاگرس واقع شده است. مرتفع ترین قله استان، قله شهباز در رشته کوه راسوند در غرب اراک و پست ترین منطقه را دشت مسیله در جنوب ساوه تشکیل می دهد. استان مرکزی به علت داشتن کوه های مرتفع، مجاورت با حاشیه مرکزی ایران، همجواری با بخشی از حوض سلطان، کویر میقان و حوزه آبریز دریاچه نمک و همچنین قرار گرفتن در محل تلاقی دو رشته کوه البرز و زاگرس، دارای آب و هوایی متنوع است. مهمترین نوع آب و هوای استان عبارتند از: آب و هوای نیمه بیابانی در مناطق ساوه و زرنديه، آب و هوای معتدل کوهستانی همراه با زمستان سرد و تابستان معتدل، در شهرستان های اراک، خمین، تفرش و محلات. آب و هوای سرد کوهستانی با زمستانی سرد و برفی و تابستانی خنک در محدوده های جغرافیایی آستانه و شازند. مهم ترین رودخانه های استان مرکزی عبارتند از: رودخانه قره چای، قم رود یا انار بار، رود قهره کهریز یا کرهرود و رود شهرباب که به طور عمده به دو حوزه آبریز قم یعنی دریاچه نمک و کویر میقان می ریزند.

استان مرکزی را باید سرزمین چشمه ها نامید زیرا با وجود کم بارانی و خشکی هوا در اکثر فصول سال، تعداد قابل توجهی چشمه با آبدهی بالا و کیفیت مناسب در مناطق مختلف این استان وجود دارد که منشأ ایجاد آبادی ها، شهرها و نقاط گردشگری شده اند. به طور کلی مهم ترین چشمه های استان مرکزی چشمه های آب معدنی چپقلی و گراو، چشمه محلات، عمارت، عباس آباد، اسکان، پنجعلی و دوخواهران هستند. همچنین چشمه های آب گرم محلات شامل چندین چشمه آب گرم می باشند که از عمق ۲۰ هزار متری به سطح زمین می رسند و گرمای آن ها متناسب با سرعت بالا آمدن، گاهی به ۱۰۰ درجه سانتی گراد می رسد. علاوه بر چشمه ها، گلزارهای کم همتای شهرستان محلات نیز از دیگر مناطق گردشگری خاص استان مرکزی محسوب می شوند. در محلات انواع متعدد و زیبایی از گل ها پرورش پیدا می کنند و این منطقه را به یکی از قطب های مهم پرورش گل ایران تبدیل کرده است. تالاب میقان و غار چالنجیر از دیگر جاذبه های طبیعی استان مرکزی است.

توانایی شناخت ویژگی های فرهنگی محلی

یکی از مراسم سنتی در استان مرکزی جشن و مراسم بیل گردانی است که در منطقه نیمه‌ور محلات مرسوم است و از جشن‌های باستانی و پهلوانی محسوب می‌شود، ارتباط تنگاتنگی با کشاورزی و زمان آبیاری مزارع این منطقه حاصلخیز دارد و نشانه‌ای از ستیز انسان با طبیعت محسوب می‌شود. مراسم دیگری در پنجاه روز به عید نوروز مانده، در روستای یکه چاه محلات برگزار می‌شود که نام به خصوصی ندارد، ولی با زمان جشن سده برابر است. غذاهای محلی استان مرکزی آبگوشت و کباب ته تالی، آبگوشت کشک و آبگوشت دوغ دار (دوگوله دودار) آش ترخینه دوغ، آش مصطفی، ماسوبه و یا ماس اووه، دمی یا پتله پلو، آش بی بی سه شنبه، آش خیار چمبر نوعی از آش‌های ایرانی و مخصوص شهر اراک است.

بیشتر مردم استان مرکزی به زبان فارسی سخن می‌گویند. زبان ترکی نیز در بیش تر روستاهای اطراف اراک، سرپند و ساوه رایج است. در دلیجان مردم به زبان راجی حرف می‌زنند که ریشه در زبان‌ها و واژه‌های دوره مادی دارد.

ابزار و وسایل سنتی موسیقی در استان مرکزی شامل: ساز، دهل، نی یا در اصطلاح محلی «قاروق»، «بالابان»، «چوگور» است. اما چوگور از میان آن‌ها یکی از شاخص‌ترین وسایل موسیقی محلی مردم این ناحیه است. هنرمندان بومی با وسایل موسیقی محلی آشنایی کامل دارند و بسیار ورزیده‌اند، یعنی با این وسایل به خوبی می‌توانند از عهده نوازندگی برآیند. اغلب سازندگان و نوازندگان سازهای سنتی و محلی نیز از افراد بومی هستند. پوشش در استان مرکزی تا حدود زیادی شبیه پوشش مرسوم و متداول در سایر نقاط کشور است.

توانایی شناخت گونه های زیستی و اقلیمی

با توجه به شرایط اکولوژیکی و تقسیمات آب و هوایی، پوشش گیاهی انبوه و متراکمی در استان مرکزی دیده نمی‌شود. بر اساس تحقیقات اداره کل منابع طبیعی حدود ۲ هکتار جنگل‌های طبیعی در کوه‌های مرتفع این استان به ویژه در شهرستان شازند وجود دارد که از گیاهانی چون بلوط، بنه، بادام کوهی، کیکم، ارژن، داغداغان، انجیر وحشی، تنگرس، زرشک، سماق، گون، درمنه کوهی، ریواس، کنگر، موسیر، لاله و لاله واژگون تشکیل شده‌اند. در مناطق پیرامون کارخانه‌های صنعتی به ویژه شهرستان اراک نیز جنگل‌های مصنوعی (دست‌کاشت) دیده می‌شود که بیشتر از درختانی چون ون، آقاقیا، صنوبر و گز تشکیل یافته‌اند.

مراعات استان مرکزی را می‌توان به سه دسته مراتع خوب، مراتع متوسط تا فقیر و مراتع خیلی فقیر تقسیم‌بندی نمود. مهم‌ترین گیاهان مرتعی این استان درمنه، ورک، گون، کوما، ریواس و اسفناج وحشی است. گیاهان دارویی استان مرکزی نعنای فلفلی، شمعدانی، شاه تره، منداب، آویشن، ریواس، خاکشیر، بومادران، شنگ، اسپند، مرزنگوش، ترشک، تره وحشی، بارهنگ، کاسنی، گل

گاوزبان، گل ارغوان، گزنه، بابونه، بادرنجبویه، خارخسک، روناس، علف شیر، مریم نخودی، همیشه بهار، زیره، تاجریزی، تاتوره و شکر تیغال است.

استان مرکزی با توجه به ماهیت کوهستانی پناهگاه مناسبی برای وحش و پرندگان به شمار می‌رود. در این استان می‌توان انواع گونه‌های جانوری از قبیل: کل، بز، میش، قوچ، پلنگ، گرگ، کاراکال (نوعی گربه وحشی)، آهو، یوزپلنگ، گراز، کفتار، شغال، روباه، تشی، خرگوش، جوجه تیغی و گربه وحشی را نام برد. انواع پرندگان چون: کبک، تیهو، بلدرچین، باقرقره، کبوتر چاهی، کبوتر کوهی، فاخته، هوبره، لک لک و قمری در منطقه زندگی می‌کنند. برخی از این مناطق زیر پوشش حفاظت محیط زیست بوده و عبارت از منطقه حفاظت شده هفتاد قله و قسمتی از منطقه حفاظت شده موته (بخشی منطقه موته از آن داخل استان مرکزی است، و بقیه به استان اصفهان تعلق دارد) می‌باشد.

تست‌های استان مرکزی

- ۱- پایتخت صنعتی ایران کدام استان است؟
الف) تهران (ب) آذربایجان شرقی (ج) مرکزی (د) اصفهان
- ۲- مرکز استان مرکزی کدام شهر است؟
الف) شازند (ب) محلات (ج) ساوه (د) اراک
- ۳- لفظ "عراق عجم" به چه معنا بود؟
الف) عراق غربی (ب) عراق شرقی (ج) عراق غیرعرب (د) عراق عرب
- ۴- "قزلباش"، نام سپاهیان کدام دوره بودند؟
الف) شاه اسماعیل (ب) داریوش اول (ج) آغامحمدخان قاجار (د) شاه عباس کبیر
- ۵- حمام چهارفصل از آثار تاریخی کدام استان است؟
الف) اصفهان (ب) فارس (ج) مرکزی (د) سمنان
- ۶- میرزاتقی خان امیرکبیر از کدام استان وارد کار سیاست ایران شد؟
الف) مرکزی (ب) تهران (ج) قزوین (د) زنجان
- ۷- کدامیک از ایلات استان مرکزی در بافت قالی و قالیچه تبحر ندارند؟
الف) کلهر (ب) رادهای (ج) ایلسون (د) کله کویی
- ۸- نقش‌های جاجیم و خورجین استان مرکزی از چه طرح‌هایی الهام گرفته است؟
الف) هندسی (ب) طبیعت (ج) سنتی (د) مد روز
- ۹- فرش ساروق در کدام شهر استان مرکزی بافته می‌شود؟
الف) اراک (ب) دلیجان (ج) محلات (د) فراهان
- ۱۰- پست‌ترین منطقه استان مرکزی کجاست؟
الف) چالنجیر (ب) مسیله (ج) میقان (د) گراو
- ۱۱- مرتفع‌ترین قله استان مرکزی کدام است؟
الف) قله شهباز (ب) قله چپقلی (ج) کوه خمین (د) کوه کرکس

۱۲- کدام شهر استان مرکزی، آب و هوای نیمه بیابانی دارد؟

الف) اراک (ب) ساوه (ج) شازند (د) آستانه

۱۳- عمده رودهای استان مرکزی به کجا می‌ریزد؟

الف) دریاچه نمک (ب) سد کرج (ج) دریاچه هامون (د) دریاچه ارومیه

۱۴- استان مرکزی را باید سرزمین نامید.

الف) کویرها (ب) چشمه‌ها (ج) گیاهان دارویی (د) آبشارها

۱۵- غار چالنجیر از جاذبه‌های طبیعی کدام استان است؟

الف) مرکزی (ب) تهران (ج) قزوین (د) زنجان

۱۶- در شهر نیم‌ور استان مرکزی چه مراسمی انجام می‌شود؟

الف) پیر شالیار (ب) یاران (ج) بیل گردانی (د) شب چله

۱۷- آش ترخینه دوغ از غذاهای محلی کدام استان است؟

الف) مرکزی (ب) تهران (ج) قزوین (د) زنجان

۱۸- در شهر دلیجان مردم به چه زبانی صحبت می‌کنند؟

الف) تاتی (ب) بلوچی (ج) راجی (د) طبری

۱۹- شاخص‌ترین وسایل موسیقی محلی مردم استان مرکزی چیست؟

الف) دهل (ب) چوگور (ج) رباب (د) چنگ

۲۰- جنگل‌های مصنوعی استان مرکزی در کجا قرار دارند؟

الف) اراک (ب) نقاط کوهستانی (ج) دره عباس آباد (د) محلات

۲۱- مهمترین گیاهان مرتعی استان مرکزی کدامیک از موارد زیر است؟

الف) نعنای فلفلی (ب) درمنه (ج) شمعدانی (د) خارخسک

۲۲- کاراکال چه نوع جانوری است؟

الف) نوعی جونده (ب) نوعی پرنده (ج) نوعی گربه وحشی (د) نوعی آهو

۲۳- منطقه حفاظت شده موته در کدام استانها قرار دارد؟

الف) مرکزی و اصفهان (ب) مرکزی و سمنان (ج) سیستان و بلوچستان و کرمان (د) آذربایجان غربی و شرقی

کلید سؤالات استان مرکزی

ردیف	گزینه صحیح	ردیف	گزینه صحیح
۱	آسان ج	۱۳	آسان الف
۲	آسان ب	۱۴	آسان ب
۳	متوسط ج	۱۵	متوسط الف
۴	سخت الف	۱۶	آسان ج
۵	متوسط ج	۱۷	متوسط الف
۶	سخت الف	۱۸	متوسط ج
۷	سخت د	۱۹	سخت ب
۸	متوسط ج	۲۰	متوسط الف
۹	آسان الف	۲۱	سخت ب
۱۰	سخت ب	۲۲	آسان ج
۱۱	سخت الف	۲۳	متوسط الف
۱۲	متوسط ب		

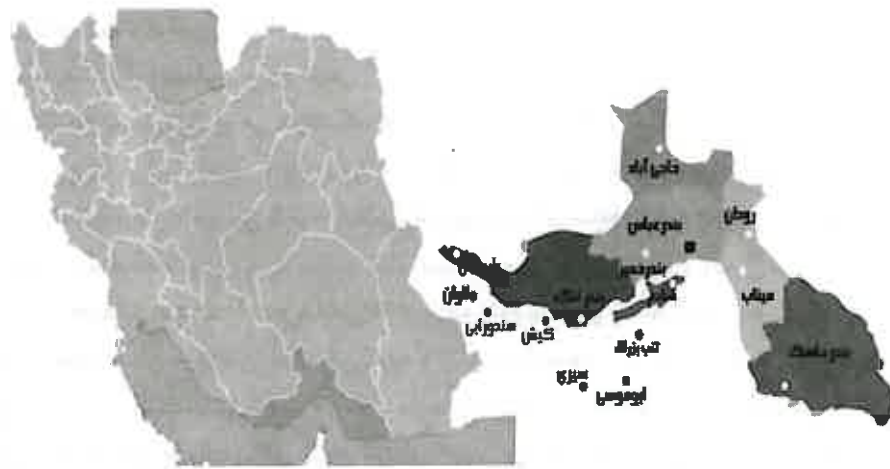
پاسخنامه تشریحی استان مرکزی

- ۱) گزینه ج صحیح است.
- استان مرکزی به عنوان پایتخت صنعتی ایران تقریباً در مرکز ایران قرار دارد.
- ۲) گزینه ب صحیح است.
- مرکز استان مرکزی، شهر اراک است.
- ۳) گزینه ج صحیح است.
- لفظ عراق عجم به معنای عراق غیر عرب است.
- ۴) گزینه الف صحیح است.
- سپاهیان شاه اسماعیل، به قرباش معروف بودند.
- ۵) گزینه ج صحیح است.
- حمام چهارفصل در شهر اراک در استان مرکزی قرار دارد.
- ۶) گزینه الف صحیح است.
- میرزاتقی خان امیرکبیر از استان مرکزی وارد سیاست ایران شد.
- ۷) گزینه د صحیح است.
- کله کویی ها در بافتن جاجیم و خورجین تبحر دارند.
- ۸) گزینه ج صحیح است.
- نقش‌های جاجیم و خورجین از طرح‌های سنتی الهام گرفته و معمولاً تا به امروز تغییر نیافته است.
- ۹) گزینه الف صحیح است.
- فرش ساروق در شهر اراک بافته می‌شود.
- ۱۰) گزینه ب صحیح است.
- پست ترین منطقه استان مرکزی را دشت مسیله در جنوب ساوه تشکیل می‌دهد.
- ۱۱) گزینه الف صحیح است.
- مرتفع ترین قله استان، قله شهباز در رشته کوه راسوند در غرب اراک است.
- ۱۲) گزینه ب صحیح است.
- شهر ساوه آب و هوای نیمه بیابانی دارد.
- ۱۳) گزینه الف صحیح است.
- عمده رودهای استان مرکزی به دو حوزه آبریز قم یعنی دریاچه نمک و کویر میقان می‌ریزند.
- ۱۴) گزینه ب صحیح است.
- استان مرکزی را باید سرزمین چشمه‌ها نامید.

استان هرمزگان

فصل اول

توانایی شناخت استان ها

- ۱۵) گزینه الف صحیح است.
تالاب میقان و غار چالنجبیر از دیگر جاذبه‌های طبیعی استان مرکزی است.
- ۱۶) گزینه ج صحیح است.
یکی از مراسم سنتی در استان مرکزی جشن و مراسم بیل گردانی است که در منطقه نیم‌پور محلات مرسوم است.
- ۱۷) گزینه الف صحیح است.
آش ترخینه دوغ از غذاهای محلی استان مرکزی است.
- ۱۸) گزینه ج صحیح است.
در دلیجان مردم به زبان راجی حرف می‌زنند که ریشه در زبان‌ها و واژه‌های دوره مادی دارد.
- ۱۹) گزینه ب صحیح است.
چوگور یکی از شاخص‌ترین وسایل موسیقی محلی مردم استان مرکزی است.
- ۲۰) گزینه الف صحیح است.
در مناطق پیرامون کارخانه‌های صنعتی به ویژه شهرستان اراک نیز جنگل‌های مصنوعی (دست کاشت) دیده می‌شود.
- ۲۱) گزینه ب صحیح است.
مهم‌ترین گیاهان مرتعی این استان درمنه، ورک، گون، کوما، ریواس و اسفناج وحشی است.
- ۲۲) گزینه ج صحیح است.
کاراکال نوعی گربه وحشی است.
- ۲۳) گزینه الف صحیح است.
منطقه حفاظت شده موهه بخشی از آن داخل استان مرکزی است، و بقیه به استان اصفهان تعلق دارد.

توانایی شناخت ویژگی های تاریخی و جغرافیایی محلی

استان هرمزگان، جنوبی ترین استان ایران است. این استان از شمال و شمال شرقی با استان کرمان، از شمال غربی و غرب با استان های فارس و بوشهر و از شرق با استان سیستان و بلوچستان همسایه بوده و جنوب آن را آبهای گرم خلیج فارس و دریای عمان در بر گرفته است. مرکز استان هرمزگان، بندر عباس است و از شهرهای مهم آن می توان به: ابوموسی، بندر جاسک، بندر لنگه، حاجی آباد، رودان یا دهبازر، قشم، کیش، میناب، تنب بزرگ و تنب کوچک اشاره کرد.

استان هرمزگان دارای تاریخی با قدمت چند هزارساله است. بندرها و جزیره های هرمزگان در دوره های گوناگون پیش از اسلام از اهمیت و جایگاه ویژه ای برخوردار بوده است. دریای عمان و خلیج فارس امروزی که استان هرمزگان نیز در کنار آن قرار گرفته، از کهن ترین دریاهاى جهان به شمار می رود. ساکنین نخستین خلیج فارس که حدود ۱۰ هزار سال پیش در خلیج فارس زندگی می کردند از سه شعبه تشکیل می شدند که عبارتند از: دراویدها که از ساکنین مکران بودند و پس از تسلط بلوچ ها بر این ناحیه، با نژاد بلوچ ها در آمیختند، دومین شعبه، سامی ها، از ساکنین کرانه های عربستان بودند و سومین شعبه، عیلامی ها، بودند که در منطقه خلیج فارس تا نزدیکی بوشهر سکونت داشتند.

براساس تحقیقات به دست آمده؛ عیلامی ها از هزاره سوم پیش از میلاد، صدها سال بر خلیج فارس و جزیره های استان هرمزگان، حکمرانی کرده و از آن ها به عنوان راه ارتباطی برای بازرگانی با هند غربی و دره نیل استفاده می کردند. در دوره مادها و به ویژه در زمان قدرت هوخشتره، مرز جنوبی ایران تا کرانه های جنوبی دریای پارس امتداد داشت. در زمان هخامنشی، به ویژه داریوش بزرگ، ایرانی ها کم کم در سواحل و آب های دریاهاى سیاه و سرخ نیز نفوذ کردند. داریوش بزرگ، دریا سالار خود را مامور بررسی کناره های دریای پارس کرد. او و همراهانش تمامی جزیره ها و سواحل دریای مکران، خلیج فارس، دریای سرخ و دریای باختر را در طی کردند. این سفر دریایی از نظر بازرگانی و نظامی برای ایران سودمند بود و باعث برقراری وابستگی بازرگانی میان هندوستان و دریای باختر گردید. در دوره حکومت اشکانیان؛ این دولت پس از غلبه بر سلوکی ها، استان هرمزگان را بر قلمرو خود افزودند. در سال های اولیه حکومت اسلامی، سواحل هر دو طرف دریای پارس، از جمله استان هرمزگان به دست مسلمانان افتاد. دیلمیان نخستین دودمان ایرانی بودند که پس از غلبه اعراب بر ایران، بار دیگر بر سراسر جزیره ها، بندرها و آب های استان هرمزگان و دیگر نقاط خلیج فارس دست یافتند. سپس هرمزگان، عمان و بندرها و جزیره های آن به قلمرو آل بویه ملحق گردیدند. حکومت آل بویه، در زمان عضدالدوله گسترش یافت و در تمام مدت حکومتشان، فارس و هرمزگان در قلمرو فرمانروایی آن ها بود. پس از فروپاشی دولت دیلمیان، سلجوقیان کرمان بر منطقه خلیج فارس تسلط یافتند. در دوران سلجوقی، از سوی فرمانروایان این خاندان، حاکمانی با عنوان اتابک به مناطق گوناگون رهسپار می شدند. اتابکان فارس بر عمان، بحرین و جزیره های

خلیج فارس و دریای عمان دست یافتند. سپس سلجوق شاه سلغری پس از شورش علیه هلاکوخان مغول، شکست خورد و در پی این شکست، حکومت فارس و تمامی منطقه خلیج فارس به دست مغول ها افتاد. مابین سپری شدن حکومت ایلخانان و تشکیل حکومت تیموریان، حکومت هرمزگان و خلیج فارس به دست خاندان مظفریان افتاد. تیمور لنگ پس از تصرف سیستان با حمله به شهرهای اصفهان، فارس، بوشهر، بندرها و جزیره های هرمزگان، این شهرها را نیز به قلمرو خود افزود.

آلفونسوآلبوکرک پرتغالی در سال ۹۱۲ هجری قمری با هفت کشتی جنگی جزیره هرمز را محاصره کرد. این ایام مصادف با هفتمین سال سلطنت شاه اسماعیل صفوی بود. در زمان شاه عباس صفوی امام قلی خان، والی فارس و قشم، هرمز و بندر جنوبی را از چنگ پرتغالی ها آزاد کرد. بعدها شاه عباس با انگلیس متحد شد و دست پرتغالی ها را کلاً از خلیج همیشه فارس کوتاه کرد و بندر گمبرون به بندر عباس تغییر نام داد. تنگه هرمز، یکی از حساس ترین و حیاتی ترین گذرگاه های آبی عصر حاضر، در قلمرو سیاسی این استان قرار دارد.

برخی از بناهای تاریخی استان هرمزگان عبارتند از:

قلعه پرتغالی های جزیره هرمز و قشم، معبد هندوها، قلعه هزاره، پل لاتیدان، قلعه جناح، حمام گله داری، شهر باستانی حریره، نیایشگاه میترآ، عمارت کلاه فرنگی بندرعباس، غار خریس و شهر زیرزمینی کیش

توانایی شناخت صنایع دستی محلی

صنایع دستی استان هرمزگان از جمله صنایعی است که بیش تر جنبه مصرف محلی داشته و شامل: سفال گری، گلابتون دوزی، شک دوزی، شیریکی پیچ، خوس دوزی، خرسک بافی، بادوله دوزی، توردوزی، چادرشب بافی، قالی بافی، سبذبافی، حصیربافی، چننه بافی، کلاه دوزی، سوزن دوزی، صنایع صدفی، عباددوزی، درب و پنجره چوبی، کرچاب، خورچین، ملیله دوزی دور لباس، کوزه سازی و لنج سازی است. صنایع دستی موجود در استان هرمزگان عمدتاً فصلی بوده و ۹۰ درصد تولیدکنندگان را زنان تشکیل می دهند.

گلابتون دوزی: زردوزی در اکثر نقاط ایران رواج دارد و در استان هرمزگان به ویژه شهرهای بندر لنگه، بندر عباس و میناب رونق بسیار دارد و در تزیین لباس های محلی زنان به کار می رود. طرح اصلی آن از لباس های محلی زنان هند و بنگال اقتباس شده است.

حصیربافی: چرا که ماده اولیه مورد نیاز حصیر بافی برگ درخت خرما بوده اما در بعضی از آبادی های کرانه ای از نی هم حصیر می بافند و به حد وفور در اختیار صنعتگران است.

خوس دوزی: این هنر به کمک نوارهای نقره ای باریک و برروی پارچه توری ریز بافت تجلی یافته و گاه ستاره هایی فلزی برروی پارچه می نشانند، و از آن برای تزئین مقنعه، دستار(چادر زنانه) استفاده می شود.

کم دوزی: نوعی هنر مخصوص استان هرمزگان است که در شلوار زنانه، پشتی، پارچه های گل دار و روکش لباس استفاده می کنند و به جای نخ معمولی از نخ ابریشم و از زری که بهترین آن نقره است، بهره می برند .

صنایع دستی دریایی: همه ساله به هنگام جزر و مد دریا، مقادیر متنابهی از انواع صدف ها، حلزون ها و بقایای آبزیان خلیج فارس در سواحل جزایر متعدد این خلیج می ریزد که توسط اهالی بومی جمع آوری شده و توسط افراد باذوق از آنها تابلو، مجسمه ها و اشیاء گوناگونی تولید می شود.

توانایی شناخت ویژگی های طبیعی محل

استان هرمزگان از لحاظ جغرافیایی به دو بخش کوهستانی و جلگه ای و ساحلی تقسیم می شود. از آنجا که بیش از ۷۰ درصد مساحت این استان را کوهها و ارتفاعات کوتاه و بلند و نیز دشتهای مرتفع تشکیل داده است، این استان جزو مناطق کوهستانی محسوب می شود .

کوههای این منطقه که ادامه رشته کوههای زاگرس هستند که تا داخل آبهای خلیج فارس امتداد یافته و به تدریج از ارتفاع آنها کاسته می شود. مرتفع ترین کوههای این استان کوه گنو، فارغان و کوه شب هستند. اما برخلاف بخش کوهستانی، حاشیه باریک ساحلی که جلگه ای پست و کم ارتفاع است، مساحت کمی از هرمزگان را به خود اختصاص داده است. این ناحیه پست ساحلی، در اطراف تنگه هرمز وسعت بیشتری دارد .

استان هرمزگان از مناطق گرم و خشک ایران است و اقلیم آن تحت تاثیر آب و هوای نیمه بیابانی و بیابانی قرار دارد. هوای نوار ساحلی در تابستانها بسیار گرم و مرطوب است و زمستانهای ملایم و کوتاه دارد. به همین دلیل می توان؛ مهمترین ویژگی آب و هوای استان هرمزگان داشتن یک فصل طولانی گرم و یک فصل کوتاه خنک است. همچنین استان هرمزگان فاقد ذخیره برف دایمی است و بخش مهمی از آب رودخانه های موجود در این منطقه نیز، بر اثر گرمای زیاد تبخیر شده و پس از طی مسافتی کوتاه، خشک می شوند. رودخانه های استان هرمزگان به طور کلی به دو گروه: رودخانه های شور و رودخانه آب شیرین تقسیم می شوند. رودخانه های آب شور مانند مهران، شور و کل اغلب در غرب استان جریان دارند و رودخانه های آب شیرین؛ مثل رودخانه گنج، میناب و رودخانه شمیل در شمال و شرق استان جریان دارند.

منطقه حفاظت شده گنو، چشمه های آب گرم ، جنگلهای مانگرو (حرا)، سواحل مرجانی جزایر لارک و هنگام، سواحل زیبا و منحصر به فرد باسعیدو که محل زیبا و بزرگی جهت غواصی و قایقرانی

است، از جمله مناطق توریستی- طبیعی خاص استان هرمزگان به شمار می روند. جنگل های حرای جزیره قشم از طرف سازمان ملل متحد و چندین مرکز جهانی و پرنده شناسی به عنوان میراث طبیعی جهانی - ذخیره گاه زیست کره - انتخاب شده است.

توانایی شناخت ویژگی های فرهنگی محلی

شکل پوشش گروه های انسانی ارتباط مستقیمی با شرایط اقلیمی، فرهنگی و قومی هر منطقه دارد. همچنین پوشاک معرف ذوق هنر، آداب و سنت های جوامع بشری بوده است. بانوان در استان هرمزگان، پیراهن بلند دورچین به همراه عبای سیاه، مقنعه نازک و سیاه رنگ، روبنده نازک، شلوار چیت و نوعی کفش صندل می پوشند. لباسهای محلی زنان هرمزگانی با انواع دست دوزی ها تزئین شده است. مردان هرمزگانی معمولاً از لباسهای نخی و روشن استفاده می کنند که به صورت پیراهن های بلند تا روی مچ پا است و دستاری نیز به سر می گذارند.

موسیقی جنوبی ملهم از طبیعت تفتیده و گرم این منطقه، سرشار از شور و انرژی و حرارت است. در این منطقه به جز ساکنان محلی، اقوام دیگری از جمله مهاجرین بسیار قدیمی آفریقایی نیز زندگی می کنند. موسیقی سواحل جنوب ایران؛ به عقیده بعضی از کارشناسان، با موسیقی بومیان آفریقایی پیوندی عمیق و ریشه دار یافته است.

رفتن قبله دعا نوعی مراسم باران خواهی اهالی استان هرمزگان است که از مراسم قدیمی مردم این استان بوده و تاکنون نیز حفظ شده و برای اهالی جنبه تقدس پیدا کرده است. رسم زنبیل گردانیدن نیز برای بچه های در سن ۱۸ ماهگی یا دو سالگی راه نمی افتد است برگزار می کنند. رسم قربانی برای ریزش باران نیز یک رسم قدیمی است که همه ساله در استان هرمزگان به خصوص؛ جزیره قشم برای ریزش به موقع باران و یا ریزش زودتر و بیشتر باران، اجرا می شود.

به سبب ساحلی بودن استان هرمزگان و محدود بودن کشاورزی و دامداری، ماهی و میگو سهم عمده ای در خوراک مردم این استان ایفا می کنند. انواع قلیه رایج ترین غذای محلی استان به شمار می آیند. زبان مردم هرمزگان عموماً لهجه های گوناگون گویش بندری است و از زیر شاخه های زبان فارسی است که دارای پیوندهایی با زبان مردم لارستان استان فارس می باشد و نیز در نواحی غربی و جزایر ایرانی خلیج فارس زبان عربی نیز رایج است، همچنین در نواحی شرقی مانند جاسک زبان بلوچی رواج دارد.

توانایی شناخت گونه های زیستی و اقلیمی

استان هرمزگان از نظر پوشش گیاهی فقیر می باشد و گیاهان این منطقه منحصر به گیاهانی است که معمولاً در نقاط کم آب و خشک می رویند و همچنین در مقابل خشکی هوا نیز مقاوم و سخت می باشند.

درختان و درختچه‌ها و گیاهانی که در این مناطق رشد می‌کنند عبارتند از: کهور که در صنعت کشتی‌سازی مورد استفاده قرار می‌گیرد، کنار (سدر) که برای شستشوی سر به کار می‌رود و خربزه درختی که درخت آن شبیه خرماست، در این منطقه پرورش داده می‌شود. از گیاهانی که در این استان می‌رویند می‌توان از: کلپوره، بومادران، بابونه، خاکشیر و گیاهان شورپسند که در مناطق شورزارها یافت می‌شوند نام برد. در ارتفاعات بالاتر درختان سردسیری نظیر کاج، سرو، زیتون وحشی و شمشاد وحشی به صورت انبوه دیده می‌شود. گونه جنگلی حرا (مانگرو) از ویژگی‌های اکوسیستم سواحل جنوبی ایران است که به طور پراکنده، از تنگه هرمز به سمت شرق و اقیانوس هند در سواحل عمان پدید آمده‌اند.

انواع پرندگان این منطقه غیر از نژادهای بومی، پرندگان مهاجر آفریقایی یا هندی می‌باشند که پراکندگی آن‌ها از دشت‌های ساحلی تا دامنه‌های جنوبی را در بر می‌گیرد. از پرندگان استان هرمزگان می‌توان به کبک، جغد، تیهو، دارکوب، جیرفتی، حواصیل، پلیکان، سنقرتالایی و عقاب که در نقاط مختلف استان زندگی می‌کنند، اشاره نمود.

در ارتفاعات استان انواع کل، قوچ، میش، بزکوهی، در دامنه‌ها و کوهپایه‌ها و دشت‌ها خرس سیاه، آهو، جبیر، کفتار، شغال، گرگ، روباه و گراز یافت می‌شوند. خرس سیاه آسیایی که در گویش محلی به آن هرس گفته می‌شود، یکی از زیباترین حیوانات استان هرمزگان است که در مناطق غربی این استان زندگی می‌کند و در سال ۱۳۸۹ به عنوان سمبل طبیعت و حیات وحش این استان انتخاب شد.

جانورانی همچون انواع خرچنگ، صدف، دلفین، مار، سوسمار و لاک پشت نیز در کناره‌های سواحل و جزایر استان هرمزگان زندگی می‌کنند. مناطق حفاظت شده استان هرمزگان عبارتند از: پناهگاه حیات وحش جزیره شتور، منطقه حفاظت شده گنو، منطقه حفاظت شده جنگلهای حرا (مانگرو) که از ارزشهای زیست محیطی بسیار بالایی برخوردار هستند.

تست‌های استان هرمزگان

۱- جنوبی‌ترین استان ایران چه نام دارد؟

- الف) سیستان و بلوچستان
ب) هرمزگان
ج) بوشهر
د) خوزستان

۲- مرکز استان هرمزگان کدام شهر است؟

- الف) بندرعباس
ب) بندر لنگه
ج) اهواز
د) آبادان

۳- کدامیک از اقوام زیر، از ساکنان اولیه منطقه هرمزگان نیستند؟

- الف) دراویدی‌ها
ب) سامی‌ها
ج) عیلامی‌ها
د) خوزها

۴- اقدام کدام پادشاه باعث برقراری وابستگی بازرگانی میان هندوستان و دریای باختر گردید؟

- الف) هوخشتره
ب) داریوش
ج) تیمورلنگ
د) نادرشاه

۵- در دوران حکومت چه کسی بنادر جنوبی از چنگ پرتغالی‌ها آزاد شد؟

- الف) شاه اسماعیل اول
ب) امام قلی خان
ج) الله وردی خان
د) شاه عباس

۶- گمبرون نام قدیم کجاست؟

- الف) بندر لنگه
ب) بندر عباس
ج) جزیره قشم
د) جزیره کیش

۷- شهر باستانی حریره و غار خربس در کدام استان‌ها قرار دارند؟

- الف) خراسان جنوبی - هرمزگان
ب) خراسان شمالی - سیستان و بلوچستان
ج) سیستان و بلوچستان - سیستان و بلوچستان
د) هرمزگان - هرمزگان

۸- جزایر قشم و کیش جزء کدامیک از استان‌ها هستند؟

- الف) هرمزگان
ب) بوشهر
ج) گیلان
د) مازندران

۹- طرح‌های کدام هنر در استان هرمزگان از هند و بنگال اقتباس شده است؟

- الف) خوس دوزی
ب) کم دوزی
ج) گلابتون دوزی
د) عبادوزی

- ۱۰- رایج ترین صنایع دستی استان هرمزگان کدام است؟
 الف) حصیربافی
 ج) صنایع دریایی
 ب) قالی بافی
 د) لنج سازی
- ۱۱- هنر خوس دوزی روی کدامیک از موارد زیر اجرا می شود؟
 الف) کفش های زنانه
 ج) کت مردان
 ب) دستار زنانه
 د) کلاه مردان
- ۱۲- در استان هرمزگان برای کم دوزی از چه نخ استفاده می شود؟
 الف) ابریشم و کاموا
 ج) کاموا و زری
 ب) ابریشم و زری
 د) پشم و ابریشم
- ۱۳- عمده صنایع دستی استان هرمزگان توسط چه کسانی تهیه می شود؟
 الف) زنان
 ج) عشایر
 ب) مردان
 د) روستائیان
- ۱۴- بیشتر مساحت استان هرمزگان در چه منطقه طبیعی واقع شده است؟
 الف) کویری
 ج) کوهستانی
 ب) بیابانی
 د) ساحلی
- ۱۵- کوه های استان هرمزگان تا کجا ادامه دارد؟
 الف) خلیج فارس
 ج) جلگه خوزستان
 ب) دریای عمان
 د) نوار ساحلی
- ۱۶- مهمترین ویژگی آب و هوایی استان هرمزگان چیست؟
 الف) نداشتن ذخیره برف و شور بودن رودخانه ها
 ب) یک فصل طولانی گرم و یک فصل کوتاه خنک
 ج) مرطوب و شرجی بودن
 د) طولانی بودن نوار ساحلی
- ۱۷- کدامیک از جاذبه های طبیعی استان هرمزگان، برای قایقرانی و غواصی مناسب است؟
 الف) منطقه مانگرو
 ج) منطقه باسعیدو
 ب) جنگل های حرا
 د) منطقه گنو
- ۱۸- کدامیک از مناطق استان هرمزگان، به عنوان میراث طبیعی جهانی ثبت شده است؟
 الف) جنگل های حرا
 ج) منطقه باسعیدو
 ب) منطقه گنو
 د) تنگه هرمز

- ۱۹- کدامیک از موارد زیر جزء پوشاک زنان استان هرمزگان نیست؟
 الف) شلوار چیت
 ج) جلیقه مخمل
 ب) روبنده نازک
 د) کفش صندل
- ۲۰- موسیقی جنوب ایران، با کدامیک از مناطق دنیا پیوند دارد؟
 الف) پاکستان
 ج) آفریقا
 ب) هندوستان
 د) کشورهای عربی
- ۲۱- رسم زنبیل گردانیدن در کدام استان مرسوم است و به چه منظوری انجام می شود؟
 الف) سمنان - ریزش به موقع و یا زودتر و بیشتر باران
 ب) هرمزگان - راه افتادن کودک ۱۸ ماهه تا ۲ ساله
 ج) سمنان - راه افتادن کودک ۱۸ ماهه تا ۲ ساله
 د) هرمزگان - ریزش به موقع و یا زودتر و بیشتر باران
- ۲۲- رایج ترین غذای محلی استان هرمزگان کدام است؟
 الف) یخنی
 ج) قیمه نثار
 ب) ته چین کشمش
 د) قلیه ماهی
- ۲۳- به غیر از گویش بندری در استان هرمزگان، چه زبان هایی نیز رایج است؟
 الف) عربی و بلوچی
 ج) عربی و کردی
 ب) ترکی و کردی
 د) بلوچی و لری
- ۲۴- استان هرمزگان از نظر پوشش گیاهی می باشد.
 الف) غنی
 ج) فقیر
 ب) انبوه
 د) تنک
- ۲۵- جنگل های مانگرو از پوشش گیاهی کدام استان است؟
 الف) گیلان
 ج) هرمزگان
 ب) گلستان
 د) طارم
- ۲۶- سمبل حیات وحش استان هرمزگان کدام حیوان است؟
 الف) خرس سیاه
 ج) تیهو
 ب) دارکوب
 د) عقاب طلایی
- ۲۷- خرچنگ و صدف از جانوران دریایی کدام استان هستند؟
 الف) سیستان و بلوچستان
 ج) گیلان
 ب) هرمزگان
 د) گلستان
- ۲۸- کدامیک از درختان زیر جزء پوشش گیاهی استان هرمزگان نیست؟
 الف) گلپوره
 ج) کهور
 ب) خربزه درختی
 د) گردو

کلید سوالات استان هرمزگان

ردیف	گزینه صحیح	ردیف	گزینه صحیح
۱	متوسط ب	۱۵	سخت الف
۲	آسان الف	۱۶	متوسط ب
۳	سخت د	۱۷	متوسط ج
۴	سخت ب	۱۸	آسان الف
۵	آسان د	۱۹	آسان ج
۶	آسان ب	۲۰	سخت ج
۷	متوسط د	۲۱	آسان ب
۸	متوسط الف	۲۲	متوسط ب
۹	متوسط ج	۲۳	متوسط الف
۱۰	متوسط الف	۲۴	متوسط ب
۱۱	متوسط ب	۲۵	آسان ج
۱۲	آسان ب	۲۶	متوسط الف
۱۳	آسان الف	۲۷	سخت ب
۱۴	متوسط ج	۲۸	آسان د

پاسخ‌های تشریحی استان هرمزگان

- ۱) گزینه ب صحیح است.
استان هرمزگان، جنوبی‌ترین استان ایران است.
- ۲) گزینه الف صحیح است.
مرکز استان هرمزگان، بندر عباس است.
- ۳) گزینه د صحیح است.
خوزها ساکنین نخستین استان هرمزگان نیستند.
- ۴) گزینه ب صحیح است.
سفر دریایی در زمان داریوش اول از نظر بازرگانی و نظامی برای ایران سودمند بود و باعث برقراری وابستگی بازرگانی میان هندوستان و دریای باختر گردید.
- ۵) گزینه د صحیح است.
در زمان شاه عباس صفوی امام قلی خان، والی فارس و قشم، هرمز و بنادر جنوبی را از چنگ پرتغالی‌ها آزاد کرد.
- ۶) گزینه ب صحیح است.
شاه عباس با انگلیس متحد شد و دست پرتغالی‌ها را کلاً از خلیج همیشه فارس کوتاه کرد و بندر گمبرون به بندر عباس تغییر نام داد.
- ۷) گزینه د صحیح است.
شهر باستانی حریره و غار خربس در استان هرمزگان قرار دارند.
- ۸) گزینه الف صحیح است.
جزایر قشم و کیش جزء استان هرمزگان هستند.
- ۹) گزینه ج صحیح است.
طرح اصلی آن از لباس‌های محلی زنان هند و بنگال اقتباس شده است.
- ۱۰) گزینه الف صحیح است.
از حصیر بافی باید به عنوان رایج‌ترین و معمول‌ترین صنعت دستی استان هرمزگان نام برد.
- ۱۱) گزینه ب صحیح است.
از آن برای تزئین مقنعه، دستار (چادر زنانه) استفاده می‌شود.
- ۱۲) گزینه ب صحیح است.
به جای نخ معمولی از نخ ابریشم و از زری که بهترین آن نقره است، بهره می‌برند.

۱۳) گزینه الف صحیح است.

صنایع دستی موجود در استان هرمزگان عمدتاً فصلی بوده و ۹۰ درصد تولیدکنندگان را زنان تشکیل می دهند.

۱۴) گزینه ج صحیح است.

بیش از ۷۰ درصد مساحت این استان را کوهها و ارتفاعات کوتاه و بلند و نیز دشتهای مرتفع تشکیل داده است، این استان جزو مناطق کوهستانی محسوب می شود.

۱۵) گزینه الف صحیح است.

کوههای این منطقه که ادامه رشته کوههای زاگرس هستند که تا داخل آبهای خلیج فارس امتداد یافته و به تدریج از ارتفاع آنها کاسته می شود.

۱۶) گزینه ب صحیح است.

مهمترین ویژگی آب و هوای استان هرمزگان داشتن یک فصل طولانی گرم و یک فصل کوتاه خنک است.

۱۷) گزینه ج صحیح است.

سواحل زیبا و منحصر به فرد باسعدیو محل زیبا و بزرگی جهت غواصی و قایقرانی است.

۱۸) گزینه الف صحیح است.

جنگل های حرای جزیره قشم از طرف سازمان ملل متحد و چندین مرکز جهانی و پرنده شناسی به عنوان میراث طبیعی جهانی - ذخیره گاه زیست کره - انتخاب شده است.

۱۹) گزینه ج صحیح است.

جلیقه مخمل جزء پوشاک زنان هرمزگان نیست.

۲۰) گزینه ج صحیح است.

موسیقی جنوب ایران؛ به عقیده بعضی از کارشناسان، با موسیقی بومیان آفریقایی پیوند دارد.

۲۱) گزینه ب صحیح است.

در استان هرمزگان، رسم زنبیل گردانیدن برای کودکی که در سن ۱۸ ماهگی یا دو سالگی راه نمی افتد است برگزار می کنند.

۲۲) گزینه ب صحیح است.

انواع قلیه رایج ترین غذای محلی استان به شمار می آیند.

۲۳) گزینه الف صحیح است.

در بعضی از مناطق استان هرمزگان و خلیج فارس زبان عربی و بلوچی رواج دارد.

۲۴) گزینه ب صحیح است.

استان هرمزگان از نظر پوشش گیاهی فقیر می باشد.

۲۵) گزینه ج صحیح است.

گونه جنگلی حرا (مانگرو) از ویژگی های اکوسیستم سواحل جنوبی ایران است.

۲۶) گزینه الف صحیح است.

خرس سیاه آسیایی که در گویش محلی به آن هرس گفته می شود، یکی از زیباترین حیوانات استان هرمزگان است که در سال ۱۳۸۹ به عنوان سمبل طبیعت و حیات وحش این استان انتخاب شد.

۲۷) گزینه ب صحیح است.

جانورانی همچون انواع خرچنگ، صدف، دلفین، مار، سوسمار و لاک پشت نیز در کناره های سواحل و جزایر استان هرمزگان زندگی می کنند.

۲۸) گزینه د صحیح است.

گردو جزء درختان استان هرمزگان نیست.

استان همدان

توانایی شناخت ویژگی های تاریخی و جغرافیایی محل

استان همدان از شمال با استان های زنجان و قزوین، از جنوب با استان لرستان، از شرق با استان مرکزی و از غرب با استان های کردستان و کرمانشاه همسایه است. مرکز استان همدان، شهر همدان است و شهرهای مهم آن اسدآباد، بهار، توپسرکان، رزن، کیودرآهنگ، ملایر و نهاوند هستند. هرودت مورخ یونانی نام همدان را اکباتان ثبت کرده است و بنای احداث شهر همدان را به دیاکو نخستین امپراتور ماد نسبت داده است. مادهای این شهر را هگمتانه نامیدند و همدان صورت جدید هگمتانه است. پس از دیاکو سه حکمران دیگر در این سرزمین حکومت کرده و در سال ۵۵۳ پیش از میلاد موسس سلسله هخامنشی مخالفت با آژیدهاک حاکم ماد را آغاز کرد و در ۵۵۰ پیش از میلاد همدان را متصرف شد. وی با انقراض سلسله ماد به واسطه مزایای طبیعی همدان، آنجا را مقر فرماندهی خود قرار داد. به هر حال آنچه مسلم است در تمام دوره تسلط مادهای همدان مرکز سیاسی آنها بوده است. هخامنشیان علاوه بر حفظ و توسعه آثار دیاکو و هوخشتره خود نیز ساختمانهایی در اکباتان احداث کردند. مورخین و باستان شناسان عقیده دارند که خزانه حکام هخامنشی در هگمتانه نگهداری می شد و کشف آثاری مانند الواح زرین و نقایس دیگر مویب این نظریه است. آثار و شواهدی که در تپه مصلی وجود دارد حکایت از تنها قلعه نظامی همدان در عهد اشکانیان دارد و چنین به نظر می رسد که همدان در این دوره نیز مورد توجه بوده است. حکام ساسانی هم با توجه به موقعیت ویژه همدان و نزدیکی آن به تیسفون و شوش، کاخهای تابستانی خود را در همدان تدارک دیده بودند. در تقسیمات فتوحات دیلمیان همدان از آن رکن الدوله شد و سپس شمسالدوله از طرف سیده خاتون زمامداری همدان را به دست آورده و فیلسوف بزرگ شرق، بوعلی سینا را به وزارت خویش برگزید. هر چند همدان از کشمکشهای دوران دیالمه آسیب فراوانی دید لیکن بعد از مدت کوتاهی در زمان سلاجقه دوباره عظمت از دست رفته خود را باز یافت. به طوری که مدتی مرکز حکومت سلجوقیان شد. همدان در زمان صفویان بسیار مورد توجه بود. به دنبال انقراض سلسله صفویه همدان به تصرف احمدپاشا والی بغداد در آمد، اما بعد توسط نادرشاه افشار از ترکان باز پس گرفته شد. استان همدان در دوره های قاجاریه و بعدها به عنوان یکی از مهمترین مناطق ایران؛ همواره آباد و مستقل بوده و هم اکنون نیز یکی از قطب های مهم و با اهمیت ایران است.

از مهمترین بناهای استان همدان عبارتند از:

کتیبه های گنجنامه: سنگ نبشته های گنجنامه نوشتارهایی از دوران داریوش و خشایارشاى هخامنشی است که بر دل یکی از صخره های کوه الوند در نزدیکی همدان و در انتهای دره عباس آباد حکاکی شده است.

گنبد علویان: این اثر یکی از شاهکارهای معماری و گچ‌بری بعد از اسلام در همدان است. این گنبد متعلق به اواخر دوره سلجوقیان در قرن ششم هجری است که توسط خاندان علویان ابتدا به عنوان مسجد احداث شده و در دوره‌های بعد با ایجاد سردابی در زیرزمین به مقبره آن خاندان تبدیل گردیده است.

هگمتانه: تپه باستانی هگمتانه در مرکز شهر همدان واقع است و از مکانهای دیدنی و تاریخی همدان به‌شمار می‌رود. بسیاری از باستان شناسان تپه هگمتانه را وسیعترین تپه باستانی ایران دانسته و آن را بقایای ابنیه کاسی، مادی، هخامنشی و بعد از آن می‌دانند.

مجسمه شیر سنگی: یکی از آثار تاریخی شهر همدان است که قدمت آن به دوران مادها می‌رسد. این مجسمه قبل از حمله مرداوید به این شهر دو عدد بوده و در منابع و کتابهای اسلامی از این مجسمه‌ها که دو طرف دروازه شهر همدان بود باب الاسد یاد شده است. در زمان حمله دیلمیان یکی از این شیرهای سنگی به طور کامل خراب شد و دست و پای مجسمه دیگر نیز شکسته شد.

آرامگاه حقیوق نبی: یکی از بناهای دیدنی شهرستان تویسرکان و یکی از قدیمی‌ترین آثار تاریخی ایران است این آرامگاه مربوط به دوره سلجوقیان است.

مسجد جامع همدان، قلعه اشتران، کلیسای استپانوس، برج قربان، ارگ نوشیجان، آرامگاه بوعلی سینا، عارف قزوینی و باباطاهر و آرامگاه استر و مردخای که مورد توجه یهودیان است اشاره کرد.

توانایی شناخت صنایع دستی محلی

صنایع دستی استان همدان از جمله مهمترین جاذبه‌های فرهنگی استان همدان به‌شمار می‌آیند که با وجود آن که با ورود صنایع ماشینی از اهمیت‌شان کاسته شده ولی همچنان از رونق قابل توجهی برخوردار است. سفالگری، سرامیک‌کاری، قالی‌بافی، گیوه‌بافی، کفش‌دوزی، پوستین‌دوزی و دباغی از جمله صنایع دستی استان همدان به‌شمار می‌آیند.

استان همدان به ساختن ظروف سفالی در تمام ایران معروف است و لالچین همدان مهمترین و معروفترین مرکز تولید ظروف سفالی و محصولات سرامیکی است. پیشینه سفال سازی در لالچین نزدیک به ۷۰۰ سال برآورد شده است به همین دلیل لالچین به پایتخت سفال ایران معروف است. قالیبافی نیز یکی از مهمترین صنایع دستی این استان است و از لحاظ نقشه و زمینه و حاشیه و ریزه کاری دارای صفات ممتازی است که در تمام کشور شناخته می‌شود.

چرم‌سازی نیز از دیگر صنایع دستی استان همدان است. تهیه چرم و ساخت اشیای تزئینی در شهر همدان قدمت بسیار دارد و تاریخ پرفراز و نشیبی از رکود و رونق را پشت سر گذاشته است. در گذشته در شهر همدان سه دباغ‌خانه وجود داشت. متأسفانه پس از گذشت زمان فقط یک دباغ خانه باقی مانده است.

در استان همدان به دلیل فراوانی درختان گردو، صنعت مبیل و منبت در شهرستان‌های تویسرکان، ملایر و نهاوند از رونق خوبی برخوردار است و بخش قابل توجهی از اقتصاد این شهرستان‌ها به آن وابسته است. به طوری که فقط ۶۰ درصد مبیل و منبت کشور در شهرستان ملایر در استان همدان تولید می‌شود و در این زمینه می‌توان گفت که استان همدان رتبه اول را در کشور دارا می‌باشد.

از دیگر صنایع دستی چشمگیر استان همدان می‌توان به مرواربافی یا همان سبببافی اشاره کرد که این صنعت دستی در شهرستان ملایر رواج دارد. وجود ترک‌های چوبی با کیفیت و مرغوب در این شهرستان از عوامل مؤثر در رشد این صنعت دستی در شهرستان ملایر است.

توانایی شناخت ویژگی های طبیعی محل

استان همدان از استان‌های کوهستانی، مرتفع، سرد و بادخیز کشور محسوب می‌شود. ناهمواری‌ها در استان همدان به شکل‌های مختلف ایجاد شده است که عامل مهم این تغییر شکل ناهمواری‌ها، وجود آبهای روان است که در استان همدان جاری هستند. کوه‌های استان همدان در بیشتر ایام سال پوشیده از برف بوده و به همین علت، سرچشمه رودخانه‌ها و چشمه‌سارهای فراوان است. از مهم‌ترین کوه استان می‌توان به کوه الوند در شهر همدان اشاره کرد.

آب و هوای استان در نتیجه وجود کوه‌های مرتفع، رودخانه‌ها و چشمه‌های فراوان و پر آب و پستی و بلندیهای زیاد، متغیر است. بدین ترتیب که هوای دره‌های شمالی کوه الوند، سرد و هوای دره‌های بخش مرکزی ملایم است. زمستانهای این استان سرد، پر برف و باران و تابستانهای آن معتدل است. همچنین رودخانه‌های استان همدان معمولاً در تابستان با افزایش دمای هوا به جز سیمین‌رود و گاماسیاب بقیه رودها، خشک و یا به پایین‌ترین حد آب‌دهی می‌رسند.

از جاذبه‌های طبیعی گردشگری استان همدان می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

غار علیصدر: دهانه اصلی غار در روستای علی‌صدر شهرستان کبودرآهنگ قرار دارد و یکی از عجایب طبیعی جهان و نمونه نادری از غارهای آبی قابل قایقرانی است. این غار به علت وجود گذرگاههای ممتد آبی و دریاچه‌های وسیع و قابل قایقرانی که در سرتاسر غار گسترده شده‌اند یکی از زیباترین جلوهای طبیعی ایران و جهان در نوع خود می‌باشد.

تفرجگاه گنجنامه: در دره عباس‌آباد کوهستان الوند است. ابتدای آن در جنوب غربی شهر همدان قرار دارد و در همان جهت تا محل کتیبه‌های گنجنامه ادامه پیدا می‌کند. پس از کتیبه‌ها مسیری جنوبی پیدا کرده و تاریک‌دره خوانده می‌شود. آب و هوای مطبوع کوهستان، دره فرح بخش الوند و چشم انداز زیبای دشت میشان همراه با کتیبه تاریخی آن و امکانات تفریحی جذابیت منحصر به فردی را به وجود آورده است.

دشت بهار، پارک سیفیه ملایر، حاشیه رودخانه‌ها و دامنه کوهها از دیگر جذابیت های طبیعی این استان است.

توانایی شناخت ویژگی های فرهنگی محلی

پوشاک استان همدان شامل تن پوش، سرپوش و پای افزار است. بافت پارچه و کفش به ویژه گیوه قبل از ورود اجناس خارجی و کارخانه‌ای در روستاها و آبادی‌های استان متداول بود و به خصوص گیوه‌های شهرستان ملایر که آجیده نام دارد، از دست بافته‌های شاخص استان محسوب می‌شود. الگوی خوراک و مواد غذایی تشکیل دهنده آن تابع انواع محصولات کشاورزی و بومی موجود در منطقه است. در رژیم غذایی استان همدان معمولاً محصولات کشاورزی به صورت خشکبار و تازه استفاده می‌شود. کاجی، سرداشی، آبگوشت بزباش، آش گوجه فرنگی، نان کماج، کلم و یخنی از جمله غذاهای محلی همدان هستند و حلوا زرده و انگشت پیچ از شیرینی های معروف این استان است. همچنین همدان دیار ترشی‌ها و مرباهای عجیب و غریب است.

زبان فارسی و آذری وجه غالب گویش استان را تشکیل می‌دهد. زبان فارسی در مکالمات محاوره‌ای با فارسی رایج در دیگر نقاط ایران از نظر تلفظ واژه‌ها فرق می‌کند و لهجه‌ای ویژه دارد. بدین گونه، تفاوت زبان و لهجه در سطح استان به خوبی مشاهده می‌شود. با توجه به حضور اقوام مختلف در این استان، پراکندگی زبانها و لهجه‌های گوناگون در سطح استان به خوبی مشاهده می‌شود. ساکنان ملایر، نهاوند و سامن به گویش لری و لک تکلم می‌کنند. ساکنان شمال غرب استان، به ویژه در شمال و غرب به زبان ترکی سخن می‌گویند و اغلب ساکنانی که در مجاورت استانهای کرمانشاه و کردستان قرار دارند به زبان کردی صحبت می‌کنند.

موسیقی همدان برگرفته از موسیقی اقوام مختلفی است که در این استان به سر می‌برند و هرکدام براساس آداب و رسوم خاص خود موسیقی اجرا می‌کنند و به همین لحاظ می‌توان گفت که همدان فاقد موسیقی محلی است. استان همدان به دلیل اینکه اقوام گوناگونی در آن زندگی می‌کنند واریته‌ای از آداب و رسوم مختلف و آیین‌ها را در خود دارد.

توانایی شناخت گونه های زیستی و اقلیمی

استان همدان به دلیل شرایط خاص اقلیمی، فاقد جنگل‌های انبوه و گسترده است و پوشش گیاهی آن منحصر به رویش استپی و رویش برخی از انواع گیاهان و درختان سردسیری همچون بلوط ایرانی، انجیر، بنه، بادام کوهی، کیکم، شن، لگون و گون می‌باشد.

البته در گذشته در این استان جنگل‌های وسیع دیده می‌شد، اما در حال حاضر فقط قسمتی از کوه‌های شهرستان نهاوند، دارای پوشش گیاهی جنگلی است که بیشتر آن را درختان بلوط تشکیل می‌دهد. درختان استان همدان را بنه، ارژن، زبان گنجشک و زالزالک به همراه گیاهان دارویی

مانند گل گاوزبان، شیرین بیان، عناب، آویشن، خاکشیر، رازیانه، کاسنی، کاکوتی و کتیرا تشکیل می‌دهند که در نقاط مختلف این استان می‌رویند. در شیارهای فرسایش یافته در بستر رودخانه‌های فصلی، گونه‌های درختچه‌ای به صورت تک درخت یا گروه‌های درختی (مانندگز) دیده می‌شود و در بعضی از نواحی مرطوب درختچه‌های سیاه‌تلو بیشتر نمایان است. به طور کلی دوره رویشی در استان همدان کوتاه است و فقط حدود ۴ ماه از سال دوام دارد. البته برخی از گیاهان و درختان مقاوم به سرما نظیر تیره بیدها مثل بیدسفید و بیدمجنون، انواع صنوبرها مانند نارون، زبان گنجشک، اقاقیا، ارغوان و چنار نیز در همدان دیده می‌شوند.

با توجه به شرایط اکولوژیکی استان همدان گونه‌های متنوع از حیوانات وحشی را در این استان مشاهده می‌کنیم. در کوه‌های الوند جانوران و حیواناتی مثل: قوچ، میش، بزکوهی، گرگ، خرگوش، روباه، شغال، آهو، عقاب سیاه، دال، کبک، کبوتر و عقاب دشت وجود دارند. در دشت جیحون آهو و در دشت اسداباد نوعی پرنده بسیار نادر به نام میش مرغ یافت می‌شود. در ارتفاعات نهاوند نیز جانورانی چون گراز، روباه، شغال، کفتار، گرگ و خرس وجود دارد. انواع مختلف مار اعم از سمی و غیرسمی در این استان وجود دارند. انواع ماهی مثل زردک و سیاه ماهی، عروس ماهی، ماهی قزل آلا در آبهای این استان زندگی می‌کنند.

تست‌های استان همدان

۱- هرودت مورخ یونانی نام همدان را ثبت کرده است و بنای احداث شهر همدان را به نخستین نسبت داده است.

- الف) هگمتانه - داریوش اول
 ج) اکباتان - داریوش اول
 ب) هگمتانه - دیاکو
 د) اکباتان - دیاکو

۲- مرکز سیاسی مادها کدام شهر بود؟

- الف) قم
 ج) همدان
 ب) لالجین
 د) ساوه

۳- خزانه حکام هخامنشی در کدام شهر نگهداری می‌شد؟

- الف) شیراز
 ج) همدان
 ب) شوش
 د) ایلام

۴- ابوعلی سینا وزیر کدامیک از سلسله‌های تاریخی بود؟

- الف) سلجوقیان
 ج) صفویان
 ب) دیلمیان
 د) صفاریان

۵- گنبد علویان مربوط به کدام دوره است؟

- الف) دیلمیان
 ج) سلجوقیان
 ب) صفاریان
 د) مادها

۶- وسیع‌ترین تپه تاریخی ایران کدام است؟

- الف) حسنلو
 ج) سیلک
 ب) مارلیک
 د) هگمتانه

۷- قدمت مجسمه شیرسنگی به چه زمانی باز می‌گردد؟

- الف) مادها
 ج) اشکانیان
 ب) هخامنشیان
 د) ساسانیان

۸- کدامیک از آثار تاریخی استان همدان نیست؟

- الف) آرامگاه استرومردخا
 ج) آرامگاه حقیوق نبی
 ب) آرامگاه باباطاهر
 د) آرامگاه شهریار

۹- پایتخت سفال ایران کجاست؟

- الف) قم
 ج) همدان
 ب) لالجین
 د) ساوه

۱۰- دلیل رونق صنعت منبت و مبل‌سازی در استان همدان چیست؟

- الف) وجود جنگل‌های انبوه
 ج) وجود هنرمندان ماهر در استان
 ب) وجود درختان گردو
 د) سابقه تاریخی هنر منبت‌کاری

۱۱- رتبه اول تولید مبل در اختیار کدام شهر است؟

- الف) تهران
 ج) ملایر
 ب) تبریز
 د) لالجین

۱۲- هنر مروارباقی در کدام شهر استان همدان رواج دارد؟

- الف) ملایر
 ج) لالجین
 ب) توپسرکان
 د) بهار

۱۳- کدامیک از موارد زیر، از صنایع دستی و هنری استان همدان است؟

- الف) ورشو سازی
 ج) چرم‌سازی
 ب) قلم‌زنی
 د) قلم‌کاری

۱۴- عامل مهم تغییر شکل ناهمواری‌ها در استان همدان چیست؟

- الف) وجود آب‌های روان
 ج) قراردادن در منطقه بادخیز
 ب) جنس آهکی ناهمواری‌ها
 د) وجود دره‌ها و شیارهای زیاد

۱۵- مهمترین کوه استان همدان کدام است؟

- الف) البرز
 ج) تفتان
 ب) الوند
 د) دنا

۱۶- رود گاماسیاب در کدام استان جاری است؟

- الف) سیستان و بلوچستان
 ج) هرمزگان
 ب) کهگیلویه و بویراحمد
 د) همدان

۱۷- غار علیصدر در کدام شهرستان قرار دارد؟

- الف) همدان
 ج) بوئین‌زهره
 ب) کیودرآهنگ
 د) ملایر

۱۸- کتیبه‌های گنجنامه از آثار تاریخی کدام استان است؟

- الف) تهران
 ج) همدان
 ب) کرمان
 د) فارس

۱۹- گیوه‌های ملایر به چه نامی شناخته می‌شود؟

- الف) یخنی
 ج) آجیده
 ب) ورشو
 د) کیکم

۲۰- حلوا زرده و انگشت پیچ از شیرینی‌های کدام استان هستند؟

- الف) همدان
 ب) یزد
 ج) قم
 د) اصفهان
- ۲۱- ساکنان شهرستان ملایر و نهاوند به چه زبانی تکلم می‌کرد؟
- الف) کردی
 ب) فارسی با لهجه همدانی
 ج) ترکی
 د) لری و لکی

۲۲- موسیقی استان همدان چه نوع موسیقی است؟

- الف) مخلوط ترکی و لری
 ب) موسیقی خاصی ندارد
 ج) نزدیک به موسیقی کردی
 د) موسیقی شاد و ریتمیک

۲۳- کدامیک از موارد زیر از غذاهای محلی استان همدان نمی‌باشد؟

- الف) آبگوشت قنبد
 ب) سرداشی
 ج) آبگوشت بزباش
 د) آش گوجه فرنگی

۲۴- کدام قسمت از استان همدان، از جنگل پوشیده شده است؟

- الف) ارتفاعات همدان
 ب) ارتفاعات نهاوند
 ج) شمال استان
 د) جنوب استان

۲۵- کدامیک از موارد زیر از گیاهان دارویی استان همدان نیست؟

- الف) هندوانه ابوچهل
 ب) کتیرا
 ج) گل گاوزبان
 د) کاسنی

۲۶- کدامیک از انواع درختان مقاوم به سرما در استان همدان رشد می‌کنند؟

- الف) گون
 ب) سرو
 ج) صنوبر
 د) انواع توت

۲۷- پرنده نادر "میش مرغ" در کدام قسمت از استان همدان زندگی می‌کند؟

- الف) ارتفاعات نهاوند
 ب) شیارهای فرسایش یافته
 ج) جنگل
 د) دشت اسداباد

۲۸- چه نوع ماهی در استان همدان زیست نمی‌کند؟

- الف) ماهی سفید
 ب) عروس ماهی
 ج) زردک
 د) قزل آلا

کلید سوالات استان همدان

ردیف	گزینه صحیح	ردیف	گزینه صحیح
۱	متوسط د	۱۵	متوسط ب
۲	آسان ج	۱۶	سخت د
۳	متوسط ج	۱۷	متوسط ب
۴	متوسط ب	۱۸	متوسط ج
۵	سخت ج	۱۹	متوسط ج
۶	متوسط د	۲۰	متوسط الف
۷	سخت الف	۲۱	سخت د
۸	آسان د	۲۲	آسان ب
۹	آسان ب	۲۳	متوسط الف
۱۰	متوسط ب	۲۴	سخت ب
۱۱	آسان ج	۲۵	سخت الف
۱۲	سخت الف	۲۶	متوسط ج
۱۳	متوسط ج	۲۷	متوسط د
۱۴	متوسط الف	۲۸	آسان الف

پاسخ‌های تشریحی استان همدان

- ۱) گزینه د صحیح است.
 هرودت مورخ یونانی نام همدان را اکباتان ثبت کرده است و بنای احداث شهر همدان را به دیاکو نخستین امپراتور ماد نسبت داده است.
- ۲) گزینه ج صحیح است.
 در تمام دوره تسلط مادها همدان مرکز سیاسی آنها بوده است.
- ۳) گزینه ج صحیح است.
 مورخین و باستان شناسان عقیده دارند که خزانه حکام هخامنشی در هگمتانه نگهداری می‌شد.
- ۴) گزینه ب صحیح است.
 ابوعلی سینا وزیر خاندان دیلمی بود.
- ۵) گزینه ج صحیح است.
 این گنبد متعلق به اواخر دوره سلجوقیان در قرن ششم هجری است.
- ۶) گزینه د صحیح است.
 بسیاری از باستان شناسان تپه هگمتانه را وسیعترین تپه باستانی ایران دانسته‌اند.
- ۷) گزینه الف صحیح است.
 قدمت آن به دوران مادها می‌رسد.
- ۸) گزینه د صحیح است.
 آرامگاه شهریار در استان همدان قرار ندارد.
- ۹) گزینه ب صحیح است.
 لالچین به پایتخت سفال ایران معروف است.
- ۱۰) گزینه ب صحیح است.
 در استان همدان به دلیل فراوانی درختان گردو، صنعت مبل و منبت از رونق خوبی برخوردار است.
- ۱۱) گزینه ج صحیح است.
 ۶۰ درصد مبل و منبت کشور در شهرستان ملایر در استان همدان تولید می‌شود.
- ۱۲) گزینه الف صحیح است.
 مرواربافی یا همان سبذبافی در شهرستان ملایر رواج دارد.
- ۱۳) گزینه ج صحیح است.
 چرم سازی از صنایع دستی و هنری استان همدان است.
- ۱۴) گزینه الف صحیح است.

- عامل مهم تغییر شکل ناهمواری‌ها، وجود آبهای روان است که در استان همدان جاری هستند.
- ۱۵) گزینه ب صحیح است.
 مهم‌ترین کوه استان می‌توان به کوه الوند در شهر همدان اشاره کرد.
 - ۱۶) گزینه د صحیح است.
 گاماسیاب از رودهای استان همدان است.
 - ۱۷) گزینه ب صحیح است.
 غار علی‌صدر در روستای علی‌صدر شهرستان کبودرآهنگ قرار دارد.
 - ۱۸) گزینه ج صحیح است.
 کتیبه‌های گنجنامه از آثار تاریخی استان همدان است.
 - ۱۹) گزینه ج صحیح است.
 گیوه‌های شهرستان ملایر آجیده نام دارد.
 - ۲۰) گزینه الف صحیح است.
 حلوا زرده و انگشت پیچ از شربنی‌های معروف استان همدان هستند.
 - ۲۱) گزینه د صحیح است.
 ساکنان ملایر، نهاوند و سامن به گویش لری و لک تکلم می‌کنند.
 - ۲۲) گزینه ب صحیح است.
 موسیقی همدان برگرفته از موسیقی اقوام مختلف است به همین دلیل فاقد موسیقی محلی است.
 - ۲۳) گزینه الف صحیح است.
 آبگوشت قنبد از غذاهای محلی استان همدان نیست.
 - ۲۴) گزینه ب صحیح است.
 در حال حاضر فقط قسمتی از کوه‌های شهرستان نهاوند، دارای پوشش گیاهی جنگلی است.
 - ۲۵) گزینه الف صحیح است.
 هندوانه ابوجهل از گیاهان دارویی استان همدان نیست.
 - ۲۶) گزینه ج صحیح است.
 برخی از گیاهان و درختان مقاوم به سرما نظیر تیره بیدها مثل بیدسفید و بیدمجنون، انواع صنوبرها مانند نارون، زبان گنجشک، اقاچیا، ارغوان و چنار نیز در همدان دیده می‌شوند.
 - ۲۷) گزینه د صحیح است.
 در دشت اسدآباد نوعی پرنده بسیار نادر به نام میش مرغ یافت می‌شود.
 - ۲۸) گزینه الف صحیح است.
 ماهی سفید در استان همدان زیست نمی‌کند.

استان یزد

توانایی شناخت ویژگی‌های تاریخی و جغرافیایی محلی

استان یزد در قسمت مرکزی فلات ایران و در حاشیه دشت های کویر لوت واقع شده است. این استان از شمال غرب با استان سمنان، از غرب با استان اصفهان، از جنوب غرب با استان فارس، از شرق با استان خراسان شمالی، از شمال شرق با استان خراسان رضوی و از شرق و جنوب شرق با استان کرمان همسایه است. مرکز استان یزد، شهر یزد است و شهرهای مهم آن ابرکوه بافق، تفت، مهریز، میبد، اردکان می‌باشند. شهر یزد به شهر بادگیرها و نگین کویر نیز معروف است.

یزد، یعنی آفریننده خوبی ها، پاکی ها و شهر خداست. یزد در دوران هخامنشی و شاید پیش از آن ایستاتیس نامیده می‌شد. آثار باستانی پراکنده موجود در این استان نیز گویای این پیشینه تاریخی است. شهرنشینی در یزد، در چهار نقطه مهریز و فهرج، یزد، رستاق و میبد و اردکان متمرکز بود.

منطقه یزد به گمان قوی، در دوره هخامنشی دارای راه‌های معتبر و موسسات راهداری و مراکز پستی و چاپاری بوده است. زمانی که اسکندر بر تخت سلطنت نشست، عزم خراسان نمود. زندان اسکندر که اکنون جزء آثار باستانی استان یزد است در همان زمان ساخته شد.

منطقه یزد، در دوران ساسانی، به ویژه در روزگار قباد، انوشیروان و یزدگرد اول از جایگاه اجتماعی و اقتصادی ویژه‌ای برخوردار بوده و به عمران و آبادی آن توجه بسیار شده است. یزد به دلیل جایگاه ویژه خود و قرار گرفتن در کنار شاهراه اصلی شرقی غربی ایران باستان، در نخستین سده اسلامی و در زمان خلافت عثمانیه دست مسلمین افتاد و تا پایان دوره امویان، به دست اعراب اداره می‌شد. قرن دوم تا چهارم هجری را (همزمان با احیاء دولتهای ایرانی) دوران آسایش و امنیت نسبی و حفر قنات و توسعه اراضی کشاورزی می‌دانند. شاید به دلیل وجود همین امنیت است که در قرن چهارم هجری و در زمان استیلای آل بویه بر قسمتهای غرب و جنوب ایران و عراق، جمعی از علویان به یزد آمدند و در آنجا سکونت گزیدند. سرشناس‌ترین ایشان امامزاده سید جعفر است و هم اکنون مزارش یکی از زیارتگاههای این منطقه است. حکام آل کاکویه در یزد منشأ اثر و باعث خیر و برکت شدند و در توسعه شهر و رفاه عامه سعی فراوان داشتند. اتابکان با وجود نابسامانی و هجوم طوایف بیگانه به این منطقه، به آرامی حکومت کردند. در زمان حمله مغول نواحی یزد نیز تحت تأثیرات منفی آن قرار گرفت. آل مظفر یکی از قدرتمندترین خاندان‌های ناحیه یزد بودند. در زمان آنها محله هایی جدید در داخل شهر یزد احداث و هفت دروازه نیز گرد شهر ساخته شد. ویژگی دیگر دوره مظفریان رونق صوفی‌گری در یزد است. صوفیان یزد، از احترام ویژه خاندان مظفری برخوردار بودند. حکومت آل مظفر به دست تیمور لنگ خاتمه یافت. تیمور لنگ برای حفظ جایگاه هنری و اهمیت یزد، دستور داد نسبت به مردم این سامان نرمی نشان داده مالیات دو ساله را نگیرند. هم چنین فرمان داد تا برج و باروی شهر را بنا کرده دارالحکومه را به طور شایسته ای بسازند. با برآمدن ترکمانان قراقویونلو و آق قویونلو، یزد از دست تیموریان بیرون رفته امیران ترکمان، یکی پس از دیگری بر ایالت یزد حکومت کردند.

حکومت طوایف گوناگون با تسلط شاه اسماعیل صفوی بر تمام ایران خاتمه یافت. در زمان صفویه، یزد به عنوان یک مرکز تجاری و تولیدی دارای اهمیتی خاص شد. همچنین راه شاهی اصفهان به یزد و کرمان بعد از پایتخت شدن اصفهان ساخته شد.

در جریان هجوم افغانه صنعت و تجارت یزد لطمات فراوان دید. باروی کار آمدن نادرشاه افشار و بیرون راندن افغانها از ایران محمد تقی خان به حکومت یزد منصوب شد. وی و فرزندانش، تا آخر دوره قاجار، در نقش حاکم یا مستوفی یزد خدمات ارزنده ای به این سرزمین کردند. وی و فرزندانش در یزد مجموعه‌ای از بازارها، کاروانسراها و عمارتها را بنا کردند.

انتقال آرام حکومت از زندیه به قاجاریه باعث شد این خطه از آسیبهای جنگهای داخلی در امان بماند. در این زمان شهر یزد به شهر امانت داران معروف شده بود، زیرا اموال بازرگانان به شدت محافظت می شد. این منطقه در دوره قاجاریه و پس از آن در آرامش و آبادانی به سر برده است.

از دیگر نشانه های گویا و مبین تاریخ دیرینی زد، سرو پنج هزار ساله ابرکوه، کشف آثار تمدنهای ماقبل تاریخ در غربال بیز مهریز و کشف سکه‌هایی مربوط به زمان پوراندخت ساسانی است که در میبد ضرب شده‌اند. یزد اولین شهر خشت‌خام و دومین شهر تاریخی جهان است. مراکز دیدنی این شهرستان را مجموعه امیر چخماق، مسجد جامع کبیر، زندان اسکندر، مجموعه حمام و بازارخان، خانه لاری‌ها، بقعه دوازده امام، باغ دولت‌آباد (ثبت یونسکو)، باغ پهلوان‌پور (ثبت یونسکو)، آب انبار ششبادگیر، آتشکده زرتشتیان، تشکیل می دهند.

توانایی شناخت صنایع دستی محلی

استان یزد یکی از مهم ترین استان های کویری ایران است که صنایع دستی آن را سرامیک و سفال، کاشی سازی، زرگری، زیلوبافی، شعربافی، ترمه بافی، فرش بافی، شمد، دستمال، مخمل، دارایی، چادرشب بافی، قنایز، دندان، گیوه بافی، حصیر بافی، خورجین بافی، روفرشی، سفره، احرامی، قلم‌زنی، شیشه‌گری، چرم‌سازی، موتابی و نمدمالی تشکیل می دهند.

ترمه: ترمه بافی در استان یزد سابقه‌ای بیش از دوست و پنجاه سال دارد و همواره جزو سوغات مهم این شهر و یکی از اقلام صادراتی آن بوده است. ترمه پارچه‌ای است در نهایت زیبایی که تار آن از ابریشم طبیعی و پودش از ابریشم نخ، پشم و کرک الوان است. در گذشته ترمه را با دست می‌بافتند، از این رو به آن انگشت‌باف نیز می‌گفتند.

سرامیک و سفال: هنر سفال‌گری در استان یزد به ویژه در شهر میبد دارای طرح‌های ویژه‌ای است و از حال و هوای کویر نشأت گرفته است. در اصطلاح محلی به تولیدات سفال کواره می‌گویند. سفال و سرامیک میبد با نقش‌های اصیل خورشید خانم و مرغ‌وماهی شهرت فراوان دارد.

شعربافی: از مهم‌ترین صنایع دستی یزد، شعربافی و محصولات مختلف این صنعت است. شعربافی در ابتدا توسط زنان انجام می شد، اما رفته‌رفته این هنر به یک کار کارگاهی و مردانه تبدیل شد.

فرش بافی: عمده‌ترین صنعت دستی استان یزد، صنعت فرش بافی است. این صنعت تقریباً در تمام شهرها و روستاهای آن رواج دارد. ۷۵٪ از فرش‌های این استان با خامه پشم و ۲۵٪ از خامه کرک بافته می‌شود. صنایع تولید رنگ، خامه و رنگ رزی از جمله صنایع جنبی است که مکمل صنعت فرش بافی این استان است.

دستمال: دستمال بافی در کارگاه‌های کوچک صورت می‌گیرد. دستمال یزدی در ابعاد و طرح‌های متنوع در تمام نقاط کشور خریدار دارد.

دارایی: دارایی از بافته‌های زیبا و ویژه یزد است. برای تهیه دارایی، نخ‌های تار را قبل از بافت به روش‌های خاصی رنگ می‌کنند، به طوری که پس از بافت، نقش‌های متنوعی در آن پیاده می‌شود. ماده خام دارایی قبلاً ابریشم خالص بود و اکنون ابریشم مصنوعی است.

توانایی شناخت ویژگی های طبیعی محل

استان یزد در دامنه سلسله کوه های مرکزی ایران واقع شده و یکی از خشک ترین مناطق حوزه داخلی کشور به شمار می آید که از پستی، بلندی، چاله‌ها و کفه‌های کویری متعددی تشکیل شده است. ناهمواری‌های استان مشتمل بر تپه‌های پای کوهی، دشت‌ها، بیابان‌ها، نواحی کویری و تپه‌های ماسه‌ای است. بلندترین ناحیه استان یعنی رشته کوه های شیرکوه استان را به دو قلمرو شرقی و غربی جدا می کند و همواره از برف و یخ پوشیده شده و درتأمین آب شهرهای یزد، تفت و مهریز نقش مهم و اساسی دارد و پست ترین ناحیه یزد، شمال تا شمال شرق را در بر می گیرد که همراه با باتلاق های نمک است.

از نظر آب و هوایی؛ استان یزد به دو علت اساسی دارای آب و هوای خشک است. اول آنکه بر روی کمربند خشک جهانی واقع شده و دیگر آنکه از دریاهای آزاد عمان و خلیج فارس و دریاچه‌های داخلی و بادهای رطوبت‌زای دریایی بسیار دور است. یکی از عوامل مهمی که باعث اعتدال نسبی آب و هوای یزد شده وجود ارتفاعات مهم در اطراف منطقه است، به طوری که در بهبود هوای استان اثر گذاشته و لذا محیط زیستی مناسبی را در منطقه به وجود آورده است. البته به جز منطقه کوهستانی شیرکوه، سایر نقاط استان یزد، اقلیم گرم، خشک و بیابانی دارد. بارش اندک همراه با تبخیر شدید، دور بودن از دریا، نزدیکی با کویر خشک و پهناور نمک، رطوبت نسبی کم همراه با گرمای بسیار، از عواملی هستند که استان یزد را به گونه خشک ترین استان ایران در آورده است. گذشته از آن، در این منطقه نوسان شدید درجه حرارت نیز وجود دارد.

کمی باران و بی نظمی در ریزش آن، موجب شده است که جز رودهای هرات و مروست، رودخانه دایمی دیگری در این منطقه جریان نداشته باشد. تنها جویبارهای فصلی پیرامون شیرکوه، جریان های موقتی هستند که در سطح استان دیده می شوند.

توانایی شناخت ویژگی های فرهنگی محلی

استان یزد از لحاظ کنش های فرهنگی نیز جالب توجه است. این منطقه از لحاظ رفتارهای فرهنگی مردم کانون گوناگونی هاست و در این بین خصوصیات فرهنگی زرتشتیان از پیشینه تاریخی درخشانی برخوردار است. زرتشتیان طبق آیین زرتشت مراسم ویژه ای را در روزهای معینی از سال برگزار می کنند که از دیدگاه جهانگردی برای افراد مسلمان و پیروان سایر ادیان جالب توجه و دیدنی است.

مردم استان به زبان فارسی رایج، با پاره ای ویژگی های گویشی سخن می گویند. اما زرتشتیان در میان خود هنوز به زبان نیاکانشان سخن می گویند و مراسم مذهبی خود را با این زبان انجام می دهند.

مردم یزد به دلیل موقعیت این شهر و اطلاق نام دارالعباده به آن، کمتر به موسیقی توجه نشان داده اند. بیشتر کسانی که صدای خوب و خوش دارند، هنر خود را از طریق مجالس عمومی روضه خوانی و مداحی عرضه می کنند. تنها سازی که در یزد به عنوان ساز بومی و محلی نواخته می شود عربانه است. عربانه همان دایره است که یزدی ها در مجالس شادمانی و عروسی می نوازند.

مردم استان یزد به غذاهای با طبیعت گرم علاقه زیادی دارند. خوراکی هایی نظیر نبات و شیرینی جزیی از برنامه روزانه آن ها است. ولی تمام غذاهای رسمی و رایج در کشور که در غذاهای ایران به آن اشاره شده در این استان نیز تهیه و در اختیار گردشگران قرار می گیرد. شولی یکی از انواع غذاهای محلی استان یزد است که نوعی آش است که با حبوبات سبزی و سرکه پخته می شود.

شیرینی پزی یزد در سراسر ایران شهرت فراوان دارد. شیرینی پزان یزد را در اصطلاح خلیفه یا حاج خلیفه می نامند. شیرینی های معروف یزدی عبارتند از: باقلوا، لوز، قطاب، پشمک، نان برنجی و حاجی بادام. هم چنین زولبیا و گوش فیل از شیرینی های خاص این استان در ماه رمضان هستند.

علاوه بر این، قند و نبات یزدی نیز در مقایسه با نمونه های مشابه از کیفیت بهتری برخوردار است. پوشاک مردم استان یزد در حال حاضر همانند لباس های مردم شهرها و روستاهای دیگر ایران است ولی هنوز اهالی بعضی از روستاها، پوشاک سنتی خود را می پوشند. امروزه زرتشتیان که بیشتر آنان در شهر یزد زندگی می کنند مانند دیگر شهرنشینان، تابع پوشاک معمول روز هستند و بیشتر در مراسم رسمی و نیایش از پوشاک سنتی خود استفاده می کنند.

توانایی شناخت گونه های زیستی و اقلیمی

استان یزد به دلیل بارش اندک، نوسان درجه حرارت، تبخیر زیاد، پایین بودن سطح آب های زیرزمینی و نامساعد بودن خاک ها با کمبود پوشش گیاهی رو به رو است. بوته کنی، تهیه زغال چوب و چرای بسیار و عدم رعایت اصول درست کشاورزی، از عواملی است که سبب کاهش پوشش گیاهی استان می شود. در آثار تاریخی از جنگل های بزرگ گز، قیج، تاغ و مراتع سرسبز پهناور دامنه شیرکوه یاد شده است که به جز چند ناحیه محدود همه آن ها از بین رفته اند. گیاهان این سرزمین با شرایط خشکی و کویری سازگاری پیدا کرده اند و می توانند بدون باران، مدت طولانی دوام بیاورند. بذر گیاهان یک ساله می توانند سال ها به حالت خواب به سر برده و با بارش باران شروع به رشد کنند. از این رو در سال هایی که در کویر باران زیاد می بارد، سراسر بیابان پوشیده از گل های وحشی می شود. تا کنون گونه های گیاهی تاغ، قیج، گز، اشنان، اسکنبیل، گون، خارشتر، بادام کوهی و اسپند، در این منطقه شناخته شده است که پوشش گیاهی عمده استان یزد به شمار می رود. این گیاهان از پایدارترین گونه های کویری هستند که می توانند در برابر کم آبی و توفان های شدید و وزش شن های روان پایداری نمایند. عمده گیاهان دارویی بومی استان یزد شامل گل ختمی، قدومه، زیره سیاه، کاسنی، هندوانه ابوجهل، گل حسرت، زیره سبز، خاکشیر، شکر تیغال، آنغوزه، بارهنگ، مرزنگوش، شیرین بیان، پنیرک، ریواس، مریم گلی، تاجریزی، آویشن، گل ماهور و کاکوئی می باشد.

وجود مناطق حفاظت شده کالمند و بهادران، از نظر اقلیمی و پوشش گیاهی، امکان زیست و زاد و ولد وحوش و پرندگان گوناگونی را به وجود آورده که از بارزترین نمونه های حمایت شده آنها می توان به آهو، جبیر و هوبره اشاره کرد. آهوی ایرانی، جبیر، گل، بز، قوچ و میش، پلنگ، کفتار، انواع روباه، گرگ، خرگوش و انواع پستانداران کوچک از مهم ترین گونه های حیات وحش منطقه به شمار می روند. کبک، تیهو، هوبره، باقرقره، زاغ بور و انواع عقاب ها را در منطقه می توان مشاهده کرد.

این منطقه انواع خزندگان مناطق کویری را در خود جای داده است. از جمله خزندگان معروف منطقه لاک پشت، بزوجه، مارهای سمی و افعی و مار جعفری در منطقه قابل مشاهده هستند.

تست‌های استان یزد

- ۱- شهر یزد به شهر و نگین کویر نیز معروف است.
 الف) شبهای روشن
 ب) آفتاب تابان
 ج) آب انبارها
 د) بادگیرها
- ۲- ایساتیس نام قدیمی کجاست؟
 الف) یزد
 ب) شیراز
 ج) کردستان
 د) سیستان
- ۳- ویژگی دوره آل مظفر در یزد چه بود؟
 الف) رونق تجارت
 ب) رونق صوفی گری
 ج) پیشرفت علم
 د) پیشرفت کشاورزی
- ۴- تیمور لنگ برای حفظ جایگاه هنری و اهمیت یزد، چه اقداماتی انجام داد؟
 الف) دستور داد مالیات دو ساله را نگیرند و برج و باروی شهر را بنا کرد
 ب) دستور داد قنات های زیادی را حفر کرده و به کشاورزی منطقه رونق بخشید.
 ج) دستور داد مالیات دو ساله را نگیرند و قنات های زیادی را حفر کنند.
 د) دستور داد برج و باروی شهر را بنا کنند و به کشاورزی منطقه رونق بخشید.
- ۵- راه شاهی اصفهان به یزد و کرمان بعد از پایتخت شدن اصفهان در زمان ساخته شد.
 الف) سلجوقیان
 ب) زندیه
 ج) صفویه
 د) قاجاریه
- ۶- به چه دلیل در زمان قاجار، شهر یزد به شهر امانت داران معروف شده بود؟
 الف) بر سر راه تجاری ایران قرار داشت.
 ب) صندوق امانات در شهر ساخته شد.
 ج) از اموال بازرگانان به شدت محافظت می شد.
 د) چندین طایفه از خاندان علوی در شهر سکونت کردند.
- ۷- سرو پنج هزار ساله ابرکوه در کدام استان قرار دارد؟
 الف) آذربایجان شرقی
 ب) آذربایجان غربی
 ج) یزد
 د) لرستان
- ۸- کدامیک از آثار تاریخی استان یزد، ثبت یونسکو شده است؟
 الف) آب انبار شش بادگیر
 ب) باغ دولت آباد
 ج) مجموعه حمام و بازار خان
 د) زندان اسکندر

۹- کدامیک از موارد زیر از شهرهای استان یزد نیستند؟

- الف) تکاب
 ب) میبد
 ج) بافق
 د) مهریز
- ۱۰- استان یزد در کدام قسمت از فلات ایران قرار دارد؟
 الف) شمال
 ب) شرق
 ج) مرکز
 د) غرب
- ۱۱- کدامیک از موارد زیر از سوغات مهم یزد است؟
 الف) مخمل
 ب) روفرشی
 ج) ترمه
 د) احرامی
- ۱۲- نقوش خورشید خانم و مرغ و ماهی، از طرح‌های سفال کدام استان است؟
 الف) همدان
 ب) یزد
 ج) قزوین
 د) قم
- ۱۳- عمده‌ترین صنعت دستی استان یزد، است.
 الف) چاقوسازی
 ب) ملیله سازی
 ج) مسگری
 د) فرش بافی
- ۱۴- دارایی بافی، از صنایع دستی کدام استان است؟
 الف) یزد
 ب) ایلام
 ج) لرستان
 د) بوشهر
- ۱۵- در بافت ترمه، از چه نخ‌ی برای تار استفاده می شود؟
 الف) پشم
 ب) کاموا
 ج) کرک الوان
 د) ابریشم
- ۱۶- بلندترین ناحیه استان یزد، کدامیک از موارد زیر است؟
 الف) مروست
 ب) اردکان
 ج) شیرکوه
 د) کرکس
- ۱۷- کدامیک از موارد زیر از رودخانه های دائمی استان یزد می باشد؟
 الف) جاجروند
 ب) هیرمند
 ج) مروست
 د) دز
- ۱۸- کدامیک از دلایل خشک بودن آب و هوای استان یزد نمی باشد؟
 الف) دوربودن از دریا
 ب) بارش اندک
 ج) تبخیر زیاد
 د) عدم وجود ارتفاعات

۱۹- تأمین آب شهر یزد، از چه طریقی صورت می‌گیرد؟

الف) شیرکوه
ب) رودخانه هرات

ج) رودخانه مروست
د) دریاچه‌های فصلی

۲۰- در استان یزد خصوصیات فرهنگی چه کسانی از پیشینه تاریخی درخشانی برخوردار است؟

الف) کلیمیان
ب) زرتشتیان

ج) ترک‌ها
د) لرها

۲۱- "دارالعباده" به کدام شهر اطلاق می‌شود؟

الف) کاشان
ب) قزوین

ج) اصفهان
د) یزد

۲۲- عربانه نام ساز محلی کدام استان است؟

الف) هرمزگان
ب) بوشهر

ج) یزد
د) کرمان

۲۳- یکی از غذاهای محلی استان یزد، کدام است؟

الف) آش شولی
ب) میرزاقاسمی

ج) بورک
د) چکدرمه

۲۴- زرتشتیان در چه زمانی از لباس سنتی خود استفاده می‌کنند؟

الف) مراسم رسمی و نیایش
ب) مراسم عروسی

ج) مراسم نیایش
د) مراسم عروسی و سال نو

۲۵- کدامیک از عوامل زیر دلیل کاهش پوشش گیاهی استان یزد نیست؟

الف) چرای زیاد
ب) وجود آفت زیاد

ج) بوته کنی
د) تهیه زغال

۲۶- چرا در سالی که بارش باران در کویر زیاد است، کویر پوشیده از گل‌های وحشی می‌شود؟

الف) آمادگی کویر برای رشد گیاهان
ب) تشنه بودن زمین کویر

ج) بذر گیاهان از خواب بیدار می‌شود
د) گرده افشانی بیشتر گیاهان

۲۷- کدامیک از موارد زیر از پوشش عمده گیاهان استان یزد نیست؟

الف) ازگیل
ب) گون

ج) اسکنبیل
د) اسپند

۲۸- بارزترین گون جانوری منطقه حفاظت شده کالمند و بهادران استان یزد کدام است؟

الف) پلنگ
ب) خرس سیاه

ج) جبیر
د) دراج

کلید سوالات استان یزد

ردیف	گزینه صحیح	ردیف	گزینه صحیح
۱	آسان ج	۱۵	متوسط د
۲	آسان الف	۱۶	سخت ج
۳	سخت ب	۱۷	متوسط ج
۴	سخت الف	۱۸	متوسط د
۵	آسان ج	۱۹	آسان الف
۶	متوسط ج	۲۰	متوسط ب
۷	متوسط ج	۲۱	آسان د
۸	آسان ب	۲۲	سخت ج
۹	متوسط الف	۲۳	متوسط الف
۱۰	متوسط ج	۲۴	متوسط الف
۱۱	آسان ج	۲۵	آسان ب
۱۲	متوسط ب	۲۶	متوسط ج
۱۳	متوسط د	۲۷	سخت الف
۱۴	سخت الف	۲۸	متوسط ج

پاسخ‌های تشریحی استان یزد

- ۱) گزینه ج صحیح است.
شهر یزد به شهر بادگیرها و نگین کویر نیز معروف است.
- ۲) گزینه الف صحیح است.
یزد در دوران هخامنشی و شاید پیش از آنایستاتیس نامیده می‌شد.
- ۳) گزینه ب صحیح است.
ویژگی دوره مظفریان رونق صوفی‌گری در یزد است.
- ۴) گزینه الف صحیح است.
تیمور لنگ برای حفظ جایگاه هنری و اهمیت یزد، دستور داد نسبت به مردم این سامان نرمی نشان داده مالیات دو ساله را نگیرند. هم چنین فرمان داد تا برج و باروی شهر را بنا کرده دارالحکومه را به طور شایسته ای بسازند.
- ۵) گزینه ج صحیح است.
راه شاهی اصفهان به یزد و کرمان بعد از پایتخت شدن اصفهان در دوره صفویه ساخته شد.
- ۶) گزینه ج صحیح است.
زیرا اموال بازرگانان به شدت محافظت می‌شد.
- ۷) گزینه ج صحیح است.
سرو پنج هزارساله ابرکوه در استان یزد قرار دارد.
- ۸) گزینه ب صحیح است.
باغ دولت آباد یزد ثبت یونسکو شده است.
- ۹) گزینه الف صحیح است.
شهرهای مهم استان یزد، ابرکوه، بافق، تفت، مهریز، میبد، اردکان می‌باشند.
- ۱۰) گزینه ج صحیح است.
استان یزد در قسمت مرکزی فلات ایران و در حاشیه دشت های کویر لوت واقع شده است.
- ۱۱) گزینه ج صحیح است.
ترمه‌بافی در استان یزد سابقه‌ای بیش از دویست و پنجاه سال دارد و همواره جزو سوغات مهم این شهر و یکی از اقلام صادراتی آن بوده است.
- ۱۲) گزینه ب صحیح است.
سفال و سرامیک میبد استان یزد، با نقش‌های اصیل خورشید خانم و مرغوماهی شهرت فراوان دارد.

۱۳) گزینه د صحیح است.

عمده‌ترین صنعت دستی استان یزد، صنعت فرش‌بافی است.

۱۴) گزینه الف صحیح است.

دارایی از بافته‌های زیبا و ویژه یزد است.

۱۵) گزینه د صحیح است.

ترمه پارچه‌ای است در نهایت زیبایی که تار آن از ابریشم طبیعی و پودش از ابریشم نخ، پشم و کرک الوان است.

۱۶) گزینه ج صحیح است.

بلندترین ناحیه استان یعنی رشته کوه های شیرکوه استان را به دو قلمرو شرقی و غربی جدا می‌کند.

۱۷) گزینه ج صحیح است.

کمی باران و بی نظمی در ریزش آن، موجب شده است که جز رودهای هرات و مروست، رودخانه دائمی دیگری در این منطقه جریان نداشته باشد.

۱۸) گزینه د صحیح است.

عدم وجود ارتفاعات از دلایل خشک بودن آب و هوای یزد نمی‌باشد.

۱۹) گزینه الف صحیح است.

رشته کوه شیرکوه درتامن آب شهرهای یزد، تفت و مهریز نقش مهم و اساسی دارد.

۲۰) گزینه ب صحیح است.

خصوصیات فرهنگی زرتشتیان از پیشینه تاریخی درخشانی برخوردار است.

۲۱) گزینه د صحیح است.

دارالعباده به شهر یزد اطلاع می‌شود.

۲۲) گزینه ج صحیح است.

عربانه یا همان دایره از سازه‌های محلی استان یزد است.

۲۳) گزینه الف صحیح است.

شولی یکی از انواع غذاهای محلی استان یزد است و نوعی آش است که با حبوبات سبزی و سرکه پخته می‌شود.

۲۴) گزینه الف صحیح است.

بیشتر در مراسم رسمی و نیایش از پوشاک سنتی خود استفاده می‌کنند.

▲ فصل دوم ▼

درسنامه و پرسش‌های مربوط به توانایی شماره ۲ شناخت الگوهای رفتاری و آداب معاشرت

اهداف فصل :

انتظار می‌رود فراگیر پس از پاسخ دهی کامل به پرسش‌های این فصل و مرور پاسخ‌های تشریحی، مربوط به توانایی شناخت الگوهای رفتاری و آداب معاشرت را در قالب مفاهیم یکپارچه توضیح دهد و بتواند به پرسش‌های مشابه پاسخ دهد.

زمان آموزش برحسب ساعت		
نظری	عملی	جمع
۷	—	۷

دانش:

- آشنایی با نحوه آداب معاشرت
- آشنایی با نحوه رفتاری راهنمایان
- آشنایی با نحوه میهمان نوازی
- آشنایی با چگونگی ارتباط با فرهنگ‌های گوناگون

(۲۵) گزینه ب صحیح است.

بوته کنی، تهیه زغال چوب و چرای بسیار و عدم رعایت اصول درست کشاورزی، از عواملی است که سبب کاهش پوشش گیاهی استان می‌شود.

(۲۶) گزینه ج صحیح است.

بذر گیاهان یک ساله می‌توانند سال‌ها به حالت خواب به سر برده و با بارش باران شروع به رشد کنند. از این رو در سال‌هایی که در کویر باران زیاد می‌بارد، سراسر بیابان پوشیده از گل‌های وحشی می‌شود.

(۲۷) گزینه الف صحیح است.

گونه‌های گیاهی تاغ، قیچ، گز، اشنان، اسکنبیل، گون، خارشتر، بادام کوهی و اسپند، در این منطقه شناخته شده است که پوشش گیاهی عمده استان یزد به شمار می‌رود.

(۲۸) گزینه ج صحیح است.

بارزترین نمونه‌های حمایت شده منطقه کالمند و بهادران می‌توان به آهو، جبیر و هوبره اشاره کرد.

توانایی شناخت الگوهای رفتاری و آداب معاشرت

به مجموعه قوانینی که بر اساس فرآیندهای پذیرفته شده جوامع شکل می‌گیرد و همواره بر طبق آن اصول بهینه دیگران با هم رابطه برقرار می‌نمایند آداب معاشرت گفته می‌شود. ارتباط شامل ارتباط کلامی و غیرکلامی بوده که در جایگاه خود بر کلام تأثیر خود را می‌گذارد. با کمی دقت در رفتارهای روزانه متوجه می‌شویم تعداد ارتباط ما بی‌نهایت زیاد است. ارتباط با خودمان، مردم، طبیعت، پروردگار و ... پس چه کنیم تا رفتارمان تأثیر مناسبی در مخاطب بگذارد؟ **اولین برخورد:** اولین برخورد ما بیشترین تأثیر را در فرد مقابل دارد. پس ابتدا باید به وضع ظاهری و وسایل مورد استفاده خود توجه داشته باشیم. آراستگی از جمله وظایف مهم روزانه ما می‌باشد.

رعایت بهداشت جسم: خواب کافی، ورزش، آزمایشات تندرستی و... به ارتباط ماکمک بسیار مینماید. تغذیه سالم، خوردن غذاهای سالم به همراه سبزیجات و مایعات فراوانی به شادابی ما کمک می‌کند.

مهارت صحبت کردن: هنگام صحبت کردن باید نوبت را رعایت کنیم. گفتگو شامل گوش کردن و رعایت نوبت است. چون همه دوست دارند صحبت کنند و نظرات و عقاید خود را در مورد موضوعات مختلف بیان کنند.

آداب سلام کردن

از آنجا که می‌دانیم تمام اقوام جهان هنگامی که به هم می‌رسند برای اظهار محبت به یکدیگر نوعی تحیت دارند که گاهی جنبه لفظی دارد و گاهی به صورت عملی است که رمز تحیت است، در سلام آدابی است که باید به آن اشاره کنیم
چه کسی باید آغاز به سلام کند؟ کوچکتر به بزرگتر - زیردست به مافوق - میهمان به میزبان - تازه وارد به حاضرین - نشسته یا رهگذر به ایستاده

آداب دست دادن

در اولین لحظه ای که کسی را می‌بینید و آشنا نیستید قبل از معرفی نباید شروع به دست دادن کنید. اجازه دهید شما را معرفی کنند و سپس دست دهید. هنگام دست دادن نباید دست طرف مقابل را فشار داد - زمان دست دادن را نباید طولانی کرد.

چه کسی اول دست دراز می کند؟ بزرگتر به کوچکتر - مافوق به زیردست

آداب معرفی کردن

به وسیله معرفی می توان وسیله ارتباط را با کسانی که آشنایی نداریم فراهم کرد که این خود یکی از اولین زمینه های آداب و معاشرت و تبادل اطلاعات و فرهنگ است.

چه کسی به چه کسی معرفی می شود؟ کوچکتر به بزرگتر: ابتدا نام بزرگتر، سپس نام کوچکتر آورده می شود. در معرفی یک خانم به آقا، ابتدا نام خانم برده می شود و سپس نام آقا. خانم ها را برای معرفی نزد آقا نمی برند، بلکه در صورت نیاز به معرفی آقایان نزد خانم ها می روند. خانمی که نشسته است برای معرفی از جای خود بلند نمی شود. مگر اینکه با خانمی مسن تر از خود یا شخصیتی بلندمرتبه روبرو شوند.

آداب راه رفتن

در هنگام راه رفتن حرکات ناموزون و استوار باشد و سینه را بسیار پیش ندهید و دستها را به حالت آزاد رها نکنید. هنگام راه رفتن در پیاده رو باید از سمت راست خود حرکت کنید. اگر خانم و آقا با هم بودند، خانم سمت دیوار و آقا در کنار او حرکت می کند. باید مستقیم و صاف و در عین حال با حرکات طبیعی قدم برداشت. چنانچه مجبور باشید از بین دو نفر بگذرید یا اینکه دست یا لباس شما به کسی خورد یا زحمتی وارد آوردید خود را ملزم بدانید که عذر خواهی کنید. در هنگام راه رفتن باید در نظر داشت که نه سرعت زیاد و نه سستی و آهستگی بیش از اندازه، هیچیک نبایستی راه رفتن ما را ناموزون نشان دهد، باید با قدمهای طبیعی و متین و با حرکاتی موزون راه رفت.

چه موقع آقایان جلوتر از خانم ها حرکت می کنند؟ برای باز کردن درهای گردون و فندار - هنگام بالارفتن و پائین آمدن از پله ها، در صورت پهن بودن پله ها آقا و خانم می توانند در کنار هم حرکت کنند.

آداب نشستن

- در موقع نشستن پاهای خود را یا اینکه موازی یکدیگر و یا اینکه اگر بخواهید پاهایتان را روی هم بگذارید طوری باشید که دو پا روی هم و هر دو تقریباً به یک حالت باشند.

- هیچوقت در موقع نشستن پاهای خود را جلو و عقب و بازو گشاد نگذارید که بسیار زشت و ناپسند است.

- هرگز در موقع نشستن حرکاتی با پاهای خود انجام ندهید که اینگونه تکان دادن و لرزاندن بدترین حرکات و معرف سبکی است.

- در حضور اساتید و بزرگان همیشه پاهای خود را موازی یکدیگر قرار داده و یا اینکه دو زانو بنشینید.

آشنایی با نحوه رفتاری راهنمایان

در بسیاری از برخوردهای کوچک روزمره، صراحت و روشنی کلام، مانع بروز گرفتاری و کدورت و موجب صرفه جویی در وقت می شود. گاهی اوقات انسانهایی شریف و آبرومندی که به درستی از محق بودن خویش اطمینان دارند اما فقط به علت آگاهی از ضعف بیانشان، مغلوب واقع می شوند. چنین احساس ضعفی گاهی ناملایمات دیگری را نیز به همراه دارد. اغلب گفته می شود که افراد در همان پنج ثانیه اول برخورد، در مورد گوینده قضاوت می کنند. لحظات اولیه ای که فرد در برابر گروه قرار می گیرد بسیار حیاتی است. زیرا در این لحظه است که افراد اغلب بی درنگ تصمیم می گیرند که آیا شنوای سخنان راهنما باشند یا خیر. معمولاً افراد جذب کسانی می شوند که نسبت به حضار، موضوع مورد بحث، علاقه مند، طبیعی و راحت باشند. یک راهنمای خودجوش، با سبکی راحت و مسلط شنونده را به سوی خود جذب می کند. در حالیکه راهنمای بی تفاوت، با بیانی سرد همانند یک جعبه سخنگو مطالب را بیان می کند. چنین فردی افراد را عصبی و کسل می کند. هر اندازه که یک گوینده مهارت داشته باشد ولی در بیان جذابیت وجود نداشته باشد، سخنانش بی تأثیر خواهد بود.

حالت بدن نیز، بیانگر خودباوری، سلامت و درصد علاقه فرد نسبت به محیط پیرامون خود می باشد. حالتی عصبی و خشک، بسیار ناپسند است. یک حالت ایده آل بدن، راست و ایستاده اما راحت است. حالت بدن باید طبیعی باشد. مزایای حالت خوب بدن شامل تنفس خوب، سلامت و ظاهر خوب، افزایش انرژی و صدایی قوی و رسا باشد. سر خود را بالا نگهدارید و بازوها را در اطراف بدن قرار دهید و شانه های خود را در حالتی آرام قرار دهید. حالت مناسب بدن، به شما احساس آرامش می دهد. مجموعه شخصیت شما باید چنان آراسته باشد که در همان گام نخست، احساس اعتماد به نفس را القاء کند. پوشاک مناسب و برازنده، حذف حرکات اضافی سر و دست یا حالت های عصبی - ناخواسته، با رفتاری متین و موقر از الزامات فن بیان می باشد.

یکی دیگر از مؤثرترین راههای برقراری ارتباط، حرکات سر و دست است. حرکات عصبی، اضطراب - آور، غیرعادی و تصنعی باعث از دست رفتن اعتماد و باوری که افراد نسبت به راهنما دارند، می شود. به علاوه حرکات غیرعادی و تکراری، شنونده را دچار آشفتگی می نماید. یکی دیگر از تکنیکهای صحبت کردن، تلاقی نگاه است. بسیاری از متخصصان توصیه می کنند که گویندگان باید بطور تک تک به حضار نگاه کنند. یک راهنمای تور می تواند جهت صحبت خود را به افرادی که علاقمند به صحبت گوینده هستند تغییر دهد. این کار باعث آرامش و اعتماد به نفس گوینده خواهد شد. علاوه بر موارد ذکر شده آهنگ صدا، کیفیت زیر و بمی صدای شخص، به وسیله

فرکانس لرزش‌ها در حنجره باعث ایجاد ارتباط بیشتر با فرد مخاطب می‌شود. افراد معمولاً رابطه‌ای طبیعی برای آهنگهای مختلف صدا قائل هستند. آهنگ صدای متوسط حالتی خنثی دارد و اگر در حین صحبت تغییری در آن ایجاد نشود، یکنواخت و کسل کننده خواهد بود. خصوصیات لحنی ایده‌آل، طبیعی بودن و تنوع آن است. اکثر راهنمایان از روش حفظ و تکرار متن در بیان خود استفاده می‌کنند که اکثر مسافران این مورد را آزاردهنده تلقی می‌کنند.

آشنایی با نحوه میهمان‌نوازی

- ۱- دستمال سفره هنگام آغاز صرف غذا می‌باید روی زانو قرار داده شود و تا انتهای صرف غذا باید همان جا باقی بماند.
- ۲- از دستمال سفره تنها برای تمیزکردن مختصر دهان باید استفاده کرد و نه صورت و یا پیشانی.
- ۳- اگر خواستید صندلی خود را برای مدت کوتاهی ترک کنید باید دستمال سفره خود را روی صندلی قرار دهید که دیگران و پیشخدمت متوجه آن گردند. هنگام پایان یافتن صرف غذا می‌باید دستمال سفره را بطور مرتبی روی میز و سمت راست بشقاب قرار داد (آن را تا و یا مچاله نکنید)
- ۴- در صورتی که از دستمال کاغذی استفاده شده آن را مچاله کرده و داخل بشقاب می‌گذارند.
- ۵- پیش از آنکه میزبان شروع به صرف غذا نکرده و یا اجازه صرف غذا را نداده نباید شروع کرد.
- ۶- در حین غذا به هیچ وجه نباید میز غذا را ترک کنید مگر در موارد اضطراری، در این هنگام عذرخواهی کرده و میز را ترک کنید.
- ۷- اگر چیزی روی میز خواستید که دستتان به آن نمی‌رسید خودتان سعی نکنید آن را بردارید، بلکه از فردی که به آن نزدیک است بخواهید که آن را به شما بدهد.
- ۸- در روی صندلی راست و مستقیم بنشینید هیچ گاه به جلو و یا عقب خم نشوید.
- ۹- اگر تکه‌هایی از غذا میان دندانهایتان گیر کرد با عذرخواهی میز را ترک کرده و به دستشویی بروید سپس آن را خارج کنید. هیچ وقت در حضور دیگران از خلال دندان استفاده نکنید.
- ۱۰- آرام و با حوصله غذا بخورید. غذا خوردن شتابزده بی حرمتی به میزبان می‌باشد.
- ۱۱- لقمه‌ها باید کوچک و اندازه دهان برداشته شوند تا مستقیماً وارد دهان شود و نیاز نیز به گاززدن نباشد.
- ۱۲- هیچگاه با دهان باز غذا را نجوید و یا با دهان پر صحبت نکنید.
- ۱۳- هیچگاه پیش از چشیدن غذا نمک یا ادویه اضافه نکنید این عمل بی احترامی به میزبان و آشپز می‌باشد.
- ۱۴- هنگامی که از غذا خوردن فارغ شدید دستتان را روی زانو و یا میز (مچ دست روی لبه میز) قرار دهید. هیچگاه هنگام صرف غذا آرنج خود را روی میز قرار ندهید.

- ۱۵- هنگامی که در رستوران، میهمان می‌باشید هیچگاه باقیمانده غذایتان را به خانه نبرید.
- ۱۶- هر گاه سوپ یا غذا داغ بود برای خنک کردن به آن فوت نکنید بلکه باید صبر کنید تا خنک گردد. چای را نیز برای خنک شدن در نعلبکی نریزید.
- ۱۷- هنگام صرف سوپ، قاشق را تماماً بداخل دهان نبرده و هورت نکشید بلکه قاشق از سمت خود شخص به طرف مرکز ظرف سوپ آهسته حرکت کرده و از پهلوی قاشق وارد دهان شده و اندک اندک میل می‌شود.
- ۱۸- اگر غذایی که در دهان قرار گرفته، مطابق میل نبود باید خورده شود و خارج کردن آن جایز نیست.
- ۱۹- در صورتی که غذا داغ بود نباید آن را از دهان خارج کرد، در این حالت میتوان یک جرعه آب نوشید.
- ۲۰- در میهمانیها ممکن است به عنوان مزه و تزئین غذا، دانه های زیتون، تکه های هویج، چیپس و ... سرو شود که آنها را معمولاً با دست می‌خورند و از چنگال و قاشق استفاده نمی‌شود. ضمناً هسته دانه زیتون با دست از دهان گرفته می‌شود.
- ۲۱- برای خارج کردن استخوان و یاغضروف غذا از قاشق و یا چنگال کمک بگیرید (نه بادست) و آن را گوشه بشقاب خود قرار دهید.
- ۲۲- اگر ندانستید چگونه باید غذا را میل کنید بهتر است به دیگران نگاه کنید.
- ۲۳- اگر غذایی سرو شد و شما دوست نداشتید به خاطر زحمات میزبان حتماً کمی بردارید.
- ۲۴- هیچگاه قاشق و چنگالی را که استفاده کرده اید مجدداً روی میز قرار ندهید، آنها را روی بشقاب بگذارید.
- ۲۵- هنگام صرف غذا خم نشوید و صورت خود را به سمت غذا نبرید بلکه غذا را توسط قاشق و چنگال به سمت دهان خود ببرید.
- ۲۶- اگر قاشق و یا چنگال شما به زمین افتاد، آن را بردارید و به میزبان و یا پیشخدمت بدهید و تمیز آن را درخواست کنید.
- ۲۷- هرگاه چیزی را سهواً روی لباس میهمان دیگری ریختید با خونسردی از وی عذرخواهی کرده و بگذارید خود فرد و یا پیشخدمت آن را تمیز کند. خودتان اقدام به تمیز کردن لباس فرد نکنید.
- ۲۸- پیش از نوشیدن مایعات لبهای خود را با دستمال پاک کنید تا جای لک چربی روی لیوان نمایان نگردد.
- ۲۹- از واژه‌های "متشکرم" و "لطفاً" در میز غذا زیاد استفاده کنید.
- ۳۰- اگر حشره، تار مو و یا هر چیز دیگری را در غذای خود یافتید، مخفیانه آن را از غذایتان خارج کنید.

۳۱- همیشه در انتهای صرف غذا از میزبان و یا آشپز تشکر کرده و از غذا تعریف کنید حتی اگر غذا زیاد هم خوشایند نبود باز تشکر کنید. لازم نیست دروغ بگوئید، مثلاً می توانید از سس غذا تعریف کنید.

۳۲- هنگام صرف غذا خود را نخارائید، سرفه نکنید و بینی خود را تمیز نکنید. هرگاه خواستید عطسه کنید حتما جلوی دهان و بینی خود را با دستمال بگیرید.

۳۳- هنگام صرف غذا سر خود را شانه نکرده و یا با لوازم روی میز بازی نکنید. با صدای بلند صحبت نکرده و دستکش نیز دست نکنید.

۳۴- سعی کنید رومیزی را تا انتهای صرف غذا پاکیزه نگاهدارید.

۳۵- انگشتها را نباید لیسید، بلکه باید با دستمال تمیز کرد.

۳۶- هنگامی که صرف غذایان پایان یافت باید قاشق و چنگال خود را به صورت اریب روی بشقاب قرار دهید.

۳۷- اگر هم خواستید که میز را برای مدت کوتاهی ترک کنید، باید کارد و چنگال را به صورت ضربدری روی بشقاب قرار دهید تا دیگران و پیشخدمت مطلع گردند که شما باز خواهید گشت.

۳۸- هنگامی که غذا خوردنتان پایان یافت هیچ گاه بشقابتان را به سمت جلو هل ندهید.

۳۹- نوشیدنی را نباید یک جرعه سر کشید، بلکه باید به دفعات و بدون صدا نوشید.

۴۰- اگر در مجلس میهمانی زیرسیگاری وجود نداشت، از سیگار کشیدن خودداری کنید.

۴۱- در خاتمه وقتی میزبان از جای خود بلند شد، میهمانان نیز از جای خود بلند می شوند.

۴۲- بعد از بلند شدن از سر میز غذا باید صندلی را در جای خود قرار داده و به میز چسبیده شود.

۴۳- به صورت و به لقمه کسی که با او هم غذا شده است نگاه نکند.

۴۴- در هنگام صرف غذا نباید تلفن همراهتان را پاسخ دهید و بهتر است آن را با خود بر سر میز نیاورید. اما اگر خیلی ضروری بود و مجبور شدید پاسخ دهید، باید قبل از پاسخگویی، عذرخواهی کرده، اتاق را ترک کنید و سپس پاسخ دهید.

تست های فصل ۲

۱- کدام یک از موارد زیر از آداب سلام کردن نیست؟

الف) کوچکتر به بزرگتر

ب) زیر دست به مافوق

ج) تازه وارد به حاضرین

د) ایستاده به رهگذر

۲- چه موقع باید آقایان جلوتر از خانمها حرکت کنند؟

الف) برای باز کردن درهای گردون و فنردار

ب) هنگام وارد شدن به هر مکانی

ج) برای استقبال از میهمان

د) هنگام قدم زدن در خیابان

۳- در ابتدای و انتهای صرف غذا دستمال سفره در کجا قرار می گیرد؟

الف) روی زانو

ب) ابتدا روی زانو سپس روی میز

ج) کنار بشقاب روی میز

د) ابتدا جلوی بشقاب و سپس کنار بشقاب

۴- اگر تکه های غذا در میان دندان گیر کرد چگونه آن را خارج کنیم؟

الف) با خلال دندان آن را خارج می کنیم

ب) با دست جلو دهان را گرفته و آن را خارج می کنیم

ج) با عذر خواهی میز را ترک کرده و به دستشویی رفته سپس آن را خارج کنیم

د) عذر خواهی کرده و با خلال دندان آن را خارج می کنیم

۵- هر گاه چیزی سهواً روی لباس میهمان دیگری ریخت چکار باید انجام داد؟

الف) عذر خواهی کرده و لباس میهمان را با دستمال تمیز کند.

ب) عذر خواهی کرده و اجازه می دهیم خود میهمان لباسش را تمیز کند.

ج) به میهمان کمک کرده تا لباسش را تمیز کند.

د) با خونسردی لباس میهمان را تمیز کند.

۶- تزئینات کنار غذا از قبیل چیپس و زیتون چطور باید خورده شوند؟

الف) با قاشق

ب) با چنگال

ج) با کارد و چنگال

د) با دست

۷- اکثر راهنمایان از در بیان خود استفاده می کنند که اکثر مسافران این مورد

را آزاردهنده تلقی می کنند.

الف) لحن صداییکنواخت

ب) روش حفظ و تکرار متن

ج) تلاقی نگاه خیره

د) حرکات سر و دست کردن

۸- اگر ندانستید چطور باید غذا را میل کنید چکار می کنید؟

الف) از خوردن آن صرف نظر می کنید

ب) به دیگران نگاه می کنید

ج) صبر می کنید آخر غذا آن را می خورید

د) از میزبان سؤال می کنید

۹- اگر چیزی روی میز غذا بود و دستتان به آن نمی رسید چه کاری باید انجام دهید؟

الف) از فردی که به آن نزدیک است درخواست می کنیم

ب) از میزبان درخواست می کنیم تا آن را بردارد.

ج) شخصاً آن را بر می داریم

د) از برداشتن آن صرف نظر می کنیم

۱۰- نشستن در حضور بزرگان و اساتید به چه صورت باید باشد؟

الف) پاها روی هم قرار گیرند

ب) پاها موازی یکدیگر قرار گیرند

ج) پاها عقب و جلو قرار گیرند

د) پاها باز از هم قرار گیرند

کلید سوالات فصل ۲

ردیف	گزینه صحیح
۱	آسان د
۲	متوسط الف
۳	متوسط الف
۴	سخت ج
۵	متوسط ب
۶	آسان د
۷	سخت ب
۸	متوسط ب
۹	متوسط الف
۱۰	متوسط ب

▲ فصل سوم ▼

درسنامه و پرسش‌های مربوط به توانایی شماره ۳ شناخت زبان بین‌المللی

اهداف فصل :

انتظار می‌رود فراگیر پس از پاسخ دهی کامل به پرسش‌های این فصل و مرور پاسخ‌های تشریحی، مربوط به توانایی شناخت زبان بین‌المللی را در قالب مفاهیم یکپارچه توضیح دهد و بتواند به پرسش‌های مشابه پاسخ دهد.

زمان آموزش بر حسب ساعت		
نظری	عملی	جمع
۱۶	۱۴	۳۰

دانش:

- آشنایی با نحوه مکالمه در زبان بین‌المللی
- شناخت واژه‌های میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری
- آشنایی با مفاهیم و اصطلاحات سفر و تورگردانی
- شناسایی اصول مکالمه در زبان بین‌المللی

پاسخ‌های تشریحی فصل ۲

- (۱) گزینه د صحیح است.
کوچکتر به بزرگتر، زیردست به مافوق، میهمان به میزبان، تازه وارد به حاضرین، نشسته یا رهگذر به ایستاده سلام می‌کند.
- (۲) گزینه الف صحیح است.
برای بازکردن درهای گردون و فنردار - هنگام بالا رفتن و پائین آمدن از پله ها، آقایان می‌توانند جلوتر از خانم‌ها حرکت کنند.
- (۳) گزینه الف صحیح است.
دستمال سفره هنگام آغاز صرف غذا می‌باید روی زانو قرار داده شود و تا انتهای صرف غذا باید همان جا باقی بماند.
- (۴) گزینه ج صحیح است.
اگر تکه هایی از غذا میان دندانهایتان گیر کرد با عذر خواهی میز را ترک کرده و به دستشویی بروید سپس آن را خارج کنید. هیچ وقت در حضور دیگران از خلال دندان استفاده نکنید.
- (۵) گزینه ب صحیح است.
عذرخواهی کرده و اجازه می‌دهیم خود میهمان لباسش را تمیز کند.
- (۶) گزینه د صحیح است.
آنها را معمولاً با دست می‌خورند و از چنگال و قاشق استفاده نمی‌شود. ضمناً هسته دانه زیتون با دست از دهان گرفته می‌شود.
- (۷) گزینه ب صحیح است.
اکثر راهنمایان از روش حفظ و تکرار متن در بیان خود استفاده می‌کنند که اکثر مسافران این مورد را آزار دهنده تلقی می‌کنند.
- (۸) گزینه ب صحیح است.
اگر ندانستید چگونه باید غذا را میل کنید بهتر است به دیگران نگاه کنید.
- (۹) گزینه الف صحیح است.
از فردی که به آن نزدیک است درخواست می‌کنیم
- (۱۰) گزینه ب صحیح است.
در حضور اساتید و بزرگان همیشه پاهای خود را موازی یکدیگر قرار داده و یا اینکه دو زانو بنشینید.

توانایی شناخت زبان بین‌المللی

آنچه که در این مطلب قصد بیان آن را داریم اشاره به نکته‌های کلیدی و طلایی در یادگیری مکالمه زبان است که بر اساس تجربه‌های مختلف بدست آمده است.

سه شرط اصلی برای یادگیری مکالمه زبان:

- ۱- انگیزه: تصمیم خود را بگیرید! به چه منظوری می‌خواهید زبان یاد بگیرید؟ اگر مصمم هستید، آغاز کنید وگرنه وقتتان را تلف خواهید کرد!!
 - ۲- وقت و انرژی: یادگیری زبان یک کار ممتد و وقت‌گیر است و نباید بین بخش‌های مختلف آن فاصله انداخت، پس دقیقاً مشخص کنید در طول هفته چه زمانهایی را برای یادگیری مکالمه اختصاص می‌دهید.
 - ۳- محیط مناسب: هنگام یادگیری زبان باید فضای مناسب و ساکتی رو در نظر داشته باشید تا از تمرکز لازم برخوردار شوید.
- مهمترین و مفیدترین روش یادگیری مکالمه، شنوایی است. هر چه از روش شنوایی بیشتر استفاده کنید سرعت یادگیریتان بیشتر می‌شود و بهترین تمرین، گفتار در مقابل آینه است. در این روش اعتماد به نفس خود را نیز تقویت می‌کنید.
- هفت قانون طلایی یادگیری آسان مکالمه زبان انگلیسی طبق متد Effortless English (انگلیسی بدون زحمت) وجود دارد که فهرست‌وار در زیر بیان می‌گردد:
- قانون اول: همیشه در پی یادگیری اصطلاحات (عبارات) باشید و نه تک لغت‌ها
 - قانون دوم: از یادگیری گرامر انگلیسی دست بردارید
 - قانون سوم و مهم‌ترین قانون: اول گوش کنید
 - قانون چهارم: یادگیری آرام و عمیق بهترین است
 - قانون پنجم: یادگیری گرامر با استفاده از یک داستان در قالب چندین زمان مختلف
 - قانون ششم: برای بهبود انگلیسی باید دروس و منابع انگلیسی واقعی را هم مطالعه کنید
 - قانون هفتم: گوش کنید و جواب دهید نه اینکه فقط گوش دهید و تکرار کنید

جهت آشنایی با کلمات و اصطلاحاتی که کاربردی بیشتری در مکالمات دارند، به طور مختصر به تعدادی از آنها در زیر اشاره می‌شود:

سلام

Hello	دو نفر که رودرپایستی و تعارف دارند
Hi	بین دوستان نزدیک و سلام دوستانه
How do you do	سلام رسمی

خداحافظ

Good bye	دو نفر که رودرپایستی و تعارف دارند
bye	بین دوستان نزدیک
See you	می بینمت
Good morning	صبح بخیر
Good noon	ظهر بخیر
Good afternoon	عصر بخیر
Good evening	غروب بخیر
Good night	شب بخیر
Good day	روز بخیر
Long time no see, It has been a long time	خیلی وقته شما را ندیدم
Glad too see you, Pleasure too meet you	از دیدن شما خوشحالم
How do you do?	از دیدن شما خوشحالم (ملاقات برای اولین بار)
I hope we'll meet again soon	امیدوارم که به زودی یکدیگر را ملاقات کنیم

ببخشید

Excuse	از یک نفر تقاضا داریم
Pardon me	لطفاً تکرار کن، متوجه نشدم
I Apologize	عذرخواهی و پوزش
I'm sorry	اظهار ندامت، اشتباه انجام شده
Forgive me	مرا ببخش
Where are you from?	اهل کجائید؟
Where are you coming from?	از کجا می آید؟

بفرمائید

Here you are	تقدیم کردن چیزی
Help yourself	صرف غذا
First you, After you	ورود و خروج از درب
Who is speaking?	تلفن
Take a sit please	نشستن
Ladies and Gentlemen	خانم ها و آقایان
miss	دوشیزه، دختران مجرد
Mrs.	خانم، زنان متأهل
Welcome	خوش آمدید
I'm at your service	در خدمت شما هستم
It's very kind of you	نهایت لطف شماست
I'm afraid	متأسفم
Ofcours, certainly, sure, By all means, Definitely	البته، قطعاً، مطمئناً، با کمال میل، حتماً
Have you seen anything of?	از چه خبر؟
Say my hello to	سلام مرا به برسان
Don't pull my leg	سر به سر من نگذار (اذیت نکن)
Fell shy you, Shame on you	خجالت بکش، حیا کن (شرم داره)
Please don't disturb	مزاحم نشو
I am not in mood today, my mood is off	حوصله ندارم، سر حال نیستم
Please leave me alone	خواهش می کنم مرا تنها بگذارید
What do you mean by ...?	منظورت از چیه؟
I am miss you	دلَم برات تنگ شده
I joke, I Fun	شوخی کردم
Have a good time, Have a good trip,	وقت خوبی داشته باشی، سفر خوبی داشته باشی
Did you have a good trip?	سفر خوش گذشت؟
Where do you work?	کجا کار می کنید؟
I congratulate you, I condole you	تبریک عرض می کنم، تسلیت عرض می کنم
God bless you	خدا روحش را بیامزد
I wish good luck to you	آرزوی خوشبختی برای شما دارم

I swear by God

I will try to compensate your kind

Please, observe the Islamic veil

This is forbidden

No entry, Entry forbidden

Thanks so much for the invitation

به خدا قسم می خورم

سعی می کنم محبتتان را جبران کنم

لطفاً حجاب اسلامی را رعایت کنید

این حرام است

ورود ممنوع

از دعوتتان خیلی متشکرم

در ذیل به طور مختصر به تعدادی از واژه‌ها و کلمات کاربردی سفر و تورگردانی اشاره می‌گردد:

A	
A la carte menu	لیست غذایی که هر یک از اقلام آن به طور جداگانه قیمت گذاری شده است.
Accompanied	بارهمراه مسافر
Admission	ورودیه
Air hostess/Air steward	مهماندار هواپیما
Aircraft	هواپیما، هرگونه وسیله ترابری هوایی
Airport	فرودگاه
Antiquities	بناهای قدیمی و باستانی
Arrival / departure card	کارت ورود و خروج
Attractions	جاذبه‌ها
Auto rental	مرکز اجاره اتومبیل
B	
Backpacking	تفریح بدون تشریفات
Baggage	بار مسافر
Beach	ساحل دریا چه یا دریا
Bed & Breackfast (B&B)	اتاقی که امکان خواب و صبحانه دارد
Bill of fare	لیست غذایی منو غذا
Boarding Pass	کارت سوارشدن به هواپیما
C	
Cable Car	تله کابین
Café	مکانهایی که غذا و تنقلات را در همان محل و به صورت محدود ارائه می‌دهند
Casino	قمارخانه
Catering	غذارسانی
Charter	دربستی
Check-in / Check-out	ورود به هتل / خروج از هتل
Check-in time/ Check-out time	زمان ثبت نام / زمان تخلیه اتاق
Chef	سراشپز

Citizen	ساکن یا بومی شهر
Club	باشگاه
Coach	واگن درجه سه
Cultural heritage	میراث فرهنگی
Curator	موزه دار
Customer	مشتری
<u>D</u>	
Customs	آداب و رسوم
Day Visitor	دیدار کننده یک روزه
Demand for tourism	تقاضا برای گردشگری
Destination	مقصد
Direct flight	پرواز مستقیم
Domestic	بومی
Double	دو نفره (تخت، اتاق)
Downtown	مرکز شهر
Duty - free	کالای معاف از مالیات
<u>E</u>	
E - ticket	بلیت الکترونیک
Early arrival	ورود زود هنگام
Ecotourism	طبیعت گردی
Embark/Enplane	سوار شدن به کشتی، هواپیما و ...
Equator	استوا
Ethnic	قومی
Excess baggage	بار اضافی
Exchange rate	نرخ ارز / نرخ برابری
Excursion	گشت کوتاه
Exit tax	مالیات خروجی
Extra bed	تخت اضافی
<u>F</u>	
Festival	جشنواره

Flight	پرواز
Front office	بخشهای عملیات هتل و رستوران که در تماس مستقیم با مشتری هستند
<u>G</u>	
Global	جهانی
Ground arrangement	خدمات محلی به گردشگران
Grub	واژه محاوره‌ای برای غذا
Guest	میهمان
<u>H</u>	
Happy hour	زمانی که در هتلها نوشیدنی ارزانتر ارائه می‌شود (اوایل شب)
Health food	غذای سالم (طبیعی)
Heritage Hiking	میراث
Hiking	پیاده روی
High season	فصل شلوغی سفر
Hold	قسمت زیرین کشتی یا هواپیما (انبار)
Holiday	تعطیلات
Honeypots	نقاط جذاب
Hospitality	میهمان‌پذیری
Host community	جامعه محلی / میزبان
Hostel	مسافرخانه
Hot spring	چشمه آب گرم
Hotel tariff	فهرست قیمت هتل
Hotel voucher	برگه‌ای که آژانس مسافرتی جهت اقامت و غذا در هتل به مسافر می‌دهد
Houseman	مستخدم هتل
<u>I</u>	
Inclusive tour	تور کامل
Inn	هتل، متل، مسافرخانه، میهمانسرا
International	بین‌المللی
Intinerary	برنامه سفر

L	
Lagoon	تالاب
Landscape	منظره، چشم‌انداز
Late arrival	ورود دیر هنگام
Layover scheduled	توقف اجباری در سفر
Leisure	فراغت
Low season	فصل کساد (خلوتی) سفر
Luggage	بار مسافر
Luxury	لوکس، تجملی
M	
Manifest	لیست رسمی مسافران
Market	بازار
Meridian	نصف‌النهار
Middle East	خاورمیانه
Migration	مهاجرت
Museum	موزه
N	
National	شهروند / تابعیت یک کشور
Natural	طبیعی
O	
One - way	یکطرفه
Origin country	کشور مبدا
Overland	مسافرت جاده‌ای و ریلی
P	
Package	بسته سفر
Passport	گذرنامه
Pickup point	محل سوارشدن به اتوبوس
Pilgrimage	زیارت
Polar	قطبی

R	
Rack rate	نرخ استاندارد اتاق هتل
Recreation	تفریح
Region	منطقه
Resident	مقیم
Resort	تفریحگاه
Rest room	توالت عمومی
Restaurant	رستوران
Room safe	گاو صندوق تعبیه شده در اتاق هتل
Room service	سرو غذا و نوشیدنی در اتاق هتل
Round trip	سفر رفت و برگشت
S	
Safari	مسافرت برای شکار و حیات وحش
Sanatorium	آسایشگاه / نقاهتگاه
Seaboard	کرانه، دریاکنار، ساحل
Senior citizen	شهروند سالمند
Service charge	حقسرویس
Short holiday	سفر کوتاه
Shoulder period	حد فاصل شلوغی و خلوتی سفر
Shuttle	خدمات حمل و نقل دائمی و شلوغ
Sightseeing	تماشای دیدنی‌ها
Silk road	جاده ابریشم
Single	یک نفره
Standby	مسافر در لیست انتظار
T	
Tarn	دریاچه کوهستانی
Terminal	پایانه
Tour	گشت
Trail	مسیر
Transcontinental	سفر بین قاره‌ای
Transfer	خدمات حمل و نقل جهت مسافران از پایانه‌های

Travel / Trip	مسافری به هتل و بالعکس سفر
Travel agent	آژانس مسافرتی
Travel insurance	بیمه سفر
traveler	مسافر
Triple room	اتاق سه نفره
Twin	اتاق دو تخته
<u>V</u>	
Vernacular	مترجم به زبان محلی
Visa	روادید / ویزا
Visitor	دیدارکننده
<u>W</u>	
Wetlands	مرداب، تالاب، باتلاق
World Heritage Sites	مکانهای میراث جهانی
<u>Z</u>	
Z' bed'	تختخواب تاشو و قابل حمل
Zone	منطقه
Zoo	باغ وحش

At the restaurant

Where is the nearest restaurant?	نزدیکترین رستوران کجاست؟
Is there a good restaurant here?	آیا رستوران خوب در اینجا هست؟
What kind of restaurant you want?	چه نوع رستورانی می خواهید؟
Restaurant, fast food, coffee house, buffet.	رستوران، غذای سرپایی، قهوه خانه، سلف سرویس
I want a table for ...	من یک میز ... نفره می خواهم
Have you already booked?	آیا میز رزرو کرده اید؟
...	آیا ممکن است یک میز برای ... نفر برای ساعت ... بعدازظهر رزرو کنید؟
Would you please reserve a table for At the P.M?	آیا این میز خوب است؟
Is this table fine, good, okay, all right?	من گرسنه ام، تشنه ام
I am hungry, thirsty.	آیا ممکن است صورت غذا را ببینم؟
Could I see the menu, please?	آیا سفارشت را دادی؟
Did you place your order?	چی میل دارید؟
What would you like?	آیا نوشیدنی میل دارید؟
Would you like beverage?	چه نوع دسرهایی دارید؟
What type desserts do you have?	غذای غیرگوشتی، غذای رژیمی، غذای دریایی، پیش غذا، غذای مخصوص سرآشپز
Vegetarian food, diet food, sea food, appetizer (starter), chef's special	غذا چند دقیقه طول می کشد؟
How long will the food take?	لطفاً یک پرس (دو پرس) بیاورید؟
Please bring us one portion (two) of	لطفاً این غذا را عوض کنید
Please change this food for me.	سرد است، گرمش کنید
It is cool, make it hot.	گارسن (خانم)
Waitress	گارسن (آقا)
Waiter	

At the hotel

Where is theHotel?	هتل کجاست؟
Can you recommend a good hotel?	آیا می توانید یک هتل خوب توصیه کنید؟
What kind of hotel do you want?	چه نوع هتلی می خواهید؟
5star hotel, Guest house, Inn, Dorm	هتل ۵ ستاره، مهمان پذیر، مسافرخانه، اتاق چند تخته
Is it far frome here?	آیا از اینجا خیلی دور است؟
No, it's walking distance?	نه پیاده می شود رفت.

با ماشین ۱۵ دقیقه راه است. It is 15 minutes drive.

بخشید من یک اتاق ... تخته برای دو شب می خواهم.

Excuse me, I want a room with ... bed for 2 night

I reserved a room here. من در اینجا یک اتاق رزرو کرده ام.

Have you already booked? آیا قبلاً رزرو کرده اید؟

آژانس مسافرتی ... برای من (ما) یک اتاق رزرو کرده است.

The ... travel agency reserved a room for me (us).

I'm afraid, Not متأسفم، نه

Can I have a look at the room? آیا می توانم به اتاق نگاهی بیندازم؟

This way please, follow me. لطفاً از این طرف

من این اتاق را دوست ندارم، تاریک و پرسر و صداست.

I don't like this room, it's dark and noisy

من یک اتاق با سرویس خصوصی، با تراس، ساکت و دنج می خواهم

I want a room with personal service- privet service, terrace, quiet room

I want a room on the second floor. من یک اتاق در طبقه دیگر، طبقه دوم میخوام

What are the room services? خدمات اتاق چیست؟

We have all kind services. ما همه گونه خدمات داریم.

Clean the room, please. لطفاً اتاق را تمیز کنید.

How much is the price of room? قیمت اتاق چقدر است؟

We had a very good time here. اینجا خیلی به ما خوش گذشت.

تست های فصل ۳

۱- معنی " سلام " دوستانه کدام گزینه است؟

الف) Hello

ب) Hi

ج) How do you do

د) Pardon me

۲- معنی " امیدوارم که به زودی یکدیگر را ملاقات کنیم " کدام گزینه است؟

الف) Glad too see you, Pleasure too meet you

ب) I hope we'll meet again soon

ج) It's very kind of you

د) Could I see the menu, please?

۳- کدام گزینه ها معنی " آیا می توانید یک هتل خوب توصیه کنید؟ " است؟

الف) Can you recommend a good hotel?

ب) Thanks so much for the invitation

ج) What kind of restaurant you want?

د) Could I see the menu, please?

۴- معنی " متأسفم " کدام گزینه است؟

الف) I'm afraid

ج) I Apologize

د) Welcome

ب) See you

۵- معنی " از کجا می آید " کدام گزینه است؟

الف) Where are you from?

ب) Have you already booked?

ج) What would you like?

د) Where are you coming from?

۶- معنی " Short holiday, Service charge, Senior citizen, Seaboard " کدام گزینه

است؟

الف) ساحل ، شهروند سالمند ، حق سرویس، سفر کوتاه

ب) جاده ابریشم، پیشخدمت مرد، سفر کوتاه، هواپیما

ج) میراث فرهنگی، شهروند سالمند، حق سرویس، سفر کوتاه

د) هواپیما، قطبی، اجاره اتومبیل، ساحل

۷- معنی " Tarn, Landscape, Hiking, Chef " کدام گزینه است "

- الف) سرآشپز، پیاده روی، منظره، دریاچه کوهستانی
 ب) پیاده روی، دریاچه کوهستانی، منظره، سرآشپز
 ج) منظره، دریاچه کوهستانی، سرآشپز، پیاده روی
 د) دریاچه کوهستانی، منظره، سرآشپز، پیاده روی

۸- معنی " Low season, Meridian, Middle East, Leisure " کدام گزینه است "

- الف) فراغت، خاورمیانه، نصف‌النهار، فصل کسادی
 ب) خاورمیانه، نصف‌النهار، فراغت، فصل کسادی
 ج) فصل کسادی، فراغت، نصف‌النهار، خاورمیانه
 د) نصف‌النهار، خاورمیانه، فصل کسادی، فراغت

۹- معنی " Catering, Z' bed', Vegetarian, Visitor " کدام گزینه است؟

- الف) گیاه خوار، دیدار کننده، گذارسانی، تخت خواب تاشو
 ب) گیاه خوار، تخت خواب تاشو، دیدار کننده، گذارسانی
 ج) تخت خواب تاشو، دیدار کننده، گیاه خوار، گذارسانی
 د) دیدار کننده، گیاه خوار، تخت خواب تاشو، گذارسانی

۱۰- کدام گزینه ها معنی " بلدرچین، گوشت چرخ کرده، شیرینی، آب پز " است؟

الف) Fried, Lobster, PumpkinWalnut

ب) Quail, Roasted, Beverages, Turkey

ج) Boiled, Sweets,, Mince (meat past)Quail

د) Lobster, Salami, Sausage, Ham

۱۱- مهمترین و مفیدترین روش یادگیری مکالمه، است.

الف) گوش دادن

ب) شنوایی

ج) بینایی

د) وقت و انرژی

۱۲- قانون اول یادگیری آسان مکالمه زبان انگلیسی چیست؟

الف) یادگیری آرام و عمیق بهترین است

ب) از یادگیری گرامر انگلیسی دست بردارید

ج) همیشه در پی یادگیری اصطلاحات (عبارات) باشید و نه تک لغت ها

د) گوش کنید و جواب دهید نه اینکه فقط گوش دهید و تکرار کنید

کلید سؤالات فصل ۳

ردیف	گزینه صحیح
۱	متوسط ب
۲	متوسط ب
۳	آسان الف
۴	متوسط الف
۵	متوسط د
۶	متوسط الف
۷	آسان الف
۸	متوسط الف
۹	آسان د
۱۰	متوسط ج
۱۱	سخت ب
۱۲	سخت ج

پاسخ‌های تشریحی فصل ۳

(۱) گزینه ب صحیح است.

Hi به معنی سلام بین دوستان نزدیک و سلام دوستانه است.

(۲) گزینه ب صحیح است.

I hope we'll meet again soon به معنی "امیدوارم که به زودی یکدیگر را ملاقات کنیم" است.

(۳) گزینه الف صحیح است.

Can you recommend a good hotel? به معنی "آیا می‌توانید یک هتل خوب توصیه کنید؟" است.

(۴) گزینه الف صحیح است.

I'm afraid به معنی "متأسفم" است.

(۵) گزینه د صحیح است.

Where are you coming from? به معنی "از کجا می‌آئید؟" است.

(۶) گزینه الف صحیح است.

Short holiday, Service charge, Senior citizen, Seaboard " به معنی "ساحل، شهروند

سالمند، حق سرویس، سفر کوتاه" است.

(۷) گزینه د صحیح است.

Tam, Landscape, Hiking, Chef " به معنی "سراشپز، پیاده روی، منظره، دریاچه کوهستانی"

است.

(۸) گزینه الف صحیح است.

Low season, Meridian, Middle East, Leisure, " به معنی "فراغت، خاورمیانه، نصف‌النهار،

فصل کساد" است.

(۹) گزینه د صحیح است.

Catering, Z' bed', Vegetarian, Visitor " به معنی "دیدارکننده، گیاه خوار، تخت خواب تاشو،

غذارسازی" است.

(۱۰) گزینه ج صحیح است.

Boiled, Sweets, Mince (meat past) Quail به معنی "بلدرچین، گوشت چرخ کرده، شیرینی، آب

پز" است.

(۱۱) گزینه ب صحیح است. مهمترین و مفیدترین روش یادگیری مکالمه، شنوایی است

(۱۲) گزینه ج صحیح است.

قانون اول: همیشه در پی یادگیری اصطلاحات (عبارات) باشید و نه تک لغت‌ها

فصل چهارم ▼ ▲

در سنامه و پرسش‌های مربوط به توانایی شماره ۴

توانایی به کارگیری کمک‌های اولیه

اهداف فصل:

انتظار می‌رود فراگیر پس از پاسخ دهی کامل به پرسش‌های این فصل و مرور پاسخ‌های تشریحی، مربوط به توانایی به کارگیری کمک‌های اولیه را در قالب مفاهیم یکپارچه توضیح دهد و بتواند به پرسش‌های مشابه پاسخ دهد.

زمان آموزش بر حسب ساعت		
نظری	عملی	جمع
۵	۱۰	۱۵

دانش:

- آشنایی با بهداشت عمومی در سفر
- آشنایی با بیماری‌های رایج بومی
- شناسایی اصول کمک‌های اولیه و فوریت‌های امدادی

توانایی به کارگیری کمک‌های اولیه

شناسایی اصول بهداشت سفر

- آب آشامیدنی خود را از منابع مطمئن تهیه نمایید.
- به کودکان خود بیاموزید که آب برخی از شیرهای آب پارکها و معابر عمومی، ممکن است غیر آشامیدنی باشد.
- در بین راه در دستشویی‌ها از صابون جامد استفاده نکنید و به جای آن از صابون مایع برای شستن دست‌ها استفاده کنید و یا اینکه صابون جامد به همراه خود داشته باشید.
- با کشیدن سیگار بویژه در اماکن سرپوشیده، سلامتی خود و دیگر افراد بخصوص کودکان را، به خطر نیندازید.
- استفاده از تلفن همراه در حین رانندگی ممنوع می باشد.
- مواد غذایی مورد نیاز خود را از فروشگاههای معتبر تهیه و قبل از خرید مواد غذایی بسته بندی شده، از درج شماره پروانه ساخت و سپری نشدن تاریخ انقضای مصرف آن اطمینان حاصل کنید.
- از خرید مواد غذایی مخصوصا ساندویچ، بستنی، فالوده و آبمیوه از فروشندگان دوره گرد جدا بپرهیزید.
- از خرید کنسرو و کمپوت متورم، زنگ زده یا ضربه خورده و پنیر تازه محلی خودداری نمایید. توجه داشته باشید آلودگی کنسرو به سم کشنده و مرگ آور بوتولیسم هیچ گونه علامتی (مانند بادکردگی قوطی) ندارد و فقط با حرارت می توان آن را خنثی نمود.
- از مصرف باقیمانده مواد غذایی پاستوریزه که پس از باز شدن درب ظرف، در خارج از یخچال نگهداری شده خودداری نمایید.
- در سفر از غذاهای ساده و حتی الامکان مواد غذایی مطمئن که خودتان تهیه کرده اید استفاده نمایید.
- حتی الامکان از مصرف سالاد و سبزیجات در رستورانها خودداری کنید.
- سالم سازی سبزیجات، قبل از مصرف، در پیشگیری از ابتلا به بیماریهای عفونی و انگلی روده ای موثر است.
- میوه جاتی را که خریداری می کنید، با آب تمیز و بهداشتی، یکی یکی و به دقت بشویید.
- در صورت نیاز به گوشت تازه، حتما آن را از فروشگاههای معتبر و دارای مهر نظارت دامپزشکی تهیه نمایید.
- ظروف و وسایل پخت و پز را در داخل کیسه های نایلون تمیز نگهداری کنید تا در مدت سفر آلوده نشوند.
- برای شستن ظروف و البسه حتما از آب سالم استفاده نمایید. شستشو در آب جوی و رودخانه خطر آلودگی بیشتر را به دنبال دارد.

- هنگام مسافرت با اتوبوس حتماً از لیوان شخصی استفاده نمایید یا از راننده لیوان یکبار مصرف نو بخواهید.
- در حمل و نگهداری وسایل آتشنا و گازسوز مانند کپسول پیک نیک دقت نمایید.
- مطالعه در داخل وسیله نقلیه در حال حرکت، موجب خستگی چشم و وارد شده آسیب جدی به آن می شود.
- توقف مکرر در مسیر راه برای استراحت و رفع خستگی، توان رانندگی و آمادگی راننده جهت مقابله با خطرات احتمالی را افزایش می دهد.

بهداشت فردی

همانطور که می دانید باید قبل از غذا خوردن و بعد از رفتن به توالت، دستهایی خود را با آب و صابون بشوئید. ولی به منظور حصول نتیجه بهتر و مطمئن تر، کارشناسان توصیه می کنند که این عمل را به مدت ۳۰ ثانیه با آب گرم و ترجیحاً صابون مایع انجام دهید و برای اینکه همان ثانیه های اول تمامی کف صابون مورد استفاده از روی پوست شسته نشود می توانید فشار آب را کم کنید. کوتاه نگه داشتن ناخن ها، همراه داشتن حوله شخصی، مسواک، خمیردندان، شانه و ... را فراموش نکنید.

بهداشت آب و یخ

آب را باید در ظروف دردار قرار داد که امکان نفوذ گرد و خاک، ذرات معلق و حشرات نباشد. توزیع آب نیز بایستی به نحوی باشد که امکان آلوده شدن آن با دست یا لیوان نباشد. یخ نیز باید در شرایط مناسبی حمل شود، گذاشتن یخ روی زمین یا اشیاء آلوده سبب می شود مقدار از یخ، آب شود و آلودگی را در خودش حل کند و سپس مقداری از آلودگی به داخل یخ نفوذ کند. در این صورت شستن یخ به تنهایی برای رفع آلودگی کافی نیست. در ضمن توجه داشته باشید که آب خیلی سرد در حالت عرق دار بودن ممکن است به تحریک مجاری تنفسی و حلق منجر شود. لذا در این صورت، نوشیدن آب خنکی که زیاد سرد نیست بهتر است.

بهداشت مواد غذایی

در طول مسیر از غذاهای مناسب و ساده استفاده کنید و خوراکیهایی نظیر میوه تازه، شیرینی خشک، بیسکوئیت و ... همراه داشته باشید و در ضمن برای نگهداری آنها به هیچ وجه از پلاستیکهای مشکی استفاده نکنید. در طول سفر نیز از فروشندگان دوره گرد خریداری ننمائید و مواد غذایی مورد نیاز خود را از فروشگاههایی که موازین بهداشتی را رعایت می کنند خریداری

کنید و به تاریخ تولید و مصرف محصولات غذایی توجه بیشتری داشته باشید و از تهیه مواد خوراکی فاقد مشخصات بهداشتی که به صورت قلهای (بدون بسته بندی) عرضه می شود بپرهیزید. عرضه شیرموز و معجون توسط آبمیوه فروشی ها و عرضه انواع اغذیه های دست ساز (نظیر فلافل، سمبوسه، سالاد الویه، انواع کتلت و کباب لقمه دست ساز فاقد مشخصات بهداشتی و ...) نیز به دلیل موارد بسیار زیاد آلودگی در نمونه های آزمایش شده، از طرف وزارت بهداشت ممنوع شده است. همچنین در سفر سعی کنید همراه غذا ماست بخورید زیرا ماست باعث تقویت باکتریهای مفید روده شده و آن را در برابر پاره ای از میکروبیهای عامل مسمومیت غذایی مقاوم می سازد. از خوردن بستنی در مغازه ها و سالاد در رستورانها و کافه ها به ویژه سالاد کاهو صرف نظر کنید. همچنین تا مطمئن نباشید که میوه تمیز است از خوردن آن خودداری کنید. از مصرف آب های مشکوک خودداری نمائید و یا اینکه آب را جوشانده و یا از قرص های تصفیه کننده آب استفاده کنید.

بهداشت اماکن عمومی و اقامتگاهها

از ریختن زباله در سطح جاده ها، معابر عمومی و اطراف محوطه های محل سکونت خودداری فرمائید و زباله ها را در کیسه های مخصوص زباله نگهداری و در محل مناسبی دفع کنید. ریختن میوه ها در داخل لگن دستشویی اماکن عمومی، می تواند بر آلودگی سطح آن بیافزاید. جهت پیشگیری از بیماریهای پوستی، هنگام اقامت در هتل، حتی الامکان از ملافه و وسایل شخصی استفاده نمائید. با توجه به افزایش استفاده از ظروف یک بار مصرف که تولید انبوه زباله غیرقابل بازیافت می کند، پیشنهاد می شود حتماً ظروف شخصی به همراه داشته باشید و اگر فراموش کردید این وسایل را با خود به همراه بیاورید، در اولین فرصت پس از رسیدن به مقصد، ظروف مذکور را تهیه فرمائید. از تعویض روغن در حاشیه جاده ها و بیلاقتها جدا خودداری کنید.

لازم است روی ظروف شسته شده را ببوشانید تا از نشستن حشرات و گرد و غبار روی آنها جلوگیری شود. مگس عامل انتقال آلودگی ها است، لذا همیشه باید از ظروف مناسب و دردار که برای مگس قابل دسترسی نیست مورد استفاده قرار گیرد. برای گستراندن سفره بهتر است عرض آن را کمتر بگیریم تا هیچکس تحت هیچ عنوان مجاز به پا گذاشتن در سفره نشود. هنگام جمع کردن سفره هم لازم است اول دو سر ابتدا و انتهای آن را روی هم قرار داده و سپس تا کنیم تا قسمتهایی که منحصرأ باید مواد غذایی روی آنها قرار گیرد با فرش و محلی که پا روی آن گذاشته می شود تماس نداشته باشد. به هیچ عنوان نبایستی از روزنامه به عنوان سفره، دستگیره و همچنین پیچیدن مواد غذایی استفاده کرد.

اصول کمک‌های اولیه و فوریت‌های امدادی به شرح زیر می‌باشد:

- ۱- حفظ آرامش برای خود اطرافیان
 - ۲- دقت زیاد در بررسی علائم حیاتی
 - ۳- انجام کمک‌های اولیه در حد معلومات و اجتناب از حرکت‌های اضافی
 - ۴- رساندن سریع بیمار به مراکز اورژانس
 - ۵- زمان بسیار مهم است پس باید سریع عمل کرد.
- با توجه به نکته فوق اولین اقدام در بررسی یک مصدوم که روی زمین افتاده و ما هیچ اطلاعی از نحوه مصدومیت او نداریم، بررسی تنفس وی می‌باشد. یعنی اول باید دید که آیا بیمار نفس می‌کشد یا خیر، برای این کار روش‌های مختلفی وجود دارد، مثلاً باید دید که آیا حرکات تنفسی در قفسه سینه یا شکم مشهود است یا خیر؟ اگر شک کردیم می‌توان یک چیز بسیار نازک مثل دستمال کاغذی یا کاغذ و یا پشت دست را نزدیک بینی وی قرار داد و از حرکت دستمال کاغذی یا تغییر دمای پشت دست، وجود تنفس را فهمید. اگر تنفس برقرار باشد برای ما تعداد آن در دقیقه، سطحی یا عمقی بودن، ریتم منظم یا نامنظم تنفس و تقارن دو طرفه قفسه سینه در هنگام تنفس کشیدن نیز مهم می‌باشد مثلاً اگر فرد به سختی نفس می‌کشد باید حدس زد که ممکن است تنفس درحال قطع شدن باشد. اگر تنفس برقرار باشد باید شرایط هوا طوری باشد که مانع تنفس نشود مثلاً باید محیط را خلوت کرد یا اگر محیط به دود آلوده باشد باید تهویه را برقرار ساخت و اقداماتی از این قبیل. اگر بیمار تنفس نداشته باشد یعنی دچار ایست قلبی باشد باید به وی تنفس مصنوعی داد. ساده‌ترین نوع تنفس مصنوعی تنفس دهان به دهان و تنفس دهان به بینی است. اما باید این نکته را در نظر داشت که قبل از اقدام به تنفس مصنوعی باید مجاری هوایی بررسی شود چون شایعترین علت قطع نفس در یک مصدوم می‌تواند انسداد مجاری هوایی باشد. مثلاً دندان مصنوعی، به‌ویژه در افراد سالخورده، افتادن زبان به روی مسیر حلق یا بلع جسم خارجی به‌ویژه در اطفال، بنابراین باید اول از بازبودن مجاری هوایی مطمئن بود و سپس تنفس مصنوعی را شروع کرد. برای اینکار لازم است دهان بیمار باز شد و داخل دهان و حلق در حد امکان بررسی شود. باید دقت نمود که این مسائل باید در عرض چند ثانیه انجام گیرد. دومین مرحله در بررسی علائم حیاتی این است که بررسی شود آیا قلب بیمار فعالیت دارد یا اینکه فرد مصدوم دچار ایست قلبی است در این خصوص با دیدن نقطه زیر سینه چپ، که آیا حالت ضربان دارد یا نه و یا با لمس آن نقطه با نرمی دست و یا با گوش دادن به قلب از طریق چسباندن گوش به آن یا قراردادن گوشی پزشکی روی آن و شنیدن ضربان قلب می‌توان از فعالیت قلب مطلع شد. به علاوه در فشار طبیعی از طریق لمس نبض بیمار نیز می‌توان به فعالیت قلب پی برد. اگر نبض حس شود قلب کار می‌کند و اگر حس نشود یا ایست قلبی است و یا فشار در حدی پائین است که نبض قابل لمس نیست.

حال اگر فرد ایست قلبی کرده باشد باید به وی ماساژ قلبی داد و اگر فرد هم ایست قلبی و تنفس کرده باشد، باید به وی هم تنفس مصنوعی داده و هم ماساژ قلبی، که در این باید ۳ یا ۵ عد ماساژ قلبی داد و به دنبال آن یک تنفس مصنوعی و مجدداً این حالت ۳ یا ۵ به ۱ تکرار شود تا بیمار به مراکز اورژانس رسانده شود.

تعداد طبیعی تنفس ۲۰-۱۲ در دقیقه در بزرگسالان، ۲۵-۲۰ در اطفال است که تعداد کمتر یا بیشتر تنفس غیرطبیعی است. تعداد طبیعی ضربان قلب ۸۰-۶۰ عدد در دقیقه در بزرگسالان، ۱۰۰-۸۰ در اطفال است. تعداد کمتر یا بیشتر ضربان قلب در افراد غیرطبیعی است.

تست‌های فصل ۴

۱- کدامیک از موارد زیر شامل بهداشت فردی نمی‌باشد؟

الف) کوتاه نگه داشتن ناخن

ب) همراه داشتن صابون اختصاصی

ج) همراه داشتن مسواک اختصاصی

د) همراه داشتن حوله اختصاصی

۲- اولین نکته برای اقدامات کمک‌رسانی به مصدوم چیست؟

الف) بررسی تنفس

ب) بررسی بینایی

ج) بررسی سلامت گردن و ستون فقرات

د) بررسی فشار خون

۳- تعداد ضربان قلب در کودکان چقدر است؟

الف) ۶۰-۸۰ در دقیقه

ج) ۱۰۰-۱۲۰ دقیقه

ب) ۸۰-۱۰۰ در دقیقه

د) ۱۱۰-۱۰۰ دقیقه

۴- چگونه آبهای مشکوک را تصفیه کنیم؟

الف) آب را جوشانده و از قرصهای تصفیه استفاده کنیم

ب) از دستگاه تصفیه آب استفاده کنیم

ج) از محلولهای موجود در داروخانه استفاده کنیم

د) آب را بجوشانیم

۵- شستن میوه داخل لگن اماکن عمومی چه مشکلاتی دارد؟

الف) آلودگیهای سطحی را افزایش می‌دهد

ب) باعث آلودگی لگنها می‌شود

ج) باعث پوسیدگی میوه می‌شود

د) میوه‌ها کاملاً شسته و تمیز نمی‌شود

۶- چرا مصرف ماست در سفر لازم است؟

الف) چون رفع تشنگی و گرسنگی می‌کند

ب) چون انرژی لازم برای مسافرت را تأمین می‌کند

ج) باعث تقویت باکتری‌های مفید روده می‌شود

د) چون سهولت بیشتری برای خرید است.

۷- اگر مصدوم ایست قلبی کرده بود چه اقدامی باید انجام گیرد؟

الف) ماساژ قلبی

ب) تنفس مصنوعی

ج) گرم کردن بدن مصدوم

د) بی حرکت نگهداشتن بیمار

۸- ساده‌ترین نوع تنفس مصنوعی کدام است؟

الف) دهان به دهان و دهان به بینی

ب) دهان به دهان

ج) استفاده از دستگاه تنفس مصنوعی

د) استفاده همزمان دستگاه تنفس مصنوعی و ماساژ قلبی

۹- اگر نبض حس نشود، نشانه چیست؟

الف) ایست قلبی یا فشار خیلی پائین

ب) ایست قلبی و تنفسی

ج) قطع تنفس یا فشار خیلی پائین

د) قطع تنفس و اغماء

کلید سوالات فصل ۴

ردیف	گزینه صحیح
۱	آسان ب
۲	آسان الف
۳	سخت ب
۴	متوسط الف
۵	متوسط الف
۶	متوسط ج
۷	متوسط الف
۸	متوسط الف
۹	متوسط الف

پاسخ‌های تشریحی فصل ۴

- (۱) گزینه ب صحیح است.
کوتاه نگاه داشتن ناخن‌ها، همراه داشتن حوله شخصی، مسواک، خمیردندان، شانه جزء بهداشت فردی است.
- (۲) گزینه الف صحیح است.
اقدام در بررسی یک مصدوم که روی زمین افتاده و ما هیچ اطلاعی از نحوه مصدومیت او نداریم، بررسی تنفس وی می‌باشد.
- (۳) گزینه ب صحیح است.
تعداد ضربان قلب در اطفال ۸۰-۱۰۰ است.
- (۴) گزینه الف صحیح است.
آب را جوشانده و یا از قرص‌های تصفیه کننده آب استفاده کنید.
- (۵) گزینه الف صحیح است.
ریختن میوه‌ها در داخل لگن دستشویی اماکن عمومی، می‌تواند بر آلودگی سطح آن بیافزاید.
- (۶) گزینه ج صحیح است.
زیرا ماست باعث تقویت باکتریهای مفید روده شده و آن را در برابر پاره‌ای از میکروبهای عامل مسمومیت غذایی مقاوم می‌سازد.
- (۷) گزینه الف صحیح است.
اگر فرد ایست قلبی کرده باشد باید به وی ماساژ قلبی داد.
- (۸) گزینه الف صحیح است.
ساده‌ترین نوع تنفس مصنوعی تنفس دهان به دهان و تنفس دهان به بینی است.
- (۹) گزینه الف صحیح است.
اگر حس نشود یا ایست قلبی است و یا فشار در حدی پائین است که نبض قابل لمس نیست

▲ فصل پنجم ▼

درسنامه و پرسش‌های مربوط به توانایی شماره ۵ توانایی بازدید از محل مورد نظر (خاستگاه بومی)

اهداف فصل:

انتظار می‌رود فراگیر پس از پاسخ دهی کامل به پرسش‌های این فصل و مرور پاسخ‌های تشریحی، مربوط به توانایی بازدید از محل مورد نظر (خاستگاه بومی) را در قالب مفاهیم یکپارچه توضیح دهد و بتواند به پرسش‌های مشابه پاسخ دهد.

زمان آموزش بر حسب ساعت		
نظری	عملی	جمع
---	۲۰	۲۰

دانش:

- بازدید از مناطق تاریخی و جغرافیایی بومی
- بازدید از مراکز صنایع دستی محل
- بازدید از مناطق فرهنگی و طبیعی بومی
- بازدید از گونه‌های زیستی و اقلیمی بومی

توانایی بازدید از محل مورد نظر (خاستگاه بومی)

مراجعه شود به فصل های قبلی این کتاب.

فصل پنجم

توانایی بازدید از محل مورد نظر

▲ فصل ششم ▼

درسنامه و پرسش‌های مربوط به توانایی شماره ۶
توانایی به کارگیری ضوابط ایمنی و بهداشت کار در محیط کار

اهداف فصل :

انتظار می‌رود فراگیر پس از پاسخ دهی کامل به پرسش‌های این فصل و مرور پاسخ‌های تشریحی، مربوط به توانایی به کارگیری ضوابط ایمنی و بهداشت کار در محیط کار را در قالب مفاهیم یکپارچه توضیح دهد و بتواند به پرسش‌های مشابه پاسخ دهد.

زمان آموزش بر حسب ساعت		
نظری	عملی	جمع
۱۰	—	۱۰

توانایی به کارگیری ضوابط ایمنی و بهداشت کار در محیط کار

گروهی از مردم در موقع مسافرت دچار حالت سرگیجه، تهوع، استفراغ و بی‌اشتهایی شده و گاهی پس از قطع مسافرت نیز این حالت ادامه دارد. علت اصلی ایجاد این بیماری عوامل بینائی و عوامل حرکتی و روانی است. از نظر فیزیولوژی یا کار طبیعی اندام‌های بدن انسان، به نظر می‌رسد تحریک قسمت داخلی گوش در پیدایش و تولید این بیماری دخالت دارد. نکته مهم در این بیماری این است که پیشگیری از بیماری غالباً مؤثرتر است ولی حملات بیماری را پس از پیدایش با دشواری می‌توان برطرف کرد. چنین افرادی باید ساعتی قبل از شروع مسافرت و در حین مسافرت از خوردن و آشامیدن زیاد و همچنین از مصرف قهوه و الکل بپرهیزند، زیاد به خارج از وسیله نقلیه نگاه نکرده و سعی نکنند که حرکت اشیاء را در خارج از وسیله نقلیه تعقیب نمایند. راننده باشید؛ کسی که حرکت را کنترل می‌کند، کمتر به بیماری مسافرت دچار می‌شود. دسترسی به هوای آزاد داشته‌باشید. خوابیدن در محلی صاف، گرم نگهداشتن شکم و استفاده از داروهای مناسب یک ساعت قبل از سفر مفید می‌باشد. مطالعه و نوشتن در هنگام حرکت این حالت را تشدید می‌کند.

اسامی بعضی از داروهای مورد نیاز در مسافرت عبارتند از:

- ۱- قطره‌ها و داروهای ضد آنفولانزا و سرماخوردگی مثل فنیل افرین
- ۲- قرص لوموتیل یا دی‌فنوکسیلات و پودر او.آ.اس برای بیماران اسهالی
- ۳- قرص یا کپسول‌های آنتی‌بیوتیک برای بیماریهای عفونی
- ۴- قرص‌های مسکن معمولی مثل آسپرین و استامینوفن
- ۵- داروهای ناراحتی معده مثل رانیتیدین، سایمتیدین، آنتی اسید
- ۶- قرص‌های آرام‌بخش مثل دیازپام و اکزپام برای بی‌خوابی و اضطراب
- ۷- داروهای ضد حساسیت مثل آنتی‌هیستامین و پرومتازین
- ۸- قرص‌های ضدنفخ و گاز مانند بیزاکودیل و دایمتیکون
- ۹- پماد و پودرهای ضد قارچ برای بیماریهای قارچی کشاله ران و بین انگشتان پا

هشدارهای ایمنی در بازدید از آثار تاریخی

- ۱- گذشت زمان باعث سستی مصالح در اغلب بناهای تاریخی می‌شود. از نزدیک شدن به بناهایی که در آنها عملیات احیاء و بازسازی انجام نشده خودداری کنید.
- ۲- همواره در روزهای توفانی خطر سقوط درختان پوسیده و آفت‌زده در مجموعه‌های تاریخی وجود دارد.
- ۳- در ساختار معماری اغلب اماکن تاریخی آب‌نماها، حوض‌ها و حوضچه‌هایی وجود دارد که در برخی از آنها عمق آب به بیش از یک متر می‌رسد. این موضوع خطر غرق شدن اطفال را افزایش می‌دهد.

۴- هنگام بازدید از پلها و سدهای تاریخی، در صورت عدم احتیاط و هوشیاری احتمال غرق شدن در آبهای مجاور وجود دارد.

۵- در ابنیه تاریخی به دلیل مرور زمان، پله‌ها فرسوده شده و حفاظ نرده‌ها از بین رفته‌اند. عدم توجه به این مسئله خطر سقوط از پله‌ها را در پی دارد.

۶- هنگام بازدید از ایوانها و بام‌های تاریخی، همیشه خطر سقوط وجود دارد. از نزدیک شدن به لبه بامها و ایوانها اجتناب نمایید.

۷- در ایام پر رفت و آمد، مجموعه‌های تاریخی شاهد تصادفات رانندگی بسیاری هستند. هوشیاری و دقت در رانندگی، این خطرات را کاهش می‌دهد.

آشنایی با انواع شکستگی‌ها و دررفتگی‌ها

شکستگی به دو نوع باز و بسته تقسیم می‌شوند.

۱- شکستگی باز: در این نوع شکستگی قطعات استخوان شکسته باعث پارگی پوست گشته و از بدن خارج می‌شود و یا زخم شدید و نافذی وجود دارد که پوست را به محل شکستگی مرتبط می‌سازد.

۲- شکستگی بسته: در این نوع شکستگی قسمتی از استخوان که شکسته از قسمت سطحی و پوست بدن خارج نشده و قابل رؤیت نیست.

علائم: عضوی که دچار شکستگی شده دارای درد شدید بوده و تورم همراه با کبودی در محل ضربه مشاهده می‌شود. همچنین در حرکت و عمل طبیعی عضو آسیب دیده، اختلال ایجاد شده و دچار تغییر شکل می‌گردد. در صورت شدید بودن شکستگی ممکن است در اثر درد و خونریزی شدید مصدوم دچار شوک شود.

اقدامات اولیه:

- علائم حیاتی و وضعیت راه هوایی - تنفس و گردش خون مصدوم را بررسی کنید و در صورت نیاز به احیای قلبی - ریوی عملیات را شروع کنید.

- عضو شکسته را در همان وضعیتی که هست بی‌حرکت کنید.

- در محل آسیب دیده کیسه‌ای یخ بگذارید.

- در صورتی که شکستگی در ناحیه سر و گردن و ستون فقرات باشد از جابجایی گردن مصدوم خودداری نموده و هنگام انتقال وی به مرکز درمانی برای ثابت نگه داشتن آن از بالش یا کیسه‌های شن در اطراف گردن و تنه و یا آتل تمام قد استفاده کنید.

- در شکستگی اندام‌ها (دست و پا) با استفاده از آتل چوبی یا فلزی و در غیر اینصورت از وسایلی مانند چوب یا چیزی که به جای آتل از آن استفاده نمود اندام آسیب دیده را ثابت کرده و بیمار را به مرکز فوریت‌های پزشکی منتقل نمایید.

- یادآوری می‌شود در شکستگی ستون فقرات، بسیار با احتیاط عمل کنید و از هر گونه جابجایی بپرهیزید و بدون حرکت دادن به بدن مصدوم پا تخته چوب بلند یا آتل تمام قد او را ثابت نگه دارید.

- در مورد مصدومین دچار دررفتگی و یا پیچ‌خوردگی اندام‌ها اقدامات اولیه را مانند شکستگی‌ها انجام دهید.

آشنایی با انواع مسمومیت‌ها

هر ماده‌ای که در ورود یا تماس با بدن بتواند ایجاد اختلال در سلامتی یا بیماری نماید را سم گویند. مسمومیت عبارت است از اختلالات و آسیب‌هایی که در بدن به علت سم ایجاد می‌شود یعنی مجموعه علائمی که به دنبال مصرف سم در بدن ایجاد می‌شود را مسمومیت گویند.

علائم مسمومیت بسته به مقدار سم مصرف شده و مدت زمان مصرف سم و چگونگی ورود سم به بدن متفاوت است. به علاوه زمان بروز هم، بر اساس موارد فوق‌الذکر فرق می‌کند، مثلاً سمی که تزریقی وارد بدن شود بسیار سریعتر از گوارشی اثر می‌کند. سریعترین نوع جذب سم از راه تزریقی است که سم می‌تواند ظرف چند ثانیه اثر خود را بگذارد، بعد از آن سریعترین راه جذب از طریق زیرزبانی است به شکلی که اگر سم از طریق بزاق و به زیر زبان برسد بسیار سریع، یعنی در عرض چند دقیقه اثر می‌گذارد و در مورد گزش نیش حشرات بسته به نوع گزنده، محل گزش و میزان حساسیت فرد علائم فرق می‌کند با وجود آنکه نیش زنبور خطرناک نیست لیکن برخی به زنبورها حساس‌تر از عقرب هستند. به علاوه محل گزش بسیار مهم است و هر چه محل گزش به رگهای اصلی بدن نزدیک‌تر باشد احتمال خطر بیشتر است. ورود سم به بدن از طریق گوارش، تنفس، تماس پوست بدن با سموم و تزریقی (تزریق فرد و یا گزش) صورت می‌گیرد. نکته قابل ذکر دیگر اینکه علائم تماس مسمومیت‌ها یکی نیست یعنی علائم مسمومیت می‌تواند اسهال، استفراغ، دل‌درد، حالت تهوع، سرگیجه، طپش قلب، کاهش فشار خون، رنگ پریدگی، ضعف، فلج عضلات، بی‌حسی بدن، گیجی و شلی باشد.

نوع دیگری از مسمومیت، مسمومیت غذایی است که به دنبال مصرف غذا و نوشیدنی آلوده ایجاد می‌شود. بوتولیسم نوعی مسمومیت غذایی بسیار خطرناک است که دستگاه عصبی مرکزی را مبتلا می‌کند. این سم بسیار قوی است و خیلی سریع از دستگاه گوارش جذب می‌شود. معمولاً به دنبال مصرف کردن کنسروها، غذاهای خشک یا دودی ایجاد می‌شود. اگر علائم زودتر از ۲۴ ساعت بعد از مصرف غذا ظاهر شود، بیماری بسیار شدیدتر است و میزان مرگ و میر نیز بیشتر خواهد بود.

علائم گوارشی ممکن است در عرض چند ساعت پس از خوردن غذای آلوده ایجاد شود. سم این باکتری باعث فلج عضلات می‌گردد. علائم گرفتاری اعصاب شامل دوبینی، افتادگی پلک فوقانی و تاری دید، اشکال در بلع و درد حلق و گرفتگی صدا می‌باشد.

غذاهای کنسرو شده را باید به مدت ۳۰ دقیقه بیشتر از ۸۰ درجه سانتیگراد حرارت داد یا به مدت ۱۰ دقیقه در آب جوشان قرار داد زیرا سم این باکتری در مقابل حرارت مقاومت ندارد و از بین می‌رود. همچنین توصیه می‌گردد از مصرف کنسروهای سوراخ شده یا متورم خودداری کنند.

نوع دیگری از مسمومیت، گزیدگی است. اقامت در طبیعت تجربه فوق‌العاده‌ای است، منتهی حیوانات موذی و گزنده را نیز هرگز نباید دست کم گرفت. به این منظور باید حتماً وسایل ایمنی و پیشگیری برای محافظت از گزش مار و بندپایانی نظیر عقرب و عنکبوت را مد نظر داشته باشید. مارهای سمی کمیاب هستند و مرگ و میر ناشی از نیش مارها بندرت اتفاق می‌افتد ولی با همه این توضیحات زخم مارها را باید جدی گرفت. مارها اغلب اوقات خود را به استراحت در شکاف سنگ‌ها، زیر صخره‌ها یا میان بوته‌ها می‌گذرانند و زمان فعالیت آنها بیشتر در شب و بخصوص در فصل بهار است. بطور معمول مارها به انسان حمله نمی‌کنند مگر آنکه از جانب آنها تهدید شوند یا راه فرار نداشته باشند. ولی به هر حال قانون کلی این است که هر مار را سمی فرض کنید. به چند دستورالعمل پیشگیرانه توجه کنید:

- ۱- بدون دید کافی دست خود را در جاهایی که احتمال وجود مار هست نبرید.
- ۲- از کفش‌های محکم و ساق‌بلند استفاده کنید تا در برابر گزش احتمالی مار، بیشتر ایمن باشید.
- ۳- قبل از خواب چادر را بازرسی کنید و سپس کلیه راههای ورود و خروج آن را کاملاً مسدود کنید.
- ۴- کفش‌های خود را درون چادر قرار دهید و در غیر اینصورت قبل از پوشیدن، داخل آن را بازدید نمائید.
- ۴- همچنین اطراف محل اقامت خود را از بوته‌ها، سنگ‌ها و علف‌های بلند پاک کنید.
- ۵- در صورتی که قصد عبور از مناطقی را دارید که احتمال حضور مار یابزمجه در آنها هست، سعی کنید با تولید صدا، حیوانات را از حضور خود آگاه سازید.

شناسایی اصول اندازه‌گیری فشار خون

برای اینکه فشارخون را اندازه‌گیری کنید ابتدا مدت ۵ تا ۱۰ دقیقه استراحت کنید و هیجان را از خود دور کنید. دستگاه فشارسنج را روی میز قرار دهید طوری که بازو و قلب شما تقریباً در یک سطح باشد بازویتان را روی میز بگذارید و بازوبند را محکم دور بازوی خود ببندید. گوشی را در گوش‌های خود قرار دهید و قسمت دایره‌ای آن را زیر بازو بند و جلوی بازو قرار دهید. باید هنگامی که با استفاده از پوار دستگاه شروع به یادکردن بازوبند می‌کنید صدای نبض سرخرگ بازو را بشنوید، اگر این صدا شنیده نشود معنی آن این است که روی سرخرگ بازو قرار نگرفته است و باید جای آن را تغییر دهید تا صدای نبض را بشنوید. بازو بند را به قدری باد کنید که پس از ناپدید شدن صدای نبض سرخرگ، بازو ۴۰ تا ۵۰ میلی متر بالا رفته باشد. اکنون به آرامی باد

بازوبند را با استفاده از پیچ پوار خالی کنید تا اینکه صدای نبض سرخرگ بازو را دوباره بشنوید هنگامی که این صدا را شنیدید عددی را که دستگاه فشارسنج نشان می‌دهد به خاطر بسپارید یا یادداشت کنید. این عدد نشان دهنده فشار انقباضی یا سیستولیک است. به تدریج که باد بازوبند خالی می‌شود در یک نقطه صدای نبض سرخرگ بازو قطع می‌شود یعنی از آن نقطه به بعد دیگر صدای نبض را نمی‌توانید بشنوید. هنگامی که صدای نبض سرخرگ بازو شنیده نمی‌شود عددی را که دستگاه فشارسنج نشان می‌دهد به خاطر بسپارید یا یادداشت کنید این عدد نشان دهنده فشار استراحتی یا دیاستولی است.

چگونگی دادن تنفس مصنوعی

مصدوم را به پشت بخوابانید سپس سر وی را به یک طرف چرخانده و بعد از باز نمودن راههای هوایی با مانور سر عقب و چانه بالا (با یک دست پیشانی بیمار را پایین آورده و با دست دیگر چانه بیمار را بالا بکشید مواظب باشید بر روی گردن فشار نیآورید. سر خود را نزدیک دهان مصدوم آورده و بعد از ارزیابی سریع تنفسی، دادن تنفس را شروع کنید.

تنفس دهان به دهان

در تنفس دهان به دهان بعد از باز کردن و پاک کردن راههای هوایی، انگشتان دستی که روی پیشانی بیمار قرار دارد، پره‌های بینی را فشار دهید تا بسته شود. سپس یک نفس عمیق بکشید و دهان خود را در امتداد راه هوایی موازی با آن و روی دهان وی قرار دهید که تمام دهان را بپوشاند. در همان حال که از گوشه چشم به سینه او نگاه می‌کنید، به آهستگی آنقدر در ریه او بدمید تا سینه‌اش تا حد الامکان بالا بیاید. از دادن تنفسهای سریع و با فشار زیاد جدا خودداری کنید.

دهانتان را از روی دهان مصدوم بردارید و با حفظ وضعیت سر عقب و چانه بالا، بینی او را رها کند تا هوا از ریه‌هایش خارج شود، پس مجدداً نفس بکشید تا بار دیگر تنفس مصنوعی بدهید. پس از انجام ۲ بار تنفس دهان به دهان مرحله بعدی ارزیابی را انجام دهید. اگر قفسه سینه بالا نیامد ممکن است راه هوایی کاملاً باز نشده باشد و یا توسط یک جسم خارجی مسدود شده باشد که در این صورت اقدامات در آوردن جسم خارجی را انجام می‌دهیم.

در موارد زیر تنفس دهان به دهان نباید انجام شود.

وجود زخم روی صورت، دهان و فک یا شکستگی فک، آغشته بودن اطراف دهان مصدوم به سم، استفراغ شدید و مکرر، انقباض شدید عضلات فک (در تشنج)

تنفس دهان به بینی

هر گاه انجام تنفس دهان به دهان ممکن نبود می‌توان از این روش استفاده کرد. بعد از باز کردن راه هوایی و پاک کردن دهان، با انگشت شصت دستی که روی چانه قرار دارد لبهای مصدوم را به

هم فشار دهید تا دهانش بسته شود. نفس عمیق بکشید، دهانتان را روی بینی مصدوم قرار دهید و داخل بینی بدمید تا قفسه سینه بالا بیاید. سپس دهانتان را از روی بینی بردارید و در صورت امکان او را باز کنید تا هوا از طریق دهان و بینی خارج شود. بلافاصله بعد از تنفس نبض را جهت بررسی وضعیت قلبی بررسی کنید. اگر قلب ضربان ندارد همزمان ماساژ قلبی بدهید. تعداد تنفس مصنوعی را با سرعت ۱۵-۱۲ بار در دقیقه در بزرگسالان و ۲۰ بار در دقیقه در اطفال ادامه می‌دهید.

تنفس دهان به دهان و بینی

از این روش معمولاً در کودکان و نوزادان استفاده می‌شود. بعد از قرار دادن سر بیمار در وضعیت مناسب از نظر راههای هوایی دهان خود را روی دهان و بینی طفل گذاشته و فقط با هوایی که در دهان دارید یا به آرامی فوت کنید (از به کار بردن هوای زیاد و با فشار زیاد خودداری شود) و به حرکات قفسه سینه نیز توجه کنید. سپس سر خود را کنار ببرید تا هوا از ریه‌ها (ششها) خارج شود.

مراحل انجام ماساژ قلبی

۱- محل ماساژ در بالغین و اطفال دو انگشت بالاتر از انتهای استخوان جناغ سینه و در شیرخواران زیر یک سال یک سانتی‌متر پایین‌تر از خطی که دو نوک سینه را به هم وصل می‌کند روی استخوان جناغ سینه است.

۲- پاشنه یک دست را در محل مشخص شده جهت انجام ماساژ قرار داده و دست دیگر را روی دست اول قرار دهید، سپس انگشتان را در هم فرو کنید. نباید نوک انگشتان با سینه مصدوم در تماس باشد.

۳- در حالیکه دستها کاملاً عمود بر بدن مصدوم بوده و آرنجها کاملاً صاف می‌باشد قفسه سینه او را به نرمی و آرامی به سمت داخل فشار دهید. از فشارهای تیز و سریع بپرهیزید.

در صورت ایست قلبی، ۱۵ بار ماساژ قلبی بدهید. سپس دو بار تنفس مصنوعی بدهید. این چرخه را بصورت دو بار تنفس مصنوعی و ۱۵ بار ماساژ قلبی به مدت یک دقیقه ادامه دهید.

سپس نبض و ضربان قلب را بررسی کنید اگر به حالت طبیعی بازنگشته بود مجدداً این کارها را انجام دهید.

به خاطر داشته باشید که حتی در صورت بهبودی کامل فرد مصدوم توسط اقدامات انجام شده توسط امدادگر، باز هم باید بیمار به مرکز درمانی مراجعه نموده و توسط پزشک معاینه گردد.

تست‌های فصل ۶

۱- سریعترین راه جذب سم از چه طریقی است؟

الف) زیر زبانی

ب) تزریقی

ج) گوارشی

د) تماس با پوست

۲- میزان خطر گزش بیشتر به کدامیک از عوامل زیر بستگی دارد؟

الف) محل گزش به مچ پا نزدیکتر باشد

ب) محل گزش به مغز نزدیکتر باشد

ج) محل گزش به رگها نزدیکتر باشد

د) محل گزش به شکم نزدیکتر باشد

۳- در موقع مسمویت با بوتولیسیم چه مشکلی برای بدن ایجاد می‌شود؟

الف) فلج اندام تنفسی

ب) فلج عضلات

ج) فلج اندام تحتانی

د) فلج اندام بینایی

۴- کدامیک از موارد زیر اقدامات پیشگیرانه در مورد گزش مار نیست؟

الف) تحت هیچ شرایطی شب را در چادر نخوابید.

ب) از کفشهای محکم و ساق دار استفاده کنید.

ج) اطراف محل اقامت خود را از علف و بوته‌ها پاک کنید.

د) بدون دید کافی دست خود را در جاهایی که احتمال وجود مار هست داخل نکنید

۵- محل ماساژ قلبی در بالغین در کدام قسمت انجام می‌شود؟

الف) روی استخوان جناغ سینه

ب) یک سانتی متر پائین تر از خطی که دو نوک سینه را به هم وصل می‌کند

ج) دو انگشت بالاتر از انتهای استخوان جناغ سینه

د) سه انگشت بالاتر از آخرین دنده سمت چپ

۶- اقامت در طبیعت احتمال چه خطراتی را به همراه دارد؟

الف) گزیدگی

ب) مسمومیت

ج) هوای آلوده

د) افت فشار خون

۷- شکستگی بسته چه نوع شکستگی است؟

الف) پوست به محل شکستگی مرتبط می‌شود

ب) شکستگی قابل رؤیت نیست

ج) شکستگی قابل رؤیت است.

د) استخوان از محل شکستگی بیرون زده است

۸- در مورد مصدومین دچار دررفتگی و یا پیچ خوردگی چه اقداماتی باید انجام داد؟

الف) اقدامات اولیه مانند شکستگی ها

ب) اقدامات اولیه مانند مصدومیت گردن

ج) تنفس مصنوعی

د) سریعاً آمپول کزاز تزریق شود

۹- قبل از گرفتن فشار خون چند دقیقه لازم است استراحت شود؟

الف) ۲ تا ۵ دقیقه

ب) ۵ تا ۱۰ دقیقه

ج) ۱۰ تا ۱۵ دقیقه

د) ۱۵ تا ۲۰ دقیقه

۱۰- فشار استراحتی (دیاستول) چیست؟

الف) اولین صدای شنیده شده در دستگاه

ب) آخرین صدای شنیده شده در دستگاه

ج) کمترین میزان فشار خون

د) بیشترین میزان فشار خون

۱۱- چه کاری بیماری سفر را تشدید می کند؟

الف) استراحت کم

ب) راننده بودن

ج) خواندن و نوشتن حین رانندگی

د) مصرف زیاد مایعات

۱۲- داروی ناراحتی معده که لازم است در سفر همراه داشته باشیم کدام است؟

الف) رانیتیدین

ب) پرومتازین

ج) فنیل افرین

د) دیازپام

۱۳- در روزهای طوفانی چه خطراتی در حین بازدید از آثار تاریخی گردشگران را تهدید می کند؟

الف) خطر سقوط در آب

ب) خطر سقوط از پله

ج) سقوط درختان پوسیده

د) ناراحتی های تنفسی

۱۴- کدامیک از موارد زیر جهت پیشگیری از بیماری مسافرت ضروری نمی باشد؟

الف) گرم نگهداشتن شکم و مصرف داروهای مناسب یک ساعت قبل از سفر

ب) از مصرف قهوه و الکل پرهیز شود

ج) دسترسی به هوای آزاد

د) سبزی و میوه تازه به میزان لازم مصرف شود

۱۵- کدامیک از عوامل زیر علت اصلی بیماری مسافرت نیست؟

الف) بینایی

ب) حرکتی

ج) روانی

د) تنفسی

۱۶- از روش تنفس دهان به دهان و بینی معمولاً برای چه کسانی استفاده می شود؟

الف) کودکان

ب) بزرگسالان

ج) افراد دچار شکستگی فک

د) افرادی که دچار مسمویت هستند

کلید سؤالات فصل ۶

ردیف	گزینه صحیح	ردیف	گزینه صحیح
۱	آسان ب	۹	متوسط ب
۲	متوسط ج	۱۰	متوسط ب
۳	متوسط ب	۱۱	متوسط ج
۴	آسان الف	۱۲	متوسط الف
۵	متوسط ج	۱۳	متوسط ج
۶	سخت الف	۱۴	آسان د
۷	متوسط ب	۱۵	سخت د
۸	آسان الف	۱۶	متوسط الف

پاسخ‌های تشریحی فصل ۶

- (۱) گزینه الف صحیح است.
سریعترین راه جذب از طریق تزریقی است.
- (۲) گزینه ج صحیح است.
هر چه محل گزش به رگهای اصلی بدن نزدیک‌تر باشد احتمال خطر بیشتر است.
- (۳) گزینه ب صحیح است.
سم این باکتری باعث فلج عضلات می‌گردد.
- (۴) گزینه الف صحیح است.
خوابیدن هنگام شب در چادر مانعی ندارد.
- (۵) گزینه ج صحیح است.
محل ماساژ در بالغین و اطفال دو انگشت بالاتر از انتهای استخوان جناغ سینه است.
- (۶) گزینه الف صحیح است.
اقامت در طبیعت احتمال گزش زیاد است.
- (۷) گزینه ب صحیح است.
در این نوع شکستگی قسمتی از استخوان که شکسته از قسمت سطحی و پوست بدن خارج نشده و قابل رؤیت نیست.
- (۸) گزینه الف صحیح است.
در مورد مصدومین دچار دررفتگی و یا پیچ‌خوردگی اندام‌ها اقدامات اولیه را مانند شکستگی‌ها انجام دهید.
- (۹) گزینه ب صحیح است.
برای اینکه فشارخون را اندازه‌گیری کنید ابتدا مدت ۵ تا ۱۰ دقیقه استراحت کنید.
- (۱۰) گزینه ب صحیح است.
به تدریج باد بازوبند را خالی کنید در یک نقطه صدای نبض سرخرگ بازو قطع می‌شود هنگامی که صدای نبض سرخرگ بازو شنیده نمی‌شود اولین عددی را که دستگاه نشان می‌دهد نشان دهنده فشار استراحتی یا دیاستولی است.
- (۱۱) گزینه ج صحیح است.
مطالعه و نوشتن در هنگام حرکت این حالت را تشدید می‌کند.
- (۱۲) گزینه الف صحیح است.
داروهای ناراحتی معده مثل رانیتیدین، سایمتیدین، آنتی اسید است.

مراقبت و زیبایی

عنوان کتاب	عنوان کتاب
فنون ۱ (بیماری های پوستی و انرژی درمانی)	تست آرایشگر موی زنانه
فنون ۲ (پیرایش و معجزه ی پیتاژ)	تست پیرایشگر موی زنانه
فنون ۳ (فرحک شده و بافت های منفرد)	تست آرایشگر ناخن
فنون ۴ (تکنیک بلیچ)	تست متعادل ساز چهره زنانه
فنون ۵ (میکاپ حرفه ای)	تست کاربر مواد شیمیایی
فنون ۶ (کاشت ناخن تخصصی)	تست کلاه گیس باف
گریم کودک	تست آرایش و پیرایش زنانه
صافی دائم مو	تست پیرایشگر صورت و ابرو
شنیون های کودکانه	تست خودآرایی زنانه
آرایش کارتونی	تست پاکسازی صورت زنانه
فرهنگ اصطلاحات آرایشی	تست آرایش دائم
کراتینه	تست پیرایشگر موهای زائد با موم
کاشت ناخن کریستالی	تست رنگ کردن موی زنانه
سایه های محو	تست پیرایش موی زنانه از روی عکس و تصویر
ابروکار حرفه ای	تست پیرایشگر مردانه درجه ۲
اوکیا	خودآرایی
آرایش کریستالی	آلبوم شناسی
آرایش چرمی	۱۹ مدل گریم عروس
آرایش شیشه ای	انواع مش و هایلایت ها (ولا)
تست بافت موی زنانه	بافت مو با مهره های تزئینی
آرایشگر موی زنانه	آرایش ابریشمی
پیرایشگر موی زنانه	دوخت مو (اکستنشن)
آرایشگر ناخن	شناخت رنگ و ترکیبات آن
متعادل ساز چهره زنانه	آرایش خیس عروس
کاربر مواد شیمیایی	بافت مو
کلاه گیس باف	لنز و گوشواره ناخن
آرایش و پیرایش زنانه عمومی	شنیون حرفه ای ۲
پیرایشگر صورت و ابرو	شنیون تخصصی با موی اضافه
شنیون مبتدی تا حرفه ای	خود آرایی برای تمام سنین
تست عروس کار	آرایش دائم
	تست کاربر ماساژ

۱۳) گزینه ج صحیح است.

همواره در روزهای توفانی خطر سقوط درختان پوسیده و آفتزده در مجموعه های تاریخی وجود دارد

۱۴) گزینه د صحیح است.

مصرف میوه و سبزی تازه ضروری نیست.

۱۵) گزینه د صحیح است.

علت اصلی ایجاد این بیماری عوامل بینائی و عوامل حرکتی و روانی است.

۱۶) گزینه الف صحیح است.

از این روش معمولا در کودکان و نوزادان استفاده می شود.